John Updike

Întoarcerea lui Rabbit

roman

HUMANITAS fiction

JOHN UPDIKE

Întoarcerea lui Rabbit

Traducere din engleză și note de
GEORGE VOLCEANOV

HUMANITAS
fiction

LT.-COL. VLADIMIR A. ŞATALOV:
Mă-ndrept fix către racord.

LT.-COL. BORIS V. VOLINOV, COMANDANTUL NAVEI SPAŢIALE SOIUZ 5:
Uşurel, nu aşa brutal!

COLONEL ŞATALOV:
Mi-a luat ceva timp să vă găsesc, dar acum v-am prins.

I.
Papsi / Mami / Luna

La ora patru fix, din micuța tipografie se ivesc oameni cu fețele palide, o clipă ai zice că-s niște spectre, clipesc până ce lumina zilei învinge haloul dat de lumina ternă dinăuntru, care se agață de ei. Iarna, la această oră, Pine Street este întunecată, negura se pogoară devreme din munții care atârnă deasupra lâncedului oraș Brewer. Acum însă, pe timp de vară, și bordurile de granit împestrițate cu mică, și casele cu pereți comuni, deosebindu-se unele de altele prin placajul neuniform, în culori vii, și micuțele verande pline de viață, cu jardiniere frumos ornamentate, și navetele gri de sticle de lapte, și copacii *ginkgo* plini de funingine, și mașinile care se coc la soare, parcate lângă bordură, tresar sub strălucirea ce aduce cu o explozie înghețată. În încercarea de a resuscita centrul muribund al orașului, primăria a demolat cvartale întregi de locuințe ca să construiască parcări, astfel încât, pe locul unde odinioară erau străzi pline de forfotă, acum se cască un pustiu dezolant, năpădit de buruieni și plin de moloz, dezvelind fațade de biserici până atunci ascunse, creând noi perspective asupra ulicioarelor dosnice și fundăturilor, intensificând prelingerea crudă a luminii. Cerul este senin și totuși incolor, împrăștiind o umezeală alburie, în stilul bine cunoscut al verilor din Pennsylvania, care nu sunt bune de nimic, în afară de faptul că fac să crească tot ce-i verde. Aici, oamenii nici măcar nu se bronzează; năclăiți de sudoare, se îngălbenesc.

Un bărbat împreună cu fiul său, pe numele lor Earl Angstrom și Harry, se numără printre tipografii care și-au terminat ziua de lucru. Tatăl, ajuns în pragul pensiei, este un bărbat uscățiv, fără strop de grăsime pe trup, cu o figură impasibilă de pe urma

atâtor necazuri și cu obrajii supți deasupra protuberanței ce ascunde proteza dentară prost executată. Fiul e cu vreo doisprezece centimetri mai înalt și mai rotofei; în floarea vârstei, pare molatic, oarecum palid și acru. Nasul cârn și buza superioară ușor ridicată, care cândva făceau să i se potrivească porecla de Rabbit[1], împreună cu talia groasă și umerii căzuți circumspect, urmările unui deceniu petrecut în branșa linotipiștilor, par să sugereze acum sfârșeala, o sfârșeală care frizează anonimatul. Deși înălțimea, corpolența și o urmă de vioiciune în felul cum dă din cap continuă să atragă privirile trecătorilor, au trecut ani de zile de când nu i-a mai zis nimeni Rabbit.

— Harry, ce-ai zice de una mică? îl întreabă tatăl.

Pe colțul unde străduța lor se intersectează cu Weiser, există o stație de autobuz și un bar, Phoenix, cu firmă de neon ce înfățișează o femeie în pielea goală, purtând doar o pereche de cizme de cowboy, și cu niște cactuși pictați pe pereții întunecoși dinăuntru. Autobuzele lor merg în sensuri opuse: bătrânul ia autobuzul 16A, care ocolește muntele spre orășelul Mt. Judge, unde și-a petrecut toată viața, iar Harry ia numărul 12 în sens opus, spre Penn Villas, un cartier recent construit în vestul orașului, cu case în stil ranch și peluze de câte-o mie de metri pătrați, cu contururi la voia întâmplării, trasate așa cum a vrut buldozerul, și cu puieți de arțar bine priponiți în țărână, de parcă, altminteri, și-ar lua zborul. S-a mutat acolo în urmă cu trei ani, împreună cu Janice și Nelson. Și-n ziua de azi, taică-su vede în plecarea lui din Mt. Judge un gest de frondă, așa că, în cele mai multe după-amiezi, beau împreună un păhărel, ca să mai îndulcească momentul despărțirii. Faptul că lucrează împreună de zece ani i-a apropiat foarte mult, ceea ce s-ar fi întâmplat și în copilăria lui Harry, dacă maică-sa nu s-ar fi băgat tot timpul între ei.

— Dă-mi un Schlitz, îi cere Earl barmanului.

— Un daiquiri, comandă Harry.

Aerul condiționat e dat atât de tare, încât Harry simte nevoia să-și tragă mânecile suflecate ale cămășii și să-și încheie

1 Iepuroiul (engl.).

nasturii de la manșete, ca să nu-i fie frig. Poartă tot timpul cămașă albă, și la serviciu, și după aceea, vrând parcă să anihileze cerneala tipografică. Își face un ritual din a-l întreba pe taică-su ce mai face mama.

Acesta nu-i dă însă răspunsul ritualic. De obicei, îi spune: „Cât se poate de bine, dată fiind situația ei". Astăzi se trage conspirativ cu câțiva centimetri mai aproape și-i spune:

— Nu tocmai bine, Harry.

Maică-sa suferă de Parkinson de ani de zile. Mintea lui Harry evită să și-o închipuie în halul în care a ajuns, cu mâinile noduroase bălăbănindu-i-se necontrolat, cu mersul târșâit, nesigur, cu ochii ăia holbați, plini de-o uimire inexpresivă, deși doctorul susține că mintea i-a rămas la fel de limpede, și cu gura pe care și-o uită mereu căscată și o închide doar când îi aduce aminte saliva.

— Vrei să zici, noaptea?

Întrebarea în sine se oferă s-ascundă silueta mamei în întuneric.

Bătrânul zădărnicește încă o dată dorința lui Rabbit de a se eschiva din calea realității.

— Nu, acum e mai bine noaptea. I-au prescris niște pastile noi și cică acum doarme mai bine. Problema e mai degrabă în capul ei.

— Ce anume, papsi?

— Nu discutăm despre asta, Harry. Nu-i stă în fire, nu-i genul de lucru despre care să fi discutat vreodată. Maică-ta și cu mine am trecut, pur și simplu, anumite lucruri sub tăcere. Așa am fost crescuți. Poate-ar fi fost mai bine să facem altfel, nu știu. Mă refer la niște chestii pe care i le *bagă* ăștia-n cap.

— Adică cine?

Harry oftează în spuma daiquiri-ului și-și zice în sinea lui: „O ia și el razna, amândoi o iau razna. Nici unul nu mai știe pe ce lume e". În timp ce taică-su se trage și mai aproape de el, să-i explice cum stau lucrurile, devine unul dintre sutele de babaci slăbănogi și miorlăiți din orașul ăsta și din împrejurimi, bărbați care i-au supt laptele acru vreme de șaizeci de ani și au secat odată cu el.

— Păi, cei care vin s-o viziteze acuma, că-și petrece juma de zi în pat. De pildă, Mamie Kellog. Sau Julia Arndt. Mi-e nu știu cum să te bat la cap cu chestia asta, Harry, dar începe să mă calce pe nervi și, cum Mim e pe Coasta de Vest, tu ești singurul care mă poate ajuta să-mi mai vin în fire. Mi-e silă să pomenesc de asta, dar a luat-o razna rău de tot, cică are s-o sune pe Janice.

— Pe Janice?! De ce s-o sune pe Janice?

— Păi...

Ia o gură de Schlitz. Își șterge buza de sus, care i s-a umezit, cu dosul palmei lui osoase, cu degetele pe jumătate anchilozate, într-o încleștare disperată de om bătrân. Cu o grimasă ce-i dezvelește proteza prost fixată, se pregătește să înceapă.

— Păi, trăncănesc *despre* Janice.

— Despre Janice *a mea*?

— Măi, Harry, nu te zborși la mine! Nu da vina pe cine-ți aduce veștile proaste. Încerc să-ți spun ce trăncănesc ele, nu ce cred eu.

— Sunt, pur și simplu, uimit să aflu cu ce-și răcesc gura. Nici nu prea mă mai văd cu ea acum, că stă toată ziulica la Springer.

— Păi, aici e buba. Poate că aici ai greșit, Harry. Prea ai neglijat-o de când... de-atunci.

De când a părăsit-o. De când a murit bebelușul. De când ea l-a primit înapoi.

— Acum zece ani, precizează inutil taică-su.

Aici, în barul ăsta răcoros, cu cactuși în ghivece de plastic așezate pe rafturile de sub oglinzi și cu reclama la Schlitz, care se rotește la nesfârșit într-o parabolă policromă, Harry începe să simtă că se-nvârte lumea cu el. Încetul cu încetul, îl cuprinde o răceală plină de speranțe, îi strânge încheieturile sub manșete. Veștile încă nu s-au terminat, o nouă salvă ar putea să-i tulbure liniștea stătută.

— Harry, după părerea mea, răutatea omenească depășește puterea de înțelegere a omului, iar biata de ea n-are cum să le țină piept, zace acolo și trebuie să asculte tot ce i se îndrugă. Acum zece ani, ce le-ar fi pocnit, să le sune apa-n cap! Ce le-ar

fi tăiat macaroana! I-au spus că Janice și-o dă prin mirişte. Cu un anume individ, Harry. Nimeni nu zice că umblă cu mai mulți.

Lui Rabbit, răceala i se infiltrează prin brațe spre umeri, apoi, prin venele ramificate, îi coboară spre stomac.

— Au spus cum îl cheamă pe individ?

— Nu, din câte știu eu. Cum să-i știe numele, când, după toate probabilitățile, nici nu există un alt bărbat?

— Păi, dacă sunt în stare să inventeze așa ceva, ce mare lucru să inventeze și-un nume?

Televizorul din bar merge cu sonorul oprit. Pentru a douăzecea oară în ziua aceea, racheta este lansată, numărătoarea inversă se derulează mai iute decât poate percepe ochiul omenesc, până când se ajunge la zero: apoi urmează fierberea albicioasă de sub ceainicul înalt, ridicarea atât de înceată, încât zici că sigur o să se răstoarne, rapida micșorare până ajunge doar un punct din ce în ce mai îndepărtat, o stea pâlpâitoare. Bărbații, siluete întunecate înșirate la bar, șușotesc între ei. Ei nu au fost lansați, au fost lăsați aici. Tatăl lui Harry îi murmură la ureche, iscoditor:

— Ți s-a părut altfel în ultimul timp, Harry? Uite ce e, știu că cel mai probabil avem de-a face, cum se spune, c-o grămadă de rahat, dar... ți s-a părut... știi... schimbată-n vreun fel?

Lui Rabbit îi displace că tatăl lui vorbește urât; își saltă capul strâmbând din nas, vrând parcă să se uite la televizor, unde a-nceput o emisiune cu niște oameni care încearcă să ghicească ce fel de premiu este ascuns în spatele unei draperii, apoi sar în sus, guiță și se sărută, când obiectul cu pricina se dovedește a fi un frigider imens. Poate se înșală, dar pentru o clipă ar putea să jure că tânăra nevestică deschide gura la jumătatea sărutului și își strecoară limba în gura prezentatorului. Oricum, nu se mai oprește din sărutat. Ochii prezentatorului se rotesc disperați spre camera de filmat, cerând ajutor, și programul se întrerupe pentru publicitate. Se derulează cu repeziciune secvențe mute cu spaghete și un cântăreț de operă.

— Nu știu, răspunde Rabbit. Se pilește cam tare câteodată, ca și mine de altfel.

— Ba nu, îl contrazice bătrânul, tu nu ești pilangiu, Harry. Toată viața mea am avut de-a face cu pilangii, cu tipi ca Boonie de la gravură, ăla da bețivan, bea de stinge, știe că poa' să dea colțu' oricând, da' nu s-ar lăsa nici dacă i-ai spune c-o să crape mâine! Poate bei și tu un whisky, două, seara, doar nu mai ești copil, da' asta nu se cheamă că ești băutor.

Își ascunde proteza în paharul cu bere, iar Harry bate în tejghea, ca să i se-aducă un alt daiquiri. Bătrânul se trage mai aproape.

— Harry, scuză-mă că te-ntreb, în caz că nu vrei să vorbești despre asta, dar cum stau lucrurile în pat? Vă merge destul de bine, nu-i așa?

— Nu, răspunde el încetișor, disprețuind felul cum e tras de limbă. N-aș spune chiar asta. Dar zi-mi despre mami. A mai avut probleme cu respirația în ultimul timp?

— Nu, cel puțin nu atât de grave, cât să fie nevoie să mă trezesc. De când cu pastilele astea noi, verzi, doarme ca un bebeluș. Trebuie să recunosc, progresele pe care le-a făcut medicina sunt de-a dreptul miraculoase – peste zece ani, singura metodă de-a ne ucide pe toți va fi să ne gazeze, Hitler a nimerit-o! Deja, știi, nu mai există nebuni: dă-le o pastilă dimineața și una seara și sunt la fel de raționali ca Einstein. N-ai spune că merge prea bine, deci?

— Păi, papsi, la drept vorbind, n-am fost niciodată foarte buni la asta. Mai cade? Mama, vreau să zic.

— Poate mai ia o bușitură, două, pe zi și nu-mi spune nimic. Îi zic, *eu* îi zic, stai în pat și uită-te la tembelizor. Are teoria asta că, vezi Doamne, cu cât ține casa mai mult timp, cu atât amână să cadă la pat pentru totdeauna. Îmi închipui c-ar trebui să aibă grijă de ea, să se bage la criogenie, iar în vreun an, doi, după toate probabilitățile, o să inventeze o pilulă care să-i trateze boala ca și cum ar fi o simplă răceală. Deja, știi, sunt pastilele astea de cortizon; dar doctorul ne atenționează că efectele secundare ar putea fi și mai rele. Știi, marele C. Dar eu mă gândesc: riscă, frate, oricum e pe cale să fie descoperit leacul cancerului, iar cu transplanturile astea, mâine-poimâine îți schimbă totul pe dinăuntru!

Bătrânul își dă seama că vorbește prea mult și cade în contemplarea paharului golit de bere, spuma se topește, dar nu se poate abține să adauge, ca să dea o noimă spuselor sale:

— E un lucru îngrozitor! Iar cum Harry nu-i dă nici un răspuns, adaugă: Dumnezeule, cât urăște să fie inactivă!

Romul începe să-și facă efectul. Lui Rabbit nu-i mai e frig, i-a venit inima la loc. Aerul de-aici pare rarefiat, ochii i se obișnuiesc cu întunericul.

— Dar cu mintea cum stă? Doar nu vrei să zici c-ar trebui să i se dea pastile pentru nebuni!

— Pe onoarea mea, și nu te mint, Harry, mintea-i e limpede ca lumina zilei, când limba-și găsește cuvintele. Și, cum ziceam, i-a intrat în cap ideea asta cu Janice. Ar fi minunat, Isuse, urăsc să te bat la cap, dar ăsta-i adevărul, ar fi minunat dacă tu și cu Janice v-ați face timp să dați pe la noi în seara asta. Faptul că nu vă vede prea des o face să-i zburde imaginația. Știu, ai promis că vii duminică, de ziua ei, dar gândește-te la treaba asta: dacă ești imobilizat la pat și n-ai pe nimeni să-ți țină companie, în afară de nenorocitul de tembelizor și-o grămadă de matracuci veninoase, o săptămână îți pare lungă cât un an. Dacă poți să vii într-o seară până-n weekend, adu-o și pe Janice, s-o vadă și Mary...

— Aș vrea, papsi, știi c-aș vrea.

— Știu, Doamne Dumnezeule, știu! Știu mai multe decât îți închipui. Ești exact la vârsta la care să-ți dai seama că bătrânul tău nu-i chiar așa de fraier cum l-ai crezut tu tot timpul.

— Problema e că Janice lucrează la parcul auto până la zeceunșpe seara și nu-mi place să las copilul singur acasă. De fapt, cred c-ar trebui să mă duc acasă, pentru orice eventualitate.

În eventualitatea că i-ar arde casa din temelii. În eventualitatea c-ar pune stăpânire pe ea un psihopat. Chestiile astea se-ntâmplă mereu în ziare. Vede pe chipul tatălui – o grimasă suspectă, o adumbrire încordată a ochilor spălăciți – cum i se confirmă toate suspiciunile. Rabbit vede roșu înaintea ochilor. Un bătrân escroc băgăcios. Janice – cine s-ar da la fraiera aia? Îndrăgostită de tatăl ei, incapabilă să evolueze. Fericită ca o școlăriță, de când începuse să lucreze la salonul auto, venea

acasă mult după cină în cele mai multe dintre serile de vară, așa că cina lui consta în semipreparate, după care îl pregătea singur de culcare pe Nelson și-o aștepta să apară, înfloritoare și cu chef de vorbă; n-a mai văzut-o niciodată atât de plină de sine, într-un mod care să-i facă și lui inima să tresalte de bucurie. Îi e lehamite de felul în care taică-su încearcă să se ia de el recurgând la Janice și ripostează cu arma cea mai la-ndemână – mami.

— Doctorul ăsta pomenește vreodată de un azil?

Mintea bătrânului se întoarce cu greu la propria soție. Lui Harry îi vine o idee, ca o scânteie țâșnind de sub roțile trenului când trec peste macaz. Oare mami i-a făcut-o vreodată lui papsi? L-a înșelat vreodată? Tot scormonitul ăsta în viața sexuală a altora trădează o anume experiență. Greu de imaginat, nu numai cu cine, dar și când să se fi-ntâmplat. De când o știa, stătea numai în casă. Nu venea nimeni în vizită, în afară de zugravul care le mai curăța fațada și Martorii lui Iehova, totuși gândul ăsta nu-i dă pace, la fel cum veștile lui papsi îi dau frisoane, îi deschid orizonturi. Papsi răspunde:

— ...la-nceput. Vrem s-o mai ținem așa până cade la pat. Dacă ajungem în punctul în care nu mai poate avea grijă de ea înainte să ies la pensie și să stau acasă toată ziua, e o opțiune pe care-am putea fi nevoiți s-o luăm în calcul. Însă n-aș vrea să ajungem acolo. Doamne sfinte, n-aș vrea să ajungem acolo!

— Auzi, papsi?

— Uite patruzeci de cenți pentru bere. Plus încă zece pentru bacșiș.

Felul în care mâna bătrânului strânge bănuții trădează faptul că, pentru el, sunt arginți adevărați, nu niște biete monede de aramă ce sună fals pe tejgheaua barului. Vechile valori. Criza economică, pe vremea când banii erau bani. Nu vor mai fi niciodată sacri, acum nici măcar cenții nu mai sunt din argint. Chipul lui Kennedy a distrus jumătățile de dolar, le-a scos din circulație și n-au mai apărut niciodată. Metalul a fost trimis pe Lună. Încetineala cu care-și achită consumația îl face să întârzie cu întrebarea despre mami până când ajung afară, iar apoi își dă seama că nu-l poate întreba; nu-și cunoaște tatăl atât de bine.

Aici, afară, în lumina fierbinte, taică-su și-a pierdut dorința de intimitate și pare bătrân și-atât – cu pungi gălbejite sub ochi, vinișoare sparte de-o parte și de alta a nasului și-un păr incolor, aidoma cartonului.

— Ce voiai să mă-ntrebi?

— Am uitat, răspunde Harry și strănută.

Trecerea de la aerul condiționat la căldura de-afară îi declanșează o rafală ca de pistol în nări, care-i face și pe trecătorii de pe celălalt trotuar să privească peste umăr și-i face nasul să lăcrimeze.

— A, nu, mi-am amintit. Azilul... Cum să ni-l permitem? Cincizeci de parai pe zi sau cât o fi... O să ne-aducă la sapă de lemn.

Tatăl lui râde cu un clănțănit brusc, menit să-i fixeze la loc dinții ce-i alunecă din gură, și face câțiva pași de dans, chiar acolo, pe trotuarul încins, sub tăblița roșie pe care scrie cu litere albe STAȚIE DE AUTOBUZ, pe care unii au scrijelit-o și-au adăugat cu ruj STAȚIE DE BUBURUZ.

— Harry, în mărinimia Lui, Dumnezeu nu ne-a adus numai nenorociri. Mă crezi sau nu, au și avantaje cei care sunt longevivi în ziua de azi. Duminica asta, mami împlinește șaizeci și cinci de ani și intră în posesia asigurării medicale. O plătesc încă din '66, simt că mi se ia o povară de pe umeri! Nici o cheltuială medicală nu ne poate lăsa goi-pușcă. L-au porcăit în fel și chip pe LBJ[1], dar crede-mă, a făcut o mulțime de lucruri bune pentru omul de rând. Unde-a greșit, l-a trădat inima lui generoasă. Frumușeii ăia care zboară acum prin cosmos – Nixon o să-și tragă spuza pe turta lui, dar adevărul e că democrații i-au trimis acolo. Vechea poveste! De când mă știu, de la Wilson[2] încoa', republicanii n-au făcut nimic pentru omul de rând.

— Mda, zice Harry pe un ton neutru.

Îi soseşte autobuzul.

---

1 Lyndon B. Johnson (1908-1973), preşedinte democrat al Statelor Unite între 1963 şi 1969.

2 Woodrow Wilson (1856-1924), preşedinte democrat al Statelor Unite între 1913 şi 1921.

— Spune-i că venim duminică.

Își croiește drum către spatele autobuzului, ceva mai aerisit, de unde, ținându-se de bară, se uită la taică-su, care-i pare unul dintre „oamenii de rând". Papsi rămâne locului, strivit de strălucirea măreață a Americii, mijindu-și ochii la mana binecuvântată ce se pogoară dinspre guvern, se fâțâie de colo-colo cuprins de-o fericire febrilă fiindcă și-a terminat ziua de lucru, tocmai a băut o bere, Armstrong e undeva deasupra lui, Statele Unite sunt fruntea și marea surpriză în istoria omenirii. E și el o pietricică din rampa de lansare și și-a făcut datoria. Totuși, el e cel care-a rămas sănătos; cine-ar fi crezut că mami o să cedeze prima? În timp ce autobuzul trece dintr-o viteză în alta, se avântă înainte și scârțâie din toate încheieturile, gândurile lui Rabbit se concentrează asupra imaginii mamei, pe care-o păstrează ca pe o relicvă înspăimântătoare: părul ei negru, de-acum încărunțit, ideile ei îndrăznețe, prea deștepte pentru viața pe care a dus-o, nările ei romboidale care, în copilărie, îi sugerau prezența unei inflamații acolo, în interior, ochii a căror culoare nu îndrăznise niciodată s-o învețe, acoperiți acum, că-i suferindă, de pleoapele umflate, chipul ei, strălucind ușor, ca acoperit de sudoare, încremenit pe pernă. Faptul că nu suportă s-o vadă în halul ăsta, iar nu Janice, este motivul secret al vizitelor lui rare. Cea care i-a dat viață se holbează la el istovită, în timp ce bâjbâie după cuvintele cu care să-l salute. Și izul acela dulceag, pătrunzător de boală, care nici măcar nu rămâne în camera ei, ci coboară pe scări, să-i întâmpine în hol, printre umbrele, și-i urmează în bucătărie, unde bietul papsi pune mâncarea la încălzit. Un miros ca acela de gaze, de la bucătărie, care o îngrijora atât de mult odinioară, când el și Mim erau mici. El își lasă capul în piept și se roagă scurt: *Iartă-mă, iartă-ne, ușurează-i suferința. Amin.* Nu mai spune rugăciuni decât în autobuz. Iar acum, în autobuzul ăsta, parcă plutește același miros.

În autobuz sunt prea mulți negrotei. Rabbit devine pe zi ce trece mai conștient de prezența lor. Sunt aici dintotdeauna. Își amintește că, în copilărie, pe unele străzi din Brewer îți țineai

respirația, deși nu-ți făceau nici un rău, ci doar se uitau lung după tine; dar acum sunt mai gălăgioși. În loc de capete rase, acum se poartă hirsuți. Nu-i nimic, așa-i mai firesc, iar firescul a început să fie o raritate. Doi dintre băieții de la serviciu sunt negrotei, Farnsworth și Buchanan, dar după un timp nici nu mai bagi de seamă; măcar ei își amintesc ce vrea să-nsemne un râs sănătos. E nasol să fii negru, întotdeauna prost plătit, ochii lor nu sunt ca ai noștri, ci injectați, maronii, plini de-un lichid care parcă-i gata-gata să dea pe dinafară. A citit pe undeva despre un antropolog care crede că negrii, în loc să fie primitivi, sunt, de fapt, ultimii care au evoluat, cei mai recenți oameni. În unele privințe mai duri, în altele mai delicați. Cu siguranță mai tonți, dar nici deșteptăciunea nu-i mare brânză, de pe urma ei ne-am ales cu bomba atomică și cutia de bere din folie de aluminiu. În plus, nu poți să susții că Bill Cosby[1] e un tâmpit.

Aceste gânduri tolerante, de om școlit, sunt însă umbrite de o anumită spaimă; nu pricepe de ce trebuie să fie atât de gălăgioși. Cei patru care stau pe scaune chiar lângă el pălăvrăgesc și își propagă conversația în unde mari, metalice; știu al naibii de bine că le bagă-n boală pe nevestele grăsane, cu mutre de olandeze, aflate în drum spre casă cu pungile lor de cumpărături. Ei bine, așa fac toți copiii, indiferent de culoare: și totuși, e ciudat. Sunt o rasă ciudată. Nu-i vorba doar de piele, ci de toată înfățișarea lor, cu încheieturile acelea mobile, ca ale leilor, cu capetele lor ciudate, de parcă gândurile lor ar avea o formă diferită și-ar ieși la suprafață contorsionate, chiar și atunci când nu sunt amenințătoare. E ca și cum, cu toate ciufurile astea de păr african, cerceii de aur și vacarmul din autobuze, semințele unei plante tropicale aruncate de păsări pe furiș le-ar năpădi grădina. Grădina lui. Rabbit e conștient că-i vorba de grădina lui și, tocmai de-aia, și-a lipit un abțibild cu steagul american pe parbrizul din spate al Falconului, chiar dacă Janice zice că-i kitsch și fascist. Citești în ziare despre case din Connecticut făcute praf după o petrecere de odrasle răsfățate,

1 William Henry „Bill" Cosby (n. 1937), actor, producător de televiziune și activist american pentru drepturile populației de culoare.

în timp ce părinții sunt plecați în Bahamas. Asta se-ntâmplă din ce în ce mai des. De parcă țara asta ar fi ieșit din pământ și nu și-ar fi dat viața niște oameni ca s-o înalțe.

Autobuzul își urmează ruta de-a lungul Weiserului și traversează râul Running Horse, iar călătorii se răresc. Orașul, cu magazinele lui prăfuite, cu marfă la preț redus (odinioară aici era Țara Minunilor, tejghelele îi veneau până la nas și cărticelele Big Little Books[1] miroseau a Crăciun), orașul cu Magazinul Universal Kroll (unde a lucrat odată, la raionul de mobilă, desfăcând ambalaje) și cu rondul împrejmuit cu ghivece de flori, unde cablurile tramvaielor se intersectau împroșcând zgomotos scântei ca niște steluțe, apoi cu vitrine goale și prăfuite, când magazinele au fost sufocate de mallurile din suburbii, orașul cu prăvălioare mici și triste, care apar și dispar, numite Go-Go sau Boutique, cu pompele funebre cu fațadă din imitație de granit, orașul cu inflația de dughene și lustragerii unde se vând arahide proaspăt prăjite și ziare destinate negrilor, tipărite în Philly, care deplâng MARTIRIUL LUI MBOYA[2], cu florăria unde se încheie pariuri și se plătesc taxe de protecție și magazinul de desfacere cu amănuntul, alături de unul de confecții, lângă bomba din colț, numită Salonul *Prietenos* al lui Jimbo, orașul cu chiștoace stinse lângă pod, orașul lasă loc, după ce firicelul de apă – care, în tinerețea lui Rabbit, era sufocat de praful de cărbune transformat în nămol (odată un tip încercase să se sinucidă sărind de pe pod, dar se trezise înfipt în glod până la brâu și rămăsese acolo până venise poliția) – a fost dragat și acum găzduiește la mal o mulțime de bărci de agrement, orașul lasă loc cartierului West Brewer, o imitație a sa dezlânată, cu aceleași case subțiri ca niște piese de domino, din cărămidă vopsită într-o nuanță roșiatică, despărțite ici-colo de ronduri de parcare, de pompele și pancartele țipătoare ale vreunei stații de benzină, de adâncimea ca de lac a parcării unui supermarket, înțesată de aripioare dorsale ce

1 Celebră colecție de cărți pentru copii, lansată în anul 1932 de Editura Whitman din Racine, Wisconsin.

2 Tom Joseph Odhiambo Mboya (1930-1969), politician kenyan asasinat pe data de 5 iulie 1969, la Nairobi.

scânteiază. Hurducându-se și fornăind, autobuzul din ce în ce mai gol, odată cu dispariția negroteilor, se îndreaptă spre un spațiu de vis, dincolo de fortărețele rezidențiale înconjurate pe toate laturile de pajiști stropite de aspersoare și de hortensii frumos tunse, deasupra zidurilor împrejmuitoare cu dale ascuțite, trece în viteză pe lângă muzeul ale cărui grădini erau întotdeauna în floare și unde lebedele mâncau cojile de pâine aruncate de școlari, apoi, la fel de iute, pe lângă ferestrele însorite, ce oglindesc o vâlvătaie portocalie-dovleac, ale noii aripi înalte a Spitalului Districtual pentru Alienați Mintali. Alături, mai aproape, se află Curățătoria Chimică West Brewer, un magazin de jucării numit Hobby Heaven, un cinematograf Rialto cu afiș grosolan: OD'SEEA SPAȚIALĂ 2001. Weiser Street își schimbă direcția, se transformă în autostradă, pătrunde în suburbiile verzi unde în anii '20 micii baroni imobiliari au construit case de vis din cherestea tencuită, mortar cu pietriș și cărămizi arse, cu stucul coșcovit ca o coajă de pâine bine coaptă, căsuțe de vrăjitoare din marțipan și turtă dulce, cu garaje duble și alei șerpuitoare. În Brewer County, în afară de câteva proprietăți somptuoase, înconjurate de garduri metalice și brâuri kilometrice de peluză, mai bine de-atât nu se poate; o casă din asta și-ar putea permite stomatologii cei mai căutați, cei mai răzbătători agenți de asigurări sau cei mai unsuroși oftalmologi. Partea asta de oraș are chiar și un alt nume, ca să se deosebească de West Brewer: Penn Park. Penn Villas îi repetă numele ca un ecou plin de speranță, deși nu face parte din districtul acesta, fiind situat la granița cu Furnace Township și privind în ograda lui. Orășelul în care odinioară furnalele cu mangal au topit fierul din care fuseseră făurite muschetele Revoluției este acum, în cea mai mare parte, teren agricol, iar cele câteva pluguri de zăpadă și singurul șerif fac față cu greu în acest sătuc de ranch-uri cu peluze noroioase, cu macadamul plin de gropi și canalizare proastă, pe care, dintr-odată, antreprenorii au lăsat-o în grija primăriei.

Rabbit coboară la o stație din Penn Park și o pornește pe jos pe o stradă cu case ce imită stilul Tudor, Emberly Avenue, către zona unde suprafața drumului se transformă, la granița

orășelului, și devine Emberly Drive din Penn Villas. El locuiește pe Vista Crescent, în a treia casă numărând dinspre capăt. Poate că odată, demult, de-aici aveai o priveliște grozavă, o vale ce cobora lin, cu hambare roșii și ferme construite din piatră, dar apoi au apărut tot mai multe vile, iar acum, de la orice fereastră te-ai uita, panorama ce ți se deschide e ca într-o oglindă sfărâmată, în care vezi case ca aceasta, fire de telefon și antene de televiziune care arată unde-a crăpat oglinda. Fațada casei lui e placată în aluminiu verde-crud și are numărul douăzeci și șase. Rabbit pășește pe dalele de gresie ale verandei mici și deschide ușa cu cele trei ochiuri de geam dispuse în trepte, ilustrând parcă tonul soneriei, cu cele trei note ascendente.

— Hei, tati! strigă fii-su din sufragerie, o cameră din dreapta, mare cât erau odată așa-numitele saloane, cu un șemineu pe care ei nu-l folosesc niciodată. Au părăsit orbita terestră! Sunt la o distanță de șaptezeci de mii de kilometri.

— Norocul lor! îi răspunde el. Mama-i aici?

— Nu. La școală ne-au dus pe toți în sala de festivități, să vedem lansarea.

— Nici n-a sunat?

— De când sunt acasă, nu. Dar de-abia am ajuns.

La doisprezece ani, Nelson e scund pentru vârsta lui, are tenul smead al maică-sii, trăsături fine și un aer prudent, moștenite, probabil, de la familia Angstrom. Genele lungi nu-s moștenite de la nimeni, cât despre pletele până la umeri, astea-s chiar ideea lui. Cumva, intuiește Rabbit, dac-ar fi mai înalt, i-ar sta bine cu plete, dar așa, asemănarea cu o fată e înfricoșătoare.

— Ce-ai învârtit toată ziua?

La televizor continuă emisiunea cu oameni care-și încearcă norocul, câștigă ceva, apoi guiță a victorie și-l sărută pe prezentator.

— Mai nimica.

— Ai fost pe terenul de joacă?

— Doar puțin.

— Și pe urmă?

— Ăăă... În West Brewer, am frecat-o cu Billy pe la bloc. Auzi, tati?

— Mda?

— Tatăl *lui Billy* i-a luat o motoretă, de ziua lui. E mişto, pe bune! Are partea din faţă aşa de lungă, că trebuie să te-ntinzi ca s-apuci ghidonul!

— Te-ai plimbat şi tu?

— Nu m-a lăsat decât o dată. Străluceşte de-ţi ia ochii, n-are nici urmă de vopsea pe ea, e toată numai metal şi stai pe o şa albă, lunguiaţă.

— Billy e mai mare ca tine, aşa-i?

— Cu patru luni. Atât! Doar cu patru luni, tati. Peste trei luni o să-mplinesc treişpe ani.

— Şi pe unde se plimbă cu ea? N-are voie s-o scoată pe stradă, aşa-i?

— Blocul lor are o parcare mare şi pe-acolo se plimbă. Nu-i zice nimeni nimic. A costat doar o sută optzeci de dolari, tati!

— Zi mai departe, mă duc să-mi iau o bere.

Casa e destul de mică, astfel încât tatăl îşi poate auzi băiatul şi din bucătărie. Peste vocea lui se suprapun chiotele voioase, nesătule, de la televizor şi zgomotul înfundat al uşii frigiderului deschizându-se şi închizându-se.

— Auzi, tati, nu pricep o chestie.

— Ia zi!

— Am crezut că domnul şi doamna Fosnacht sunt divorţaţi.

— Sunt doar despărţiţi.

— Atunci, cum se face că taică-su îi cumpără toate chestiile alea marfă? Ar trebui să vezi ce combină hi-fi şi-a tras şi e numai a lui, instalată la el în cameră, nici măcar n-o împarte cu cineva! Are patru difuzoare, tati, şi căşti. Căştile sunt super! Parc-ai fi *înăuntrul* lui Tiny Tim[1].

— Grozav, spune Rabbit, întorcându-se în sufragerie. Vrei o gură?

Băiatul soarbe din bere şi, în puful de deasupra buzei superioare, îi rămâne o pată de spumă mare cât gaura cheii. Se strâmbă.

---

1 Cântăreţ american de country (1932-1996), a cărui manieră interpretativă se baza pe falset şi vibrato.

— Când un cuplu divorțează, se-apucă să-i explice Harry, tatăl nu încetează să-și iubească copiii, doar că nu mai poate locui cu ei. Fosnacht continuă să-i ia lui Billy toate prostiile alea scumpe fiindcă, probabil, se simte vinovat că l-a părăsit.

— De ce s-au despărțit, tati, ai idee?

— Habar n-am. O enigmă și mai mare-ar fi de ce s-au căsătorit.

Rabbit o știe pe Peggy Fosnacht de pe vremea când o chema Peggy Gring. Era o fată cu fundul mare, zbanghie, care în clasă stătea pe rândul din mijloc și ridica întotdeauna mâna, închipuindu-și că știe răspunsul. Pe Fosnacht îl cunoaște prea puțin: o stârpitură de om care ridică tot timpul din umeri, pe vremuri cânta la saxofon în tot felul de formații invitate la balurile de absolvire ale liceenilor, iar acum este coproprietarul unui magazin de muzică de la capătul lui Weiser Street, care odinioară se numea Chords'n' Records, iar acum se cheamă Fidelity Audio. La reducerile de preț de care beneficiază Fosnacht, combina hi-fi a lui Billy probabil că n-a costat mai nimic. Ca și premiile astea cu care televiziunea continuă să-i bombardeze pe tinerii care se bucură isteric. Tipa care i-a băgat limba-n gură prezentatorului a plecat, iar acum i-a venit rândul la ghicit unui cuplu de culoare. Cu tenul mai pal, dar, în mod clar, negri. Foarte bine, lasă-i să ghicească, să câștige și să țipe isteric în cor. Mai bine așa, decât să facă pe lunetiștii, pe acoperișuri. Și totuși, se întreabă cum ar fi cu mireasa neagră. Buze mari, care te-ar sorbi pe dată, bărbații sunt domoli ca Isus, o au lungă cât o cravașă, dai lupte grele până le înalți zmeul, când ți-o înfig, nu mai termină; de-aia se omoară femeile albe după ei. Albii mai dau rasol, trebuie să-și vadă de slujbă, să pună umărul la propășirea Americii. La emisiunea *Laugh-In*[1], lui Rabbit îi place numărul de dans executat de Teresa[2] doar în bikini, mai exact, îi place că-și pictează pe piele cuvinte, cu litere albe. Când

---

1 *Rowan and Martin's Laugh-In*, emisiune TV de divertisment, difuzată între ianuarie 1968 și mai 1973.

2 Teresa Graves (1948-2002), actriță și cântăreață americană de culoare din distribuția emisiunii *Laugh-In*.

se uită toţi trei, Janice şi Nelson îl întreabă întotdeauna ce scrie pe ea; de când a îmbrăţişat meseria de tipograf, poate să citească într-o clipită chiar şi literele răsturnate sau în oglindă. A avut dintotdeauna ochi buni, Tothero îl lăuda, spunându-i că-i poate strecura mingea şi prin găurile urechilor. Mare pupincurist, Tothero ăsta! Acum e mort. Se joacă altfel în ziua de azi, s-a schimbat totul – aruncarea la coş din săritură, negroteii înalţi, flămânzi, se înalţă şi plutesc în aer vreme de-o secundă, în timp ce o palmă rozalie lungă cât antebraţul unui alb lansează mingea.

— De ce nu te mai duci la terenul de joacă? îl întreabă pe Nelson. Când eram de vârsta ta, jucam miuţă şi douăşunu cât era ziulica de lungă.

— Mda, dar tu erai bun. Erai înalt.

Nelson era înnebunit după sport. La juniori, în sală. De-o vreme însă, i-a pierit cheful. Rabbit dă vina pe un album cu decupaje din ziare făcut de maică-sa pe vremea când juca baschet, pe la sfârşitul anilor '40, şi stabilea tot soiul de recorduri regionale. Iarna trecută, de fiecare dată când mergeau în vizită la Mt. Judge, Nelson cerea albumul şi se întindea cu el pe podea – meciurile alea vechi, pe pagini îngălbenite de vreme, cu lipiciul atât de uscat, încât pocneau când le întorcea, MT. JUDGE ÎNVINGE ORIOLE, ANGSTROM ÎNSCRIE 37 DE PUNCTE, erau aievea pentru copil, deşi avuseseră loc cu douăzeci de ani în urmă, erau ca lumina primită de la o stea.

— Am *tras tare* ca s-ajung aşa, replică Rabbit. La vârsta ta, nu eram cu mult mai înalt decât tine.

O minciună, dar nu tocmai gogonată. Era cu doar câţiva centimetri mai înalt. Într-o lume în care fiecare centimetru contează. La golf. La cordeală. Pe orbitele spaţiale. Îi pare rău că Nelson nu-i mai înalt. Lui nu i-a folosit la nimic faptul că-i înalt. Dac-ar putea lua doişpe centimetri de la el, să i-i dea lui Nelson, ar face-o cu dragă inimă. Cu condiţia să nu-l doară.

— Oricum, tati, sporturile sunt fumate în ziua de azi. Nimeni nu mai face sport.

— Da' ce nu-i fumat în ziua de azi? În afară de dopaj şi de fentarea armatei. Şi de părul pe ochi. Unde naiba-i maică-ta?

Îi dau telefon. Dă și tu, o dată-n viață, afurisitul ăla de televizor mai încet.

Show-ul lui David Frost a luat locul emisiunii *The Match Game*[1], așa că Nelson îl închide de tot. Lui Harry i se strânge inima când vede teama ce se așterne o clipă pe fața puștiului – îi amintește de expresia lui taică-su, când el a strănutat pe stradă. Doamne Dumnezeule, îi sperie și-un strănut! Tatăl și fiul lui îi par la fel de fragili și de triști. Asta-i buba când te-ngrijorezi din te miri ce, începi să te simți ca o cloșcă. Apoi începi să te simți prins la-nghesuială.

Telefonul este pe raftul de jos al unei etajere transparente care, teoretic, separă sufrageria de un soi de alcov, botezat cotlonul de luat micul dejun. Pe rafturi zac niște cărți de bucate, dar, din câte știe el, Janice nu le-a frunzărit niciodată, le pune pe masă aceeași friptură de pui și același biftec insipid, cu mazăre și cartofi prăjiți, pe care le-a preparat dintotdeauna. Harry formează numărul bine cunoscut și-i răspunde o voce bine cunoscută:

— Springer Motors. Domnul Stavros la telefon.

— Sal'tare, Charlie! Janice e pe-acolo?

— Da' normal, Harry. Care-i șmenu'?

Stavros e vânzător și are întotdeauna ceva de zis.

— Șmenos, răspunde Rabbit.

— Stai așa, amice! Buna doamnă e chiar aici.

Se aude în receptor vocea lui care strigă:

— Răspunde! E bărbatu-tu.

Se aude un alt receptor ridicat din furcă. Prin spărtura tăcerii momentane, lui Rabbit îi apare imaginea sediului: mașinile lucioase în salonul de prezentare, ușa cu geam mat a bătrânului Springer – închisă, tejgheaua cu blat verde în spatele căreia se află trei birouri din oțel: unul pentru Stavros, altul pentru Janice și al treilea, la mijloc, pentru Mildred Kroust, contabila pe care Springer o are de treizeci de ani, doar că, de obicei, e în concediu medical din cauza unei anume maladii femeiești de care

1 *The Match Game*, emisiune-concurs televizată în anii 1960 în Statele Unite, al cărei prezentator era Gene Rayburn.

a început să sufere spre bătrânețe, așa că biroul ei este gol și pustiu, dacă nu punem la socoteală niște coșuri de sârmă, un ac pentru bonuri și o mapă de birou. Rabbit vede și calendarul de perete de anul trecut, cu cățeluși, și macheta din carton a Toyotei break de pe vechiul seif cafeniu, în spatele bradului de Crăciun. Ultima oară când a fost la salonul auto Springer era petrecerea de Crăciun. Springer e atât de încântat de obținerea francizei Toyota, după ani de zile de vânzări la mâna a doua, încât i-a mărturisit lui Harry că se simte tot anul „ca un copil în ziua de Crăciun". În urmă cu zece ani, a încercat să-l transforme pe Rabbit în dealer de mașini, dar, într-un final, Harry s-a hotărât să calce pe urmele lui taică-su și să se apuce de o treabă onestă.

— Harry, scumpule, spune Janice, iar el chiar surprinde ceva nou în glasul ei, un tril gâfâit, o oarecare grabă, de parc-ar fi întrerupt-o din cântat. O să mă cerți, nu-i așa?

— Nu, doar că eu și ăsta micu' tocmai ne-ntrebam dacă și, dacă da, când mama naibii o s-avem și noi parte de-o mâncare gătită.

— Da, știu, ciripește ea, nici mie nu-mi place situația asta, doar că, la cât lipsește Mildred, trebuie să ne ocupăm și de catastiful ei, iar la capitolul organizare tipa e... canci.

Canci: în vocea ei aude o altă voce.

— Pe bune, își continuă ea trilul, dacă se va dovedi că l-a înșelat pe tati cu milioane grele, n-o să se mire nimeni.

— Mda. Janice, uite ce e: se pare că te distrezi de minune acolo...

— Mă *distrez? Muncesc*, dragule.

— Sigur. De fapt, ce dracu' se-ntâmplă acolo?

— Cum adică, *se-ntâmplă*? Nu se-ntâmplă nimic în afară de faptul că nevastă-ta încearcă să aducă acasă niște mălai!

Mălai?

— „Se-ntâmplă" – zău așa, Harry! Poate-ți închipui că cei șapte dolari pe oră sau mai știu eu cât, pe care-i primești fiindcă stai în întuneric și bibilești la mașinăria aia, sunt bani frumoși,

dar adevărul e că în ziua de azi nu mai cumperi nimic cu suta de dolari, se duce cât ai bate din palme!

— Doamne sfinte, de ce-mi faci teoria chibritului despre inflație? Nu vreau să știu decât de ce nu-i nevastă-mea niciodată acasă, să ne gătească un căcat de cină mie și lu' amărâtu' ăsta mic!

— Harry, te-a montat cineva împotriva mea?

— Dacă m-a montat cineva? Cum ar putea? Janice, spune-mi doar atât, să bag două semipreparate în cuptor sau ce să fac?

Urmează o pauză, timp în care el are o viziune: parcă o vede cu aripile frânte, cu trilul retezat; se imaginează luându-și zborul, dezrădăcinat, liber. O veche premoniție, estompată. Janice răspunde cu vorbe măsurate, așa că el se simte ca-n copilărie, când se uita la maică-sa cum încorporează lingurile de zahăr în aluat:

— N-ai putea să faci tu treaba asta, scumpule? Doar în seara asta... Suntem în toiul unei mici crize, pe cuvânt. E prea complicat să-ți explic, dar noi trebuie să punem la punct niște cifre, altminteri mâine nu vom putea plăti salariile.

— Ce-nseamnă noi? E și taică-tu acolo?

— Da' bine-nțeles!

— Pot să vorbesc și eu nițel cu el?

— De ce? A ieșit în parcare.

— Vreau să știu dac-a luat biletele la meciul cu Blasts. Ăsta micu' de-abia așteaptă să meargă.

— Păi, de fapt, nu-l mai văd, am impresia că s-a dus acasă, să ia cina.

— Vasăzică, ești acolo doar cu Charlie.

— Mai sunt și alți angajați, care se-agită pe aici. Încercăm cu *dis*perare să descâlcim încurcătura în care ne-a băgat Mildred. Asta-i ultima seară, Harry, promit. Vin acasă pe la opt-nouă, iar mâine-seară hai să mergem la un film! Chestia aia științifico-fantastică încă rulează în West Brewer, am văzut azi-dimineață, în drum spre slujbă.

Rabbit e dintr-odată sătul de conversația asta, de toate. Se simte înconjurat de o energie difuză. Apetitul unui om se micșorează, al lumii – niciodată.

— OK. Vino acasă când poţi. Dar va trebui s-avem o discuţie.

— Mi-ar plăcea s-avem o discuţie, Harry.

Din tonul ei reiese că, pentru ea, „discuţia" înseamnă „futai", or el a vrut să zică chiar discuţie. Ea pune receptorul în furcă: un sunet satisfăcut, nerăbdător.

Îşi mai deschide o bere. Ineluşul se rupe, aşa că trebuie să-şi caute vechiul desfăcător ruginit pe fundul sertarului cu tacâmuri. Pune la încălzit două fripturi Salisbury; în timp ce aşteaptă să ajungă temperatura cuptorului la 200 de grade Celsius, citeşte ingredientele de pe ambalaj: apă, carne de vită, mazăre, fulgi de cartofi deshidrataţi, pesmet, ciuperci, făină, unt, margarină, sare, maltodextrină, pastă de tomate, amidon de porumb, sos Worcestershire, proteine vegetale hidrolizate, monoglutamat de sodiu, lapte praf degresat, ceapă deshidratată, arome, zahăr, coloranţi de caramel, mirodenii, cisteină şi tiamină hidroclorică, gumă arabică. Poza de pe staniol nu oferă nici un indiciu cu privire la locul unde intră toate astea. El şi-a închipuit că guma arabică e folosită la şters. Are treizeci şi şase de ani şi ştie mai puţin decât la început. Singura diferenţă e că acum îşi dă seama cât de puţine lucruri va şti vreodată. Nu va şti niciodată chineza sau cum e să i-o tragi unei prinţese africane. La ştirile de la ora şase se vorbeşte numai despre spaţiul cosmic, despre pustietate: un chelios îşi face de lucru cu nişte jucărele, prezintă manevrele de cuplare şi decuplare a modulului spaţial, după care un grup de experţi discută semnificaţia evenimentului pentru următorii cinci sute de ani. Se tot fac referiri la Columb, dar, din câte îşi dă seama Rabbit, treaba e taman pe dos: Columb a navigat la întâmplare şi-a dat de ceva, pe când tipii ăştia ştiu exact încotro se-ndreaptă – spre un nimic mare şi rotund. Biftecul Salisbury are gust de conservanţi, iar Nelson nu ia decât câteva îmbucături. Rabbit încearcă să-l încurajeze cu o glumă:

— Nu poţi să te uiţi la televizor fără cina telespectatorului.

Face slalom printre canale, încercând să găsească ceva interesant, dar fără nici un rezultat, toate îi lasă reci până ce, după ora nouă, în emisiunea lui Carol Burnett, ea şi Gomer Pyle interpretează un scheci destul de nostim despre Călăreţul Singuratic.

Rabbit își aduce aminte de vremurile când stătea pe fotoliul din Jackson Road și asculta radioul, pe fotoliul acela cu brațele murdare de pete de grăsime de la sendvișurile făcute din biscuiți și unt de arahide cu care se înarma când se punea pe ascultat. Mami făcea crize de nervi. În serile de luni, miercuri și vineri, la ora șapte și jumătate, se difuza *Călărețul Singuratic*. Dacă era vară, te-ntorceai de la de-a v-ați ascunselea sau țară-țară-vrem-ostași, iar liniștea se așternea în tot cartierul, după care, la ora opt, ușile se trânteau și joaca reîncepea. Ah, ce generoase zile de vară, întunecoase doar cât să-ți permită să adormi, în timp ce peste ocean se purta un război pentru ca el să-și poată petrece zilele fericit, să crească netulburat. Mânca fulgi de cereale Wheaties[1], ascultând la radio *Jack Armstrong*[2], și Jell-O[3], care ți-l aduceau în casă pe Jack Benny[4].

În scheciul ăsta de-acum, Călărețul Singuratic e însurat. Nevastă-sa tropăie prin căsuța lor din bușteni, plângându-se că urăște treburile gospodărești și viața în pustietate.

— Niciodată nu ești acasă, spune ea, mereu dispari într-un nor de praf cu un „Diii, Silver!" inimos.

Publicul nevăzut râde. Rabbit izbucnește și el în râs. Pe Nelson nu-l amuză poanta. Rabbit îi explică:

— Așa începea fiecare emisiune.

— *Știu*, tată, i-o întoarce puștiul morocănos, iar Rabbit pierde o clipă firul scheciului – i-a scăpat o glumă, iar hohotele de râs ale publicului se potolesc.

Acum, soția Călărețului Singuratic se plânge că Daniel Boone îi aduce neveste-sii blănuri frumoase, în schimb:

— Ce primesc eu de la tine? Un glonț de argint!

Deschide o ușă și-n cameră se rostogolește o avalanșă de gloanțe de argint, acoperind podeaua. Tot restul spectacolului,

---

1 Produs alimentar lansat în 1924.

2 *Jack Armstrong*, un popular serial radiofonic de aventuri difuzat între 1933 și 1951, sponsorizat de Wheaties.

3 Jell-O este denumirea generică a unei game largi de budinci, șarlote și gelatine.

4 Jack Benny (1894-1974), comic, vedetă în perioada clasică a radioului american.

Carol Burnett, Gomer Pyle și actorul care-l joacă pe Tonto (nu-i Sammy Davis Jr., ci un alt negru de serviciu) alunecă întruna călcând pe ele, evident, din greșeală. Rabbit se gândește la milioanele de telespectatori, la milioanele pe care sponsorii le scot din buzunar și, cu toate astea, nimeni nu s-a gândit măcar o secundă că exact asta o să se-ntâmple cu o grămadă de gloanțe de argint împrăștiate pe podea.

Tonto îi spune Călărețului Singuratic:

— Data viitoare, pune mai întâi glonțu-n pușcă.

Soția se întoarce cu fața la el, să i se plângă de Tonto:

— *Și ăsta!* De ce trebuie să-l avem mereu invitat la cină? El nu ne invită *pe noi niciodată*!

Tonto îi zice că, dac-ar veni în cortul lui, ar răpi-o pieile-roșii, și anume șapte sau opt războinici pictați. În loc să se înspăimânte, ea pare interesată. Își dă ochii galeși peste cap și spune:

— Hai să mergem, *que más sabe.*

— Tată, ce-nseamnă *que más sabe*? întreabă Nelson.

Rabbit, luat prin surprindere, mărturisește:

— Nu știu. Îmi închipui că-i ceva gen „prieten bun" sau „șef".

Într-adevăr, dacă stă să se gândească bine, nu-l înțelege pe Tonto. Călărețul Singuratic este alb, deci legea și ordinea sunt de partea lui, dar cu Tonto cum stă treaba? O Iudă a rasei sale, e o figură virtuoasă cu atât mai dezinteresată, solitară și eroică. El când și-a primit răsplata? De ce îi este el loial străinului mascat? Pe vremea războiului, nimeni nu-și punea problema. Tonto era, pur și simplu, „de partea dreptății". Pe-atunci, părea un vis îndreptățit să ai laolaltă o piele-roșie și-un alb, pielea-roșie îndrăgindu-l pe alb la fel de firesc cum iubea și dungile de pe steag. Unde e acum „partea dreptății"? Mai pierde câteva glume încercând să-i răspundă lui Nelson. Scheciul e pe cale să atingă punctul culminant. Cu brațele încrucișate, cu un aer amenințător, soția îl somează pe Călărețul Singuratic:

— Ai de ales: ori eu, ori el!

Călărețul Singuratic nu stă mult pe gânduri:

— Pune șaua pe cal, Tonto! vine răspunsul lui.

Pune la patefon un disc cu uvertura la „Wilhelm Tell" și cei doi bărbați pleacă. Soția se apropie pe vârfuri, calcă pe un glonț

care zgârie podeaua, schimbă discul și pune „Chemarea dragostei indiene". Tonto intră din culise. Se sărută și se îmbrățișează.

— Dintotdeauna m-au pasionat „aventurile" cu indieni, mărturisește Carol Burnett, într-un prim-plan strivitor.

Se aude râsul publicului invizibil și până și Rabbit, la el acasă, în fotoliul său confortabil, râde, dar, dincolo de aceste râsete, poanta de final nu prinde la public, poate din cauză că toată lumea încă îl consideră pe Tonto incoruptibil, un om mai presus de toate, ca Isus sau Armstrong.

— S-a cam făcut ora de culcare, nu? constată Rabbit.

Stinge televizorul pe genericul de final al show-ului. Steluța instantanee pâlpâie, apoi se stinge.

— Copiii de la școală spun că domnul Fosnacht a avut o aventură, de-aia au divorțat, îi povestește Nelson.

— Sau poate s-a săturat s-o vadă uitându-se c-un ochi la făină și cu altul la slănină.

— Tati, ce-i aia aventură?

— Păi, atunci când doi oameni ies împreună, deși sunt căsătoriți cu altcineva.

— Ție și lui mami vi s-a întâmplat vreodată așa ceva?

— N-aș zice. Mi-am luat o dată o vacanță, dar n-a durat mult. Nu cred că ții tu minte.

— Ba da. Țin minte că mama a plâns mult și că toată lumea era cu ochii pe tine la înmormântarea bebelușului. Și mai țin minte c-am stat în picioare, în casa aia de pe Wilbur Street, doar tu și cu mine, și-am privit orașul prin sita de la fereastră, știind că mami e-n spital.

— Ei da, au fost vremuri triste. Duminica asta, dacă bunicu' Springer a luat biletele pe care ni le-a promis, o să mergem la un meci al lui Blasts.

— Știu, zice băiatul, deloc entuziasmat, și se târâie spre scară.

Pe Harry îl nedumerește faptul că, de două-trei ori pe zi, i se pare că vede în casă, cu coada ochiului, o altă femeie, alta decât Janice; când colo, nu-i vorba decât de fiul lui pletos.

O ultimă bere. Răzuiește cina neatinsă de Nelson deasupra tocătorului de resturi menajere, care uneori împrăștie un miros

dulceag, deoarece canalizarea din Penn Villas e leneşă şi proiectată neglijent. Dă o tură pe la parter şi adună paharele, ca să le bage în maşina de spălat vase. Una dintre isprăvile lui Janice este să se învârtă prin toată casa lăsând în urma ei, te miri unde, ceşti cu zaţ, farfurioare folosite pe post de scrumiere şi pahare de vin cu vermut uscat – ba pe televizor, ba pe vreun pervaz. Cum naiba să descâlcească ea încurcătura iscată de Mildred? Poate că atunci când e dusă de-acasă devine întruchiparea eficienţei. Diii, Silver! Amoruri indiene. Bietul papsi, cu zvonurile lui. Biata mami, care zace pradă calomniilor şi coşmarurilor. Amândoi au minţile uscate ca nişte căpiţe năpădite de şobolani. Gândul îi zboară în altă parte. Se uită pe fereastră şi vede în amurg firele negre ale unei antene TV, un cuier-pom din aluminiu şi, în depărtare, un coş de baschet agăţat de un garaj. Cum să-i trezească, oare, puştiului interesul pentru sport? Dacă-i prea scund pentru baschet, să joace baseball. Orice, numai să rămână cu ceva, cu o euforie din care să se hrănească mai apoi. Dacă porneşte la drum, în viaţă, cu un gol pe dinăuntru, n-o să reziste, fiindcă, pe măsură ce îmbătrânim, ne golim sufleteşte. Rabbit se întoarce de la fereastră şi, oriunde se uită în casă, nu vede decât un luciu efemer, de unică folosinţă. Sclipirea se răsfrânge în tapiţeria sintetică a canapelei şi a fotoliilor din sufragerie, în netezimea artificială a scheletului unei veioze cumpărate de Janice, care are drept suport o bucată de lemn adusă de valuri, conectată la priză, în rafturile de lemn autentic ce aduce a imitaţie de lemn, goale cu excepţia câtorva scrumiere ce au patina unor suveniruri de bâlci; se răsfrânge în chiuveta de oţel, în linoleumul din bucătărie cu modelul lui de spirale năucitoare, ca uleiul în apă, nimic nu se asortează. Fereastra de deasupra chiuvetei este neagră şi la fel de opacă precum portocaliul în care sunt vopsite ferestrele ospiciilor. Vede în ea reflecţia mâinilor lui ude. Sub apă. Turteşte în pumn cutia de bere pe care a golit-o fără să-şi dea seama. Conţinutul îi pare metalic, odată ajuns înăuntrul lui: îl corodează, îl îngraşă. Lucrurile nu se asortează deloc. Neputinţa lui de-a urmări un gând până la capăt pesemne că-i din cauza oboselii. O ia în sus, urcă scările în silă, se dezbracă şi se spală pe dinţi cu mişcări

lente, istovitoare, de parc-ar înota pe sub apă, se trântește în pat fără a se mai osteni să stingă luminile la parter și în baie. Zgomotul chinuit, înăbușit al radioului ce răzbate până la el îi spune că Nelson e încă treaz. Își zice c-ar trebui să se scoale și să-i spună copilului noapte bună, să-l sărute pe frunte, dar îl strivește o greutate ca de plumb, în timp ce lumina continuă să se reverse în dormitor, ca și zgomotele înfundate ale ușilor deschise și închise de cel mic, care-și face de lucru. Din fragedă pruncie, Rabbit doarme mai bine atunci când ceilalți sunt treji, verticali ca piroanele ce țin lumea în loc, ca felinarele, semnele de circulație, tijele de păpădie, pânzele de păianjen...

O siluetă greoaie se strecoară în pat: e Janice. Ecranul fluorescent al ceasului de pe birou arată ora unsprezece fără cinci, cu cele două limbi unite într-una singură. Ea e caldă, în cămașa de noapte. Pielea îi e mai caldă decât bumbacul. El tocmai visa o curbă parabolică pe care încerca s-o stăpânească, deși chestia pe care se căznea s-o manevreze îi opunea rezistență ca o sanie stricată.

— Ai descâlcit harababura? o întreabă el.

— Aproape. Îmi pare rău, Harry. Tati s-a întors la lucru și, pur și simplu, a trebuit să ne dăm toată osteneala.

— Ala bala portocala, bolborosește el.

— Cum v-ați petrecut seara tu și cu Nelson?

— Nicicum.

— A sunat cineva?

— Nu, nimeni.

Cât ar fi de târziu, tot o simte plină de viață, zgândărită și pusă pe vorbă, vrând să se dezvinovățească, dornică de împăcare. Prezența ei transformă patul dintr-o plută nărăvașă, pe care căuta s-o strunească, imprimându-i un curs arcuit, într-un cuib, o scorbură plină, ea însăși arcuită. Mâna ei îl caută, iar el o respinge cu reflexul fostului baschetbalist de a-și proteja locul cu pricina. La care ea îi întoarce spatele. El îi acceptă acest gest de respingere. Se cuibărește lângă ea. Acolo unde nu are oase, scobitura taliei imită coborâșul păsării în zbor. Când a luat-o de nevastă, i-a fost frică să nu se îngrașe ca maică-sa, dar, pe măsură ce înaintează în vârstă, seamănă din ce în ce mai mult

cu sfrijitul ăla de taică-su, ațos și întreprinzător. Mâna lui părăsește scobitura și se aventurează spre partea din față, spre pântecele ei plăcut, ușor lăsat în urma celor două sarcini. E ca un gât de cățeluș. Oare-ar fi trebuit s-o lase să aibă altul în locul celui care-a murit? Poate că aici a greșit. La vremea aceea, toate îi păruseră un puț fără fund, și uterul ei, și mormântul, și sexul, și moartea, se ferise de pizda ei ca dracul de tămâie. Degetele îi alunecă mai jos, ajung la floci, coboară mai mult, descoperă că-i deja udă. Se gândește la atingerea tastaturii de pe linotip, se gândește la ziua de lucru de mâine și iată-l deja acolo.

Verity Press supraviețuiește din formulare de comandă, bilete la balurile de binefacere, toamna – din afișe electorale, primăvara – din albume cu absolvenții de liceu, fluturași cu reclame la supermarketuri, scrisori nesolicitate cu anunțuri de vânzări la jumătate de preț. La rotativă tipăresc un săptămânal – *The Brewer Vat,* specializat în scandalurile din oraș, întrucât cele două cotidiane acoperă toate știrile fierbinți, locale și naționale, preluate de la agențiile de presă. Cândva tipăreau și un ziar în limba germană, *Der Schockelschtuhl*, fondat în 1830. De când e Rabbit aici, însă, l-au lăsat să sucombe, numărul de cititori s-a redus la câteva mii de fermieri de prin cele mai îndepărtate colțuri ale districtului și de prin districtele învecinate. Rabbit își amintește de el fiindcă dispariția lui a coincis cu plecarea din tipografie a bătrânului Kurt Schrack, unul dintre nemții ăia cu privire crâncenă și țepi parcă tatuați pe piele, ce nu păreau să crească spre a fi bărbieriți. Avea păr de culoarea fierului, dar falca îi era ca de plumb, în timp ce se uita urât din colțișorul care-i aparținea lui și numai lui. Era plătit doar pentru corectura exemplarului nemțesc din Pennsylvania și pentru culesul manual al literelor negre pe care n-avea voie să le atingă nimeni în afară de el. Chenarele și literele mari, ornamentale, folosite în paginile interioare, erau făcute din lemn și se înnegriseră după un secol de absorbit cerneală. Schrack se concentra atât de tare asupra muncii sale, încât în pauza de prânz își ridica privirea și le vorbea în germană ori lui Pajasek, maistrul polonez, ori unuia dintre cei doi negri din tipografie,

ori unuia dintre Angstromi. Schrack fusese agreat de ceilalți pentru că făcuse conștiincios o treabă pe care nimeni n-o putea face. Apoi, într-o luni, a fost trimis la plimbare, iar imediat după aceea colțul lui a fost îngrădit cu un perete pentru gravori.

Der Schockelschtuhl se dusese pe apa sâmbetei, cât despre *Vat*, acesta tot amenința să se mute la una dintre tipografiile offset din Philadelphia. Acolo pur și simplu lipești laolaltă reclame, fotografii și text, apoi trimiți totul la rotativă. Deasupra lui Verity atârnă spectrul unui viitor ce aparține proceselor tehnologice rapide, fotozincografiei și, mai mult decât atât, tiparului digital, televiziunii computerizate, care pune pe un film mii de litere pe secundă, fără să se atingă măcar de plăcile metalice, totul fiind transmis electronic de calculatoare programate să facă până și despărțirea în silabe și așezarea în pagină; dar o tipografie offset costă mai mult de treizeci de mii de dolari, iar mașinile de tipărit plane rămân cele mai avantajoase pentru realizarea biletelor și afișelor. Iar *Vat*-ul ar putea da faliment oricând. În mod clar, este un ziar de prisos.

PIESĂ FABRICATĂ LA *BREWER FACTORY TOOLS* ÎN DRUM SPRE LUNĂ este titlul editorialului de săptămâna asta. Rabbit culege textul pe-o coloană dublă, degetele lui albe aleg literele, matrițele uzate cad răpăind ca ploaia pe tablă, în canelura de deasupra lui.

Duminica aceasta, când locuitorii din Brewer privesc spre Lună, probabil că li se pare un pic altfel.

De ce?

Pentru că o fărâmă din Brewer va fi

Nu. Îi iese un rând final ce sare pe coloana următoare. Încearcă să-l tragă, dar e prea înghesuit, așa că se hotărăște să-l lase totuși pe coloana următoare.

acolo.

Zigzag Electronic Products Inc., situat la intersecția Seventh cu Locust Street, din Centru,

Hopa!

Locust Street, din centru, a dezvăluit în această săptămână reporterilor VAT că un dispozitiv electronic de maximă importanță din computerul de ghidare și nabifație de la bord un dispozitiv electronic de maximă importanță din computerul de ghidare și navigație de la bord a fost proiectat de ei aici, în această modestă clădire de cărămidă, cândva zediul kui Gossamer Ho,iery Co.,

a fost proiectat de ei aici, în această modestă clădire de cărămidă, cândva sediul lui Gossamer Hosiery Co., pe lângă care, în fiecare zi, trec mii de cetățeni din Brewer, fără ca măcar să-și dea seama.

Dacă circuitele imprimate ale întrerupătoarelor - de dimensiunea unei jumătăți de timbru și cântărind mai puțin decât o sămânță de floarea-soarelui - nu vor funcționa cum trebuie, astronauții Armstrong, Aldrin și Collin vor ajunge dincolo de Lună și vor pieri în vidul așa-numitului „spațiu infinit".

Dar nici nu se pune problema unui asemenea pericol, l-a asigurat directorul general al Zigzag Electronics, Leroy „Spirală" Lengel,

Pagină nouă după douăzeci de rânduri. Trece la culesul pe o singură coloană.

pe reporterul VAT, în biroul său ultramodern, verde-pastel.

„A fost o comandă ca oricare alta", a afirmat acesta. „În fiecare săptămână executăm sute de astfel de dispozitive.

Evident, noi, toți cei de la Zigzag, suntem foarte mândri de reușita, a adăugat Lengel.

Ne-nderptăm sper onouă
Ne-ndreptăm spre o nouă eră."

Aparatul se înalță deasupra lui cald, matern, fremătător, este un supraviețuitor temperamental, croit din mii de piese, al epocii de aur a automatizării. Caseta cu litere se află în partea dreaptă;

dispozitivul de centrare a rândurilor și roata de turnare și caseta cu interlinii la stânga, iar la nivelul ochilor este amplasat un bec cu abajur verde. Deasupra acestui soare, mașina își croiește drum din umbră ca un nor cumulus, cu matrița care se deplasează alene la început de rând pe axul elicoidal, iar toate aceste tone de claviatură complicată, care foșnesc și murmură, așteaptă atingerea delicată a inteligenței sale. În spatele roții de turnare așteaptă plumbul topit; uneori, când se blochează ceva, plumbul țâșnește fierbinte: Harry s-a mai fript. Dar mașina e ca un copil; pretențiile ei, deși inflexibile, sunt puține la număr, iar de-ndată ce acestea îi sunt îndeplinite, nu-ți face nici un fel de probleme. Nu poate fi vorba de infidelitate. Te porți frumos cu ea, se poartă frumos cu tine. Iar lui Harry îi place lumina de-aici. Lumina asta albăstrie, constantă, fără umbre, e ca un balsam pentru ochii lui, e atât de calmă și de blândă, încât îți permite să citești invers, dintr-o privire, literele scânteietoare. E cu totul altfel decât lumina de-acasă, unde, când stă aplecat deasupra chiuvetei din bucătărie, umbra lui proiectată pe farfurii aduce cu slinul, iar când stă în sufragerie, trebuie să-și mijească ochii, să se ferească de lumina veiozei la care citește Janice reviste și de becurile care ard pe palier, iar copilul, dacă nu-s toate becurile stinse, se plânge tot timpul de lumina reflectată de ecranul televizorului. În camera principală din Verity Press, cu tavanul plin de tuburi fluorescente, oamenii mișună prin jur ca niște spirite fără umbră.

La pauza de cafea de la zece și jumătate, papsi se apropie de el și-l întreabă:

— Crezi c-ajungi pe la noi în seara asta?

— Nu știu. Janice zicea aseară c-ar vrea să mergem cu copilul la un film. Ce mai face mami?

— Cât se poate de bine, dată fiind situația.

— A mai pomenit de Janice?

— Aseară nu, Harry. Poate doar în treacăt.

Bătrânul se trage mai aproape, ținând strâns paharul de carton cu cafea, de parc-ar fi plin cu bijuterii.

— I-ai spus ceva lui Janice? îl întreabă el. Ai luat-o la-ntrebări?

— S-o iau la-ntrebări? Da' ce, e-n boxa acuzaților? Nici n-am dat ochii cu ea. A stat la Springer's până târziu.

Rabbit tresare văzând cum, în lumină, taică-su își mușcă buzele și-și ferește stângaci privirea. Harry detaliază:

— Bătrânul Springer a ținut-o acolo pân-la unșpe, să-i descurce registrele. De când a-nceput să vândă mașini japoneze, se poartă ca un vechil.

Pupilele lui Papsi se măresc abia perceptibil, iar sprâncenele i se ridică ușor, cu un cicero.

— Credeam că-i plecat cu cucoana lui în Pocono[1].

— Soții Springer? Cine ți-a spus asta?

— Cred că maică-ta. Am uitat cine i-a zis, parcă Julia Arndt. Asta să fi fost săptămâna trecută. Cică doamna Springer nu suportă căldura. I se umflă picioarele. Știi cum e cu bătrânețea, Harry. Nu-i totul numai lapte și miere.

— În Pocono.

— Trebuie să fi fost săptămâna trecută, parc-așa ziceau. Maică-ta o să fie tare necăjită dacă n-o să vii diseară. Ce să-i zic?

Sună clopoțelul, anunță sfârșitul pauzei. Buchanan se strecoară pe lângă ei adus de spate, ștergându-și buzele de whisky-ul de dimineață. Le face cu ochiul.

— Ascultă-l pe tăticu'! le strigă el pus pe șotii.

E alunecos și negru ca o focă.

— Spune-i că-ncercăm să venim după cină, spune Harry, dar i-am promis copilului că-l ducem la film și, probabil, n-o s-ajungem. Poate venim vineri.

Mutra dezamăgită și resemnată a lui taică-su îl calcă pe nervi, așa că explodează:

— La naiba, papsi! Am și eu familia mea! Nu pot să le fac pe toate.

Se-ntoarce recunoscător la mașinăria lui. Ea îi răspunde prompt, toarce în timp ce el își șterge din minte un cuvânt („Pocono"), în timp ce degetele lui răpăie ca picăturile grele de ploaie pe tastatură, e fericită că s-a întors.

---

1 Lanț muntos din Pennsylvania, ramură a Munților Appalași, zonă turistică preferată de locuitorii orașelor New York și New Jersey.

Când vine de la serviciu, o găsește pe Janice acasă. Falconul e în garaj. Căsuța e toată înecată în ceața iscată de fumul țigărilor ei; un pahar de vermut pe jumătate gol zace pe televizor, iar altul, pe unul dintre rafturile care despart sufrageria de cotlonul unde își iau micul dejun.

— Janice! o strigă Rabbit.

Deși casa e micuță și are ecou, astfel încât deschisul televizorului, destuparea unei sticle sau scârțâitul arcurilor de la patul lui Nelson se aud oriunde, nu primește nici un răspuns. Aude zgomotul neîntrerupt al apei care curge și urcă scările. Baia de sus e plină de aburi. I se pare uimitoare rezistența femeilor la apa fierbinte.

— Harry, vezi că mi se face frig!

Își rade picioarele în cadă și din câteva mici tăieturi îi curge sânge roșu-aprins. Deși n-a fost niciodată o tipă trăsnet, cu figura ei posacă, uscățivă și speriată de bombe, plus o femeie scundă în deceniul marilor baloane feminine lansate de Hollywood înainte de a-și da obștescul sfârșit, Janice a avut dintotdeauna – și încă mai are – picioare frumoase. Picioare zvelte, îndrăznețe, cu rotula osoasă care i-a plăcut lui Rabbit încă de la început; îi plac oamenii osoși. Nevastă-sa ține ridicat un picior săpunit, ca pe un exponat, iar el vede prin perdeaua de aburi cum apa cenușie, plină de clăbuci, se agită, până dă pe dinafară, și jurul păsăricii, burții și fundului ei, în timp ce se întinde să-și radă glezna, iar el parc-ar sta în capul scării altor nenumărate băi al căror șopot l-a auzit sau la care-a asistat în cei treisprezece ani de căsătorie. Îi e ușor să țină socoteala acestor ani, fiindcă mariajul lor are cu șapte luni mai mult decât copilul lor.

— Unde-i Nelson? o întreabă.

— S-a dus cu Billy Fosnacht în Brewer, să se uite la motorete.

— Nu vreau să se uite la motorete. O să-și piardă viața.

Celălalt copil, fiica lui, și-a pierdut viața. Lumea e făcută din nisipuri mișcătoare. Trebuie să găsești calea cea dreaptă și să nu te abați de la ea.

— Of, și tu, Harry! N-o să pățească nimic dacă se uită. Billy are una și se plimbă cu ea tot timpul.

— Nu-mi pot permite să-i cumpăr una.

— A promis c-o să contribuie și el cu jumătate din sumă. O să-i dau jumătatea noastră din banii *mei*, dacă tu ești așa de încuiat.

Banii ei: cu ani în urmă, taică-su i-a dat niște acțiuni. Iar acum are și un salariu. O mai fi având nevoie de el?

— Ești sigur c-ai închis ușa? îl întreabă ea. Simt că s-a făcut dintr-odată un curent îngrozitor. Nu prea avem intimitate în casa asta, nu-i așa?

— Doamne sfinte, păi câtă intimitate ai tu impresia că-ți datorez?

— Păi, nu trebuie să stai acolo și să te holbezi la mine. Doar m-ai mai văzut făcând baie!

— Nu te-am mai văzut dezbrăcată de nu știu când. Arăți bine.

— Nu sunt decât o pizdă, Harry. Suntem miliarde pe lumea asta.

Acum câțiva ani n-ar fi pronunțat „pizdă" pentru nimic în lume. Îl excită, îl atinge pe pulă ca o adiere. Glezna pe care s-a întins s-o radă începe să-i sângereze brusc, viu, șocant.

— Dumnezeule, o apostrofează el, tare mai ești neîndemânatică!

— Mă enervează că te holbezi la mine.

— De ce faci baie taman acum?

— Ai uitat că luăm cina în oraș? Dacă vrei să prindem filmul de la opt, trebuie să plecăm de-aici la șase. Ai putea să te speli și tu de cerneala aia. Vrei să folosești apa mea?

— E plină de sânge și fire de păr.

— Măi, Harry, măi! Tare încuiat te-ai făcut la bătrânețe!

Iarăși „încuiat". Parcă n-ar fi vocea ei, ci o alta, o altă voce ascunsă în vocea ei.

— Boilerul n-a avut timp să încălzească destulă apă, cât să mai umplem o cadă, continuă Janice.

— OK. O să folosesc apa ta.

Nevastă-sa iese din cadă, împroașcă apă pe covorașul din baie, picioarele și fesele ei rozalii scot aburi. Sânii i se ridică ascultători când își prinde părul la ceafă.

— Mă ştergi pe spate?

Nu-şi aminteşte de când nu l-a mai rugat aşa ceva. În timp ce-i freacă pielea cu prosopul, micimea ei trupească se împleteşte cu mărimea absolută pe care-o au femeile goale. Grăsimea de pe şolduri îi accentuează curba care porneşte din talie. Rabbit se lasă pe vine să-i şteargă fundul înroşit, cu pielea ca de găină. Dosul coapselor ei, firişoarele răzleţe de păr negru, smârcul umed dintre ele.

— Gata, spune ea şi se dă la o parte.

El se ridică, să-i tamponeze zona de sub părul ridicat: întreaga Fire e plină de cuiburi.

— Unde vrei să mâncăm? îl întreabă ea.

— A, oriunde... Puştiului îi place la Burger Bliss, de pe West Weiser.

— Mă gândeam că, peste pod, s-a deschis un nou restaurant grecesc pe care-aş vrea să-l încerc. Charlie Stavros mi-a pomenit de el zilele trecute.

— Mda. Apropo de zilele trecute...

— Cică au nişte chestii-n foi de viţă absolut minunate şi-un kebab care i-ar plăcea lui Nelson. Dacă nu-l silim să-ncerce câte ceva nou, o să mănânce toată viaţa la Burger Bliss.

— Dar ştii că filmul începe la şapte jumate.

— *Ştiu*, ripostează ea, de-aia am făcut baie *acum*.

O altă Janice, tot cu spatele la el, se cuibăreşte cu fesele lipite de şliţul lui, se ridică în vârful picioarelor şi se arcuieşte, dând să-l atingă delicat şi umed cu ambii obrăjori. Mintea i se încetoşează, scula i se întăreşte.

— Şi-n plus, continuă Janice, ridicându-se pe vârfuri şi lăsându-se în jos, ca un copil care mărşăluieşte în joacă spre Banbury Cross[1], mergem la film nu numai pentru Nelson, ci şi pentru *mine*, fiindc-am muncit pe brânci toată săptămâna.

Rabbit avea în minte o întrebare, dar mângâierea ei a alungat-o cu desăvârşire. Ea se ridică şi-l îndeamnă:

— Grăbeşte-te, Harry! O să se răcească apa.

---

1 *Ride a Cock Horse to Banbury Cross*, cântec de leagăn.

Pe partea din față a pantalonilor lui maro-gălbui au rămas două pete umede. Aerul irespirabil din baie l-a amețit; când ea deschide ușa spre dormitor, îl învăluie aerul dintr-odată rece; strănută. Totuși lasă ușa deschisă ca să se uite la ea cum se îmbracă. E îndemânatică și rapidă; la fel de iute ca șarpele ce înaintează pe nisip, își trage și ea dresul negru. Se repede spre dulap după fustă, spre șifonier după bluză, cea argintie cu volane, despre care el credea că e doar pentru petreceri. Când încearcă apa din cadă cu degetele de la picioare (prea fierbinte), își amintește ce-a vrut s-o întrebe.

— Auzi, Janice? Cineva zicea azi că părinții tăi sunt în Pocono. Ieri-seară mi-ai spus că taică-tu e în parcare.

Ea se oprește în mijlocul dormitorului și se holbează în direcția băii. Ochii ei negri se întunecă și mai tare. Îi vede trupul alb, mare, burdihanul revărsat, lipsit de vigoare, membrul necircumcis atârnând flasc, ca o creastă de cocoș, din rădăcinile blonzii. Își vede sportivul de succes osândit, încornorat. Vede un alb mătăhălos, pe care un cuțit l-ar tranșa ca pe-o halcă de slănină. Tăria angelică și rece cu care a părăsit-o cândva, întoarcerea lui deloc formidabilă și disperarea cu care se agață de ea: în combinația asta există ceva ce nu-i poate ierta și care-i îndreptățește purtarea. Privirea ei trebuie să-l ardă, căci se întoarce cu spatele la ea și intră în cadă: bucile lui se suprapun peste ale amantului, își zice că toți bărbații par inocenți și vulnerabili în zona asta, se întorc la stadiul de bebeluș. Îi răspunde ferm:

— Au fost în Pocono, dar s-au întors mai devreme. Mama are întotdeauna impresia că în stațiunile astea lumea se poartă urât cu ea – și, fără să mai aștepte un răspuns la minciuna ei, coboară scările în fugă.

În timp ce se înmoaie în cada patinată de părul și sângele ei, Rabbit îl aude pe Nelson intrând în casă. Prin tavan răzbat glasurile lor înăbușite.

— Ce rablă de motoretă! exclamă el. Deja s-a făcut praf!

— Atunci, bucură-te că nu-i a ta, i-o întoarce Janice.

— Mda, dar mai e un model mai scump, mișto de tot, o Gioconda, pe care bunicu' ar putea să ne-o ia cu reducere, așa că n-ar costa mai mult decât cea ieftină.

— Taică-tu și cu mine suntem de părere că-i prea mult să aruncăm două sute de dolari pe-o jucărie.

— Dar, mamă, *nu-i* o jucărie! Aș putea-o folosi ca să-nvăț câte ceva despre motoare. Și, dacă și-ar lua permis, tati ar putea merge câteodată cu ea la serviciu, în loc să ia tot timpul autobuzul.

— Lui tati îi place să meargă cu autobuzul.

— Ba mi-e scârbă! țipă Rabbit. Duhnește-a negrotei!

Nici o voce de la parter, din bucătărie, nu dă semne că l-ar fi auzit.

* * *

Toată seara are senzația că nu-l ascultă nimeni, că sufletul îi este gâtuit de o izolare flască, așa că vorbește tot mai tare și mai stăruitor. La volanul mașinii (chiar și cu steagul-abțibild, Falconul îi pare mai degrabă mașina lui Janice decât a lui, ea e cea care-o folosește mai mult), luând-o înapoi pe Emberly, spre Weiser, trecând de cinematograf și, de-acum ajuns pe pod, bombăne:

— La naiba, nu văd de ce trebuie să ne-ntoarcem să mâncăm taman în Brewer, toată ziua frec menta-n Brewer.

— Nelson îmi dă dreptate, ripostează Janice. Va fi un experiment interesant. L-am asigurat că n-au multe chestii cleioase acolo, nu-i mâncare chinezească.

— O să-ntârziem la film, bag mâna-n foc.

— Peggy Fosnacht spune că... începe Janice.

— Fraiera aia! mormăie Rabbit.

— Peggy Fosnacht spune că începutul e partea cea mai plicticoasă, cu o mulțime de stele și nu știu ce simfonie. Oricum, trebuie să fie și niște scurt metraje înainte sau cel puțin niște reclame care să te facă să ieși în foaier, să cumperi mai multe bomboane.

— Am auzit că începutul e mișto, o contrazice Nelson. Niște oameni ai cavernelor halesc carne crudă, mi-a povestit un tip de la școală că aproape-a borât, apoi unul din ei e pocnit zdravăn cu un os. După care aruncă osul în sus și el se transformă într-o navă cosmică.

— Mulțumesc mult, domnule Strică-Cheful-Omului, spune Janice. Acum am senzația că deja l-am văzut. Poate-ar trebui să vă duceți voi la film și eu acasă, să mă culc.

— Pe dracu'! i-o întoarce Rabbit. Rămâi cu noi și suferă și tu, măcar o dată.

— Femeile nu înghit știința, spune Janice împăciuitoare.

Lui Harry îi place senzația c-o înspăimântă, că e gata să-l înfrunte fățiș pe acest necunoscut fără chip a cărui prezență o simte în viețile lor, printre ei, ca și cum ar fi un al patrulea membru al familiei. Bebelușul mort? Dar, deși durerea lui Janice a fost cumplită la început, deși s-a îndoit sub ea ca o trestie în bătaia vântului, încât s-a temut să n-o vadă cedând, în anii lungi care au urmat, el a rămas singurul moștenitor al durerii de atunci. De vreme ce a refuzat s-o lase din nou gravidă, crima și vinovăția au căzut pe capul lui. La început, a încercat să-i explice cum stau lucrurile, că sexul cu ea a devenit prea întunecat, prea *serios*, prea îngemănat cu moartea, ca să mai poată avea încredere în ce-ar putea ieși din asta. Apoi a încetat să-i dea explicații și ea a părut să uite totul, ca o pisică ce adulmecă pe la colțuri și miorlăie două-trei zile după pisoii înecați, iar apoi se întoarce la lipăitul laptelui și moțăitul în coșul de rufe. Femeile și Firea uită. Numai când se gândește la copilaș, când își amintește cum a aflat de moartea ei la un telefon public dintr-o farmacie, simte un junghi în piept, un junghi pe care încă îl asociază, vag, cu Dumnezeu.

La indicația lui Janice, după pod face la dreapta, trece pe lângă Salonul prietenos al lui Jimbo și, după câteva străzi, parchează pe Quince Street. Coboară ultimul, încuind portiera.

— E cam la mahala, i se plânge el lui Janice. Au fost nu știu câte violuri pe-aici în ultimul timp.

— Ei, zice ea, *The Vat* oricum scrie doar despre violuri. Știi ce înseamnă, de fapt, un viol? Că o femeie s-a răzgândit dup-aia.

— Vezi cum vorbești în fața copilului.

— Ăsta știe mai multe decât vei ști tu vreodată. N-am nimic cu tine, Harry, dar ăsta-i adevărul. Oamenii sunt mai sofisticați în ziua de azi decât pe vremea ta.

— Și cum era, mă rog, pe vremea ta?

— Eram foarte prostuță și inocentă, recunosc.

— Dar?

— Nici un dar.

— Credeam c-o să ne povestești cât de înțeleaptă ești acum.

— Nu sunt înțeleaptă, dar măcar am încercat să fiu receptivă la nou.

Nelson, care merge cu câțiva pași înaintea lor, dar aude oricum prea multe, arată spre imensul ceas-reclamă la berea Sunflower, din Weiser Square, care se zărește deasupra acoperișurilor din plăci de ardezie și a unei străzi ajunsă toată moloz, urmând să devină o nouă parcare.

— Este șase și douăzeci, anunță el.

Nesigur că a fost înțeles, adaugă:

— La Burger Bliss te servesc imediat, e mișto, țin potolul cald într-un cuptor mare, care pâlpâie movuliu.

— N-o să capeți nici un Burger Bliss, drăguță, i-o taie Harry. Încearcă Pizza Paradise.

— Nu fi prost, replică Janice, pizza e italiană toată ziua.

Apoi se întoarce spre Nelson:

— Avem timp berechet, aici nu-i nimeni așa devreme.

— Dar *unde-i* locul ăsta? întreabă el.

— Chiar aici, răspunde ea; i-a condus la destinație fără greș.

Localul este situat într-una dintre clădirile din șirul lung de case de cărămidă, are fațada vopsită în roșu-aprins, în manieră breweriană. Pe o firmă neluminoasă scrie „The Taverna". Urcă niște trepte din gresie spre ușa principală și sunt întâmpinați de o femeie mămoasă și mustăcioasă, dar aceasta îi invită într-o sală care odinioară a fost holul de la intrare, acum unit cu încăperea de dincolo. În dosul ei, despărțită de uși batante, se află bucătăria. În mijloc se află câteva mese, iar de-a lungul celor doi pereți sunt separeuri. Pereții albi sunt nedecorați, cu excepția unui tablou care înfățișează o femeie cu fața galbenă, ovală, și un bebeluș, în fața căruia pâlpâie o lumânare. Janice se strecoară într-o parte a unui separeu, Nelson de partea cealaltă, iar Harry, pus în situația de a alege, se așază lângă Nelson, să-l ajute să aleagă din meniu ceva ce-ar aduce cât de cât cu un hamburger. Fața de masă e în carouri roșii, iar margaretele din

vaza de sticlă albastră nu sunt artificiale, ci proaspete, delicate, remarcă Harry după ce le atinge. Janice a avut dreptate. Localul e drăguț. Singura sursă de muzică este radioul din bucătărie; nu mai sunt alți clienți, în afară de un bărbat și o femeie care șușotesc cu atâta seriozitate, încât, din când în când, își ating mâinile, de parc-ar fi cufundați într-un lichid vâscos prin care nu mai zăresc nimic, bărbatul e roșu ca racul, zici că mai are puțin și se sufocă, femeia e galbenă ca ceara. Sunt genul locuitorilor din Penn Park, puși la patru ace, îmbrăcați în bej și gri-șobolan, în ținuta potrivită, în măsura în care vreo ținută poate fi potrivită în albia asta de râu înăbușitoare, la mijlocul lunii iulie. Se vede pe chipurile lor tăioase că nu duc lipsă de bani: privirea lor are acea claritate frontală pe care amărăștenii cu figuri șterse și mișcări stinghere n-o pot imita niciodată. Deși nu va fi niciodată unul de-al lor, Harry se bucură de prezența lor aici, în restaurantul ăsta imaculat, care e de-a dreptul *chic*. Poate că Brewer nu-i un loc atât de mort pe cât pare.

Meniurile sunt scrise de mână și multiplicate la șapirograf. Nelson își țuguie buzele în timp ce-l studiază.

— N-au nici un fel de sendvișuri, se plânge el.

— Nelson, îl dojenește Janice, dacă ai de gând să faci din țânțar armăsar, nu te mai iau niciodată nicăieri! Poartă-te ca un băiat mare.

— Meniul ăsta-i într-o limbă păsărească.

— Mai toate sunt cu miel, explică ea. *Kebab*, adică frigărui de miel. *Moussaka*, miel cu vinete.

— *Nu pot să sufăr* vinetele.

— Cum de le știi pe toate? o întreabă el.

— Toată lumea știe chestiile astea. Harry, ești atât de *provincial*! Amândoi stați acolo, unul lângă altul, hotărâți să nu vă simțiți bine. Sunteți niște americani oribili!

— Nici tu nu-mi pari vreo chinezoaică, i-o întoarce Harry, nici măcar în bluza ta cu volănașe, ca a Micului Lord[1].

---

1 Aluzie la eroul romanului pentru copii *Micul Lord*, al scriitoarei americane Frances Hodgson Burnett; ilustrațiile la ediția din 1886 au lansat o veritabilă modă vestimentară în SUA.

Își privește pe furiș buricele degetelor și constată că sunt pline de pete de polen galben-brune, de la margarete.

— Ce-i aia *kalamaria*? întreabă Nelson.

— Asta nu știu, răspunde Janice.

— Asta vreau.

— Nici nu știi ce vrei. Ia și tu niște *souvlakia*, e cel mai simplu. Sunt frigărui, foarte bine făcute, cu ardei verde și ceapă între ele.

— *Urăsc* ardeiul!

— Nu-i ardei din ăla care te face să strănuți, sunt chestiile alea verzi, ca tomatele goale pe dinăuntru, îi explică Rabbit.

— Știu, se indignează Nelson. Nu pot să-i sufăr. Știu ce-i ăla un *ardei*, tati! *Dumnezeule!*

— Nu lua în deșert numele Domnului. Când ai mâncat tu în viața ta ardei?

— Într-un burger cu ardei.

— Poate-ar trebui să-l duci la Burger Bliss și să mă lași pe mine aici, zice Janice.

— Și *tu*, mă rog, ce-ai de gând să comanzi, dacă ești dată dracu' de deșteaptă? se interesează Rabbit.

— Tati înjură.

— Șșșt, îi potolește Janice, terminați amândoi! Au o plăcintă cu pui foarte bună, dar am uitat cum se numește.

— Ai mai fost aici, îi spune Rabbit.

— Vreau *melopeta*, anunță Nelson.

Rabbit se uită unde și-a înfipt copilul degetul noduros (mami întotdeauna arăta cu degetul, Nelson a moștenit mâinile mici ale familiei Springer) și-i spune:

— Băi, fraiere, ăla-i desert!

Strigăte de bun găsit anunță intrarea pe ușă a unei familii mari, toți membrii ei sunt bruneți și zâmbitori, de-ai casei; chelnerul îi întâmpină ca un fiu și împinge o masă într-un separeu, să aibă loc cu toții. Turuie pe limba lor, chicotesc, gânguresc, plutesc de bucurie că au sosit aici. Își hârșâie scaunele de podea, copiii lor se holbează cuminți, cu ochii mari, de sub umbrela gălăgiei făcute de adulți. Rabbit se simte ca în pielea goală în mijlocul familiei lui micuțe, jerpelite. La auzul

hărmălaiei, perechea din Penn Park întoarce capul foarte încet, parcă filmată cu încetinitorul, apoi își vede de treabă, acum ea s-a îmbujorat, iar el e palid – se ating, mâinile li se ating pe fața de masă, bâjbâind printre paharele de vin cu picior. Ceata de greci se liniștește, dar a rămas un bărbat, care trebuie să fi intrat împreună cu ei, însă care ezită să înainteze. Rabbit îl cunoaște. Janice refuză să-și întoarcă privirea; ochii ei sunt pironiți în meniu, încremeniți de nici nu pare să citească. Rabbit îi șoptește:

— Uite-l pe Charlie Stavros.

— Ei na, zău? face ea, evitând, totuși, să ridice privirea.

Nelson întoarce însă capul și-l salută în gura mare:

— Bună, Charlie!

În vacanțele de vară, puștiul petrece mult timp la salonul auto.

Stavros, care nu vede bine și suferă de fotofobie, fiind nevoit să poarte lentile liliachii, își mijește ochii. Pe chip i se așterne zâmbetul pe care pesemne că-l afișează când îi iese figura și vinde ceva, o cută vicleană într-un colț al buzelor, unde i se formează o gropiță. Este, fără îndoială, un bărbat care iese în evidență, cu câțiva centimetri mai scund decât Harry, cu câțiva ani mai tânăr, dar înzestrat cu o doză naturală de solemnitate convingătoare, ce îi oferă alura și stăpânirea de sine a unei persoane mai vârstnice. Chelește. Are sprâncenele împreunate. Se mișcă alene, de parcă înăuntrul său ar căra ceva fragil; în cămașa lui cadrilată, de bumbac subțire, cu ramele de baga dreptunghiulare și groase și cu perciunii lungi, pătrățoși, pare să treacă prin viață cu aerul că toate merg după bunul lui plac. Faptul că nu s-a însurat, deși are peste treizeci de ani, sporește impresia că-i stăpân pe situație. De fiecare dată când îl întâlnește, Rabbit constată că-i place de el mai mult decât ar fi vrut. Îi amintește de tipii dintr-o bucată, domoli, imperturbabili, care duceau greul echipei. Când, după o clipă de gândire, Stavros depășește obstacolul nehotărârii de moment și se îndreaptă spre separeul lor, Harry este cel care-l invită, „Stai cu noi", deși Janice, cu ochii în pământ, i-a făcut deja loc trăgându-se mai încolo.

— Ai venit cu căţel, cu purcel... îi zice Charlie lui Janice. Drăguţ.

— Ăştia doi sunt îngrozitori, replică ea.

— Nu-nţelegem nimic din meniu, se plânge Rabbit.

— Charlie, ce-i aia *kalamaria*? îl întreabă Nelson. Asta vreau.

— Ba nu, crede-mă. Sunt ca nişte caracatiţe micuţe, gătite în propria cerneală.

— Câh, face Nelson.

— Nelson! îl repede Janice.

— Ia loc, Charlie, îl îndeamnă Rabbit.

— Nu vreau să deranjez.

— E o cinste pentru noi. Ce dracu'!

— Tati e morocănos, îl pune-n temă Nelson.

Nerăbdătoare, Janice bate încetişor cu palma pe locul de lângă ea; Charlie se aşază şi o întreabă:

— Ce-*i place* puştiului?

— Hamburgerii, oftează Janice teatral.

A devenit brusc actriţă. Fiecare gest şi intonaţie a ei urmăresc parcă să transmită ideea unei răceli implicite.

Capul pătrăţos, preocupat al lui Charlie este aplecat deasupra meniului.

— Hai să-i luăm nişte *keftedes*. OK, Nelson? Chiftele.

— Nu cu smac de-ăla de roşii pe deasupra.

— Fără smac, doar carne. Şi puţină mentă. Mentă ca în Life Savers[1]. OK?

— OK!

— O să-ţi placă.

Rabbit însă are senzaţia că băiatului i s-a vândut o maşină tamponată. Şi mai simte că acum, cu umerii laţi ai lui Stavros alături de-ai lui Janice şi cu fiecare dintre mâinile bărbatului împodobită cu câte-un inel de aur butucănos, comesenii au cotit-o pe un drum pe care nu el l-a ales. Şi că el şi Nelson sunt aşezaţi pe bancheta din spate.

Janice îl roagă pe Stavros:

---

1 Bomboane cu mentă.

— Charlie, ce-ar fi să comanzi tu pentru toţi? Noi habar n-avem pe ce lume suntem.

— *Eu unul* am. O să-mi comand singur masa. Vreau... – alege la întâmplare – *païdakia*.

— *Païdakia?!* exclamă Stavros. N-aş prea crede. E miel marinat şi trebuie comandat cu o zi înainte, pentru cel puţin şase persoane.

— Tati, îl anunţă Nelson, filmul începe în patruzeci de minute.

— Încercăm să prindem filmul ăla SF caraghios, explică Janice.

Stavros dă din cap a aprobare, de parc-ar şti. Urechea lui Rabbit surprinde un ecou ciudat. Conversaţia dintre Janice şi Stavros pare lipsită de viaţă, trasă la indigo. Fireşte, lucrează împreună toată ziua. Stavros le spune:

— E naşpa.

— De ce zici că-i naşpa? întreabă Nelson îngrijorat.

Face aceeaşi mutră ciudată, cu buzele ţuguiate şi cu ochii cufundaţi în orbite, pe care o avea şi în copilărie, când i se termina biberonul.

Stavros se mai îmbunează:

— Nellie, ţie o să ţi se pară formidabil. E plin de jucării. În ceea ce mă priveşte, n-a fost destul de sexy. Cred că tehnologia nu mi se pare deloc sexy.

— Oare *totul* trebuie să fie sexy? se miră Janice.

— Nu trebuie neapărat, ci tinde să fie sexy, îi răspunde Stavros. Iar lui Rabbit îi spune: Ia nişte *souvlakia*. O să-ţi placă la nebunie şi se prepară repede.

Şi, cu un gest scurt, admirabil, convingător, întinde mâna cu palma înainte, de parc-ar fi pocnit din degete, fără să-şi ridice cotul de pe masă, iar femeia cea mămoasă se apropie îndată de ei.

— *Yasou*.

— *Kale spera*, îi răspunde ea.

În timp ce Stavros comandă în greceşte, Harry o studiază pe Janice. Are o strălucire ciudată. Timpul a fost îndurător cu ea. De parc-ar fi compătimit-o. Cuta aia răutăcioasă din jurul gurii, pe care o avea şi-n adolescenţă, i s-a mai atenuat odată

cu apariția celorlalte riduri minuscule de pe chip, iar părul care odinioară îl enerva din cauză că era atât de rar, părându-i un alt simbol al sărăciei lui, acum și-l poartă drept, în plete ce-i cad peste urechi, cu cărare pe mijloc. Nu se rujează deloc și, în funcție de lumină, chipul ei capătă uneori o asprime ca de țigancă și o demnitate asemănătoare cu cea a luptătoarelor de gherilă ale căror fotografii apar în ziare. Aerul de țigancă l-a moștenit de la mama ei, iar demnitatea o are din anii '60, care au eliberat-o de nevoia de a părea pufoasă. Simplitatea este îndeajuns de frumoasă. Și iat-o acum în culmea fericirii, cum se tot sucește pe fundul ei rotund și mâinile îi dansează, descriind arcuri exagerate, iuți, albe în lumina lumânării.

— Dacă n-apăreai tu, am fi murit de foame, îi spune ea lui Stavros.

— Ba nu, o asigură el, convins de adevărul spuselor sale. Ar fi avut ei grijă de voi. Sunt niște oameni tare cumsecade.

— *Ăștia* doi, spune ea, sunt atât de americani! Sunt de-a dreptul neajutorați.

— Mda, face Stavros către Rabbit, îmi dau seama după abțibildul pe care l-ai lipit pe bătrânul tău Falcon.

— I-am spus lui Charlie, îi povestește Janice lui Rabbit, să fie clar: nu *eu* l-am lipit.

— Ce-i rău în asta? îi întreabă el pe amândoi. E steagul nostru, nu-i așa?

— O fi steagul cuiva, replică Stavros, deloc încântat de subiect, și bate ușurel darabana pe obraz, sub ochii lui miopi, ascunși după lentile.

— Dar nu și-al tău, ai?

— Harry e fanatic în privința asta, îl previne Janice.

— Nu sunt fanatic, doar că mă întristează oamenii care vin aici să scoată bani frumoși...

— Aici m-am născut, îl întrerupe Stavros. Ca și taică-miu, de altfel.

— ...și-apoi se-apucă să dea în nenorocitul ăsta de steag, de parc-ar fi o bucată de hârtie igienică, își continuă Rabbit ideea.

— Un steag e un steag. E o bucată de pânză și-atâta tot.

— Pentru mine înseamnă mai mult decât o bucată de pânză.

— Adică?

— Înseamnă...

— Măreţul Mississippi.

— Înseamnă oamenii care nu-mi iau vorba din gură tot timpul.

— Doar jumătate din timp.

— Asta-i mai bine decât tot timpul, ca în China.

— Uite ce e. Mississippi e foarte lat. Munţii Stâncoşi sunt formidabili. Doar că nu mă excită foarte tare poliţaii care-i trosnesc pe hipioţi în cap şi Pentagonul care se joacă de-a cowboy-i şi indienii pe tot globul. Pentru mine, asta înseamnă abţibildul ăla mic. Înseamnă: hai să le-o tragem negrilor şi să trimitem CIA în Grecia!

— Dacă nu trimitem noi pe cineva acolo, precis vor trimite ceilalţi, grecii nu par să se descurce prea bine de capul lor.

— Harry, nu fi ridicol, ei au inventat lumea civilizată, spune Janice. Iar lui Stavros îi spune: Uită-te la el cum îşi încleştează fălcile când se gândeşte la politică!

— Nu mă *gândesc* la politică, o contrazice Rabbit. Ăsta-i unul dintre afurisitele alea de drepturi americane atât de preţioase, să nu mă gândesc la politică. Doar că nu văd de ce-ar trebui să mergem pe stradă cu mâinile legate la spate şi să ne lăsăm miruiţi la cap de te miri ce ticălos care zice c-a pus de-o revoluţie. Şi chiar mă scoate din pepeni să ascult nişte vânzători de maşini, care se dau mari scule de bascule, cu părul lor plin de briantină, şi care stau pe fundul lor grăsan şi mănâncă rahat la adresa unei ţări care le bagă-n gură numai bunătăţuri, de când s-au născut!

Charlie dă să se ridice.

— Mai bine plec. Asta-i prea de tot.

— Nu pleca, îl imploră Janice. Nu ştie ce vorbeşte. Subiectul ăsta îl înnebuneşte.

— Mda, nu pleca, Charlie, rămâi şi fă-i pe plac nebunului.

Charlie se aşază la loc şi rosteşte pe un ton cumpănit:

— Vreau să-ţi înţeleg raţionamentul. Spune-mi ce bunătăţuri tot băgăm în Vietnam.

— Isuse, că bine zici! L-am transforma într-o altă Japonie dacă ne-ar da voie. Asta-i tot ce vrem, să-l transformăm într-o țară fericită și bogată, plină de autostrăzi și stații de benzină. Bietul LBJ, Doamne, trebuia să-l fi auzit la televizor cum, cu lacrimi în ochi, aproape că s-a oferit să facă din Vietnamul de Nord al cincizeci și unulea stat, în curu' mă-sii, al acestei Uniuni blestemate, numai să termine odată cu bombardamentele! Îi implorăm să pună acolo de niște alegeri, orice fel de alegeri, dar ei preferă să dea cu bombe. Mai mult de-atâta, ce să facem? Încercăm să le dăm totul pe de-a moaca, asta-i politica noastră externă, să le dăm totul pe de-a moaca, să-i fericim pe omuleții galbeni, iar indivizii ca tine o freacă prin restaurante și se văicăresc: „Doamne Dumnezeule, ce ordinari suntem!"

— Credeam că noi dăm cu bombe, nu ei.

— Ne-am oprit; ne-am oprit după ce ne-ați tot cântat voi, liberalii, cu marșurile voastre, și ce-am obținut? Se-apleacă în față, ca să rostească răspunsul fără urmă de echivoc: Un căcat!

Cuplul de vizavi se oprește din șușotit și se uită consternat la ei; familia care-i cu două separeuri mai încolo a amuțit, ascultându-le discuția. Nelson roșește disperat, ochii i se cufundă fierbinți și răniți în orbite.

— Un căcat, repetă Harry, ceva mai potolit. Se-apleacă peste fața de masă, pe lângă margaretele ce tremură în vază, și continuă: Acum bănuiesc c-o să pomenești de „napalm". Futu-i mama lui de cuvânt magic! Ăștia, de douăzeci de ani încoace își îngroapă de vii căpeteniile și trag cu mortiere în spitale, iar acum, din cauza napalmului, sunt nominalizați la Premiul pentru Pace Albert F. Schweitzer. C, Ă, cat.

Ridică din nou glasul; îl înnebunesc trădarea și ingratitudinea ce pângăresc steagul, îl pângăresc pe el însuși.

— Harry, o să ne dea afară din cauza ta, îl apostrofează Janice, dar el observă că ea continuă să pară fericită, e radioasă, rumenă ca o prăjitură la cuptor.

— Încep să prind ideea, i se adresează Stavros lui Janice. Vrei să zici, se întoarce spre Rabbit, că noi suntem ca o mamă care încearcă să-l facă pe un puști neascultător să-și ia medicamentul, c-o să-i facă bine.

— Exact. Te-ai prins. Asta suntem. Iar majoritatea *vor* să ia medicamentul, le lasă gura apă după el, dar câţiva nebuni în uniforme negre mai curând i-ar îngropa de vii. Care-i teoria ta? Că ne-am dus acolo pentru orez? Teoria Uncle Ben?[1]. Rabbit râde şi adaugă: Naşparliu' de Uncle Ben!

— Nu, răspunde Stavros, întinzându-şi mâinile pe faţa de masă cadrilată şi uitându-se pe sub sprâncene la beregata lui Harry – atent la el, Harry se întreabă: De ce oare? –, teoria mea zice că-i vorba despre un joc al puterii prost înţeles. Nu-i vorba că vrem să le luăm orezul, ci nu vrem să-l aibă *ei*. Nici magneziul. Nici ieşirea la mare. Jucăm şah cu ruşii de-atâta vreme, încât nici nu ne-am dat seama c-am ieşit de pe tabla de joc. Mutrele albe nu mai au căutare în ţările galbene. Consilierii lui Kennedy, care şi-au închipuit că pot conduce lumea din biroul şefului, au apăsat pe buton şi nu s-a întâmplat nimic. Apoi, Oswald l-a propulsat pe Johnson, care-a fost atât de tâmpit, încât şi-a închipuit că nu-i nevoie decât de un deget mai mare pe buton. Aşa că maşinăria s-a supraîncălzit şi te-ai trezit cu inflaţia şi o piaţă în cădere liberă, pe de-o parte, şi mişcări de protest ale studenţilor, pe de alta, iar la mijloc, cu patruzeci de mii de fii ale unor mame americane, care-au pierit ucişi de gălbejiţii ăia mânjiţi cu căcat! Oamenilor nu le mai place să-l ştie pe Mucea omorât în junglă. Poate nu le-a plăcut niciodată, dar credeau că e o treabă necesară.

— Şi nu e?

Stavros clipeşte.

— Înţeleg. Tu zici că trebuie să fie război.

— Da! Şi mai bine la ei, decât la noi. Mai bine războaie mici, decât războaie mari.

Stavros îi dă replica dând agitat din mâini, gata să-l toace-n bucăţi:

— Dar ţie-ţi *place*! zice el, despicând aerul cu mâinile. Vrei să spui că-i bine să dăm foc bebeluşilor cu ochii oblici, prietene!

„Prietene" se aude slab.

— Unde-ai făcut armata? îl întreabă Rabbit.

---

1 Uncle Ben, marcă celebră de produse alimentare obţinute din orez.

Stavros ridică din umeri, își îndreaptă spatele.

— Am fost scutit de armată. Am probleme cu tic-tacul. Am auzit c-ai așteptat în Texas să se termine povestea din Coreea.

— M-am dus unde m-au trimis. Și azi m-aș duce unde m-ar trimite.

— Bravo! Ție ți se datorează măreția Americii. Ești un adevărat pistolar.

— El reprezintă majoritatea tăcută, zice Janice, dar nu-i tace gura o clipă.

Se uită la Stavros, în speranța unei replici pe măsură la vorba ei de duh. Doamne, ce toantă e, chiar dacă fundul i s-a modelat frumos la maturitate.

— E un produs comun, spune Stavros. Un imperialist tipic, bine intenționat și rasist.

Rabbit își dă seama, din felul calm, atent, cu care a rostit fraza, cu zâmbetul acela abia mijit, pe care îl afișează la vânzarea unei mașini, că este curtat, rugat – are această vagă impresie – să formeze o alianță. Dar el rămâne sclavul ideii că a vorbi despre oricare acțiune a Americii ca despre un „joc de putere" înseamnă să pierzi din vedere esențialul. America e mai mult decât putere, acționează ca într-un vis, e o fațetă a lui Dumnezeu. Acolo unde e America, există și libertate, iar acolo unde nu e, domnește nebunia cu lanțuri de fier și întunericul sugrumă milioane de oameni. Sub bombardierele ei răbdătoare, paradisul este posibil. Lansează un contraatac:

— Nu pricep toată vorbăria asta despre rasism. Nu mai poți să deschizi televizorul fără să dai cu ochii de mutra unui negrotei cu spume la gură. Toată lumea, în frunte cu Nixon, face nopți albe încercând să găsească o soluție, să-i îmbogățească pe toți, fără să-i pună la treabă.

Limba îi turuie nesăbuit, dar apără ceva infinit de gingaș, flacăra umilă a loialității aprinse la venirea lui pe lume.

— Vorbesc despre genocid, continuă el, când *ei* sunt cei care pun la cale asta, *ei* sunt ăia, negrii și puștanii de bani gata, care vor să dărâme totul; nu că n-ar putea să alerge schelălăind după avocat, ori de câte ori se uită urât la ei un biet polițist. După părerea mea, războiul din Vietnam – vrea să-mi audă cineva părerea?

— Harry, îl apostrofează Janice, îl necăjești pe Nelson.

— Părerea mea e că trebuie să duci un război acum și după aceea să arăți că ai bunăvoință, fiindcă nu are mare importanță unde are loc. Nu războiul e problema, ci țara asta. Acum nu vrem să luptăm în Coreea. Pentru numele lui Dumnezeu, acum n-am lupta nici împotriva lui Hitler! Țara asta e atât de vărzuită de LSD, cufundată atât de adânc în propria grăsime și bălmăjeală și lene, c-ar trebui să cadă bombe cu hidrogen peste fiecare oraș, de la Detroit până la Atlanta, ca să ne trezim și, chiar și-atunci, probabil ne-am închipui că tocmai am primit un sărut.

— Harry, întreabă Janice, tu vrei să moară Nelson în Vietnam? Hai, zi-i că asta vrei!

Harry se întoarce spre copilul lor și-i spune:

— Băiete, nu vreau să mori nicăieri. Maică-ta, în schimb, e pricepută foc când vine vorba de moarte.

Până și el își dă seama cât de crud e cu ea. Îi este recunoscător că nu leșină, ci, dimpotrivă, explodează:

— *Ah*! face ea. Ah! Spune-i tu lui de ce n-are un frate sau o soră. Spune-i cine-a refuzat să mai facem un copil.

— Asta-i prea de tot, face Stavros.

— Mă bucur că-mi ești martor, îi spune Janice, cu ochii afundați în orbite; cu ea seamănă Nelson.

Din fericire, sosește mâncarea. Nelson rămâne mască la vederea chiftelelor înecate-n sos. Se uită la frigăruile de miel frumos ornate ale lui Rabbit și spune:

— Asta voiam!

— Atunci, hai să facem schimb, propune Rabbit. Taci și mănâncă.

Se uită vizavi și bagă de seamă că Janice și Stavros au comandat același lucru, un fel de plăcintă albă. Instinctul lui de tipograf îi spune că cei doi stau prea aproape, lăsând un spațiu ciudat de mare de-o parte și de cealaltă. Ca să-i mai scuture un pic, spune:

— Cred c-avem o țară formidabilă.

Janice mușcă momeala, dar Stavros își vede de mestecat în liniște:

— Harry, tu *n-ai fost* niciodată în altă țară!

El îi mărturisește lui Stavros:

— N-am simțit niciodată nevoia să plec. Văd țările astelalte la televizor. Se dau peste cap să fie ca noi și ne dau foc la ambasade, fiindcă nu reușesc să ne-ajungă din urmă. În ce alte țări ai fost *tu*?

Stavros își întrerupe în silă mestecatul, cât să-i răspundă:

— În Jamaica.

— Mamă, exclamă Rabbit, iată un adevărat explorator! Trei ore cu avionul, direct până-n holul unui Hilton.

— Lumea ne urăște acolo.

— Vrei să zici că te urăște *pe tine*. Pe mine nu m-au văzut, eu nu plec nicăieri. Și de ce ne urăsc, mă rog?

— Din același motiv ca peste tot. Exploatarea. Le furăm bauxita.

— Atunci, lasă-i s-o dea la schimb, pe cartofi, rusnacilor. Pe cartofi și baze pentru rachete.

— Noi avem baze pentru rachete în Turcia, ripostează Stavros, fără tragere de inimă.

Janice îi sare-n ajutor:

— Noi am lansat două bombe atomice, rușii n-au lansat nici una.

— N-aveau nici una la vremea aceea, altfel ar fi lansat. Japonezii erau cu toții hotărâți să-și facă *harikari*, iar noi i-am salvat. Și-acu', uită-te la ei, fericiți nevoie mare și de două ori mai neobrăzați, ne-o trag și pe stânga, și pe dreapta! Noi le ducem lor războaiele, în timp ce voi, pacifiștii, le vindeți mașinuțele.

Stavros își tamponează buzele cu un șervețel împăturit cu grijă în formă de pătrat și își recapătă cheful de discuție.

— Ea vrea să spună că n-am mai fi vârâți în nebunia asta vietnameză dac-ar fi fost vorba de o țară albă. Nu ne-am fi băgat. Ne-am închipuit că-i destul să strigăm: *Bau!* și să detonăm câteva mine antipersonal, țuț! Am crezut c-avem de-a face cu o nouă revoltă Cherokee și nimic mai mult. Problema e că, de data asta, Cherokee ăștia ne copleșesc numeric.

— Ce să zic, mama lor de indieni amărâți! face Harry. Ce era să facem, să le lăsăm tot continentul, să aibă un' să-și facă focuri de tabără?

Scuze, Tonto.

— Dacă l-am fi lăsat în seama lor, astăzi ar fi arătat mult mai bine.

— Iar noi n-am fi niciunde. Ne stăteau în cale.

— S-ar zice că ai dreptate, răspunde Stavros. Acum, tu le stai în cale. Apoi adaugă: Faţă palidă.

— N-au decât să vină, ripostează Rabbit.

Şi, în momentul acesta, chiar e un bastion trufaş. Flacăra albăstruie, blajină, din ochii lui s-a transformat într-un foc rece. Îi sileşte pe cei doi să-şi plece privirile. Se zgâieşte la Janice, o vede mohorâtă şi încordată: o *squaw*[1], o pirandă. I-ar plăcea s-o masacreze.

Apoi, fiul său îi spune cu vocea sugrumată, printre lacrimi înăbuşite:

— *Tati*, o să-*ntârziem* la *film*!

Rabbit se uită la ceas şi vede că mai au doar patru minute ca să ajungă acolo la timp. Puştiul are dreptate.

Stavros încearcă să le fie de ajutor, în stilul patern al bărbaţilor care nu sunt părinţi, care-şi închipuie că ăia micii pot fi prostiţi:

— Începutul e plictisitor, Nellie, n-o să pierzi nici o scenă spaţială. Neapărat trebuie să încerci o *baclava* la desert!

— O să-i pierd pe oamenii cavernelor, miorlăie Nelson, aproape înecându-se în lacrimi.

— Cred c-ar trebui să mergem, le spune Rabbit celor doi adulţi.

— Nu putem fi nepoliticoşi cu Charlie, protestează Janice. Foarte nepoliticoşi! Oricum, fără cafea n-o să pot sta trează cât ţine filmul ăsta in*ter*minabil. Către Nelson: Baclavaua e un deliciu. Sunt foi de plăcintă îmbibate cu miere, exact genul de chestie uscată care-ţi place ţie. Încearcă să fii cuviincios, Nelson, părinţii tăi au atât de rar ocazia să mănânce la restaurant!

Nehotărât, Rabbit îi sugerează:

— Sau ai putea să-ncerci chestia ailaltă, pe care-o voiai ca fel principal, plăcintă cu carne sau cum i-o fi zicând.

---

1 Soţia unui indian american.

Lacrimile se pornesc să curgă, iar chipul încordat al copilului se schimonosește.

— Mi-ai *promis*! hohotește el cu un aer definitiv și își ascunde fața, lipindu-și-o de peretele alb, gol.

— Nelson, mă dezamăgești, îl apostrofează Janice.

Stavros îi propune lui Rabbit, vârându-și din nou creionul după ureche:

— Dacă vrei să pleci acum, poate să-și bea cafeaua și o aduc eu la cinematograf, în zece minute.

— Iată o posibilitate, șoptește Janice și chipul i se desface prudent, ca o floare searbădă.

— OK, minunat! acceptă Rabbit. Mersi. Ești drăguț. Ești drăguț că ne-ai suportat, îmi cer scuze dac-am spus ceva prea dur. Pur și simplu, nu suport să văd cum aruncă unii cu rahat în State. Sunt sigur că-i o chestie psihologică. Janice, ai bani? Charlie, îi spui ei cât îți datorăm.

Stavros reia gestul acela scurt, hotărât, cu palma aruncată înainte.

— Canci datorie! Fac eu cinste.

Nu mai încape loc de discuții. Se ridică, luând și el viteză, ca să-i vadă pe oamenii cavernelor (carne crudă? un os transformat în navă spațială?). Rabbit simte ce înseamnă fericirea conjugală aici, printre ei, în acest restaurant, unde cuplul din Penn Park achită nota de parc-ar înveli un bebeluș, pregătindu-l de culcare. Iar asta îl face să-i spună lui Janice, ca să-l înveselească și mai mult pe Nelson:

— Amintește-mi să-l sun mâine pe tatăl tău, în legătură cu biletele alea la meciul de baseball.

Până s-apuce Janice să spună ceva, Stavros răspunde, de-acum îndatoritor:

— E în Pocono.

Când Charlie l-a făcut pe Harry „față palidă", Janice a crezut că ăsta-i sfârșitul, văzând privirea pe care i-a aruncat-o Harry, de un albastru înspăimântător de glacial, iar apoi, când lui Charlie i-a scăpat informația că tăticu' e plecat, a fost sigură că totul s-a terminat. Dar, inexplicabil, n-a fost așa. Poate că

filmul o să-i amorţească. E cumplit de lung, iar partea aia psihedelică, în care el aterizează pe o planetă, înainte să se transforme într-un bătrânel cu perucă albă, îi dă dureri de cap, dar se întoarce acasă hotărâtă să dea cărţile pe faţă, să spună lucrurilor pe nume şi să-l provoace să ia o decizie. El nu ştie decât să fugă, ceea ce-ar fi o uşurare. Bea un pahar de vermut în bucătărie, ca să-i dea curaj, dar, sus, Nelson trântește ușa camerei lui și Harry intră în baie, iar când iese ea din baie, cu mirosul de vermut estompat de pasta de dinţi, îl găsește întins sub pled, de unde nu i se vede decât vârful capului. Janice se strecoară lângă el în pat și ascultă. Respiraţia lui, în somn, îi sugerează mareea. Așa că nu-i rămâne decât să zacă trează ca luna.

În cele zece minute, devenite douăzeci, cât și-a băut cafeaua, ea i-a spus lui Charlie că i se pare nechibzuit gestul lui de-a veni la restaurant, când știa că ea o să fie cu familia, iar el i-a replicat, în stilul lui plin de demnitate, cu buzele ţuguiate, de parc-ar ţine între ele o bomboană, și cu umerii căzuţi un pic șmechereşte, că-și închipuise că ea își dorea asta, doar de-aia îi povestise că are de gând să-i convingă să meargă acolo. Pe moment, lui Janice i-a trecut prin minte că el nu le-nţelege pe femeile îndrăgostite; căci simplul fapt că mersese la restaurantul lui, că mâncase din mâncarea lui, era o dovadă de iubire din partea ei, nu trebuia să mai complice lucrurile venind și el. Ba asta chiar înrăutăţise situaţia, fiindcă, de îndată ce apăruse el acolo, în persoană, toată prudenţa ei se risipise. Dacă, în loc să-și bea cafeaua cu ea, Charlie ar fi rugat-o să meargă la el acasă, ar fi acceptat, ba chiar își încropise o poveste pe care să i-o toarne lui Harry, cum că, dintr-odată, i se făcuse rău. Dar, din fericire, el n-a rugat-o așa ceva; și-a terminat de băut cafeaua, a achitat toată nota de plată și a lăsat-o, așa cum le promisese, sub copertina scundă de la intrarea în cinema. Așa sunt bărbaţii, riguroși, ţin să-și respecte promisiunile făcute unul altuia, femeile sunt pe-o treaptă inferioară, proprietatea lor. La început s-a împotrivit felului în care, în timp ce fac dragoste, Charlie o vinde ei înseși, șoptind măscări despre diferite părţi ale corpului ei, dându-le nume pe care Harry le folosește doar

la mânie, dar mai apoi s-a relaxat, și-a dat seama că pentru Charlie ăsta e limbajul dragostei, modul lui de a-și înălța zmeul, de a-i vinde ei înseși propria pizdă. Nu o cuprinde panica, așa cum i se întâmplă când e cu Harry, la gândul că el nu se mai poate abține prea mult. Charlie ține stindardul sus o veșnicie, e o jucărie dulce, vârtoasă, cu care poate să facă orice, e ursulețul ei. La început, la prima atingere, a rămas șocată de blana de pe omoplații lui, i-a părut o monstruozitate, dar nu, așa sunt încă unii bărbați. Oameni ai cavernelor. Urși ai cavernelor. Janice zâmbește în întuneric.

În semiîntunericul din mașina care traversa podul de pe Weiser, el a întrebat-o dacă Harry își dă seama ce se-ntâmplă. I-a răspuns că, după părerea ei, el nu bănuiește nimic, deși ceva îl deranjase în ultimele două zile, faptul că ea, cică, stătuse atât de mult la serviciu.

— Poate-ar trebui s-o lăsăm mai moale, o vreme.

— Dă-l încolo, n-are decât să fiarbă în suc propriu! Tot timpu-mi spunea că nu-s bună de nimic. La început a fost încântat că mi-am luat o slujbă. Acum i se pare că-l neglijez pe Nelson. Îi tot zic: „Nu-l mai ține așa în frâu, în curând face treișpe ani și tu-l sufoci mai ceva ca maică-ta!" Nici măcar nu-l lasă să-și ia o motoretă, cică e prea periculos.

— Mai avea puțin și-mi sărea în beregată, a remarcat Charlie.

— Nu neapărat. Așa se poartă cu toată lumea, când vine vorba de Vietnam. Chiar așa gândește.

— Cum e posibil să-i treacă prin minte toate prostiile alea? Cu noi și ei, cu America, prima dintre națiuni. Sunt chestii fumate.

Ea a încercat să-și închipuie cum e posibil. Unul dintre lucrurile minunate în a avea o aventură e faptul că această relație te face să regândești totul, dintr-o nouă perspectivă. Restul vieții tale devine un film, e searbăd și chiar ciudat. În cele din urmă, i-a răspuns:

— Ceva îi pare extrem de real în povestea asta, dar nu știu ce anume.

A continuat cu greutate, fiindcă se blochează, limba și mintea i se încețoșează, îi rulează-n gol ori de câte ori încearcă să

gândească, iar una dintre calitățile minunate ale lui Charlie Stavros e aceea că el o lasă să turuie în voie. I-a redat nu numai trupul, ci și vocea.

— Poate că s-a întors la mine, la Nelson și la mine, din motive vechi de când lumea și vrea să ducă o viață de modă veche, dar nimeni nu mai face așa, iar el simte. Se ghidează după niște reguli de care-și dă seama că scârțâie în ziua de azi. Vreau să zic, știu că are impresia că-i scapă ceva, tot timpul citește ziarul și se uită la știri.

Charlie a izbucnit în râs. Licărul luminilor albastre ale podului se răsfrângea pe palmele lui, paralel cu volanul.

— Înțeleg. Tu ești războiul lui personal.

A râs și ea, deși i s-a părut o remarcă un pic prea dură din partea lui, să facă o glumă despre mariajul care era, la urma urmei, o parte din viața ei. Câteodată Charlie nu prea asculta. Așa era și tatăl ei: cu sânge iute, cu vântul șuierându-i pe la urechi. Gonind așa, îți scapă ceea ce văd oamenii înceți.

Stavros și-a dat seama că a rănit-o un pic și a-ncercat să-și repare greșeala bătând-o încetișor pe coapsă, când au ajuns la cinematograf.

— *Odiseea spațială*, a zis el. Ideea mea de odisee spațială ar fi să mă bag cu tine-n pat și să-ți trag la poartă o săptămână-ntreagă.

Și chiar acolo, la lumina de sub panou, ce cădea pieziș în mașină, și de față cu ultimii spectatori răzleți, agitați, care-și cumpărau bilete, și-a trecut laba peste sânii ei și i-a înfipt degetul mare între picioare. Înfierbântată și șifonată de atingerea lui, simțindu-se vinovată și sosind cu întârziere, a năvălit în cinematograful cu covoare mov, nefiresc de răcoros, a trecut de standul cu bomboane și i-a găsit pe Nelson și pe Harry jos, în față, unde fuseseră nevoiți să șadă din cauza ei, fiindcă îi făcuse să întârzie ca să-și termine de mâncat bucatele iubitului ei. Ecranul uriaș explodează la doi pași deasupra lor, părul parcă le e cuprins de flăcări, urechile li-s de un roșu străveziu. Cefele lor, nevinovat de asemănătoare, îi stârnesc un puseu de dragoste, aidoma unui orgasm și, îmboldită de milă, se strecoară grăbită,

frecându-se de genunchii ascuțiți ai unor necunoscuți, până la locul pe care i l-au ținut ocupat soțul și fiul ei.

Pe drumul șerpuit de afară trece o mașină. Tavanul e brusc acoperit de niște carpete de lumină. Dedesubt, frigiderul bolboroseşte de unul singur, își picură gheața în propria tavă. Trupul îi e încordat ca o harpă, simte nevoia unei atingeri. Se atinge: n-a prea făcut asta nici când era tânără, dar după ce s-a măritat cu Harry, i-a părut un gest categoric deplasat, căsătoria ar trebui să rezolve de la sine treaba asta, e de-ajuns să te-ntorci către cel de lângă tine și-ți rezolvă toate nevoile. Ce tristă e situația ei de-acum, cu Harry, au ajuns ca două camere încuiate, fiecare aude plânsul celuilalt, dar nu poate trece dincolo, nu-i vorba doar de prunc, deși ceea ce s-a întâmplat a fost cumplit, lucrul cel mai cumplit din lume, dar până și amintirea acelei întâmplări s-a mai estompat, s-a atenuat, până când a ajuns să i se pară că nu ea a fost atunci în baie, ci o proiecție a ei, și că n-a fost singură, ci cu un bărbat, același care este acum cu ea, nu Charlie, ci unul care-l conține pe Charlie, tot ce faci se-ntâmplă în fața acestui bărbat și ce bine e să-l știi întrupat în carne și oase! Și-l imaginează înăuntrul ei, ca pe ceva ce-a înghițit. Numai că-i mare, mare de tot. Și încet, încet cum se topește zahărul. Doar că, de-acum, a fost cu el de-atâtea ori, că poate să termine în doi timpi și trei mișcări, uneori îl roagă doar s-o ciocănească și gata, simte că-i sare icra din biboanță, termină, devine propria jucărie, ce ciudat e să trebuiască să-nveți să te joci, pe vremuri toată lumea o bătea la cap, proful de sport, reverendul de la biserica episcopaliană, până și maică-sa i-a zis într-un rând, îngrozitor de jenant, să nu-ți faci din trup obiectul plăcerii când, de fapt, asta și e, se-ntreabă ce-o fi făcând Nelson, aude cum îi scârțâie arcurile de la pat, cocoșelul așteaptă să-i mijească perișorii, bietul copil, ce părere o fi având, ce-ar crede, cu o viață atât de singuratică, îl găsește singur cuc la televizor, când vine acasă, motoreta lui, s-a dus. S-a dus, deși își freacă mărgeaua din ce în ce mai tare, s-a răcit. Ce tâmpenie! Ce tâmpenie e toată treaba! Ne naștem și-ai noștri încearcă să ne hrănească, să ne schimbe scutecele și să ne iubească, ne cresc sânii și ne

vine ciclul și-ajungem moarte după băieți și, până la urmă, un tip sau doi își iau nasul la purtare și ne pipăie, abia așteptăm să ne mărităm și s-avem câțiva bebeluși, iar apoi nu mai facem alții și-ajungem moarte după bărbați, de data asta fără ca măcar să ne dăm seama, până când nu suntem vârâte până-n gât, carnea devine tot mai pretențioasă pe măsură ce îmbătrânim și, în cele din urmă, trecem și de faza asta și, o vreme, plecăm cu mașina, cu pălării înflorate pe cap, spre Tucson sau ne uităm cum se scutură frunzele în New Hampshire și ne vizităm nepoții și-apoi cădem la pat, ca sărmana doamnă Angstrom, Harry trage tot timpul de ea să meargă s-o viziteze, dar ea nu vede ce rost ar avea să se ducă, atunci când era sănătoasă, n-a avut niciodată o vorbă bună la adresa ei, acum îi curge saliva din gură în timp ce bâiguie frânturi de cuvinte și ochii parcă stau să-i sară din cap, în timp ce încearcă să-și audă vorbele răutăcioase, și-ar mai fi azilul sau spitalul, cu sufletele alea amărâte, bătrânei ca băbătia de sora tatei, la care mergeau în vizită, cu televizoarele deschise pe tot holul și cu pomi de Crăciun ce-și scuturau acele pe linoleum, și pe urmă murim cu toții, și-atunci nu mai contează nici dacă nu ne-am fi născut defel. Și tot timpul sunt războaie și violențe stradale și istoria își urmează cursul, dar nimic nu-i așa de important cum pretind ziarele, dacă nu ești prins în vâltoarea evenimentelor. Harry pare să aibă dreptate aici, nu-i pasă nimănui de Vietnam, Coreea sau Filipine, și totuși, așa stau lucrurile, pentru ele trebuie să moară niște băieți care nici măcar n-au apucat să se bărbierească, iar de cealaltă parte luptă niște copii de vârsta lui Nelson. Ce ciudat e că Charlie pune atâta suflet, e furios, de parc-ar fi minoritar, ceea ce și e, desigur, taică-su îi povestea cum se cafteau găștile de liceu, noi contra lor, Springer e un nume englezesc, tati e foarte mândru de chestia asta, și-atunci, se întreba ea, școlăriță fiind, de ce-i atât de smeadă, de ce-are tenul atât de măsliniu, niciodată ars de soare, de ce-i stă părul mereu cârlionțat, vâlvoi, și nu-și poate pieptăna bretonul drept, până de curând nici n-a știut să și-l lase să crească destul de lung în față și să și-l prindă la spate, Charlie, auzi tu blasfemie, a botezat-o madona lui futăcioasă, deși are o icoană în dormitor, în

școală ea n-a avut destul corp, dar acum se gândește cu înțelegere la acele zile, toți anii trecuți au format-o pentru întâlnirea cu Charlie. Pizda lui. Pizda lui bogată, deși n-au fost niciodată bogați, ci doar respectabili, tati i-a pus deoparte niște acțiuni, pe vremea când Harry se purta atât de iresponsabil, îi intră dividendele, plicurile acelea cu ferestruică, nu vrea să le vadă Harry, i-ar da sentimentul că munca lui n-are nici o importanță. Lui Janice îi vine să plângă când se gândește ce tare-a tras Harry în toți anii ăștia. Maică-sa îi spunea mereu cât se spetea el odinioară la antrenamentele de baschet, cum își exersa driblingul și aruncările la coș; cu cât dispreț îi arunca în față că Nelson n-are nici un fel de aptitudini! Ce tâmpenie! N-o duce nicăieri despicatul firului în patru, are de-nfruntat ziua de mâine, trebuie să dea cărțile pe față cu Harry, Charlie dă din umeri când îl întreabă ce să facă, la prânz, dacă tati nu se-ntoarce din Pocono, s-ar putea duce acasă la Charlie, înainte lumina o făcea să se jeneze, dar acum cel mai mult îi place să și-o pună ziua-n-amiaza mare, se vede totul, fundul inocent al bărbaților, până și găurica aduce c-o punguță cu baierele strânse, cu câteva tuleie de păr întunecat, stau o grămadă de timp în pielea goală, pentru ei lumea nu mai are nimic firesc: ce tâmpenie! Hotărâtă să termine, Janice își coboară din nou mâna și deschide ochii să se uite la Harry cum doarme, s-a ghemuit în sine, ce prostie din partea lui să-i ignore sexul în toți acești ani, e vina lui, numai și numai vina lui, l-a avut la-ndemână în tot acest timp, era de datoria lui să-și ceară partea, lui Charlie îi face toate poftele, fiindcă el îi cere asta, are sentimentul că face un lucru sacru, nu-i pasă, trebuie să-ți trăiești viața, dacă te-au adus pe lume, trebuie să-ți trăiești viața, ai fost făcută pentru un singur lucru, în ziua de azi femeile încearcă să nege realitatea, punându-și sutienele pe foc, dar tu ai fost făcută pentru un singur lucru, e ca o cădere, o cădere-n hău, un ochi adânc ce se deschide, un orgasm consumat undeva adânc în făptura ta, Harry habar n-are de treaba asta, el niciodată n-a îndrăznit să zăbovească asupra subiectului, a gonit mereu tot înainte, e prea cocoficos, de fapt, chiar detestă sexul, ea a fost tot timpul alături de el, asta e, ah: nu chiar. Știe că el știe,

deschide ochii, îl zărește întins pe marginea patului, pe marginea unei prăpăstii, amândoi sunt pe margine, gata să se prăbușească, închide ochii, e pe cale să se prăbușească-n gol: acum. Ah. *Ah.* Patul se tânguie.

Janice se lasă pe spate. A citit undeva cum că niște doctori ar fi măsurat tensiunea arterială în timpul actului, cum s-o fi putut concentra oamenii ăia cu tot felul de chestii lipite de craniu, și cică cel mai bine e când ți-o faci cu mâna ta. Zgâlțâitul patului aproape că-l trezește pe Harry; se rostogolește greoi cu fața spre ea și-și trece brațul peste mijlocul ei, un tip înalt, palid, cu început de burtă. Ea îi mângâie încheietura mâinii cu degetele cu care și-a frecat-o. El e vinovatul. E o stafie albă, molâie. A încercat s-o închidă într-o cutie, ca aia în care au pus-o pe Rebecca atunci când a murit, sărmana copiliță. Când a strâns-o la piept murată toată, deja moartă, a simțit că-i moartă și-a țipat, a scos un uriaș țipăt roșu, vrând parcă să-i dea o gaură prin care să-i întoarcă viața ce i se scursese din trupușor. Îi revine în minte filmul, cu roata mare ce se învârte pe fundalul de catifea neagră, în ritmul simfoniei glorioase care, cu toată zăpăceala ce-o cuprinsese venind spre cinema, i-a ridicat moralul. Acum, plutind ca o balerină printre puținele planete din viața ei, tati, Harry, Nelson, Charlie, își zice că, prin orgasmul la care-a ajuns de una singură, și-a trădat iubitul și, pe furiș, își duce degetele îmbibate de mirosul plăcut, de smârc, la buze și le sărută, zicând în sinea ei: *Tu.*

* * *

A doua zi, vineri, în ziare și la televizor nu se vorbește decât despre valul de violență iscat de negrii din York, despre trăgătorii de elită care au rănit niște pompieri nevinovați, niște simpli trecători, oare încotro se îndreaptă lumea asta? Astronauții vor intra curând în câmpul gravitațional al Lunii. O furtună iscată din senin se abate asupra Brewerului după-amiaza târziu, aversa îi alungă sub streșinile magazinelor pe cei ieșiți la cumpărături și pe muncitorii aflați în drum spre casă, lui Harry și

lui taică-su le murează cămășile albe, până să apuce să se adăpostească în Barul Phoenix.

— Ți-am simțit lipsa aseară, spune Earl Angstrom.

— Papsi, *ți-am spus* că nu venim. Am mâncat cu copilul în oraș, apoi l-am dus la un film.

— Bine, nu-mi sări în beregată. Mi s-a părut că n-aveai un plan atât de bine stabilit, dar nu-i nimic, am încercat și eu.

— Am spus că *s-ar putea*, atâta tot. A fost dezamăgită?

— N-a lăsat să se vadă. Știi că maică-tii nu-i stă-n fire să-și exprime sentimentele. Știe că ai problemele tale.

— Ce probleme?

— Cum a fost filmul, Harry?

— Puștiului i-a plăcut, eu nu știu ce să zic. Nu mi-a spus mare lucru, dar mi-a și fost cam rău de la ce-am mâncat. Am adormit buștean, cum am ajuns acasă.

— Lui Janice i-a plăcut? S-a distrat bine?

— Dracu' știe, de un' să știu? La vârsta ei, se mai pune problema distracției?

— Sper că deunăzi nu ți s-a părut că-mi bag nasul unde nu-mi fierbe oala.

— Mama încă mai bate câmpii pe tema asta?

— Nițeluș. Ei, mamă, îi spun eu, ei, mamă, Harry e băiat mare! Harry e un cetățean cu capul pe umeri.

— Mda, recunoaște Rabbit, poate că tocmai asta-i problema mea.

Îl ia cu friguri. Cu cămașa udă pe el, i se pare că-i un frig îngrozitor. Face semn să i se mai aducă un daiquiri. La televizorul fără sonor apar imagini în care polițiștii din York bat țanțoși străzile în grupuri de câte trei-patru, apoi se trece la o patrulă din Vietnam, niște băieți pe chipurile cărora se citesc frica și oboseala, iar Harry se simte prost, fiindcă nu e și el acolo. Apoi se trece la norvegianul ahtiat după publicitate care-a abandonat încercarea de a traversa Atlanticul într-o barcă de hârtie. Chiar dacă televizorul ar fi dat tare, spusele acestuia ar fi acoperite de hărmălaia din bar: lumea comentează însuflețit furtuna de-afară și mai este și vineri seara.

— Crezi c-ai putea să treci în seara asta? îl întreabă taică-su. Nu stai mult, vreo cinșpe minute, acolo. S-ar bucura tare, mai ales că Mim e ca și moartă, abia dacă ne mai trimite câte-o vedere.

— O să vorbesc cu ea despre asta, îi promite Harry referindu-se la Janice, deși gândul îi zboară la Mim, care dă cu fundul în populație pe Coasta de Vest; Mim pe care-o plimba cu sania pe Jackson Road, cu gluga plină de fulgi de zăpadă.

Și-o închipuie la petreceri, așteptând cu fața albă ca de ceară, sau stând tolănită pe marginea unei piscine, proaspăt unsă cu ulei, în timp ce sub umbrela de lângă ea, un gangster umflat, cu un trabuc înfipt în mutră – de zici că-i un al doilea carici –, își smulge feștila din gură și mârâie:

— Nu-i da speranțe deșarte, zice el referindu-se la maică-sa. Trecem pe-acolo duminică. Trebuie să fug.

Vijelia a trecut. Razele de soare se revarsă prin norii ferfenițiți și usucă rapid caldarâmul. Pete ca niște hărți: un șervețel Kleenex mototolit reține în jurul lui o insulă de umezeală. Niște gospodine grăsane, care tocmai au făcut piața, și câțiva trântori negri, slăbănogi, apar zâmbind din ușa unui magazin de încălțăminte dezafectat, în care și-au aflat refugiul. Indicatorul pocit, cu STAȚIE DE AUTOBUZ, ambalajele ce se împrăștie din pubela PĂSTRAȚI CURĂȚENIA ÎN BREWER, cu capacul în formă de farfurie zburătoare, asfaltul plin de hârtoape și făgașe, toate se bucură și strălucesc fericite c-a trecut potopul. Batistele și cozile de cal pe care le desenează norii întunecați pe boltă gonesc spre răsărit, peste marginea lui Mt. Judge, iar văzduhul își reia aspectul pâclos, plămăditor, șters al umidității tipice pentru Pennsylvania. Iar neliniștea ce încearcă să se condenseze și să se transforme în mânie renaște în sufletul lui Rabbit.

Pe Janice n-o găsește acasă. Și nici pe Nelson. Înaintând pe alee, observă că, după ploaie, gazonul lor pare unsuros, năpădit de meișor și țepos de-atâta pătlagină. Ăla micu' își încasează un dolar juma' bani de buzunar și pentru că are, chipurile, grijă de gazon, adică să fie tuns, dar nu l-a mai tuns din iunie. Mica mașină de tuns, fostă proprietate a familiei Springer, până când ei și-au cumpărat una dintr-alea pe care mergi călare, stă cuminte în garaj, o canistră de 3-în-1 plus o roată. O gresează,

îi toarnă neglijent gazolină – de culoarea chihlimbarului în canistră, incoloră în pâlnie – și pornește din a patra încercare. Gura ei scuipă bucăți cărnoase de iarbă udă, înainte și-napoi pe cele două petice pătrate ce formează peluza din față. În spate e o pajiște mai întinsă, unde își țin cuierul-pom și unde Nelson își exersează prinderea cu o minge de softball roasă. Și aceasta s-ar cere tunsă, însă vrea ca Janice să-l găsească în fața casei, să-i inoculeze un discret sentiment de vinovăție, pentru început.

Însă până când sosește ea acasă, șofând aiurea pe Vista și împroșcând pietrișul de pe drum, și până bagă Falconul în garaj în stilul ei enervant, nu îndeajuns de atent ca să nu dea cu ușa în bara de protecție, firele de iarbă se amestecă în umbra prelungă cu vârfurile tăiate, iar Rabbit stă lângă singurul lor copac, un arțar zvelt, priponit cu sârme, și-l dor palmele de cât a bibilit marginea aleii cu foarfeca.

— Harry, exclamă ea, ești afară! Ciudat din partea ta!

Și ăsta-i adevărul, Park Villas, cu tot cu mult lăudatele lui loturi de-un sfert de pogon și cu obligatoriile lui coșuri de grătar în aer liber, nu-i tentează pe locuitori să iasă din casă, nici măcar pe copii, în timpul verii. În cartierul confortabil, cu case de cărămidă, unde-a copilărit Rabbit, erai mai tot timpul pe-afară, te-ascundeai după tufișurile jumulite, te păruiai pe aleile cu pietriș, te simțeai în siguranță sub ferestrele din spatele cărora cel puțin un adult te ținea neîncetat sub supraveghere. Aici ai parte de mohoreala preriei, de un cer pustiu, străpuns doar de antenele zvelte. De un văzduh otrăvit de unde radio. De un miros de canal colector ce se înalță din adâncuri.

— Pe unde dracu' ai umblat?

— La muncă, evident. Tăticu' zice că nu-i bine să te-apuci de tăiat iarbă după ploaie, e toată culcată.

— „La muncă, evident." Ce-i atât de evident în asta?

— Harry, ești atât de ciudat! Tati s-a-ntors azi din Pocono și m-a pus să stau până după șase, să rezolv încurcăturile lui Mildred.

— Am crezut că s-a-ntors din Pocono acu' câteva zile. M-ai mințit. De ce?

Janice traversează iarba tăiată și iată-i unul lângă celălalt, el, ea și copacul, arțarul firav care nu poate să crească, parcă năucit de lumina puternică, nemiloasă. Mirosul de kerosen de la grătarul de vineri al altcuiva plutește către ei. Vecinii lor din Penn Villas sunt străini, oameni aflați în trecere pe-aici – contabili, vânzători, inspectori –, oameni ale căror vieți înseamnă, pentru ei, doar niște mașini ce trec în viteză și strigătele unor copii nevăzuți. Janice se îmbujorează. Trupul i se mlădiază sfidător.

— Am uitat, ți-am turnat o minciună prostească, erai atât de supărat la telefon c-a trebuit să zic și eu ceva. Mi s-a părut cel mai simplu să-ți spun că tăticu-i acolo. Știi cum sunt eu. Știi că-s năucă de cap.

— Cu ce alte minciuni mă mai îmbrobodești?

— Cu nici una. Cel puțin, nu-mi amintesc acum. Poate cu niște fleacuri, cât costă una-alta, genul de lucruri despre care mint femeile. Femeilor le place să mintă, Harry, minciuna face lucrurile mai nostime.

Apoi, pusă parcă pe flirtat, ceea ce nu-i stă-n fire, își trece limba peste buza de sus și o ține acolo, ca pe arcul unei capcane.

Pășește spre copacul tânăr și îi atinge trunchiul acolo unde este înfășurat cu bandă adezivă, ca să nu-i pătrundă în coajă sârma de ancorare.

— Unde-i Nelson? întreabă el.

— Am aranjat cu Peggy să rămână peste noapte cu Billy, de vreme ce mâine nu-i zi de școală.

— Iar la idioții ăia? Îi bagă numai prostii în cap.

— La vârsta lui, oricum îi trec prostii prin cap.

— I-am promis oarecum lui papsi că astă-seară trecem pe-acolo, s-o vizităm pe mami.

— Nu văd de ce-ar trebui s-o vizităm. Nu m-a plăcut niciodată, n-a făcut decât să ne otrăvească căsnicia.

— Mai am o-ntrebare.

— Da?

— Îl fuți pe Stavros?

— Credeam că femeile doar *sunt* futute.

Janice se întoarce și aleargă șui spre casă, urcă cele trei trepte, intră în casa placată cu aluminiu verde-deschis. Rabbit bagă

la loc în garaj mașina de tuns iarba și intră pe ușa laterală în bucătărie. O găsește acolo trântind diverse oale, pregătind cina. El o întreabă:

— Ce-ar fi să luăm cina în oraș? Știu eu un restaurant grecesc șic, pe Quince Street.

— N-a fost decât o coincidență c-a apărut și el. Recunosc că mi l-a recomandat Charlie, ai vreo problemă cu asta? Și te-ai purtat, în mod clar, foarte grosolan. Nu mi-a venit să-mi cred ochilor!

— N-am fost grosolan. Am avut o discuție pe teme de politică. Îmi place Charlie. Pentru un grecotei de stânga, cu vorba mieroasă, e un tip OK.

— Harry, ești ciudat de-a binelea în ultimul timp. Cred că te lovește și pe tine boala maică-tii.

— La restaurant mi s-a părut că te descurci bine cu meniul. Ești sigură că nu te invită să prânziți acolo? Sau la cină, într-una din serile alea când lucrați până târziu? Ai stat peste program destule seri și nu mi se pare c-ați făcut mare brânză.

— Habar n-ai ce-avem noi de făcut.

— Știu că bătrânu' tău și Mildred Kroust rezolvau totul singuri, fără atâtea ore suplimentare.

— Câștigarea francizei Toyota îi dă o cu totul altă dimensiune. Avem de-a face cu nenumărate conosamente, taxe de import, formalități vamale...

Lui Janice îi vin în minte tot mai multe scuze, ca atunci când era mică și construia baraje de zăpadă în rigolă:

— Și, oricum, Charlie are o droaie de gagici, poate să aibă oricând prospături, tipe nemăritate, mai tinere ca mine. În ziua de azi, ți se bagă-n pat fără să le-o ceri, toată lumea ia anticoncepționale, fără nici o problemă.

Prea multe explicații.

— De unde știi?

— Îmi povestește el.

— Deci *tu te tragi de șireturi* cu el.

— Nu tocmai. Stăm de vorbă uneori, când e vulnerabil sau simte nevoia de puțină afecțiune maternă sau așa ceva.

— Mda – poate se teme de ţâţoasele astea tinerele şi focoase, poate că-i plac femeile mai în vârstă, *mamma mia*, şi-alte alea. Mediteraneenii ăştia unşi cu toate alifiile au nevoie de multă afecţiune maternă.

Ei i se pare fascinant să-l vadă cum se învârte-n jurul cozii. Încearcă să-şi înăbuşe dorinţa muierească tot mai puternică de a-l conduce, de a-l ajuta să afle adevărul atât de evident în mintea ei, încât de-abia mai găseşte cuvintele cu care să-l ocolească.

— Oricum, continuă el, fetele alea nu sunt fiicele şefului.

Da, asta o să-i treacă prin cap, aşa şi-a zis şi ea atunci, la început, la primele bătăi uşoare pe umăr, când stătea aplecată asupra unei încrengături de cifre pe care nu le pricepea, în timpul primelor prânzuri frugale, cu sendvişuri pe care le făceau când tăticu' era afară, în parcare, bând primele cocteiluri de whisky cu bitter la ora cinci, în Barul Atlas, de pe strada unde lucrau, în timpul primelor săruturi în maşină, întotdeauna o altă maşină, una pe care o împrumutaseră din parcare, cu mirosul acela de maşină nouă, ca o piele de protecţie prin care trecea atingerea lor fierbinte. Aşa şi-a zis, până când a convins-o că pe ea o vrea, pe nostima, bătrânica şi neîndemânatica de ea, Janice Angstrom, născută Springer. Trupul ei şi-l dorea, pe care să-l lingă ca pe-o îngheţată, timpul ei furat în momente comprimate ca diamantele, îndrăzneala ei prinsă într-un schimb de plăceri ce oscila între ei în cercuri iuţi, din ce în ce mai mici, până când îi părea un soi de somn frenetic, o hipnoză atât de intensă, încât, mai târziu, în patul ei de-acasă, nu mai putea să doarmă deloc, de parcă şi-ar fi petrecut după-amiaza moţăind. Au descoperit că apartamentul lui e situat la o distanţă de numai douăsprezece minute dac-o iei pe drumul lăturalnic, pe lângă fosta piaţă a fermierilor, din care acum n-a mai rămas decât un şir de barăci goale, cu acoperiş de tablă.

— La ce i-ar folosi faptul că sunt fiica şefului?

— L-ar face să simtă că urcă pe scara socială. Toţi grecoteii ăştia sau polaci sau ce-or mai fi sunt puşi pe căpătuială.

— Nu mi-am dat seama până acum, Harry, cât eşti de plin de prejudecăţi rasiale.

— Da sau nu, în legătură cu Stavros?

— Nu.

Dar atunci când mințea, simțea ca în copilărie, când privea cum se topesc barajele de zăpadă, că adevărul trebuie să răzbească la suprafață, e prea mare, prea insistent: deși îi era groază și-i venea să urle, trebuia să scoată la lumină acest lucru, mărturisirea ei de copil. O făcea să se simtă atât de mândră!

— Târfă proastă ce ești! îi zice el.

Nu o lovește peste față, ci în umăr, ca un bărbat care încearcă să deschidă o ușă înțepenită.

Ea îi întoarce lovitura, neîndemânatică, într-o parte a gâtului, cât de sus ajunge. Harry e năpădit de-o senzație bruscă de plăcere: lumina soarelui într-un tunel. O lovește de trei, patru, cinci ori, incapabil să se oprească, croindu-și drum spre lumina soarelui, nu lovește cu toată puterea, dar destul de tare cât s-o facă să scâncească. Ea se ghemuiește, astfel că ultimii lui pumni cad ca un ciocan pe ceafa și spatele ei, într-un unghi din care nu poate să vadă mare lucru din ea – cărarea albă ca zăpada, ceafa alburie, breteaua de la sutien care se zărește prin materialul bluzei, în spate. Suspinele ei se aud stins și, năucit de frumusețea ei în aceste momente de umilință, de figura strălucitoare chiar în această reducere lașă, fără chip, se oprește. Janice simte că n-are s-o mai lovească. Renunță la poziția ghemuit, se trântește pe-o parte și izbucnește în hohote de plâns pițigăiate, un zgomot întretăiat, sugrumat, între accese de suspine șuierătoare. Are fața roșie, zbârcită, nou-născută; mânat de curiozitate, el se lasă-n genunchi, s-o vadă mai bine. Ochii ei negri scapără de mânie la acest gest și-ncearcă să-l scuipe-n față, dar calculează greșit; saliva îi cade înapoi pe bărbie. El nu simte decât sărutul discret al unor stropi. Împroșcată cu propria salivă, Janice urlă:

— *Așa-i*, mă culc cu Charlie!

— Of, futu-i, normal că te culci, zice Rabbit cu glasul stins și-și lasă capul la pieptul ei, să se apere de unghiile lui Janice în timp ce ba o lovește cu pumnii-n coaste, ba încearcă s-o îmbrățișeze și s-o ridice.

— Îl iubesc. Du-te naibii, Harry! Facem dragoste tot timpul.

— Bravo, se vaită el, jelind stingerea luminii, a extazului care l-a cuprins când a lovit-o, când a pocnit-o de i-au sărit capacele, zicându-și că acum ea va deveni din nou o infirmă, de care tot el să aibă grijă. Bravo ție!

— Durează de luni de zile, insistă ea, zvârcolindu-se și-ncercând să scape din strânsoare, să-l scuipe din nou, înfuriindu-se la auzul replicii lui.

El îi țintuiește de-o parte și de alta a trupului brațele care încearcă să-l zgârie și o strânge cu putere. Ea îl privește drept în ochi. Fața îi e opărită, neclintită, înmărmurită. Caută cuvintele care să-l doară cel mai rău:

— Îi fac niște chestii pe care ție nu ți le fac niciodată, îi aruncă ea.

— Normal, murmură el, dorindu-și să aibă o mână liberă, cu care s-o trosnească peste frunte, s-o vadă ghemuindu-se din nou.

El remarcă luciul frunții ei și luciul linoleumului din bucătărie. Șuvițele părului ei șerpuiesc, continuându-se parcă în șerpuielile fluide ale modelului de linoleum marmorat, uzat în porțiunea unde stă ea, în fața chiuvetei. Se simte un miros abia perceptibil de putregai, de la racordul leneș al chiuvetei. Janice se lasă pradă plânsului și unui sentiment anemic de ușurare, iar el o saltă fără nici o problemă și o duce până la canapeaua din camera de zi. Are o forță de zombie: simte cum îi tremură gambele, iar palma umflată de la mânerul foarfecilor de grădină îi amorțește din ce în ce mai tare.

Ea se prăbușește și se cufundă în ditamai canapeaua.

— Face dragoste mai bine decât mine? o zgândărește el, vrând să-i întrețină fluxul mărturisirilor, tot așa cum un doctor umectează un furuncul.

Ea-și mușcă limba, încearcă să se adune, își măsoară dezastrul și caută o portiță de scăpare. Dorințe necurate – să-și salveze pielea, să fie bună, să fie lucidă – îi pângăresc spaima și furia primordială.

— E altfel, îi aruncă ea. Mă excită mai mult decât tine. Sunt sigură că e vorba, în special, de faptul că nu suntem căsătoriți.

— Unde-o faceți?

Cuvintele îi vâjâie prin cap și-i întunecă privirea – bancheta mașinii, covorașe, trunchiul inferior al copacilor văzuți prin parbriz, mocheta gri-bej din spațiul îngust dintre cele trei birouri verzi de oțel, seif și reclama în mărime naturală la Toyota, camere de motel căptușite cu lambriuri de carton presat și așternuturi atât de scrobite, încât zgârie rău, apartamentul lui deprimant, de burlac, sufocat de mobilă masivă și rude oacheșe, puse în rame de argint.

— În diverse locuri.

— Vrei să te măriți cu el?

— Nu. *Nu*.

Oare de ce-o fi spunând așa ceva? Posibilitatea asta deschide înaintea ei un abis. N-avea de unde să știe. E-o poartă care, a presupus ea dintotdeauna, dă într-o grădină, dar acum vede că dă într-un pustiu. Încearcă să-l tragă pe Harry mai aproape; stă întinsă pe canapea, cu un pantof lipsă, iar vânătăile de-abia acum încep s-o doară, în timp ce el stă pe covor în genunchi, cocoșat de efortul de-a o fi cărat până aici. Rămâne nemișcat când ea trage de el, e mort, ea l-a răpus.

— Am fost chiar atât de nemernic cu tine? o întreabă el.

— Ah, iubitule, nici vorbă! Ai fost bun cu mine. Te-ai întors. Lucrezi în locul ăla mizerabil. Nu știu ce m-a apucat, Harry, sincer, nu știu.

— Orice-ar fi fost, e încă în tine, îi spune el.

Când rostește aceste vorbe, e leit Nelson, are o privire meditativă, nemulțumită, rănită, de om care încearcă să deschidă ceva, să scoată ceva de undeva. Ea-și dă seama că va trebui să facă dragoste cu el. Înăuntrul ei se dă o luptă crâncenă între dorința de a-l avea pe acest străin palid și chel, dezgustul profund față de această dorință, fascinația pentru multiplele niveluri de trădare.

El bate-n retragere, de teamă să n-o dezamăgească; se lasă să cadă istovit de pe canapea și se așază pe podea. Se pune pe vorbit, să mai echilibreze lucrurile.

— Îți amintești de Ruth?

— Curva cu care te-ai combinat când ne-ai părăsit?

— Nu era chiar o curvă.

— Mă rog, orice-ar fi fost, ce-i cu ea?

— Acum vreo doi ani am revăzut-o.

— Te-ai culcat cu ea?

— O, nu, Dumnezeule, nu! Se cuminţise de tot. Asta a fost treaba. Ne-am întâlnit pe Weiser Street, era la cumpărături. Se îngrăşase atât de tare, că n-am recunoscut-o. Cred că mai întâi m-a recunoscut ea, era ceva în privirea femeii ăsteia, care se uita la mine; şi dintr-odată mi-a picat fisa: e Ruth! Avea tot coama aia senzaţională, dar, până să mă dezmeticesc, trecuse pe lângă mine. Am urmărit-o un timp, apoi a dispărut în Kroll's. Am dat şanse egale revederii noastre. Am stat la intrarea laterală, cu gândul s-o salut dacă iese pe-acolo, iar dacă iese pe altă parte, sănătate. I-am dat cinci minute. De fapt, mi-era indiferent.

Însă, chiar în timp ce povesteşte, inima îi bate mai repede, la fel cum bătuse şi atunci.

— Când să plec, a ieşit cu două pungi de cumpărături în braţe, s-a uitat la mine şi primul lucru pe care mi l-a spus a fost: „Lasă-mă-n pace!"

— Te-a iubit, îi explică Janice.

— Şi da, şi nu, spune el şi, cu această mostră de infatuare, nu face decât să-i piardă compătimirea. Am invitat-o să bem ceva, dar n-a acceptat decât s-o conduc spre parcarea unde era vechiul Acme. Mi-a zis că locuieşte undeva pe drumul spre Galilee. Soţul ei e crescător de găini şi are o afacere cu mai multe autobuze de şcoală. Mi-a lăsat impresia că e un tip mai în vârstă decât ea, care mai fusese însurat. Mi-a povestit că au trei copii, o fată şi doi băieţi. Mi-a arătat fotografiile lor, le-avea în portofel. Am întrebat-o cât de des vine în oraş şi mi-a răspuns: „Pentru tine, niciodată".

— Bietul Harry, îl compătimeşte Janice. Sună groaznic ce-mi spui!

— Păi, da, a fost groaznic, şi totuşi... Cum ţi-am spus, s-a îngrăşat rău de tot, parcă s-ar fi rătăcit înăuntrul altei persoane, care se armoniza perfect cu celelalte gospodine grăsane, cu pachete de cumpărături în braţe pe care le vezi prin centru, dar, în acelaşi timp, era tot *ea*.

— Bine. Încă o iubeşti, conchide Janice.

— Nu, n-am iubit-o și n-o iubesc. Încă n-ai auzit chestia cea mai urâtă pe care mi-a făcut-o atunci.

— Nu-mi vine să cred că n-ai încercat niciodată să iei legătura cu ea, după ce te-ai întors la mine. Măcar ca să afli ce hotărâre a luat în legătură cu... sarcina ei.

— Am simțit că *n-ar trebui* să fac asta.

Totuși, acum vede în ochii întunecați și acuzatori ai neveste-sii că regulile sunt mult mai complicate, că există reguli pe care-ar fi trebuit să le respecte. Existau niște reguli și sub regulile de suprafață, reguli care contau și ele. Ar fi trebuit să-i explice treaba asta atunci când l-a primit înapoi.

— Și care-a fost chestia aia urâtă? se interesează ea.

— Nu știu dacă se cuvine să-ți spun.

— Spune-mi. Hai să ne spunem totul unul altuia, după care ne dăm hainele jos.

Glasul îi sună obosit. Șocul destăinuirilor probabil începe să-și facă efectul. El îi vorbește ca să-i distragă atenția, la fel cum glumim cu cineva care pierde la pocher.

— Ai pomenit-o chiar tu. E vorba de copil. M-am gândit și-am întrebat-o ce vârstă are fetița, copilul ei cel mare. N-a vrut să-mi spună. Am rugat-o să-mi mai arate o dată fotografiile din portofel, să văd dacă există... știi... vreo asemănare. N-a vrut să mi le-arate. Mi-a râs în nas. A fost dată dracului. Mi-a zis ceva foarte ciudat.

— Și anume?

— Nu-mi amintesc exact. M-a măsurat din cap până-n picioare și mi-a zis că m-am îngrășat. *Ea* vorbea! Apoi mi-a zis: „Plimbă ursul, Rabbit! S-au dus vremurile când te-nfruptai din borcanul meu cu miere". Sau ceva de genul ăsta. Chestia care m-a făcut praf e că nimeni nu-mi mai zice Rabbit. Asta se-ntâmpla acu' doi ani. Cam prin toamnă. De-atunci n-am mai întâlnit-o.

— Acum spune-mi adevărul. În toți acești zece ani, n-ai mai avut nici o altă femeie?

Derulează banda cu amintiri, dă peste câteva locuri întunecoase, o cameră dintr-un club polono-american unde își ținea Verity chermeza anuală, o slăbătură de fată, o scândură care

mai era și răcită, a rămas cu puloverul și sutienul pe ea; și-apoi, un episod bizar pe țărmul din Jersey, cu Nelson și Janice plecați în parcul de distracții, el s-a întors în chiloții de baie de la plajă, a auzit o bătaie în ușa căsuței de vară, era o fată de culoare trupeșă, însoțită de doi băieți, își oferea serviciile pentru cinci sau șapte dolari, în funcție de gusturile lui. I-a priceput greu accentul, a pus-o să repete ce vrea – cu privirea ațintită în pământ, căci băieții care erau cu ea râdeau în pumni – „cordealî", „papiîț". Speriat, le-a trântit în nas ușa șubredă și și-a luat-o la labă cu fața la perete; peretele mirosea a igrasie și sare. Îi spune lui Janice:

— Știi, de când Becky a pățit ce-a pățit, nu prea m-am mai dat în vânt după sex. Mă excit, vreau, dar pe urmă simt cum ceva îmi taie cheful.

— Lasă-mă să mă ridic.

Janice se scoală în fața televizorului cu ecranul de cenușă verde, un foc stins. Se dezbracă sigură pe ea. Sânii cu sfârcuri întunecate îi atârnă tubulari și se leagănă, în timp ce-și scoate dresul. Tenul ei smead nu urcă mai sus de bărbie. Pe vremuri, vara, mergeau duminica la ștrandul din West Brewer, dar ăla micu' a crescut prea mare ca să mai iasă undeva cu părinții, așa că nici ei nu se mai duc. N-au mai fost la ocean, în Jersey, de când familia Springer a descoperit Munții Pocono. Lacuri brune, mocirloase, captive între copacii de-un verde-nchis: Rabbit nu suportă locurile alea, nu se duce acolo, nu se duce nicăieri, își petrece vacanțele pe lângă casă. Odinioară visa cu ochii deschiși c-o să călătorească în Sud, în Florida sau Alabama, să vadă câmpiile de bumbac și aligatorii, dar astea n-au fost decât niște visuri tinerești ce s-au stins odată cu micuța. Văzuse cândva Texasul și asta trebuia să-i ajungă. Cu limba între dinți, în pielea goală, Janice îi descheie nasturii de la cămașă, bâjbâie. Năuc, preia inițiativa, termină treaba. Pantalonii, pantofii la urmă. Șosetele. Aerul îi e familiar, aerul zilei ce încă zăboveşte, aerul de vară ce-l furnică pe pielea total ruptă de lumină. El și Janice n-au mai făcut dragoste de ani de zile pe lumină. Ea îl întreabă, în toiul problemei:

— Nu-ți place să *te uiți?* Înainte eram așa de jenată...

La asfinţitul soarelui, tot în pielea goală, mănâncă sendvişuri cu salam pregătite de ea şi beau whisky. Casa lor rămâne cufundată-n întuneric, deşi cele din jur, imagini în oglindă, îşi aprind luminile. Aceste lumini şi maşinile care trec pe Vista Crescent le aruncă-n cameră discreţi martori ce-alunecă pe pereţi: poliţele se-avântă înainte ca nişte săbii paralele, lampa din lemn aruncat de valuri pe malul oceanului aruncă o umbră ca de rinocer, fotografia de şcolar a lui Nelson, în rama ei de carton, pe şemineu, zâmbeşte de sub nuanţele de pastel demodate ale zugrăvelii. Ca să lumineze puţin încăperea, după căderea întunericului, Janice dă drumul la televizor, fără sonor, iar sub pâlpâirea albăstruie a machetelor de module spaţiale ce mimează zborul, a trupelor de intervenţie ce stau în faţa supermarketurilor devastate, a unei bărci cu vâsle care debarcă în Florida după ce a traversat Atlanticul, a unor seriale comice sau a unor melodrame western, a unor ilustre figuri cenuşii ce se succedă rapid, la fel de instabile ca argintul viu, fac din nou dragoste, trupul ei este o fâşie de nisip fin, gura ei – o gaură neagră ce-şi face de cap, ochii ei – fante electrice, iar trupul lui – un peisaj sterp iluminat de bombardament, explozia tăcută a unor imagini cu nimic mai blânde decât atingerea jucăuşă, expertă a lui Janice, ce trece prin el fără să-i facă vreun rău. Janice se întoarce pe sine pe toate părţile şi-şi revarsă asupra lui noile cunoştinţe, acumulate în luni de zile; apetitul ei îl sperie, îşi dă seama că nu i-l poate satisface, după cum nici apetitul Pământului pentru moarte nu poate fi îndestulat. Vinovăţia ei se transformă în iubire; iubirea îi devine furie oarbă. Prima oară a terminat prea repede, însă a doua oară a fost plăcut, cu trudă şi sudoare, iar a treia oară a fost istovitor de plăcut, o lucrare spirituală aproape neprihănită, iar a patra oară, fiindcă n-a existat o a patra oară, a fost trist; răscrăcărată peste coapsele lui, cu pizda căscată asimetric, după cum îşi dă el seama în lumina tremurătoare a televizorului, îşi lasă bărbia în piept, gâdilându-i burta cu părul, şi varsă lacrimi reci, steluţe tăioase, pe carnea flască ce-a dezamăgit-o.

— Dumnezeule mare, exclamă el, am uitat! Astă-seară trebuia să mergem în vizită la mami.

* * *

Visează că, împreună cu Charlie Stavros, merge spre nord cu mașina, o Toyota mică, de culoare stacojie. Schimbătorul de viteze e foarte subțire, cât un creion, iar el se teme să nu-l rupă când trece dintr-o viteză într-alta. Mai mult, în picioare are pantofi de golf, care-l stânjenesc când apasă pedalele. Stavros stă pe locul șoferului și, bombănind în stilul lui flegmatic, gesticulând energic cu mâinile încărcate de ghiuluri, spune ce-l doare: Lyndon Johnson l-a rugat să fie vicepreședinte. Au nevoie de un grec în echipă. I-ar plăcea să accepte, dar nu vrea să plece din Brewer. Așa că acum negociază mutarea măcar a Casei Albe de vară la Brewer. Au o grămadă de terenuri virane pe care ar putea construi, îi explică Charlie. Rabbit își zice că poate asta e șansa lui să scape de tipografie și să treacă la o muncă de birou. Serviciile și software-ul sunt domenii de mare viitor.

— Știu să ling timbre, îi zice el plin de speranță lui Stavros.

Îi arată limba. Sunt pe autostradă, se îndreaptă spre nord, spre zonele pustii de exploatare a cărbunelui și, mai departe, spre ținuturile sălbatice din nordul Pennsylvaniei. Și totuși, în această regiune cu păduri și lacuri, chiar lângă autostradă, răsare un straniu oraș alb; deal după deal, cu duplexuri de case înalte, albe ca cearșaful, care se îngrămădesc către orizont, un oraș uriaș, bizar, fără să aibă aparent un nume. Se despart undeva în suburbii, lângă o farmacie, iar Stavros îi dă o hartă; Rabbit își dă seama cu greutate în ce punct se află. Metropola, marcată cu un cerculeț, se numește pur și simplu Înălțarea.

Înălțarea, Înălțarea... Visul e atât de neplăcut, încât se trezește cu o durere de cap și o erecție. Își simte cariciul fragil ca sticla și îl doare, după câte lupte grele a dat cu Janice. Locul de lângă el e gol. Ține minte că s-au dus la culcare după ora două, când ecranul televizorului se transformase într-o miră zumzăitoare. De la parter se-aude bâzâitul aspiratorului. Ea e deja la treabă.

Își pune ținuta de sâmbătă, pantalonii de bumbac kaki, peticiți, și o bluză de culoare gălbui-portocalie, apoi coboară la parter. Janice dă cu aspiratorul în camera de zi, mișcă tubul

argintiu înainte și-napoi. Îi aruncă o privire, pare îmbătrânită. Sexul ne îmbătrânește. Preoții au un aer adolescentin, iar fetele bătrâne au părul negru până după vârsta de cincizeci de ani. Pe noi, ceilalți, ne strică demonii.

— Ai suc de portocale pe masă și-un ou în tigaie, îl anunță ea. Lasă-mă să termin camera asta.

Stând la masa din bucătărie, își examinează casa. De-o parte se vede bucătăria, de cealaltă, camera de zi. Mobila ce-i împrejmuiește viața pare marțiană în lumina dimineții: un fotoliu tapițat cu un material sintetic însuflețit de niște fire argintii, o canapea din bucăți de burete, o măsuță joasă, cioplită în așa fel, încât să sugereze o băncuță de cizmar de pe vremuri, o bucată de lemn adusă de apa mării, devenită veioză, nimic nu e modelat în concordanță cu rostul lui, șmecherii concepute ca să n-aibă nevoie de reparații, nimic nu-i făcut direct de mâna omului, o mobilă în mijlocul căreia trăiește fără s-o cunoască, confecționată din substanțe al căror nume nu-l știe, care s-a ponosit ca-n vitrina unui magazin universal și s-a uzat fără să se conformeze măcar o singură dată cerințelor sale trupești. Sucul de portocale e acru; nici măcar nu-i suc natural, refrigerat, ci o combinație de chimicale cu o nuanță portocalie.

Își sparge oul în tigaie, potrivește flacăra la minimum și se gândește cu un sentiment de vinovăție la maică-sa. Janice oprește aspiratorul, vine în bucătărie, își toarnă niște cafea și se așază în fața lui, cât el mănâncă. Lipsa de somn i-a lăsat cearcăne vineții sub ochi.

— O să-i spui? o întreabă el.

— Cred c-așa trebuie.

— De ce? Nu ți-ar plăcea să-l păstrezi?

— Harry, ce vrei să spui?

— Păstrează-l, dacă te face fericită. Se pare că eu nu reușesc, așa că dă-i bătaie, cel puțin până-ți faci plinul.

— Și dacă n-o să-mi fac niciodată plinul?

— Atunci, presupun c-ar trebui să-l iei de bărbat.

— Charlie nu se va putea însura niciodată.

— Cine zice asta?

— El mi-a zis. L-am întrebat de ce și n-a vrut să-mi spună. Poate are de-a face cu suflul lui sistolic. De-atunci n-am mai adus în discuție problema asta.

— Despre *ce* discutați voi? Cu excepția următoarei poziții de sex.

La această mârlănie, ea ar fi putut să se scoale, dar n-o face. E foarte calmă, foarte onestă și sobră în dimineața asta, iar lui îi place. Îi apare drept o femeie mai serioasă decât o știa. Avem înăuntrul nostru strune pe care trebuie să le ciupească altcineva.

— Nu vorbim prea mult. Discutăm despre tot felul de lucrușoare hazlii, ce vedem pe fereastră, lucruri pe care le făceam în copilărie. Adoră să mă asculte. Când era mic, locuiau în cea mai nenorocită parte a Brewerului, un oraș ca Mt. Judge i se părea formidabil. Câteodată mă face cățea bogată.

— Fiica șefului...

— Încetează, Harry. Ai spus asta și aseară. Nu poți să-nțelegi. Poate că par caraghioase chestiile pe care le discutăm. Charlie are talentul de-a face totul să pară extraordinar – gustul mâncării, culoarea cerului, clienții care intră în salonul auto. De-ndată ce răzbești dincolo de zidul lui de apărare, de rolul de tip dur pe care-l joacă, îți dai seama că-i foarte isteț și *iubește* tot ceea ce vede. Aseară, după ce-ai plecat, s-a simțit îngrozitor de prost că te-a făcut să vorbești mai mult decât intenționai. Nu-i place să se certe. Iubește viața. Chiar o iubește, Harry. Iubește viața.

— Toți o iubim.

— Nu tocmai. Cred că, prin felul în care-am fost crescuți, generației noastre îi vine greu să iubească viața. Ei bine, Charlie o iubește. E... clar ca lumina zilei. Și mai vrei să știi ceva?

— Sigur, acceptă el, convins c-o să-l doară.

— Dragostea la lumina zilei e cea mai bună dintre toate.

— OK. Relaxează-te. Ți-am spus, păstrează-ți armăsarul.

— Nu-mi vine să cred.

— Am o singură pretenție. Fă în așa fel, încât să nu afle ăla micu'. Maică-mea a aflat deja. I-au spus cei care vin în vizită la ea. Vuiește orașul. Asta apropo de lumina zilei.

— *Las-o* baltă, i-o taie Janice și se ridică. S-o ia naiba pe mă-ta, Harry! Toată viața n-a făcut altceva decât să încerce să ne otrăvească mariajul. Acum se înecă în veninul vieții ei. E cu-n picior în groapă și-mi pare bine.

— Doamne sfinte, nu spune asta!

— Și de ce nu? Ea așa ar vorbi, dac-ar fi în locul meu. Cu cine-ar fi vrut să te însori? Zi-mi, cine-ar fi fost îndeajuns de formidabilă pentru tine? Cine?

— Soră-mea, îi sugerează el.

— Hai să-ți mai spun ceva. La-nceput, când eram cu Charlie, de fiecare dată când mă simțeam vinovată și nu mă puteam relaxa, mi-era destul să mă gândesc la mă-ta, cum mă tratează ea nu numai pe mine, ci și pe *Nel*son, propriul ei ne*pot*, și-mi spuneam, OK, băiete, trage-mi-o, și-mi *și sărea* icra din biboanță!

— OK, OK, scutește-mă de amănunte.

— M-am săturat, *rău de tot* m-am săturat să te scutesc de toate. Am avut nenumărate zile – îi spune ea prea tristă să-și poată continua mărturisirea, astfel încât reținerea i se așterne ca o plasă peste chipul ce i se sluțește când trage de ea – când mi-a părut rău că te-ai întors atunci la mine. Erai un tip frumos și zevzec și-mi era dat să-l văd pe tipul ăsta cum moare, zi de zi.

— Astă-noapte n-a fost chiar rău, nu-i așa?

— Nu. A fost așa de bine, că mi-e ciudă. Sunt năucă.

— Ești năucă din naștere, fetițo, o anunță el, apoi adaugă: Iar la faza cu muritul, pe-aici mi-ai dat și tu o mână de ajutor.

În același timp, vrea s-o fută din nou, să vadă dacă poate întoarce din nou totul cu susul în jos. Aseară, timp de câteva minute bune, a fost toată numai limbi, iar gura lui s-a-ncleiat de-a ei de-ai fi zis că-i un embrion în care încă nu s-a produs prima diviziune celulară.

Sună telefonul. Janice ridică receptorul din suportul de pe peretele bucătăriei și zice:

— Bună, tăticu'. Ei, cum a fost în Pocono? Bine? Știam eu c-o să-i prindă bine. N-avea nevoie decât să fie băgată puțin în seamă. Firește că-i aici. Ți-l dau.

Îi întinde receptorul lui Rabbit.

— E pentru tine.

Vocea bătrânului Springer e enervant de pițigăiată, mieroasă, condescendentă:

— Harry, cum stă treaba?

— Binișor.

— Ești gata de meciul de baseball? Janice mi-a spus c-ai întrebat de biletele de azi la Blasts. Le am în mână, trei bilete, chiar în spatele primei baze. Managerul mi-e client de douăzeci de ani.

— Mda, grozav. Puștiul a rămas peste noapte la familia Fosnacht, dar mă duc să-l iau. Vrei să ne-ntâlnim la stadion?

— O să trec să vă iau eu, Harry. M-aș bucura să vă iau cu mașina mea. Așa, îi rămâne lui Janice mașina voastră.

Simte o inflexiune în vocea lui, pe care înainte n-o avea, blândă, ușor șmecheră, ca și cum ar duce cu zăhărelul un invalid. Și el știe! Toată lumea știe. Săptămâna viitoare o să scrie și în *Vat*. SOȚIA UNUI LINOTIPIST ȘI-O TRAGE CU UN AGENT DE VÂNZĂRI LOCAL. *Grecul ia o poziție fermă împotriva războiului din Vietnam.*

— Spune-mi, Harry, continuă Springer cu aceeași voce mieroasă, cum se mai simte mama? Rebecca și cu mine suntem foarte îngrijorați, firește. *Foarte* îngrijorați.

— Taică-miu zice că starea ei e staționară. Boala evoluează lent, știi. Acum se găsesc medicamente care s-o încetinească și mai tare. Săptămâna asta am tot vrut să ajungem în Mt. Judge, s-o vedem, dar n-am reușit.

— Când ajungi la ei, Harry, transmite-i toată dragostea noastră. Transmite-i toată dragostea noastră.

Are obiceiul să zică totul de două ori. Probabil a reușit să pună mâna pe franciza Toyota fiindcă japonezii izbuteau să-l înțeleagă, când le spunea ceva a doua oară.

— OK, așa am să fac. Ți-o dau pe Janice?

— Nu, Harry, poți s-o păstrezi.

O glumă.

— Ajung pe la douășpe și douăzeci, douășpe jumate.

Închide. Janice a ieșit din bucătărie. O găsește în sufragerie, plângând. Se duce și îngenunchează lângă sofa, o îmbrățișează, dar aceste acțiuni îi par niște indicații regizorale executate

mecanic. I-a căzut un nasture de la bluză și curba sidefie a sânului din sutien devine una cu răsuflarea ei fierbinte în urechea lui.

— Nu poți să-nțelegi cât de bun e. Nu-i sexy sau nostim sau altceva, ci pur și simplu *bun*.

— Sigur că-nțeleg. Am cunoscut și eu, la viața mea, niște oameni buni. Te fac să te simți bine.

— Te fac să simți că tot ceea ce faci și ești *este* bun. El nu mi-a spus niciodată, din oră-n oră, ce proastă sunt, așa cum faci tu, deși e mult mai deștept decât ți-ai putea închipui vreodată. Ar fi mers și la facultate, dacă n-ar fi fost grec.

— I-auzi! Grecii nu mai au voie la facultate? Au prea multe locuri rezervate pentru negrotei?

— Vorbești tâmpenii, Harry.

— Asta pentru că nimeni nu-mi spune cât de bun sunt, replică el și se ridică.

Ceafa ei îi pare vulnerabilă. O lovitură de karate bine țintită ar fi de-ajuns.

Afară, pe alee, se aude scrâșnetul pietrișului. E mult prea devreme să fie Springer. Se duce la fereastră. Un Fury albastru-verzui. Portiera din dreptul pasagerului se deschide și din mașină coboară Nelson. De cealaltă parte, apare Peggy Gring, poartă ochelari de soare și-o fustă mini de sub care-i răsar coapsele pline, vioaie ca degetele mari ale unui crupier care face cărțile. Nefericirea provocată de faptul c-a fost părăsită o face mai energică, mai stăpână pe ea. Abia catadicsește să-l salute pe Rabbit, iar ochelarii de soare îi ascund ochii, dintre care, își amintește el din școală, unul privește la slănină și altul la făină. Cele două femei intră-n bucătărie. După vocea smiorcăită a lui Janice își dă seama că s-au pus pe confesiuni. Iese-n curte, să-și termine treaba începută cu o seară înainte. În jurul lui, în curțile din spate de pe Vista Crescent și cât vezi cu ochii spre Penn Villas, cu coșurile lor pentru grătar și copacii văruiți în culoarea aluminiului, au ieșit la treabă și alți bărbați. Ecoul zgomotului scos de mașina lui de tuns iarba răsună din casă-n casă, gesturile lui de-a se apleca și a împinge sunt preluate mai departe, parcă reflectate de cioburi de oglinzi suspendate pe cerul fierbinte și pustiu. Acești vecini ai lui își încarcă mobila în dube și pleacă apoi cu ele. Se întrunesc ca să semneze petiții

inutile, pentru o mai bună canalizare și ajutor eficient în combaterea incendiilor, dar, în rest, între ei nu se înfiripă nici o prietenie. Nelson iese din casă și-l întreabă:

— Ce-a pățit mami?

El oprește mașina de tuns iarba.

— Ce face?

— Stă la masă cu doamna Fosnacht și plânge-n hohote.

— Încă? Nu știu, copile. E necăjită. Ce trebuie să-nveți despre femei e că sunt altfel construite decât noi.

— Mami nu plânge aproape niciodată.

— Atunci, poate că-i prinde bine. Ai dormit bine astă-noapte?

— Așa și-așa. Ne-am uitat la un film vechi, cu torpiloare.

— Arzi de nerăbdare să vezi meciul cu Blasts?

— Sigur.

— Dar nu foarte tare, ai?

— Nu-mi place sportul la fel de mult ca ție, tati. Presupune concurență mare.

— Așa-i viața. Peștele cel mare îl înghite pe cel mic.

— Crezi? De ce nu se pot înțelege oamenii? E loc pentru toată lumea, putem împărți totul frățește.

— A, da? Atunci ce-ar fi să-ncepi prin a-mpărți lucrul cu mașina asta de tuns iarba? Ia mai împinge și tu!

— Mi-ai rămas dator cu banii de buzunar.

Când Rabbit îi înmânează o bancnotă de un dolar și două monede de cinșpe cenți, băiatul îi explică:

— Strâng bani pentru o motoretă.

— Mult succes!

— Și-ncă ceva, tată...

— Mda?

— Cred c-ar trebui să primesc un dolar și douășcinci pe oră pentru munca mea. Și asta-i încă sub salariul federal minim.

— Ai văzut? îl învață Rabbit. Peștele mare îl înghite pe cel mic.

În timp ce se spală, își scoate firele de iarbă din manșete și-și trece un leucoplast peste buricul degetului mare (un loc sensibil; în liceu, umbla vorba că-ți poți da seama cât de sexy e o fată după grosimea acestuia), Janice intră în baie, închide ușa în urma ei și-l anunță:

— M-am hotărât să-i spun. Cât sunteți voi plecați la meci, o să-i spun.

Pe chip i se citește încordarea, dar tenul îi pare destul de uscat, doar în jurul nasului îi mai strălucesc câteva pete umede. Pereții cu faianță îi amplifică smiorcăielile. Se-aude huruitul scos de mașina lui Peggy Gring la plecare.

— Să-i spui ce, cui?

— Lui Charlie. Că s-a terminat. Că știi totul.

— Ți-am mai spus, păstrează-ți-l. Cel puțin, nu face nimic azi. Calmează-te. Trage o dușcă. Du-te la un film. Du-te din nou la filmul ăla science fiction, ai dormit în timpul celor mai tari faze.

— Asta ar fi o lașitate. Nu. Noi doi am fost întotdeauna sinceri unul cu altul. Trebuie să-i spun adevărul.

— Cred că inventezi un pretext ca să te vezi cu el, în timp ce eu sunt la meciul de baseball.

— Așa crezi tu.

— Și dacă-ți cere să te culci cu el?

— N-o să facă așa ceva.

— Să presupunem c-o face, așa, ca un cadou de absolvire.

Se zgâiește la el impertinentă: o privire întunecată, călită în furnalul trădării. Își dă brusc seama: progresul înseamnă trădare. Nu există nici o altă cale. Nu poți ajunge undeva fără să pleci de undeva.

— Atunci, o să mă culc cu el.

— Știi unde să-l găsești?

— La salonul auto. Vara, sâmbăta, stă până la șase.

— Și ce motiv o să invoci? De ce rupi relația?

— Păi, pentru că știi de ea.

— Și dacă te-ntreabă de ce mi-ai spus?

— E cât se poate de clar de ce ți-am spus. Ți-am spus pentru că sunt soția ta.

Ochii i se umplu de lacrimi, iar încordarea de pe chip i se risipește, exact ca lui Nelson atunci când își mărturisește o neliniște ascunsă, c-a luat o notă mică, a furat vreun lucru neînsemnat sau are-o durere de cap. Harry își înfrânează impulsul de-a o lua în brațe; nu vrea să se simtă din nou stângaci. Ea se clatină pe picioare, dar își păstrează echilibrul, în timp ce

hohotește așezată pe marginea căzii, iar perdeaua de la duș fâșâie la contactul cu umerii ei.

— N-ai de gând să mă oprești? îl întreabă ea într-un târziu.

— Să te opresc de la ce?

— Să *mă-ntâlnesc* cu el.

După acest cadou neprețuit al durerii ei, își poate permite să fie crud. Îi răspunde cu răceală:

— Nu. Întâlnește-te cu el, dacă asta vrei. Atâta timp cât *eu* nu trebuie să dau cu ochii de ticălos, e OK.

Apoi, evitând să se mai uite la chipul ei, se zărește în oglinda dulăpiorului: o namilă de bărbat cu fața rozalie, palid, fără bărbie, cu buzele subțiri schimonosite în ceea ce se vrea un zâmbet.

Pietrișul de pe alee scrâșnește din nou. Pe ferestruica de la baie vede capota cenușie, pătrățoasă, a noii Toyota break cu îmbunătățiri a lui Springer. Îi strigă lui Nelson:

— A venit bunicul. Hai să mergem!

Iar lui Janice îi șoptește:

— Stai liniștită, fetiță! Nu-ți lua nici un angajament, față de nimeni.

Strecurându-se pe scaunul pasagerului, peste o încrengătură de centuri de siguranță din nailon, Rabbit îi cântă lui socru-su:

— „Cumpără-mi niște alune și popcorn..."[1]

Stadionul e situat în partea de nord a Brewerului, se-ajunge acolo trecând printr-un pasaj uriaș, pe lângă două clădiri mari, dezafectate, din cărămidă, ale unor vechi fabrici de ciorapi, pe-o autostradă cu trei benzi, pe marginea căreia, în ultimii ani, mai multe restaurante-popas au început să se autoproclame „Olandeze de Pennsylvania", cu uriașe reclame din ipsos reprezentând membri ai comunității Amish[2] și cu firme de neon înfățișând vrăjitoare. BUCĂTĂRIE „Olandeză" AUTENTICĂ.

---

1 Vers dintr-un celebru cântec de la începutul secolului XX, devenit imnul neoficial al baseballului american.

2 Sectă creștină ce propovăduiește un mod de viață auster, bazat pe respingerea cuceririlor tehnologice, cu aderenți masați în comunități izolate din Ohio și Pennsylvania.

Pa. Dutch SmörgÅsbord. Care încearcă să vândă ceea ce pe vremuri era singura soluție. Transformă în atracție turistică mâncarea prăjită în untură și propun niște sortimente de gogoși care i-ar face urticarie și unui porc. Trec pe lângă târgul anual al ținutului, unde, în septembrie, se află aceleași tarabe dărăpănate dintotdeauna, fermierii își aduc animalele rău mirositoare, iar Serafina, Ispititoarea Egipteană, își dă jos toate hainele pentru țopârlanii dispuși să mai arunce un dolar. Prima femeie goală pe care a văzut-o în viața lui a fost Serafina sau mama ei. Rămăsese doar cu pantofii ei cu tocuri înalte și o mască neagră și se lăsa mult pe spate; își crăcănase picioarele și se mișca în semicerc, într-un fel de ritm tribal, așa că toți tipii cu gâtul întins (din fericire, era înalt încă de pe-atunci) îi vedeau ceva-ceva din crăpătură, o cută ațâțătoare abia mascată de-un smoc de păr, care lui i se părea prins cu lipici. Să fi chelit de-atâta frichi-frichi? Nu-și dădea seama. Nu-și putea imagina.

Springer clatină din cap, comentând violențele din York.

— Patru nopți la rând cu lunetiști, Harry. Ce ți-e și cu lumea asta! Suntem atât de lipsiți de apărare, asta mă șochează, că suntem atât de lipsiți de apărare împotriva unei mâini de om violent! Toate instituțiile noastre se întemeiază pe încredere.

— Bunicule, doar așa li se va face dreptate, intervine Nelson. Legile noastre apără proprietatea, nu oamenii.

— Își taie singuri craca de sub picioare, Nellie. Mulți albi cumsecade, ca mine, se vor întoarce împotriva negrilor. Încet, dar sigur, ei sunt învrăjbiți împotriva lor. Nu Vietnamul l-a bătut pe Humphrey[1], ci legea și ordinea de pe stradă. Ăsta-i criteriul după care votează omul de rând. Am dreptate sau nu, Harry? Sunt un bătrân așa de zaharisit, că nici nu mai am încredere în propriile opinii.

---

1 Humphrey (1911-1978), al treizeci și optulea vicepreședinte al Statelor Unite ale Americii, în timpul președinției lui Lyndon Johnson. Deși opozant al războiului din Vietnam, nu și-a afirmat niciodată în mod public poziția, de teamă să nu piardă nominalizarea la alegerile prezidențiale din 1968.

Un boşorog, îşi aminteşte Harry, care stătea la marginea scenei minuscule a întins mâna şi i-a atins fofoloanca, strigând: „Aha!" Ea s-a oprit din dansat şi l-a ţintuit cu privirea din spatele măştii negre. Peste cort s-a lăsat tăcerea. În mod surprinzător, boşorogul a avut bunul-simţ să roşească. *Aha*! Strigătul acela triumfător, ca al cuiva care-a prins în capcană un animăluţ preţios, i-a rămas întipărit în minte. *Aha*! Îşi lasă umerii-n jos şi-i răspunde lui Springer:

— Lucrurile merg prost. Mâncarea e tot mai proastă, oamenii sunt tot mai proşti, poate că o ţară întreagă merge rău. Negroteii au acum mai mult ca oricând, dar, probabil, au senzaţia că au mai puţin. Am fost cu toţii educaţi să vrem din ce în ce mai mult şi poate lumea asta nu-i îndeajuns de mare pentru toate vrerile noastre. Nu ştiu. Nu ştiu nimic.

Bătrânul Springer pufneşte-n râs; fornăie şi mârâie, aşa că mustăcioara lui gri ca un şoricel i se întâlneşte cu părul din nas.

— Ai auzit azi-dimineaţă ştirea despre Teddy Kennedy?

— Ce-i cu el? Nu, n-am auzit.

— Nellie, astupă-ţi urechile. Am uitat că eşti cu noi, altfel nu mai aduceam vorba.

— Ce-i, bunicule? Ce-a făcut? L-a împuşcat cineva?

— Harry, se pare că – Springer vorbeşte din colţul gurii, chipurile ca să nu-l audă Nelson, dar destul de tare cât să asculte şi copilul – a aruncat o fată din Pennsylvania într-un râu din Massachusetts. E crimă, cum mă vezi şi cum te văd.

Privită dintr-o parte, faţa lui Springer e o sculptură de os rozaliu, cu pete roşietice acolo unde pomeţii împung obrazul şi-o umflătură sângerie în locul de unde-i răsare nasul. O faţă precipitată, ascuţită, boţită toată de zâmbetul necontenit al vânzătorului. Cel puţin, ca zeţar, nu poţi să pupi în cur decât până la un anumit punct.

— L-au prins? E la-nchisoare, bunicule?

— O, Nellie, n-ar băga ei niciodată un Kennedy după gratii... Se va da şpagă la greu. Dovezile vor dispărea. Eu zic că-i strigător la cer.

— Cum adică, a aruncat o fată? vrea să ştie Rabbit.

— Au găsit-o în mașina lui răsturnată în apă, lângă un pod oarecare, am uitat cum îi zice, podul ce-i leagă de vreo insulă de pe-acolo. S-a-ntâmplat astă-noapte și nu s-a dus la poliție, până nu era cât pe-aci să-l salte ei. Și asta numesc ei democrație, Harry, ce ironie jalnică!

— Tu cum i-ai zice?

— I-aș zice un stat polițienesc condus de familia Kennedy, așa i-aș zice. Ăștia încearcă să cumpere țara încă de când elita din Boston i-a dat peste nas bătrânului Joe[1]. Și-atunci s-a-nhăitat cu alde Hitler, pe când era omul lui FDR la Londra. Acum au pus-o pe tânăra văduvă să se mărite cu un grecotei bogat, în caz că li se termină banii americani. Nu că ea ar fi bombonica pe care-o descriu ziarele, dar ăștia doi erau un cuplu reușit. Tu ce crezi, Harry? Vorbesc prostii? Sunt așa de hodorogit, că nici nu mai am încredere în ce spun.

Aha.

— Aș spune, răspunde Harry, că le zici bine. Ar trebui să te dai cu puștanii și să-ți cumperi o bombă pe care s-o detonezi.

Springer întoarce capul spre el (trec pe lângă umbrelele galbene ale unui McDonald's; reclama circulară, poleită, a unei stații de benzină sparge razele de soare ale amiezii în zorzoane strălucitoare), să vadă dac-a exagerat. Cât de timizi, zău așa, trebuie să fie oamenii care trăiesc de pe urma altora! Earl Angstrom a avut dreptate măcar în această privință: e mai bine să ai de-a face cu lucruri neînsuflețite. Cu un zâmbet stufos, ce-i dezvelește dinții de porțelan de sub mustăcioara vagă, de culoare gri, Springer mărturisește:

— Îți spun, totuși, măcar atâta lucru în favoarea clanului Kennedy: ei nu mă scot din pepeni atât de tare ca FDR. Harry, ăsta a fost un tip atât de nebun, c-a murit de viermi la creier. Un singur lucru bun au făcut și Kennedy ăștia, n-au încercat să răstoarne economia cu fundu-n sus spre binele săracilor, erau dispuși să continue cu sistemul așa cum l-au preluat.

---

1 Joseph Kennedy, tatăl președintelui american J. F. Kennedy și al senatorilor Robert și Edward Kennedy.

— Billy Fosnacht zice că, atunci când o să fim mari, o să dăm jos sistemul.

Dar Springer, furat de viziunea lui despre nebunia și corupția executivului, nu-l aude.

— A-ncercat să răstoarne cu fundu-n sus sistemul, pentru binele prostovanilor negri și albi și, când a văzut c-a dat greș timp de opt ani, i-a manipulat pe micuții japonezi să atace Pearl Harbor, să pună de-un război cu care să iasă din criza economică. Îți vine să crezi sau nu, de-aia purtăm atâtea războaie, ca să-i scoatem pe democrați din crizele lor economice. Acum, LBJ, de-ndată ce-a primit cei patru ani de gir, ne-a băgat în Vietnam, unde nu ne voia nimeni, doar ca să-i propulseze în economie pe colorați. LBJ a fost omul lui FDR. Truman face același lucru în Coreea. Istoria vorbește de la sine, de fiecare dată. Fă-mă ramolit, dacă vrei. Tu ce părere ai, Nelson?

— Aseară, la televizor, răspunde băiatul, am văzut un film vechi despre războiul cu japonezii, din Pacific, și-o navă mică s-a scufundat, iar căpitanul sau ce-o fi fost a înotat mile întregi cu spinarea ruptă și-a mai cărat și-un alt tip după el.

— Ăla era Kennedy, zice Springer. Pură propagandă. Fac astfel de filme fiindcă bătrânul Joe a fost proprietarul multor studiouri. Și-a băgat banii în industria filmului când toți oamenii de afaceri cinstiți, care-au pus umărul la ridicarea acestei țări, ajungeau la sapă de lemn. Am auzit că era prieten la cataramă cu toți evreii comuniști de pe-acolo.

— Acolo-i și mătușa ta, Mim, îi explică Rabbit lui Nelson, printre comuniștii ăia.

— E frumoasă, îi spune Nelson lui bunică-su. Ai văzut-o pe mătușa mea Mim?

— Nu cât mi-aș fi dorit, Nellie. E o figură impresionantă, totuși, ai dreptate în privința asta. Ai tot dreptul să fii mândru de ea. Harry, tăcerea ta mă deranjează. Tăcerea ta mă deranjează. Poate-am dat-o-n bară rău de tot. Zi-mi ce crezi *tu* despre starea națiunii. Cu revoltele astea de peste tot și cu biata poloneză, cică se trage de pe lângă Williamsport, violată și-necată la bunul plac al viitorului președinte ales. Nu m-ar surprinde să fi fost gravidă. Nellie, tu n-ar trebui s-auzi chestiile astea.

Harry se întinde în mașina neîncăpătoare, nedormit. Au ajuns aproape de stadion și un băiețel de culoare le face semn să ocupe un loc de parcare.

— Despre America, spune Harry, eu unul cred că-i în continuare un loc binecuvântat.

Ceva însă nu merge cum trebuie. Meciul e plictisitor. Dansul jucătorilor echipați în alb nu-i deloc încântător, scurtele lor zvâcniri consumate la distanță de tribune refuză să aibă vreun sens în mintea lui. Deși baschetul a fost sportul lui preferat, Rabbit își amintește grandoarea gazonului, senzația aceea de pericol iminent dată de-o pasă foarte înaltă, care te vizează pe tine, punctul marcat prin sosirea la linia ce-ți apare tot mai mare, mirosul de piele al mănușii de prinzător, nonșalanța solemnă a pasului alergător, cu bărbia-n piept, spre banca echipei, ritualicele aruncări și datul din umeri și politețurile nervoase din cușca jucătorului aflat la bătaie. Era aici o frumusețe ce întrecea frumusețea violentă a baschetului, o frumusețe distilată din pajiști rurale, un joc al singurătății, al așteptării, al așteptării momentului în care jucătorul care-i ridică mingea coechipierului aflat la bătaie va fixa cu privirea prima bază și va arunca mingea-n sus, un joc al cărui gust de scuipat, praf și iarbă, sudoare, piele și soare este însăși America. Așezat în spatele primei baze, între fiul și socrul său, cu pulpele scăldate de razele soarelui, cu programul meciului făcut sul în mână, Rabbit așteaptă să simtă atingerea acestei frumuseți prin perdeaua de urale și în ritmul în care echipele se succedă la bătaie, atingerea tradiționalei magii a națiunii, atingerea acestui gust de tinerețe; ceva însă nu se leagă. Publicul nu e foarte numeros, liota din spatele terenului de joc se rărește, lăsândă loc grupurilor de câte patru-cinci băieți care se-ntind dizgrațios pe scaunele verzi ale tribunei de dincolo de teren. E lume puțină, zgomotoasă, vulgară: doar bețivanii, pariorii, infirmii, senilii și delincvenții mai vin la stadion în după-amiezile de sâmbătă. Strigătele lor dezaprobatoare sunt bădărănești și necioplite.

— Bagă-i-o pe gât, Speedy!

— Omoară-l pe cioroi!

Rabbit și-ar dori din suflet să poată proteja jocul de această mulțime; poezia spațiului și a inacțiunii e mult prea subtilă, se țese prea lent pentru ei. Cât despre jucători, ei par întruchiparea apatiei, fiecare pus pe împlinirea unui vis personal, de-a se ajunge, de-a răzbi în ligile superioare, unde se-nvârt banii cu lopata, în lumea lui cumpără-ți-propria-pistă-de-bowling; par niște profesioniști ca toți ceilalti, nu niște bărbați puși pe joacă, fiindcă toți bărbații sunt niște băieți pe care timpul încearcă să-i fenteze. S-a renunțat la aparența de cavalerism. Doar exploziile de pâslă portocalie de pe echipamentul lor inscripționat cu *Blasts* mai evocă lumea de altădată a heraldicei loialități locale. Brewer contra Hazleton: cui îi pasă? Nu lui Springer; în timp ce se uită la meci, buzele i se mișcă singure, de parc-ar încerca să-și pună în ordine niște calcule contabile. Nici lui Nelson: ecranul realității e mult prea vast pentru copil, duce dorul comentariului-fluviu de la televizor, al reclamelor îndrăznețe. Dezamăgirea, pe care politețea îl oprește să și-o exprime, nu-i dă pace lui Rabbit, îl împiedică să savureze frumusețea jocului și să umple golul de teamă pe care i l-a lăsat Janice. Ligile de opt echipe din copilăria lui au dispărut, ca și steagul cu cele patruzeci și opt de stele. Jucătorii din baza a doua nu mai mestecă tutun, ca pe vremuri. Jocul trenează, cu câte-o zvâcnire de strategie anostă, cu jucători de rezervă trimiși la bătaie și cu trageri de timp intenționate, care-i amână sfârșitul. Hazleton învinge cu scorul de 7-3. Bătrânul Springer oftează și se scoală ca după un pui de somn consumat într-o poziție nefirească. Își șterge de pe mustață un strop de spumă de bere.

— Mă tem c-ai noștri n-au prea fost în formă azi, Nellie, spune el.

— Nu-i nimic, bunicule, a fost ca lumea.

Lui Harry îi zice, din obișnuința vânzătorului:

— Tânărul Trexler e un jucător de perspectivă!

Rabbit e cu capsa pusă după ce-a băut două beri la soare. Nu-l mai invită pe Springer în casă, doar îi mulțumește din suflet pentru tot. Casa e la fel de tăcută ca spațiul cosmic. Pe masa din bucătărie se află un plic sigilat, destinat „Lui Harry".

Scrisoarea din plic, cu scrisul neciteț al lui Janice, cu rândurile oblice și nefericit înghesuite, sună așa:

Harry dragă,

Trebuie să plec câteva zile, să mă gândesc ce-am de făcut. Te rog nu încerca să mă găsești sau să vii după mine te rog. În clipa asta e foarte important să ne respectăm unii pe alții ca oameni și să avem încredere unii în alții. M-a șocat ideea ta de a-mi păstra amantul, fiindcă nu mi se pare c-ar fi onest din partea mea și m-a făcut să mă întreb dacă mai însemn cât de cât ceva pentru tine. Spune-i lui Nelson că am plecat în Pocono, cu bunica. Nu uita să-i dai bani pentru prânz când merge la joacă.

Cu dragoste,
Jan

„Jan" – numele ei de pe vremea când lucra la Kroll's și vindea alune sărate, în halatul pe care avea brodat, deasupra buzunarului, *Jan*. Pe vremea aceea, după-amiezile, se întâlneau uneori în apartamentul Lindei Hammacher, pe Eighth Street. Razele trandafirii, orizontale, când soarele apunea în spatele uriașului rezervor de benzină. Minunăția momentelor când ea îl lăsa să-i dea jos toate hainele. Pe-atunci, lenjeria intimă era mai consistentă: aveai de desfăcut clamele de la portjartier, cu urmele de elastic imprimate pe piele. Jan. Numele acesta dat uitării timp de cincisprezece ani; bilețelele lăsate de ea prin casă erau toate semnate simplu, „J".

— Unde-i mami? îl întreabă Nelson.

— A plecat în Pocono, răspunde Rabbit și duce bilețelul la piept, nu cumva să-ncerce băiatul să-l citească. A plecat cu mamaia. Pe căldura asta, are probleme tot mai mari cu picioarele. Știu că pare-o nebunie, dar câteodată așa se-ntâmplă. Diseară mergem să cinăm la Burger Bliss.

Pe fața băiatului – pistruiată, încadrată de pletele ce-i cad peste urechi, cu buzele cărnoase strânse ermetic, cu ochii înfundați în orbite, de teamă să nu facă o gafă – se citește emoție intensă, pare să fie numai urechi, ca la doi ani, când deasupra

lui planau abandonul și moartea. Poate că experiența de viață este cea care-i modelează răspunsul. Îi spune lui taică-su, convins:

— O să se-ntoarcă.

* * *

Zorii zilei de duminică aduc o umezeală toridă. Știrile de la ora opt relatează despre focuri de armă izolate, răsunând în timpul nopții la York și în partea de vest a statului. Este de așteptat ca, în cursul zilei de azi, șeful poliției din Edgartown, Dominick J. Arena, să-l acuze oficial pe senatorul Kennedy pentru delictul de a fi părăsit locul accidentului. Apollo 11 se află pe orbita lunară și Vulturul este pregătit pentru istorica aselenizare. Rabbit a dormit prost, stinge televizorul și se plimbă desculț pe pajiște, să-și alunge durerea de cap. Casele din Penn Villas sunt neînsuflețite, dar tot mai apare mașina câte unui catolic, ce gonește huruind la liturghie. Nelson coboară la parter pe la nouă și, după ce-i pregătește micul dejun, Harry se trântește la loc în pat, cu o ceașcă de cafea și ediția de duminică a *Standard*-ului de Brewer. Pe prima pagină a secțiunii umoristice, câinele Snoopy visează cocoțat pe căsuța lui și curând adoarme și Rabbit. Copilul i-a părut speriat. Strigă ceva și din gură îi iese un balon mut. Când se trezește, ceasul electric arată unsprezece fără cinci. Secundarul mătură cadranul, iar și iar; e o minune că mecanismul nu se face praf. Rabbit se îmbracă – își pune o cămașă albă, curată, din respect pentru ziua de duminică – și coboară a doua oară, cu picioarele încă goale, mocheta pufoasă îi mângâie tălpile, îl încearcă un sentiment de burlăcie. Casa îi pare uriașă acum, că e toată a lui. Pune mâna pe cartea de telefon și caută:

Stavros Chas EisenhowerAv 1204

Nu-i formează numărul, ci doar se zgâiește la el și la nume, de parc-ar vrea s-o vadă pe nevastă-sa, mai mică decât un vârf de creion, mișunând printre litere. Formează un număr pe care-l știe pe dinafară.

Îi răspunde taică-su.

— Da?

O voce circumspectă, gata să trântească receptorul în furcă dacă la capătul celălalt al firului e vreun nebun sau vreun comis-voiajor.

— Ce faci, papsi? Hei, sper că nu ne-ai așteptat aseară! N-am reușit să ajungem și n-am mai apucat să sun.

Urmează o mică pauză, nu mare, doar cât să-i dea de-nțeles că au fost, într-adevăr, dezamăgiți.

— Nu, ne-am închipuit c-a intervenit ceva și ne-am dus la culcare la ora obișnuită. După cum știi, mama ta nu-i genul care să piardă timpul cu văicăreli.

— Mda. Păi, uite cum stă treaba. Azi...

Vocea lui taică-su se-ngroașă, devine șoptită:

— Harry, trebuie să vii azi. O să-i sfâșii inima dacă nu vii.

— Vin, vin, dar...

Bătrânul și-a făcut mâna pâlnie în jurul receptorului și insistă cu același glas răgușit:

— Asta ar putea fi ultima, știi tu... ultima ei aniversare.

— Venim, papsi. Vreau să zic – vin. Janice a trebuit să plece.

— Cum adică, să plece?

— E complicat. Ceva în legătură cu picioarele maică-sii și Pocono. S-a hotărât aseară că trebuie să plece, nu știu mai multe. Nu-i nimic grav. Toată lumea-i bine, sănătoasă, doar că ea nu-i acasă. Copilul însă e pe-aici.

Ca să-l convingă, îl strigă:

— Nelson!

Nici un răspuns.

— Trebuie să fi ieșit cu bicicleta, papsi. A fost pe-aici toată dimineața. Când să venim?

— Când puteți, Harry. Pe după-amiază. Veniți cât de devreme puteți. Avem friptură de vacă. Maică-ta a vrut să facă un tort, dar doctorul i-a zis c-ar fi un efort prea mare pentru ea. Am cumpărat unul foarte frumos de la Half-A-Loaf. Cu glazură de zahăr ars și unt, parcă-ți plăcea.

— E ziua ei, nu a mea. Ce cadou să-i iau?

— Simpla ta prezență, Harry, e cel mai frumos cadou.

— Mda. OK, o să mă gândesc la ceva. Anunţ-o că Janice n-o să vină.

— Taică-miu, Dumnezeu să-l odihnească, avea o vorbă: e regretabil, dar n-avem ce face.

De îndată ce adoptă un ton ceremonios, papsi nici că mai renunţă la el. Rabbit pune receptorul în furcă. Bicicleta copilului – o Schwinn ruginită, trebuie să-i ia una nouă, ambele aripi se freacă de roţi – nu-i în garaj. Nici Falconul. Sunt acolo doar canistrele cu ulei, canistra cu benzină, maşina de tuns iarba, furtunul de grădină trântit alandala (Janice trebuie să fie cea care l-a folosit ultima oară), o greblă ştirbă şi pneurile de zăpadă ale Falconului. Timp de mai bine de-o oră, Rabbit se învârte în jurul casei cu mintea înceţoşată, nu ştie pe cine să sune, n-are maşină, nu vrea să intre-n casă, să se uite la televizor. Smulge buruienile din straturile de pe marginea aleii, unde, în acea primă vară, entuziasmată de faptul că au casa lor, Janice a plantat bulbi şi-a sădit plante şi arbuşti. De-atunci încoace, n-au mai făcut nimic, au stat şi s-au uitat cum mor azaleele şi s-au mulţumit cu narcisele şi stânjeneii, au lăsat brumărelele să se lupte cu bălăriile în toate verile care s-au scurs domol, una după alta, natura pierdută în Natură. Pliveşte până când începe să se perceapă pe sine ca pe-o buruiană, cum e şi mâna lui cu unghii negre de-atâta murdărie, ca mâna lui Dumnezeu, care alege şi omoară, apoi intră-n casă, scotoceşte prin frigider şi mănâncă un morcov crud. Se uită în cartea de telefoane, caută Fosnacht, sunt o grămadă cu numele ăsta, dar numai doi Oliveri, şi-i ia ceva timp până să-şi dea seama că cel pe care-l caută este cu M, M de la Margaret, e doar iniţiala, ca să descurajeze telefoanele obscene, deşi, dac-ar fi unul dintre perverşii ăia, i-ar pica fisa destul de repede că în spatele iniţialelor se ascund femei nemăritate.

— Peggy, bună, sunt Harry Angstrom.

Îşi pronunţă numele cu o uşoară mândrie; au fost colegi de şcoală, iar ea şi-l aminteşte de pe vremea când era cineva.

— Mă-ntrebam dacă Nelson n-o fi pe la voi, cu Billy. A plecat cu bicicleta acum ceva timp şi mă-ntrebam unde s-o fi dus.

— Îmi pare rău, Harry, dar nu-i aici.

Vocea ei e înăsprită de tot ce știe, de tot ce i-a bolborosit ieri Janice la ureche. Apoi, pe un ton mai călduros, îl întreabă:

— Cum îți merge?

El citește printre rânduri: Ollie m-a părăsit pe mine, Janice te-a părăsit pe tine. Trezirea!

Îi răspunde în grabă:

— Minunat. Hei, dacă trece Nelson pe-acolo, spune-i că-l caut. Trebuie să mergem la bunica lui.

Femeia își ia rămas-bun pe un ton mai rece, se alătură uriașului și înverșunatului chip de gheață al celor care știu. Nelson pare să fie singurul cetățean al statului care n-a aflat: asta îl face și mai prețios. Totuși, când băiatul se-ntoarce roșu la față și cu părul năclăit de cât a pedalat, îi spune lui taică-su:

— Am fost la familia Fosnacht.

Rabbit clipește și-i zice:

— OK. De-acum încolo, hai să ținem noi doi legătura. Până una alta, eu îți sunt și mamă, și tată.

La prânz au cârnați libanezi cu fiertură de secară sleită. Se duc pe jos pe Emberly, până la intersecția cu Weiser, și iau autobuzul 12 spre est, către Brewer. Fiind duminică, au de așteptat douăzeci de minute sub cerul senin, incolor. La stația de la spital urcă o grămadă de oameni care și-au făcut datoria față de bolnavi, sunt buimaci, cară flori ofilite și cărți citite. Pe râul cu apa neagră, de sub pod, zumzăie bărcile cu motor, părând vârfuri albe de săgeți. Când Rabbit dă să coboare, un puști de culoare își întinde piciorul pe mijlocul intervalului; Rabbit face pasul mare și piciul le-aruncă prietenilor săi:

— Ce lăboanțe!

— Buzatule! îi aruncă Nelson, strecurându-se spre ușă.

Caută un magazin deschis. Dintotdeauna i-a fost greu să-i ia un cadou maică-sii. Alți copii le dădeau mamelor tot felul de fleacuri nostime: gablonțuri luate de la magazine ieftine, sticluțe cu apă de colonie, cutii de bomboane, eșarfe. Pentru mami, asta era ori prea mult, ori prea puțin. Mim îi dăruia întotdeauna ceva făcut de mâna ei: un ștergar țesut de ea, pentru vase fierbinți, un calendar ilustrat de mână. Rabbit nu era prea îndemânatic la lucru manual, așa că i se dăruia pe sine,

cu trofeele lui, cu ştirile sportive din ziare. Mami părea mulţumită: o interesa mai mult viaţa decât lucrurile. Dar acum ce să-i ia? Ce-şi poate dori un muribund? Proteze groteşti – braţe, picioare, inimi puse-n funcţiune de baterii – îi trec prin minte lui Rabbit în timp ce se plimbă cu Nelson prin centrul scăpărător, inert, ca de duminică al Brewerului. La intersecţia dintre Ninth şi Weiser găsesc o drogherie deschisă. Termosuri, ochelari de plastic, loţiuni de ras, filme Kodak, chiloţi de plastic pentru bebeluşi; nimic pentru maică-sa. Vrea să-i ia ceva mare, ceva strălucitor, ceva care să-i meargă la inimă. Fond de ten lichid Realgirl, multivitamine, acetonă, deodorant pentru picioare. Un stand cu vopsea-şampon, pe fiecare plic – o altă pizdă zâmbitoare: Blond Regina-Zăpezii, Galben-Pai Danez, Castaniu de Killarney, Roşcat Parizian, Vin Negru de Spania. Nelson îl înşfacă de mânecă şi-l trage spre locul unde stau cuibărite un aparat de tuns Sunbeam Clipmaster şi o perie electrică de lustruit pantofii Roto-Shine, frumos împachetate.

— Ea nu mai poartă pantofi, toată ziua stă-n papuci, îi spune Rabbit, şi, din câte-mi amintesc, nu şi-a tăiat niciodată părul. Pe vremuri îi cădea până la talie.

În schimb, îi atrage atenţia un umidificator care costă 12,95 dolari. Din imaginea de pe cutie, reiese că seamănă cu o farfurie zburătoare rotunjită. Oricât ar fi ea de imobilă, i-ar prinde bine. În zona Brewerului, verile sunt umede ca naiba, însă poate că i-ar fi de folos iarna, când radiatoarele usucă aerul din casă, tapetele se scorojesc şi pielea începe să se cojească. Ar fi acolo zi şi noapte, când el nu-i alături de ea. Se apropie apoi de un flacon Kantleek cu atomizor şi de o lupă cu diametrul de cinci centimetri, dar renunţă la ambele produse, îi par morbide. Simte cum pune stăpânire pe el greaţa. Durerea acestei lumi e un crater pe care nici toate siropurile şi pastilele din lume înmulţite cu o mie nu l-ar putea umple. Se opreşte în dreptul aparatului de masaj electric Quickease, cu pieptene pentru cap. Pe cutie e imaginea unor femei în pielea goală care-şi ating graţios umerii, lesbiene ce-şi mângâie ceafa şi alte părţi lăsate în seama imaginaţiei clientului cu ceea ce pare a fi o perie cu fir electric. Costă 11,95 dolari. E bună pentru escare. I-ar putea

fi de folos. Ar putea-o face să râdă, s-o gâdile și să bâzâie: e plină de viață. Viața e un masaj. Și, costă cu un dolar mai puțin decât umidificatorul. Timpul zboară, nu stă-n loc. Nelson îl trage de mânecă și-i cere înghețată de castane. În timp ce ăla micu' își mănâncă înghețata, Rabbit cumpără o felicitare pe care s-o alăture aparatului de masaj. Înfățișează un cocoș care cântă și răsăritul unui soare carmin, pe coperta exterioară, iar cu litere verzi, mari, scrie: *Ce grozav e să mă scol la ... a.m.*, iar înăuntru: *...ca să-ți urez La Mulți Ani, Mama!* Ma. AM. Dumnezeule mare, câte tâmpenii ingenioase sunt pe lumea asta! Și totuși, o cumpără: cocoșul e portocaliu strălucitor și destul de vesel ca să se prindă și ea. Nu are privirea neapărat încețoșată, totuși, cum abia mai bălmăjește, s-ar putea s-o aibă. Nu risca.

Afară lumea strălucește sterilă. Cei doi, tată și fiu, se simt apăsați de singurătate, Rabbit ține strâns pachetul voluminos. Unde-o fi dispărut toată lumea? Mai există viață pe Pământ? Merg până depășesc trei intersecții pe strada pustie, de asfalt topit, până la cadranul ce reprezintă corola unei flori gigantice, miezul emblemei Sunflower Beer, iar acesta le dă de știre că-i aproape ora patru. Se pun pe așteptat la colțul de vizavi de Barul Phoenix, unde așteaptă de regulă și tatăl lui Harry, și iau autobuzul 16A către Mt. Judge. Sunt singurii călători. Șoferul le spune, cu un aer misterios:

— Mai au puțin și coboară.

Trec prin City Park, pe lângă tancul din cel de-al Doilea Război Mondial, pavilionul fanfarei și terenul de tenis, ocolind creasta muntelui. De-o parte sunt stații de benzină și o stâncă verde; de cealaltă, o prăpastie și, în depărtare, un viaduct. În timp ce ăla micu' se uită pierdut pe fereastră, spre următoarea culme muntoasă, Rabbit îl întreabă:

— Unde-ai fost azi-dimineață? Spune-mi adevărul.

— Pe Eisenhower Avenue, răspunde băiatul într-un târziu.

— Să vezi dacă mașina mamei e acolo?

— Cam așa ceva.

— Și era acolo?

— Îhî.

— Ai intrat?

— Nu. Doar m-am uitat puţin la ferestre.
— Ai ştiut la ce număr să te uiţi?
— Unu doi zero patru.
— Aşa-i.

Coboară la Central, lângă biserica baptistă din granit, şi-o iau pe jos pe Jackson Road, spre casa părinţilor săi. Străzile nu s-au schimbat deloc de când le ştie. Au fost îngrămădite una într-alta, de n-a mai rămas nici un teren viran, iar casele sunt prea solide ca să poată fi demolate, din cărămidă roşie cu striaţii purpurii, cu o textură care lui Rabbit, în copilărie, i se părea crăpată, la fel ca buzele lui pe timpul iernii. Arţari şi castani întunecă pajiştile tocite din faţă, împrejmuite cu mici baricade sârmoase de măcriş spinos şi merişor. Casele sunt masive, construite în duplex, cu un zid despărţitor comun, au acoperişul din ţigle de ardezie şi verande cu pereţi din cărămidă, iar deasupra fiecărei uşi de stejar şi a fiecărei ferestre trapezoidale pâlpâie câte-o lucarnă mică, rotunjită, cu geamul de culoare închisă, bisericească. În copilărie, Rabbit îşi închipuia că lucarna e un copil al ferestrelor de deasupra altarului luteran şi, prin urmare, un copil al lui Dumnezeu, o santinelă mov-aurie atotvăzătoare, postată deasupra locului pe unde papsi, mami şi Mim intrau şi ieşeau de zeci de ori. Acum, intrând în casă împreună cu fiul său, el însuşi un fiu care nu trebuie să bată la uşă, simte că-l înăbuşă casa părintească. Deşi ceasul de pe scrin arată abia 4:20, deja s-a lăsat întunericul; covoarele de culoare închisă, draperiile groase trase la ferestre, tapetul mort, ghivecele îngrămădite pe pervaz. Mami se plângea mereu că lor le-a revenit jumătatea unei case situate pe colţ, dar când vecinii lor, bătrâneii Bolger, au murit, iar jumătatea lor a fost scoasă la vânzare, n-au făcut nici un demers să se intereseze de preţ şi-a fost cumpărată de un cuplu de tinerei din Scranton, cu o soţie gravidă, desculţă, şi-un soţ care avea nu ştiu ce slujbă într-una din noile fabrici de electronice de pe Route 422; iar Angstromii continuă să vieţuiască în jumătatea întunecoasă a casei. Aşa vor ei. Lumina soarelui e tot mai stinsă. L-au trimis pe el, pe Harry, în lume, să strălucească, iar ei aici şi-au luat în braţe propriile umbre. Casa de vizavi de ei, de care sunt

despărțiți prin două trotuare de ciment cu o peluză îngustă la mijloc, unde locuia bătrânul metodist cu care avea mami scandaluri apropo de cine să tundă gazonul, are lipit de-un an de zile anunțul DE VÂNZARE. Astăzi oamenii vor mai mult aer și pământ decât le pot oferi cartierele înghesuite pe dealuri. Lui Rabbit, casa îi miroase-a conservanți: a straturi subțiri de mirosuri ce se suprapun peste alte mirosuri, a straturi de timp, de ceară, aerosoli și moarte; se simte ocrotit.

Din bucătărie apare o siluetă, o umbră. Se-așteaptă să fie taică-su, dar, când colo, e maică-sa, care-și târșâie picioarele într-un halat de baie, însă, una peste alta, se ține dreaptă și face mișcare. Se-apleacă fără să zâmbească s-o pupe. Obrazul plin de riduri e cald; mâna cu care se ține de încheietura lui e noduroasă și rece.

— La mulți ani, mami.

Strânge la piept aparatul de masaj; e prea devreme să i-l ofere. Ea se uită fix la pachet, de parc-ar ridica un baraj între ei.

— Am șaizeci și cinci de ani, zice ea căutându-și cuvintele, așa că propozițiile i se frâng la mijloc. Când aveam douăzeci. I-am spus logodnicului meu că vreau să fiu împușcată. Când ajung la treizeci.

Nu atât încercarea ciudată, tremurătoare, a buzelor ei de a da glas unui gând, cât mai curând privirea fixă care îi însoțește acest efort, o privire holbată, rătăcită, cu pleoapele încremenite, îi scoate ochii de pe orice făgaș și-l sperie pe Rabbit cu senzația orbirii supreme, a unei table de pe care vor fi șterși cu toții.

— I-ai spus chestia asta lui papsi?

— Nu lui taică-tu. Altcuiva. Pe taică-tu l-am întâlnit ceva mai târziu. Astălalt mă bucur. Că nu-i aici să mă vadă acum.

— Mie mi se pare c-arăți destul de bine, o încurajează Rabbit. Nu m-am așteptat să te găsesc pe picioare.

— Nelson. Ție. Cum îți par?

Prin asta recunoaște prezența băiatului. Îl testează întotdeauna, îl obligă să fie cu ochii-n patru. Nu i-a iertat niciodată că nu-i un al doilea Harry, că are-n el atât de mult din Janice. *Mânuțele-alea Springer*. Acum, mâinile ei se bălăngănesc uitate lângă cordonul halatului, se bâțâie cuprinse de un tremur paralitic.

— Drăguță, răspunde Nelson.

E prudent. A-nvățat că răspunsul laconic și prompt e cea mai bună apărare.

Pentru a-i abate atenția de la copil, Rabbit o-ntreabă:

— Nu-i nici o *problemă* că te-ai sculat din pat?

Ea râde mut, uluitor, capul i se lasă pe spate, nasul mare îi licărește, vârful și aripioarele, mâna încetează să-i mai tremure.

— Știu cum prezintă Earl situația. După felul cum mă vrea în pat ai zice. Că sunt deja îmbălsămată. Doctorul. Zice să mă scol. Trebuia să fac un tort. Earl voia. Un terci din ăla fără gust de la Half-A-Loaf. Unde-i Janice?

— Mda, apropo de asta... Îi pare teribil de rău că n-a putut să vină. A trebuit să plece cu maică-sa în Pocono. A fost o surpriză pentru noi toți.

— Se mai întâmplă. Și surprize.

De sus, răsună vocea subțire a lui Earl Angstrom, mustind de entuziasmul de împrumut al lingușitorului:

— Au coborât. *Vulturul* a aselenizat! Am pășit pe Lună, fraților! Unchiul Sam e pe Lună!

— Chiar acolo. Îi este și locul, zice mami și, cu un gest neîndemânatic, își repede mâna deformată spre ureche, ca să netezească o șuviță de păr desprinsă din cocul pe care continuă să și-l facă.

Ciudat, pe măsură ce încărunțește, părul devine tot mai încăpățânat. Se spune că și în mormânt continuă să crească. Deschizi coșciugele femeilor și le găsești pline ca niște saltele. Oare și părul pubian continuă să crească? Curios, nu-i nevoie să-l tunzi niciodată. Al Serafinei era rar, soios. Când pune mâna pe brațul maică-sii, s-o ajute să urce la etaj, să se uite la Lună, carnea de deasupra cotului ei îl derutează – atârnă de os ca cea a unui pui bine rumenit.

Televizorul e în dormitorul lui mami, cel din față. Miroase la fel ca pivnița lor, pe vremea când aveau pisicile-alea două. Încearcă să-și aducă aminte cum le chema. Pansy. Și Willy. Willy, motanul, s-a băgat în atâtea bătăi, că burta a-nceput să-i sângereze și-a trebuit dus la veterinarii de la Animal Rescue. La televizor nu se dă nici o imagine de pe Lună, se-aud doar

voci întrerupte de paraziți, însoțite de decupaje din carton care simulează ceea ce tocmai se-ntâmplă, în vreme ce litere electronice anunță a cui este vocea care răzbate cu păcănituri.

— ...practic, mii de cratere micuțe, de treizeci până la șaizeci de centimetri, peste tot, povestește un bărbat, cu vocea care odinioară încerca să le vândă cereale Ralston între două episoade de serial cu Tom Mix. Vedem la o distanță de câteva sute de metri în fața noastră niște pietroaie ascuțite, care probabil au o înălțime de vreo șaizeci de centimetri și muchii colțuroase. Se zărește o colină, pe porțiunea selenară ce se așterne-n fața noastră. E greu de estimat la ce distanță e, să tot fie vreo opt sute-o mie cinci sute de metri.

Un glas identificat ca fiind Houstonul spune:

— Recepționat, *Serena*. Suntem pe recepție. Terminat.

Vocea are autoritatea texanilor, zici că ei sunt cei care-au inventat cuvintele, atât de plăcut le rostesc. Când Rabbit a fost trimis la Fort Larson în '53, Texasul îi părea un peisaj selenar, cu țărână maronie, un ținut neted ca-n palmă, orizontul purpuriu boțit, bolta cerului mai mare și mai pustie decât și-ar fi închipuit vreodată, a fost prima, dar și ultima oară când a ajuns departe de colinele jilave ale Pennsylvaniei. Toată lumea avea glasul amabil, hârâit și plăcut, până și fetele de la bordel. *Iubihtule, doahr n-ai plătit să nu mi-o puhi de două ohri!*

O voce identificată drept Columbia spune:

— S-ar zice că-i mult mai bine decât ieri. Privită de la nadir, ziceai că-i denivelată ca o pâine rotundă.

Ca un ce? Literele electronice precizează: MIKE COLLINS VORBEȘTE DE PE MODULUL DE COMANDĂ ÎNSCRIS PE ORBITA SELENARĂ.

Serena zice:

— Chiar a fost denivelată, Mike, pe porțiunea preconizată pentru aselenizare. Extrem de denivelată, plină de cratere, cu foarte mulți bolovani, dintre care mulți aveau, probabil, peste doi-trei metri înălțime.

Camera lui mami are perdele de dantelă îngălbenite de vreme, prinse de galerie cu niște margarete de tinichea care, privite cu ochi de copii, păreau fermecate, și un tapet cu trandafiri cu

spini, care se dezlipeşte de perete într-un colţ, acolo unde se ridică aburul scos de supapa de siguranţă a radiatorului, şi un fotoliu cică de pluş, care absoarbe praful. În copilăria lui Rabbit, fotoliul acesta era la parter şi el îl bumbăcea şi se uita cum se ridică firicelele de praf în bătaia soarelui de după-amiază. Aceste firicele îi păreau lumi, fiecare era câte-un Pământ, iar el stătea călare pe unul dintre ele, inimaginabil, insuportabil de mărunt. După-amiaza târziu, printre arţari, se strecura în casă şi ceva lumină. Acum, aceiaşi arţari reţin lumina, transformând camera în beci. Pe noptieră se află mai multe flacoane de medicamente şi o Biblie. Pe pereţi atârnă fotografii decolorate cu el şi cu Mim în liceu, făcute, îşi aduce-aminte, de un mic escroc negrotei, băgăreţ şi grăsan, care susţinea că-i de la Studio şi în fiecare primăvară se strecura în clădire, folosindu-se de tot felul de tertipuri, şi-i punea să se alinieze în sala de festivităţi şi să-şi dea cu pieptenele ud prin păr, pentru ca părinţii lor să nu se poată împotrivi două săptămâni mai târziu, când aduceau la şcoală banii pentru o poză color de 20 pe 25 de centimetri şi o coală de fotografii de portofel, absolut oribile; odată cu trecerea timpului, acest escroc a devenit un donator de euri care altminteri s-ar fi pierdut pentru totdeauna: capul sfrijit, rozaliu al lui Rabbit, cu chica lui blondă, ciufulită, străveziu, cu urechile depărtate de ţeastă aproape trei centimetri, cu ochii ireal de albaştri, ca nişte bile de sticlă, cu pleoapele de jos cărnoase, tinereşti; şi faţa plinuţă a lui Miriam încadrată de bucle şamponate, strălucitoare, lungi până la umăr, răsucite în stilul Ritei Hayworth, cu nuanţa stacojie a rujului ei prinsă ca o insignă pe albul scrobit al feţei. Ambii copii zâmbesc în gol, prin lentilele pătate ale pungaşului, din sala de sport plină de strigăte şi miros de sudoare, spre mama lor, care într-o bună zi va rămâne imobilizată la pat.

— Când aveţi dubii, faceţi o aselenizare lungă, glumeşte Columbia.

— Asta am şi făcut, răspunde *Serena*.

— *Serena*, aici Houston, se bagă în vorbă Houstonul. Avem pentru voi o informaţie de ultimă oră P douăzeci şi doi, dacă sunteţi pe recepţie. Terminat.

— La dispoziția dumneavoastră, domnule, glumește din nou Columbia.

Houstonul, cetatea calculatoarelor ce trudesc zi și noapte, nu gustă gluma și răspunde:

— Așa e, Mike. P unu unu patru treizeci doi optsprezece; P doi unu zero patru treizeci și șapte douăzeci și opt, iar asta înseamnă patru mile spre sud. Asta se bazează pe locul de aselenizare vizat. Terminat.

Columbia repetă cifrele.

Serena zice:

— Cronometrul nostru indică nouă zero patru treizeci și patru patruzeci și șapte și e static.

— Am înțeles. Cronometrul e static la... repetă ora.

— Nouă zero patru treizeci și doi patruzeci și șapte.

— Am înțeles, suntem pe recepție, *Serena*. Alinierea gravitațională pare bună. Te vedem reintrat pe orbită.

— A, nu. Încercam să obțin timpul de șaisprezece șaizeci și cinci și nu știu cum a ajuns la șase douăzeci și doi, până să apuc să fac manevra de intrare BRP treizeci și doi. Vreau să stabilesc timpul și pe urmă aș dori să știu dacă vreți să trec la unghiurile de torsiune sau vreți să mă întorc și să reintru, înainte de momentul de cuplu. Terminat.

— Am înțeles, Buzz. Rămâi pe recepție.

Nelson și bunică-su ascultă fascinați aceste manevre; Mary Angstrom se întoarce pe călcâie impacientată – sau greutatea cu care face fiecare gest o fi creând senzația asta? –, iese din cameră târșâindu-și picioarele și coboară la parter. În bucătăria țipător de strălucitoare, îl întreabă:

— Unde ziceai. C-a plecat Janice?

— În Pocono, cu maică-sa.

— De ce-aș crede chestia asta?

— De ce nu?

Când se-apleacă tremurând din toate încheieturile să deschidă cuptorul și s-arunce o privire înăuntru, părul ei sârmos, încâlcit, pare o rețea luminoasă. Mormăie, se îndreaptă de șale și declară:

— În ultimul timp. Janice. Se ferește de mine.

Speriat, parcă hipnotizat, Rabbit nu e în stare decât să pună întrebări:

— Ce motive-ar avea?

Maică-sa se holbează la el îndelung, doar limba ce i se mișcă între buzele întredeschise trădează faptul că încearcă să spună ceva.

— Știu prea multe, bolborosește într-un târziu, despre ea.

— Nu știi decât ce flecăresc niște babe puse pe bârfit, îi spune Rabbit. Și nu-l mai zăpăci de cap pe papsi cu poveștile astea, că vine la serviciu și-mi face capul calendar.

Văzând că ea nu ripostează, simte nevoia să-i dea înainte:

— Cred c-ar trebui să te-ngrijoreze mai mult Mim, care și-o pune cu zece clienți pe zi în Las Vegas, decât viața intimă a lui Janice.

— Dintotdeauna a fost o răsfățată, bâiguie maică-sa.

— Îhî, și-mi închipui că Nelson e și el un răsfățat. Despre mine ce-ai de zis? Nu mai departe de ieri mă uitam la meciul lui Blasts și mă gândeam cât de slab eram la baseball. Hai să privim adevărul în față! Ca ființă umană, sunt undeva în jurul notei minus șapte. Ca soț, sunt de nota zero. Când Verity o să intre-n faliment, o s-ajung să trăiesc din ajutorul de șomaj. Halal viață! Mersi, mamă.

— Șșșșt, face ea cu fața inexpresivă, din cauza ta. N-o să crească blatul.

— Iartă-mă, mami, dar de la o vreme, Doamne, sunt al naibii de obosit!

— O să te simți mai bine. Când o să ai vârsta mea.

Petrecerea e reușită. Stau așezați în jurul mesei din bucătărie, pe cele patru scaune cu lacul ușor scorojit în toți acești ani. E exact ca pe vremuri, numai că mami e în halat de baie, iar Mim s-a metamorfozat în Nelson. Papsi taie friptura de vacă felii, după care îi mărunțește carnea lui mami; cu mâna dreaptă, ea e-n stare să țină o furculiță, dar nu și un cuțit. Bătrânului îi alunecă proteza din gură în timp ce ține un toast, cu paharul de vin făcut în statul New York, „în sănătatea lui Mary, îngerul meu, la bine și la rău"; Rabbit se-ntreabă în ce-o fi constat răul.

Poate că asta o fi. Când își despachetează puținele cadouri, dând cu ochii de aparatul de masaj, o pufnește râsul.

— P-ăsta l-ai luat. Ca să-mi zbârnâie găoacea? îl întreabă ea și-și roagă soțul să i-l bage-n priză, apoi îl așază să vibreze pe creștetul lui Nelson.

Copilul chiar are nevoie de o infuzie de voioșie. Harry simte că pe-ăla micu' îl roade absența maică-sii. Când se taie tortul, puștiul mănâncă doar o jumătate de felie, așa că Rabbit e nevoit să bage la ghiozdan o porție dublă, să n-o supere pe maică-sa. Afară se-ntunecă: ferestrele sanatoriului din West Brewer ard în nuanțe portocalii, iar pe versantul muntelui, umbrele serii se furișează ca niște hoți în spațiul de beton îngust dintre casa lor și cea nevândută. Prin pereții tapetați, din locuința tânărului cuplu desculț, răzbat percuția și basul unei trupe de muzică rock, iar cutiile de tablă de pe polița lui mami, fiecare cu o destinație precisă (fursecuri, zahăr, făină, cafea), acum însă goale, se clatină înfiorate. În camera de zi, vitrina de sticlă a servantei de mahon tremură și ea. Ochii lui Nelson încep să se afunde în orbite și buzele strânse, ca de heruvim, schițează un zâmbet, vrând parcă să-și ceară scuze, apoi se lasă cu capul pe tăblia rece, lăcuită, a mesei. Bătrânii discută despre vremurile de-altădată de-aici, din cartier, despre oameni din anii '30-'40, odinioară atât de plini de viață, de-i vedeai în fiecare zi, dar nu-ți trecea prin minte să faci o fotografie. Bătrânul metodist care refuza mereu să tundă iarba de pe jumătatea lui de peluză. Înaintea lui, familia Zim, cu fiica lor cea frumușică, la care mama țipa ori de câte ori se-așezau la micul dejun sau la cină. Bărbatul care locuia ceva mai încolo pe stradă, care lucra noaptea la fabrica de covrigei și care s-a-mpușcat în zori de zi, fără să-l audă nimeni în afară de caii de la căruța cu lapte. Pe-atunci, laptele era adus cu căruța. Unele străzi erau încă acoperite de-un strat gros de praf moale. Nelson se luptă cu somnul.

— Vrei s-o tăiem spre casă? îl întreabă Rabbit.

— Răspunsul este nu, papsi. Terminat, răspunde el zâmbind adormit, încântat de cât de spiritual poate fi.

— Sunt orele douăzeci și unu, se prinde și Rabbit în joc. Ar fi bine să aranjăm un rendez-vous cu nava noastră spațială.

Nava spațială e însă pustie: o lungă cutie goală în bezna din Penn Villas, care se rotește încet în vid, cu răsadurile de la margine pe jumătate năpădite de bălării. Copilului i-e frică să meargă acasă. La fel și lui Rabbit. Stau pe patul lui mami și se uită la televizor pe-ntuneric. Li se spune că oamenii din păianjenul de metal de pe suprafața Lunii nu pot dormi, așa că plimbarea pe Lună a fost devansată cu mai multe ceasuri. Bărbații din studio, imperturbabili și obosiți de cât au tras de timp, demonstrează cu ajutorul unor machete la scară naturală ce-ar trebui să se întâmple; pe unele canale, niște bărbați în costume spațiale se plimbă și așază niște tăviițe subțiri, din metal, de parc-ar așterne masa la un picnic. În cele din urmă, are loc. Evenimentul real. Așa să fie oare? La piciorul modulului apare o cameră de filmat. Crainicul îi lămurește că negreala din partea de sus a ecranului este noaptea lunară, negreala din colțul din stânga, jos, este umbra navei spațiale și a scării, iar albeața este suprafața Lunii. Nelson a adormit cu capul pe pulpa lui taică-su; în chip ciudat, copiilor mereu li se umezește capul când dorm. Sunt ca niște bulbi de pământ. Mami își ține picioarele sub pleduri; stă rezemată de pernele îngrămădite la spate. Papsi doarme în fotoliu, răsuflarea lui e o tristă mare îndepărtată, cu valuri ce se preling pe țărm și-apoi se retrag, o pompă veche ce încă funcționează; lumina unui felinar se furișează în casă printr-o crăpătură a transperantului și-i mângâie creștetul, părul rar, adunat în smocuri pleoștite. Ceva se întâmplă pe sticla tembelizorului. O siluetă șerpească se strecoară la vale, din colțul din stânga, sus; e piciorul unui om. Din el crește încă un picior, eclipsează peticul strălucitor care este suprafața Lunii. Silueta stingheră a unui om se suprapune între aceste umbre abstracte și luminozitatea puternică. E un Armstrong, dar nu Jack. Spune ceva despre „un pas", dar pâraitul transmisiei îl împiedică pe Rabbit să înțeleagă ce-a vrut să spună. Literele electronice se mișcă de la stânga la dreapta, dând de știre: OMUL SE AFLĂ PE LUNĂ. Printre pâraituri, vocea informează Houstonul că suprafața este fină, acoperită de praf, îl poate stârni și cu degetele de la picioare, i se lipește de încălțări ca pulberea de mangal, se afundă în el nu mai mult

de-un centimetru, e mai ușor să te miști pe Lună decât în simulatoarele de pe Pământ. Din spatele lui, maică-sa se căznește să-ntindă mâna, îl atinge pe ceafă, mâna îi zăboveşte acolo, încearcă stângaci să-i maseze scalpul, să-l facă să mai uite de grijile care știe ea că-l macină.

— Nu știu, mami, recunoaște el brusc. Știu că s-a întâmplat, dar deocamdată nu simt nimic.

II.
Jill

E altfel, dar e foarte frumos aici.
Neil Armstrong, 20 iulie 1969

Zilele, felii palide între nopţi, se amestecă, nu sunt exact la fel, transparenţe atât de discret nuanţate, încât doar stivuite se întunecă până capătă o tentă funestă. Într-o sâmbătă de august, Buchanan îl abordează pe Rabbit în timpul pauzei de cafea. Fac parte din jumătatea de echipă care lucrează o jumătate de zi, de-aici probabil această intimitate. Negrul îşi şterge de pe buze broboanele lăsate de whisky-ul matinal pe care l-a savurat afară, pe rampa însorită, şi-l întreabă:

— Harry, care mai e viaţa ta? Cum te mai tratează?

— Cine?

Harry îl ştie pe individ din vedere şi după nume, de ani de zile, dar tot nu se simte în largul lui când trebuie să discute cu un negru; mai întotdeauna apare câte-o poantă al cărei sens îi scapă.

— Lumea, omule.

— Binişor.

Buchanan stă locului, clipeşte mărunt, îl studiază, se lasă de pe-un picior pe altul cu o mină plină de amabilitate. E greu de ghicit ce vârstă au ăştia. Ar putea avea treizeci şi cinci de ani, la fel de bine ca şaizeci. Deasupra buzei de sus are cea mai mică mustaţă neagră cu putinţă, mai mică decât o pensuliţă de zeţar. E negru ca tăciunele, dar nu negru strălucitor, pe când Farnsworth, celălalt negru din atelier, arată ca un pantof lustruit şi străluceşte printre maşinăriile din tipografie, la lumina constantă, fără umbre, dinăuntru.

— Dar nici bine, ai?

— Nu prea dorm bine, îi mărturisește Rabbit.

În ultimele zile, simte nevoia să se confeseze, să-și verse năduful, e atât de singur.

— Doamna ta încă-și mai face de cap prin oraș?

Toată lumea a aflat. Toți cioroii, cârpacii, nespălații, cretinii. Conțopiștii, șoferii de autobuz, cosmeticienele, toată pleava din Brewer. UN ANGAJAT VERITY ALES ÎNCORNORATUL SĂPTĂMÂNII. *Angstrom acceptă coarnele oficiale din partea primarului.*

— Locuiesc singur, recunoaște Harry. Adaugă: Cu copilul.

— Na, poftim de vezi! face Buchanan, legănându-se ușor. Na, poftim de vezi!

— Până se-aranjează lucrurile, spune Rabbit cu jumătate de gură.

— Mai bagi ratonul la veveriță?

Harry rămâne pesemne interzis, pentru că Buchanan se grăbește să-i explice:

— Bărbații trebuie să bage ratonul la veveriță. Taică-tu pe unde-i?

Întrebarea asta vine imediat după axiomă, deși nu pare să aibă nici o legătură cu ea.

Rabbit îi răspunde nedumerit, ofensat, dar, cum Buchanan e negru, nu știe cum să scape de el.

— Și-a luat liber două săptămâni, s-o ducă pe mama la spital, pentru niște analize.

— Mdea, cugetă Buchanan, iar cele două perniițe proeminente pe care le are în loc de buze par să i se contopească într-un murmur; apoi, printre ele îi țâșnește o nouă idee, făcându-i mustața să tresalte. Taică-tu ți-e prieten adevărat, ăsta-i un lucru minunat. Cu-adevărat minunat. Eu n-am avut parte de-așa un tată. Știam cine-i tipul, locuiam în același oraș, dar nu mi-a fost niciodată tată în sensul în care ți-e ție tatăl tău. N-am fost niciodată prieteni.

Harry șovăie, nu știe dac-ar trebui să-și exprime compasiunea sau să izbucnească-n râs.

— Ei bine, se hotărăşte el să-şi descarce sufletul, uneori mi-e prieten, iar alteori mi-e ca un ghimpe-n ochi.

Lui Buchanan îi place remarca, deşi o respinge cu gesturi furioase.

— O, să nu spui asta niciodată! Fii recunoscător că ai un tată căruia-i pasă de tine. Nici n-ai idee, omule, cât de norocos eşti! Doar pen' că nevastă-ta şi-a pus curu' la bătaie-n altă parte nu-nseamnă că-i sfârşitul lumii. Doar că trebuie să bagi ratonu' la veveriţă, asta-i tot. Eşti băiat mare.

În sufletul lui Harry se dă o luptă între dezgust şi tulburare; în comparaţie cu Buchanan, se simte înalt şi palid şi efeminat, ţinta unui amestec de ironie, tandreţe şi lăcomie. Discuţiile cu negrii îl fac să se simtă nelalocul lui, e sătul până peste cap să-i vadă-n ochi, asta poate fiindcă globii lor oculari parc-ar fi semilichizi, iar albul ochilor pare gălbui şi inflamat. Întreaga lor fiinţă pare lubrifiată de suferinţă.

— Mă descurc eu, spune în silă, gândindu-se la Peggy Fosnacht.

Sună clopoţelul care anunţă sfârşitul pauzei. Buchanan îşi frânge umerii într-o cocoaşă şi şi-i îndreaptă la loc, apoi zice, parcă dând un verdict:

— Ce zici, Harry, ieşim diseară la o băută cu băieţii? Vino la Salonul lui Jimbo pe la nouă-zece, să vedem ce-o să iasă. Poate ni'ca. Poate cevaşilea. Pe drumul pe care-ai apucat acu', nu faci decât să te boşorogeşti. O s-ajungi boşorog, grăsan şi fandosit, şi nu asta-i calea pe care tre' s-apuce un bărbat cumsecade, în toată firea.

Observă că lui Rabbit instinctul îi dictează să-l refuze; ridică o palmă de culoarea prafului de lustruit argintul şi spune:

— Mai gândeşte-te. Îmi placi, omule. Dacă nu vii, nu vii. Nici o problemă.

Invitaţia îi răsună în urechi toată sâmbăta. E ceva adevăr în ce i-a spus Buchanan. Se pregătea să moară, de ani de zile se pregătea să moară. Trupul lui îi spunea să facă asta. După-amiezile, ochii nu-i mai disting clar literele, nu mai simte imboldul de-a alerga când vine acasă pe jos nici măcar pe porţiunea

aia de trotuar șerpuitor, se luptă să n-adoarmă înainte de cină, iar apoi nu închide ochii toată noaptea, nici măcar nu e-n stare să-și zbârlească toroipanul, să se consoleze luându-și-o la labă. Oricum ar da-o, e treaz de la prima geană de lumină, o nouă zi îl zgârie pe ochi. Fără să fi umblat prea mult prin lume, i se pare că, într-un fel, i-a fost dat să vadă totul prea des. Copacii, vremea, decorațiunile exterioare din ipsos, cu crăpăturile uscate, tot mai largi, lângă ușa de la intrare, observă detaliile astea în fiecare zi, când iese din casa de lemn de culoare verde. Nu crede nici cât negru sub unghie în viața de apoi, nu speră să-și câștige dreptul la ea, ar fi mult prea mult din aceeași poveste, are deja senzația c-a trăit două vieți. Când s-a-ntors la Janice, a-nceput o a doua viață; biata copiliță abia și-o trăiește pe prima. Binecuvânteaz-o, Doamne, pe tântăloaica aia mică. Ea măcar a găsit ieșirea. Femeile, cu vâlvătăi în pântec, sunt inepuizabile, încep prin a se împotrivi cocoșeilor și sfârșesc prin a o lua razna, vânând o tulumbă care le mai poate ostoi pălălaia.

Săptămâna trecută a sunat o dată la salonul auto, să afle dacă ea și Stavros se mai duc la serviciu sau doar și-o trag cât e ziulica de lungă. I-a răspuns Mildred Kroust, care i-a făcut legătura cu Janice:

— Harry, a șoptit ea, tăticu' nu știe de noi. Să nu mă mai suni aici niciodată. Te sun eu.

Și l-a sunat după-amiază târziu, acasă, în timp ce, în camera alăturată, Nelson se uita la *Gilligan's Island*[1], și i-a spus cu un calm demențial, cu o voce pe care de-abia a recunoscut-o:

— Harry, îmi pare rău pentru orice suferință ți-ar putea provoca toată povestea asta, sincer, îmi pare rău, dar e foarte important ca, în acest moment din viața noastră, să nu ne lăsăm călăuziți de sentimentul vinovăției. Încerc să mă analizez cu onestitate, să înțeleg cine sunt și încotro ar trebui să mă îndrept. Harry, vreau ca amândoi s-ajungem la o concluzie care să ne mulțumească. Suntem în anul 1969 și n-ar trebui ca doi oameni maturi să se sufoce unul pe altul din pură inerție. Sunt în căutarea unei identități sănătoase și-ți sugerez să faci la fel.

---

1 Serial de televiziune difuzat pe canalul CBS, între 1964 și 1967.

După alte câteva idei asemănătoare, a închis. Vocabularul i se îmbogățise, pesemne că se uita la o groază de talk-show-uri pe teme psihiatrice. Păcătoșii își vor găsi mereu justificări. Ducă-se naibii! Doamne Dumnezeule, ducă-se naibii! Asta își zice el în autobuz.

Își zice: *Ducă-se naibii*, iar acasă bea o bere, face o baie, își pune costumul de vară cel bun, din tergal gri-deschis, scoate pijamaua lui Nelson din uscător și-i ia periuța de dinți din baie. Copilul a aranjat cu Billy să rămână la ei peste noapte. Harry o sună pe Peggy, să-i confirme că așa stau lucrurile:

— A, categoric, spune ea, nu plec nicăieri. Ce-ar fi să rămâi și tu, să luăm cina împreună?

— Nu pot. Cred că nu.

— De ce nu? Ai altceva de făcut?

— Oarecum.

El și copilul pleacă pe la șase, cu un autobuz gol. La ora asta, Weiser are deja acel ritm rapid, de weekend, cu mașini care se grăbesc s-ajungă cât mai repede acasă, numai ca să pornească din nou la drum; un obez cu părul roșcat stă sub o copertină și savurează un trabuc, de parcă în curând ar urma să se pogoare îngerii, fațada magazinelor închise licărește plină de speranță, fetele se plimbă pe tocuri înalte, au capetele mari cât tufele de trandafiri, cu bigudiurile înfășurate în batic. E sâmbătă seara. Peggy îl întâmpină la ușă și-l invită să bea ceva. Locuiește împreună cu Billy într-un apartament dintr-un bloc nou, cu opt etaje, din West Brewer, care dă spre râu; odinioară, acolo era un hipodrom pentru curse de trap. Din sufrageria ei are o vedere panoramică asupra Brewerului, cu vulturul de beton de pe clădirea foarte înaltă a Tribunalului înălțându-și aripile deasupra părții din spate a reclamei la Owl Pretzels. Dincolo de orașul cărămiziu, e suspendat Mt. Judge cel verde-gri, cu o plagă uriașă într-o parte, unde se excavează pietriș, de zici că-i o friptură pe cale să fie tăiată felii. Râul e negru ca smoala.

— Poate doar un pahar. Trebuie să ajung undeva.

— Mi-ai mai spus. Ce dorești să bei?

E îmbrăcată cu o fustă mini purpuriu-pal, mulată, cu model complicat, care-i dezvăluie destul de mult din picioarele durdulii.

Janice a avut dintotdeauna picioare trăsnet. Peggy are un iremediabil aspect păstos, de carne albă, în spatele genunchilor.

— Poți să-mi faci un daiquiri?

— Nu știu, Ollie ținea chestiile-astea prin casă, dar, când ne-am mutat, cred că toate-au rămas la el.

Înainte locuia cu Ollie într-un duplex cu țigle de azbest, la câteva străzi de-aici, nu departe de spitalul de nebuni al districtului. Acum Ollie locuiește în oraș, lângă magazinul lui de muzică, iar ea și ăla micu' au acest apartament, cu Ollie sub ochii lor, dac-ar ști unde se află în diferite momente. Peggy cotrobăie printr-o servantă scundă, sub niște rafturi de cărți goale.

— Nu găsesc nimic. Ce-ai zice de-un gin tonic?

— Ai niște suc de lămâie verde?

— Nu, doar apă tonică, vine răspunsul, după înc-o repriză de cotrobăială.

— Bun și-așa. Vrei să mă ocup eu?

— Dacă ești drăguț...

Se-ndreaptă de șale, pe picioarele babane, ușor asudată, răsuflând din greu. Știind de vizita lui, Peggy s-a hotărât să nu poarte ochelarii de soare, faptul că i-a lepădat e un semn de încredere. Îl lasă să-i vadă strabismul, chipul ei are o expresie neajutorată, e cu totul întors către el, în timp ce ochii îi par fascinați de ceva din colțurile tavanului. El știe că are probleme doar la un ochi, dar niciodată nu reușește să-și dea seama care-i acela. Iar de jur împrejurul ochilor are și rețeaua asta de riduri albe, pe care de regulă i le-ascund ochelarii de soare.

— Ție ce-ți torn? o întreabă el.

— A, toarn-acolo, să fie! Ce bei și tu. Eu una dau pe gât orice.

În timp ce el pisează gheața într-o tăviță din chicinetă, cei doi băieți o taie pe furiș din camera lui Billy. Rabbit se-ntreabă dacă s-or fi uitând la poze porno. Genul de poze pentru care, pe vremea lui, puștanii erau nevoiți să plătească un dolar bucata unui moșneag infirm de pe Plum Street pot fi cumpărate azi la grămadă, reviste întregi, la șaptezeci și cinci de cenți, chiar în centru. Curtea Supremă – niște babalâci care lasă tavanul să le cadă-n cap. Billy e cu un cap mai înalt decât Nelson, bronzat, în timp ce Nelson moștenește tenul smead al maică-sii,

amândoi au plete care le cad peste urechi, dar micul Fosnacht are părul mai blond și mai cârlionțat.

— Mami, coborâm să ne jucăm cu motoreta-n parcare.

— Să nu stați mai mult de-o oră, că vă pregătesc cina, le spune Peggy.

— Nelson a mâncat sendvișuri cu unt de arahide înainte să plecăm de-acasă, o anunță Rabbit.

— Genul de meniu tipic pentru bărbați, zice Peggy. Și, ia zi, un' te duci în seara asta, la țol festiv?

— Nu cine știe unde. I-am promis unui tip că mă-ntâlnesc cu el.

Nu-i spune că-i vorba de un negru. Cuprins de panică, simte că pe ea s-ar cuveni s-o invite în oraș. E-mbrăcată ca de-o ieșire, dar nu-i ferchezuită cât să pară că nu are de gând să-și petreacă seara acasă. Cea mai bună apărare este atacul.

— N-ai nici urmă de mentă, lămâi verzi sau chestii de-astea.

Sprâncenele pensate i se arcuiesc a mirare.

— Ba nu, am lămâi în frigider, dar nimic altceva. Dacă vrei, dau o fugă până la magazin.

Situația nu-i pe de-a-ntregul ironică: transformă plângerea lui într-un prilej de apropiere. Rabbit izbucnește-n râs, ca să-și retracteze spusele:

— Las-o baltă, m-am obișnuit cu barurile, unde am de toate. Acasă nu fac altceva decât să beau bere.

La râs, ea îi răspunde cu râs. E încordată ca o învățătoare la prima lecție din viața ei. Întru relaxarea amândurora, el se lasă într-un fotoliu de piele moale, care face *pfșuuu*.

— Hei, chestia asta e drăguță, o anunță el, referindu-se la panoramă, dar o face prea devreme, fiindcă, odată așezat pe fotoliul acesta scund, panorama îi dispare din câmpul vizual, lăsând locul cerului: un strat strălucitor, subțire de acuarelă, cu niște striații aidoma celor de grăsime de pe costiță.

— Ar trebui să-l auzi pe Ollie ce se mai plânge de chirie.

Peggy se așază și ea, dar nu pe fotoliul celălalt, ci pe masca plată a caloriferului de sub fereastră, vizavi de el și deasupra lui, așa că vede craci cât cuprinde – piele lucioasă, umplută până aproape devine informă. Și totuși, îi arată ce are, drept până-n

triunghiul chiloților ei, ceea ce reprezintă un alt avantaj al faptului că trăiește în anul 1969. Minijupe și toate revistele alea: păi, ce mama dracu', am știut dintotdeauna că femeile au turcaleț, de ce să nu-l legalizăm? Un tip de la atelier a adus o dată o revistă care, pe bune, era toată numai pizde, în patru culori, șterse, dar pizde, nene, cu cracii-n sus, pe la spate, cu fete care-și plimbă limba-n gură și-și răsfiră degetele pe pântec, încercând, altminteri, să mascheze cât de penibil se simt. Niște amărâte ordinare, pe bune, niște pizde. Fără intervenția Curții Supreme, lucrurile nu s-ar fi clarificat.

— Ia zi, ce mai face bătrânu' Ollie?

Peggy ridică din umeri.

— Ne sună. De regulă, ca să-și anuleze duminica pe care-ar trebui s-o petreacă împreună cu Billy. Știi că n-a fost niciodată familist, ca tine.

Rabbit e uimit s-audă că îl consideră familist. Se mai îmblânzește și el. O întreabă:

— Cum își petrece timpul?

— Ah, suspină Peggy și se întoarce jenată, așa că Rabbit zărește la lumina din fereastră bulele de apă tonică din băutura ei, pe care, surprinzător, aproape c-a terminat-o, o freacă prin Brewer c-o gașcă de labagii, majoritatea muzicieni. Umblă o grămadă pe la Philadelphia și pe la New York. Iarna trecută s-a dus să schieze la Aspen și mi-a povestit tot-tot-tot, inclusiv de tipele pe care le-a ciocănit. S-a-ntors atât de bronzat, c-am plâns zile-n șir. Pe vremea când locuiam pe Franklin Street, nu-l puteam urni din casă. Dar cum îți petreci *tu* timpul?

— Muncesc. Ard gazul de pomană cu ăla micu'. Ne uităm la tembelizor și batem mingea în curtea din spate.

— Arzi gazul de dorul *ei*, Harry?

Femeia clatină masca radiatorului, dând neîndemânatică din șold, ochii ei șui se holbează la stânga și la dreapta lui, ceea ce-l face să se simtă vizat și să se ferească. Ea însă trece plutind pe lângă el și, în clinchet de pahare, își mai toarnă un rând.

— Mai bei un pahar?

— Nu, mersi, mai am de lucru la ăsta. Trebuie s-o-ntind într-un minut.

— Atât de repede, murmură ea nevăzută, parcă amintindu-și începutul unui cântec în chicineta ei strâmtă.

De jos, de departe, răzbate până la ei bârâitul și explozia motoretei călărite de băieți. Zgomotul ba se stinge, prăbușindu-se într-un luping, ba se înaripează într-o volbură, zici că-i un șoim agresiv. Dincolo de el, peste râu, plutește murmurul traficului din Brewer, la fel de statornic precum freamătul mării; câte-o mașină, o clipire fosforescentă în beznă, claxonează sporadic. Din chicineta, de parcă și-ar fi copt ideea la cuptor, Peggy îi strigă:

— Nu merită!

Pe urmă, trupul ei poposește în spatele lui, glasul îi răsună de undeva de deasupra.

— N-am știut că ții la ea așa de mult, zice ea. Cred că nici Janice n-a știut.

— Păi, te obișnuiești cu cel de lângă tine. În orice caz, e curată ocară, auzi, să mă lase pentru grecoteiul ăla! Să-l auzi numai cum bește lește guvernul SUA...

— Harry, știi la ce-mi stă mintea. Sunt sigură că știi la ce-mi stă mintea.

El însă nu știe. Habar n-are. Ea pare să creadă că-i citește gândurile imprimate pe chiloți.

— Cred că s-a purtat îngrozitor cu tine. Când am luat prânzul împreună ultima oară, așa i-am spus. I-am zis: „Janice, nu mă impresionează încercările tale de-a inventa scuze. Ai părăsit un bărbat care s-a întors la tine când ai avut nevoie de el și ți-ai părăsit băiatul într-un moment când e extrem de important să aibă un cadru domestic stabil". I-am zis-o de la obraz!

— De fapt, ăla micu' se duce destul de des la salonul auto și se vede cu ea acolo. Îl ia și cu Stavros, să mănânce împreună. Într-un fel, e ca și cum s-ar fi ales cu un unchi.

— Ești atât de iertă*tor*, Harry! Ollie m-ar fi *stran*gulat; continuă să fie al naibii de gelos. Mereu mă-ntreabă cu cine umblu.

În sinea lui, se îndoiește că ea ar umbla cu cineva și-și soarbe băutura. Asta, deși în districtul lor femeile cu fundul mare nu duc lipsă de bărbați. Nemțălăilor le plac tipele durdulii.

— Ei bine, nu știu dac-am făcut mare brânză pentru Janice. Are și ea dreptul la viață.

— Măi, Harry, dacă e s-o luăm pe-așa, atunci *toți* avem dreptul la viață!

Și, cum stă proțăpită-n fața lui, dacă el s-ar sălta în capul oaselor, ar da cu nasul drept în fofoloanca ei. Îl mănâncă părul din nas: îi vine să strănute. Soarbe din nou din pahar și simte cum i se răspândește în tot corpul lichidul insipid. S-ar putea sălta în orice clipă, dacă ea nu s-ar feri. Judecând după claia din cap, probabil că are niște floci cârlionțați, deși nu se știe niciodată, unele pizde din reviste aveau doar niște tuleie pe pântec, nici cât la subraț. Niște păpuși. Ea se-ndepărtează spunând:

— Cine-o să mai țină familiile unite, dacă toată lumea are dreptul la viață? Viața e un compromis între ce vrei *tu* și ce vor *alții*.

— Cum rămâne cu ce vrea bietul Dumnezeu?

Remarca lui impertinentă o șochează și, renunțând la aerul seducător, se uită pe fereastră cu spatele la el. Poziția pe la spate. S-o răstoarne pe-un fotoliu și s-o lase să-și frece mărgica până termină, în timp ce el i-o înfige pe la spate. Janice ajunsese să prefere poziția asta mai animalică, n-o deranja expresia de pe chipul lui, nu se omora după săruturile cu limba-n gură, când au început să iasă împreună, i s-a plâns că n-are aer, el a-ntrebat-o dacă nu cumva are polipi. Pe bune. Sunt pe lume un milion de pizde, ca fulgii de nea, dar nu găsești două la fel. Atinge-le ca lumea și se topesc. Ceea ce protejăm cel mai mult e locul unde vrem să fim invadați. Peggy își lasă paharul pe pervaz, ca pe o bijuterie înaltă, și se întoarce cu chipul ei zbanghiu spre el. Dacă tot i-a servit cuvântul cu pricina, îl întreabă:

— Nu crezi că Dumnezeu sunt oamenii?

— Nu, eu cred că Dumnezeu e tot ce nu sunt oamenii. Presupun că asta cred. Nu cred îndeajuns ca să știu ce cred.

Se ridică enervat. Masivă, pe fundalul ferestrei, o umbră încinsă, cu margini de-un purpuriu-pal ce preia lumina tot mai stinsă a orașului roșu și-a muntelui înnegurat, Peggy exclamă:

— Ah, tu gândești cu toată... făptura – și, în sprijinul ideii stângaci formulate, îi desenează silueta în aer, cu două mâini, acum că și le-a eliberat.

E atât de neajutorată și de ștearsă, încât lui Harry i se pare că n-are nimic mai bun de făcut decât să pășească în conturul siluetei pe care i l-a trasat ea și s-o sărute. Eclipsată, fața ei îi pare lătăreață și răcoroasă. Buzele ei bâjbâie dup-ale lui, ceara spongioasă a jeleurilor, deja cu efect narcotic, nu-i deloc rea la gust; în copilărie, lui Rabbit îi plăceau bomboanele insipide, ca Dots; când mergea la cinema, zgrepțăna cu mâna în trei cutii nichelate pline cu bomboane și se juca apoi cu ele, cu limba și cu dinții, se juca înainte de-a le mușca extaziat. Peggy se-mpinge în el și sus, și jos, se lipește de el înnebunită, se freacă de el. Cu locul acela ciudat unde n-are nimic și cu celălalt loc ciudat, de mai sus, unde are niște ditamai. Coapsele i se-ncordează de-atâta efort de-a sta în vârful picioarelor. Și se-mpinge, se tot împinge-n el; a ajuns o pizdă în care muierea asta chioară se-mpinge mecanic. Mintea ei se întunecă; stângace, uriașă sferă de întuneric.

Ceva însă zgârie această sferă. O cheie-n broască. Urmează un ciocănit. Harry și Peggy se desprind din îmbrățișare, ea-și aranjează părul, dându-și-l peste ochii sașii, aleargă la ușă și le deschide băieților. Sunt roșii la față și furioși.

— Mamă, iar s-a stricat rabla aia nenorocită! o anunță Billy pe maică-sa.

Nelson se uită la Harry. Băiatul are ochii-n lacrimi. De când a plecat Janice, e tăcut și delicat: o coajă de ou plină de lacrimi.

— N-a fost vina mea, spune el răgușit, sugrumat de nedreptate. Tati, zice că eu sunt de vină!

— Băi, mucea, n-am zis asta.

— Ba da! Așa a zis, tati, și nu-i adevărat.

— N-am zis decât că merge prea repede. Tot timpul merge prea repede! I-a sărit de jos, din drum, o piatră care-a turtit farul din față și nu mai vrea să pornească.

— Dacă n-ar fi așa de ieftină, nu s-ar strica tot timpul.

— Nu-i ieftină, e aproape cea mai bună de pe piață și, oricum, tu n-ai deloc...

— N-aș lua una ca a ta nici dacă mi-ai da-o gratis.

— Da' cin' te crezi?

— Hei, uşurel, uşurel, îi potoleşte Harry. O s-o reparăm. Plătesc eu reparaţia.

— Să nu plăteşti, tati! N-a fost nimeni de vină. Prea e răsfăţat!

— Băi, piticule! strigă Billy şi-l loveşte cam cum a lovit-o Harry pe Janice în urmă cu trei săptămâni, tare, dar într-un loc care să suporte lovitura.

Harry îi desparte, îl strânge pe Billy de braţ, aşa că băiatul face ciocul mic. Puştiul ăsta o să fie dur într-o bună zi. Deja are braţul numai fibră.

Peggy tocmai se dezmeticeşte, viscerele i se liniştesc după sărutul de mai devreme.

— Billy, chestiile astea se tot întâmplă fiindcă te ţii de jocuri atât de periculoase!

Iar lui Harry îi spune:

— *Să-l ia naiba* pe Ollie că i-a cumpărat-o! Cred c-a vrut să-mi facă-n ciudă. Ştie că urăsc motoarele.

Harry îşi face socoteala că lui Billy trebuie să i se adreseze:

— Ascultă, Billy. Vrei să-l iau pe Nelson acasă sau, totuşi, vrei să petreacă noaptea aici?

Ambii băieţi încep să miorlăie cum că Nelson rămâne acolo peste noapte.

— Tati, nici nu trebuie să vii să mă iei! Mâine-dimineaţă vin singur, cu bicicleta. Am lăsat-o aici de ieri.

Aşa că Rabbit îi dă drumul lui Billy şi-l sărută pe Nelson undeva lângă ureche, apoi încearcă să-şi dea seama care-i ochiul bun al lui Peggy, ca s-o privească-n ochi.

— S-a făcut. Eu o şterg.

— Chiar trebuie? întreabă ea. Mai stai. Nu mănânci cu noi? Nu mai bei ceva? E încă devreme.

— M-aşteaptă tipul ăla, minte Rabbit şi, ocolind mobila, se strecoară spre uşă.

Trupul ei îl hăituieşte. Ochii tulburi îi strălucesc în orbitele căptuşite cu foiţă de mătase, iar buzele ei au aerul mofluz al buzelor sărutate. El rezistă impulsului lacom de a cumpăra înc-o cutie de Dots.

— Harry, începe ea, părând c-o să se prăbuşească peste el după un pas greşit, deşi nu se ating.

— Hm?

— De obicei, sunt aici. Dacă... știi tu...

— Știu. Mulțumesc pentru gin. De-aici ai o priveliște minunată.

Apoi întinde mâna și-o bate ușurel nu tocmai pe cur, ci pe aripioara dintr-o parte, prea lată, prea fermă, destul de vie sub palma lui, din câte-și dă seama, pentru a-l face să se-ntrebe, după ce s-a-nchis ușa, la ce i-o mai fi trebuind să coboare cu liftul și să plece.

E prea devreme să se ducă la întâlnirea cu Buchanan. O ia înapoi pe străduțele lăturalnice ale West Brewerului, spre Weiser, în lumina crepusculară de vară și-n zvonul transmisiilor sportive, al farfuriilor zăngănind în chiuvetele din bucătării, al televizoarelor cu sonorul redus la un murmur mecanic, întrețesut cu râsete și aplauze, al mașinilor conduse de adolescenți care-i dau blană și-apoi frânează brusc. Pe treptele verandelor, lângă navetele cu sticle de lapte de culoarea plumbului, stau copii și bătrâni. Câteva porțiuni de trotuar sunt din cărămidă; cartierele-astea, cele mai vechi din West Brewer, de lângă râu, sunt înghesuite, liniștite, plicticoase. Între copaci există o proliferare rigidă de hidranți, automate de parcare și indicatoare rutiere, dintre care unele – adevărate panouri cu litere albe pe fundal verde – îi îndreaptă pe șoferi spre superautostrăzi al căror număr e imprimat pe emblemele federale sau pe criblura drumurilor comunale; de pe aceste drumuri lăturalnice, trotuare și străzi asfaltate, toate șifonate ca niște haine vechi și comode, poți fi condus spre Philadelphia, Baltimore, Washington, capitala țării, New York, cartierul general al comerțului și modei. Sau, în direcția opusă, poți ajunge la Pittsburgh și Chicago. Totuși, sub aceste nemaipomenite însemne metalice ale imensității și mișcării, se mocăie grăsanii în maiouri, pun de câte-o bârfă bătrânele doamne cu mersul legănat, ca de rață, cu țărăncile ce-adună ouăle din cuibar, dorm câinii încolăciți, lipiți de bordura tot mai răcoroasă, iar copiii cu crose de hochei și bâte de baseball, cu mânerele înfășurate în leucoplast, dau neîncrezători în mingi sparte și ghemotoace de piele și se amăgesc visându-se campionii sau cosmonauții de mâine. Pe Rabbit

îl înţeapă ochii în amurg, în acest fum al esenţei sale, aceste cartiere paşnice care se degradează în timp. Atâta dragoste, prea multă dragoste, e nebunia noastră, ne roade de vii, ne înfoaie ca pe nişte măciulii de păpădie. Se opreşte la o băcănie de pe colţ şi-şi cumpără o ciocolată *Oh Henry*, iar apoi poposeşte la Burger Blissul de pe Weiser, orbitor cu parcarea lui de culoare carmin, şi comandă o Specialitate Selenară (un cheeseburger dublu, cu un steag american înfipt în chiflă) şi un milkshake de vanilie, care spre fundul paharului are gust de precipitat chimic.

La Burger Bliss înăuntru, lumina e aşa de puternică, încât unghiile lui, cu semilunile lor mari, movulii, strălucesc, iar monedele cu care plăteşte par roţi de căruţă metalice. Dincolo de carminul luminos e un întuneric ostil. Se aventurează pe lângă o filială bancară *drive-in*, cufundată în semiîntuneric, şi traversează podul. Felinarele înalte, fine, arcuite, susţinute de nişte tulpini florale uriaşe, revarsă o lumină sublunară care face ca toate maşinile ce trec în goană să pară purpurii. E singura siluetă de pe pod. De la mijlocul podului, Brewerul pare o plasă de care atârnă picături strălucitoare. Mt. Judge se pierde în bezna nopţii. Firma luminoasă, încţoşată a Hotelului Pinnacle atârnă ca o stea.

Ţânţarii puiţi de apă îi perie obrajii; dezertarea lui Janice nu-i dă pace, îl roade, simte o arsură-n stomac. Mai încet cu berea şi cafeaua. Acum, că-i singur, trebuie să aibă grijă de el. Îi e groază de pat de când trebuie să doarmă singur, se uită la emisiunile de noaptea târziu, la Carson şi Griffin, nişte indivizi neobrăzaţi, care n-au nimic de oferit lumii în afară de impertinenţa pe care-o afişează. Scot milioane de parai cu neruşinarea lor sfruntată. Visul american: în copilărie, când a auzit întâia oară această expresie, şi l-a imaginat pe Dumnezeu dormind, iar harta SUA, în culori pestriţe, îi ieşea din cap ca un nor. Îmbrăţişarea lui Peggy l-a istovit. Îşi simte costumul încleiat. Salonul Prietenos al lui Jimbo e situat chiar la capătul dinspre Brewer al podului, la jumătate de stradă de Plum. Înăuntru sunt numai negri.

Pentru el, negru e un termen politic, dar oamenii ăştia chiar sunt negri, le lucesc feţele negre când întorc capul să vadă cine-a

intrat, un tip masiv, molatic, într-un costum gri încleiat. Îl trec toți fiorii, dar muzica uriașului tonomat Moonmood[1] ce lucește verde-mov merge-nainte, iar fluidul de râsete și murmure însuflețite își reia curgerea; intrarea lui n-a fost decât un incident minor. Rămâne atârnat ca un balon în așteptarea săgeții ce-o să-l spargă; pe urmă se trezește înghiontit în umăr și uite-l și pe Buchanan.

— Hei, omule, ai venit!

Negrul a răsărit dintr-o perdea de fum. Aici, înăuntru, mustața lui tunsă prea scurt pare mârșavă.

— Ce, credeai că n-o să vin?

— Mă-ndoiam c-o să vii, răspunde Buchanan. Chiar mă-ndoiam.

— A fost ideea ta.

— Așa-i, Harry, ai dreptate. Nu vreau să ne ciorovăim, mă bucur c-ai venit. Hai să ne punem în cap! Bei ceva, corect?

— Nu știu ce să zic. Stomacul meu e pe zi ce trece mai sensibil.

— Atunci, bea două pahare. Ia zi, care-i otrava ta?

— Poate un daiquiri...

— În nici un caz! Asta beau damele la dejunurile lor cu salată. Rufe, tâlharule!

— Dăă, dăă, vine răspunsul de la bar.

— Fă-i omului un Stinger!

— Dăă*ăă*.

Rufe are țeasta cheală ca una dintre securile de piatră de la Muzeul Brewer, doar că-i mai bine lustruită. Se-apleacă în haloul bleumarin al barului, iar Buchanan îl conduce pe Rabbit către un separeu din spate. Localul e mai spațios și mai alambicat decât ai zice privindu-l de-afară. Separeurile se răresc și se pierd în penumbră: promontorii din lemn închis la culoare. Pe lungimea unuia dintre pereți e barul slab luminat; în spatele și deasupra lui, nu sunt doar obișnuitele brizbizuri care sclipesc și fac reclamă la Pabst, Bud și Miller's, ci și două capete de căprioară mici, împăiate, care privesc lung cu ochii lor căprui,

1 În traducere literală, „atmosferă selenară".

ce nu clipesc niciodată. Gazele, să fie oare gazele? Ceva mai încolo, spre un alt perete, dar lăsând suficient loc și unui șir de separeuri, un pian de concert miniatural, vopsit argintiu cu spray, în cercuri-spirale argintii. Într-o cameră situată oblic față de sala principală, e o masă de biliard: băieți de culoare, numai brațe și picioare, mișună ca păianjenii în jurul postavului de un verde idilic. Prezența unui joc, oricare-ar fi acesta, îl liniștește pe Rabbit. Acolo unde se joacă un joc, există și o stavilă împotriva furiei.

— Hai să-ntâlnești niște suflete, îl îndeamnă Buchanan.

Cele două umbre din separeu sunt un bărbat și-o femeie. Bărbatul poartă ochelari cu ramă argintie, rotundă, are țăcălie și e tânăr. Femeia e bătrână, are fața ridată și fumează o țigară galbenă, care-i cere să sugă din ea din răsputeri, să rețină aerul în plămâni, să închidă ochii și să ofteze din toți rărunchii. Pleoapele ei cafenii, fardate cu albastru, par cenușii. Sub beregată, pielea îi lucește de transpirație, pe osul transversal dintre sâni, dac-ar fi să aibă sâni, ceea ce nu e cazul, deși rochia de culoarea sângerie a crestei de cocoș are decolteul adânc, de parc-ar avea. Până să se facă prezentările, îi aruncă un „Sal'tare" lui Harry, cu ochii mijiți parcă țintuindu-l strașnic în secvența unui vis.

— Omul acesta, îi anunță Buchanan, mi-e coleg de muncă, lucrează cot la cot cu tăticu' lui la Ve-ri-ty Press, e un linotipist de clasă.

Accentuează silabele în egală măsură, lucru neobișnuit. Să fie vorba de afectare sau o fi vrând să le semnaleze ceva?

— Ba mai mult. E un sportiv renumit, un jucător de baschet fără rival, la vremea lui a fost idolul femeilor din Brewer.

— Foarte frumos, comentează celălalt bărbat de culoare.

Ochelarii rotunzi tresaltă, lucesc. Umbra feței de care se agață pare subțiratică în beznă. Glasul răsună ferm și sec.

— Asta cu mulți ani în urmă, spune Rabbit parcă scuzându-se pentru corpolența lui de-acum, paloarea buhăită și faima ce-a apus.

Se așază în separeu, să se ascundă.

— Ce mâini are! constată femeia căzută în transă. Omule alb, dă-i bătrânei Babe o mână.

Rabbit simte că-l ia cu furnicături de nelinişte, îi vine să strănute din cauza fumului dulceag, ridică mâna dreaptă, pe care-o ţinea în poală, şi-o întinde pe tăblia lunecoasă a mesei. Carne inocentă. Labă denaturată. Îi aminteşte de emisiunea de la televizor, cu cimpanzei pe fundal de dialog şi muzică: privirea aceea bizară, de om care-a ratat o idee genială.

Femeia i-o atinge. Atingerea ei e rece, şerpească. Ridică ochii, dusă pe gânduri. Deasupra osului sclipitor, gâtul îi şiroieşte de bijuterii, un şervet de ştrasuri sau poate chiar de diamante; la urma urmei, ăştia-şi bagă banii-n Cadillacuri, pantofi din piele de crocodil, nu-n afaceri imobiliare, ca albii; Toyotele economicoase ale lui Springer nu-s de ei. Mintea îi galopează odată cu pulsul. Are un ţechin de argint lipit lângă un ochi. Îşi accentuează urâţenia până o transformă în splendoare. Genele-i sunt nişte uriaşe semiluni false. Faptul că ea se îngrijeşte în asemenea măsură îl face să presupună că n-o să-i facă nimic rău. Pulsul îi scade. Atingerea ei are supleţea plăcută a unui şarpe.

— Ia să vedem noi degetul mare, vorbeşte ea de una singură.

Îi mângâie curbura degetului. Buricul cu pielea subţire, plin de vinişoare. Unghia incoloră, cu semilună.

— Degetul ăsta înseamnă blândeţe şi lumină. E un semn al plăcerii în Săgetător şi Leu.

Şi-i ciupeşte afectuos încheietura. Negrul care nu-i Buchanan (Buchanan a roit-o la bar, să se ocupe de Stinger) întreabă:

— Nu cioturile-alea cu care vin la tine, de regulă, dracii ăştia, corect?

Babe răspunde fără să iasă din transă:

— Nu, dom'le. Degetul ăsta-i foarte expresiv. În zodia corectă, ar funcţiona la marele fix. Cât despre încheieturi, astea nu-s aşa grozave, de-aici nu scot cine ştie ce muzică.

Cântă un acord pe articulaţiile lui, cu degete surprinzător de ferme şi sigure.

— Dar degetul ăsta, revine ea şi i-l mângâie, zău că pune inimile pe jar!

— Toţi gogomanii ăştia pun inimile pe jar, corect? Numa' pen' că nu ştiu să dea din cururile lor de grăsani nu-nseamnă

că nu poa' să și-l bage pe ăla-micu', și-l bagă nasol de tot, corect? Motivul pentru care-s așa nasoi e că ăștia are-n ei prea multă religie, corect? Dumnezeul lor mare și alb le zice: Înșurubați-o pă puicuța neagră, și ei chiar dau cu cornu', că Dumnezeu e-acolo și le dă palme la cururile alea grăsane. Alb citit pă dos înseamnă căcăcios, corect?

Rabbit se-ntreabă dacă tânărul negru așa o fi vorbind de-adevăratelea, așa o fi el pe bune. Nu se clintește din loc, nu-și trage mâna, lăsând-o pe femeie să i-o studieze, cu pipăitul ei aspru ca hârșâitul unor dinți. Se află printre pantere.

Buchanan, bătrâna hahaleră, revine la masă cu un pahar înalt, cu otravă, și se trântește pe banchetă, așa că Rabbit se vede nevoit să se-așeze vizavi de celălalt bărbat. Buchanan se uită roată la chipurile din jur și-și dă seama că treaba-i groasă.

Aruncă într-o doară:

— Soția acestui om, știți ce? Femeia asta, pe care n-am avut plăcerea s-o cunosc, făr-a pune la socoteală picnicurile de la Verity, unde Farnsworth... Îl cunoașteți cu toții pe Farnsworth...?

— Ca pă tata, răspunde tânărul și adaugă: Corect?

— ...mă bombardează mereu cu bere la butoi până iau purceaua de coadă, de nu-mi mai aduc aminte de nimeni, nici după figură, nici după nume, ăăă, unde rămăsesem? Aha, femeia asta a plecat pe nepusă masă și l-a lăsat mască săptămâna trecută, l-a lăsat de izbeliște și s-a dus să-și facă de cap cu un alt domn, cu un i-ta-li-an, parc-așa ziceai, Harry?

— Cu un grec.

Babe plescăie sonor.

— Iubitule, ce-avea ăla și tu n-ai? O fi avut degetul mare lung cât limba lu' gură-spurcată ăsta.

Își înghiontește vecinul de masă, acesta își smulge dintre buze țigara poștită, care s-a scurtat între timp atât de mult, că pesemne-l arde, și scoate limba. Albeața ei îl șochează pe Rabbit; e o gură de carne luminoasă. Deși e grăsoasă și deschisă la culoare, nu pare neapărat lungă. Bărbatul ăsta, își dă el seama, e un băietan; țăcălia pipernicită e toată barba care i-a mijit

pân-acum. Lui Harry nu-i place tipul. Îi place Babe, își zice-n sinea lui, deși s-a zaharisit rău de tot, ca o prună uscată pe fundul cutiei. Toți cei de-aici sunt pe fundul cutiei. Băutura asta și mâna lui sunt cele mai albe lucruri. Fără a pune la socoteală limba negrului. Soarbe din pahar. E prea dulce, scârbos. Îl apucă prompt durerea de cap. Buchanan o ține pe-a lui:

— Nu mi se pare normal, un bărbat în floarea vârstei, sănătos, să trăiască singur, să n-aibă pe cineva care să-l aline.

Țăcălia tresaltă.

— Nu mă deranjează câtuși de puțin. Îi dă omului timp de gândire, corect? Își ia de pă cap grijile legate de pizdă, corect? Se poate întâmpla să aibă un hobby, știi, cum ar fi tâmplăria. Știi, îi explică lui Babe, o droaie de amărășteni d-ăștia albi au chestia asta mișto, se-apucă să facă tot felul de chestii la subsol, de pildă, să colecționeze timbre, corect? Uite-așa s-ajung ăștia! Îs dăștepți, corect?

Se bate cu degetul în tărtăcuța îngustă, acoperită de vreo doi-trei centimetri de lână neagră, sârmoasă. Textura îi amintește lui Rabbit de croșetatul maică-sii, dac-ar fi avut ca materie primă niște fire metalice, subțiri. De mâinile ei vinete, chircite, acum neputincioase. Până și-aici, la cârciumă, supărările iscate de familie îl împung, îi sondează orificiile dureroase.

— Odinioară colecționam cartonașe de baseball, le povestește el.

Speră să le zgândărească mitocănia cât să poată pleca. Își amintește mirosul de gumă de mestecat al cartonașelor și faptul că erau catifelate, de la zahărul pudră. Bea o gură de Stinger.

Babe îl vede cum se strâmbă.

— Nu tre' să bei pișatul ăla.

Își înghiontește din nou vecinul de masă.

— Hai să mai tragem un cui!

— Femeie, tu ți-oi fi închipuind că-s făcut din iarbă.

— Te știu meșter mare, una la mână. Jos cu bățul din cur, tre' să-l înveselim pe albiciosul ăsta, iar eu nu-s nici pe departe atât de tripată cât să mă produc.

— Ultimul cui, o anunță el și-i dă un chiștoc minuscul, ud.

Ea-l strivește în scrumiera cu sigla Sunflower Beer.

— Gândacul ăsta-i mort și-ngropat.

Își flutură prin aer palma subțire.

— Mamă dragă, ai grijă de tine, cloncănește Buchanan către Babe.

Celălalt negru își aprinde o altă țigară; hârtia e răsucită la capăt și sfârâie, apoi flacăra se domolește. I-o dă femeii și-i spune:

— E păcat să faci risipă, corect?

— Șșșșt... Albișorul ăsta tre' să se relaxeze puțin. Detest să-i văd triști. I-am compătimit dintotdeauna, ei nu e ca noi, n-are resurse lăuntrice să se adapteze. În privința asta, e ca niște bebeluși și-i molipsește și pe cei din jur.

Îi oferă lui Rabbit țigara, cu capătul umed spre el.

— Nu, mersi, refuză el, m-am lăsat de fumat acu' vreo zece ani.

Buchanan chicotește, iar cu degetul mare și arătătorul își netezește mustața.

— O să trăiască veșnic, corect? remarcă băiatul.

— Ăsta nu-i căcat d-ăla, de nicotină. Iarba asta e bunătate curată.

În timp ce Babe încearcă să-l înduplece să încerce, Buchanan și băiatul discută în diagonală despre nemurirea lui.

— Taică-miu avea o vorbă: „Pe la noi n-ai să vezi un alb mort, nici un catâr mort".

— Dumnezeu e de partea lor, corect? Dumnezeu e alb, corect? Nu mai vrea nici un gogoman acolo sus, să se dea la cașcavalul lui. I se pare cum nu se poate mai bine așa cum e, cu El și cu toți îngerii negri de pă câmpul dă bumbac.

— Gura o să-ți bată curul, băiete. Pe-aici, omul e stăpânul locului.

— Ce cur negru pui la bătaie, p-al ei sau p-al tău?

— Tu ține-ți praful în tocul pantofului.

— Trage-n piept cât poți și ține-l acolo, îl sfătuiește Babe. Trebuie să se-amestece cu *tine*.

Rabbit încearcă să se supună, dar tusea îi zădărnicește fiecare pufăit. I-e și frică să nu devină „dependent", să nu se trezească înțepat, din senin, cu un ac, să nu înceapă să aibă halucinații

din cauza vreunei substanțe aruncate-n Stinger. AUTOPSIE CERUTĂ ÎN CAZUL DECESULUI DE LA „SALONUL PRIETENOS". *Legistul observă culoarea atipică a pielii.*

Văzându-l cum tușește, băiatul îi spune:

— *Chiar* că-i frumos. N-am știut că sunt livrați cu toate colțurile alea. Direct din pizda lu' mă-sa, corect?

Asta-l înfurie pe Rabbit suficient de tare cât să țină un fum în piept. Îi arde gâtlejul și-i întoarce stomacul pe dos. Expiră cu ușurarea pe care-o simte când vomită și-așteaptă să se întâmple ceva. Nimic. Trage-o dușcă de Stinger, dar acum are același gust de chimicale ca fundul shake-ului de mai devreme. Se-ntreabă cum să facă s-o șteargă. Oare oferta lui Peggy o fi încă valabilă? Ar fi preferabilă fie și numai senzația sărutului jilav al nopții de vară, pe străzile Brewerului. Nimic nu ne agasează mai mult decât felul cum se distrează alții.

Babe îl întreabă pe Buchanan:

— Care-i șmenul, Buck?

Trage zdravăn din cui, iar fumul îi învăluie ochii.

Grăsanul dă din umeri, zgâlțâindu-l pe Rabbit.

— N-am planuri mari, mormăie Buchanan. Să vedem ce-o mai fi. Femeie, dac-o ții tot așa, n-o să mai fii în stare să deosebești clapele negre de-alea albe.

Ea îi suflă fumul în față.

— Cine pe cine stăpânește?

— Albiciosul nu s-a prins că vrem să-i facem lipeala, corect? intervine băiatul.

Buchanan i-o taie iritat:

— Iar vorbește gura fără tine!

— Despre ce altceva să discutăm? se interesează Rabbit cu voce tare, apoi îi face semn lui Babe că vrea fumegara.

Când inhalează, încă are senzația aceea de arsură, dar ceva începe să se lege. Simte că statura lui superioară celorlalți e o chestie bună, seniorială.

Buchanan îi tatonează pe ceilalți doi:

— Jill vine-n seara asta?

— Am lăsat-o acasă, răspunde Babe.

— E prăjită, corect? întreabă băiatul.

— Vezi-ți de treaba ta, auzi? E curată, s-a lăsat de prostii. Nu-i prăjită, ci doar sleită de-atâta zăpăceală, de lupta pe care-a dat-o contra destinului.

— Curată? se miră băiatul. Ce-nseamnă curat? Albul e curat, corect? Pizda e curată, corect? Căcatu' e curat, corect? Nimic nu-i necurat din ce n-arată legea cu deștu', corect?

— Greșit! îl contrazice Babe. Ura nu-i curată. Un băiat ca tine, cu atâta ură-n suflet, are mare nevoie de-o baie bună.

— Să se spele, asta i-au spus și lui Isus, corect?

— Cine-i Jill? întreabă Rabbit.

— Și Pilat s-a gândit c-ar trebui să se spele, corect? Să nu-mi zici să mă spăl, Babe, că prea ne țin ăștia de mult timp la cutiuță.

Buchanan continuă s-o descoasă pe Babe:

— Vine?

— O să vină, intervine celălalt, nu poți s-o ții pă pizda aia deoparte; zăvorăște-i ușa și-o să se strecoare pă fanta de la cutia de scrisori.

Babe i se adresează, ușor surprinsă:

— Dar tu o iubești pe micuța Jill.

— Poți să iubești și ceea ce nu-ți place, corect?

Babe își pleacă fruntea:

— Biata fetiță, vorbește ea cu tăblia mesei, e pe cale să-și facă rău și nimeni nu-i stă alături.

Buchanan vorbește tărăgănat, fără grabă:

— M-am gândit că omului i-ar plăcea s-o cunoască pe Jill.

Băiatul se ridică. Lumina electrică reflectată de bar și din stradă îi vibrează în jurul ochelarilor.

— Dacă ai de gând să le faci lipeala, spune el, o să-ți tragi parte din futaiul ăsta pă cinste. Ești mai al dracu' decât dracii ăștia, corect? Păi așa, ai putea să le dai cioroilor niște legi mai dihai decât Moise pă deal!

E ca un parazit ce bruiază discuția celorlalți doi, cu care aceștia s-au resemnat. Buchanan continuă s-o iscodească pe Babe, aflată de cealaltă parte a mesei.

— M-am gândit, ridică el din umeri, că-mpușcăm doi iepuri dintr-o lovitură.

De pe chipul ei brăzdat de riduri se prelinge o lacrimă pe tăblia mesei. Are părul strâns la spate ca o școlăriță și prins cu fundă roșie. Trebuie s-o fi durut, cu un păr creț ca al ei.

— O să se-afunde tot mai tare, așa-i e scris. Nu poți să scapi de ce ți-e scris.

— Și tot *voodoo*-ul ăsta ar trebui să-mi înghețe sângele-n vine? vrea să știe băiatul. Albiciosul ăsta de-aci are atâta știință-n el, că nici măcar n-are nevoie să riște, corect?

— Jill e albă? întreabă Rabbit.

— Terminați cu miorlăitul, se răstește băiatul la ceilalți doi, o să vină! Dumnezeule, păi unde altundeva s-ar duce, corect? Noi suntem sângele care-o să spele păcatele, corect? Curat. La naiba, asta m-atacă rău de tot! Nu există v'un gunoi pă care pizda aia să nu-l înghită. Și-asta cu zâmbetul pă buze, corect? Fiindcă-i *curată*!

Se pare că furia lui își are obârșia nu numai într-o poveste din trecut, ci și într-o viziune religioasă. Rabbit își dă și el seama de-atâta lucru, că ceilalți doi își dau silința să-i facă lipeala cu acest nor prevestitor de furtuni, această Jill, care trebuie să fie la fel de palidă și de otrăvitoare ca Stingerul.

— Cred c-o să plec în curând, anunță el.

Buchanan îl prinde pe dată de antebraț.

— De ce-ai face asta, frate? Nu ți-ai atins obiectivul, prietene.

— Singurul meu obiectiv era să fiu politicos.

O să se strecoare pe fanta de la cutia de scrisori: bântuit de imaginea asta și de fumul inhalat, simte că-și poate lua zborul din separeu, trecând pe lângă umerii lui Buchanan ca un șal, și să iasă pe ușă. Nimic nu-l poate reține, nici mami, nici Janice. Ar putea dribla cinșpe inși dintr-un foc, îl flata odinioară Tothero.

— Te cărăbănești total aiurea, îl previne Buchanan.

— Nici n-ai auzit-o pă Babe cântând, intervine celălalt tip.

Se așază la loc.

— Babe cântă?

Ea e năucă, se zgâiește la mâinile subțiri, fără inele, și le frământă și mormăie:

— Lasă-l să plece! Lasă omu' să se cărăbănească! Nu vreau să m-audă.

— Ei, hai, Babe, o tachinează băiatul, ce joc murdar pui la cale? Vrea s-audă cum îți faci treaba. Numărul tău negricios, corect? Ți-ai făcut numărul de baubau cu datul în cărți, acum poți să-ți faci numărul cu banjoul și poate, dup-aia, o să-ți faci numărul de pantahuză fierbinte, dar deocamdată nu pare să fie cazul, corect?

— Las-o mai moale, cioroiule! îl apostrofează ea, cu fruntea încă plecată. Câteodată prea te rupi în figuri.

— Cânți la pian? o întreabă Rabbit sfios.

— Tipu' ăsta-mi dă o stare nașpa, le mărturisește Babe celor doi negri. Încheieturile lui nu-s tocmai bune. Au niște umbre amenințătoare.

Harry rămâne surprins când Buchanan se întinde și acoperă mâinile ei subțiri, neîmpodobite, cu una dintre palmele lui mari, late, de tipograf, cu un inel de jad bleu-pal pe un deget și un altul subțiat, de aramă strălucitoare, pe alt deget. Celălalt braț, greu, îl cuprinde pe Harry pe după umeri.

— Dac-ai fi în locul lui, îi zice el lui Babe, cum te-ai simți?

— Prost, răspunde ea, la fel de prost cum mă simt în general.

— Cântă pentru mine, Babe, o roagă Rabbit cu glasul drăgăstos al marijuanei din el, iar ea își ridică privirea și se uită-n ochii lui, își dezvelește dinții lungi, galbeni, și gingiile de culoarea tulpinii de rubarbă.

— Bărbații ăștia, zice Babe veselă, tărăgănând vorbele, se pricep de minune să-ți vândă rahat.

Se ridică din separeu, poticnindu-se în rochia ei sângerie, și se îndreaptă, în aplauzele anemice ale chefliilor, spre pianul pictat parcă de copii cu spirale argintii. Îi face semn lui Rufe, de la bar, să aprindă reflectorul albastru, face o reverență țeapănă, schițează un zâmbet silit spre întunericul din jurul ei și, după câteva arpegii menite să risipească pâcla, începe să cânte.

Ce cântă Babe? Toate cântecele faine de-altădată. Toate melodiile din spectacolele de varietăți. „Up a Lazy River"[1],

---

1 Șlagăr compus de Hoagy Carmichael și Sidney Arodin în 1930, interpretat în decursul timpului de Louis Armstrong, Bing Crosby, Nat King Cole, Sammy Davis Jr. etc.

„You're the Top!"[1], „Thou Swell"[2], „Summertime"[3], ştiţi voi. Sunt sute, mii de asemenea cântece. Compuse în Manhattan de tipi originari din Indiana. Se succed fără pauză, plutind pe sub punţi negre de acorduri cântate în forţă de şase-şapte ori, de parcă Babe ar ajuta pianul să-şi amintească un cuvânt uitat. Sau ar bate liniştea la fund. Sau ar zice: *Sunt aici, caută-mă, caută-mă!* Mâinile ei, oase maronii, poposesc pe clape tăcute ca nişte mănuşi aruncate pe-o masă; priveşte pierdută prin praful albăstrui încercând să se-adune, îşi lasă mâinile să cadă asupra altor melodii: „My Funny Valentine"[4], „Smoke Gets in Your Eyes"[5], „I Can't Get Started"[6]; începe să fredoneze ca pentru sine texte zămislite în negura unui timp îndepărtat, în deceniile în care americanii se mişcau înăuntrul visului lor american, râzând de el, făcând foamea cu el, dar trăindu-l, fredonându-l, însoţiţi pretutindeni de imnul naţional. Şmecheri şi ţărănoi, pălării de paie şi salopete, bani câştigaţi peste noapte, inimi frânte, apartamente de lux situate în vârful zgârie-norilor, cocioabe de la marginea căii ferate, bucurii şi necazuri, bogaţi şi săraci, tramvaie şi ultimele ştiri difuzate la radio. Rabbit venise pe lume la sfârşitul acestei epoci, când lumea se usca asemenea unui măr stricat şi America nu mai era cel mai şmecher oraş de ţuţări la distanţă de-o plimbare cu vaporul de Europa, iar Broadway-ul îşi uita refrenele, dar toate astea sunt din nou aici, în muzica interpretată de Babe, în scăriţele pe care le urcă şi paşii de step în care coboară, licărind în beznă, şi nu mai există nici o altă muzică, deşi ea introduce şi câteva cântece de Beatles, „Yesterday" şi „Hey Jude", cântându-le în stilul ei retro, săltăreţ, de gheaţă zuruită în pahar. În timp ce cântă, Babe începe

---

1 Şlagăr compus de Cole Porter în 1934.

2 Şlagăr compus de Richard Rodgers (1924), intrat şi în repertoriul Ellei Fitzgerald.

3 Celebru şlagăr de George Gershwin, din opera *Porgy and Bess*, reluat de Janis Joplin în 1969.

4 Compoziţie Richard Rodgers din muzicalul *Babes in Arms* (1937).

5 Compoziţie Jerome Kern, din opereta *Roberta* (1923).

6 Şlagăr de Vernon Duke şi Ira Gershwin (1936), lansat de Bob Hope.

să se legene și să se lase pe spate; la capătul brațelor ei, interpretările standard își regăsesc rădăcinile în ritmul sincopat al *ragtime*-ului. Lui Rabbit îi apar dinaintea ochilor corturi de circ, focuri de artificii, căruțe cu fermieri și un râu secat, cu albia nisipoasă, cu un firicel de apă ce curge atât de molcom, încât singura mișcare e aceea a somnului ce doarme sub pielea-i aurie.

Băiatul se-apleacă spre Rabbit și-i șoptește:

— Vrei târtiță, corect? A ta să fie! Cu cinzeci de parai, o ai o noapte-ntreagă, în toate felurile. Știe meserie, nu glumă!

Cufundat în muzica lui Babe, Rabbit se simte pierdut. Clatină din cap și răspunde:

— E prea bună.

— Bună, omule, da' tre' să trăiască și ea din ceva, corect? Ăștia de-aici îi plătesc un căcat.

Babe s-a metamorfozat în cale ferată, în mișcarea sus-jos-sus-jos a unui cap tembel, șervetul cu pietre aruncă scânteieri albăstrui, muzica se revarsă prin locuri smintite, tunele de disonanță și spații deschise ale aceleiași note delicate, discrete, ce-și varsă sângele-n tării, toată puterea tristă și toată fericirea tocindu-se aidoma tălpilor de la pantofi. Din separeurile cufundate-n întuneric răsună îndemnuri șoptite: „Zi-i, Babe", „Dă-i 'nainte, dă-i 'nainte". Băieții-păianjeni din încăperea alăturată au încremenit în jurul postavului verde. Începe să cânte în microfonul nu mai mare decât o acadea, cântă cu o voce nici feminină, nici masculină, pur și simplu omenească, vorbele din *Ecclesiastul*. Nașterea își are vremea ei, și moartea își are vremea ei. Nașterea își are vremea ei, și strângerea pietrelor își are vremea ei[1]. Da. Cuvântul de pe urmă al Domnului. Alt cuvânt nu mai există, n-are cum să existe. Cântarea ei ia amploare, capătă dimensiuni uriașe, îl sperie pe Rabbit cu vastul ei apetit negru pentru adevăr și totuși se simte în culmea fericirii că-i aici; clocotește de bucurie că-i printre acești negri necunoscuți, îi vine să-și urle dragostea, prin întunericul muzicii lui Babe, fratelui posac cu țăcălie și ochelari. Îl mănâncă pielea, dar rezistă acestui impuls. Pentru că Babe se oprește. De parcă s-ar simți

1 Versete din *Ecclesiastul* (3:2-3).

brusc istovită sau ofensată, Babe își curmă cântecul, dă din umeri și pleacă.

Așa cântă Babe.

Se întoarce la masă cocârjată, tremurând, emoționată, îmbătrânită.

— A fost minunat, Babe, o laudă Rabbit.

— Chiar așa, confirmă o altă voce.

O fată albă, curățică, a răsărit dinaintea lor, îmbrăcată într-o rochie albă fără pretenții, ușor murdară.

— Ia te uită, Jill! exclamă Buchanan.

— Bună, Buck! Salut, Skeeter!

Deci Skeeter îl cheamă. Băiatul se-ncruntă și se uită la țigara din care n-a mai rămas nici cât să-i spui chiștoc de marijuana.

— Jilly, iubito, îi spune Buchanan, ridicându-se până când atinge cu coapsele marginea mesei, dă-mi voie să fac prezentările. El e Harry, zis Rabbit, Angstrom, lucrează la tipografie cu mine și cu tăticul lui.

— Are tătic? întreabă Jill, continuând să se uite la Skeeter, care nu-i întoarce privirea.

— Jilly, șezi în locul meu, îi propune Buchanan. Mă duc să fac rost de-un scaun de la Rufe.

— Stai jos, păpușă, spune Skeeter. Am șters-o.

Nimeni nu-ncearcă să-l oprească. Probabil că sunt cu toții la fel de mulțumiți ca Rabbit să-l vadă plecând.

Buchanan chicotește și-și freacă mâinile încântat. Ochii lui îi caută pe-ai celorlalți, deși Babe pare să moțăie. O-ntreabă pe Jill:

— Ce zici de-o băuturică? Un 7-Up? Rufe ar putea să-ți ofere chiar și-o limonadă.

— Nimic, îl refuză Jill.

Maniere de pension. Cu mâinile în poală. Brațe delicate. Pistrui. Rabbit îi simte parfumul distincției. Îl excită.

— Poate vrea o băutură adevărată, intervine el.

Acum, că de față este și-o albă, se simte mai stăpân pe sine. Pe negri nu-i poți condamna, n-au avut avantajele lui. Corăbii cu sclavi, colibe, vânduți pe Mississippi, Ku Klux Klanul, James

Earl Ray[1]: Channel 44 difuzează întruna documentare pe tema asta.

— Sunt minoră, îl informează Jill politicoasă.

— Cui îi pasă? face Rabbit.

— Poliției, răspunde ea.

— Pe stradă nu s-ar supăra prea tare, explică Buchanan, dacă fata s-ar da-n stambă mai mult sau mai puțin, dar aici devin un piculeț cam grijulii.

— Gaborii sunt grijulii, spune Babe visătoare. Gaborii sunt prietenii noștri grijulii. Grijania lor de gabori grijulii!

— Nu, Babe, o roagă Jill. Nu te juca.

— Las-o pe bătrâna ta mămică negresă să se bucure de prăjeală, replică Babe. N-am eu grijă de tine... în general?

— Cum poate să afle poliția dacă puștoaica asta bea o tărie? întreabă Rabbit, făcând pe indignatul.

Buchanan scoate un țignal.

— Prietene Harry, tre' să întoarcă doar capul.

— Sunt caralii pe-aici?

— Prietene – și, din felul în care se-apropie complice de el, Harry simte că s-a ales cu încă un tată –, dacă n-ar fi ginitorii po-li-ți-ei, în bomba asta amărâtă nu s-ar vinde nici două beri pe noapte. Ginitorii po-li-ți-ei sunt, categoric, coloana vertebrală a lumii interlope locale. Au atâția sifonari sub acoperire, că nici nu-ndrăznesc să tragă, când se lasă cu scandal. Le e frică să nu tragă într-unul de-ai lor.

— Ca-n York.

— Hei, tu locuiești în Brewer? îl întreabă Jill pe Rabbit.

El își dă seama că ea nu-i încântată de faptul că se află și-un alb printre cei de-aici și-i zâmbește fără să răspundă. Du-te naibii, fetițo!

În locul lui, îi răspunde Buchanan:

— Domnișoară, îl întrebi dacă locuiește în Brewer? Dac-ar mai locui în Brewer, ar fi o reclamă umblătoare. Ar fi bufnița

---

1 Asasinul liderului mișcării de emancipare a negrilor din SUA, pastorul Martin Luther King Jr. (la 4 aprilie 1968).

Owl Pretzel. Nu cred că băiatul ăsta a mers mai departe de Twelfth Street, am dreptate, Harry?

— Doar de vreo două ori. Am făcut armata-n Texas, de fapt.

— Ai apucat să lupți? îl întreabă Jill.

Ceva zgârie aici, dar o fi, ca la pisicuțe, o metodă de-a stabili un contact.

— Era cât pe ce s-ajung în Coreea, povestește el, dar nu m-au mai trimis.

Deși la vremea aceea îi mulțumise lui Dumnezeu, treaba asta a ajuns să-l macine, a devenit rușinea vieții lui. N-a fost niciodată un luptător, dar de-acum are destulă moarte în el, așa că, într-un fel, îi vine să ucidă.

— Skeeter, zice Buchanan, tocmai s-a-ntors din Vietnam.

— De-aia-i așa de mitocan, explică Babe.

— Nu mi-am dat seama dac-a fost mitocan sau nu, mărturisește Rabbit.

— Drăguț din partea ta, face Buchanan.

— A fost mitocan, susține Babe.

Sosește limonada lui Jill. E încă îndeajuns de tânără ca să pară fericită când îi e pusă pe masă: prăjiturele la ceaiul de la ora cinci. Se luminează la față. O felie de lămâie în formă de semilună stă prinsă de buza paharului; o ia și o suge, după care se strâmbă de acreală. Chipul dolofan al copilului a ajuns supt înainte ca oasele de femeie să-i crească și să i se întărească. Are părul blond-roșcat. Șuvițele îi atârnă serbede, fără strălucire, sunt aproape de culoarea trupului sau a miezului unor arbori cu esență moale, tise sau cedri. Harry simte o timidă pornire protectoare. Tensiunea din oasele ei delicate îi amintește de Nelson.

— Cu ce te ocupi, Jill? o întreabă.

— Cu nimic important, răspunde ea. Și eu, pe-aici.

N-a fost frumos din partea lui s-o întrebe, să insiste. Negrii se-agită în jurul ei ca niște umbre.

— Jilly e un suflet amărât, îi explică Babe, trezindu-se din amețeala ei. A apucat-o pe cărări greșite.

Apoi îl bate ușurel pe mână, vrând parcă să-i spună: *Să nu faci și tu la fel.*

— Tânăra Jill, precizează Buchanan, a fugit de-acasă, din Con-nec-ti-cut.

— De ce-ai făcut asta? o întreabă Rabbit.

— De ce nu? Trăiască libertatea!

— Pot să te-ntreb câţi ani ai?

— Poţi.

— Păi, te-ntreb.

Babe n-a dat drumul mâinii lui Rabbit; cu unghia degetului arătător, îşi ridică părul de pe dosul palmei. Gestul ei îi strepezeşte dinţii.

— Nu-i aşa de mare, cât să nu-i poţi fi tată, îi răspunde Babe.

Începe să prindă mişcarea. Îl pun în faţa unei probleme. El e albiciosul sfătos. Fata, la fel, deşi nu vrea, se supune interogatoriului. Îl întreabă şi ea, parând doar pe jumătate.

— Dar *tu*, ce vârstă ai?

— Treizeci şi şase.

— Împarte la doi.

— Deci, op'şpe. Şi de cât timp eşti pe drumuri? Departe de-ai tăi.

— Taică-su a murit, intervine Buchanan cu blândeţe.

— De destul timp, mulţumesc.

De cum păleşte, pistruii îi ies în evidenţă: puncte sângerii care s-au făcut de-un maro uscat. Buzele mici şi incolore i se subţiază; bărbia împunge aerul în direcţia lui. Face pe deşteapta. El e Penn Villas, ea, Penn Park. Mare pacoste şi copiii ăştia de bani gata.

— Destul timp ca să ce?

— Destul timp ca să fac nişte chestii bolnăvicioase.

— Eşti bolnavă?

— M-am vindecat.

— A ajutat-o Babe, intră-n vorbă Buchanan.

— Babe e o fiinţă minunată, confirmă Jill. Eram o epavă când m-a luat sub aripa ei ocrotitoare.

— Jilly e bombonica mea, spune Babe, la fel de brusc ca atunci când, interpretând, trece de la o melodie la alta. Jilly e copilaşul meu drag, iar eu sunt mămiţica ei dragă, apoi îşi ia mâinile ma-

ronii de pe Harry pentru a le trece pe după mijlocul fetei și o strânge-n brațe, lipind-o de rochia ei roșie ca o creastă de cocoș.

Cele două sunt femei, deși una e o prună zbârcită, iar cealaltă, o lăptucă. Jill își țuguie buzele de plăcere. Are o gură adorabilă când își mișcă buzele, își zice Rabbit în sinea lui, buza inferioară îi e vălurită și uscată de parcă i-ar fi crăpat, deși nu e iarnă, ci e miezul umed al verii.

Buchanan continuă cu explicațiile:

— Fapt e că fata asta n-are unde să stea. Acum două săptămâni intră aici, neștiind, îmi închipui, că locul ăsta-i în cea mai mare parte pentru frații de culoare, o fetiță drăguță ca ea, dacă s-ar pune cu unii dintre frați, ăștia ar sfâșia-o bucățică dulce cu bucățică dulce – nu se poate stăpâni să nu chicotească –, așa că Babe o ia imediat sub aripa ei ocrotitoare. Singura problemă e că – se-mpinge grăsanul mai aproape, înghesuindu-l în separeu –, vezi tu, casa lui Babe nu-i prea mare și, oricum...

Copila izbucnește:

— Și, oricum, nu sunt bine-venită.

Ochii i se măresc; pân-acum, Rabbit n-a remarcat culoarea lor, au stat în umbră, s-au rotit alene, de parcă pleoapele lor rozalii ar fi fragile sau, respingând indicațiile primite și inventându-și un mod propriu de a se mișca prin lume, ochii ei și-ar fi pierdut orice idee clară referitoare la ce-ar trebui să caute. Are ochii verzi. Verde uscat, obosit, totuși una dintre culorile lui preferate, a ierbii în august.

— Jilly, iubire, o asigură Babe îmbrățișând-o, ești cea mai bine-venită copiliță albă din câte-au fost vreodată!

Buchanan i se adresează numai lui Rabbit, cu glasul din ce în ce mai scăzut.

— Știi, chestiile alea care se-ntâmplă-n York, s-ar putea întâmpla și-aici, și-atunci cum am putea s-o protejăm... – un gest discret cu mâna spre fată lasă grațios fraza în aer, iar Harry își amintește de felul lui Stavros de-a gesticula. Buchanan își termină argumentația chicotind: Am fi atât de ocupați să nu ni se găurească propria piele! Depinde unde ești prins, dar, ca negru, ai tras lozul necâștigător, oricum o dai!

Jill își iese din fire:

— Mă descurc eu. Voi doi, ia terminați! Ia nu mai încercați să mă vindeți ciudatului ăstuia! N-am nevoie de el. Și nici el n-are nevoie de mine. Nimeni nu-mi duce dorul. Perfect, nici eu n-am nevoie de nimeni.

— Cu toții avem nevoie de cineva, spune Babe. Pe mine nu mă deranjează că stai la mine, îi deranjează pe anumiți domni, asta-i tot.

— Îl deranjează pe Buchanan, zice Rabbit, uimindu-i pe ceilalți cu clarviziunea lui; cei doi negri izbucnesc într-un hohot de râs mai întâi ascuțit, apoi cristalin, și pe masă, între mâinile lui, apare un alt Stinger, deschis la culoare ca o limonadă.

— Draga mea, e vorba doar de vizibilitate, adaugă tristă Babe. Ne faci mult prea vizibili.

Se lasă o tăcere ca a unui grup de adulți ce așteaptă din partea unui copil răsfățat să se poarte politicos. Jill îl întreabă morocănoasă pe Rabbit:

— Dar *tu* cu ce te ocupi?

— Culeg, îi răspunde Rabbit. Mă uit la televizor. Am grijă de ăla micu'.

— Harry, aici de față, explică Buchanan, a avut nu demult o surpriză neplăcută. Nevastă-sa l-a părăsit brusc, fără nici un motiv.

— Fără nici un motiv? întreabă Jill.

Își țuguie buzele, îmbufnată și agresivă, totuși scânteia de curiozitate i se stinge până să-și termine întrebarea.

Rabbit cade pe gânduri.

— Cred c-o plictiseam. Și nu ne înțelegeam cu politica.

— Pe ce temă?

— Pe tema războiului din Vietnam. Eu sunt cu trup și suflet în favoarea lui.

Lui Jill i se taie răsuflarea.

— Am zis eu că nu-mi miros a bine palmele lui, comentează Babe.

Buchanan încearcă să dreagă busuiocul:

— Toată lumea de la tipografie este pro război. Ne gândim că, dacă nu-i ținem pe ei acolo, o să ne trezim invadați de indivizii ăia-n pijamale negre.

Jill îi spune lui Rabbit, cu toată seriozitatea:

— Ar trebui să discuți cu Skeeter despre asta. Zice c-a fost o excursie formidabilă. I-a plăcut la nebunie.

— Nu știu ce să zic. Nu spun că-i o plăcere să lupți sau să fii luat prizonier. Pur și simplu, nu-mi plac puștanii care critică. Oamenii zic c-am făcut-o de oaie și-ar trebui să ne retragem. Dacă te retragi la fiecare greșeală, nu mai ajungi nicăieri.

— Amin, aprobă Babe. Viața, în general, e de tot căcatul.

Rabbit se ambalează, simte că se-nfierbântă.

— Cred că nu prea am încredere în puștanii de colegiu sau în Viet Cong. Nu cred că au vreo soluție. Cred că sunt o minoritate care încearcă să dărâme tot ce merge cât de cât. Cât de cât nu-i idealul, dar e mai bine decât nimic.

Buchanan încearcă frenetic s-o dreagă. Pe buza de sus i se-adună broboane de sudoare, sub mustața tunsă scurt.

— Sunt de acord în proporție de nouăzeci și nouă la sută. Egoismul iluminat e un slogan care-mi place. Din punctul meu de vedere, egoismul iluminat e cea mai bună afacere pe care-o putem face aici, pe pământ. Nu cumpăr plăcintă în ceruri, indiferent de cine-o taie felii. Tinerii ăștia ca Skeeter vin cu sloganul „Dați puterea poporului". Te uiți în jur după popor și constați că poporul sunt *ei*.

— Asta din cauza unor negri pupincuriști ca tine, intervine Jill.

Buchanan clipește des. Rănit în amorul propriu, vorbește pe un ton mai grav:

— Nu-s un negru pupincurist, fato. Etichetările de felul ăsta n-ajută nimănui. Arată doar cât de tânără ești. Nu sunt decât un om care-ncearcă s-ajungă din punctul A în punctul B, din leagăn în mormânt, făcând rău unui număr cât mai mic de oameni. Exact ca Harry, aci de față, dacă l-ai întreba. Exact ca răposatul taică-tu, Dumnezeu să-l odihnească.

Babe o îmbrățișează pe fata încăpățânat de inertă și spune:

— Mie-mi place zvâcul lui Jilly. Se teme mai puțin să ia decizii legate de viața ei decât grăsanul, bătrânul și puturosul de tine, care stai acolo și-ți lingi rănile ca pe-un chiștoc de trabuc fumat.

În timp ce vorbește însă, nu-și ia ochii de la Buchanan, de parc-ar fi de dorit să-și dea și el consimțământul. Mamele și tații se ivesc în tot locul.

Buchanan îi explică lui Jill cu voce egală, plăcută:

— Deci asta-i problema. Tânărul Harry, aci de față, stă singur-singurel într-o casă mare și elegantă, în cea mai dichisită parte a West Brewerului, și n-are și el parte de călăreală.

— Nu sunt chiar singur, protestează Harry. Sunt cu ăla micu'.

— Bărbații trebuie să bage ratonul la veveriță, conchide Buchanan.

— Babe, cântă-ne! strigă o voce tristă, dintr-un separeu întunecos.

Rufe dă din cap și aprinde spotul albastru. Babe oftează și-i oferă lui Jill ce-a mai rămas din cuiul lui Skeeter. Jill clatină din cap și iese din separeu, ca să-i facă loc lui Babe. Rabbit crede că fata vrea să plece și constată cu surprindere că-i bucuros s-o vadă așezându-se la loc, vizavi de el. Își soarbe Stingerul, iar ea ronțăie gheața din limonadă, în timp ce Babe cântă din nou. De data asta, băieții din sala de biliard își văd de jocul lor. Loviturile de tac, băuturile spirtoase și muzica se amestecă și amplifică spațiul dinăuntrul lui, îl fac să ia proporții îndeajuns de mari cât să înghită lumina albastră și fețele negre, și „Honeysuckle Rose"[1] și mirosul greu de fum, mai dulce decât cel de lucernă, și spectrul acesta de vizavi, ale cărui încheieturi și antebrațe parc-ar fi diafane și-ar aparține unei alte specii; încă n-a ajuns la maturitate. Feminitatea o urmează, plutește pe lângă ea ca un zepelin miniatural pe care aproape că-l și zărește. Iar spațiul dinăuntrul lui se extinde dincolo de Salonul lui Jimbo și înglobează lumea-ntreagă, cu războaiele ei fulgerătoare și cu rasele ei policrome, cu continentele ei de forma petelor de pe tavan, cu sforile ei de atracție gravitațională care-o leagă de fiecare stea, cu nimbul ei în spațiu, ca al unei bile albastre înconjurate de nori; totul este cald, umed, pe cale să se nască, mai puțin el însuși și casa lui, care rămâne un loc ciudat și uscat, uscat și rece, rotindu-se pustie în vidul cartierului Penn

1 Melodie de jazz compusă de Fats Waller și Andy Razaf (1928).

Villas, ca o capsulă spațială în derivă. Nu vrea să se-ntoarcă acolo, dar trebuie. Trebuie.

— Trebuie să plec, zice el ridicându-se.

— Hei, hei! protestează Buchanan. Distracția de-abia acum începe.

— Trebuie să fiu acasă, în caz că ăla micu' nu-l suportă pe puștiul la care stă peste noapte. Și le-am promis alor mei că mâine am să le fac o vizită, dacă n-o s-o rețină pe mama la spital, pentru alte analize.

— Babe o să se supere că te-ai topit fără să-ți iei rămas-bun. I-ai căzut cu tronc.

— Poate se-ntoarce celălalt tip care i-a căzut cu tronc. Părerea mea e că lui Babe îi cad cu tronc tipii una-două.

— Nu fi nesuferit.

— Ba nu, chiar mi-e dragă, Doamne! Să-i spui! Cântă ca o pasăre măiastră. În ceea ce mă privește, a fost o schimbare de decor fantastică.

Încearcă să se ridice, dar marginea mesei îl obligă să se ghemuiască. Separeul se înclină, iar el se leagănă ușor, de parc-ar fi deja în casa rece, care se rotește încetișor și spre care a pornit acum. Jill se ridică odată cu el, supusă ca o imagine în oglindă.

— Într-o zi, continuă Buchanan fără să se ridice, poate o s-ajungi s-o cunoști mai bine pe Babe. E o tipă de treabă.

— Nu mă-ndoiesc, replică el, apoi îi spune lui Jill: Ia loc.

— Nu mă iei cu tine? Ei asta vor.

— Păi, nici nu mi-a dat prin cap...

Ea se așază.

— Harry, prietene, ai rănit-o-n sentiment p-asta mică! Numele tău de-alint tre' să fie Nașparliu'.

— În ceea ce-i privește pe ciudați, cum e ăsta, spune Jill, n-am nici un sentiment. Și, oricum, m-am lămurit că-i poponar.

— S-ar putea, îi ține isonul Buchanan. Ast-ar explica chestia cu nevastă-sa.

— Haide, fă-mi loc să ies din separeu. *Mi-ar plăcea* s-o iau...

— Atunci, servește-te, prietene! Fac cinste.

Babe cântă „Time After Time"[1]. *Îmi spun că sunt.*

---

1 Șlagăr compus de Sammy Cahn (1947).

Harry se apleacă. Marginea mesei îi omoară coapsele.

— Bine, puștoaico. Hai cu mine!

— Nici nu-ndrăznesc să visez la așa ceva.

— O să te plictisești, se simte el obligat să adauge, cu toată sinceritatea.

— Te-au fraierit, i-o întoarce ea.

— Jilly, hai, fii drăguță cu domnul.

Buchanan se repede afară din separeu, ca nu cumva să cadă înțelegerea, îl lasă pe Harry să se strecoare afară și se sprijină discret de el. Doamne sfinte! De sub mustața dată cu pomadă i se înalță respirația puturoasă.

— Problema e, precizează el, ultima precizare pe care-o are de făcut în seara asta, că nu dă bine deloc prezența ei aici, e și minoră, și toate cele. Gaborii nu sunt chiar așa de neprietenoși, dar ne cam țin din scurt, având în vedere și opinia publică. Așa că nu-i bine pentru nimeni. Nu-i decât un biet copil care are nevoie de-un tătic, ăsta-i adevărul gol-goluț.

— Cum a murit? o întreabă Rabbit.

— De inimă. A căzut secerat în foaierul unui teatru din New York. Se uita cu mama la *Hair*.

— OK. Hai s-o tăiem! zice Harry, apoi îl întreabă pe Buchanan: Cât face băutura? Mamă! Tocmai mi s-a lăsat în picioare.

— Facem cinste, vine răspunsul, însoțit de-o fluturare a palmei de culoarea prafului de lustruit argintul. Face cinste comunitatea neagră.

Îi scapă un horcăit și-un chicotit. Se străduiește să fie solemn:

— Foarte frumos din partea ta. Ești mare, omule!

— Ne vedem luni, la lucru.

— Jilly, drăguțo, să fii fată cuminte! Ținem legătura.

— Nu mă-ndoiesc.

E tulburătoare ideea că Buchanan muncește. Noi toți muncim. Suflete diurne și suflete nocturne. Mațele chiorăie de foame, mințile flămânzesc. Gurile molfăie, pizdele hăpăie. Monstruos. Sufletul. În copilărie, încerca să-și imagineze cum arată. Un parazit ca o tenie, pe dinăuntru. O rămurică de vâsc atârnată de oasele noastre, hrănindu-se cu aer. O meduză care se strecoară

printre plămâni și ficat. Negrii o au mai multă, mai mare. Au niște sule ca țiparii. Prădători de noapte. Le pute prohabul cu care se freacă de lume prin autobuze, le e groază de acele locuri curate și uscate unde trebuie s-ajungă Harry. Se-ntreabă dacă o să i se facă greață. Îs otravă curată Stingerele alea, băute peste cheeseburgerii selenari.

Babe schimbă ritmul, cântă șase acorduri, șase limacși negri ca smoala trântiți pe-o tavă, și se-aude „There's a Small Hotel"[1]. *Cu o fântână a dorințelor.*

Însoțit, așadar, de această Jill, Rabbit iese pe stradă. La dreapta, spre munte, Weiser se-ntinde pământiu în lumina albastră a felinarelor. Silueta nebuloasă a hotelului Pinnacle pare prăfuită, partea din spate a ceasului-reclamă la berea Sunflower își deschide petalele de neon galbene; în rest, marea arteră e întunecată. Își amintește vremurile când Weiser, cu cele cinci copertine de cinema și cu încrengătura lui de firme de neon, părea la fel de țipător împodobit ca locul de desfășurare a unui carnaval. Oamenii se plimbau agale, cu copii de mână. Acum centrul pare pustiu, secătuit de mallurile din suburbii și bântuit de violatori. DERBEDEII LOCALI ATACĂ UN CETĂȚEAN VÂRSTNIC a fost unul dintre titlurile mari ale *Vat*-ului de săptămâna trecută. În versiunea inițială, în loc de LOCALI scria NEGRI.

O iau la stânga spre Podul Running Horse. Umezeala râului îi răcorește fruntea. Se încrâncenează să nu i se facă rău. Niciodată, nici măcar în copilărie, n-a suportat treaba asta. Unora, de pildă lui Ronnie Harrison, le plăcea să dea la boboci după câteva beri sau înaintea unui meci important, să glumească pe tema balelor gălbui dintre dinți, dar Rabbit își înăbușea senzația de vomă, chiar și cu riscul unei dureri de burtă. Continuă să simtă, după șederea la Jimbo, că poartă înăuntrul lui lumea-ntreagă; o să-și înăbușe senzația. Aerul citadin al nopții. Maroniul-roșcat al gudronului și betonului răscopt peste zi, traficul camioanelor săltând de pe el ca un capac. Fascicule de faruri răzlețe o mângâie pe fată, îi luminează picioarele albe și rochia subțire, în timp ce pășește ezitant pe bordură.

---

1 Melodie compusă de Richard Rodgers (1936).

— Unde ți-ai lăsat mașina? îl întreabă ea.
— N-am mașină.
— Nu se poate!
— A luat-o nevastă-mea, când m-a părăsit.
— Și n-aveați două?
— Nu.
Asta chiar că-i o puștoaică bogată.
— Eu am mașină, spune ea.
— Și unde-i?
— Nu știu.
— Cum adică, nu știi?
— O parcam pe stradă, lângă casa lui Babe, dincolo de Plum. N-am știut că blochez intrarea unui garaj și, într-o dimineață, mi-au ridicat-o.
— Și nu te-ai dus s-o recuperezi?
— N-am avut bani să plătesc amenda. Și mi-e frică de poliție, ar putea să-mi verifice identitatea. Poliția statală trebuie să fi primit un comunicat privitor la mine.
— N-ar fi mai simplu să te-ntorci în Connecticut?
— Scutește-mă! exclamă ea.
— Ce nu-ți plăcea acolo?
— Prea mult egoism. Un egoism bolnav.
— Și fuga de-acasă miroase-a egoism. Oare ce-o fi în sufletul mamei tale?
Fata nu-i răspunde, ci traversează strada dinspre Jimbo spre capul podului. Rabbit se vede silit s-o urmeze.
— Ce mașină aveai?
— Un Porsche alb.
— Mamă!
— Mi-a dăruit-o tata de ziua mea, când am împlinit șaisprezece ani.
— Socrul meu e patronul reprezentanței Toyota din oraș.
Mereu ajung în punctul ăsta, unde o anumită simetrie le retează schimbul de replici. După ce traversează podul, ajung la un refugiu de dale pătrate, pe care, în epoca mașinilor, puține picioare mai calcă. Podul a fost înălțat în anii '30 – cu trotuare, balustrade late, socluri pentru felinare din beton dur, roșcat;

deasupra lor, la intrarea pe pod, un vechi piedestal de felinar, din fier canelat și înflorat spre vârf, se conturează impunător, dar stins, de curând iluminarea o asigură tuburi de lumină rece, în formă de violete, prinse pe tije înalte de aluminiu, în mijlocul trotuarului. Rochia ei albă e feerică la lumina asta. Numele cuiva, ilizibil, este gravat pe o placă de bronz. Jill întreabă nerăbdătoare:

— Ei bine, cum facem?

El presupune că ea se referă la un mijloc de transport. E încă prea amețit, prea năucit de fum și de Stinger ca să-și facă un plan de bătaie. Drumul spre centrul Brewerului, acolo unde taxiurile dormitează în așteptarea clienților, pare blocat. În tenebrele de dincolo de nimbul de neon al tavernei lui Jimbo, umbre maronii, derbedeii cartierului, chicotesc în pragul caselor și stau la pândă.

— Hai să traversăm podul, propune Rabbit, și poate vine un autobuz. Ultimul trece pe la unsprezece, sâmbăta poate chiar ceva mai târziu. Oricum, dacă nu vine nici unul, nu-i prea mult de mers pe jos până la mine. Puștiul meu așa face mai tot timpul.

— Îmi place să merg pe jos, spune ea, apoi adaugă înduioșător: Sunt puternică. Nu-i nevoie să mă cocoloșești.

Balustrada a fost turnată într-un model de X-uri care imită parapetele de cale ferată; trecând pe lângă ele, X-urile nu se succedă îndeajuns de repede. Pavajul granulos pe care continuă să pășească devine lipicios. E pestriț, de parcă asfaltul ar fi fost amestecat cu cristale de sare. Nu se mai fac asemenea pavaje, nu de culoarea asta roșcată, de căldura cărnii, a părului ei, de culoarea cedrului doborât, a părului ce-i flutură când se zorește să țină pasul cu el.

— De ce ne grăbim așa?

— Șșșșt! Nu-i auzi?

Mașinile trec în trombă pe lângă ei, se rostogolesc ca niște mingi de lumină înaintea lor. La o aruncătură de băț mai jos, spre albia neagră a râului, se ițesc niște hârburi albe, siluetele ambarcațiunilor. Rabbit îndrăznește să se oprească și s-arunce o privire rapidă în spate. Sunt urmăriți de două siluete maronii.

Umbrele li se micşorează şi se multiplică, apoi se lungesc şi se împuţinează din nou, în timp ce zboară ca vântul pe sub cornierele violet, în fâşiile de lumină şi în afara lor. Unul dintre bărbaţi agită ceva alb în mână. Ceva strălucitor. Harry simte că-i sare inima din piept; simte că face pe el. Capătul dinspre West Brewer al podului pare la capătul pământului. LOCALNIC ÎNJUNGHIAT ÎN TIMP CE APĂRA O FATĂ DIN ALT STAT. *Cadavrul azvârlit de pe podul istoric.* O strânge de braţ şi încearcă s-o tragă după el. Are pielea fină şi subţire, dar lipicioasă ca balustrada.

— Termină! izbucneşte ea, apoi se trage înapoi.

El se întoarce şi descoperă, cu totul neaşteptat, ceva de mult uitat, propriul curaj; trupul îi îmbracă platoşa curajului orb în faţa unei ameninţări, e rigid, doar ochii îi sunt puncte vulnerabile, el însuşi un scut semeţ. *Omoară!*

Negrii se opresc sub luna aproape purpurie şi dau înapoi, înspăimântaţi. Sunt tineri, au trupurile asudate. El e mai masiv decât ei. Fulgerul alb din mâna unuia nu-i un cuţit, ci o poşetă mică, din perle. Purtătorul ei face un pas târşâit înainte. La lumina aceea, albul ochilor lui şi perlele au culoarea levănţicii.

— E-a ta, don'şoară?

— A, da!

— Babe ne-a trimis după tine.

— Aha! Mulţumesc. Mulţumiţi-i din partea mea.

— V-am speriat cumva pe careva?

— Pe mine, nu. Pe el.

— Mda.

— Moşule, şi tu ne-ai speriat pe noi!...

— Îmi pare rău, zice Rabbit împăciuitor. Podul ăsta te bagă-n sperieţi.

— OK.

— OK.

Îşi dau peste cap ochii mov; îşi agită mâinile vineţii, în timp ce picioarele, în blugi Levi's strâmţi, li se precipită în ritmul plecării. Chicotesc amândoi; şi, tot în acest moment, două gigantice camioane cu remorcă intră pe pod, mergând în direcţii opuse: dreptunghiurile lor se suprapun zgomotos şi, comprimând

aerul dintre ele, se hurducă fiecare în drumul lui, huruind caustic. Podul trepidează. Negrii au dispărut. Rabbit își continuă drumul, împreună cu Jill.

Iarba, coniacul și frica adunată-n el fac să-i pară mai lung bulevardul pe care-l cunoaște prea bine. Nu vine nici un autobuz. Se uită cu coada ochiului cum fetei îi flutură rochia, în timp ce încearcă din răsputeri, cu pielea întinsă și cu simțurile zăpăcite și învolburate ca un nor de țânțari, să lege o conversație.

— Deci ești de fel din Connecticut.

— Dintr-un loc numit Stonington.

— Aproape de New York?

— Destul de aproape. Tati se ducea acolo lunea și se-ntorcea vinerea. Îi plăcea la nebunie să navigheze. Spunea despre Stonington că-i singurul oraș din stat cu ieșire directă la mare, toate celelalte dau spre Sound[1].

— Și zici c-a murit... Mama mea suferă de Parkinson.

— Uite ce e, chiar îți face plăcere să trăncănim atâta? Ce-ar fi să ne plimbăm în liniște? N-am mai fost niciodată în West Brewer. E drăguț.

— Ce-i așa drăguț?

— Totul. N-are un trecut, așa cum are orașul. Prin urmare, n-a adunat atâtea decepții. Uită-te la Burger Bliss! Nu-i frumos, spune și tu, aurit și cu plastic, și cu focul acela purpuriu dinăuntru?

— Acolo am cinat astă-seară.

— Cum a fost mâncarea?

— Groaznică. Poate vreau eu prea multă savoare. Ar trebui să m-apuc din nou de fumat. Puștiul meu e leșinat după Burger Bliss.

— Câți ani zici că are?

— Doișpe. Face treișpe în octombrie. E cam scund pentru vârsta lui.

— N-ar trebui să-i spui asta.

— Mda. Încerc să nu-l agasez cu treaba asta.

---

1 Golf ce separă insula Long Island de coasta statului Connecticut.

— Dar cu ce-l agasezi?

— Ei... Îl plictisesc lucrurile care mie altădată-mi plăceau. Nu cred că se distrează prea mult. Nu iese niciodată.

— Hei, cum te cheamă?

— Harry.

— Hei, uriașule Harry, te-ar deranja dacă mi-ai da ceva de mâncare?

— Bine-nțeles, adică, vreau să spun, nu. Acasă? Nu știu ce-avem în răcitor. În frigider.

— Vreau să zic acolo, la Burger Bliss.

— A, sigur! Minunat. Scuză-mă. Credeam c-ai mâncat deja.

— Poate c-am mâncat. Am tendința să uit lucrurile materiale de genul ăsta. Dar nu cred. În stomac simt că am doar limonadă.

Își alege un burger caju de 85 de cenți și un shake de căpșuni. La lumina tot mai slabă, ea își înfulecă burgerul, iar el îi mai comandă unul. Ea zâmbește a scuză. Are dinții mici, întorși spre-năuntru, rotunzi, cu niște spații între ei ce-aduc cu distanțele infime dintre litere. Sunt drăguți.

— De regulă, încerc să mă ridic deasupra mâncatului.

— De ce?

— E o treabă atât de urâtă! Nu crezi că-i unul dintre cele mai urâte lucruri pe care le facem?

— Trebuie făcut.

— Asta-i filozofia ta, așa-i?

Chiar și-n localul ăsta luminat fistichiu, chipul ei păstrează un aer misterios și evaziv, ceva care pare să fi sărit o etapă. Când termină, își șterge degetele, unul câte unul, cu un șervețel și-i spune cu convingere:

— Mulțumesc foarte mult.

El plătește. Ea își ține strâns poșeta. Oare ce-o fi având în ea? Carduri de credit? Planurile unei revoluții?

El a băut o cafea, ca să n-adoarmă. Să stea treaz toată noaptea, să i-o tragă acestei copilițe amărâte. Să țină sus stindardul țuțărilor de vârstă mijlocie. Rase diferite. În armată, li se povestea că în China femeile-și puneau lame de ras în pizdă, în eventualitatea c-ar fi încercat să le violeze japonezii. Lui Rabbit îi tremură scrotul la gândul ăsta. Ar face mai bine să se bucure

de plimbare. Străbat Weiserul, vitrinele magazinelor sunt întunecate, au doar câte-un bec aprins, pentru descurajarea spărgătorilor. Parcarea de la Acme este pustie, cu excepția câtorva îndrăgostiți; pe afișul de la cinema, *TRUE GRIT*[1] a luat locul lui *2001*. Destul de rapid ca să devină un mare succes. Traversează strada în dreptul unui semafor cu galben intermitent, spre Emberly Avenue, care mai apoi devine Emberly Drive, iar apoi Vista Crescent. Zona e întunecată.

— Chiar că te bagă-n sperieți, remarcă ea.

— Cred că de vină-i monotonia, își dă el cu părerea. Orașul în care-am crescut eu n-avea două case de-aceeași înălțime.

— Miroase rău a țevărie.

— De fapt, canalizarea scârțâie nasol de tot.

Creatura asta fumurie de lângă el i-a redus greutatea la jumătate. I se pare că plutește când urcă treptele verandei, genunchii îi tremură. Lângă umărul lui, profilul ei îi pare fin și glacial, ca figura de pe vechea monedă de zece cenți. Cheia de la ușa cu geamlâcuri în trepte aproape că-i zboară din mână, totul pare magic. Orice s-ar aștepta el să vadă când va aprinde lumina din vestibul, nu va mai fi aceeași mobilă veche, imitația de bancă de cizmar, canapeaua și fotoliul cu tapițerie argintie stând față-n față, ca doi bețivani grăsani, prea obosiți să mai urce la etaj. Ecranul televizorului stins în carcasa de metal vopsită ca să imite lemnul, rafturile transparente și goale.

— Mamă! exclamă Jill. Ăsta da prost gust!

— N-am ales noi mobila, se scuză Rabbit, pur și simplu, așa a fost să fie. Janice tot voia să schimbe perdelele.

— A fost o nevastă bună? întreabă Jill.

Răspunsul lui vine timid; întrebarea o readuce pe Janice în casă, stă tăcută în bucătărie, ghemuită la capătul scărilor, îl ascultă.

— N-a fost rea. Nu prea avea aptitudini de organizare, dar, până să se-ncurce cu tipul ăla, cel puțin făcea treabă bună. Bea cam mult, dar nu-i scăpa de sub control. Acum vreo zece ani,

---

1 Film western cu John Wayne în rolul principal.

am avut o tragedie în familie care, presupun, a trezit-o la realitate. M-a trezit și pe mine. Am pierdut un copil.

— Cum?

— Într-un accident care-a avut loc din vina noastră.

— Asta-i trist. Unde dormim?

— Ce-ar fi să dormi în camera lu' ăla micu'? Nu cred că se mai întoarce. Puștiul la care-a rămas peste noapte e un cretin răsfățat. I-am spus lui Nelson că poate să se-ntoarcă acasă dacă se-ngroașă gluma. Probabil ar fi trebuit să fiu aici, să răspund la telefon. Cât e ceasul? Ce zici de-o bere?

Deși lefteră, poartă un mic ceas la mână care trebuie să fi costat pe puțin două sute de parai.

— Douăspe și zece, răspunde ea. Nu vrei să te culci cu mine?

— Poftim? Cred că nu asta-nseamnă pentru tine culmea extazului, nu? Să te culci cu un ciudat.

— Ești ciudat, dar tocmai mi-ai dat să mănânc.

— Las-o baltă. A făcut cinste comunitatea albă. Ha-ha-ha!

— Și mai ai latura asta dulce și nostimă, de familist. Te tot întrebi cine are nevoie de tine.

— Mda, păi e greu să-ți dai seama, câteodată. Probabil că nimeni, dac-aș putea să mă-mpac cu ideea asta. Ca să-ți răspund la întrebare, sigur, mi-ar plăcea să mă culc cu tine, dacă n-ar exista riscul să fiu săltat pentru viol de minore.

— Ești speriat rău de tot de lege, nu-i așa?

— Încerc să mă țin departe de brațul ei lung, atâta tot.

— Îți făgăduiesc pe Biblie... ai o Biblie?

— Era una pe-aici pe undeva, a primit-o Nelson pe vremuri, când mergea la școala de duminică. Ne-am cam îndepărtat de lucrurile astea. Mi-ajunge promisiunea ta.

— Îți promit că am optsprezece ani. Sunt, din punct de vedere legal, femeie. Nu sunt momeala folosită de-o bandă de negri. N-o să fii jefuit sau șantajat. Poți să mă fuți liniștit.

— Nu știu cum, dar mai că-mi vine să plâng.

— Ești speriat de mine ca naiba. Hai să facem o baie și vedem dup-aia cum se leagă lucrurile.

El râde.

— Bănuiesc că, până terminăm, o să fiu destul de montat.

Ea vorbește serios, e ca un animăluț cu botul subțirel care-și adulmecă noul bârlog.

— Unde-i baia?

— Dezbracă-te aici!

Porunca o face să tresară; îi cade fața și face ochii mari de spaimă. El nu vede de ce-ar fi singurul speriat din încăpere. A naibii pramatie bogată, îi face camera de zi de prost gust! În picioare, pe covorașul pe care-a făcut el dragoste cu Janice ultima oară, Jill își scoate hainele. Își aruncă sandalele din picioare și-și scoate rochia peste cap. Nu poartă sutien. Lăptucile îi saltă-n sus, cad înapoi, îl fac să se holbeze la ea aiurit. Poartă bikini, dantelă neagră cu un model mult prea fin ca să-l distingă. Nedându-i răgaz să savureze imaginea, trage elasticul în jos cu degetele mari, își ondulează trupul și iese din ei. Acolo unde Janice are un triunghi molcuț, care-i invada interiorul coapsei atunci când nu se rădea, Jill de-abia are o umbră, un pufuleț chihlimbariu, mai închis la culoare spre centru, către o coamă delicată, zbârlită. Oasele pelviene îi ies în afară ca pomeții muritorilor de foame. Burta ei este ca de copil, fără copil în pântec. Când se întoarce, luminați din alt unghi, sânii ei sunt ca și inexistenți. Așa, goală, gâtul ei pare și mai lung: la deplina maturitate a ajuns în curba domoală dintre baza craniului și noadă, precum și la picioarele legate de șolduri cu pernițe de grăsime, rămânând plinuțe până jos. Gleznele ei sunt mai puțin fine decât ale lui Janice. Dar, hei, ea e goală în camera asta, camera lui! Această creatură extrem de ciudată, mult prea încrezătoare. Se-apleacă să-și adune hainele. Pășește cu grijă pe covorul lui, de parcă s-ar teme să nu calce pe o pioneză. Se oprește la distanță de un braț de el, cu buzele țuguiate ceremonios, cu o bucățică de piele uscată pe buza inferioară.

— Și tu?

— Sus.

Ca de fiecare dată, se dezbracă în dormitorul lui; în baie, dincolo de peretele subțire, apa începe să plângă, să cânte, să plescăie. Se uită-n jos și nici urmă de erecție. În baie, o găsește aplecată deasupra robinetului, ca să verifice temperatura șuvoiului

de apă caldă amestecată cu apă rece. Dintre buci i se zărește un smoc. Privită din spate, pare o spinare subțirică, de băiat, prinsă de fundul de satin al unei femei, de forma unei felicitări de Sf. Valentin răsturnate cu susu-n jos. Tânjește s-o atingă, să-i atingă simetria de satin, și chiar o atinge. Îi înțeapă buricele degetelor ca sticla, când o descoperim într-un loc neașteptat. La atingerea lui, Jill nu se deranjează să tresară sau să se-ntoarcă, ci-și potrivește apa după plac. Pula îi rămâne mică, dar nu mai e îngrijorat.

Baia pe care-o fac e cu totul delicată, tăcută, lichidă și pură. Sunt amândoi îndatoritori: el îi săpunește și-i clătește sânii, ca și cum curățenia lor supremă l-ar provoca să-i facă și mai curați; ea îngenunchează și-i masează spatele, de parcă acesta i-ar fi împovărat de un an de muncă istovitoare. Ea îl leagă la ochi cu o bucată de pânză îmbibată cu apă; îi numără firele albe (șase la număr) din părul de pe piept. Totuși, chiar și când stau în picioare și se șterg unul pe celălalt și se înalță deasupra ei ca un viking, el nu poate scăpa de impotența senină a senzației că ei doi sunt terminațiile unor raze de reflector îndreptate spre nori, că rolul lor este să bântuie această casă ca două creaturi alburii de la televizor, care încearcă să amuze o cameră goală.

Ea îi aruncă o privire între picioare.

— Nu prea te excit, nu-i așa?

— Ba da, ba da. Prea mult chiar... Totu-i încă prea ciudat. Nici măcar nu-ți știu numele de familie.

— Pendleton.

Ea îngenunchează pe covorașul de baie și-i ia penisul în gură. El sare-n sus ca ars.

— Așteaptă!

Jill îl privește de jos iritată, se uită la panta burții lui lăsate, e ca un copil morocănos și nedumerit, care nu știe nici un răspuns la ultima oră de curs din ziua respectivă, salivând după sugiucul oprit. O ridică exact ca pe-un prichindel, dar ea e mai înaltă decât un copil, iar subsuorii îi sunt aspri și adânci; o sărută pe gură. Nici urmă de gust de bomboane, buzele i se întăresc și-și întoarce într-o parte fețișoara îngustă, ca să-i spună lipită de umărul lui:

— Nu prea excit pe nimeni. N-am țâțe. Maică-mea are niște țâțe mortale, poate că aici e buba.

— Povestește-mi care-i buba, o îndeamnă el, conducând-o de mână spre dormitor.

— Of, Doamne, oi fi v'un expert în rezolvat necazurile altora! Din câte văd, s-ar zice că ești într-o formă mai jalnică decât mine, nici măcar nu reacționezi când cineva-și dă jos hainele.

— Prima oară-i mai greu; întâi trebuie să te obișnuiești puțin cu persoana respectivă.

Stinge lumina și se întind amândoi în pat. Ea dă să-l ia din nou în brațe, cu o gură încrâncenată și genunchi ascuțiți, nerăbdători să-și facă treaba, dar el o întinde gingaș pe spate și-i masează sânii, semețindu-i, mângâindu-i cu mișcări circulare.

— Nu la sânii tăi e buba, murmură el. Sunt adorabili.

Simte cum jos i se întărește, i se îngroașă socoteala cu cea mai mare ușurință: întocmai ca înghețata în congelator. S-A DESCHIS O CLINICĂ PENTRU FUGARI. *Tații se pun pe treabă în nopțile libere.*

Când se relaxează, Jill este și mai fibroasă; îi ies la suprafață tendoanele și resentimentele.

— Ar trebui s-o fuți pe maică-mea, ea chiar se pricepe la bărbați. Crede că lumea-ncepe și se termină cu ei. Știu că se dădea-n bărci pe de lături încă dinainte să moară tati.

— De-aia ai fugit de-acasă?

— Dacă ți-aș povesti, nu m-ai crede.

— Povestește-mi.

— Un tip cu care mă combinasem a-ncercat să mă facă să m-apuc de droguri tari.

— Nu mi se pare ceva de necrezut.

— Mda, dar avea un motiv nebunesc. Uite ce e, nu te interesează porcăriile astea. Acum ți s-a sculat, ce-ar fi să mi-o pui și gata?

— Spune-mi motivul.

— Păi, când mă tripez, îl văd, știi... pe Dumnezeu. Lui nu i se-ntâmpla asta. El nu vedea decât niște scene ca de film vechi, care nu aveau nici o însemnătate.

— Ce anume îți dădea? Iarbă?

— O, nu, uite care-i treaba, iarba... e ca și cum aș bea o Coca-Cola. LSD, când putea să facă rost. Tot felul de pilule. Spărgea mașinile medicilor ca să pună mâna pe mostre și-apoi le amesteca, să vadă ce iese. Pilulele astea au fiecare un nume, inimi purpurii[1], păpușele[2] și mai știu eu ce. Apoi, după ce-a furat o seringă, a-nceput să-și injecteze diverse, uneori nici măcar nu știa ce anume. Nebunie curată! Nu l-am lăsat să mă-nțepe. Mi-am zis că orice-mi intră pe gură pot să vomit, la o adică, dar de ceva care-mi intră în corp prin vene n-am cum scăpa și m-ar putea ucide. El zicea că ăsta-i farmecul. Era hăbăuc rău de tot, dar, știi, mă avea în puterea lui. Am fugit.

— Și a încercat să-ți ia urma?

Un drogat urcând scările. Dinți verzi, ace otrăvite. Penisul lui Rabbit s-a pleoștit ascultând-o.

— Nu, nu-i stă în fire. Spre sfârșit, cred că nici nu mă deosebea de Adam. Serios, n-avea nimic altceva în cap în afară de următoarea doză. Așa sunt drogomanii. Ajung să te plictisească de moarte. Crezi că stau de vorbă cu tine sau fac dragoste sau mai știu eu ce, dar apoi îți dai seama că ți se uită peste umăr după doza următoare. Îți dai seama că nu însemni nimic pentru ei. N-avea nevoie de mine să i-l găsesc pe Dumnezeu. Dacă l-ar fi întâlnit pe Dumnezeu pe stradă, ar fi încercat să-l mulgă de bani pentru câteva pliculețe de heroină.

— Cum arăta?

— Păi, avea cam la unu optzeci înălțime, plete castanii, ușor ondulate când își amintea să le pieptene, bine făcut. Chiar și după ce drogurile i-au veștejit obrajii, încă avea o osatură minunată. Și spatele de-a dreptul superb, cu umeri lungi, frumos arcuiți, cu acele mici protuberanțe vălurite și striate, știi tu, aici.

Îl atinge pe el, dar în fața ochilor îl are pe celălalt. Fusese atlet în gimnaziu.

— Întrebam de Dumnezeu.

---

1 În argoul anglo-american, amestec de amfetamină și barbiturice.

2 Metadonă (în argou).

— A, Dumnezeu... Se schimba tot timpul. Era de fiecare dată altfel. Dar întotdeauna îți dădeai seama că-i El. O dată, îmi amintesc că era ceva ca interiorul unui crin uriaș, mărit de mii de ori, un soi de pâlnie strălucitoare, luminoasă, care cobora din ce în ce. E greu de descris.

Se rostogolește și-l sărută pe gură, febril. Reacția lui întârziată pare s-o excite; se ridică, se ghemuiește și, ca un raton care bea apă, îi sărută bărbia, pieptul, buricul, ajunge jos și zăboveşte acolo. Buzele ei, care-l ciugulesc, sunt atât de surprinzătoare, că el se luptă să-și înăbuşe cheful de râs; degetele ei înfipte-n părul de pe coapse îl gâdilă ca amenințarea gheții pe piele. Pletele ei ridică un cort pe abdomenul lui. Încearcă s-o împingă la o parte, dar ea rămâne fermă pe poziții, așa că cel mai bine-ar fi să se relaxeze. Tavanul. Lumina din garaj cade pe tavan și dezvăluie o porțiune pătată, acolo unde s-a prelins apa de ploaie, ricoșând din horn. Trebuie să stingă lumina în garaj. Deși i-ar putea ține la distanță pe spărgători. Drogații ăștia fură orice. Se întreabă ce-o fi făcând Nelson. Băiatul doarme întotdeauna pe spate, cu gura deschisă, e de-a dreptul înspăimântător. Pielea pare să i se-ntindă pe oase ca în fotografiile de la Buchenwald. Mereu e tentat să-l trezească, să se convingă că-i OK. În seara asta a pierdut știrile de la ora unsprezece. Ultimele pierderi din Vietnam, probabil, pe undeva, revolte rasiale. Ce individ ciudat, Buchanan ăsta! Nici un plan de-a gata, doar bâjbâind, a-ncercat mai întâi să i-o vândă pe Babe, poate-i și ăsta un mod de viață. În pat, Janice se încingea ca o mâncare pusă pe foc, dar puștoaica asta rămâne rece, ca o fetiță de la școala pregătitoare care pune-n practică ce știe. Ține figura.

— Ce drăguț, spune ea, mângâindu-i cât e de lungă pula trezită, strălucind de saliva ei.

— Tu ești drăguță, replică el, că nu ți-ai pierdut credința în Dumnezeu.

— Îmi place să te fac mare și tare, îi mărturisește ea.

— De ce-ți dai osteneala? întreabă el. Sunt un ciudat.

— Vrei să intri? îl întreabă fata.

Totuşi, când ea se întinde pe spate şi-şi desface picioarele, inconştienţa ei îi pare, din nou, întristătoare şi-l inhibă, după cum îl inhibă şi felul în care tresare când încearcă s-o penetreze, aşa că i se face iarăşi mică. Pe chipul ei încetoşat se citeşte mirarea şi-i spune pe un ton în crescendo:

— Nu-ţi *place* de mine.

În timp ce el îşi stoarce creierul în căutarea unui răspuns, ea adoarme. Primeşte răspunsul la o întrebare pe care nu s-a gândit să i-o pună: e obosită? Fireşte, la fel cum era şi flămândă. O amărăciune vinovată îi contractă muşchii toracelui şi-i apasă orbitele ochilor. Se ridică, o acoperă cu un cearşaf. Nopţile sunt din ce în ce mai răcoroase, în luna august soarele se retrage pe nesimţite. Luna rece. Tapetul cojit. Piatra ponce sub o lampă bliţ. Urmele paşilor dăinuie un milion de ani, nu le acoperă nici un fir de praf. Simte la tălpi răceala linoleumului din bucătărie. Stinge lumina din garaj şi-şi unge cu unt de arahide şase biscuiţi, pentru trei sendvişuri. De când a plecat Janice, nu cumpără cu Nelson decât ce le place, îşi fac stocuri de produse cu sare şi amidon. Mănâncă biscuiţii în camera de zi, stând nu pe fotoliul cu tapiţerie argintată, ci pe cel maroniu, vechi şi demodat, pe care-l au de la începutul căsniciei lor. Mestecă şi se zgâieşte la acvariul pustiu care este ecranul televizorului. Ar trebui să-l facă ţăndări, nu-i decât o otravă. A citit undeva că puştanii din ziua de azi sunt atât de smintiţi din cauză c-au fost crescuţi cu televizorul în casă, văzând două minute dintr-o emisiune, două minute din alta. Firimiturile de biscuiţi i se opresc în părul de pe piept. Şase fire cărunte. Trebuie să fie mai multe de-atât. Oare ce i-o fi făcut Janice lui Stavros şi lui nu? Tot ce se poate. Are trei găuri şi două mâini. Oare-o fi fericită? Speră că da. Biata tăntăloaică, într-un fel, i-a frânt aripile. Las' să-nflorească lucrurile. Interiorul unui crin imens. Se întreabă dacă Isus are s-o aştepte pe maică-sa, un bărbat în cămaşă de noapte, la capătul unei pante strălucitoare. Speră că aşa va fi. Îşi aduce aminte că mâine trebuie să meargă la lucru, apoi îşi dă seama că, de fapt, nu trebuie, e duminică. Duminica, nenorocită zi! Ruth făcea băşcălie de el şi de biserică. Pe-atunci i se scula fără probleme. Ruth şi ferma

ei de găini – se întreabă dacă ea chiar poate să suporte așa ceva. Speră că da. Se ridică alene din fotoliul generos, își scutură firimiturile din părul de pe piept. Unele se desprind și se agață mai jos. Se întreabă de ce-o fi atât de cârlionțat în zona aia, atât de pufos, s-ar putea umple saltele cu părul ăsta, dacă lumea s-ar rade, la fel cum din părul călugărițelor se făceau peruci. Sus, trupul acela din patul lui îl face să-și simtă inima grea ca un lingou de argint. Uitase că s-a pricopsit cu ea. Încheieturi naspa. Biata copilă, se trezește și încearcă iar să facă dragoste cu el, îi bagă-n gură o limbă parcă de pâslă și-adoarme la loc. Își plătește casa și masa în natură. Etică puritană. Iar el se masturbează cu gândul la Peggy Fosnacht. Oare ce-o să zică Nelson?

Jill doarme până târziu. La zece și-un sfert, Rabbit își clătește castronelul de cereale și ceașca de cafea, iar Nelson intră pe ușa de la bucătărie, îmbujorat de mersul pe bicicletă.

— Bună, tati!

— Șșșt!

— De ce?

— Mă doare capul de gălăgia pe care-o faci.

— Te-ai îmbătat aseară?

— Cum vorbești cu mine? Nu mă-mbăt niciodată.

— Doamna Fosnacht a plâns după ce-ai plecat.

— Probabil fiindcă tu și cu Billy sunteți niște pușlamale.

— Zicea că te duci să te-ntâlnești cu cineva în Brewer.

N-ar trebui să le spună copiilor chestii din astea. Ce ți-e și cu femeile divorțate! Își transformă fiii în niște mici soți: plâng, se cacă și-și schimbă Tampaxul în fața lor.

— Da, cu un tip cu care lucrez la Verity. Am ascultat o negresă cântând la pian și-apoi am venit acasă.

— Noi am stat până după doișpe juma' și ne-am uitat la un film cașto, violent, despre niște tipi care-au debarcat undeva, în niște bărci deschise în față, undeva... în Norvegia, parcă...

— În Normandia.

— Exact! Ai fost acolo?

— Nu, eram de vârsta ta când s-a întâmplat asta.

— Se vedea cum gloanțele de mitralieră împroașcă apa. A fost marfă!

— Hei, încearcă să vorbești mai încet.

— De ce, tati? S-a întors mami? Chiar s-a întors?

— Nu. Ai luat micul dejun?

— Îhî, ne-a dat costiță și friganele. Am învățat cum se fac. Nu-i greu. Doar spargi niște ouă, înmoi pâinea-n ele, apoi o frigi. O să-ți fac și ție într-o zi.

— Mulțumesc. Maică-mea ne făcea friganele.

— Nu-mi place cum gătește. Totul are un gust unsuros. Tată, ție nu-ți stătea-n gât mâncarea ei?

— Ba chiar îmi plăcea. Nu știam că se poate găti și altfel.

— Billy Fosnacht zice că-i pe moarte. Așa-i?

— Suferă de o boală. Dar e una cu evoluție foarte lentă. Ai văzut cum este. Se poate întâmpla să-și revină. Tot timpul se descoperă medicamente noi.

— Eu sper să moară, tati.

— Ba nu. Să nu mai spui așa ceva.

— Doamna Fosnacht îi spune lui Billy că trebuie să exprimi tot ce simți.

— Sunt sigur că-i spune o grămadă de tâmpenii.

— De ce tâmpenii? Eu zic că-i simpatică, odată ce te obișnuiești cu ochii ei. Ție nu-ți place, tati? Ea zice că n-o placi.

— Peggy e OK. Ce program ai azi? Când te-ai dus ultima oară la școala de duminică?

Băiatul face un ocol ca să se plaseze în raza vizuală a lui taică-su.

— Am avut un motiv să-i dau zor s-ajung acasă. Domnul Fosnacht îl ia pe Billy la pescuit pe râu, în barca unui cunoscut de-al lui, iar Billy m-a întrebat dacă pot să vin și eu. I-am zis că trebuie să-ți cer voie. OK, tati? Oricum, trebuia să mă-ntorc să-mi iau un costum de baie și pantaloni curați. P-ăștia mi i-am mânjit cu ulei pe nenorocita aia de motoretă.

Peste tot în jur, Rabbit aude cum se duce de râpă limba. Spune cu glasul stins:

— N-am știut că se poate pescui în râu.

— L-au curățat, așa zice Ollie. Cel puțin, în amonte de Brewer. Zice că l-au populat cu păstrăv pe lângă Insula Eifert.

Ollie, vasăzică.

— Asta-i la distanță de câteva ceasuri bune. N-ai pescuit niciodată. Amintește-ți ce tare te-a plictisit meciul la care te-am dus.

— Dar a fost un meci plictisitor, tati. Îl juca altcineva. Asta-i o treabă pe care-o faci tu. Ei, tati? OK? Trebuie să-mi iau costumul de baie și-am promis că mă-ntorc cu bicicleta până-n zece jumate.

Puștiul a ajuns lângă scară: oprește-l!

— Și eu ce fac toată ziua, dacă tu pleci? îi strigă Rabbit.

— Poți s-o vizitezi pe mama mare. Ea oricum preferă să te vadă doar pe tine!

Băiatul înțelege c-a primit permisiunea și-o ia la goană în sus pe scări. Țipătul lui de pe palier îi îngheață tatălui sângele-n vine. Rabbit se-apropie de baza scărilor, gata să-l prindă în brațe pe Nelson. Dar băiatul, teafăr, se oprește înspăimântat pe cea mai joasă treaptă a scării.

— Tati, mișcă ceva în patul tău!

— În patul meu?

— M-am uitat înăuntru și-am văzut!

— O fi fost ventilatorul de la aerul condiționat, o fi săltat cearșaful, îi sugerează Rabbit.

— *Tati!*

Paloarea de pe chipul copilului începe să dispară, de parcă, în povestea asta de groază, ar începe să se lămurească unde-a greșit.

— Avea părul lung și-am văzut și-o mână. Nu chemi poliția?

— Nu, lasă-i pe amărâții ăia de polițai să se odihnească. E duminică. E-n regulă, Nelson, știu cine-i.

— Știi?

Ochii băiatului se afundă în orbite, în timp ce creierul lui pune cap la cap toate informațiile pe care le are în legătură cu ființele cu păr lung care stau în pat. Încearcă să stabilească o

legătură între detaliile incomplete de care dispune și silueta uriașă a tatălui său, o imensă enigmă în maiou. Rabbit explică:

— E o fată care-a fugit de-acasă și m-am pricopsit, nici eu nu știu cum, cu ea. Aseară.

— Și-o să locuiască aici?

— Nu, dacă nu vrei și tu, răsună în capul scărilor vocea calmă a lui Jill.

A apărut înfășurată într-un cearșaf. Somnul a făcut-o mai expresivă, acum are ochii verzi ca iarba proaspăt încolțită.

— Mă numesc Jill, se prezintă ea. Tu ești Nelson. Tatăl tău mi-a povestit despre tine.

Înaintează către el înfășurată în cearșaful acela, ca un senator roman, cu părul băgat sub faldurile lui, cu fruntea strălucitoare. Nelson rămâne pe poziții. Rabbit constată cu uimire că au aproape aceeași înălțime.

— Bună, răspunde copilul. Ți-a povestit, pe bune?

— O, da! continuă Jill, dovedindu-și buna creștere, transformându-se, neîndoielnic, în mama ei, o femeie care face conversație politicoasă într-o casă străină, lăudând vazele și perdelele gazdei. *Tot timpul* se gândește la tine. Ești norocos să ai așa un tată iubitor!

Puștiul o privește cu buzele ușor întredeschise. Dimineața de Crăciun. Nu știe despre ce-i vorba, dar vrea să-i placă darul înainte să fie despachetat.

Jill își înfășoară mai strâns cearșaful în jurul trupului și-i conduce în bucătărie, prinzându-l pe Nelson în mrejele glasului ei.

— Ce noroc pe capul tău c-o să te plimbi cu barca! Ador bărcile. Acasă aveam un cuter lung de șapte metri.

— Ce-i ăla cuter?

— E o navă cu un singur catarg.

— Altele au mai multe?

— Firește. Șalupele și goeletele. Goeletele au arborele mare în spate, iar șalupele în față. Cândva am avut o șalupă, dar era prea solicitantă, aveai nevoie de înc-o persoană.

— Ieșeai pe mare?

— Toată vara, până-n octombrie. Și asta nu-i tot. Primăvara trebuia să-i curățăm cu toții coca, s-o călăfătuim și s-o vopsim.

Asta-mi plăcea cel mai mult. Lucram cu toţii cot la cot, părinţii, eu şi fraţii mei.

— Câţi fraţi ai?

— Trei. Cel mijlociu e aproape de vârsta ta. Are treisprezece ani.

El dă din cap:

— Aproape.

— Era favoritul meu. E favoritul meu.

Afară, o pasăre croncăne răguşită, cuprinsă dintr-odată de agitaţie. Să fie vreo pisică? Frigiderul toarce.

Pe neaşteptate, Nelson o anunţă:

— Şi eu am avut o soră, dar a murit.

— Cum o chema?

În locul lui, trebuie să răspundă taică-su:

— Rebecca.

Totuşi, Jill nu se uită la el, ci se concentrează asupra băiatului.

— Pot să iau micul dejun, Nelson?

— Sigur.

— Nu vreau să-ţi mănânc din greşeală cerealele preferate sau mai ştiu eu ce.

— Stai liniştită. Hai să-ţi arăt unde le ţinem. Să nu iei Rice Krispies, sunt vechi de-o mie de ani şi au gust de făină cu cocoloaşe. Raisin Bran şi Alphabits sunt OK, le-am cumpărat săptămâna asta de la Acme.

— Cine face cumpărăturile, tu sau tatăl tău?

— Ei... amândoi. Câteodată ne întâlnim pe Pine Street, după ce iese de la muncă.

— Şi pe mama când o vezi?

— O văd des. Uneori îmi petrec weekendul la Charlie Stavros acasă. Are în birou un pistol adevărat. E OK, are autorizaţie. Nu m-am dus în weekendul ăsta fiindcă au plecat la mare.

— Unde la mare?

Încântat s-o vadă aşa de habarnistă, Nelson zâmbeşte discret.

— În New Jersey. Toată lumea îi spune simplu – la mare. Pe vremuri, ne mai duceam din când în când la Wildwood, dar tati nu înghiţea traficul.

— Uite, de-asta mi-e dor, spune Jill, de mirosul mării. Orașul în care-am crescut e pe o peninsulă înconjurată de mare din trei părți.

— Hei, vrei să-ți fac friganele? Tocmai am învățat.

Probabil împuns de gelozie, Rabbit nu mai suportă să asiste la scenă: fiu-su, deși mărunțel și slăbănog, a preluat controlul și e pe fază, iar Jill, înfășurată în cearșaf, arată ca un personaj de desene animate, zici că-i Justiția, Libertatea sau Pacea Jelind. Iese să aducă înăuntru ediția de duminică a *Triumph*-ului. Se așază la soare, pe treptele verandei, și citește rubrica umoristică până când gâzele îl sâcâie prea tare, apoi se întoarce în camera de zi și citește la întâmplare despre egipteni, echipa de baseball din Phillies și familia Onassis. Din bucătărie se-aud sfârâieli, chicoteli și șoapte. Tocmai a ajuns la rubrica de grădinărit *(Nu disprețuiți modestele sânziene, măcrișul și calomfirul, care cresc din abundență, pline de seninătate, pe câmpii și la marginea drumurilor, în aceste zile de august; uscate și aranjate cu grijă, alcătuiesc buchete plăcute, care vă vor înveseli lunile de iarnă ce bat la ușă),* când intră copilul cu o mustață de lapte și, cu ochii mari, imperios, cu o energie nebănuită, îl întreabă:

— Hei, tati, poate să vină și ea cu noi? L-am sunat pe Billy și el zice că tatăl lui n-are nimic împotrivă, doar că trebuie să ne grăbim. Poți să vii și tu.

— Poate am *eu* ceva împotrivă.

— *Tati!* Nu!

Harry citește pe chipul încordat al fiului său: *Vezi că ne-aude. E singură pe lumea asta. Trebuie să ne purtăm frumos cu ea, trebuie să fim amabili cu săracii, amărâții și negrii. Iubirea s-a mutat aici.*

Luni, Rabbit culege prima pagină a *Vat*-ului. VĂDUVĂ DE ȘAIZECI ȘI ȘAPTE DE ANI, VIOLATĂ ȘI JEFUITĂ. *Au fost reținuți trei tineri de culoare.*

Autoritățile polițienești au dezvăluit sâmbătă că au reținut pentru cercetări doi minori de culoare și pe Wendell Phillips, de 19 ani,

cu domiciliul în Plum Street numărul 42 B, în legătură cu atacul brutal asupra unei femei sşnr ăb cîtdzî, în legătură cu atacul brutal asupra unei femei albe în vârstă, în noaptea de joi.

Atacul comis fără scrupule, ultimul dintr-o serie de incidente similare petrecute în Zona Trei, i-a determinat pe locuitorii cartierului să organizeze un comitet de protest, care a participat la întrunirea de vineri a Consiliului Primăriei.

Nimeni nu este în siguranţă

„Nimeni nu mai este în siguranţă pe st

„Nimeni nu mai este în siguranţă pe

străzi", le-a declarat reporterilor VAT Bernard Vogel, purtătorul de cuvânt al comitetului.

„Nimeni nu mai e în siguranţă nici măcar în propria casă."

Printre zdrăngăneli, Harry simte o bătaie uşoară pe umăr şi se uită-n jur. Pajasek, cu o figură îngrijorată, îi spune:

— Angstrom, la telefon.

— Cine mama dracu'...?

Se simte obligat să spună asta, ca să se scuze c-a fost sunat la serviciu, în timpul pe care i-l plăteşte Verity.

— O femeie, îl anunţă Pajasek, deloc impresionat.

Oare cine-o fi? Jill (aseară, părul ei încă umed după plimbarea cu barca l-a gâdilat pe burtă, în timp ce-a reuşit să-l aducă la orgasm) a dat de bucluc. O fi răpit-o... poliţia, negrii. Sau Peggy Fosnacht l-o fi sunând să-l invite din nou la cină. Sau starea maică-sii s-o fi înrăutăţit şi, cu ultimele puteri, a format

numărul ăsta. Nu l-ar mira să vrea să stea de vorbă cu el și nu cu taică-su, nu s-a-ndoit nici o clipă că pe el îl iubește cel mai mult. Telefonul e în micul birou al lui Pajasek, trei pereți de sticlă jivrată, pe măsuța plină de cataloage cu piese de schimb (Mergenthalerele astea vechi se strică mai tot timpul), plus șpaltul îndosariat al ediției.

— Alo?

— Bună, scumpule! Ghici cine-i la telefon.

— Janice. Cum a fost la mare?

— Aglomerație mare și umezeală. Aici cum a fost?

— Destul de bine.

— Așa am auzit și eu. Am auzit că te-ai plimbat cu barca.

— Mda, a fost ideea copilului. L-a convins pe Ollie să mă invite. Am fost pe râu în sus, până la Insula Eifert. N-am prins mare lucru. Administrația statului a pus niște păstrăvi, dar bănuiesc că apa încă-i prea plină de praf de cărbune. M-am ars așa de tare pe nas, că nici nu pot să-l ating.

— Am auzit c-ați fost o grămadă la bord.

— Vreo nouă inși. Ollie e tot timpul înconjurat de gașca lui de cântăreți. Am pus de-un picnic pe locul fostei tabere, lângă Stogey's Quarry, știi tu, acolo unde-a locuit atâția ani vrăjitoarea aia. Prietenii lui Ollie și-au scos chitarele și-au cântat. A fost drăguț.

— Am auzit că și *tu* ai avut un invitat.

— Cine ți-a spus?

— Mi-a zis Peggy, iar ei i-a zis Billy. Era foarte entuziasmat, i-a povestit că Nelson a venit c-o prietenă.

— Mai tare ca o motoretă, nu?

— Harry, nu mi se pare deloc amuzant. Unde-ai găsit-o pe fata asta?

— Ei, e dansatoare la bară aici, la tipografie. În timpul pauzei de masă. La cererea sindicatului.

— *Unde*, Harry?!

Insistența ei istovită și disprețuitoare îl amuză. Încrederea în forțele proprii îi e în creștere, parc-ar fi o școlăriță.

— Am agățat-o, ca să zic așa, într-un bar, mărturisește el.

— Ei bine, măcar ești sincer. Cât mai stă acolo?

— N-am întrebat-o. Puștanii din ziua de azi nu-și fac planuri, așa cum ne făceam noi. Nu-s speriați c-o să moară de foame. Hei, trebuie să mă-ntorc la lucru. Apropo, lui Pajasek nu-i place să fim sunați aici.

— Nu intenționez să-mi fac un obicei din asta. Te-am sunat la serviciu fiindcă n-am vrut să ne-audă Nelson. Harry, ești atent la ce-ți spun?

— Firește, la ce altceva să fiu?

— Vreau ca fata aia să dispară din casa mea. Nu vreau să-l expui pe Nelson la chestii de-astea.

— Ce fel de chestii? Vrei să zici la chestiile pe care le faceți tu și cu Stavros?

— Charlie e un bărbat matur. Are-o mulțime de nepoți și nepoate, așa că știe cum să se poarte cu Nelson. Fata asta parc-ar fi un animal hăituit și drogat.

— Așa a descris-o Billy?

— După ce-a discutat cu Billy, Peggy l-a sunat pe Ollie, care i-a furnizat o descriere mai bună.

— Și așa a descris-o el. Măi, să fie... Păreau să se-nțeleagă de minune. În orice caz, era mai arătoasă decât cele două ciori bătrâne pe care le-a adus Ollie.

— Harry, ești dezgustător! Consider c-ai apucat-o pe cărări greșite. Presupun că n-am nici un drept să comentez felul în care-ți rezolvi nevoile sexuale, dar n-am să admit ca fiul meu să fie corupt.

— Dar nu-i corupt. L-a convins s-o ajute la spălatul vaselor, ceva ce noi n-am reușit niciodată. Îi e ca o soră.

— Și ție ce ți-e, Harry?

Cum el ezită să-i răspundă, ea repetă, pe un ton ironic, dureros, ca al maică-sii:

— Harry, ție ce-ți e? O mică nevestică?

El se gândește și-i răspunde:

— Vino acasă, sunt sigur c-o să plece.

Acum Janice e cea care cade pe gânduri. În cele din urmă, declară:

— Dacă mă-ntorc acasă, va fi numai ca să-l iau pe Nelson.

— Ia-ncearcă, o invită el și-i închide.

Rămâne un minut pe scaunul lui Pajasek, dând telefonului o șansă să sune din nou. Și chiar sună. Ridică receptorul:

— Mda?

— Harry, zice Janice aproape plângând, nu-mi face plăcere să-ți spun asta, dar, dacă te-ai fi purtat cum trebuie, n-aș fi plecat de-acasă. Tu m-ai împins la treaba asta. Nu știam ce-mi lipsește, dar acum, că am ce-mi trebuie, știu. Refuz să iau asupra mea toată vina. Vorbesc serios.

— OK. Nu dăm vina pe nimeni. Ținem legătura.

— Vreau ca fata aia să stea departe de fiul meu.

— Se-nțeleg de minune, stai liniștită.

— O să te dau în judecată. O să te târăsc prin tribunale.

— Bine. După toate isprăvile tale, judecătorul o să aibă măcar de ce să râdă cu lacrimi.

— Legal, aia-i casa mea. Cel puțin jumătate din ea.

— Spune-mi care jumătate-i a mea și o să-ncerc s-o țin pe Jill acolo.

Janice închide. Probabil a rănit-o faptul că el a pomenit numele lui Jill. De data asta nu mai așteaptă ca telefonul să sune din nou și pleacă din micul birou cu geamuri jivrate. Tremurul mâinilor, pe care și le simte temătoare și umflate, se contopește cu zăngănitul mașinăriilor; sudoarea trupului i se pierde în mirosul de ulei și cerneală. Se reașază la Mergenthaler-ul lui și culege anapoda trei rânduri, până ce reușește să-și scoată din minte telefonul ei. Își imaginează că Stavros îi poate obține un avocat bun. Dar, departe de-a vedea în Stavros un inamic, el se bazează pe faptul c-o va ține pe femeia asta nebună, pe nevastă-sa, sub control. Prin trupul ei, s-au înfrățit.

Odată cu trecerea nopților, Jill ajustează trupul lui Rabbit după al ei. El nu-și poate învinge teama de a-i folosi trupul ca pe al unei femei – pizda, parte a trupului, înțeapă ca spinul; nu și-o vâră în ea fără să-și amintească de lamele acelea –, dar ea, începând din noaptea aceea cu părul umed, de după plimbarea cu barca, își desăvârșește metodele de a-i da mustul în fiert cu degetele și gura. În consecință, pe piele îi apar mici bălți de spermă închegată și, deși sunt ușor de șters, în imaginația

lui lasă semne ca niște arsuri de acid pe umeri, pe gâtlej, pe curbura spatelui. Îi apare halucinant corpul ei subțire, alb, mlădios, acoperit în cele din urmă în întregime de aceste arsuri invizibile, ca un copil ars cu napalm, dat la ziar. Iar el, la rândul lui, când încearcă să-i întoarcă favorul cu mâinile sau gura, este descurajat, respins la modul politicos, asigurat că deja a terminat satisfăcându-l pe el sau i se cere doar presiunea tăcută a unei coapse vârâte între ale ei și, după câteva minute în care el nu sesizează nici un spasm eliberator, îi mulțumește. Nopțile de august sunt cleioase și incomode. Când stau întinși pe spate, plafonul de aer înăbușitor pare la doar câțiva centimetri deasupra lor. Pe lângă casă gonește o mașină, face zgomot pe asfaltul moale și pietriș. Dincolo de râu, la o milă depărtare, behăie o sirenă de poliție, un semnal sonor recent introdus, mai nebunesc decât vechiul șuier care suia și cobora. Nelson aprinde o lumină, urinează, trage apa, stinge lumina cu un *pac* care răsună ca și cum ar fi fost la doi pași. O fi tras cu urechea? S-o fi uitat pe gaura cheii? Jill respiră hârâit. Doarme.

Când se întoarce de la muncă, o găsește stând și citind, stând și cosând, stând și jucând Monopoly cu Nelson. Lecturile ei sunt ciudate: yoga, psihiatrie, zen, cărți șutite de pe rafturile de la Acme. Cu excepția drumurilor la cumpărături, n-o scoți din casă nici cu tunul, nici măcar noaptea. Nu pentru c-ar căuta-o poliția mai multor state – sunt mii de oameni ca ea, căutați de poliție –, ci din cauză că lumina zilei și peisajele și străzile care-au fost bucuria vieții lui Rabbit par să-i facă silă. Se uită rar la televizor, de vreme ce ea părăsește camera de-ndată ce dau drumul la aparat, deși, când ea e la bucătărie, el ia uneori pe furiș câte-o doză de știri de la ora șase. În schimb, seara, ea și cu Nelson discută despre Dumnezeu, frumusețe și sens.

— Orice-ar face oamenii, spune ea, ceea ce-au simțit când au făcut un lucru rămâne întipărit în lucrul respectiv. Dac-a fost făcut pentru bani, miroase-a bani. De-aia sunt casele astea atât de urâte, tot ce-au făcut în grabă, ca să scoată profit; asta a rămas întipărit în ele. De-aia sunt catedralele atât de frumoase; nobilii și doamnele în straie de catifea și hermină urcau

pietrele sus pe platforme. Imaginează-ți un pictor. Stă în fața șevaletului, cu pensula înmuiată într-o culoare. Orice simte el când atinge pânza – dacă e obosit, plictisit, fericit sau mândru – va rămâne. Aceeași culoare, dar noi îi vom simți starea de spirit. Ca amprentele. Ca scrisul de mână. Omul e un mijloc de transformare a lucrurilor în spirit și a spiritului în lucruri.

— În ce scop? o întreabă Nelson.

— Scopul este extazul, îi explică ea. Energia. Orice lucru bun înseamnă extaz. Lumea este așa cum a creat-o Dumnezeu și nu pute-a bani, nu-i niciodată obosită, prea multă sau prea puțină, e întotdeauna cât se poate de plină. La câteva secunde după un cutremur, pietrele rămân nemișcate. În toate există o muzică, chiar și în tunet sau în avalanșă. Când ieșeam în larg cu barca tatălui meu, mă uitam la stele și mi se părea că sunt legate prin niște corzi invizibile, perfect acordate, interpretând mii de note pe care aproape le-auzeam.

— Dar de ce nu le putem auzi? întreabă Nelson.

— Fiindcă egoismul ne asurzește. Egoismul ne orbește. De fiecare dată când ne gândim la noi, e ca și cum ne-am pune un fir de praf în ochi.

— Chestia asta e și-n Biblie.

— La asta s-a referit El. Fără egoismul nostru, universul ar fi absolut imaculat, toate animalele și pietrele, și păianjenii, și rocile selenare, și stelele, și firele de nisip și-ar vedea de treabă la modul inconștient. Singura conștiință ar fi a lui Dumnezeu. Gândește-te, Nelson, problema se pune în felul următor: materia este oglinda spiritului. Dar ea e tridimensională, ca o cameră imensă, ca o sală de bal. Iar în ea sunt aceste *alte* oglinzi minuscule, înclinate care cum se nimerește și care reflectă lumina total aiurea. Fiindcă, pentru chipul cel mare care se uită în ele, aceste oglinjoare nu sunt decât niște puncte negre, în care El nu se poate vedea pe Sine.

Rabbit e fermecat s-o audă vorbind așa. Glasul ei, de obicei laconic și sec, se strecoară printre propoziții ca într-o recitare memorată, profundă, un murmur subteran. Ea și Nelson stau pe podea, cu tabla de Monopoly între ei, cu case și hoteluri și bani, jocul durează de zile întregi. Nici unul nu dă vreun semn

că-i conștient de prezența lui Rabbit în cameră și de faptul că se uită la ei de sus, stând în picioare.

— Atunci, de ce nu se debarasează El, pur și simplu, de punctele astea negre? întreabă Rabbit. Înțeleg că punctele suntem noi.

Jill ridică privirea, în acest moment chipul îi e inexpresiv ca o oglindă. El își amintește noaptea trecută și se așteaptă s-o vadă cu urme de arsuri în jurul gurii; parc-ar fi umplut, ca un robinet scăpat de sub control, un urcior alunecos, cu gura îngustă.

— Nu sunt sigură că El a avut timp să ne observe, răspunde ea. Cosmosul e atât de mare, iar partea ocupată de noi, atât de mică! Atât de mică și de recentă...

— Poate-o să reușim să ne autoeliminăm, îi sugerează Rabbit îndatoritor.

Vrea să fie de ajutor, să țină fruntea sus. Nu-i niciodată prea târziu ca să înveți. Cu Janice și cu bătrânul Springer în veci n-ar fi putut avea o astfel de conversație.

— Există dorința de moarte, recunoaște Jill.

Nelson i se adresează numai ei:

— Crezi că există viață pe alte planete? Eu nu cred.

— Vai, Nelson, cât de meschin ești! Și de ce, mă rog?

— Nu știu, e o prostie...

— Hai, spune.

— Mă gândesc că, dac-ar exista viață pe alte planete, i-ar fi ucis pe cosmonauții noștri când au ieșit din nava spațială. Dar nu s-a-ntâmplat asta, așa că nu există viață în rest.

— Nu fi prost, intervine Rabbit. Luna e la o aruncătură de băț. Noi vorbeam despre viață în constelații situate la o distanță de milioane de ani lumină.

— Nu, eu zic că Luna a fost un test bun, spune Jill. Dacă nimeni nu s-a deranjat s-o apere, asta dovedește cu cât de puțin se mulțumește Dumnezeu. Cu kilometri întregi de praf gri.

— Știu un tip la școală, îi povestește Nelson, care zice că există vietăți pe Lună, dar sunt mai mici decât atomul, așa că n-o să le găsească nici măcar când o să macine rocile aduse de-acolo. Și mai zice că au orașe întregi și tot tacâmul. Ne intră-n corp

prin nări, odată cu aerul inspirat, și ne fac să credem că vedem farfurii zburătoare. Așa zice tipul ăsta.

— Eu, personal, continuă Rabbit cu sugestiile, inspirându-se dintr-un vechi articol de fond din *Vat* cules de el, am unele speranțe legate de interiorul lui Jupiter. Știți, suprafața pe care-o vedem noi e gazoasă. La câteva mii de kilometri sub scoarță, ar putea exista un amestec de chimicale care să întrețină o formă de viață, cum ar fi peștii.

— Frica ta puritană de pustiu te face să speri asta, îi răspunde Jill. Crezi că celelalte planete trebuie să fie *folosite* la ceva, trebuie să fie *cultivate*. De ce? Poate că planetele au fost create doar ca să-i învețe pe oameni să numere până la șapte.

— N-ar fi fost mai simplu s-avem șapte degete la un picior?

— Un copil de la școală, intervine Nelson, s-a născut cu un deget în plus. I l-au tăiat doctorii, dar tot se vede unde-a fost.

— În plus, continuă Jill, mai e și astronomia. Fără planete, cerul nopții ar fi fost o chestie rigidă și n-am fi descoperit niciodată a treia dimensiune.

— Drăguț din partea lui Dumnezeu, comentează Rabbit, având în vedere că nu suntem decât niște puncte pe oglinda lui.

Jill îi respinge argumentul cu un gest nepăsător.

— El face totul, spune ea, că veni vorba. Și asta nu pentru că trebuie neapărat s-o facă.

Când vrea, știe să fie nepăsătoare. După ce i-a spus o dată c-ar trebui să petreacă mai mult timp afară, a ieșit și-a făcut plajă doar în slip, pe o pătură întinsă lângă grătar, făcând sau nu deliciul vecinilor din câteva zeci de case. Când o vecină a sunat să se plângă de atitudinea ei, Jill s-a justificat:

— Am țâțele atât de mici, c-ar fi putut să creadă că-s băiat.

Apoi, după ce Harry a-nceput să-i dea treizeci de dolari pe săptămână, ca să aibă de cheltuială, s-a dus la poliție și și-a răscumpărat Porsche-ul. Taxele de parcare i-au mărit de patru ori amenda inițială. Și-a dat adresa din Vista Crescent și le-a spus că, peste vară, stă la unchiul ei.

— Mai mare daraua decât ocaua, i-a povestit ea lui Rabbit, dar Nelson s-ar cuveni să aibă o mașină prin preajmă. La vârsta

lui, e prea umilitor să n-aibă. Toată lumea are mașină în America, numai tu n-ai.

Așa că Porsche-ul a ajuns să fie parcat în dreptul casei lor. Are caroseria albă prăfuită, aripa din față, de pe partea pasagerului, zgâriată, iar una dintre clemele care-i prind acoperișul decapotabil este stricată. Lui Nelson îi place atât de mult, încât mai că-i vine să plângă în fiecare dimineață, când dă cu ochii de ea. O spală. Îi citește instrucțiunile de folosire și-i schimbă pneurile. În săptămâna aceea eterică dinainte de începerea școlii, Jill îl duce cu mașina la țară, în ținutul ogoarelor și în munții din Districtul Brewer; îl învață să conducă.

În unele zile se întorc abia după ce Rabbit a ajuns acasă de-o oră.

— Tati, m-am distrat de minune! Am urcat pe-un munte unde există un adăpost pentru șoimi și, la-ntoarcere, Jill m-a lăsat la volan pe serpentine, pân-am ajuns la autostradă. Ai auzit vreodată de frâna de motor?

— O folosesc tot timpul.

— E atunci când schimbi într-o viteză mai mică în loc să frânezi. E mișto senzația! Porsche-ul lui Jill are vreo cinci viteze și poți să iei curbele foarte repede, pentru că are centrul de greutate atât de jos.

Rabbit o întreabă pe Jill:

— Ești sigură c-ai procedat bine? Copilul putea să omoare pe cineva. N-am chef să mă trezesc dat în judecată.

— E foarte priceput. Și cu capul pe umeri. Trebuie să fi moștenit asta de la tine. La-nceput, stăteam pe scaunul șoferului și-l lăsam doar să-nvârtă de volan, dar asta-i mai periculos decât să fie el la comandă. Iar pe munte nu era nici țipenie.

— Cu excepția șoimilor, tati. Stau pe niște pini și-i așteaptă pe indivizii care le-aduc stârvuri de vaci și alte alea. E de-a dreptul scârbos!

— Păi, spune Rabbit, șoimii trebuie să trăiască și ei.

— Așa i-am zis și eu, intervine Jill. Dumnezeu e și în tigru, și în miel.

— Mda. Lui Dumnezeu îi place grozav să halească din el însuși.

— Ştii ce eşti tu ? îl întreabă Jill, cu ochii de un verde-pajişte, cu părul o harababură minuţios complicată, de culoarea cedrului, topindu-se în lumina din fereastră; i-a venit o idee. Eşti un cinic.

— Sunt doar un om între două vârste. Dac-ar veni cineva la mine şi mi-ar spune: „Sunt Dumnezeu", i-aş răspunde: „Arată-mi legitimaţia".

Jill înaintează în paşi de dans, animată de veselia şi nebunia pe care i le-a insuflat această zi minunată, şi-l îmbrăţişează din zbor, e o îmbrăţişare ca de fluture.

— Eu cred că eşti frumos! Şi eu, şi Nelson credem asta. Discutăm adesea.

— Serios? Ăsta-i singurul lucru care vă trece prin minte, să vorbiţi despre mine?

Vrea să fie nostim, să-i întreţină această stare de spirit, dar chipul ei încremeneşte, ezită o secundă; iar expresia aşternută pe chipul lui Nelson îi spune c-a atins un punct nevralgic. În legătură cu ce fac ei. În maşinuţa aia. Ei bine, n-au nevoie de prea mult spaţiu, de prea mult contact: au trupuri tinere. Mustaţa de-abia mijită a puştiului, firicele negre; coama ei castanie. Trupuri încă neabrutizate, ca al lui. Cea mai discretă atingere, la vârsta dorinţelor. Sfiala lor fraternă, atingerea mâinilor lor în tremurul oglinzii ude de la chiuvetă. Dacă ea s-a oferit să şi-o tragă din prima noapte cu părosul, bătrânul, ursoiul de el, ce n-ar face ea ca să-l iniţieze şi p-ăla micu'? Cineva trebuie s-o facă. De ce nu? Iată o problemă majoră în aceste vremuri grele. De ce nu.

Deşi nu se mai gândeşte la tresărirea ei vinovată, în noaptea aceea o obligă să şi-o pună normal, şi-o înfige-n ea, deşi ea-şi oferă gura, iar pizda îi e atât de strâmtă, că-i dă o senzaţie de arsură. Ea se-nspăimântă când vede că scula îi rămâne vârtoasă; o pune să se suie pe el şi-i prinde coapsele ca de satin, oasele descărnate ale pelvisului, iar ea gâfâie şi, cuprinsă de-o uimire soră cu durerea, ce înclină spre încântare, exclamă:

— Mi-o înfigi în uter!

El încearcă să vizualizeze situaţia. Un planşeu negru-rozaliu undeva în ea, habar n-are unde, undeva între rinichi, intestine

și ficat. Mireasa lui copilă, cu părul de culoarea cărnii și măruntaie mohorâte, plutește călare pe el, îl înțeapă, îl absoarbe ca un nor, cade, îl iartă. Iubirea ce-o simte pentru ea îl umple de dezgust și confuzie, așa că adoarme repede, doar primele vise îi sunt agitate, când ea se dă jos din pat să se spele, să-l învelească pe Nelson, să vorbească puțin cu Dumnezeu, să ia o pastilă sau să facă orice altceva, să-și aline rana din locul pe unde-a trecut pula lui arsă. Ce trist, ce ciudat! Ne facem companioni din himere, apoi îi rănim, astfel încât ei se vor răzvrăti împotriva noastră, încheind actul creației.

În pauza de cafea, tatăl lui Harry se strecoară lângă el:

— Cum merge treaba, Harry?

— Merge, merge...

— Nu-mi place deloc să te bat la cap, ești un om matur, cu necazurile tale, știu asta, dar tare m-aș bucura dac-ai da pe la noi în câte-o seară, să stai de vorbă cu mama. Îi ajung la urechi tot felul de aiureli răutăcioase în legătură cu tine și cu Janice și-ai liniști-o dac-ai veni să-i explici situația. Nu suntem moraliști, Harry, știi asta; mama ta și cu mine am încercat să ne ghidăm în viață după propriile principii și să creștem cei doi copii cu care ne-a dăruit Dumnezeu, în bunătatea lui, după aceleași principii, dar știu al naibii de bine că acum trăim în altă lume, așa că eu și cu Mary nu facem pe moraliștii.

— Cum mai stă cu sănătatea?

— Păi, Harry, asta-i altă chestiune delicată. I s-a aprobat și prescris medicamentul ăsta miraculos, îi zice cumva, nu-mi amintesc niciodată, L-dopa, asta e, L-dopa, e încă în stadiu experimental, cred, dar fără-ndoială a făcut minuni în multe cazuri. Problema e că are niște efecte secundare despre care doctorii încă nu știu mare lucru, în cazul maică-tii – depresie, uneori grețuri și lipsa poftei de mâncare; și coșmaruri, Harry, coșmaruri care-o trezesc și-o fac să mă trezească și pe mine, să-i ascult bătăile inimii, bate c-un tam-tam... N-am mai auzit niciodată, Harry, inima cuiva răsunând la fel de clar ca zgomotul pașilor într-o cameră, asta-i dau visele provocate de L-dopa. Dar, fără-ndoială, rostește cuvintele mai ușor, iar

mâinile nu-i mai tremură așa de tare. E greu să știi ce-i mai bine, Harry. Câteodată-ți zici: Lasă Firea să-și urmeze cursul, dar pe urmă stai și te gândești: Ce-i Firea și ce nu? Alt efect secundar.

Se trage mai aproape, aruncă o privire-n jur, cafeaua i se agită-n paharul de hârtie și-i arde degetele.

— N-ar trebui s-aduc vorba, dar mă râcâie. Maică-ta zice că medicamentele astea noi, nu știu cum se numesc, pe care le ia, o fac să se simtă... cum să-ți explic? – se uită din nou în jur, apoi îi mărturisește fiului său – ca o porumbiță iubăreață. Poftim, tocmai a împlinit șaizeci și cinci de ani, zace-n pat juma de zi și are niște bufeuri atât de puternice, încât zice c-abia le suportă. Zice că nu se mai uită la televizor, că reclamele o stârnesc și mai rău. Zice că-i vine să râdă de ea însăși. Nu că-i aiurea toată treaba? O femeie cumsecade ca ea... Iartă-mă că te bat la cap, îmi închipui că mă frământ prea mult de unul singur acum, că Mim e-n partea ailaltă a țării. Dumnezeu mi-e martor că știu că ai și tu problemele tale.

— N-am nici o problemă, îl contrazice Rabbit. Acum de-abia aștept să-nceapă ăla micu' școala. Aș zice că are o stare de spirit destul de echilibrată. Unul dintre motivele, știi tu, pentru care n-ajung la Mt. Judge atât de des pe cât ar trebui e că mami a fost destul de dură cu Nelson când era mic, iar puștiul e încă speriat de ea. Pe de altă parte, nu-mi place să-l las singur în casă, cu toate jafurile și atacurile astea care au loc în toată țara. Vin în suburbii și fură tot ce le cade-n mână. Tocmai am cules un articol despre o femeie din Perley Township, i s-au furat aspiratorul și-un furtun de grădină lung de treizeci de metri doar cât a urcat pân-la etaj, să meargă la baie.

— Nenorociții ăștia de negri-s de vină!

Earl Angstrom își coboară glasul până îi devine răgușit, deși Buchanan și Farnsworth își petrec întotdeauna pauza de cafea afară, pe alee, cu Boonie și ceilalți bețivani.

— Le-am zis întotdeauna negri, iar acum își zic și ei negri și asta-mi convine de minune. Cu excepția câtorva, nu-s în stare să facă munca unui alb. Uită-te la Buck, nici măcar el n-a reușit s-ajungă șef la tehnoredactare, deși e cel mai vechi din echipă. Așa că n-au altă soluție decât să jefuiască și să ucidă, mă rog,

ăia care n-ajung pești sau boxeri profesioniști. Nu sunt buni de nimic și n-au fost niciodată. Țara asta ar fi trebuit s-aplice sfatul cui o fi fost, al lui George Washington, dacă-mi aduc bine aminte, unul din întemeietorii țării, și să-i trimită pachet înapoi în Africa, pe vremea când încă se putea. Acum Africa nu i-ar mai primi. Pileala, Cadillacurile și fofoloancele albe, pardon de expresie, i-au zăpăcit de cap. Sunt gunoiul lumii, Harry. Negrii americani sunt pleava plevei. Fură și pe urmă au nerușinarea să spună că țara le e datoare.

— OK, OK.

Pe Rabbit îl deranjează să-l vadă pe taică-su atât de aprins în legătură cu orice. Sare, ca un duș rece, la cel mai dur subiect de conversație pe care-l pot avea ei doi:

— Pomenește des de mine? Mama, vreau să zic.

Bătrânul își linge saliva de pe buze, oftează, se apropie confidențial, aruncă o privire spre cafeaua rece și plină de zaț pe care înc-o ține-n mână.

— Tot timpul, Harry, clipă de clipă. I se tot spun baliverne despre tine și ea e foc și pară pe familia Springer. Oho, s-auzi cum le mai spurcă familia, în special pe femei! Se pare că madam susține că te-ai fi înhăitat c-o adolescentă hipiotă și că asta ar fi făcut-o pe Janice să plece de-acasă.

— Nu, mai întâi a plecat Janice. Eu o tot invit să se-ntoarcă.

— Păi, indiferent care-i realitatea, sunt sigur că-ncerci să faci ceea ce trebuie. Nu sunt un moralist, Harry. Știu că voi, tinerii din ziua de azi, aveți pe cap mai multă tensiune și presiune psihologică decât ar putea suporta un om de vârsta mea. Dac-aș avea pe mână bomba atomică și pe copiii ăștia revoluționari, de bani gata, pe cap, nu mă-ndoiesc că mi-aș trage un glonț în gură și-aș lăsa lumea să se descurce și fără mine.

— O să-ncerc să vin. Trebuie să stau de vorbă cu ea, promite Rabbit.

Se uită peste umărul lui taică-su, spre locul unde ceasul de perete cu cadran galben arată că mai e un minut până la unsprezece și zece, sfârșitul pauzei de cafea. Știe că, în lumea asta trecătoare, maică-sa e singura persoană care-l *cunoaște* cu adevărat. Își amintește, din noaptea când omul a pășit pe Lună,

ghiontul pe care i l-a tras așa, muribundă cum e, dar nu vrea să i se destăinuie până când nu-nțelege ce se-ntâmplă înăuntrul lui îndeajuns de bine cât să-și poată proteja sentimentele. Ei i se întâmplă ceva, e vorba de moarte și L-dopa, iar lui i se întâmplă altceva, Jill. Fata locuiește la ei de trei săptămâni, învață cum să țină o casă și să-i arunce în tăcere priviri piezișe, care înseamnă *Las' că te cunosc eu,* când el aduce vorba despre comunism, despre copiii din ziua de azi sau despre orice altă chestiune delicată, în care simte că e ceva putred și-n care i se pare că e băgată coada diavolească a negrilor. O scurtă privire piezișă și verde, pe care i-a aruncat-o prima oară în noaptea când el i-a înfipt-o cu răutate, până sus, de i-a atins capătul uterului.

Taică-su e mai de partea lui decât își imaginează. Bătrânul se trage și mai aproape de el și-i spune:

— Încă o chestie vreau să-ți zic, Harry, iartă-mă că-mi bag nasul unde nu-mi fierbe oala, dar sper că iei toate măsurile de precauție. Dacă lași borțoasă o minoră, legea nu te privește cu ochi buni. Și-ncă ceva, cică sunt jegoase ca nevăstuicile și-mprăștie sculamentul cât ai bate din palme.

Trece și ultimul minut și, în chip absurd, în timp ce clopoțelul le zgârie urechile anunțând sfârșitul pauzei, bătrânul bate din palme[1].

Îmbrăcat în cămașa curată, apretată, de după lucru, deschide ușa de la intrarea casei de culoarea mărului verde și-aude cum se revarsă de sus acorduri de muzică la chitară. Corzile chitarei ciupite domol și două voci firave, ascuțite, îngână o melodie. Se simte atras ca de un magnet. Cei doi stau pe pat, în camera lui Nelson, iar Jill e cocoțată pe perne într-o poziție yoga, care-i lasă la vedere chiloțeii de dantelă neagră. Pe coapse leagănă o chitară. Rabbit n-a mai văzut chitara asta, pare nouă. Lemnul pal strălucește ca trupul uleios al unei femei după baie. Nelson stă lângă Jill, numai în chiloți și tricou, cu gâtul întins, ca să poată citi partitura de pe cuvertură, în dreptul gleznelor ei. Picioarele băiatului atârnă din pat, dintr-odată îi par vânjoase,

1 Joc de cuvinte în original, unde *clap* (substantiv) înseamnă „blenoragie", iar *clap* (verb intranzitiv) înseamnă „a bate din palme".

lungi, încep să fie umbrite de un păr negru, ca al lui Janice, iar Rabbit observă că vechile lui postere cu Brooks Robinson, Orlando Cepeda[1] și Steve McQueen călare pe motocicletă au fost date jos de pe pereți.

Zugrăveala e jupuită acolo unde a fost scotch-ul. Cântă: „Câte drumuri un om ar avea de fă-cut...[2]"; firicelul delicat al melodiei se frânge la intrarea lui, deși trebuie să-i fi auzit pașii pe scară. Nu-l deranjează faptul că puștiul e în lenjerie intimă. Departe de-a fi o nevăstuică jegoasă, Jill l-a învățat pe Nelson să facă duș o dată pe zi, înainte de sosirea acasă a lui taică-su, asta poate fiindcă tatăl ei venea acasă la Stonington doar vinerea și merita și el o mică ceremonie de primire.

— Hei, tată! îl întâmpină Nelson. E mișto! Cântăm armonii.

— De unde-aveți chitara?

— Am cerșit.

Jill îi dă una cu piciorul desculț, dar nu destul de repede cât să-l amuțească înainte s-o comită. Rabbit îl întreabă:

— Cum adică, ați cerșit?

— Am stat pe la colțuri de stradă în Brewer, cel mai mult la intersecția Weiser cu Seventh, după care ne-am mutat pe Cameron, când o mașină de-a curcanilor a încetinit și ei s-au uitat lung la noi. A fost marfă, tati! Jill îi oprea pe oameni și le spunea că sunt fratele ei, că mama ne moare de cancer, că tata ne-a părăsit și că mai avem un frate sugar acasă. Alteori spunea c-avem o surioară. Unii dintre ei ne sfătuiau să facem o cerere de ajutor social, dar au fost destui care ne-au dat ceva bănuți, așa că, până la urmă, am strâns cei douăzeci de dolari. Atâta ne-a promis Ollie că ne ia pe-o chitară de patruzeci și patru de dolari. Și ne-a dat și partituri pe gratis, după ce Jill a negociat cu el în camera din spate.

— Ce drăguț din partea lui Ollie!

— Harry, chiar a fost drăguț. Nu face mutra asta.

El îi spune lui Nelson:

— Mă-ntreb despre ce-o fi discutat.

---

1 Foste celebrități ale baseball-ului american (ambii născuți în 1937).

2 Primul vers al celebrului cântec-manifest lansat de Bob Dylan în 1963, *Blowin' in the Wind*.

— Tati, n-am făcut nimic necinstit. Tipii ăștia, pe care i-am oprit, s-au simțit mai bine dup-aia, fiindcă nu ne-au avut pe conștiință. Și oricum, tati, într-o societate în care puterea ar fi în mâinile poporului, banii oricum n-ar mai exista, pur și simplu am avea tot ce ne trebuie.

— Păi, ce mama naibii, exact așa e viața ta acum!

— Mda, dar tot trebuie să cerșesc pentru toate, nu? Și nici n-am primit vreodată o motoretă.

— Nelson, pune niște haine pe tine și rămâi în camera ta. Vreau să discut puțin cu Jill.

— Dacă dai în ea, te omor!

— Dacă nu taci tu din gură, te trimit să stai cu mami și Charlie Stavros.

În dormitorul lor, Rabbit închide ușurel ușa și-i spune lui Jill cu glas coborât, tremurând de indignare:

— Faci din copilul meu un cerșetor și-o târfă, exact cum ești tu!

Și, după ce așteaptă o secundă riposta ei, o plesnește peste obrazul subțire și sfidător, cu buzele afectate și ochii verzi atât de întunecați de bravadă, încât au nuanța frunzelor din copaci, ascund o mulțime de taine și tertipuri, sunt o pădure microscopică pe care-ar vrea s-o bombardeze. Parc-ar fi plesnit un plastic: îi înțeapă degetele, n-are nici un efect. O plesnește din nou, o apucă de părul de culoarea cărnii uscate ca să-i imobilizeze capul, simte o furie rece când ea se lasă-n jos și încearcă să se rostogolească într-o parte, dar, după un pumn în gât, deasupra umărului, o lasă să cadă pe pat.

Încă acoperindu-și fața, ca să se apere, Jill șuieră la el, scoate un șuierat straniu printre dinții ei mărunți, cu spații între ei și întorși înăuntru, până ce-i ies primele cuvinte. Își demonstrează calmul și superioritatea.

— Știi de ce-ai făcut asta, ai ținut morțiș să mă lovești, de-aia! Ai vrut să simți plăcerea de-a da. Ți se rupe-n paișpe dacă eu și Nelson cerșim. Ce-ți pasă ție cine cerșește și cine nu, cine fură și cine nu?

Răspunsul la întrebarea ei rămâne nerostit, dar ea continuă.

— Ce anume ți-a dat ție vreodată legea curcanilor, în afară de-o slujbă unsuroasă și de faptul că te-a transformat într-un căcănar fricos, de nici măcar n-o poți ține lângă tine pe idioata de nevastă-ta?

O apucă de încheietură. E fragilă. Aidoma cretei. Vrea să i-o frângă, s-o simtă cum plesnește; vrea s-o țină-n brațe redusă la tăcere luni întregi, până când i se vindecă la loc.

— Uite ce e. Îmi muncesc banii, câte-un nenorocit de dolar după altul, iar tu din asta trăiești. Dacă vrei să te-ntorci să freci menta cu amicii tăi cioroi, pleacă. Ieși! Lasă-ne pe mine și pe copilul meu în pace!

— Băi, ticălosule! exclamă ea. Ești un ticălos, un ucigaș de copii!

— Schimbă placa, ripostează el. Târfă scârboasă! Voi, copiii bogați care vă jucați cu viața, îmi faceți silă, aruncați cu pietre-n fraierii ăia amărâți de polițai, puși să apere mălaiul lu' tăticu'! Nu faci decât să te joci, scumpo. Ai impresia că joci un rol important, de pizdă fericită, dar hai să te lămuresc cum stă treaba. Biata nevastă-mea, toantă și mediocră, mă face mai fericit când i-o trag pe la spate decât mă poți face tu din față.

— Pe la spate, normal, că nu suportă să se uite la tine!

O strânge și mai tare de încheietura ca de cretă și-i spune:

— N-ai în tine pic de zeamă, scumpo. Ești iască și n-ai decât op'șpe ani. Le-ai încercat pe toate și nu ți-e teamă de nimic și te-ntrebi de ce-i totul atât de searbăd. Ți s-a oferit totul pe tavă, îngerașule, de-aia-i totul atât de searbăd. În Dumnezeii mă-sii, crezi c-o să schimbi lumea, dar n-ai habar ce-i face pe oameni să funcționeze! Frica! Asta ne face pe noi, bieții nenorociți, să funcționăm. N-ai nici cea mai mică idee ce-nseamnă frica, nu-i așa, biată copilă? De-aia ești atât de moartă!

O strânge de încheietură până ce îi vizualizează articulațiile oaselor îndoindu-se spectral, ca într-o radiografie; ochii i se măresc o fracțiune de secundă, un interval foarte scurt, pe care-l percepe doar pentru că el este cel care l-a generat.

Ea își smulge încheietura din strânsoare și o freacă fără să-și coboare o clipă privirea din ochii lui.

— Destul au acționat oamenii din cauza fricii, afirmă Jill. Hai să-ncercăm și cu iubirea!

— Atunci, poate c-ar trebui să-ți găsești un alt univers. Luna este rece, scumpo. Rece și urâtă. Dacă n-o vrei tu, o vor bolșevicii. Ei nu-s dați dracului de mândri.

— Ce se-aude?

Nelson plânge în fața ușii; i-e teamă să intre. La fel se întâmpla și când se certa cu Janice. Tocmai când erau pe cale să ajungă la o înțelegere, copilul îi ruga să se potolească. Poate își imagina că Becky fusese omorâtă în timpul unui scandal și că cel de-acum avea să-l omoare pe el. Rabbit îl lasă să intre și-i explică:

— Discutam politică.

Nelson îngaimă printre suspine:

— Tati, de ce te contrazici tu cu toată lumea?

— Fiindcă-mi iubesc țara și nu suport s-o văd lovită.

— Dac-ai iubi-o, ai vrea să fie mai bună, zice Jill.

— Dac-ar fi mai bună, ar trebui să fiu *și eu* mai bun, spune el serios și, în sfârșit, izbucnesc cu toții-n râs.

Astfel, printr-un râs căznit – ea încă-și freacă încheietura, palma cu care-a lovit-o începe să-l doară – caută ei să-și refacă familia. Jill gătește la cină file de calcan, cu sos de lămâie, dietetic, fiert la foc mic, cu pielița maronie ușor de înlăturat; Nelson primește un hamburger presărat cu germeni de grâu, cât să-i amintească de-un nutburger. Germeni de grâu, dovlecei, castane de apă, semințe de țelină sărate, musli: acestea sunt câteva dintre alimentele exotice pe care cumpărăturile lui Jill le-au adus în casă. Mâncarea gătită de ea are un gust cum lui nu i-a mai fost dat să simtă vreodată: lumina lumânărilor, saramură, dietă sănătoasă, bogăție, clasă. Familia lui Jill avea o servitoare, iar ei îi ia câteva seri ca să-nțeleagă că vasele murdare nu dispar și nici nu se spală singure, ca prin farmec, ci trebuie duse la bucătărie și spălate. Tot Rabbit este cel care, în diminețile de sâmbătă, dă cu aspiratorul prin camere, își adună cămășile și cearșafurile în coșul de rufe murdare, sortează șosetele și lenjeria intimă a lui Nelson pentru mașina de spălat din subsol. El vede ceea ce copiii ăștia nu reușesc să vadă, cum se-adună

rotocoalele de praf, cum se deteriorează lucrurile, cum se instalează haosul, cum iese timpul învingător. Totuşi, în schimbul mâncării gătite, e de acord să-i fie servitor cu jumătate de normă. Mâncarea făcută de ea i-a redeschis pofta de viaţă. Acum beau vin la cină, un vin alb de California, dintr-o carafă de doi litri. Şi au întotdeauna salată: salata din bucătăria specifică Diamondului tinde să fie sora verzei acre, dreasă cu un sos greu, de smântână, dar din mâinile lui Jill iese o salată de lăptuci cu foarte puţin ulei, invizibil ca şi sănătatea. Acolo unde Janice ar oferi la desert nişte gogoşi de la Half-A-Loaf, Jill prepară salate de fructe. Iar cafeaua ei este un nectar negru, în comparaţie cu smoala apoasă pe care-o făcea Janice. Tihna îl domoleşte pe Harry. Priveşte cum sunt strânse vasele de la masă, apoi se mută în sufragerie şi se tolăneşte tacticos. Când maşina de spălat vase este plină şi zumzăie molcom, Jill vine şi ea în sufragerie, se-aşază pe covorul ieftin şi cântă la chitară. Ce cântă? „Adio, Angelina, cerul e-n flăcări"[1] şi alte câteva piese, din care ştie măcar câte-o strofă. Ştie, probabil, vreo şase acorduri. Degetele cu care ciupeşte strunele i se-agaţă în şuviţele rebele; trebuie s-o doară. Vocea subţirică i se frânge repede. „Toate suferinţele mele, Doamne, în curând se termina-vo-or"[2], cântă ea şi se opreşte în speranţa unor aplauze.

Nelson aplaudă. Nu prea convins.

— Minunat, o laudă Rabbit şi, uşor abţiguit, continuă scuzându-se pentru viaţa pe care-o duce: Nu glumesc, am pornit şi eu odată pe calea iluminării lăuntrice, dar n-am făcut decât să dau cu mucii-n fasole. Revoluţie, sau ce-o fi, e doar un mod de-a spune că dezordinea-i nostimă. Ei bine, chiar *e* nostim o vreme, atâta timp cât altcineva pune bucatele pe masă. Dezordinea-i un lux, asta vreau să zic.

Jill îl acompaniază la chitară între fraze, mai ajutându-l, mai râzându-şi de el. O atacă:

— Acum povesteşte-ne tu ceva. Spune-ne povestea vieţii tale.

---

1 Cântec compus de Bob Dylan, intrat în repertoriul lui Joan Baez.

2 Cântec protestatar din repertoriul lui Joan Baez.

— N-am avut parte de nici o viață, răspunde ea, mângâind corzile chitarei. Nu-s fiica nimănui și nu-s soția nimănui.

— Spune-ne o poveste, o imploră Nelson.

Din felul cum râde, arătându-și dinții rotunjiți și făcând gropițe în obrajii subțiri, își dau seama c-o să le facă pe plac.

— Iată povestea lui Jill și-a iubitului ei *debil*, îi anunță ea, zdrăngănind un acord.

Studiind forma ca de femeie a chitarei, Rabbit își zice în sinea lui că e ca și cum notele s-ar afla deja acolo, așteptând să-și ia zborul din porumbarul acelui orificiu rotund.

— Iar Jill era o codană frumoasă *foc*, crescută în sânul clasei de mij*loc*, continuă Jill. Și tatăl, și mama, fiecare-o mașină *avea*, pe capota uneia era a Mercedesului *stea*. Nu știu cât o s-o mai pot ține cu rimele!

Zdrăngăne iar, cu o mutră întrebătoare.

— Las-o baltă, îi sugerează Rabbit.

— Creșterea ei, cu accentul pe „te", a fost destul de ortodoxă, cu lecții de navigație și dans, *français* și multă doxă.

— Dă-i înainte cu rimele, Jill, o imploră Nelson.

— Menstruația la paișpe ani avea să-i vină, dar, chiar și fără sutien, Jill nu era regină. Cunoștințele ei legate de băieți se limi*tau* la băieții ce jucau tenis și-ai căror părinți cu părinții ei ci*nau*. Iar treaba asta i se părea *bengoasă*, căci, văzând cum beau, flecăresc, se căpătuiesc și cheltuiesc părinții ei, nu se grăbea deloc s-ajungă bătrână, grasă și *borțoasă*. Uuuf, aici am cam lungit pelteaua...

— Nu țin morțiș să povestești în rime, o asigură Rabbit. Eu îmi iau o bere, mai vrea cineva?

— Eu beau din a ta, îl anunță Nelson.

— Bea una-ntreagă. Stai că-ți aduc.

Jill zdrăngăne, ca să fie atenți la ea.

— Ei bine, ca să scurtăm plicticoasa poveste, într-o vară... caută o rimă, apoi adaugă: După ce tăticul i-a murit...

— E-he, face Rabbit, întorcându-se tiptil cu două beri.

— A întâlnit un băiat, ce călăuză psihofizică i-a devenit.

Harry trage de inelul cutiei de bere și încearcă să înăbușe *pff*-ul scos de spumă.

— Pe el îl chema Fred...

Rabbit vede că n-are încotro și smulge brusc inelul, dar o face atât de brusc, încât spuma se revarsă șuvoi prin gaură.

— Și cea mai frumoasă chestie-i că *ea*-l asculta ca un ied. – Zdrang. – Avea umeri frumoși, bronzați, de salvamar, și-n slip avea ceva când moale, când tare ca un par. Venea de hăt, departe, ehei, din romanticul Rhode Island, de dincolo de Narragansett Bay.

— Hei, simte și Rabbit nevoia s-o încurajeze cu un *olé*.

— Singura problemă-i că, pe dinăuntru, frumosul salvamar bronzat era deja cam decedat. În el se-ascundea un moș vicios, ce nu se mai putea abține de la hașiș, iarbă, LSD și-amfetamine.

Acum acordurile de chitară își schimbă ritmul și se-ntrerup pe-o notă neaccentuată.

— Un ratat din naștere, deși din alba rasă, a futut-o pe scumpa, virgina de Jill într-o noapte, pe-o plajă nisipoasă. Ei i-a căzut cu tronc – *zdrang* – și i-a urmat obiceiul de-a se droga: se năucea aproape de fiecare dată când nemernicul îi telefona. De la pastile a trecut la LSD și-apoi – se oprește și se-aplecă în față, uitându-se atât de lung la Nelson, încât băiatul strigă: „Zi!"

— El drăgăstos i-a sugerat să-și injecteze heroină.

Nelson are-o față de zici c-acuși o să-nceapă să plângă: ochii i se afundă în orbite și bărbia i se împinge înainte. Arată ca o fetiță posomorâtă, își zice Rabbit în sinea lui. Nu se prea recunoaște în el, cu excepția nasului cârn și drept.

Muzica răsună mai departe.

— Sărmana Jill s-a speriat, copiii de la școală i-au spus: nu te distruge, nu fi nasoală. Maică-sa, încă-n doliu, îi zguduia lap*ții* unui avocat divorțat de prin Westerlee. Răul de Fred îi tot promitea c-o duce-n rai, pe când Jill își dorea doar iubirea lui pe-acest plai. Ea nu-și dorea decât s-o-nțepe cu un carici, iar nu cu acul; dar Freddy o implora și-o aburea și-o mângâia, săracul.

Iar Rabbit începe să se-ntrebe dacă a mai făcut treaba asta și-nainte, rimele-i par atât de meșteșugite. Ce *n-a* mai făcut puștoaica asta până acum?

— Ei frică-i era că *moare* – zdrang, zdrang, cu părul portocaliu-deschis în vânt –, el a-ntrebat-o de ce, *oare*? El i-a spus că lumea-i putredă și nătângă; ea că n-are nici un motiv să se plângă. El i-a spus că pe lume domnește rasismul, hai, dă-mi brațul tău; ea că, în afara lui, nici un alb nu i-a făcut vreodată un rău. El i-a spus că prima doză nu i-o va injecta adânc, ci chiar sub piele; ea, hai, iubitule, bagă-mi rahatul ăla până-n plăsele.

Zdrang, zdrang, *zdrang*. Cu fața ridicată spre ei, arată ca un duh funest, complet golit de sânge.

— A fost iadul pe pământ.

Zdr-r-r-rang.

— O ținea întruna de cap și-o bătea încetișor la cur, spunându-i „șezi blând", am luat lecții de salvamar, jur. O întreba, nu i-a arătat el chipul lui Dumnezeu? Ea răspundea, *Ba da*, mersi, dar și cu mai puțin se mulțum*ea*. Și-a dat seama că iubitu-i cu pielea bronzată și zâmbet alb e moartea-ntruchipată; o îngrozea și îl iubea cu răsuflarea-ntretăiată. Și-atunci, Jill ce-a făcut?

Liniștea se lasă după ultima notă a măsurii.

— Ce? o-ntreabă Nelson, cu sufletul la gură.

— S-a dus la banca de economii din Stonington și-a scos la bani cât a pu*tut*. A sărit în Porsche-ul ei și a-ntins-o hăt de*parte*, iar azi, aici, de două loaze are *parte*.

Și tatăl, și fiul o aplaudă. Jill ia, ca recompensă, o gură zdravănă de bere. În dormitorul lor, e la fel de însuflețită, cuprinsă de-o febră artistică, așteptând o răsplată. Rabbit îi spune:

— Grozav cântec! Dar știi ce nu mi-a plăcut la el?

— Ce anume?

— Nostalgia. Duci dorul acelor clipe când te vărzuiai cu Freddy.

— Cel puțin n-am mai făcut pe, cum i-ai zis tu, pizda fericită?

— Iartă-mă, mi-am ieșit din pepeni.

— Ții neapărat să plec?

Dându-și seama c-o să se-ajungă și aici, Rabbit își agață pantalonii și cămașa și-și pune lenjeria intimă în coșul de rufe. Rochia pe care ea a lăsat-o să cadă pe jos el o aranjează pe

cuierul din jumătatea ei de debara, iar chiloții ei purtați îi pune tot în coșul de rufe murdare.

— Nu. Rămâi.

— Imploră-mă.

Se-ntoarce cu fața la ea, un vlăjgan obosit, cu mușchii fleșcăiți, care peste opt ore trebuie să se scoale și să se-apuce de cules.

— Te implor să rămâi.

— Retrage-ți palmele pe care mi le-ai dat.

— Cum aș putea?

— Sărută-mi picioarele.

Se-apleacă să-i facă pe plac. Furioasă să-l vadă cuprins de-o smerenie ce-i face, pe deasupra, și plăcere, își încordează picioarele și-i trage un șut, unghiile i se-nfig în obrazul lui, mai-mai să-i nimerească ochii. El îi imobilizează gleznele, dând s-o sărute. Are gleznele ușor umflate, ca de matroană. Laba îi e străbătută de vene verzi. Au un gust ce-i amintește cu drag de vestiarele de-altădată. De vanilie ce începe să râncezească.

— Plimbă-ți limba printre degete, îi ordonă ea.

Glasul i se frânge timid, în timp ce-i dă această poruncă. Când el se supune din nou, ea se lasă mai jos și-și desface picioarele.

— Acum, aici.

Știe că lui îi place acest joc, dar, oricum, continuă să-i ordone, să vadă ce poate să facă din el, din acest străin. Țeasta lui, cu tunsoarea aceea încăpățânat de demodată, scurtă – uniforma inamicului, sportiv și soldat; cu tâmpla dezgolită, cu părul blond din ce în ce mai rar în creștet – îi pare mare cât un bolovan între coapsele ei. Ardoarea provocată de cântecul de mai devreme i se domolește, se contopește cu căldura limbii cu care-o lipăie. Se aprinde o scânteie, în spațiul gol dintre picioarele ei crește o crenguță verde.

— Un pic mai sus, îl îndeamnă Jill, adăugând apoi cu glas pierit, catifelat și moale: Mai repede... Minunat. Minu*nat*.

Într-o zi, după ce iese de la lucru, în timp ce se-ndreaptă cu taică-su pe Pine Street spre dușca lor dinainte de autobuz,

la Barul Phoenix, sunt abordați de un bărbat spilcuit, îndesat, cu favoriți și ochelari cu rame de baga.

— Hei, Angstrom!

Și tatăl, și fiul se opresc și clipesc mărunt. În tunelul strălucitor al razelor de soare, după ziua de lucru, se simt, în general, la adăpost.

Harry îl recunoaște pe Stavros. Poartă un costum pepit, cu carouri bej pe un fond verzuliu. Pare o idee mai slab, mai fragil, iar calmul afișat îi pare căznit. De vină o fi doar încordarea pricinuită de-această întâlnire.

— Tată, face prezentările Harry, aș vrea să-ți fac cunoștință cu un prieten de-al meu. Charlie Stavros, Earl Angstrom.

— Îmi pare bine de cunoștință, Earl.

Bătrânul nici nu se uită la mâna pătrățoasă întinsă spre el, ci-l întreabă pe Harry:

— Ăsta nu-i ăla care-a dus-o la pierzanie pe noră-mea?

Stavros încearcă o vânzare rapidă:

— La pierzanie... E prea dură vorba asta. I-am făcut pe plac, așa aș spune eu.

Încercarea lui de-a face o glumă nu e băgată în seamă, așa că Stavros se întoarce spre Harry.

— Putem sta puțin de vorbă? Poate bem ceva la barul din colț. Îmi cer scuze că mă bag ca musca-n lapte, domnule Angstrom.

— Harry, ce preferi? Vrei să te las cu jigodia asta sau îi facem vânt?

— Hai, măi, tată, ce rost are să fim colțoși?

— Voi, tinerii, poate aveți metodele voastre de-a vă rezolva problemele, dar eu sunt prea bătrân ca să mă schimb. O să iau autobuzul următor. Să nu te lași dus cu vorba. Ticălosul ăsta pare uns cu toate alifiile.

— Transmite-i mamei toată dragostea mea. O să-ncerc să trec pe la voi în weekend.

— Dacă poți, bine. Vă visează mereu pe tine și pe Mim.

— Mda, ai putea să-mi dai la un moment dat adresa lui Mim?

— N-are adresă poștală, își primește corespondența prin grija unui agent din Los Angeles. Așa se procedează acum. Te gândești să-i scrii?

— Poate-i trimit o vedere. Pe mâine.

— Vise îngrozitoare, mormăie bătrânul și se târâie spre bordură în așteptarea autobuzului 16A, cu berea luată de la gură, iar ceafa lui subțire, de om dezamăgit, îi amintește lui Harry de Nelson.

Înăuntru, în Phoenix, este întuneric și rece; lui Rabbit îi vine să strănute. Stavros îl conduce spre un separeu, se-așază și-și împreunează mâinile pe tăblia de plastic a mesei. Mâini păroase, care au cuprins sânii ei. Harry îl întreabă:

— Ea ce mai face?

— Ea? O, la naiba, e-n formă maximă!

Rabbit se întreabă dacă asta vrea să însemne ceea ce i se pare lui că vrea să însemne. Vârful limbii îi încremenește în cerul gurii, incapabil să găsească o modalitate delicată de a-l descoase.

— După-amiaza n-au chelneriță. O să-mi comand un daiquiri. Tu ce vrei?

— Doar sifon. Cu multă gheață.

— Nici o stropeală?

— Nu pun gura pe-așa ceva.

Stavros își drege vocea, își dă pe spate părul de deasupra perciunilor cu o mână fermă, care totuși îi tremură ușor. Îi explică:

— Doctorii mi-au spus că n-am voie, sub nici o formă.

Când se întoarce cu băuturile, Rabbit îl întreabă:

— Ești bolnav?

— Nimic nou, aceeași poveste cu tic-tac-ul meu. Janice trebuie să-ți fi spus. Am suflu sistolic din copilărie.

Ce-și închipuie individul ăsta, că el și cu Janice n-aveau altceva mai bun de făcut decât să discute despre el, de parc-ar fi fost copilul lor preferat? Își amintește că Janice i-a zis în gura mare că Stavros nu se poate căsători, așteptându-se ca el, Harry, soțul ei, să-l compătimească pe individ. Și, ciudat, chiar îl compătimise.

— Parcă mi-a spus ceva.

— Febră reumatică. Mulțumesc lui Dumnezeu că acum s-a găsit leacul pentru asta. Când eram mic, mă molipseam de orice virus, zice Stavros, dând din umeri. Mi-au spus c-o s-apuc suta,

dacă am grijă de uzină. Ştii, spune el, doctorii ăştia... sunt o mulţime de lucruri pe care nu le ştiu.

— Ştiu. O trec pe mama prin furcile iadului.

— Doamne, ar trebui s-o auzi pe Janice cum o toacă pe maică-ta!

— Nu-i prea drăguţă, ai?

— Deloc. Totuşi, trebuie să se plângă şi ea de ceva, să aibă un motiv. E terminată din cauza copilului.

— L-a lăsat cu mine şi acolo rămâne.

— Ştii, în instanţă l-ai pierde.

— Vedem noi.

Stavros gesticulează în jurul paharului plin cu sifon (biata Peggy Fosnacht, Rabbit ar trebui să-i dea un telefon), ca să marcheze introducerea unui alt punct de vedere în conversaţie.

— La naiba, spune el. Nu-l pot lua la mine. N-am spaţiu. La cum locuiesc acum, trebuie s-o trimit pe Janice la film sau la părinţi când mă vizitează ai mei. Ştii, eu n-am mamă, o am doar pe mama *mare*. Are nouăzeci şi trei de ani, apropo de viaţa veşnică.

Rabbit încearcă să-şi imagineze camera lui Stavros, pe care Janice a descris-o ca fiind plină de fotografii în sepia, dar în locul ei, şi-o imaginează pe Janice goală, pe hârtie fotografică îngălbenită, fata lunii în revista *Playboy*, aşezată pe o sofa grecească pufoasă, de culoarea măslinelor verzi, cu braţele îndoite, cu trupul răsucit în zona şoldurilor, cât să-i ascundă tufişul bogat, superb. Pliul posterului trece peste buricul ei, iar într-o mână are un trandafir. Fantasma asta îl face pe Rabbit, pentru prima oară, ostil. Îl întreabă pe Stavros:

— Cum vezi tu să se rezolve toate astea?

— Asta voiam şi eu să te-ntreb.

— Începe să se plictisească de tine? îl iscodeşte Rabbit.

— Nu, Doamne Dumnezeule, *au contraire*. Mi se priponeşte-n făcăleţ de-mi sar capacele.

Rabbit soarbe o duşcă, înghite gălişca, încearcă să găsească un alt punct nevralgic:

— Îi e dor de ăla micu'?

— Nelson mai dă din când în când pe la salon și, oricum, îl vede în weekend. Nu-mi amintesc să se fi văzut mai mult de-atât nici înainte. Și nici nu știu în ce măsură ar putea fi maternitatea trăsătura definitorie a lui Janice. Tot ce o sâcâie e ideea că puișorul ei de-abia ieșit din găoace s-a înhăitat cu hipiota aia.

— Nu-i chiar o hipiotă, poate doar dacă-s hipioți toți tinerii de vârsta ei. Și eu sunt cel care s-a-nhăitat cu ea.

— Cum merge treaba?

— Mi se priponește-n făcăleț de-mi sar capacele, răspunde Rabbit.

Începe să-și formeze o imagine despre Stavros. La început, când l-a întâlnit pe stradă atât de neașteptat, l-a perceput ca pe un prieten, simțindu-se legat de el prin trupul lui Janice. Apoi, când au intrat în Phoenix, i-a părut un om suferind, unul ce se ține tare în ciuda vicisitudinilor vieții. Acum vede în el un concurent, unul dintre acei coordonatori de joc frumușei și deștepți. OK, așadar, iar participă la o competiție. Tot ce trebuie să facă e să-și păstreze calmul și să-l lase pe Stavros să facă prima mișcare.

Stavros își lasă-n jos imperceptibil umerii pătrați, bea o gură de sifon și-l întreabă:

— Cum vezi viitorul tău alături de hipiota asta?

— Are și ea un nume: Jill.

— Ce planuri de viitor are Jill, ai idee?

— Nu. Tatăl ei a murit și pe maică-sa n-o înghite. Bănuiesc că se va-ntoarce în Connecticut când o va părăsi norocul.

— Nu ești tu, ca să zic așa, norocul ei?

— Fac parte din prezentul ei, asta așa-i.

— Și ea face parte din prezentul tău. Știi, faptul că trăiești cu fata asta îi oferă lui Janice șansa unui divorț rapid.

— Nu știu cum să-ți zic, dar nu mă sperii deloc.

— Am înțeles eu bine c-ai asigurat-o pe Janice că nu trebuie decât să se întoarcă acasă și fata o să dispară?

Rabbit începe să simtă că Stavros caută o portiță de scăpare. Simte că iar îl ia cu mâncărimi deasupra nasului.

— Nu, răspunde el, rugându-se să nu strănute, n-ai înțeles bine.

Strănută. Șase capete de la bar se întorc spre el; mica reclamă rotitoare de la Schlitz pare să ezite. La televizor se oferă frigidere și weekenduri pe pârtiile de schi din Chile.

— N-o mai vrei înapoi pe Janice?

— Nu știu.

— Ți-ar plăcea un divorț, ca să-ți vezi mai departe de traiul dulce? Sau chiar s-o iei pe fată de nevastă? Pe Jill. O să-ți bubuie coaiele, băiete.

— Te miști prea repede. Eu o iau încetișor, pas cu pas, și încerc să-mi înec amarul. Am fost părăsit, nu uita asta. A ademenit-o un vânzător de mașini japoneze bun de gură, cu o tunsoare ciudată și, pe deasupra, pacifist. Îmi scapă numele nemernicului.

— N-a fost chiar așa. Ea mi-a bătut la ușă.

— Iar tu ai lăsat-o să intre.

Stavros pare surprins.

— Ce era să fac? S-a trezit dintr-odată singură, fără nici un ajutor. Unde era să se ducă? Faptul c-am primit-o a scutit pe toată lumea de necazuri.

— Și-acum a ajuns o pacoste?

Stavros își freacă buricele degetelor ca și cum ar ține niște cărți de joc. Dacă pierde mâna asta, le poate câștiga pe celelalte?

— Faptul că locuiește la mine îi dă niște speranțe pe care nu le voi putea împlini. Regret, dar căsătoria nu-i de mine. În nici un caz.

— Nu te mai screme să fii politicos. Deci ai încercat-o în toate pozițiile, ai făcut-o elice și-acum vrei să mi-o trimiți înapoi. Săraca Jan! Ce fraieră e!

— N-o consider fraieră. Mai curând, nesigură pe sine. Își dorește și ea ceea ce-și doresc toate tipele normale. Să fie Elena din Troia. Ore-n șir i-am oferit senzația asta. Dar nu pot s-o țin așa la infinit. Nu mai ține figura.

Se enervează; fruntea pătrățoasă i se întunecă.

— *Tu* ce vrei? Stai acolo și mustăcești! Deci cum stă treaba? Dacă-i trag un șut în cur, o ridici tu din drum?

— Dă-o afară și-ai să vezi. Poate oricând să meargă să stea la ai ei.

— O înnebunește maică-sa.

— De-aia-s făcute mamele.

Lui Rabbit îi apare în fața ochilor mama lui. Simte în vezică junghiul de dulce vinovăție pe care-l știa din copilărie, când alerga să nu întârzie la școală, pe lângă rigola plină de apa murdară ce curgea șuvoi dinspre fabrica de gheață. Încearcă să-i explice:

— Uite ce, Stavros. Tu ești ăla nasolu'. Tu ești cel care și-o trage cu nevasta altuia. Dacă vrei să ieși din joc, n-ai decât. Nu-ncerca să mă faci să ader la una din coaliţiile alea guvernamentale de tot căcatul.

— Iar ne-ntoarcem la asta, face Stavros.

— Mda. Tu te-ai băgat, nu eu.

— Nu m-am băgat, am efectuat o operaţiune de salvare.

— Așa ziceţi voi, intervenţioniștii.

Dă pe-afară de cheful de-a discuta despre Vietnam, dar Stavros revine la subiectul mai puţin incitant.

— Era disperată, amice. Dumnezeule, e-adevărat că nu i-ai mai pus-o de zece ani?

— Vezi că mă oftic!

— Dă-i drumu'! Oftică-te!

— Nu era mai rea decât un milion de alte neveste.

Un miliard de pizde, câte neveste? Cinci sute de milioane?

— Am avut contacte sexuale. Mie nu mi s-au părut atât de rele.

— Tot ce vreau să zic e că n-am pus nimic la cale, totul mi-a fost servit pe tavă. Eu n-a trebuit s-o pun să facă nimic, ea s-a băgat tot timpul la înaintare. N-avea altă opţiune. Dac-aș fi fost un lăptar olog, și tot i-aș fi fost de-ajuns.

— Ești prea modest.

Stavros clatină din cap.

— E ca o tigroaică.

— Termină, că simt cum mi se scoală.

Stavros îl studiază cu atenţie.

— Ești un tip nostim.

— Acum spune-mi ce nu-ți place la ea.

Tonul lui sincer interesat îl face pe Stavros să-și relaxeze puțin umerii. Tipul schițează o cușcă mică în dreptul reverelor.

— E prea... sufocant. E o povară de care n-am nevoie. Trebuie s-o iau ușurel, fără schimbări bruște. Trebuie să evit stresul. Fie vorba-ntre noi, n-o să trăiesc cât lumea.

— Tocmai spuneai că s-ar putea.

— Sunt mai multe șanse să nu.

— Știi, ești exact ca mine. Cum eram eu cândva. Acum toată lumea e cum eram eu cândva.

— S-a distrat și ea o vară, las-o să se întoarcă acasă. Spune-i hipiotei să-și vadă de viața ei. Oricum, asta așteaptă să li se spună toți tinerii ca ea.

Rabbit își soarbe ultimele picături din cel de-al doilea daiquiri. E delicios să lași tăcerea să se prelungească, să se dilate. Nu-i promite c-o va primi pe Janice înapoi. Jocul se desfășoară pe un teren alunecos. Îi răspunde, în cele din urmă, fiindcă tăcerea prea lungă ar fi insuportabil de nepoliticoasă.

— Pur și simplu, nu știu. Îmi pare rău că sunt atât de vag.

Stavros își revine imediat.

— Ia ceva?

— Cine?

— Nimfeta asta a ta.

— Ce să ia?

— Știi tu... pastile. LSD. N-o fi dependentă de căluț, că n-ai mai avea nici o mobilă întreagă prin casă.

— Jill? Nu, s-a lăsat de chestiile astea.

— Să nu crezi. Ăștia nu se lasă niciodată. Pentru copilele astea *flower-power*, drogul e lapte.

— E categoric împotriva lor. Le-a încercat, dar s-a lăsat. Nu c-ar fi câtuși de puțin treaba ta.

Lui Rabbit îi displace turnura pe care-a început s-o ia jocul; încearcă să înscrie și nu reușește.

Stavros dă ușor din umeri.

— Dar Nelson? S-a schimbat în vreun fel?

— Crește.

Răspunsul sună evaziv. Stavros îl ignoră.

— E somnoros? Neliniștit? Moțăie când ți-e lumea mai dragă? Ce fac ei doi toată ziua, cât timp tu butonezi? Trebuie să facă și ei *ceva*, amice.

— Îl învață cum să fie politicos cu toți căcănarii, *amice*. Hai să-ți plătesc sifonul.

— Deci cum rămâne?

— Nicicum.

Stavros s-a strecurat însă pentru aruncarea de sub coș și meciul intră-n prelungiri. Rabbit se grăbește s-ajungă acasă la Nelson și Jill, să le adulmece respirația, să se uite la pupilele lor, mă rog, să facă ceva. Și-a lăsat mieluțelul pe mâinile unei vipere. Dar, odată ieșit din Phoenix, în lumina pâcloasă a soarelui înclinat în unghiul lui de septembrie, vede ambuteiajul de pe drum, cu autobuzele blocate alături de celelalte vehicule. Se toarnă un film. Rabbit își amintește că se pomenea despre asta în *Vat* (BREWER ÎN MIJLOCUL AMERICII? *Gotham Filmmmakers așa cred*): Brewer fusese ales ca loc de filmare de către niște producători independenți; numele starurilor nu-i spuneau absolut nimic, uitase detaliile. Și iată-i. Un semicerc de mașini și camioane cu reflectoare pe capote se întinde pe jumătate din Weiser Street, iar o liotă de localnici cu mânecile suflecate, bunicuțe încărcate cu bagaje și delincvenți negri se înghesuie pe partea cealaltă a străzii, ca să se holbeze mai de-aproape, reducând, astfel, traficul la o singură bandă, pe care de-abia se târăsc mașinile. Polițiștii care-ar trebui să facă ordine în haosul ăsta au înconjurat locul, protejându-i pe cei din echipa de filmare. Înalt cum e, Rabbit surprinde câteva detalii, stând pe bordură. Unul dintre magazinele dezafectate de lângă vechiul Bagdad, unde odinioară rulau filme MGM, dar acum se dau filme porno (*Nebunii în sepia*, *Luna de miere în Țara Trosnelii*), a fost cosmetizat cât să pară fațada unui restaurant; un bărbat înalt, cu ten roz-somon și păr castaniu, și o parașută blond-roșcată ies braț la braț din așa-zisul restaurant, urmează un incident în care este implicat un trecător, un alt actor boit, răsărit din mijlocul mulțimii de gură-cască prăfuiți, o îmbrânceală ce stârnește hohotele de râs ale primului bărbat și ale femeii, apoi o privire lentă, de ansamblu, menită probabil să

semnaleze unde se taie secvența, și se sugerează că cei doi vor pune de-un futai. Scena e filmată de mai multe ori. Între duble, toată lumea așteaptă, glumește, se potrivesc reflectoarele și firele. Din locul unde stă Rabbit, fata apare neverosimil de clar: ochii îi strălucesc, părul îi aruncă reflexe, asemenea unui coif. Până și rochia ei scânteiază. Tipul care apare lângă ea, un regizor sau un electrician, ce-o fi, pare șters. Asta îl face și pe Rabbit să se simtă șters, șters și vinovat, văzând cum lumina reflectoarelor ciopleşte din lumina soarelui o zi și mai strălucitoare, o insulă de un pastel țipător, de realitate acută, în jurul căreia noi, ceilalți – tehnicieni, polițiști, spectatori buluciți și fascinați, inclusiv el –, suntem niște spectre semiobscure, niște petiționari anonimi.

Excavațiile din oraș scot la iveală antichități

În plin proces de modernizare, Brewerul descoperă noi lucruri despre sine.

Demolările masive și noile construcții care începute în centrul orașului continuă să scoată la iveală numeroase obiecte din „vremuri de demult", care ne conferă o viziune interesantă asupra trecutului orașului nostru.

Un bar subteran clandestin, cu pereții pictați, a ieșit la lumină în timpul amenajării unei noi parcări la intersecția străzilor M unei noi parcări la intersecția străzilor Muriel cu Greeley.

Bătrânii și-au amintit că ascunzătoarea era refugiul lui Naugel „Mănuși" și al altor figuri ale Prohibiției, ca și locul unde își țineau repetițiile Wenrich „Roșcovanul", celebrul trombonist, și alți muzicieni care au devenit nume cunoscute la scară națională.

S-au găsit, de asemenea, tot felul de reclame. Ingenios decupate în formă de vaci, stupi, ghete, mojare sau pluguri, ele fac reclamă la „textile și articole de mercerie", pielărie, produse cosmetice, medicamente, diverse alte produse. Conservate în subteran, majoritatea sunt încă lizibile și datează din secolul al XIX-lea.

Printre fundațiile vechi, din piatră, ies la iveală unelte de metal și pietre de ascuțit.

S-au găsit numeroase vârfuri de săgeți.

Dr. Klaus Schoerner, vicepreședintele Societății Istoricilor din Brewer, a petrecut un

În pauza de cafea, Buchanan se-ndreaptă țanțoș spre Rabbit.

— Cum se poartă micuța Jilly cu tine?

— Se descurcă.

— S-a brodit bine treaba, nu-i așa?

— E fată bună. Zăpăcită, ca mai toți tinerii din ziua de azi, dar ne-am obișnuit cu ea. Eu și băiatul meu, vreau să zic.

Buchanan zâmbește, mustăcioara lui subțire se lăbărțează într-un pătrișor tipografic și se-apropie agale, cu jumătate de pas.

— Micuța Jill încă-ți mai ține companie?

Rabbit ridică din umeri, simte că-l ia cu leșin și e neliniștit. Îi oferă destinului încă un ostatic.

— N-are unde să se ducă.

— Da, omule, pesemne că v-ați găsit.

Totuși, nu pleacă, nu se duce să-și bea whisky-ul afară, pe rampă. Rămâne și, încă zâmbind, dar cu o umbră de îngrijorare pe chip, îi spune:

— Știi, amice, se-apropie Ziua Muncii[1] și copiii încep școala și te lovești la tot pasu' de inflația asta nenorocită, așa c-am ajuns la strâmtoare. Financiar, zic.

1 Sărbătoare legală în SUA, aniversată în prima zi de luni din septembrie.

— Câţi copii ai? îl întreabă Rabbit politicos.

Deşi lucrează împreună de-atâţia ani, nu s-a gândit niciodată că Buchanan ar fi însurat.

Bărbatul dolofan, de culoarea cenuşii, se leagănă pe călcâie.

— Păi... să zicem că cinci, după ultimele calcule. Se-aşteaptă ca tatăl lor să-i ajute, iar Ziua Muncii îl prinde oleacă lefter. În ultimul timp, nu prea mi-au ieşit jocurile.

— Îmi pare rău, comentează Rabbit. Poate n-ar trebui să te ţii de jocuri de noroc.

— Nu-mi încap în piele de bucurie că micuţa Jilly ţi s-a dovedit atât de folositoare, i-o întoarce Buchanan. Mă gândeam că vreo douăzeci sigur mi-ar ajunge până-n Ziua Muncii.

— Douăzeci de dolari?

— Doar atât. E de-a dreptul un miracol, Harry, cât de bine-am învăţat să-ntind de puţinul pe care-l am. Douăzeci de verzişori de la prieten la prieten mă vor ajuta, mai mult ca sigur, să trec cu bine de sărbătoarea asta. Aşa cum spuneam, văzând cât de bine s-a integrat Jill, pesemne că şi tu te simţi destul de bine. Destul de generos. Se zice că un bărbat îndrăgostit e prieten cu toată lumea.

Rabbit şi-a scos deja portofelul şi-a găsit două hârtii de zece.

— Nu-i decât un împrumut, precizează el înspăimântat, ştiind că minte, sâcâit din nou de alunecarea în trecut, de acel junghi discret în vezică atunci când întârzia la şcoală.

Va găsi uşile închise, domnul director Kleist stă întotdeauna în faţa uşii de la intrare, cu lanţurile ei zăngănitoare şi zăvoarele lustruite de li se vede galbenul bronzului, să-i prindă-n capcană pe cei întârziaţi şi să-i arunce în biroul lui cu aer stătut, unde se ţin catastifele.

— Copiii mei îţi sunt recunoscători, îi spune Buchanan, împăturind bancnotele şi strecurându-le în buzunar. Cu ăştia cumpăr o tonă de creioane.

— Apropo, ce mai ştii de Babe? se interesează Rabbit.

Constată că, odată ce banii lui au ajuns în buzunarul lui Buchanan, a căpătat o subită uşurinţă în exprimare; şi-a cumpărat dreptul să-l descoasă.

Buchanan e prins cu garda jos.

— Şi ea, pe-aici. Încă-şi face numărul, cum ar zice tinerii.

— Mă-ntrebam, știi, dac-ai rupt legătura cu ea.

Asta pentru că-i strâmtorat. Buchanan iscodește chipul lui Rabbit, să se asigure că-și dă seama ce anume insinuează. Că el ar fi pește. Vede că nu s-a înșelat, iar mustața i se lățește.

— Vrei să i-l bagi pe moșu-n beci drăgălașei de Babe, despre asta-i vorba? Te-ai săturat de carne albă, vrei o bucățică bună? Harry, ce-ar zice tăticu' tău?

— Am întrebat doar ce mai face. Mi-a plăcut cum cântă.

— Și tu i-ai căzut ei cu tronc, asta-i sigur. Mai treci pe la Jimbo, aranjăm noi ceva.

— Mi-a zis că încheieturile mele nu-s tocmai bune.

Clopoțelul sună. Rabbit încearcă să calculeze cât de curând va fi abordat din nou, cât de adânc s-a infiltrat omul ăsta în viața lui; Buchanan își dă seama cum stau lucrurile și, jucăuș, triumfător, lovește palma pe care i-o întinsese Rabbit gândindu-se la ghicit. Lovitura îl gâdilă. Piele.

— Îmi *place* de tine, omule, îl anunță Buchanan și pleacă.

Pe ceafă îi tremură ca o piftie un strat de grăsime de culoarea budincii de prune. Dieta amărăștenilor, bogată în carbohidrați. Bojoci, păsat.

ceas fascinant alături de reporterul de la VAT,

la o șuetă legată de zilele de la începuturile

la o șuetă legată de zilele de la începuturile Brewerului, de pe vremea când era un punct de comerț cu triburile indiene de pe cursul râului Running Horse.

Dumnealui ne-a arătat o stapă cu colibe din

Dumnealui ne-a arătat o stampă cu colibe din bușteni care a fost gravată când vechea așezare încă purta numele de Greenwich, după localitatea Greenwich din Anglia, sediul celebrului observator.

În colecția dr. Kleist se află și numeroase fotografii fascinante înfățișând Weiser Street, pe vremea când

găzduia numai câteva magazine și hanuri rudimentare. Cel mai faimos dintre hanurile acestea era Goose and Feathers, unde George Washington și însoțitorii lui au înnoptat în drum lor spre vest, unde mergeau să pună capăt Rebeliunii Whisky-ului din 1720.

Rebeliunii Whisky-ului din 1799.

Prima mină de fier din regiune este bine-cunoscuta Oriole Furnace, situată la șapte mile sud de oraș. Dr. Kleist deține o colecție de mostre de zgură originală și ne-a vorbit entuziast despre metodele prin care fierarii de odinioară produceau un tiraj destul de puternic în

Pajasek se apropie pe la spate.

— Angstrom, la telefon.

Pajasek este un bărbat mărunțel, chel și obosit, ale cărui sprâncene țepoase accentuează senzația de țeastă presată, de parcă fruntea i-ar fi turtită peste ochi, și formează niște pliuri lungi, orizontale.

— Ai putea să-i spui cui te sună că ai telefon și-acasă.

— Îmi pare rău, Ed. O fi nebuna de nevastă-mea.

— N-ai putea s-o convingi să fie nebună în timpul tău liber?

Drumul de la mașina lui până dincolo de pereții din sticlă jivrată îi sugerează un urcuș prin ser fiziologic până într-un vid neașteptat. Imediat, începe să se zbată:

— Janice, ce Dumnezeu, doar ți-am spus să nu mă mai suni aici! Sună-mă acasă.

— N-am chef să stau de vorbă cu roboțica ta. Mi se face pielea de găină numai la gândul că i-aș putea auzi vocea.

— De regulă, Nelson răspunde la telefon. Ea nu răspunde niciodată.

— Nu vreau s-o aud, s-o văd sau să vorbesc despre ea. N-am cuvinte să-ți descriu dezgustul pe care-l simt doar când mă gândesc la persoana aia.

— Iar ai luat-o pe ulei? Pari cam chiurluită.

– Sunt trează și-n toate mințile. Și satisfăcută, rogu-te. Vreau să știu ce măsuri ai luat în privința hainelor de școală ale lui Nelson. Cred că-ți dai seama c-a crescut cu șapte-opt centimetri în vara asta și n-o să-i mai vină nimic.

– Nu mai spune! O, ce veste minunată! Poate că, la urma urmei, n-o să rămână un chiștoc.

– O să fie la fel de înalt ca taică-miu, iar el nu-i deloc un chiștoc.

– Scuze, eu așa l-am considerat întotdeauna.

– Vrei să-ți trântesc telefonu-n nas? Asta vrei?

– Nu. Nu vreau decât să nu mă mai suni la serviciu.

Ea închide. El așteaptă pe scaunul rotitor, din lemn, al lui Pajasek, se uită la calendarul care-a rămas în urmă, deși acum e septembrie, la modelul lunii august, o fată care ține în mâini două înghețate la cornet, cupele abia îi maschează sfârcurile, una de căpșuni și una de ciocolată, legenda fiind *Porție dublă*, se uită până când sună telefonul.

– Unde rămăseserăm? întreabă el.

– Trebuie să-l iau pe Nelson, să-i cumpăr haine pentru școală.

– OK, treci pe la noi și ia-l. Fixează tu o dată.

– Harry, nu mă apropii de casă, atâta timp cât individa aia mai locuiește acolo. Nici măcar de Penn Villas nu mă apropii. Regret, am o repulsie fizică incontrolabilă.

– Oi fi gravidă, de ți se face greață atât de ușor. Ați fost prudenți, tu și cu Chas?

– Harry, nu te mai recunosc. I-am și spus lui Charlie că nu-mi vine să cred c-am trăit treisprezece ani cu tine, mă simt de parcă nici nu s-ar fi întâmplat asta.

– Apropo, ce-i luăm lui Nelson de ziua lui? Luna viitoare face treisprezece ani.

Ea începe să plângă.

– Nu m-ai iertat niciodată pentru chestia aia, așa-i? Pentru c-am rămas gravidă.

– Ba da, ba da. Stai liniștită. Totul a ieșit bine. O să-l trimit pe Nelson la cuibușorul vostru de nebunii. Spune-mi când.

— Trimite-l la salonul auto sâmbătă dimineață. Nu-mi place să vină în apartamentul ăla, mi se pare atât de pustiu când pleacă...

— Neapărat sâmbătă? Am vorbit cu Jill să ne ducă pe-amândoi cu mașina la Valley Forge; n-am fost acolo nici eu, nici copilul.

— Îți bați joc de mine? De ce ți s-or părea toate astea așa de nostime, Harry? E vorba de *viața noastră*.

— Nu fac bancuri. Chiar așa am vorbit. Pe bune.

— Ei bine, spune-i că nu poți. Să mi-l trimiteți pe Nelson! Și să-i dai și niște bani. Nu văd de ce-ar trebui să plătesc eu pentru hainele lui.

— Cumpără totul de la Kroll's și trece-mi-le în cont.

— Kroll's nu mai e ce-a fost, știi bine. S-a deschis un magazin nou, drăguț, lângă Perley, dincolo de chestia aia ca un submarin, care era a chinezilor.

— Deschide un cont nou. Spune-le că ești de la Springer Motors și oferă-le o Toyota ca garanție.

— Harry, nu-i nevoie să fii atât de ostil. Tu mi-ai zis să plec. Mi-ai zis în seara aia, n-o să uit asta niciodată, a fost lovitura de grație, „Întâlnește-te cu el dacă vrei, dar fă în așa fel ca eu să nu dau ochii cu ticălosul". Așa mi-ai zis.

— Hei, apropo, l-am întâlnit zilele trecute.

— Pe cine?

— Pe Chas. Pe amantul tău brunet, cu ochi alunecoși.

— Cum așa?

— M-a prins într-o ambuscadă, după ce-am ieșit de la lucru. M-aștepta pe alee cu un pumnal. Aaah, i-am spus, m-ai prins, șobolanule roșu!

— Ce voia?

— Ei, să discutăm despre tine.

— Ce-ați avut de discutat despre mine? Harry, mă minți? Nu-mi mai dau nici eu seama. Ce-ați discutat despre mine?

— Dacă ești sau nu fericită.

Ea nu zice nimic, așa că el continuă:

— Am ajuns la concluzia că ești.

— Așa-i, confirmă Janice și pune receptorul în furcă.

zilele dinainte de introducerea
furnalului Bessemer .
Fotografiile vechi , îngălbenite de
vreme , cu Weiser Street ne înfă-
ți șează o arteră cu aspect prosper ,
cu clădiri scunde , plăcute ochiu-
lui , din cărămidă , cu șine de tram-
vaie trase decai cu șine de tramvai
trase de cai ce par să promi-
cu șine de tramvai trsee de
cai ce par să prami- etaoin
etaoinshrdlu
etaoinshrdlucmfwpvbgkqje

* * *

O întreabă:

— Ce-ați făcut voi doi azi?

— Ei, mai nimic. Dimineață am frecat-o prin casă, apoi, după-amiază, am făcut o plimbare cu mașina.

— Unde?

— Sus, pe Mt. Judge.

— Spre oraș?

— Nu, pe munte. Am băut o Cola la Hotelul Pinnacle și ne-am uitat un timp la un meci de softball, în parc.

— Spune-mi adevărul. L-ai pus p-ăla micu' să fumeze iarbă?

— De unde ți-a venit ideea asta?

— E din cale-afară de fascinat de tine și mă gândesc că de vină-i fie iarba, fie sexul.

— Fie mașina. Sau faptul că-l tratez ca pe-o ființă umană, nu ca pe-un mic sportiv ratat fiindcă n-are doi metri înălțime. Nelson e un copil foarte inteligent și sensibil, pe care l-a afectat foarte mult plecarea maică-sii.

— Mulțumesc de informație, știu că-i inteligent, îl cunosc de ani de zile.

— Harry, vrei să plec, spune-mi, despre asta-i vorba? O să plec, dacă asta vrei. M-aș putea întoarce la Babe, doar că ea trece printr-o perioadă mai grea.

— Adică?

— A fost săltată pentru posesie de droguri. Caraliii au năvălit la Jimbo aseară și-au umflat vreo zece persoane, inclusiv pe ea și pe Skeeter. Cică au cerut o șpagă mai mare și patronul a zis pas. Proprietarul e alb, că veni vorba.

— Deci ai păstrat legătura cu gașca aia.

— Vrei să renunț la ea?

— Treaba ta. E viața ta, n-ai decât să ți-o fuți.

— Cineva ți-a băgat niște prostii în cap, așa-i?

— Mai multe persoane.

— Fă ce vrei cu mine, Harry. Nu-nsemn nimic în viața ta reală.

Stă în fața lui, în sufragerie, în blugii ei tăiați și bluză rustică, ținându-și mâinile pe lângă corp, ușor ridicate și deschise, ca o servitoare care așteaptă o tavă. Are degetele roșii de la spălatul vaselor lui. Într-o pornire galantă, el îi mărturisește:

— Am nevoie de gura ta dulce și de curul tău perlat.

— Cred c-ai început să te plictisești de ele.

Rabbit i-o întoarce: ea se plictisește de el. A plictisit-o mereu. O atacă:

— OK, dar cu sexul dintre tine și-ăla mic cum rămâne?

Ea îi evită privirea. Are nasul lung și bărbia ascuțită, și gura aia uscată, de prădătoare, care, când o vede în repaus, atunci când ea nu se uită la el, îi pare așa, distrată cum e, disprețuitoare, superioară lui și dornică să se înalțe și mai sus. Vara i-a dăruit doar câțiva pistrui și pe-aceștia mai mult pe fruntea ce i se bolțește cu rotunjimea unui urcior de lapte. Părul i s-a-ncrețit de cât îl ține împletit în șuvițe subțiri, ca hipioții.

— Îi place de mine, răspunde ea, doar că ăsta nu-i un răspuns.

— Nu mai putem merge mâine la Valley Forge, o anunță el. Janice vrea să-l ia pe Nelson, să-i cumpere haine pentru școală, iar eu ar trebui să merg s-o văd pe mama. Dacă vrei, poți să mă duci tu cu mașina sau pot să iau și autobuzul, la o adică.

Se crede politicos, dar ea îi aruncă zâmbetul batjocoritor, de fată bogată, și-i spune:

— Câteodată-mi amintești de mama. Și ea-și închipuia că-i stăpâna mea.

Sâmbătă dimineața, ia-o de unde nu-i. Totuși, hainele continuă să-i atârne ca niște cârpe-n șifonier. La parter, pe masa din bucătărie, găsește un bilet scris cu marker verde-fosforescent: *Lipsesc toată ziua. Îl las pe Nelson la salon.* ☮♡✗♪. Așa că traversează cu cele două autobuze tot Brewerul. Peluzele din Mt. Judge, petice de iarbă între aleile de ciment, sunt pârjolite; frunzișul rărit al arțarilor are deja culoarea aurie. În aer plutește mirosul acela de început de an școlar, de reluare și reconfirmare a ordinii existente. Vrea să se simtă bine, odinioară se simțea întotdeauna bine la început de an școlar, la începutul și sfârșitul fiecărei vacanțe, cu fiecare filă nouă din calendar: viața lui de adult s-a dovedit a nu avea însă anotimpuri, ci doar schimbări meteorologice și, cu cât înaintează în vârstă, cu atât îl interesează mai puțin meteorologia.

Clădirea de lângă casa copilăriei lui mai are afișul DE VÂNZARE. Încearcă să deschidă ușa de la intrare, dar aceasta e încuiată; sună, iar după o târșâială și hodorogeală prelungită, papsi vine la ușă. Rabbit îl întreabă:

— Care-i treaba cu ușa asta închisă?

— Îmi pare rău, Harry, dar în ultimul timp au fost atâtea spargeri în oraș! Habar n-aveam că vii.

— Nu ți-am promis?

— Mi-ai mai promis tu și-altă dată. Nu că maică-ta și cu mine te-am socoti vinovat, știm că ai o viață complicată în ultima vreme.

— Nu-i chiar așa de complicată. În anumite privințe, e chiar mai simplă. E sus?

Papsi dă din cap, încuviințând.

— Nu coboară decât foarte rar.

— Credeam că medicamentele astea noi dau rezultate.

— Într-un fel, o ajută, dar e atât de deprimată, că nu mai are nici o tragere de inimă să coboare. Voința te-ajută în nouă din

zece cazuri, avea taică-miu o vorbă, iar cu cât îmbătrânesc mai mult, cu-atât îmi dau seama câtă dreptate avea.

Mirosul de dezinfectant din casă e încă apăsător, dar Harry urcă scările câte două odată; furia iscată de dispariția lui Jill îi dă aripi. Năvălește în camera bolnavei și-o roagă:

— Mamă, povestește-mi visele tale.

A slăbit. Pe oase nu i-a mai rămas prins decât un minimum de țesut conjunctiv. Pielea feței, întinsă pe oase, îi îndulcește expresia de vizionară cufundată în așteptarea a ce va să vină. Glasul acestei arătări răsună mai puternic decât altă dată, cu mai puține ezitări între cuvinte.

— Noaptea mă chinuie ceva cumplit, Harry. Ți-a spus Earl ceva?

— A zis ceva de niște vise urâte.

— Da, urâte, dar nu atât de urâte, cât să nu mă lase să dorm deloc. Camera asta mi-e de-acum atât de bine cunoscută, cu fiecare obiect din ea. Noaptea, până și biroul acela micuț, vechi și inocent și... amărâtul ăla de fotoliu diform... toate...

— Toate ce?

Se-așază lângă ea pe pat, ca să-i mângâie mâna, și se teme că simpla ei legănare sub greutatea lui o să i-o hâțâne și-o să-i rupă oasele.

— Toate vor. Să mă sufoce.

— Lucrurile astea?

— Toate lucrurile astea. Se-nghesuie în cel mai bizar mod... bucățile astea de mobilă banală, familiară, cu care am. Trăit toată viața. Tata doarme în camera de-alături, îi aud sforăitul. Nu trece nici o mașină pe stradă. Nu suntem decât eu și felinarul. Parc-aș fi... sub apă. Număr secundele pe care le mai am până rămân fără aer. Îmi închipui că rezist patruzeci, treizeci, apoi ajung la zece secunde.

— N-am știut că-ți afectează și respirația.

— Nici gând. Totul e-n imaginația mea. Gândurile care mă frământă, Harry... îmi amintesc cum e când se curăță o conductă de scurgere. Tot părul și smacul ăla cleios, prinse de un pieptene de cauciuc pe care l-a scăpat cineva cu ani în urmă. În cazul meu, cu șaizeci de ani în urmă.

— Dar nu simţi asta ca şi cum ar fi vorba de viaţa ta, nu? Eu zic c-ai făcut o treabă bună.

— Treabă bună cu ce? Partea nostimă e că nici măcar nu ştii ce-ncerci să faci.

— Să te distrezi puţin, îi sugerează el, să faci câţiva copii.

Ea prinde ideea din zbor.

— Vă tot visez pe tine şi pe Mim. Întotdeauna împreună. Când, de fapt, n-aţi mai fost împreună de când ai terminat tu şcoala.

— Şi ce facem noi doi, în visele astea ale tale?

— Vă zgâiţi la mine. Câteodată vreţi să fiţi hrăniţi şi eu nu găsesc mâncarea. Îmi amintesc că, o dată, m-am uitat în răcitor şi. Era acolo un bărbat înghețat. Un bărbat pe care nu-l cunoşteam, unul singur. Dintre toţi necunoscuţii ăia care-ţi apar uneori în vise. Sau nu pot s-aprind aragazul. Sau nu-mi dau seama unde-a pus Earl mâncarea, când s-a întors de la cumpărături. Ştiu că a. Pus-o undeva. Aiureli. Dar devin atât de importante. Mă trezesc că strig la Earl.

— Eu şi Mim zicem ceva în visele astea?

— Nu, doar vă uitaţi la mine, cum se uită copiii. Uşor speriaţi, dar siguri că voi rezolva. Problema. Aşa-mi apăreţi. Chiar şi-atunci când îmi dau seama că sunteţi morţi.

— Morţi?

— Da. Frumos pudraţi şi aşezaţi în coşciuge. Doar că staţi în picioare şi încă aşteptaţi ceva de la mine. Aţi murit fiindcă n-am fost în stare să pun mâncarea pe masă. Dacă stau şi mă gândesc bine, ceva-i ciudat la visele astea. Deşi vă uitaţi la mine de la înălţimea unui copil. Arătaţi la fel ca acum. Mim rujată, cu una din minijupele alea sclipicioase şi cizmuliţe cu fermoar, până la genunchi.

— Aşa arată acum?

— Da, ne-a trimis o ilustrată publicitară.

— Reclamă la ce?

— Ei, ştii tu. La ea. Ştii cum se fac lucrurile în zilele noastre. Nici eu n-am înţeles mare lucru. E pe birou.

Fotografia, de douăzeci pe douăzeci şi cinci, foarte lucioasă, cu o dungă diagonală acolo unde-a îndoit-o poştaşul, o înfăţişează

pe Mim într-o bustieră, cu brățări și pantaloni bufanți, cu capul dat pe spate, cu un picior lung, gol – când era mică, avea picioare mari, mama: trebuia să-i convingă pe vânzătorii de încălțăminte să scotocească peste tot prin depozit –, lăsat pe-o perniță. Ochii, fardați excesiv, parcă n-ar fi ai lui Mim. Doar forma nasului o face să fie Mim. Un fel de umflătură în vârf și nările: felul în care i se lipeau când, în pruncie, începea să plângă, i se lipesc și-acum, când i se cere să pară sexy. El percepe în fotografia asta ceva mai puțin din Mim decât bărbații care-au fotografiat-o. Dedesubt, mesajul spălăcit, scris cu pixul, zicea: *Mi-e dor de voi Sper să vin în curând în Est Cu drag Mim.* O mână nesigură, stângace, care n-a depășit faza liceului. Mesajul lui Jill fusese scris cu caractere mari, drepte, exersate într-o școală particulară, asemănătoare cu cele de tipar, sigure pe ele ca un afiș de reclamă. Mim n-a avut niciodată talentul ăsta.

— Ce vârstă are Mim acum? întreabă Rabbit.

— Nu vrei să-mi mai asculți visele.

— Ba da.

Face un calcul: născută când el avea șase ani, Mim ar trebui să aibă acum treizeci. Nu are nici un viitor, nici măcar în costumația asta de harem. Ce n-ai făcut până-n treizeci de ani, mai mult ca sigur nu apuci să faci în veci. Iar ce-ai făcut până atunci, aia o să tot faci și de-atunci înainte.

— Povestește-mi-l pe cel mai înspăimântător, o roagă el pe maică-sa.

— Casa de-alături a fost vândută. Unor oameni care vor să clădească un bloc. Soții Scranton au făcut un parteneriat cu ei și-atunci. Pereții ăștia doi urcă, astfel încât casa nu mai primește nici o rază de lumină, iar eu sunt într-o groapă și privesc în sus. Și peste mine încep să curgă gunoaie, cutii de Cola, cutii de cereale, iar apoi. Mă trezesc și-mi dau seama că nu pot să respir.

— Mt. Judge e zonă restricționată pentru zgârie-nori, comentează el.

Ea nu râde. Are ochii larg deschiși, ancorați în cealaltă jumătate a vieții ei, jumătatea nocturnă, jumătatea coșmarurilor care acum se înalță ca apa într-o pivniță prost izolată și urmează

s-o înghită, să-i arate că, de fapt, a fost tot timpul jumătatea reală, că lumina zilei nu-i decât o iluzie, o păcăleală.

— Nu, se răzgândește ea, nu ăsta-i cel mai rău. Cel mai oribil coșmar e cel în care merg cu Earl la spital, pentru analize. Suntem înconjurați de niște mese mari cât masa noastră din bucătărie. Numai că, în loc de veselă, fiecare are pe tăblie un fel de băltoacă, o băltoacă roșie în care sunt înmuiate cearșafuri mototolite, astfel că iau forma unor. Castele de nisip făcute de copii. Și conectate prin tuburi la niște mașinării care aduc cu niște televizoare. Apoi îmi dau seama că toți aceștia sunt oameni. Iar Earl repetă la nesfârșit, atât de mândru și de fericit, de parcă n-are creier. „Guvernul plătește tot. Guvernul plătește asta." Și-mi arată hârtia pe care tu și cu Mim ați semnat-o ca să mă transformați și pe mine într-una din *alea*. Băltoacele alea.

— Ăsta nu-i un vis, îi spune fiu-su. Asta-i realitatea.

Ea se-ndreaptă de șale pe perne, aspră, mustrătoare. Colțurile gurii i se lasă-n jos necruțătoare, de-asta îi era mai frică pe vremuri decât de orice – mai mult decât de vampiri, mai mult decât de poliomielită, mai mult decât de trăsnete sau de Dumnezeu sau de întârzierile la școală.

— Să-ți fie rușine, îl mustră ea. Nu mi-am închipuit niciodată c-am s-ajung s-aud asemenea vorbe crude de la unul din copiii mei.

— Am glumit, mamă.

— Care are nenumărate motive să-mi fie recunoscător, continuă ea implacabil.

— Pentru ce? Pentru ce anume?

— De pildă, pentru că te-a părăsit Janice. N-a fost decât. O boarfă ordinară.

— Și cu Nelson cum rămâne, ai? Ce-o să se-ntâmple cu el acum?

Aici se vede cât de ruptă e de realitate, că uită de trecerea timpului, pentru ea, lumea se reduce la cele patru colțuri originare, ea și papsi, el și Mim așezați la masa din bucătărie. Iubirea ei tiranică ar face lumea să rămână-n loc.

— Nelson nu-i copilul meu, pe când tu ești.

— Ei bine, el există oricum și trebuie să-mi fac griji pentru el. Nu poți s-o ignori pe Janice în felul ăsta.

— Ea te-a ignorat pe tine.

— Nu tocmai. Mă sună tot timpul la serviciu. Stavros vrea s-o vadă întoarsă acasă.

— Să n-o primești. O să te. Sufoce, Harry.

— Ce opțiuni am?

— Fugi. Pleacă din Brewer. Habar n-am de ce te-ai întors. Nu mai e nimic aici. Toată lumea știe asta. De când s-a mutat la sud fabrica de tricotaje. Fă și tu ca Mim.

— Eu nu am ce vinde Mim. În orice caz, îi sfâșie inima lui papsi cu curvăsăreala ei.

— Așa vrea el, taică-tu a căutat întotdeauna. Scuze ca să facă o mutră acră. Ei bine, acum mă are pe mine, sunt o bună scuză. Nu spune nu vieții, Hassy. Morții cu morții, viii cu viii. Amărăciunea n-ajută la nimic. Aș prefera să primesc o carte poștală cu un mesaj vesel de la tine decât. Să te văd stând aici, ca un pămpălău.

Veșnicele ei cereri imposibile și speranțe irealizabile. Visele astea supărătoare.

— Hassy, tu te rogi vreodată?

— Cel mai adesea, în autobuz.

— Roagă-te pentru un nou început. Roagă-te pentru viața ta.

Îi ard obrajii; își lasă capul în piept. Simte că-i cere s-o ucidă pe Janice, să-l ucidă pe Nelson. Libertatea presupune crimă. Un nou început presupune moarte. Ca un pămpălău ce e, i se opune tăcut, iar ea își ferește privirea, cu colțurile gurii lăsate și mai în jos. Încă mai încearcă să-l scoată din uter, nu vede că-i ditamai bărbatul? Un pămpălău bătrân, al cărui singur rost e acela de-a sta locului, pentru a oferi punct de sprijin pămpălăilor care depind de el.

Papsi urcă scările și dă drumul la televizor, ca să urmărească meciul celor de la Phillies.

— Sunt o echipă mult mai sudată fără Allen ăla, comentează el. Era un măr stricat, Harry, spun asta fără prejudecăți. Merele stricate sunt de toate soiurile.

După câteva serii de jucători la bătaie, Rabbit pleacă.

– Nu poţi să stai până la sfârşitul meciului, Harry? Cred că mai avem o bere-n frigider. Oricum, tocmai voiam să cobor, să-i fac mamei un ceai.

– Lasă-l să plece, Earl.

Pentru protejarea firelor electrice, o grămadă de arţari de pe Jackson Road au fost mutilaţi, hăcuiţi prin mijlocul coroanei. Rabbit nu observase până acum nici asta, nici dalele noi de pe trotuar, ce înlocuiseră asfaltul crăpat în care, pe vremuri, li se poticneau patinele cu rotile. Se dădea cu patinele când Kenny Leggett, un băiat mai mare, de peste drum de ei, care ulterior avea să devină un semifondist ce-acoperea o milă-n cinci minute, o minune a concursurilor statale de atletism, dar asta s-a-ntâmplat mai târziu, în ziua aia nu era decât un băiat mai mare, care în iarnă îl lovise pe Rabbit cu un bulgăre de zăpadă înghețat – i-ar fi putut scoate ochiul, dacă l-ar fi nimerit puţin mai sus –, în ziua aia, el doar i-a aruncat de peste Jackson Road, în gura mare: „Harry, ai auzit la radio? A murit Preşedintele!" A spus „Preşedintele", nu „Roosevelt"; pentru ei nu mai existase alt preşedinte. Data viitoare când urma să se întâmple aşa ceva, Preşedintele avea să aibă un nume: într-o vineri, după masa de prânz, în timp ce stătea la maşina înaltă şi asurzitoare, taică-su s-a strecurat în spatele lui şi i-a spus confidenţial: „Harry, tocmai au anunţat la radio, zincografii îl aveau deschis. Kennedy a fost împuşcat în cap, se pare". Ambii şarmanţi, ambii au murit cu dureri de cap violente. Zâmbetele lor pălesc pe câmpul înstelat. Orbecăim conduşi de huligani şi de contabili. În autobuz, Rabbit se roagă, aşa cum l-a povăţuit maică-sa: *Dă, Doamne, să-şi facă L-dopa efectul, dă-i vise mai frumoase, fă ca Nelson să-şi păstreze mai mult sau mai puţin inocenţa, nu-l lăsa pe Stavros să-i facă zile fripte lui Janice, ajut-o pe Jill să-şi găsească drumul spre casă. Dă-i, Doamne, sănătate lui papsi. Şi mie. Amin.*

Un bărbat în cămaşă roz se aşază lângă el cu un oftat teatral, după o staţie de pe coasta muntelui, de lângă benzinăria cu reclama la Day-Glo[1]. Cu coada ochiului, Rabbit zăreşte capul

1 Marcă de vopsea fosforescentă.

bărbatului întors complet spre el; după un timp, îi întoarce privirea, holbându-se și el provocator. Bărbatul are obrajii de culoarea cămășii, catifelați ca ai unui băiețel, deși are părul cărunt, iar sprâncenele lui lungi, intrigate, se înalță în încercarea de a-l recunoaște.

— Scuzați-mă, rostește el, cu o emfază sinuoasă ca un tors de pisică, nu sunteți cumva Harry...?

— Hei, iar dumneavoastră sunteți Eccles, reverendul Eccles.

— Angstrom, corect? Harry Angstrom. Ce-ntâmplare minunată! Într-adevăr, *minunată*!

Și iată-l pe Eccles prinzându-i mâna într-o strânsoare durdulie și umedă, care pare să nu se mai termine niciodată. În ochii prelatului e ceva nou, un ceva oțelit și totuși speriat, golaș ca baza palidă a gâtului, lipsită de gulerul clerical. Iar cămașa, remarcă Rabbit, este una sofisticată, cu o dunguliță albă, fină, și o croială lejeră, semitransparentă, de vară. Și-l amintește purtând nu negru, ci un bleumarin rafinat, elegant. Eccles continuă să-i strângă mâna. Harry și-o eliberează.

— Spune-mi, *te rog*, începe Eccles, cu aceeași emfază prețioasă pe care Rabbit nu și-o mai amintește de acum zece ani, care mai e viața ta? Ești încă împreună cu...?

— Janice.

— Nu prea părea de nasul tău, sincer să fiu.

— Păi da, sau *viceversa*. N-am mai făcut un alt copil.

Ăsta fusese sfatul lui Eccles în acele prime luni de după reconciliere, când Janice și cu el începuseră o nouă viață și chiar mergeau împreună la biserica episcopaliană. Apoi, Eccles fusese numit paroh la o biserică aflată mai aproape de Philadelphia. Peste un an-doi, auziseră de la mama lui Janice că se băgase-n niște belele în noua lui parohie; pe urmă, nimic. Și iată-l din nou, mai grizonat, dar deloc îmbătrânit, ci mai curând întinerit, mai zvelt în talie, într-o formă de zile mari de care e vădit mândru, musculos și bronzat așa cum puțini bărbați din Brewer s-ar osteni să arate, cu privirea aia tinerească, înfiorată. Are părul lung, îi cade în bucle peste gulerul cămășii. Rabbit îl întreabă:

— Dar *dumneavoastră* ce-ați mai făcut?

Se întreabă pe unde-o fi umblat Eccles, de a luat autobuzul de pe coasta muntelui. Acolo sunt doar benzinăria, un mic restaurant, o panoramă a viaductului și casele câtorva bogătani, pitite printre molizi, în spatele gardurilor de fier.

— *Ça va*. Merge. Am fost îngropat și totuși trăiesc. Am rupt pisica-n două cu preoția.

Rămâne cu falca lăsată-n jos, gata parcă să izbucnească într-un hohot de râs, deși nu scoate nici un sunet, iar ochii lui ciudat de purificați rămân în expectativă.

— De ce-ați făcut asta? se interesează Rabbit.

Chicotitul lui Eccles, care mereu a avut o tentă provocatoare și ironică, a devenit peste ani nerușinat, batjocoritor, dacă nu chiar de-a dreptul temerar.

— Din mai multe motive. Am fost invitat să plec, unu' la mână. Și, doi la mână, voiam și eu să plec.

— V-ați pierdut credința?

— În felul meu. Nu-s sigur că mai credeam nici pe atunci.

— Nu?

Rabbit e șocat.

— Credeam, îi mărturisește Eccles, iar vocea îi capătă inflexiuni exagerate, un timbru ca o îmbrățișare adresată sieși, în anumite feluri de raporturi interumane. Încă mai cred. Dacă oamenii vor să bată-n cuie, în numele lui Cristos, anumite raporturi dintre ei, eu n-am nimic împotrivă. Doar că *eu unul* nu mai optez pentru cuvântul ăsta.

— Tatăl dumneavoastră ce-ar spune despre asta? N-a fost episcop?

— Taică-miu – Dumnezeu să-l odihnească *et cetera* – era mort, când am luat decizia.

— Dar soția dumneavoastră? Era cochetă, îmi scapă numele ei.

— Lucy. Draga de Lucy! M-a părăsit, că veni vorba. Da, am lăsat multe lucruri în urmă.

Și gura acestui bărbat cu gâtul pal și părul lung rămâne întredeschisă, ca pentru un hohot de râs, dar el tace, în expectativă.

— V-a părăsit?

— A fugit de faptele mele necugetate. S-a recăsătorit și s-a mutat la Wilmington. Bărba-su e un individ dureros de oarecare, un farmacist, acolo. Dar fără fapte necugetate. Fetele mele îl adoră. Îți amintești de cele două fiice ale mele.

— Erau drăguțe foc. Mai ales cea mare. Că veni vorba, și Janice m-a părăsit.

Sprâncenele palide și expresive ale lui Eccles se arcuiesc și mai tare.

— Serios? De curând?

— În seara dinaintea aselenizării.

— Părea mai curând genul de femeie părăsită, nu de femeie care părăsește. Uite ce e, Harry, ar trebui să ne vedem într-un... loc, ăăă... mai static și s-avem o discuție ca lumea.

În timp ce se trage mai aproape, pentru a-și sublinia cuvintele, când autobuzul ia o curbă, brațul lui îl atinge pe-al lui Rabbit. Întotdeauna a avut o musculatură surprinzătoare, dar uite că Eccles a devenit mai vânjos, mai ca el. Capul puhav îi pare imens.

— Ăăă... și-acum cu ce vă ocupați? se interesează Rabbit.

Din nou, hohotul mut, falca lăsată, expectativa.

— Practic, locuiesc în Philadelphia. Un timp am lucrat cu tinerii de la Y.M.C.A. Trei veri am fost comandant de tabără în Vermont. Iar iernile am ales să citesc, să meditez. Cred că se întâmplă un lucru captivant în conștiința occidentală și, n-ai decât să râzi, îmi fac însemnări pentru o carte pe tema asta. Pe scurt, cred că, în sfârșit, ieșim din peștera lui Platon. Ce zici de un titlu în genul *Ieșind din peștera lui Platon*?

— Cam ciudat, dar ce știu eu? Și-atunci, ce v-a adus înapoi în orașul ăsta vetust și murdar?

— Păi, să vezi ciudățenie, Harry. Nu te superi că-ți spun Harry? Totul începe să pară ca și cum s-ar fi întâmplat chiar ieri. Ce oameni ciudați eram pe-atunci! Fantomele pe care le lăsăm să ne bântuie! În fine, știi orășelul Oriole, situat la zece kilometri sud de Brewer?

— Am trecut pe-acolo.

Cu echipa de baschet din liceu, acum un car de ani, pe când era boboc. A petrecut o seară minunată acolo.

– Ei bine, au acolo un teatru de vară care se numește Oriole Players.

– Desigur. Noi le publicăm afișele.

– Exact, ești tipograf. Așa am auzit.

– Linotipist, mai exact.

– Bravo ție! Așa, și un prieten de-al meu, o persoană ridicolă, foarte egoistă, dar un om minunat, e codirectorul lor și m-a convins să-i ajut la relații cu publicul. Adică să strâng fonduri. Tocmai am fost în Mt. Judge să mă-ntâlnesc cu babalâcul ăla imposibil de Mahlon Youngerman, adică cu Sunflower Beer, pentru o donație. Mi-a răspuns că se mai gândește. Asta, în codul lor, înseamnă „ia-ți gândul".

– Seamănă cu ce făceați pe vremuri.

Eccles îi aruncă o privire mai tăioasă; chipul îi e adumbrit de o moleșeală defensivă.

– Vrei să zici că stric orzul pe gâște? Cultiv nebunia păgânilor[1]? Mda, oarecum, dar nu mă ocup de asta decât opt ore pe zi. În celelalte șaisprezece, îmi aparțin numai *mie*.

Lui Harry îi displace felul sălbatic în care a rostit *mie*, parc-ar fi vrut să spună prea multe. Se hurducă și se hâțână pe Weiser Street; Eccles privește dincolo de Harry, pe fereastră, și clipește.

– *Trebuie* să cobor aici. Pot să te rog să cobori cu mine și să mă lași să-ți ofer ceva de băut? Pe colț e un bar mai puțin deprimant decât altele.

– Nu, Dumnezeule, trebuie să merg mai departe. Trebuie s-ajung acasă. Ăla micu' e singur.

– Nelson.

– Exact! Ce memorie! Mulțumesc de invitație. Arătați minunat.

---

1 Aluzie la Epistola întâi a Sfântului Apostol Pavel către Corinteni (1, 23): „Ci noi propovăduim pe Cristos cel răstignit: pentru iudei, sminteală; pentru păgâni, nebunie".

— Sunt încân*tat* să te revăd, Harry. *Hai* să ne vedem cândva, în circumstanțe mai lejere. Unde locuiești?

— În Penn Villas. Au început să-l construiască de când erați încă aici. Lucrurile sunt puțin neclare în clipa de față...

— Înțeleg, spune Eccles grăbit, fiindcă autobuzul pufăie și frânează gemând în stație. Totuși, își face timp să pună mâna pe umărul lui Harry, sus, aproape de gât. Schimbă tonul, îi devine rugător, are din nou glas de preot: Cred că trăim niște vremuri *mi*nunate și mi-ar plă*cea* să-ți împărtășesc veștile bune, când o să fii mai liber.

Ca să mărească distanța dintre ei, Rabbit merge cu autobuzul 16A cale de încă șase străzi, până unde coteşte spre Greely, acolo coboară și se întoarce pe jos la prăvălia cu alune prăjite de pe Weiser, ca să ia autobuzul spre Penn Villas. ATROCITĂȚILE GABORILOR AGITĂ CAMDENUL, anunță titlul unui ziar radical al negrilor din Philly, expus pe un stand.

Harry e agitat, se tot uită în sus pe Weiser, să vadă dacă nu-l urmărește o cămașă roz. Îl furnică locul de pe umărul gol unde l-a atins Eccles: e uimitor cum se-agață de el individul ăsta, după atâția ani, după ce și-au făcut viețile varză. Autobuzul 12 vine și-l duce peste pod. Ziua oftează prelung, în ferestre e o strălucire de septembrie fără nici un viitor: pajiștile sunt făcute praf, iar râul negru e toropit și fetid. Pe afișe: HOBBY HAVEN. BUTCH CSSDY & KID. Străbate Emberly spre Vista Crescent, printre aspersoarele care se-nvârt la unison, sub antenele televizoarelor ce zgreapțănă din ceruri același gunoi de la ora patru.

Porsche-ul alb, murdar, e pe alee, pe jumătate în garaj, supărător, exact cum parca și Janice. Jill e tolănită în fotoliul maro, doar în combinezon. Din poziția neglijentă în care stă, el își dă seama că nu poartă chiloți. Îi răspunde la întrebări vorbind împleticit, defazat, ca și cum întrebările lui ar ajunge la ea trecând printr-o izolație de vată murdară, de amintiri difuze acumulate peste zi.

— Unde-ai plecat așa devreme azi-dimineață?

— Am ieșit. Să scap de loazele de teapa ta.

— L-ai dus pe copil?

— Firește.
— Și când te-ai întors?
— Chiar acum.
— Unde ți-ai petrecut toată ziua?
— Poate că m-am dus la Valley Forge fără voi.
— Sau poate nu te-ai dus.
— Ba m-am dus.
— Și cum a fost?
— Superb! De fapt, de-a dreptul haios. George a fost un tip mișto.
— Descrie-mi o cameră.
— Intri pe-o ușă și dai de-un pat cu baldachin, cu o pernuță cu canafuri, pe care scrie „George Washington a dormit aici". Pe noptierele de lângă pat încă mai sunt pastilele pe care le lua ca s-adoarmă, când era îngrijorat din cauza tunicilor roșii[1]. Pereții sunt căptușiți cu un soi de material, iar toate fotoliile au brațele legate cu sfoară, ca să nu te poți așeza-n ele. De-aia m-am așezat p-ăsta. Fiindcă nu-i legat. E bine?
El ezită între numeroasele alternative pe care pare să i le ofere ea. Râs, mânie, bătălie, capitulare.
— OK. Sună interesant. Îmi pare rău că n-am putut veni și noi.
— Tu unde-ai fost?
— După ce-am terminat de aranjat pe-aici, am fost s-o vizitez pe mama.
— Ce mai face?
— Vorbește mai bine, dar pare mai fragilă.
— Îmi pare rău. Îmi pare rău că are boala aia. Îmi închipui că n-am s-o cunosc niciodată, nu-i așa?
— Ai vrea? Poți să-l vezi pe taică-miu când vrei, nu trebuie decât să fii în barul Phoenix la ora patru și-un sfert. S-ar putea să-ți placă. Îl interesează politica. Crede, ca și tine, că sistemul e de tot rahatul.
— Și n-am să-ți cunosc niciodată soția.
— Ce nevoie ai avea de-așa ceva? Ce te-a apucat?

---

1 Denumire peiorativă dată soldaților englezi în secolele XVIII-XIX.

— Nu știu. Mă interesează. Poate că-ncep să m-aprind de dragul tău.

— Doamne, nu face asta.

— N-ai o părere prea bună despre tine, nu-i așa?

— De când m-am lăsat de baschet, cred că nu. Apropo, maică-mea mi-a zis c-ar trebui s-o dau naibii pe Janice și să plec din oraș.

— Și ce i-ai răspuns?

— Că nu pot.

— Ești o loază.

Faptul că ea nu poartă chiloți și sentimentul că astăzi s-a abuzat deja de ea, ca și senzația că are parte de o vară unică, această vară a aselenizării, care-i scapă printre degete pentru totdeauna, îl fac să roșească pentru a doua oară în după-amiaza asta și s-o întrebe:

— N-ai vrea să facem dragoste?

— Cordeală sau papiț?

— Nu contează. Cordeală.

Asta pentru c-a ajuns să simtă că-i oferă capătul dințos ca pe-o metodă de a-și păstra celălalt capăt pentru un bărbat care încă n-a apărut în viața ei, un bărbat mai adevărat decât el.

— Cu Nelson cum rămâne? întreabă ea.

— E cu Janice, s-ar putea să-l rețină la cină. Nu-i un pericol. Dar poate ești prea obosită de-atâta George Washington.

Jill se ridică în picioare, își trage combinezonul sus pe umeri și-l ține acolo, ca pe-o pungă șifonată în care se află capul ei, cu tot corpul ei tânăr dedesubt, galben ca ceara, și cu sânii, picuri de ceară întărită.

— Fute-mă, îl îndeamnă ea pe un ton glacial, azvârlind combinezonul spre bucătărie și, sub greutatea lui, continuă icnind: Harry, vreau să mă fuți de să-mi scoți dracii din mine, toți dracii și toată plictiseala acestei lumi jalnice și de tot căcatul, rănește-mă, curăță-mă, vreau să intri cu totul în mine, iubitule, să-mi ajungi până-n gâtlej, da, ah, da, mai adânc, mai mult, scoate totul din mine, ticălos iubit, ah, iubit, iubit ce-mi ești!

Ochii ei se dilată de mirare. Verdele lor e doar un chenar subțire în jurul pupilelor, al căror negru pur e întinat de umbra lui.

— Te-ai pleoștit.

E-adevărat: toată vorbăria ei, dorința ei sălbatică l-au speriat, reducându-l la o gămălie. Ea e prea udă; ceva a lăbărțat-o. Iar consistența ca de ceară a trupului ei tânăr, sferele bucilor ei prea perfecte îi par străine: o percepe de la distanță, adumbrită de oasele uscate și calde ale maică-sii și de rotunjimile întunecate ale lui Janice, cu coastele lui Janice bombate deasupra locului unde i se adâncește talia. Simte resorturile care se joacă prin terminațiile nervoase ale lui Jill, o simte acționată de ceva situat dincolo de el, ceva în comparație cu care el este doar o umbră, o umbră albă, iar pieptul lui, un scut luminos ce-o strivește. Ea se desprinde de el și-ngenunchează să-l sărute pe burtă. Se joacă unul cu altul ca într-o pâclă. Mobilierul se estompează în jurul lor. Se tăvălesc pe covorul aspru, ecranul televizorului tronează deasupra lor ca o planetă-mamă. Părul ei a ajuns în gura lui. Curul ei îi saltă sub ochi ca două cocoașe. Ea încearcă să juiseze pe fața lui, dar el nu are limba destul de puternică. Își freacă clitorisul de bărbia lui în sus și-n jos, până ajunge să-l doară. În altă parte, ea e cea care-l ciugulește. El se simte făcut praștie, prostănac, bleg. În cele din urmă, o roagă să-și frece sânii, sfârculețele-ntărite, de organele lui genitale, care-i zac cuminți între picioare. Astfel, reușește să înalțe zmeul și încearcă s-o satisfacă, chiar reușește, deși până ajunge ea să tremure ca piftia și să termine, amândoi își jelesc secretele adânc îngropate, diametral opuse, copilul lunii și omul pământului.

— Te iubesc, îi spune el, iar faptul că n-o iubește îi face declarația credibilă.

Ea stă cocoțată pe el, muncind ca un mecanic furios care, după ce-a montat o piesă dificilă, continuă s-o verifice.

În zgomotul acela discret, de frecare, pe care-l scot, el aude fluidele lor amestecate, își imaginează în burta ei o mașină argintie de forma unui păianjen, toarsă din firele secrețiilor lor, o mașină ce se rotește încet. Asta-i unește. El exclamă, predându-se:

— Ah, plângi! Dă-i drumul!

O trage spre el, își lipește obrazul de ea, ca să li se contopească lacrimile.

— De ce plângi? îl întreabă Jill.

— Tu de ce plângi?

— Pentru că lumea asta-i de tot căcatul și fac parte din ea.

— Crezi că există alta mai bună?

— Trebuie să existe.

— Păi, face el, de ce naiba n-ar exista?

Când ajunge Nelson acasă, amândoi sunt îmbăiați, sunt îmbrăcați și stau cu luminile aprinse. Rabbit urmărește știrile de la ora șase (rezumatul violențelor de peste vară, statisticile săptămânale ale celor căzuți în Vietnam, estimarea numărului accidentelor de circulație în apropiatul weekend de Ziua Muncii), iar Jill gătește supă de linte în bucătărie. Nelson despachetează și-ntinde pe podea și pe mobilă captura zilei petrecute cu Janice: chiloți noi, ultimul răcnet, maiouri, șosete supraelastice, două perechi de pantaloni, patru cămăși sport, o jachetă reiată, cravate late, chiar și butoni asortați la vesta mov, ca să nu mai vorbim de pantofii fără șiret și basche-tii noi. Jill îl admiră:

— Marfă, marfă de marfă, mortal! Nelson, mi-e pur și simplu milă de fetele alea din clasa a opta, se vor topi după tine.

El o privește neliniștit.

— Știi foarte bine că-s nasoale. Nu eu le-am vrut, mami m-a obligat să le iau. Toate magazinele au fost scârboase, curat materialism!

— La ce magazine te-a dus? se interesează Rabbit. Cum dracului a plătit toate boarfele astea?

— Și-a deschis conturi de credit peste tot, tati. Și-a cumpărat și ea niște haine, o chestie mișto, care arată ca o cămașă de noapte, doar că-i OK s-o porți la petreceri, dacă ești femeie, și alte chestii de-astea. Și mi-a mai luat un costum bestial, un soi de verde-gri în carouri, pe care putem să-l luăm peste o săptămână, după ce mi-l modifică puțin. Nu că-i ciudat când ți se ia măsura?

— Îți amintești pe ce nume au fost deschise conturile? Pe-al meu sau pe numele de Springer?

Jill s-a îmbrăcat în glumă cu una dintre cămășile lui noi și și-a legat părul în coadă de cal, cu una dintre cravatele late. Face-o piruetă, ca să poată fi admirată. Nelson, pierdut, de-abia mai poate să vorbească. E topit de dragul ei.

— Pe numele din permisul ei de conducere, tati. Nu pe ăla trebuia?

— Și pe adresa de-aici? Toate facturile vor veni aici?

— La adresa din carnetul de conducere, tati. Nu da vina *pe mine*, eu i-am zis că nu vreau decât blugi. Și-un tricou imprimat cu Che Guevara, doar că nu au așa ceva în Brewer.

Jill izbucnește-n râs.

— Nelson, o să fii cel mai elegant radical de la Liceul West Brewer. Harry, cravatele astea sunt de *mătase!*

— Gata, îi declar război târfei.

— Tati, *nu*! Nu-i *vina* mea.

— Știu. Las-o baltă. Aveai nevoie de haine, ai crescut mare.

— Iar mami chiar arăta mișto în unele rochii.

Decât să-și verse în continuare nervii pe copil, se-ndreaptă spre fereastră. Își vede propria mașină, Falconul lui fidel, demarând. Zărește o secundă umbra capului lui Janice, stă ghemuită deasupra volanului. Îți închipui c-ar trebui să fie mai relaxată când șofează, având în vedere faptul c-a crescut printre mașini. Oare ce așteptase? Să-l vadă ieșind? Sau doar s-o fi uitat la casă, doar-doar o va zări pe Jill? Sau i-o fi fost dor de casă. Simte cum îi zvâcnește obrazul și-și dă seama că zâmbește la vederea abțibildului cu steagul, care e în continuare lipit pe parbrizul din spate. Nu l-a lăsat pe Stavros să-l dea jos.

III.
Skeeter

„Am fost violați, am fost violați!"
— VOCE DIN FUNDAL, DE LA BORDUL LUI SOIUZ 5

Într-o zi de septembrie, când se-ntoarce de la muncă, Rabbit găsește un bărbat la el acasă. Individul este negru.

— Ce mama dracu'... exclamă Rabbit din ușa holului, de lângă cei trei clopoței tubulari.

— La dracu', omule, e revoluție, corect? i-o întoarce tânărul de culoare, fără să se ridice din fotoliul maro, hârbuit.

Ochelarii îi strălucesc ca două cercuri de argint; în penumbră, țăcălia lui pare-o pată de jeg. Și-a lăsat părul să crească într-o chică rotundă și înfoiată, așa că, la început, Rabbit nu l-a recunoscut.

Jill sare ca arsă din fotoliul cu tapițerie argintie.

— Ți-l amintești pe Skeeter?

— Cum aș putea să-l uit?

Face un pas înainte cu mâna întinsă, cu palma tremurând de frică, dar, de vreme ce Skeeter nu face nici o mișcare, și-o lasă să-i cadă pe lângă corp, neîntinată.

Skeeter observă mâna albă lăsată să cadă și expiră fumul unei țigări. E o țigară adevărată, de tutun.

— Îmi place, mărturisește Skeeter. Îmi place ostilitatea ta, Bulă. Cum spuneam noi în Nam, ea mi-e tainul.

— Eu și cu Skeeter ne conversam, precizează Jill, cu vocea parcă schimbată, mai temătoare, mai matură. Eu n-am nici un drept?

Rabbit i se adresează lui Skeeter:

— Credeam că ești la-nchisoare sau așa ceva.

— A ieşit pe cauţiune, se grăbeşte Jill să-i explice.

— Lasă-l să spună singur ce-are de spus.

Plictisit, Skeeter o corectează:

— Mai precis, am ieşit de-a binelea pă cauţiune. Am uitat să mă-ntorc. Cum s-ar zice, sunt pă lista neagră a sticleţilor. Sunt periculos de tot, corect?

— Ar fi stat doi ani, spune Jill. Doi ani pentru nimic, că n-a lovit pe nimeni, n-a furat nici un ac, pentru nimic, înţelegi, Harry?

— Şi Babe a uitat să se-ntoarcă la zdup?

— Babe e o doamnă, continuă Skeeter, pe tonul lui de mitocănie plictisită. Îşi face prieteni uşor, corect? Eu n-am prieteni. Mi-a mers buhul până hăt, departe, pentru lipsa mea de amabilitate.

Vocea i se schimbă, vorbeşte în falset, graseiază:

— Ooo, e un ciohoi *hăăău!*

Are nenumărate măşti, îşi aminteşte Rabbit, şi nici una nu-l reprezintă exact.

— Mai devreme sau mai târziu, o să te prindă. Faptul c-ai fugit, profitând de ieşirea pe cauţiune, îţi îngreunează situaţia. Poate-ai fi scăpat c-o pedeapsă cu suspendare.

— Am deja una. Hârţogarii se satură la un moment dat să le tot împartă-n stânga şi-n dreapta, corect?

— Dar nu contează şi faptul că eşti veteran din Vietnam?

— Nu *contează*? Sunt şi negru, şomer şi deloc sociabil, corect? Caut să subminez statul, nici mai mult, nici mai puţin, şi jupânului i-a picat fisa.

Rabbit contemplă umbrele din vechiul fotoliu, bâjbâie în căutarea unei soluţii. Fotoliul a fost alături de ei de când s-au căsătorit, provine din mansarda Springer-ilor. Coşmarul acesta trebuie să se isprăvească odată.

— Faci pe grozavul, băiete, spune el, dar cred c-ai intrat în panică.

— Să nu mă iei pă mine cu „băiete"!

Rabbit tresare; i-a vorbit pe-un ton neutru, ca de la un nelegiuit la altul. Încearcă să dreagă busuiocul:

— Nu faci decât să-ți pui bețe-n roate. Du-te și predă-te, spune-le că n-ai avut de gând s-o ștergi.

Skeeter se tolănește degajat în fotoliu, cască, trage aer în piept și-l dă afară.

— Hai că m-am prins, zice el, ai concepția unui gentleman alb despre polițiști și felul exemplar cum își fac ei datoria. Nimic, subliniez, nimic nu le face mai mare plăcere decât să smulgă aripile bieților negri săraci cu duhul. Mai întâi unghiile, apoi aripile. Pă bune, sunt zămisliți exact în acest scop sacru. Asta ca să nu-ți stau în spinare, ci sub picioarele puturoase, corect?

— Nu suntem în Sud, comentează Rabbit.

— Eee-hei! Amice Bulă, te-ai gândit vreodată să candidezi la o funcție po-li-ti-că? Mă-ndoiesc că mai există vreun contopist de provincie care să creadă că tot ce zboară se mănâncă. Mai nou, Sudul e peste tot. Ne aflăm la optzeci de kilometri de linia Mason-Dixon[1], dar mai sus, în Detroit, negrișorii sunt împușcați ca somnii ținuți în butoaie. Vestea e că s-a terminat cu recoltarea bumbacului. Sezonul linșărilor e-n toi. În Statele Aburite, toți albii țepuiți ajung sărăntoci.

O mână maronie gesticulează delicat din penumbră, apoi se relaxează.

— Iartă-mă, Bulă. Astea-s chestii prea banale pentru mine, să stau să ți le explic. Citește ziarele.

— Le citesc. Ești nebun.

Jill intervine:

— Sistemul e putred, Harry. Legile sunt făcute să protejeze o elită infimă.

— De exemplu, pe cei care au bărci în Stonington, i-o întoarce el.

— Unu-zero, strigă Skeeter, corect?

Jill se face foc și pară.

— Și ce-i cu asta? Am fugit de asta. O resping, mă *cac* pe ea, Harry, în timp ce tu înc-o adori, îl mănânci! Mănânci

---

1 Linie de demarcație între patru state americane, Pennsylvania, Maryland, Delaware și Virginia de Vest, trasată de Charles Mason și Jeremiah Dixon între 1763 și 1767. În timp a ajuns să desemneze simbolic granița culturală dintre Nord și Sud.

căcatul meu. Al lui taică-miu. Al tuturor. Nu vezi că se *folosesc* de tine?

– Iar acum, tu vrei să te folosești de mine. Pentru *el*.

Ea înlemnește, albă ca peretele, cu buzele subțiri ca o ață.

– Da.

– Ești nebună. Aș risca s-ajung și eu la-nchisoare.

– Harry, doar câteva nopți, până când poate s-o șteargă. Are rude la Memphis, o să plece acolo. Corect, Skeeter?

– Așa-i, dulceață. Ah, câtă dreptate ai!

– Nu-i vorba doar de deținere de droguri, gaborii cred că-i furnizor, susțin c-ar plasa droguri, o să-l răstignească, Harry. O să-l răstignească.

Skeeter începe să fredoneze încetișor primele acorduri din „That Old Rugged Cross"[1].

– Păi, e-adevărat? Plasează droguri?

Skeeter rânjește sub chica lui rotundă, înfoiată.

– Cu ce să te servesc, Bulă? Iarbă, amfete, seconal, zen... Acu' cică au atât de multă iarbă roșie de Panama în Philly, c-au ajuns s-o dea la vaci. Sau vrei să prizezi un căluț, pentru extaz maxim?

Din penumbra fotoliului, își întinde palmele palide făcute căuș, de parc-ar fi pline de otravă strălucitoare.

Deci e dat dracu'. În copilărie, mânat de-aceeași curiozitate care l-a făcut să-și bage degetul în buric și-apoi să-l miroasă, Rabbit sălta capacul de metal cu model fagure de la haznaua din fundul curții, unde se-ntâlnea colțul garajului cu inelul de baschet. Iar acum, bărbatul ăsta negru se deschide-n fața lui tot așa: e o groapă de mâzgă puturoasă, căreia nu i se vede fundul.

Harry se întoarce către Jill și-o întreabă:

– De ce-mi faci una ca asta?

Ea întoarce capul și-i oferă profilul ei cu bărbia alungită, profund disprețuitoare.

– Am fost o proastă, răspunde ea, să cred c-ai putea avea încredere-n mine. N-ar fi trebuit să-mi spui că mă iubești.

---

1 Șlagăr compus în 1912 de dirijorul evanghelist George Bennard (1873–1958).

Skeeter fredonează „Dragoste adevărată"[1], vechiul cântec al duo-ului Crosby-Grace Kelly.

Rabbit o întreabă din nou:

— De ce?

Skeeter se ridică din fotoliu.

— Isuse, izbăvește-mă, să nu vomit din cauza gagiilor albicioși constipați! O face pentru că i-am tras-o toată după-amiaza, corect? Dacă plec, vine și ea cu mine. Hei, Jill, dulceață, corect?

— Corect, răspunde ea, cu buzele din nou subțiri ca ața.

— Nu te-aș lua nici de-aș paria, sărmană ștoarfă futăcioasă. Skeeter o taie singur. Iar lui Rabbit îi spune: Pa și pu, Bulă! Fire-ați ai dracu' de acrituri, a fost nostim să vă văd cum vă dați de ceasul morții!

În picioare, Skeeter pare fragil, cu blugii Levi's jerpeliți și un vindiac decolorat, de armată, de pe care-au fost date jos însemnele militare. Chica rotundă i-a micșorat fața.

— Pa și pu, acceptă Rabbit răsuflând ușurat, apoi îi întoarce spatele.

Dar Skeeter refuză să plece cu una, cu două. Face un pas spre el, miroase înțepător.

— Dă-mă afară, îl provoacă. Vreau să pui mâna pă mine.

— Nu vreau.

— Ba pune-o.

— Nu vreau să mă bat cu tine.

— Ți-am cordit ștoarfa.

— Treaba ei.

— Și ce pizdă strâmtă, căcăcioasă, poa' să aibă! E ca și cum ți-ai băga cocoșelul în menghină.

— Îl auzi, Jill?

— Hei, Rabbit! Așa ți se zicea, corect? Mă-ta-i curvă, corect? Le-o suge boșorogilor de negri pilangii, în spatele gării, pentru cincizeci de cenți, corect? Dacă n-au cincizeci de cenți, le-o ia-n gură pe gratis, că-i place, corect?

---

1 „True Love", șlagăr compus de Cole Porter în 1956, a fost interpretat de Bing Crosby și Grace Kelly în filmul muzical *High Society* (*Înalta societate*).

Mama lui atât de-ndepărtată. Amestecul de mirosuri din camera ei, de medicamente și așternuturi calde. Din toți anii cât a fost ea sănătoasă, nu-și mai amintește decât osatura ei masivă aplecată deasupra mesei din bucătărie, cu cele patru locuri tocite; nu stă jos, a terminat deja masa, acum îi servește lui cina, s-a-ntors târziu de la antrenament, s-a făcut deja întuneric, ferestrele sunt aburite pe dinăuntru.

— Tac-tu e găozar, corect? Și tu trebuie să fii, altfel n-ai suporta tot căcatul ăsta. Nevastă-ta n-a mai suportat să stea lângă un găozar, era ca și cum i-ar fi pus-o un șoricel, corect? Ești un șoricel acolo jos, hei, nu că am dreptate? Lasă-mă să te pipăi!

Întinde mâna, dar Rabbit i-o îndepărtează cu o lovitură. Skeeter face încântat câțiva pași de dans.

— N-ai nimic acolo, corect? Hei, Rabbit, Jill zice că tu crezi în Dumnezeu. Hai să-ți dau o veste: Dumnezeul tău e un fătălău. Dumnezeul tău alb e mai papanache decât dama de pică. I-o suge Sfântului Duh și-l pune pe fi-su să-i privească. Hei, Bulă, și-ncă ceva! Nu există Isus. Era un bulangiu șmecheraș, corect? I-au mituit pă romani să-i scoată hoitul din mormânt, pen' că puțea prea rău, corect?

— Nu-mi demonstrezi, zice Rabbit, decât că ești nebun de legat.

Dar simte cum îl cuprinde o furie plăcută, până începe să dea pe-afară. Imaginile de la școala de duminică – un bărbat mort, mai alb decât crinii, stâncile mov unde-a fost trădat cu un sărut – reînvie în amintirea lui.

Skeeter continuă să țopăie. Poartă bocanci militari masivi, scofâlciți. Se lovește de umărul lui Harry, îl trage de mâneca largă a cămășii lui albe.

— Hei, vrei să afli de unde știu? Vrei să afli? Hei! Eu sunt adevăratul Isus. *Eu* sunt Isus cel negru, corect? Și nu mai există altul, nu! Când mă bășesc eu, se lasă cu fulgere, corect? Îngerii le-adună repede, cu lopețile lor de aur de un catralion de carate. Corect? Prosternează-te, Bulă. Venerează-mă. Eu sunt Isus. Sărută-mi coaiele – sunt soarele și luna, iar cocoșelul meu e

o cometă, al cărei cap e inima albă, dogoritoare a gloriei ce nu dă niciodată chix.

Rotindu-și capul ca o marionetă, Skeeter își desface prohabul și se pregătește să-și expună minunea.

A sosit însă și momentul lui Rabbit. E atât de plin de mânie și frică, de-ajunge să vadă prin pori. Se deplasează cu entuziasm spre tânăr și simte cum îi dispar pumnii, unul în regiunea burții, altul sub gâtul celuilalt. Se ferește de capul cu ochelari care-ar putea să se spargă și să-l rănească. Skeeter se încovoaie și pică la podea secat de vlagă ca un scorpion, iar când Rabbit se dă la el, nu ripostează, e redus la niște unghiuri abrazive, trepidante, zici că-i o mașină de glaspapir. Pe Rabbit încep să-l doară mâinile. Vrea să facă bucăți bestia asta, fiindcă există un punct moale unde poate fi despicată și ucisă; spatele ei încovoiat e prea dur, deși bleanda peste scobitura urechii îl face să scoată un scâncet stins.

Jill țipă și-l trage cu toată puterea de poalele cămășii și, pe măsură ce-i scade plăcerea de-a lovi, Rabbit își descoperă mâinile și antebrațele zgâriate zdravăn. Adversarul lui stă chircit pe podea, pe covorul care i-a costat unsprezece dolari metrul și se presupunea c-o să țină mai mult decât cel mai catifelat, la cincisprezece dolari metrul, pe care și-l dorea Janice (spunea mereu că-i amintește de materialul folosit pe terenurile de minigolf), chircit la marea artă, cu genunchii vârâți sub bărbie și mâinile deasupra capului, băgat sub canapea cât e de mare. Blugii Levi's i s-au mototolit și Rabbit e șocat să constate cât de scheletice îi sunt gambele și gleznele, ca niște fuse negre iridescente. Oameni croiți dintr-un material nou. Durează mai mult, se tocesc mai uniform. Iar Jill hohotește:

— Harry, destul, destul, nu mai da, nu mai da!

Iar soneria de la ușă își cântă cele trei note iar și iar, o gamă ce nu duce nicăieri, nu poate să ajungă în topuri.

Ușa se dă de perete. Nelson e în prag, în hainele de școală noi, ultimul răcnet, cu cămașă sport dungată și pantaloni galben-canar. În spatele lui e Billy Fosnacht, mai înalt, cu un cap lățos.

— Hei, exclamă Skeeter de pe podea, ăsta-i Bulache, corect?

— E un spărgător, tati?

— Am auzit cum se sfărâmă mobila prin casă, zice Billy. N-am știut ce să facem.

— Ne-am gândit c-o să se oprească dacă sunăm mereu.

— Tatăl tău și-a pierdut capul, intervine Jill.

— De ce trebuie să fiu mereu cel care-și păstrează cumpătul? întreabă Rabbit.

Ridicându-se parcă dintr-un coș de gunoi, cu atenție, mișcându-și pe rând mădularele, Skeeter spune:

— Asta a fost doar așa, Bulă, ca să facem cunoștință. Data viitoare o să am un revolver.

Rabbit îl ia în zeflemea:

— Am crezut că măcar o să-mi oferi o mostră de karate de la cursurile pentru începători.

— Mi-a fost frică să le folosesc. Te-aș fi rupt în două, corect?

— Tati, cine-i ăsta?

— E un prieten de-al lui Jill. Îl cheamă Skeeter. O să stea la noi câteva zile.

— Serios?

Jill e cea care-a pus întrebarea asta.

Rabbit caută un motiv. Mici zgârieturi îi provoacă o durere ascuțită la articulațiile degetelor. Supraexcitația îi lasă o vagă senzație de vomă; observă, prin ceața afânată care încă îl înconjoară, că măsuța din fund s-a răsturnat și că veioza cu suport din lemn adus de valuri zace pe covor dezmembrată, dar nu spartă. Fidelitatea răbdătoare a acestor lucruri îl uimește.

— Sigur, răspunde el, de ce nu?

Skeeter îl privește cu atenție de pe canapea, unde s-a așezat îndoit de durere, frecându-și locul unde-a primit pumnul în stomac.

— Te simți vinovat, nu, Bulă? Bagi manevre ca să-ți speli păcatele, corect?

— Skeeter, e generos, îl mustră Jill.

— Să fim bine-nțeleși, Bulă. Nu pupi recunoștință. Fii egoist în orice faci.

— Mda. Ca plăcerea pe care mi-o provoacă smardeala pe care ți-o trag.

Dar, de fapt, e îngrozit că l-a primit pe omul ăsta în casa lui. Va trebui să doarmă cu el sub același acoperiș. În bezna nopții, Skeeter o să se furișeze în dormitorul lui cu un cuțit strălucitor ca o rază de lună. O să vină cu revolverul, așa cum i-a promis. FUGAR AMENINȚĂ CU REVOLVERUL O FAMILIE ÎNTREAGĂ. *Primarul se jură: Fără concesii.* De ce și-a făcut-o cu mâna lui? S-o oblige pe Janice să-l salveze. Toate gândurile astea îi trec prin minte într-o clipită. Nelson face un pas spre negru. Ochii lui sunt afundați în orbite, serioși. Așteaptă, așteaptă. E otravă, e crimă, e negru!

— Bună, îi spune Nelson și-i întinde mâna.

Skeeter își pune degetele descărnate, patru creioane gri, la fel de groase la vârfuri ca și la mijloc, în mâna copilului și răspunde:

— Bună, măi Bulache.

Face semn cu capul peste umărul lui Nelson, spre Billy Fosnacht.

— Cine-i amicul tău sinistru?

Și toată lumea, dar toată lumea pufnește-n râs, până și Billy, până și Skeeter contribuie cu un cotcodăcit la această neașteptată revelație, că Billy e *într-adevăr* sinistru, cu gâtul sfrijit al lui taică-su și cu urechile mari și ochii ăia vag tâmpi ai maică-sii, cu obrajii și bărbia împestrițate de puroaiele livide ale adolescenței. Hohotele lor se repetă, ca să-l asigure că nu de el râd, ci de ușurarea pe care-o simt la aflarea adevărului, se bucură solidari c-au reușit să împartă frățește acest moment, chicotind și gâlgâind. Casa e un ou pe cale să crape pentru că-l clocesc împreună.

Totuși, ajuns în pat, cu casa cufundată-n întuneric, Billy plecat acasă, Skeeter răsuflând istovit pe canapeaua de la parter, Rabbit o întreabă pe Jill înc-o dată:

— De ce mi-ai făcut una ca asta?

Jill fonfăie, se-ntoarce cu fața la el. E mult mai ușoară decât el, se rostogolește irezistibil pe partea lui de pat. Adesea se

trezește dimineața aproape expulzat din pat de această inechitate, coatele ei mici, ascuțite, îl împung în coaste.

— A fost așa de penibil, îi explică ea. Face pe durul, dar în realitate n-are nimic. Chiar vrea să devină Isus cel negru.

— De-aia l-ai lăsat să ți-o tragă în după-amiaza asta? Sau nu l-ai lăsat?

— Nu tocmai.

— A mințit?

Tăcere. Ea înaintează încă doi-trei centimetri spre partea lui de pat.

— Nu cred că se pune atunci când doar te lași călărită de cineva, fără să te implici deloc.

— Și tu nu te implici.

— Nu, totul a fost o chestie de fațadă, eram dusă la milioane de kilometri.

— Dar cu mine cum e? E la fel, nu simți nimic, fiindcă ești departe? De fapt, tu ești virgină, nu-i așa?

— Șșșșt... Vorbește în șoaptă. Nu, când sunt cu tine, trăiesc tot ce mi se întâmplă.

— Ce?

Ea se cuibărește și mai bine și-i încolăcește talia groasă cu brațele.

— Simt că ești un ursuleț de pluș nostim, primit cadou de la tăticu'. Aducea acasă tot felul de jucării Steiff extravagante, cumpărate de la F.A.O. Schwarz din New York, girafe înalte de-aproape doi metri, de cinci sute de dolari, care nu erau bune de nimic, doar ocupau spațiul aiurea. Mama le ura.

— Mulțumesc mult.

Se răsucește încetișor cu fața la ea.

— Alteori, când ești deasupra mea, simt că ești un înger care mă străpunge cu sabia. Simt că ești pe cale să anunți ceva, sfârșitul lumii, dar nu spui nimic, ci doar mă străpungi. E minunat.

— Mă iubești?

— Te rog, Harry. De la experiența prin care-am trecut, aia cu Dumnezeu, pur și simplu, nu mă pot concentra astfel asupra nimănui.

— Skeeter se situează dincolo de puterea ta de concentrare?

— El e oribil. Chiar așa. Parc-ar fi răpciugos, e-atât de înrăit!

— Atunci, de ce mama dracu'...?

Îl sărută ca să-l reducă la tăcere.

— Șșșt... O să ne-audă.

Zvonurile călătoresc nestingherite pe scări, prin casa cu pereți subțiri. Camerele sunt cavitățile unei singure inimi fremătătoare.

— Fiindcă sunt nevoită, Harry. Fiindcă sunt nevoită să le ofer bărbaților orice-mi cer. Nu mă interesează să păstrez nimic pentru mine. Totul se duce naibii oricum, înțelegi?

— Nu-nțeleg.

— Ba cred că da. Altfel, de ce l-ai fi lăsat să stea? L-ai bătut. Mai aveai puțin și-l omorai.

— Mda, mi-a făcut plăcere. Credeam că-s mai anchilozat decât sunt în realitate.

— Totuși, acum el e aici.

Se lipește de trupul lui, care-i pare străveziu. Vede prin el fereastra albastră din spate, luminată de lună, care dă spre acoperișul garajului, din țiglă metalică și cu o ciudată linie umbrită, menită să-i dea iluzia de grosime. Mărturisește cu glas atât de șoptit, încât poate nu-i decât un gând pe care el îl aude fără să vrea:

— Mă înspăimântă.

— Și pe mine.

— Jumătate din mine voia să-l dai afară. Mai mult de jumătate.

— Păi, zâmbește el în întuneric, dacă-i următorul Isus, trebuie să ne punem bine cu el.

Ea-și destinde trupul de parc-ar zâmbi. E limpede ca lumina zilei că trădările și emoțiile puternice de peste zi trebuie exprimate acum, așa că nu le rămâne decât să facă dragoste. El îi cuprinde capul în mâini, îi mângâie oasele parcă spinoase din spatele urechilor sidefii, îi pipăie curba largă a întregului cap, această cupă în care îi e sigilat spiritul. Știind că ea urmează să-l iubească, îi apare totul foarte clar, așa cum vedem în ora întipărită în minte dinaintea unei ninsori. Se îmbunează:

— Și Janice face niște chestii ciudate, așa că n-o să mă las eu mai prejos.

— Ca să-i plătești cu aceeași monedă.

— Ca să țin pasul cu ea.

Articolul trebuia să intre într-un spațiu limitat:

Condamnați

pentru posesie de droguri

Nouă localnici, opt bărbați și o femeie, au fost condamnați joi la șase luni de închisoare pentru posesie de marijuana.

Inculpații care s-au prezentat în fața judecătorului Milton F. Schoffer fuseseră reținuți în dimineața zilei de 29 august, în urma unui raid al poliției la Salonul lui Jimbo, din Weiser Street.

Femeia din acest grup, domnișoara Beatrice Greene, o artistă locală bine cunoscută sub pseudonimul artistic „Babe", a fost condamnată cu suspendarea pedepsei și eliberată condiționat, pe o perioadă de un an, la fel ca patru dintre bărbați. Doi minori au fost deferiți Tribunalului de Minori.

Un al zecelea inculpat, Hubert H. Farnsworth, nu s-a prezentat în instanță și și-a peirdut dreptul la cauțiune. Pe și și-a pierdut dreptul la cauțiune. Pe numele lui a fost emis un mandat de ar-estare.

numele lui a fost emis un mandat de arestare.

Proprietarul Salonului Jimbo, domnul Timothy Cartney din Penn

Mai nou, Rabbit îl simte pe Pajasek când se-apropie pe la spate să-l anunțe că e chemat la telefon. Simte lehamitea și pericolul din pașii lui, apoi răsuflarea acestuia îl mângâie sarcastic pe ceafă.

— Angstrom, poate-ar trebui să-ți mutăm linotipul în biroul meu. Sau să tragem un cablu pân-aici.

— Am s-o trimit la dracu', Ed. Asta-i ultima oară.

— Nu-mi place când viața particulară îl împiedică pe om să-și facă treaba.

— Nici mie nu-mi place. Ți-o spun ție, o să i-o spun și ei.

— Așa să faci, Harry. Fă asta de dragul bătrânei Verity. Avem o echipă aici, suntem angrenați într-o competiție, hai să ținem steagul sus. Ce zici?

Dincolo de pereții jivrați, Harry spune în receptor:

— Janice, asta-i ultima oară. De-acum încolo nu mai vin la telefon.

— Nici n-o să te mai sun de-acum încolo, Harry. De-acum încolo vom comunica prin avocații noștri.

— Cum așa?

— Cum așa? Cum *așa*?

— Cum așa? Hai, zi! Înștiințează-mă. Trebuie să mă-ntorc la mașină.

— Păi, în primul rând, cum se face că m-ai lăsat să stau aici fără să mă chemi înapoi măcar o dată, iar în al doilea rând, ai băgat în casă un cioroi, pe lângă hipiota aia, ești incredibil, Harry! Maică-mea m-a prevenit de mult: „Nu-i băiat rău, doar că are mai puțin simț moral decât un sconcs". Câtă dreptate-a avut!

— Stă doar câteva zile. S-a întâmplat un eveniment neprevăzut, de-a dreptul caraghios.

— Cred, zău, că-i caraghios! De-a dreptul ilar. Maică-ta știe? Să dea naiba dacă nu-mi vine s-o sun și să-i spun!

— Apropo, tu de unde-ai aflat? Nu iese niciodată din casă.

Speră că tonul lui rezonabil o va potoli; ea o lasă un pic mai moale.

— De la Peggy Fosnacht. Mi-a povestit că Billy a venit acasă cu ochii cât cepele. I-a zis că individul era întins pe podeaua camerei de zi și că primul lucru pe care l-a făcut a fost să-l jignească.

— N-a intenționat să-l jignească, a vrut doar să fie simpatic.

— Ei bine, ce n-aş da să pot fi *şi eu* simpatică! Chiar mi-aş dori foarte mult. Am consultat un avocat şi introducem cererea pentru custodia imediată a lui Nelson. Apoi urmează divorţul. Ca pârât, nu poţi să te recăsătoreşti vreme de doi ani. Fără discuţii, Harry. Îmi pare rău. Credeam că suntem mai maturi de-atât, îl *uram* pe avocat, toată chestia asta e prea urâtă.

— Păi, mda, aşa-i legea, urâtă. Protejează elita aflată la putere. Mai multă putere poporului!

— Cred c-ai înnebunit de-a binelea. Pe cuvânt.

— Hei, cum adică *te-am lăsat* să stai acolo? Am crezut că asta vrei. Nu te mai ţine Stavros în puf?

— Puteai să lupţi măcar *puţin*, plânge ea şi gâfâie între două suspine. Eşti atât de slab, atât de lasă-mă să te las! reuşeşte ea să continue, dar apoi glasul i se preschimbă într-un sunet pur animalic, un soi de uguit sau hârâit, de parcă i s-ar fi tăiat răsuflarea.

— Vorbim mai târziu. Sună-mă acasă, spune el şi închide, ca să-i pună cep hohotelor.

> Park, şi-a exprimat într-o convorbire telefonică purtată cu reporterul VAT stupoarea şi dezaprobarea fermă a consumului de droguri.
>
> Cartney nu se afla în local la ora când s-au făcut arestările.
>
> În ultimul timp, s-au vehiculat numeroase zvonuri legate de vânzarea acestui bine-cunoscut club de noapte şi loc de întâlnire unui sindicat capitalist „negru".

În timpul pauzei de cafea, se apropie de el Buchanan. Rabbit îşi atinge portofelul, întrebându-se dacă va fi nevoie să-l scoată. Escaladare. Ajutor extern. Ajutor de şomaj. Dacă se va pune

problema, va refuza. Dacă cere mai mult de douăzeci, n-au decât să iasă-n stradă, să protesteze. Buchanan îi întinde însă două bancnote de zece dolari, nu aceleași două, dar unele la fel de bune.

— Harry, amice, îl abordează el, să nu mai zică nimeni că negrii nu-și plătesc datoriile. Îți rămân dator de-o mie și una de ori, ăștia douăzeci de parai m-au scos din rahat. Mă crezi c-am făcut două fuluri la rând, fără șmecherii? Nici mie nu mi-a venit să cred. Nimănui nu i-a venit să creadă. A doua oară, fraierii ăia au rămas ca la dentist.

Îndeasă banii în palma lui Rabbit, care se strânge încet.

— Mulțumesc, ăăă, Lester, eu... nu m-așteptam...

— Să-i mai vezi vreodată?

— Nu atât de curând.

— Păi, azi e la ananghie un om, mâine altul. Banul trebuie să circule, nu așa ne-nvață înțelepții?

— Presupun că da. N-am prea avut de-a face cu înțelepți în ultimul timp.

Buchanan chicotește politicos și se leagănă pe călcâie înainte și-napoi, gânditor, învârtind o scobitoare între buze, sub mustața subțire tot ca o scobitoare.

— Aud că ești așa de strâmtorat acasă, că ți-ai luat chiriași.

— A, chestia aia... E doar temporară. Și n-a fost ideea mea.

— Îmi închipui.

— Of, aș fi vrut să nu se-ajungă aici!

— Așa-mi închipuiam și eu.

Se chinuie să schimbe subiectul:

— Ce mai face Babe? S-a întors la treabă?

— Ce treabă crezi tu că face ea?

— Păi, știi, cântatul. Vreau să zic, după arestare și condamnare. Tocmai am cules știrea asta.

— Știu ce-ai vrut să zici. Știu exact ce-ai vrut să zici. Mai treci pe la Jimbo, în orice seară a săptămânii, să vă cunoașteți mai bine. Stima lui Babe față de tine a crescut enorm, fără mișto. Nu că nu i-ai fi căzut cu tronc chiar de prima dată.

— Mda... OK, super. Poate-o să trec. Dacă fac rost de-o guvernantă.

Ideea de-a se mai duce vreodată la Jimbo îl înspăimântă, la fel ca cea de a-l lăsa pe Nelson singur în casă, cu Jill și Skeeter. Se scufundă într-o lume interlopă pe care înainte o vedea doar din autobuz. Buchanan îl strânge de braț.

— Aranjăm noi ceva, îi promite negrul. O, daaa!

Îl strânge și mai tare de braț, de parc-ar vrea să-și lase amprentele pe Harry prin cămașa de lucru albastră.

— Jerome m-a rugat să-ți transmit în mod special recunoștința lui.

Jerome?

Ceasul cu cadran galben face tic-tac, tic-tac, soneria care anunță sfârșitul pauzei behăie strident. Ultimul care se-ntoarce la mașină, Farnsworth, trece printre mesele de machetare puternic luminate, e un bărbat atât de negru, că licărește. Dă din capul ras, își șterge whisky-ul de pe buze și-i aruncă lui Harry un rânjet orbitor. Frați întru paternitate.

Coboară din autobuz ceva mai devreme, de partea cealaltă a podului, și-o ia pe jos de-a lungul râului spre vechiul cartier cu case din cărămidă, înțesat de indicatoare de autostradă verzi, imense. Peggy Fosnacht îi deschide, când sună la interfon, iar când coboară din lift, o găsește-n prag, într-un halat de baie albastru, inform.

— Aa, *tu* erai! face ea. Credeam că-i Billy, care și-a pierdut din nou cheile.

— Ești singură?

— Da, Harry, dar trebuie să se-ntoarcă de la școală dintr-un moment într-altul.

— Nu durează decât un minut.

Îl invită înăuntru, aranjându-și halatul din mers. El încearcă să mai îndulcească un pic pastila:

— Care mai e viața ta?

— Mă descurc. Tu ce mai faci?

— Mă descurc. Atât.

— Vrei să bei ceva?

— Așa devreme?

— Eu mi-am turnat una mică.

— Nu, Peggy, mulțumesc. Nu pot să stau decât o clipă. Trebuie să văd care mai e treaba la mine-n ogradă.

— Aud că pe-acolo se-ntâmplă multe.

— Despre asta voiam să discutăm.

— Ia loc, te rog. Îmi înțepenește gâtul.

Peggy ia un pahar perlat, cu un lichid spumos, de pe pervazul ferestrei care dă spre Brewer, o mlaștină de cărămizi scufundate la poalele muntelui, scăldată de soare spre apus. Soarbe o gură, iar ochii îi alunecă peste nu se știe ce parte a feței lui.

— Ești ofensat că beau. Tocmai am ieșit din cadă. Cam așa îmi petrec după-amiezile, după ce-mi petrec diminețile cu avocații sau bat străzile în căutarea unei slujbe. Toată lumea vrea secretare mai tinere. S-or fi întrebând de ce stau tot timpul cu ochelarii de soare pe nas. Mă-ntorc acasă, îmi dau jos toate hainele, mă bag în cadă și, cătinel, trag o dușcă și privesc cum aburii topesc cuburile de gheață.

— Sună bine. Ce voiam eu să zic...

Stă lângă fereastră, cu un șold împins înainte; cordonul de la halat i-a slăbit și, deși ea nu e decât o umbră proiectată pe cerul strălucitor, incolor, el pipăie cu ochii exact zona care-ar simți-o cu limba, dacă și-ar plimba-o peste peticul dintre sânii ei, care trebuie să fie încă înrourat după baia făcută.

— Voiai să zici că... îl îmboldește ea.

— Voiam să-ți cer o favoare: ai putea să ții pentru tine prezența negrului pe care l-a văzut Billy la noi în casă? Azi m-a sunat Janice și bănuiesc că deja i-ai spus ce și cum, ar fi OK dac-ai fi așa de bună să nu mai bați toba, nu vreau să știe toată lumea. Nu-i spune lui Ollie... vreau să zic, dacă nu cumva i-ai spus deja. E la mijloc o chestiune juridică, altfel nu m-aș agita atât.

Își ridică mâinile într-un gest de neputință; nici nu merita osteneala să-i spună, acum că apucase s-o facă.

Peggy pășește spre el împungându-l cu privirea, ori de prea multă băutură, ori încercând să-și dezvelească seducătoare șoldul, ori exact așa o fi văzând ea lucrurile, dublu, și-i spune:

– Trebuie să fie al dracu' de bună la pat, dacă te-a împins să faci asta pentru ea.

– Fata? Nu, de fapt, noi doi nu suntem, de regulă, pe-aceeași lungime de undă.

Ea-și dă părul pe spate cu o mișcare rapidă, scurtă a mâinii, care-i ridică reverul halatului și-i lasă la vedere un sân. E beată.

– Încearcă o altă lungime de undă.

– Mda, mi-ar face plăcere, dar adevărul e că, în clipa de față, sunt prea speriat să încep orice altă poveste și, oricum, Billy trebuie s-apară.

– Uneori o freacă ore-n șir la Burger Bliss. Ollie zice că are apucături rele.

– Mda. Apropo, ce mai face bătrânul Ollie? Voi doi vă mai întâlniți?

Își lasă mâna să cadă din păr, reverul o acoperă din nou.

– Câteodată mai trece pe-aici și mă fute, dar treaba asta nu pare să ne-apropie în vreun fel.

– Probabil că v-apropie, dar nu lasă el să se vadă asta. Se simte prea vinovat că te-a rănit.

– Așa ai fi *tu*, dar Ollie nu-i genul ăsta de persoană. Nu i-ar da prin cap să se simtă vinovat de ceva. De vină-i firea lui de artist. Știi, cântă la orice instrument pe care pune mâna. Dar e o mică jigodie cu inima de piatră.

– Mda. Și eu sunt cam împietrit.

Stă ca pe ace de când ea s-a apropiat de el, cu încă un pas șovăielnic.

– Dă-mi mâinile, îi cere Peggy.

Îl privește cruciș, se uită câș. Cu aceeași expresie așternută pe chip, întinde mâinile, îi apucă palmele și i le pune pe pieptul ei.

– Sunt calde.

El își zice: *Inimă de piatră*. Ea îi bagă mâna stângă sub halat și-l face să-i cuprindă un sân. În sinea lui, se gândește la niște mațe revărsate, la un stomac de vacă rostogolit din trup; elastică, îi inundă degetele, sfârcul îi este un cocoloș, o bilă de gumă de mestecat lipită de palma lui. Ține ochii închiși – are pleoapele străbătute de vinișoare, laba gâștei la colțuri – și intonează:

— Nu eşti rece, eşti cald, eşti un bărbat cald, Harry, un om bun! Ai fost rănit şi vreau să te vindeci, vreau să te-ajut să te vindeci. Fă-mi ce vrei.

Vorbeşte ca pentru sine, rapid, cu glasul coborât, dar l-a tras atât de aproape, încât aude tot; răsuflarea ei îi atinge beregata. Bătăile inimii ei i se lipesc de palmă. Pielea de pe frunte îi e contrariată, iar bucata de trup dezgolită de sub halat e hălcoasă şi ciudată, are opacitatea unei frunţi de bou, dar, uşurată de alcool, a pătruns în starea aceea în care trupul celuilalt devine propriul trup, trupul tăinuitei iubiri de sine pe care ni-l restituie oglinda în care ne privim şi patul pe care ni-l încălzim singuri. Iar el e prizonierul acestui trup al iubirii ei şi, în ciuda tuturor gândurilor şi hotărârii, simte cum se învârtoşează discret şi mielul cu o nară începe să i se scoale sub talie.

— Nu sunt bun, se împotriveşte el, dar în acelaşi timp simte cum alunecă în mrejele femeii.

Slăbeşte strânsoarea mâinii cu care i-a cuprins sânul, cât să i se balanseze în căuş.

— Eşti bun, eşti minunat, insistă ea şi-şi face de lucru cu prohabul lui.

Cu mâna liberă, el îi dă la o parte reverul halatului, ca să-i dezgolească şi celălalt sân, timp în care se desface şi nodul cordonului.

Pe palier se aude o uşă de lift care se închide. Se aud tot mai tare paşii ce se-apropie de uşa lor. Se desprind unul de altul; Peggy se-nfăşoară la loc în halat. Lui îi rămâne întipărită pe retină imaginea voalată a unui triunghi flocos mai lat decât palma lui, sub un pântece mai alb decât laptele, cu vergeturi argintii. Paşii trec mai departe. Potenţialii amanţi răsuflă uşuraţi, dar vraja s-a rupt. Peggy îi întoarce spatele şi-şi leagă cordonul.

— Ţii legătura cu Janice, spune ea.

— Nu tocmai.

— Cum de-ai ştiut că i-am spus de cioroi?

Ciudat, nimeni altcineva n-are nici o problemă cu apelativul „cioroi". Sau cu pacifismul. Rabbit o fi cel care are-o problemă.

Lobotomia. Acolo, la marginea vezicii, unde-l roade vinovăția, se cască o groapă. Trebuie să se grăbească spre casă.

— M-a sunat să m-anunțe că un avocat o să inițieze procedurile de divorț.

— Și chestia asta te întristează?

— Cred că da. Oarecum. Sigur.

— Bănuiesc că-s eu fraieră, dar n-am înțeles niciodată de ce te-ai împăcat cu Janice. N-a fost niciodată demnă de tine, dar niciodată. Îmi place de ea, însă-i poate femeia cea mai copilăroasă și mai obtuză pe care-am cunoscut-o vreodată.

— Parc-ai fi mama.

— Și ce, asta-i de rău?

Se răsucește; are părul diafan. N-a văzut-o niciodată pe Peggy atât de brusc mătăsoasă, atât de direct feminină. Până și ochii îi par mai puțin respingători. În joacă, sfidând tensiunea provocată de sosirea iminentă a lui Billy, își freacă dosul palmei de sfârcurile ei. Jeleuri dulci, gustoase.

— Poate ai dreptate. Ar trebui să ne-ncercăm lungimile de undă.

Peggy roșește, se dă înapoi, încremenește, de parcă o oglindă surprinzătoare i-ar fi dezvăluit o imagine mult prea brutală. Se înfășoară atât de strâns în bucleul albastru, de i se îngustează umerii.

— Dacă vrei să mă inviți la cină într-o seară, știi unde mă găsești, îi spune ea, apoi adaugă nervoasă: Dar nu vinde pielea ursului din pădure.

* * *

Repede, repede. Autobuzul 12 vine dup-o veșnicie, plimbarea pe Emberly pare fără sfârșit. Totuși, casa lui, a treia de la capătul lui Vista Crescent, scundă, nouă și de-o culoare posomorâtă, de măr verzui, de pe sfertul de pogon de peluză neîngrijită, năpădită de pătlagină, este întreagă și, oriunde privești în jurul ei, peticele nepopulate ale caselor similare păstrează nealterată intensitatea copiei la indigo. Faptul că pata neagră din casa lui nu-i reduplicată îl face să se amăgească sperând că nu-i acolo. Dar, de îndată ce urcă cele trei trepte ale

verandei și se uită pe cele trei ochiuri de geam dispuse în scară, Rabbit zărește în dreapta, în camera de zi, de la spate – canapeaua fiind între timp întoarsă invers –, o sferă neagră, stufoasă, între conul auriu-căpșună al lui Jill și chica lui Nelson, neagră ca a lui Janice, tunsă băiețește. Se uită la televizor. Skeeter pare să fi repus în drepturi tembelizorul. Crainicul, spectral din cauza contrastului prea mare, dă din gură la fel de repede ca un vampir, fiindcă sunt prea multe știri comasate între prea multe reclame: „ ...după un exil de cinci ani în Cuba comunistă, în câteva state africane și în China comunistă, a aterizat azi, la Detroit, și a fost imediat luat în custodie de agenții FBI care-l așteptau. Într-o altă parte a frontului rasial, Comisia SUA pentru Drepturi Civile a atacat violent administrația Nixon, pentru că a făcut, citez, un mare pas înapoi, am încheiat citatul, în ceea ce privește integrarea școlară în statele din Sud. În Fayette, statul Mississippi, trei membri albi ai Klu-Klux-Klanului au fost arestați pentru tentativa de a arunca în aer supermarketul, al cărui proprietar este primarul negru proaspăt ales, Charles Evers, fratele militantului pentru drepturi civile care a fost asasinat. La New York, purtătorii de cuvânt ai bisericii episcopaliene au renunțat să mai aducă argumente în sprijinul deciziei lor controversate de a vira două sute de mii de dolari în contul celor cinci sute de milioane de dolari revendicate de liderul bisericii negre, James Forman, ca, citez, daune, am încheiat citatul, de la Bisericile Creștine din America pentru, citez, trei secole de afronturi și exploatare, am încheiat citatul. În Hartford, statul Connecticut, și în Camden, statul New Jersey, predomină un calm fragil, după tulburările de săptămâna trecută din sânul comunităților de culoare din aceste orașe. Acum urmează un anunț important".

— Bună, bună, îi salută Rabbit, dar nimeni nu-l ia în seamă.

Nelson se întoarce și-l anunță:

— Hei, tată! S-a-ntors în țară Robert Williams[1].

---

1 Militant de culoare (1925-1996) care în anii 1960 a instruit populația neagră să se apere de raidurile nocturne ale Klu-Klux-Klanului, a contribuit la înființarea grupării paramilitare Panterele Negre, iar după ani de exil a devenit consilier guvernamental pe probleme de politică externă.

– Cine naiba-i Robert Williams?

– Bulă, dragă, e un tip care-o să ți-o tragă fără vaselină.

– Alt Isus negru. Câți din ăștia mai sunteți, frate?

– După numeroșii profeți falși, îi spune Skeeter, o să-ți dai seama c-am venit, corect? Așa scrie la Cartea Sfântă, corect?

– Mai scrie și că El a venit și-a plecat.

– Vine din nou, Bulă. Și-o să-ți pună curu' la frigare. P-al tău și p-al lui Nixon, corect?

– Săracu' Nixon, până și comisiile lui dau în el. Ce mama dracu' poate să facă? Nu poate să se ducă în fiecare ghetou și să le repare personal țevăraia. Nu poate să-i ofere fiecărui drogat vărzuit câte-un milion de dolari și-un doctorat. Nixon, cine-i Nixon? Nu-i decât un tip total nepregătit, de la Camera de Comerț, care-a avut norocul să pună mâna pe-un fotoliu călduț și-i atât de prostovan, încât își închipuie c-a dat norocul peste el. Lăsați-l în pace pe amărâtul ăsta, încearcă să ne plictisească de moarte, ca să nu ne sinucidem.

– Nixon, un căcat! Albiciosul ăsta a ajuns acolo prin votul fețelor palide, corect? Nu-i deloc mai breaz decât cei din trupele de asalt ale lui Strom[1]. E un Irod, omule, iar noi, toți copilașii negri, am face bine să credem asta.

– Copilași negri, lideri negri, Isuse, m-am săturat de cuvântul ăsta. Dac-aș pronunța „alb" de optzeci de ori mai rar decât spui tu „negru", te-ar apuca pandaliile. Ce Dumnezeu, mai uită și tu de culoarea ta!

– O să uit când o să uiți și tu, corect?

– Doamne, ce n-aș da să uit nu numai culoarea pielii tale, ci și ce-i sub ea. Acum trei zile ne-am înțeles că-n trei zile-o să pleci.

– Tati, *nu*!

Chipul puștiului e încordat. Avea dreptate mami, e prea gingaș, prea emotiv. Își închipuie că lumea o să-l rănească și

---

1 James Strom Thurmond (1902-2003), originar din Carolina de Sud, senator democrat înregimentat ulterior în Partidul Republican, politician de tristă amintire, notoriu pentru linia politică dură adoptată în privința problemelor rasiale.

chiar așa o să fie. Ce ți-e și cu instinctul universal de a-i exterminа pe cei slabi.

Jill se ridică și se pune în fața celor doi. Trei la unul. Rabbit e în al nouălea cer. Fățarnic, bate-n retragere și spune, până s-apuce ea să-i zică ceva:

— Spune-i celui mai oacheș dintre iubiții tăi, aici de față, că mi s-a părut c-ar fi promis să se care de-ndată ce i se ivește ocazia. Am aici douăzeci de verzișori pentru el. Ceea ce-mi amintește de ceva.

Skeeter îl întrerupe, vorbind la pereți:

— Îl *iubesc* când se poartă așa. El e Bărbatul.

Apoi îi spune și Jill ce-are pe suflet:

— Nelson și cu mine refuzăm s-o ducem dintr-o ceartă în alta. În seara asta, după cină, vrem să purtăm o discuție constructivă. E o nevoie stringentă de puțină educație în casa asta.

— Casă?! se minunează Rabbit. Eu i-aș spune tabără de refugiați. Își continuă gândul de mai devreme: Hei, Skeeter, ai și tu un nume de familie?

— X, îi răspunde Skeeter. 42X.

— Ești sigur că nu-i Farnsworth?

Trupul lui Skeeter își leapădă cochilia, rămâne o clipă mască, până să-și recapete tupeul.

— Cu Super Tom ăla, spune el cu convingere, nu mă-nrudesc sub nici o formă.

— *Vat* îți dă numele de familie ca fiind Farnsworth.

— *Vat*, i-o întoarce Skeeter pe un ton afectat, e o fițuică fascistă.

După ce-ai înscris un coș, traversezi terenul în fugă, cu bărbia-n piept, dar în suflet îți dăinuie sentimentul c-ai lăsat o urmă ce nu mai poate fi ștearsă.

— Ziceam și eu așa, mustăcește Rabbit. Își întinde brațele, cât e de lung: Mai vrea cineva o bere?

După cină, Nelson spală vasele, iar Skeeter le șterge. Jill aranjează camera de zi pentru discuția plănuită; Rabbit o ajută să pună canapeaua la locul ei. Rabbit observă că, pe rafturile dintre camera de zi și chicineta unde luau micul dejun, pe care el și cu Janice le țineau goale, acum zace un teanc de cărțulii

broșate, uzate, cu cotorul ros și paginile boțite. *Scrierile alese ale lui W. E. B. Du Bois*[1], *Becisnicii pământului*[2], *Negru la răcoare*[3], *Viața și vremurile lui Frederick Douglass*[4], alte cărți, istorie, Marx, economie, chestii care lui Rabbit îi întorc mațele pe dos, ca atunci când se gândește la meseria de chirurg sau la toate conductele de canalizare și țevile de gaz de sub carosabil.

— Cărțile lui Skeeter, îi explică Jill. M-am dus azi să le iau de la Jimbo. Și i-am luat și hainele. Mi le-a adus Babe.

— Hei, Bulă, îi strigă Skeeter de la chiuvetă, printre rafturi, știi de unde am cărțile alea? Din Nam, de la librăria bazei Longbinh. Tare-i mai place să citim Armatei tale nebunatice! Ne-nvață să citim, să tragem cu arma, să săpăm latrine, să prizăm piperaș, e prietenul cel mai de nădejde al negrilor, exact cum se laudă!

Trântește cârpa de șters vase, *zbang*!

Rabbit îl ignoră și-o întreabă pe Jill:

— Te-ai dus acolo? Locul ăla mișună de polițiști, puteau să-ți ia ușor urma.

— Stai liniștit, Bulă, strigă Skeeter din bucătărie, amărâții ăia de caralii au de urmărit cioroi mai importanți ca mine. Știi ce s-a-ntâmplat la York, corect? Pe lângă asta, ce se-ntâmplă în Brewer zici că-i Balul de Caritate al Doamnelor! *Zbang*!

Nelson, care spală vasele alături de el, întreabă:

— O să-i împuște pe toți albii?

— Pe cei mari și urâți, în special. Tu ține-te departe de tipul ăla sinistru, de Billy, și nu te dezlipi de mine, Bulache. N-o să pățești nimic.

---

1 William Edward Burghardt Du Bois (1868-1963), personalitate marcantă a culturii afro-americane, militant pentru drepturile negrilor americani, istoric, sociolog, poet.

2 Frantz Fanon (1925-1961), eseist și psihanalist din Martinica, este și autorul volumului *Becisnicii pământului*, care prezintă lupta dusă de poporul algerian pentru independență națională.

3 Eldridge Cleaver (1935-1998), lider al mișcării de emancipare a populației de culoare din SUA, inițial membru al grupării paramilitare Panterele Negre, este autorul culegerii de eseuri *Suflet pe gheață* (1968), scrise în timpul anilor de detenție.

4 A treia biografie semnată de Frederick Douglass (1818-1895), celebru militant de culoare pentru abolirea sclaviei, orator, editor și om politic.

Rabbit pune mâna pe-o carte, la întâmplare, și citește:

> Guvernul există pentru progresul poporului, iar nu pentru confortul unei aristocrații. Scopul industriei este bunăstarea muncitorilor, iar nu îmbogățirea patronilor. Scopul civilizației este progresul cultural al masei muncitorești, iar nu doar al unei elite intelectuale.

Îl sperie, așa cum îl speriau muzeele, când mergea cu școala să vadă mumia putrezind în sarcofagul ei de aur sau fildeșul elefantului transformat într-o sută de chinezi cu ochii oblici. Vieți incredibil de îndepărtate, abisuri ale existenței, mai rele decât viețuitoarele care se târăsc oarbe pe fundul oceanului. Cartea e plină de sublinierile lui Skeeter. Citește:

> Trezește-te, trezește-te, înarmează-te cu vigoare, o, Sionule! Respinge slăbiciunea misionarilor care nu vă învață iubirea sau frăția, ci, în primul rând, virtuțile profitului privat din capital, furat din pământurile și munca voastră. Africa, trezește-te! Înveșmântează-te în frumoasele burnuzuri ale socialismului panafrican.

Rabbit pune cartea la loc și se simte mai bine. Nu există astfel de burnuzuri. Astea-s tâmpenii.

— Despre ce vom discuta? se interesează el, în timp ce se-așază cu toții pe băncuța cizmarului.

Jill îi răspunde stânjenită, roșind:

— Skeeter, Nelson și cu mine stăteam de vorbă azi, după școală, și-am ajuns la concluzia că, de vreme ce s-ar zice c-avem o problemă de comunicare atât de dificilă...

— Despre asta-i vorba? întreabă Rabbit. Poate comunicăm prea bine.

— ...o discuție constructivă s-ar putea dovedi educativă și utilă.

— Eu fiind cel care trebuie educat, comentează Rabbit.

— Nu neapărat.

Lui Rabbit, grija cu care-i vorbește Jill îi stârnește mila. O *chinuim ca pe hoții de cai pe biata fată*, își zice el.

— Ești mai în vârstă decât noi și-ți respectăm experiența. Suntem cu toții de acord, cred, că problema e că n-ai avut niciodată șansa să-ți expui punctul de vedere. Din cauza con-

textului concurențial din societatea americană, ai fost nevoit să traduci prea rapid totul în fapte. Viața ta n-are un conținut reflexiv; se rezumă la instinct, iar atunci când te trădează instinctele, nu mai ai încredere în nimic. De-aia ești cinic. Cinismul, am citit undeva, e un pragmatism obosit. Pragmatismul a prins bine la un moment dat, în epoca în care se stabileau noi frontiere; și-a făcut treaba, la modul foarte risipitor și nemilos, dar și-a făcut-o.

— În numele lui Daniel Boone, zice Rabbit, îți mulțumesc.

— Nu-i bine să uiți, continuă Jill pe un ton blajin, atunci când spui că americanii sunt exploatatori, că primii exploatați sunt ei înșiși. Tu, îi spune ea, privind în sus, formând o constelație cu ochii, pistruii și nările ei, nu ți-ai dat niciodată șansa să reflectezi și la altceva în afară de tehnologie, baschet și tipar, care-au slujit un scop autoexploatator. Ții în tine un Dumnezeu perimat și un patriotism vetust și furios. Iar mai nou și o nevastă depășită.

El trage aer în piept ca să dea glas protestului său, dar ea flutură din mână, rugându-l s-o lase să termine.

— Consideri aceste lucruri sacre nu din iubire sau credință, ci de frică; ai gândirea înghețată, fiindcă, de cum te-au trădat instinctele, ai ajuns la concluzia că totul înseamnă de fapt nimic, că zero este răspunsul adevărat. Asta credem noi, americanii: ori câștigăm, ori pierdem, totul sau nimic, ucide sau mori, fiindcă niciodată nu ne-am acordat răgazul să gândim. Dar acum, vezi tu, trebuie să ni-l acordăm, fiindcă acțiunea nu mai e de-ajuns, acțiunea lipsită de gândire înseamnă violență, după cum ne-o demonstrează și Vietnamul.

În sfârșit, poate să zică și el ceva:

— În Vietnam a existat violență și până s-auzim noi de nenorocitul ăla de loc. Îți poți da seama de faptul că eu unul sunt, în esență, un tip pacifist, fie și doar după faptul că stau și-ascult tâmpeniile pe care le debitați.

Arată spre Skeeter.

— *El* e javra pusă pe violență.

— Dar, *vezi tu*, continuă Jill pe un ton în același timp dulce și cicălitor, dregându-și glasul obosit în chip ațâțător, amintind

de vocea ei din pat, Skeeter te înfurie și te înspăimântă pentru că nu știi nimic despre trecutul lui. Nu mă refer la trecutul lui personal, ci la trecutul rasei lui, la cum a ajuns el să se afle acum aici. Lucrurile de care te simți amenințat, de exemplu, violențele stradale și ajutoarele sociale, au apărut din senin în ziare, fără să ai habar ce-i cu ele. Așa că ne-am gândit că, în seara asta, am putea discuta puțin, am putea ține un soi de seminar, despre istoria afro-americanilor.

— Te rog, tati, se amestecă și Nelson.

— Doamne sfinte! OK. Dă-i drumul. Ne-am purtat ca fiarele cu sclavii, și-atunci de ce sunt așa de puțini negri americani care se leapădă de Cadillacurile lor și, pardon de expresie, de televizoarele lor color, ca să se-ntoarcă în Africa?

— Tati, *nu fi*!

— Bulă, hai să lăsăm sclavia la o parte, începe Skeeter. Asta s-a întâmplat acu' un milion de ani, era o chestie la nivelul întregii țări, corect? Deși trebuie să recunosc: cu cât a-nceput să se-mpută treaba mai mult, cu atât mai abitir v-ați tăvălit în ea voi, albicioșii, corect?

— Ne-am extins teritoriul.

— Ușurel, stai jos. N-ai argumente, corect? Vă intra bumbacul pe țeavă, corect? Doar negrii au crăpat lucrând în mocirlele de bumbac, corect? *Or'cum*, a urmat războiul. I-ați avut pă nebunii ăștia din Nord, alde Garrison[1] și Brown[2], care făceau tămbălău și, în Sud, o liotă de superalbicioși ca Yancey[3] și Rhett[4], care și-au închipuit că-și pot trage spuza pă turtă prin secesiune. Faza nostimă e – chicotește el șuierat, iar Rabbit și-l închipuie ras în cap și-i apare imaginea lui Farnsworth –

---

1 William Lloyd Garrison (1805-1879), ziarist și militant pentru abolirea sclaviei, unul dintre fondatorii Societății Americane Antisclavie.

2 John Brown (1800-1859) a fost primul cetățean american alb care a militat pentru abolirea sclaviei în SUA, fiind adeptul mijloacelor extreme de acțiune (crima, insurecția etc.).

3 William Lowndes Yancey (1814-1863), gazetar, orator, politician și diplomat, a fost liderul mișcării secesioniste inițiate de statele sudiste și unul dintre cei mai îndârjiți susținători ai sclaviei.

4 Robert Barnwell Rhett (1800-1876), politician secesionist originar din Carolina de Sud.

că nu le-a mers. Confederația i-a trimis p-un vapor și la alegeri și-au uns în funcții doar marionete. La fel s-a întâmplat și-n Nord, cu pisici ca Sumner[1]. Veniți la vot, oamenii se temeau de omul cu ideea, corect? Ai auzit vreodată, bănuiesc că nu, de-un alde Ruffin[2], deștept, nevoie mare, care-a inventat agricultura modernă sau cam așa ceva, i-a urât pă yankei atât de mult, c-a aprins fitilul primului tun la Sumter[3] și s-a împușcat în cap, când Sudul a pierdut războiul? Oameni nebuni! Frumos, corect? Deci, *or'cum*, Lincoln a pus de războiul ăsta, a luptat dintr-o grămadă de motive greșite – ce-o fi Uniunea asta așa de sacră, e doar un trust ce gestionează puterea, corect? – și, dintr-un alt motiv greșit, i-a eliberat pă sclavi, și gata. Dumnezeu să binecuvânteze America, corect? Și-acum încep să mă șucăresc.

— Șucărește-te, Skeeter, îl invită Rabbit. Cine vrea o bere?

— Eu, tati.

— Jumătate.

— O-mpart eu cu el, se oferă Jill.

— Chestia aia corupe sufletul. Aveți ceva împotrivă dacă ard un cui?

— E interzis de lege.

— Așa-i, dar toată lumea arde. Tu crezi că toate pisicuțele alea șic din Penn Park beau Martini când se-ntorc seara acasă? Chestia asta-i fumată. Acu', trag un cui. Fără mișto, e mai la modă decât ciunga. Acolo, în Nam, era bombonica tânărului combatant.

— OK. Arde-o. Uite c-am ajuns s-o văd și p-asta.

— Și-ai încă multe de văzut, i-o întoarce Skeeter.

---

1 Charles Sumner (1811-1874), om politic originar din statul Massachusetts, avocat și orator, militant împotriva sclaviei.

2 Edmund Ruffin (1794-1865), fermier, proprietar de sclavi și militar în armata sudistă, apărător fervent al autonomiei politice a fiecărui stat și al sclaviei.

3 Fort Sumter, fortificație situată în portul Charleston din statul Carolina de Sud, unde a avut loc prima confruntare din Războiul Civil american.

Își pregătește cuiul cu marfă dintr-o punguță de cauciuc, scoasă de undeva din canapeaua pe care doarme, și o foiță de hârtie galbenă, îl linge rapid cu limba lui groasă și deschisă la culoare și-i răsucește capetele. Când îl aprinde, capătul răsucit se învăpăiază. Trage flămând în piept, își ține respirația de parc-ar fi pe cale să se cufunde foarte adânc, apoi expiră cu un râgâit fumul uzat și dulceag. Îi oferă capătul ud lui Rabbit.

— Vrei să-ncerci?

Rabbit clatină din cap, cu un ochi la Nelson. Băiatul îl urmărește cu ochi de șoim pe Skeeter. Poate că Janice are dreptate, îl lasă pe copil să vadă prea multe. Totuși, nu el e cel care-a plecat. Iar viața este viață, Dumnezeu a inventat-o, nu el. Totuși, se uită la Nelson, temându-se ca nu cumva prezența lui în cameră să fie interpretată drept undă verde dată drogurilor.

— Dă-i drumul la melodie, îl îndeamnă el pe Skeeter. Lincoln a câștigat războiul din niște motive greșite.

— Și-apoi a fost împușcat, corect?

Skeeter îi pasează cuiul lui Jill. În timp ce-l preia, îl privește întrebător pe Rabbit: *Asta vrei?* Îl ține expert, nu ca pe-o țigară de tutun cu care gesticulează Fred Astaire, ci cu venerație, de parc-ar fi hrană, cu cât mai multe degete, trage din capătul ud ca dintr-un sfârc. Pe fața ei delicată se așterne împăcarea, devine visătoare.

— Vas'zică, dup-aia v-ați trezit cu patru milioane de sclavi eliberați, fără proprietate și fără slujbe, într-o economie făcută praf, și v-ați zis că au sosit zilele-nsorite. Pășuni verzi, corect? Patruzeci de acri și-un catâr, corect? Nu valorau nici cât o ceapă degerată, ce naiba, Bulă, asta a fost cea mai înduioșătoare chestie, felul în care bieții negrotei au mușcat momeala! S-au învățat unii pă alții să citească, și-au rupt spinările pă nimic, au trimis bărbați adevărați la căcatul ăla de Senatul Suuu...aaa, au făcut legi care le-au asigurat Statelor Dixie[1] primele școli publice pă care le-au avut vreodată, ce zici de asta, iată niște date pentru cultura ta ge-ne-ra-lă, corect? Jill, scumpo, dă-mi cuiul ăla-napoi, o să te duci în Lună, asta-i iarbă pură. Și toate astea

1 Poreclă dată statelor sudiste participante la Războiul Civil din anii 1861-1865.

s-au întâmplat în timp ce alde Bulă și Bulache, albicioșii de acolo, făceau spume la gură și-i făceau babuini pă eroii noștri negri. Nu puteau să facă mare lucru, atâta timp cât armatele nordiste mișunau prin zonă, corect? Babuini, maimuțe, gorile: negrii ăștia drăgălași, plini de speranțe, care-ncercau să devină oameni, închipuindu-și c-au fost meniți să fie oameni, cel puțin în aceste State Aburite ale Amuricii.

Chipul lui Skeeter își leapădă cochilia zeflemitoare și se crispează, e gata să plângă. Și-a scos ochelarii. Se-ntinde spre Jill, după țigara cu marijuana, dar nu-și ia ochii de la Rabbit. Rabbit e înmărmurit, mintea îi galopează. Nelson. Trimite-l la culcare. Vede prea multe. În timp ce-l ascultă pe Skeeter, simte cum îi cade fața sleită, amorfă, alunecoasă. Berea are un gust rău, de malț. Lui Skeeter îi vine să țipe, să urle. Stă pe marginea canapelei și face gesturi atât de bruște, de zici c-o să-și frângă brațele. E nebun.

— Și-atunci, ce-a făcut Sudul? I-a făcut babuini și i-a linșat și i-a biciuit și l-a furat pă omu' negru de mărunțișu' pă care-l avea și i-a mulțumit Isusului lor alb că nu mai sunt nevoiți să-l hrănească. La care, Nordul ce-a făcut? S-a dat la fund. S-a retras. A pus osul la treabă-n război, iar acum se bălăcea în cea mai mare și fericită mocirlă de lăcomie și corupție, și exploatare, și poluare, și construcție de mahalale, și masacrare de indieni pă care-a pomenit-o vreodată ștoarfa asta de planetă amărâtă, corect? Și, ca să n-adormi, Bulă, urmează partea interesantă. Găozarii de sudiști și găozarii de nordiști s-au întâlnit și ce și-au zis, hai să facem un pact. Ce-atâta democrație? Hai să punem de-o dolarocrație. Ce rost are să ne batem capu' cu omu' liber versus sclav? Hai, mai bine, să ne vedem de capital versus muncă, asta-i ideea, corect? Pizdulicea asta de țărișoară e cea mai mare chisea care s-a ivit vreodată, așa că hai să ne-nfruptăm, prietene! Voi i-o trageți mâinii de lucru negre, iar noi i-o tragem mâinii de lucru provenite din imigranți albicioși și mongoloizi idioți, și *uraaa!* Aleluia, corect? Așa că Freedman's Bureau[1] a fost dat naibii și guvernatorii militari

1 Agenție federală înființată de Congresul SUA în martie 1865, pentru ajutorarea refugiaților de război și a negrilor eliberați din sclavie.

au fost alungați de albicioși călare, care erau puși pă hăcuitul fetelor de culoare cu copii în burtă, iar Tilden[1] a fost escrocat la niște alegeri trucate, fapt pă care-l recunosc toate manualele de istorie ale albicioșilor. Poți să verifici, corect? Și-a fost revoluția de la 1876. În ce-l privește pă negru, ăsta-i șapteșasele care l-a durut, c-o sută de ani mai devreme, n-a fost decât o gașcă de gentlemeni englezi care făceau evaziune fiscală.

Skeeter își pune ochelarii la loc pe nas; cercurile de sticlă strălucesc prin fumul albastru. Tonul îi redevine ironic:

— Așa că hai să cântăm cu toții Frumoasa Americă! În nord și-n vest, baronii jafului și mahalalele. Jos, în sud, un mare grătar cu carne de negri. Hitler, fie-i binecuvântat, Doamne, sufletelul drăgălaș, măcar a-ncercat să țină cuptoarele ascunse de ochii lumii. Jos, în Statele Dixie, nu exista o magnolie să n-aibă atârnată de ea o funie. Omule, au dat niște legi cum că, dacă un cioroi strănută la mai puțin de cinci kilometri de curul unui alb, să-i haleasca boașele dulăii cu colți ca dinții de ferăstrău. Dacă un cioroi nu sărea de pe trotuar și nu lingea de pă jos mahorca mestecată ori de câte ori scuipau toți jegoșii din târg, se trezea pus în lanțuri și vândut vreunui cumnat de șerif, la un preț mai mic decât un ou de aligator. Și, dacă-ndrăznea să-și ceară dreptul la vot, garantat prin Amendamentul al Cincisprezecelea din Constituție, ei bine, își dădeau silința să-l jupoaie de viu cât mai încet cu putință și inventau legi cât mai multe ca să-și exprime dezaprobarea, așa că era mai bine pentru sărmanu' negrotei să-și vâre capu-n zambilica mătușii Lily, decât să și-l vâre într-o cabină de votare. Corect? Bulă, tre' să-ți spun că v-ați făcut mendrele cum ați vrut, Sudul și-a recâștigat sclavia, la jumătate de preț, și-a preluat controlul asupra Congresului prin numărătoarea voturilor pă care negrii nu le puteau exprima, Nordul și-a căpătat banii de bumbac necesari capitalului și toată lumea s-a distrat căcându-se-n capu' negrilor și ținându-se apoi de nas. Crezi măcar o iotă din toată povestea asta?

— Cred totul, răspunde Rabbit.

---

1 Samuel Jones Tilden (1814-1886), candidatul democrat la alegerile prezidențiale din SUA din anul 1876, cele mai controversate alegeri din secolul al XIX-lea.

– Mă crezi? Mă crezi și că sunt atât de șucărit doar povestindu-ți toate astea că, dac-aș avea un cuțit la-ndemână, ți l-aș vârî pă gât și m-aș uita cum se scurge viața din tine cu horcăieli, și tare mi-ar mai plăcea, ah, tare de tot!

Skeeter plânge. Pe pielea feței i se amestecă lacrimile și fumul.

– OK, OK, îl îmbunează Rabbit.

– Skeeter, nu plânge, îl roagă Nelson.

– Skeeter, a fost prea de tot, nu mai pot, spune Jill și se ridică. Sunt amețită.

Dar Skeeter nu vrea să vorbească decât cu Harry.

– Ceea ce vreau să-ți spun, zice el, ceea ce vreau să fie clar, Bulă, e că voi ați avut o șansă-n viață. Ați fi putut alege o cale mai dreaptă, corect? Dar v-a pălit lăcomia, corect? Ne-ați scos la mezat, corect? V-ați trădat pă voi înșivă. Așa cum a zis Lincoln, ați plătit cu sânge, cu sabia pentru bici și-așa mai departe, și nu ne-ați ridicat, noi am întins mâinile, omule, eram ca niște câini credincioși care-și așteaptă osul, dar voi ne-ați dat un șut în cur, ați dat cu noi de pământ, ați dat de pământ!

– Skeeter, te rog să nu-mi mai dai niciodată chestie d-asta, ce-o fi fost, dar niciodată, niciodată... zice Jill, clătinându-se pe picioare.

Skeeter își stăpânește plânsul, își ridică fața înnegrită, brăzdată ca de dâre de cenușă udă.

– Nu numai pe noi ne-ați scos la mezat, ci și pă voi înșivă, corect? Ați avut puterea, ați avut totul, și-ați apucat-o pe drumul gloduros al lăcomiei, omule, ați făcut din voi găozarii planetei. Corect? Ca să meargă treaba cu capitalismul, i-ați lăsat pă găozarii ăia de albicioși să-și facă mendrele, și-acu' e cu toții niște albicioși găozari, și-n nord, și-n sud, oriunde te-ai uita, nu vezi decât găozari, ați lipăit otrava, și-acu' se vede, Bulă, vorbești de America în numele tău și tot primești sunete de goarnă și stele, dar vorbește în numele oricărui om negru sau galben și ceea ce capeți e ură, corect? Omule, lumea chiar te urăște, ești marele porc care împiedică progresul.

Împunge istovit aerul cu degetul lui descărnat și-și lasă capul în piept.

De sus, discret ca sunetul pe care-l scoate o pisică după ce-a prins o pasăre, se-aude un icnet chinuit de borâtură. Lui Jill i-e rău.

— Tati, n-ar trebui să chemi un doctor? întreabă Nelson.

— O să-i treacă. Du-te la culcare. Mâine mergi la școală.

Skeeter se uită la Rabbit. Are ochii injectați și urduroși.

— Ți-am zis-o, corect?

— Problema ta, îi spune Rabbit, e că ai tendința să cazi în pură autocompătimire. Întrebarea e: încotro te-ndrepți de-acum încolo? Noi toți am ajuns aici pe-o corabie ca vai de ea. Vorbești de parcă singurul scop al acestei țări, încă de la începuturi, a fost să-i frustreze pe negri. La naiba, nu reprezentați decât zece la sută din populație! Adevărul e că celor mai mulți oameni nu le pasă nici cât negru sub unghie *ce* faceți voi. Asta-i cea mai liberă țară posibilă, reușește dacă poți, dacă nu poți, mori cu demnitate. Dar, pentru numele lui Dumnezeu, nu mai cere să ți se dea totul pe de-a moaca!

— Amice, te-nșeli. Ești alb, dar habar n-ai. Te fascinăm, albule. Ne visezi. Suntem coșmarul tehnologiei. Noi suntem toată bonomia satisfăcută pă care-ați băgat-o-n voi, când ați apucat-o pă drumul gloduros al lăcomiei. Noi suntem tot ce-a fost dat la o parte din revoluția industrială, așa că noi suntem *următoarea* revoluție, nu știi asta? Ba o știi foarte bine. Altfel, de ce-ai fi atât de speriat de mine, Rabbit?

— Fiindcă ești un magraon nebun de legat. Mă duc la culcare.

Skeeter își rotește capul relaxat, și-l pipăie într-un fel dubios. La lumina veiozei din lemn adus de valuri, chica rotundă pare inconsistentă, iar țeasta îngustă aduce cu mânerul de os al unui cuțit. Își trece mâna peste frunte, de parcă i-ar fi năpădită de musculițe.

— Vise plăcute, îi urează el. Sunt prea vărzuit să pot dormi, o să rămân aici, să-mi alin necazurile. Te superi dacă dau drumul la radio, încet de tot?

— Nu.

Sus, Jill, un neaşteptat fuior cald în braţele lui, îl imploră cu răsuflarea tăiată:

– Dă-l afară, Harry, nu-l mai lăsa să stea, nu-mi face bine, nici unuia dintre noi...

– Tu l-ai adus aici.

Vede în rugămintea ei vorbele exagerate ale unui copil ce vrea să-şi alunge temerile dându-le glas. Şi, într-adevăr, în cinci minute doarme buştean, neîntoarsă. Ceasul electronic e aprins deasupra capului ei ca un mic schelet selenar. De la parter, un radio cu volumul dat la minimum îi zgârie urechile. Curând adoarme şi Rabbit. Ciudat, doarme dus, cu Skeeter la el în casă.

– Harry, ce zici de una mică?

Taică-su îi spune barmanului, ca de obicei:

– Să fie un Schlitz.

– Un cocteil cu whisky, comandă el.

Vara a trecut, aerul condiţionat din Phoenix a fost închis.

– Cum se simte mami? întreabă el.

– Cât de bine se poate, dată fiind situaţia, Harry. Se trage mai aproape cu doi-trei centimetri, cu un aer conspirativ: Medicamentul ăla nou pare să-şi facă efectul, acum stă în picioare ore-n şir. Să fiu al naibii, însă întrebarea de şaizeci şi patru de mii de dolari este care va fi efectul lui pe termen lung. Doctorul e cât se poate de sincer în privinţa asta. O întâmpină de fiecare dată când mergem la spital cu: „Ce mai face cobaiul meu preferat?"

– Şi care-i răspunsul? întreabă brusc Rabbit.

Taică-su tresare.

– Răspunsul ei?

– Al oricui.

Acum taică-su înţelege întrebarea şi ridică din umerii înguşti, în cămaşa albastră, decolorată.

– Încredere oarbă, îi sugerează el, apoi adaugă mormăind: Încă un nenorocit sub pământ.

La televizorul de deasupra barului, nişte oameni trec pe lângă un coşciug, doar că sonorul e oprit, aşa că Rabbit nu-şi dă seama

dacă e vorba despre Everett Dirksen[1], depus pe catafalc la Washington, sau despre funeraliile lui Ho Şi Min[2] din Hanoi. Veşnic în haine de doliu, demnitarii arată la fel. Taică-su îşi drege vocea şi rupe tăcerea:

— Janice a sunat-o aseară pe maică-ta.

— Măi, să fie, cred că cedează, e călare pe telefon mai tot timpul. Stavros trebuie să-şi fi pierdut vigoarea.

— Era foarte necăjită. Zicea c-ai primit un colorat la tine-n casă.

— N-aş zice că l-am primit, s-a ivit oarecum din senin. Nimeni n-ar trebui să ştie asta. Cred că-i fiul lui Farnsworth.

— Nu se poate. Din câte ştiu eu, Jerry nu-i însurat.

— În general, ei nu se căsătoresc, corect? Ca sclavi, nu li se dădea voie.

Detaliul ăsta istoric îl face pe Earl Angstrom să se strâmbe. Adoptă ceea ce între el şi fiu-su ar fi o atitudine dură.

— Trebuie să recunosc, Harry, că nici eu nu sunt încântat de chestia asta.

Imaginea funeraliilor (drapelul de pe coşciug are stele şi dungi, deci trebuie să fie a lui Dirksen) dispare şi, în locul ei, apar canonade de tunuri, camioane ce înaintează prin deşert, avioane ce zboară pe cer fără zgomot, soldaţi care gesticulează. Nu-şi dă seama dacă sunt israelieni sau egipteni.

— Dar mami cât de încântată e de treaba asta? întreabă el.

— Trebuie să recunosc că i-a tăiat-o scurt lui Janice. I-a sugerat să se întoarcă acasă, dacă vrea să aibă un cuvânt de spus în gospodărie. I-a spus că n-are nici un drept să se plângă. Nu ştiu ce i-a mai zis, că n-am mai suportat s-ascult. Îmi vine să-mi iau câmpii când aud cum se ceartă femeile.

— A pomenit ceva de vreun avocat?

---

1 Everett McKinley Dirksen (1896-1969), politician american, reprezentant influent al Partidului Republican în Congresul şi Senatul SUA în anii '60.

2 Ho Şi Min (1890-1969), lider al revoluţiei vietnameze anticolonialiste, premier (între 1946 şi 1955) şi preşedinte (între 1946 şi1969) al Republicii Democrate Vietnam (Vietnamul de Nord).

— Dac-a pomenit, maică-ta nu mi-a zis nimic. Fie vorba-ntre noi, Harry, a fost atât de necăjită, că m-a speriat. Nu cred c-a dormit mai mult de două-trei ore. A luat de două ori doza de Seconal și tot n-a adormit-o. E-ngrijorată și, scuză-mi șoriciul gros, că mă bag unde nu-mi fierbe oala, Harry, dar și eu sunt îngrijorat.

— Din ce cauză?

— Sunt îngrijorat de întorsătura pe care-au luat-o lucrurile. N-am boală pe cioroi, n-am nimic împotrivă să lucrez cu ei și lucrez cu ei de douăzeci de ani, dac-o să fie nevoie, o să și locuiesc lângă ei, deși adevărul e că încă n-au pătruns și-n Mt. Judge, dar, mai mult de-atât, judecând după experiența mea, înseamnă să te joci cu focul.

— Care experiență?

— O să-ți facă figura, îi zice papsi. N-au nici un Dumnezeu. N-arăt pe nimeni cu degetul, dar ăsta-i adevărul. O să-ți facă figura și-apoi o să râdă de tine. N-au pic de etică, așa cum au albii, și n-are nici un sens să afirmi c-ar avea. Mă-ntrebi de experiența mea, nu vreau să intru-n amănunte, deși aș avea destule să-ți povestesc, doar amintește-ți c-am fost crescut în Zona Trei pe vremea când erau mai mulți albi decât negri și ne-am amestecat, în toate sensurile. Îi știu eu pe locuitorii țării ăsteia. Sunt oameni cumsecade. Le place să mănânce și să bea și să frecventeze cartierele cu felinar roșu, le place să-și facă numărul, de multe ori aleg niște jigodii în funcții oficiale; dar nu le place să-și vadă femeile pângărite.

— Cine-i pângărită aici?

— Păi, gașca aia de ciudați de la tine de-acasă, felul în care-i întreții se cheamă pângărire. Ai primit pân-acum vreun semnal de la vecini, ei ce părere au?

— Nici măcar nu-mi cunosc vecinii.

— Dacă băiatul ăla negru o să scoată nasul din casă, o s-ajungi să-i cunoști. O să-i cunoști sigur, la fel de sigur cum stau eu aici, încercând să-ți fiu prieten, nu tată. S-au dus de mult vremurile când îți băgam mințile-n cap cu biciul, Harry, și tu oricum ne-ai dat mai puțină bătaie de cap decât Mim. Maică-ta zice mereu că-i lași pe oameni să te-nvârtă cum vor ei, iar eu

îi spun de fiecare dată, las' că Harry știe ce face, întotdeauna cade-n picioare, dar încep să cred că s-ar putea să aibă dreptate. O fi maică-ta infirmă, dar încă-i greu de păcălit, ascultă-mă pe mine, c-am încercat.

— Când ai încercat?

Dar secretul ăsta – oare-a înșelat-o papsi pe mami? – rămâne zăgăzuit în spatele protezei slăbite pe care bătrânul și-o tot potrivește cu limba, sugând-o gânditor. În loc de asta, îi spune:

— Fă-ne o favoare, Harry, mi-e silă să cerșesc, dar fă-ne o favoare și treci diseară pe la noi, să stăm de vorbă pe tema asta. Maică-ta i-a ținut piept lui Janice, dar îmi dau și eu seama când o răscolește ceva.

— Nu în seara asta. Nu pot. Poate peste câteva zile o să se limpezească totul.

— De ce nu, Harry? Îți promitem că nu te punem la zid sau mai știu eu ce. Dumnezeule, nu ți-aș cere asta pentru mine, e vorba despre liniștea sufletească a maică-tii. Știi... – și se trage atât de aproape, că li se-ating mânecile cămășilor și lui Rabbit îi ajunge la nas răsuflarea acră a lui taică-su – acum trece printr-o aventură prin care va trebui să trecem cu toții.

— Nu mai insista, papsi. Nu pot acum.

— Te-au prins în gheare, ai?

Se ridică, hotărăște că un cocteil cu whisky îi e de-ajuns și răspunde:

— Corect.

În seara aia, după cină, discută despre sclavie. Jill și Skeeter s-au ocupat împreună de vase, Rabbit l-a ajutat pe Nelson să-și facă temele. Băiatul învață anul ăsta algebra, dar nu poate să facă în cap acel mic salt prin care un polinom se împarte în două ecuații de toată frumusețea, una negativă și una pozitivă. Rabbit fusese bun la matematică, era un joc cu limite, cu mișcări ordonate și promisiunea misiunii îndeplinite la sfârșit. Combinația îi ieșea întotdeauna. Nelson e mai crispat, îi e teamă să se desprindă și să sară în gol. E un băiat deștept, dar crispat, probabil i-e teamă de chestia aia care i-a răpit surioara: teamă că o să se-ntoarcă și-o să-l ia și pe el. Mai e o jumătate de oră

până la emisiunea *Laugh-In*, la care vor să se uite cu toţii. În seara asta, Skeeter se-aşază în fotoliul maro, iar Rabbit în cel cu tapiţerie argintie. Jill şi Nelson ocupă canapeaua de polistiren. Skeeter are nişte cărţi; arată copilăresc de lucioase în braţele lui maronii, subţiri. Zilele de şcoală. *Sesame Street.*

Skeeter îi spune lui Rabbit:

— Băi, Bulă, m-am gândit c-am denaturat adevărul aseară, când am zis că sclavia ta e chestie de nivel naţional. Chestia e că, după ce-am mai meditat, tipul tău de sclavie pare-a fi unic şi foarte rău, printre cele mai rele, într-adevăr, pă care le-a cunoscut vreodată globul ăsta înecat în sânge.

În timp ce vorbeşte, vocea lui Skeeter exercită o presiune constantă, aidoma vântului ce zgâlţâie un copac mort. Privirea lui nu deviază niciodată spre Nelson sau Jill.

Rabbit, un elev slăbuţ (în liceu nu lua mai mult de opt), întreabă:

— Şi, mă rog, ce-a fost atât de rău?

— Lasă-mă să ghicesc ce-i în mintea ta. Ai impresia că n-a fost chiar atât de rău pe plantaţii, corect? Zdrăngăneau la banjouri şi mâncau pe rupte fructe şi legume pane, şi-aveau pe stăpânu' ăl bătrân sus la conac, în loc de Departamentul Protecţiei Sociale, corect? Cioroii ăia erau sălbatici, oricum, proşti ca noaptea, iar dacă nu le plăcea, păi de ce nu s-au răsculat şi n-au murit în lanţuri, ca nobilele piei-roşii, corect?

— Da! Chiar, de ce?

— Îmi place la nebunie întrebarea asta. Fiindcă am răspunsul pregătit. Motivul e că bătrânul Tonto era atât de primitiv, că agricultura n-avea nici un sens în ochii lui, era cu capu-n nori, corect? Pur şi simplu, s-a ofilit. Cât despre negru, el se trăgea din Africa de Vest, unde exista agricultură. Unde exista o organizare socială. Cum crezi că ajungeau sclavii ăştia la ţărm, de la mii de kilometri depărtare? Negrii aranjau asta, doar nu era să-i bage pă albi în combinaţie, îşi trăgeau spuza doar pă turta lor. Erau nişte mafioţi, corect?

— Interesant.

— Mă bucur că spui asta. Îţi sunt recunoscător pentru interesul manifestat.

— A vorbit serios, intervine Jill.

— Ciocu' mic! o apostrofează Skeeter, fără să se uite la ea.

— Ba să faci tu ciocu' mic, i-o întoarce Nelson.

Rabbit ar fi mândru de băiat, dar simte că gestul lui de a-i lua apărarea lui Jill, ca și atacul lui Skeeter sunt niște automatisme: fac parte dintr-un scenariu pe care cei trei l-au pus la punct, cât timp el e la muncă.

— Lecturile, îi amintește Jill.

Skeeter îi explică:

— Micuța Jilly și cu mine am stat de vorbă azi și ei i-a venit ideea să facem serile astea plăcute, petrecute împreună, mai legate, corect? Citim cu glas tare câteva chestii, altfel, sunt gata să susțin vorbăria de unul singur, asta până te hotărăști să dai din nou cu mine de pământ.

— Atunci, lasă-mă să-mi iau o bere.

— Omule, aia-ți dă coșuri pă burtă. Lasă-mă pă mine s-aprind niște iarbă bună de Tijuana și s-o dăm din mână-n mână. Un fost sportiv ca tine n-ar trebui să facă burtă de la bere, corect?

Rabbit nici nu se învoiește, nici nu se clintește din loc. Îi aruncă o privire lui Nelson: copilul are ochii afundați în orbite și strălucitori, speriați, dar nu-i în pragul panicii. Învață: are încredere-n ei. Se încruntă, ca să-l facă pe taică-su să nu se mai uite la el. În jurul lor, mobila – șemineul niciodată aprins, lemnul adus de ape, ca un cadavru proptit într-un braț – ascultă. O ploaie tăcută a început să bată în ferestre, pecetluindu-i înăuntru. Skeeter stă cu buzele țuguiate, ca să-nchidă înăuntrul lui primii vălătuci de fum dulceag, apoi îi dă afară cu un oftat și se afundă în fotoliu, dispărând între aripile lui maronii, nu i se mai văd decât cercurile de sticlă și argint ale ochelarilor. Perorează:

— Era proprietate, corect? Din Virginia-n jos, era, categoric, profit și capital. Pă regele Angliei nu-l interesau decât banii scoși din tutun, corect? Negrii nu erau decât niște pete de cerneală pă foaia cu bilanțu'. Ei, dar regele Spaniei îi știa pă negri mai din urmă; maurii îi conduseseră țara, iar unii se dovediseră destul de isteți. Zice regele Spaniei, ăsta-i supusul meu, are drepturi, corect? La care, Biserica zice, iată un suflet etern,

nemuritor: botezați-l. Învățați-l să deosebească binele de rău. Jurământul căsătoriei e sacru, corect? Dacă e-n stare să se spetească și-adună mălai să-și răscumpere libertatea, tre' să i-o vinzi. Asta stătea scris în legile de-acolo, de jos. Aici, la noi, legea spunea un singur lucru: nici un drept. Nici un drept. Aista nu-i om, aista-i un boț cald de carne animalică, în valoare de-o mie de verzișori Su Hî Aa. Nu-l putem lăsa să se căsătorească, ar putea împiedica vânzarea lui într-un moment propice al pieții. Nu-l putem lăsa să meargă la tribunal, să depună mărturie, ar putea încurca drepturile de proprietar ale Albuțului. Nu e luat în calcul deloc, dar *deloc*, crede-mă, tatăl unui copil sclav. Așa zicea legea. Cum putea ajunge legea la așa ceva? Foarte simplu, pentru că cioroiu' era considerat un căcat. Și se temeau de propriu' lor căcat. Băi, frate, alboii ăștia erau bolnavi și ei știau treaba asta perfect. În toți anii ăia în care trăncăneau despre Tuciuriu' fericit, halitor de pepeni verzi, se căcau în izmene de frica răscoalelor, a răscoalelor, Bulă, când timp de secole au avut loc doar vreo două-trei și, toate la un loc, n-au fost altceva decât o găleată cu pișat. Erau speriați de bombe, corect? Speriați că negrii ar putea învăța să citească, speriați că negrii ar putea învăța o meserie, speriați de negrii de pă piața muncii, un om eliberat din sclavie n-avea încotro s-o apuce odată ce *era* eliberat, toată discuția aia despre terenurile nimănui, prima chestie pe care-a spus-o adunarea funciară din Kansas a fost: fără fețe balaoacheșe pe-aici, țineți-le departe de ochii noștri. Chestia cu Statele Aburite e că n-au fost niciodată un loc ca altele, unde asta se-ntâmplă fiindcă se-ntâmplă aia, iar unii semeni sunt mai norocoși decât alții, așa că hai să mai băgăm aici un pic și să mai dăm colo un pic; nu, dom'le, locu' ăsta n-a fost niciodată așa ceva, a fost un *vis*, o stare de spirit transmisă de prăpădiții ăia fraieri de pelerini, corect? Când un alb vede un negru, nu vede în el un om, ci un *simbol*, corect? Toți oamenii ăștia de p-aici se plimbă înăuntrul *tărtăcuței* lor, nu știu nici măcar că, dacă-i tragi cuiva un șut, pă omu' ăla îl *doare*, Isus nici n-o să le spuie, pen' că Cristosul pă care l-au adus aici, la bordul corăbiilor, era cel mai meschin, cel mai lipsit de coaie Isus Cristos pă care bunul

nostru Dumnezeu l-a lăsat vreodată să se vânture p-aici, ca să bage lumea-n sperieți. Sperieți, *sperieți*. Tu mă sperii pe mine, eu pe tine, noi amândoi pe Nelson, iar pă biata Jilly aci de față o sperie totul, de-o să-și ia lumea-n cap și-o să se ascundă iarăși în droguri, dacă n-o să ne purtăm cu ea ca niște tătici.

Întinde mâna cu feștila udată la cap, s-o paseze-n cerc. Rabbit clatină din cap în semn de refuz.

— Skeeter, zice Jill, pasajele, cu aerul oficial al unei femei cu funcție de conducere, obișnuită să ceară unei adunări să facă liniște.

— Mai sunt treișpe minute până-ncepe *Laugh-In*, zice Nelson. Nu vreau să pierd începutul, e ca lumea când se prezintă fiecare.

— Cooo-rect, zice Skeeter, frecându-și fruntea din cauza zumzetului pe care s-ar părea că-l aude uneori. Să-ncepem cu cartea asta.

Cartea se intitulează *Sclavia*. E tipărită cu litere roșii, albe și albastre. Sub mâna subțiratică a lui Skeeter zici că-i carnaval.

— De chichi, să ne dea ceva mai consistent decât gargara mea neisprăvită, corect? Știi, e ca o-ntâmplare la care, pur și simplu, asiști. Bulă, chestia asta îți cam stă-n gât, corect?

— Ba nu, îmi place. Îmi place să-nvăț chestii noi. Sunt un om receptiv.

— Mă dă gata, e-atât de verosimil, zice Skeeter, întinzându-i cartea lui Jill. Păpușă, poți să-ncepi. De-aici, de unde-am pus deștu', pasaju' ăsta cu litere mai mărunte. Astea-s discursuri de pă vremuri, o anunță el, pricepi?

Jill se saltă-n capul oaselor pe canapea și citește cu un glas ceva mai pițigăiat decât de obicei, glasul unei puștoaice școlite la un pension de fete cu ștaif, cu lecții de călărie și cu săli de clasă spațioase, aerisite, cu perdele albe; un spațiu situat cu o octavă mai sus chiar decât Penn Park.

— *Gândiți-vă la fapta națiunii*, le citește ea, *comisă întruna, la nesfârșit. Dumnezeu va auzi vocea înălțată din sângele fratelui vostru, strigând prelung de jos, de pe pământ; dreptatea Lui vă-ntreabă chiar în clipa asta: „America, unde îți este fratele?" Iată răspunsul pe care trebuie să i-l dea America:*

„Iată-l acolo, în orezăriile mocirloase din Sud, pe câmpiile bogate în bumbac și trestie de zahăr. Era slab și eu l-am capturat; era gol și eu l-am pus în lanțuri; neștiutor, sărac și sălbatic, iar eu l-am supus. Pe umerii jigăriți i-am pus jugul apăsător. L-am încătușat; l-am bătut cu gârbaciul. Alți tirani l-au avut în puterea lor, dar degetul meu îi împungea carnea de om. Mă hrănesc cu truda lui; mă-ngraș, mă desfăt cu sudoarea, lacrimile și sângele lui. Am furat tatăl, am furat și fiii și i-am pus să trudească; soția și fiicele lui îmi sunt plăcută pradă. Privește copiii servitorului tău și-ai slujnicelor lui – fiii lui sunt mai tuciurii decât tatăl. Mă-ntrebi de african? L-am transformat în animal de povară. Poftim, aici este tot ce-i al Tău".

Îi dă cartea înapoi lui Skeeter. Lui Rabbit pare să-i spună din priviri: *Ai răbdare. Nu te iubesc eu pe tine?*

— Mă dau gata chestiile astea, nasulelile astea, se ambalează Skeeter. Mișto pleașcă pă capu' meu, corect? Și-ai priceput poanta aia drăguță, cu fiii mai tuciurii decât tatăl? Yankeii ăștia erau șucăriți, pă bune, un futai respectabil ar fi-nghețat toată mișcarea aboliționistă. Ei nu și-o puneau la ei acasă, în șură, așa că le făceau viața un iad albicioșilor pârliți, care dădeau cu ciocanu-n șoproanele sclavilor. Carnea neagră e carnea sufletului, corect? Ăsta a fost Theodore Parker[1], stai să-l auzi pă altu', cea mai ordinară voce din mulțime, bătrânu' William Lloyd. Nellie, încearcă-l tu p-ăsta. De unde-am făcut eu semn. Citește cuvintele rar, nu-ncerca să le dai vreo intonație.

Cu o carte țipător copertată, băiatul își caută salvarea privind spre taică-su.

— Mă simt ca un prostănac.

— Citește, Nelson, îl îndeamnă Rabbit.

Copilul își caută scăparea în altă parte.

— Skeeter, mi-ai promis că n-o să trebuiască să citesc.

— Am zis c-o să vedem cum *merge* treaba. Hai, că lui tati îi place. E un tip receptiv.

— Faci mișto de toată lumea.

---

1 Theodore Parker, preot unitarian și filozof transcendentalist, susținător al mișcării aboliționiste.

— Lasă-l în pace, intervine Rabbit, începe să-mi scadă interesul.

— Hai, Nelson, se-amestecă și Jill, o să ne distrăm ca lumea. Nu ne uităm la *Laugh-In* până nu citești.

Băiatul se pune pe citit, pe alocuri se mai poticnește, se încruntă așa de tare, încât taică-su se-ntreabă dacă n-o fi având nevoie de ochelari.

— *Orice-ar fi*, citește el, *chiar dacă fiecare facțiune ar fi măcinată de dis... dis...*

— Disensiuni, spune Jill, uitându-se peste umărul lui.

— *...fiecare sest...*

— Sectă.

— *...fiecare sectă fărâmițată, uniunea națională dizolvată...*

— E bine, exclamă Jill.

— Lasă-l să bage mare, zice Skeeter cu ochii închiși, dând din cap aprobator.

Glasul lui Nelson răsună tot mai încrezător.

— *...țara măcinată de un război civil și servil, sclavia tot trebuie îngropată în mormântul infanteriei...*

— Infamiei, îl corectează Jill.

— *...in-fa-mi-ei, dincolo de posibilitatea unei re..., renv...*

— Unei reînvieri.

— *Dacă Statul nu poate supraviețui agitației antisclavie, n-are decât să piară. Dacă Biserica va trebui dărâmată de strădaniile Omenirii, n-are decât să se prăbușească, iar ruinele să-i fie purtate de vânt în cele patru zări. Dacă Uniunea Americană nu poate fi salvată decât prin a imola...* ce-i aia?

— Sacrificiu, îi explică Jill.

— Credeam că-nseamnă ardere, recunoaște Rabbit.

Nelson ridică privirea întrebător, neștiind dacă să continue sau nu.

Ploaia continuă să răpăie-n geam, unindu-i molcom, molcom, tot mai strâns sub acoperiș.

Skeeter continuă să rămână cu ochii-nchiși.

— Termină paragraful. Citește ultima frază, Bulache.

— *Dacă Republica trebuie ștearsă de pe lista națiunilor lumii, odată cu proclamarea libertății celor captivi, atunci, fie ca*

Republica să se scufunde sub valurile uitării și un strigăt de bucurie mai răsunător decât vuietul apelor să umple universul la pieirea ei. Nu pricep absolut nimic din toată povestea asta.

Îl lămurește Skeeter:

— Înseamnă: Dați Mai Multă Putere Poporului, Moarte Porcilor Fasciști.

— Mie asta mi se pare un fel de hai s-aruncăm la grămadă și ce-i bun, și ce-i rău.

Îi vin în minte apa încremenită într-o cadă, cu un fel de praf așternut pe suprafața ei moartă. Retrăiește șocul de-a întinde mâna să scoată dopul. Face un salt în timp și revine în camera unde sunt așezați, împresurați de ploaie.

Jill îi explică lui Nelson:

— Zice exact ce-a spus și Skeeter. Dacă Sistemul, fie el și funcțional pentru majoritatea oamenilor, trebuie să-i împileze pe câțiva, atunci întregul Sistem ar trebui distrus.

— Am spus eu așa ceva? Nț.

Skeeter se-apleacă în față, apărând dintre aripile maroniu-verzui ale fotoliului, întinde o mână subțire, tremurătoare spre tinerei, dar glasul lui nu are nimic parodic:

— O să urmeze și-asta. Marea mișcare. Nu pârliții de negri au să declanșeze bomba, ci progeniturile albilor bogați. Nu-i vorba de nedreptatea care bate la ușile oamenilor, ci de nerăbdare. Dacă bagi mai mulți șobolani într-o cușcă, ăi grăsani o iau razna mai tare decât ăi sfrijiți, pen' că ei sunt cei care se simt mai *înghesuiți.* Nț, tre' să privim dincolo de asta, dincolo de violență, către etapa următoare. E de *presupus* c-o să răbufnească. Asta nu-i interesant. Interesant e ce-o să urmeze. Trebuie să se instaureze un *calm* total.

— Și tu ești Cristosul negru care-o să-l instaureze, îl ia Rabbit în derâdere. De la Anno Domini o să se treacă la Anno Skeeteri. Aș vrea s-apuc și eu ziua aia! Lăudat Fie Numele lui Skeeter!

E gata să-i tragă și-o cântare bisericească, dar Skeeter se concentrează asupra celorlalți doi, care-i sunt discipoli.

— Lumea vorbește tot timpul despre revoluție, dar revoluția nu-i interesantă, corect? Revoluția nu-nseamnă decât o

mulțime care preia puterea de la o altă mulțime, adică un căcat, puterea, iar puterea înseamnă doar pistoale și gangsteri, un căcat plictisitor, corect? Lumea-mi zice: Eliberați-l pe Huey, eu zic: Dă-l în Mă-sa de Huey, nu-i decât un Agnew negru la față. Lumea-i dă uitării pă gangsterii de teapa lui până s-apuce să moară. Nț. Adevărata problemă urmează după ce gangsterii s-au ras unii pă alții de pă fața pământului și i-au luat cu ei în mormânt și pă jumătate din ăilalți, să se poată folosi spațiul. După Războiul Civil, era spațiu berechet, dar l-au lăsat să fie ocupat de-aceleași jigodii nenorocite, doar că la modul mai nasol, corect? Au transformat bătălia pentru ciolan într-o lege sacră.

— Exact de-asta avem nevoie, Skeeter, zice Rabbit. De niște noi legi sacre. Ce-ar fi să urci pe Mt. Judge și-acolo să-ți fie înmânate pe-o tăbliță?

Skeeter își întoarce fața spre el încetișor, ca un mâner de șuriu frumos cioplit și, la fel de încetișor, îi spune:

— Nu reprezint o amenințare la adresa ta, băi, Bulă. Ești *aranjat*. Singurul lucru pă care ți l-aș putea face-ar fi să te omor, iar asta contează mai puțin decât îți închipui tu, corect?

Jill intervine cu tact, ca să reinstaureze pacea.

— N-am ales ceva și pentru Harry, să citească și el?

— Futu-i! izbucnește Skeeter. Nu-i momentul potrivit. Se poartă naspa, corect? Nu-i pregătit. E imatur.

Rabbit se simte ofensat, doar a glumit, ce naiba!

— Ei, hai, sunt pregătit, dă-mi felia mea, s-o citesc.

— Ce zici, Bulache? îl întreabă Skeeter pe Nelson. Crezi că-i gata?

— Tati, trebuie să citești ca lumea, îl roagă Nelson. Fără mișcări.

— Cine, eu? Când am făcut eu vreodată mișto de cineva?

— De mami ai făcut tot timpul. Nu-i de mirare că te-a părăsit.

Skeeter îi întinde lui Harry cartea deschisă la o anumită pagină.

— Doar un pic. Unde-am însemnat eu textul.

Cu creion roșu, cu mină moale. Cutiile de Crayola îi amintesc de niște capete șterse, fiecare de altă culoare. Stranie revenire peste timp.

— *Cred, prieteni și concetățeni,* citește Rabbit solemn, *că nu suntem pregătiți pentru acest sufragiu. Dar putem învăța. Dați-i omului unelte și lăsați-l să-nceapă să le folosească, iar în timp va învăța o meserie. La fel e și cu votarea. La început s-ar putea să nu o înțelegem, dar în timp vom învăța să ne facem datoria.*

Ploaia îl aplaudă mărunt.

Skeeter dă din capul lui îngust și le zâmbește celor doi copii de pe canapea.

— Ar fi bun de-un negraci de nădejde, nu?

— Skeeter, te rog, zice Nelson. N-a făcut mișto, așa că nici tu n-ar trebui să faci.

— Nu-i nimic rău în ce-am zis, de-asta are lumea nevoie, de negraci de nădejde, corect?

Ca să-i arate lui Nelson cât de dur poate fi, Rabbit îi spune lui Skeeter:

— Toate astea-s propagandă deșănțată, la vrăjeală. E ca și cum m-aș da de ceasu' morții din cauză că suedezii au avut de suferit nu ș' ce nedreptate din partea finlandezilor, în anul zero.

— Hai că pierdem *Laugh-In*! strigă Nelson disperat.

Deschid televizorul. Steluța rece crește tot mai mare, pe ecran apare un torent de dungi, Sammy Davis Jr. e bătrânelul libidinos care se plimbă prin spatele băncii din parc, fredonând un cântecel aiurit, trist, lălăit. Se înviorează văzând pe cineva stând pe bancă. Nu-i Ruth Buzzi[1], ci Arte Johnson[2], albul, adevăratul bătrânel libidinos. Stau împreună și se holbează unul la altul. Nelson izbucnește-n râs. Râd cu toții: Nelson, Jill, Rabbit, Skeeter. Ploaia îi ține laolaltă în casă, ca o croitoreasă care mângâie și tighelește casa de jur împrejur, făcându-și proba rochiei de seară.

---

1 Actriță americană de comedie (n. 1936), cunoscută publicului american mai ales din emisiunea de varietăți *Laugh-In*, difuzată între 1968 și 1973.

2 Arthur Stanton Eric Johnson (n. 1929), actor american, coleg de distribuție al lui Ruth Buzzi.

Serile petrecute cu Skeeter sunt toate la fel. Skeeter îl întreabă:

— Vrei să știi ce simte un negru?

— Nu tocmai.

— Tată, nu fi, îl roagă Nelson.

Jill, tăcută, absentă, îi pasează cuiul lui Rabbit. El trage-un fum de probă. În zece ani, nici n-a ținut în mână o țigară, i-e frică să inhaleze. Data trecută, la Jimbo, aproape că i s-a făcut rău. Tragi în piept și ții fumul acolo. Îl ții acolo.

— Iii-maginează-ți, continuă Skeeter, că ești într-o cutie de sticlă și, de fiecare dată când vrei s-o iei într-o direcție, dai cu capul de sticlă. Iii-maginează-ți că ești într-un autobuz și toată lumea se dă la o parte, fiindcă ai tot corpul acoperit de cicatrice purulente și oamenii se tem că-s molipsitoare.

Rabbit expiră, dă fumul afară.

— Nu-i chiar așa. Puștanii ăștia negri din autobuze au un tupeu dat dracu'.

— De-atâta cules, ți se pare că lumea-i numai plumb, corect? Nu urăști pe nimeni, corect?

— Pe nimeni, confirmă el senin.

Spațiul dintre ei e transparent.

— Ce părere ai despre tipii ăștia din Penn Park?

— Care din ei?

— Toți ăștia. Toți ăștia care locuiesc în căsoaie dichisite, cu două uși, cu Cadillacul ei și-al lui parcate lângă tufișurile de hortensii. Da' de bășinoșii ăia bătrâni de la Clubul Mifflin, cu porțile-alea din fier forjat, care pe vremuri aveau fabricile de textile, iar acu' nu mai au decât un maldăr de hârtii, drept pentru care-o țin numai în trabucuri și iubite? De-ăștia ce zici? Pritocește bine chestia asta, înainte să-mi răspunzi.

Rabbit vede cu ochii minții Penn Park, frontoanele lambrisate, cu stuc, peluzele fără buruieni, moi și pufoase ca pernele. E situat pe un deal. Și-l imagina în vârful unui deal, un deal pe care el n-ar putea să-l urce niciodată, fiindcă nu era un deal adevărat, ca Mt. Judge. Iar el, mami, papsi și Mim locuiau aproape de poalele acestui deal, în penumbra din apropierea

casei unde locuia familia Bolger, iar papsi venea acasă de la muncă în fiecare zi prea obosit ca să mai bată mingea cu el în curtea din spate; iar mami n-avea bijuterii ca alte femei și cumpărau pâine veche de-o zi, fiindcă era mai ieftină cu un sfanț, și papsi se chinuia cu durerea lui de dinți, ca să nu trebuiască să-i dea bani dentistului, și-acum agonia lui mami e un joc pe care-l joacă doctorii care au Cadillacuri și case în Penn Park.

— Îi urăsc, îi mărturisește el lui Skeeter.

Chipul negrului se luminează, strălucește.

— Gândește mai profund.

Rabbit se teme că sentimentul ce-l încearcă va deveni fragil și se va evapora dacă-l va scruta mai atent, dar nu se întâmplă așa; dimpotrivă, se amplifică, explodează. Frontoanele lambrisate, pietrișul din alee, crosele de golf explodează, se fac bucăți-bucăți. Își amintește de un doctor. L-a întâlnit, din întâmplare, pe la începutul verii, el tocmai intra s-o viziteze pe mami, doctorul dădea să plece grăbit, sub luminatorul care le vede pe toate, îmbrăcat cu un balonzaid crem, șic, deși abia începuse să picure, era genul de individ care scoate la nevoie, de te miri unde, un balonzaid, pus la patru ace, un răsfățat al vieții, cu pantaloni de tweed la dungă și pantofi cu cataramă lustruiți, gonea la următoarea consultație, nerăbdător să scape de strada asta înclinată, peste care ploua mărunt. În prag, papsi, îngrijorat, își vânzolea dinții-n gură ca o babă, dar a făcut prezentările, „fiul nostru, Harry", a zis el cu o mândrie înduioșătoare. Enervarea doctorului, pricinuită de faptul că fusese oprit, fie și numai pentru o secundă, se citea în zvâcnetul dezgustat al buzei lui de sus, în spatele mustății de culoarea fierului. Strângerea lui de mână, și ea metalică, arogantă, îi strivește lui Rabbit mâna flască, prinzând-o ca într-un clește, și-i transmite mesajul: *Sunt puternic, chinui trupurile după bunul meu plac. Eu sunt viața, eu sunt moartea.*

— Îi urăsc pe nemernicii ăia din Penn Park! exagerează Harry, joacă teatru pentru Skeeter, vrea să-i facă pe plac. Dac-aș putea, aș apăsa pe butonul roșu, să-i trimit pe toți pe lumea cealaltă – apasă pe un buton imaginar –, pe bune.

Apasă pe buton cu atâta hotărâre, de parc-ar fi chiar acolo.

— Buuum! Corect?

Skeeter rânjește, deschizându-și larg brațele subțiri ca niște scobitori.

— Dar așa-i, insistă Rabbit. Toată lumea știe că păsărica neagră e frumoasă. A ajuns chiar și pe postere.

— Cum crezi c-a-nceput tot căcatul ăsta cu baragladinele angajate pe post de bonă? Cine crezi că le-a băgat în Harlem pe femeile-alea grase ca scroafele, duse la biserică, ajunse niște babe la numai treizeci de ani?

— Nu eu.

— Ba *tu*. Măi, omule, chiar tu le-ai băgat. De la adăposturile alea de puit încoace, le-ai făcut pe fetele negre să simtă că sexul e de căcat, așa că s-a ascuns de el cât a putut de repede, asumându-și rolul de bone, corect?

— Păi, spune-le că nu-i de căcat.

— N-o să mă creadă, Bulă. Își dau seama că nu contez. N-am mușchi, corect? Nu-mi pot apăra negresele, corect? Asta pen' că nu mă lași să fiu bărbat.

— Dă-i bătaie. Fii bărbat.

Skeeter se scoală din fotoliul cu tapițerie argintie, ocolește în fugă, aplecându-se precaut, imitația de bancă a cizmarului și o sărută pe Jill, care stă pe canapea. Dă speriată din mâini, dar pe urmă și le împreunează în poală. Nici nu-și trage capul înapoi, nici nu-și încordează grumazul. Chica sferică și cârlionțată a lui Skeeter îl împiedică pe Rabbit să vadă ochii lui Jill. Îi vede pe-ai lui Nelson. Sunt niște găvane calde, apoase, atât de întunecate, atât de vexate, încât îi vine să-nfigă în ele niște ace cu gămălie, să-l învețe pe copil că-n viață există și chestii mai rele ca asta. Skeeter se îndreaptă de șale, își șterge buzele de scuipatul lui Jill.

— Ce pradă plăcută! Ți-a plăcut, Bulă?

— Nu mă deranjează. Dacă n-o deranjează pe ea.

Jill a închis ochii, cu o bășică de salivă între buzele întredeschise.

— O *deranjează*, se împotrivește Nelson. Tati, nu-l *lăsa*.

— E timpul să ne culcăm, nu-i așa? îl întreabă Rabbit pe băiat.

Din punct de vedere fizic, Skeeter îl fascinează pe Rabbit. Paloarea lucie a limbii, a palmelor și a tălpilor, departe de lumina soarelui. Sau o fi un alt fel de piele? Nici albilor nu li se bronzează palmele. Luciul scânteietor, aparte, al acestei pieli. Acel ceva atât de fin sculptat și finisat al feței reflectă lumina în zeci de puncte șlefuite. Prin contrast, fețele albilor sunt doar niște pete de mastic încă umed. Grația ciudată, ca unsă, a gesturilor lui rapide și vigilente, ca mișcările unei șopârle, nu are lentoarea mamiferelor. În casa lui, Skeeter pare o jucărie electrică delicată. Harry vrea să-l atingă, dar se teme să nu se curenteze.

— Te simți bine?

— Nu tocmai.

Vocea lui Jill pare să vină de mai departe decât de lângă el, din pat.

— De ce?

— Mi-e frică.

— De ce? De mine?

— De tine și de el, când sunteți împreună.

— Nu suntem împreună. Ne urâm de moarte.

— Când îl dai afară? întreabă ea.

— O să-l bage la-nchisoare.

— Foarte bine.

Ploaia răpăie deasupra lor, bate darabana, se infiltrează în jgheabul de scurgere al hornului, care n-a fost niciodată etanș. Vede cu ochii minții o pată maronie, lată, pe tavanul din dormitor.

— Ce-i între voi doi? o întreabă el.

Ea nu-i răspunde. Un fulger îi luminează profilul uscățiv ca o camee. Trec secunde bune până să se-audă și tunetul.

— Se dă la tine? întreabă el timid.

— Nu, cel puțin, nu în felul ăla. Zice că nu-l interesează. Acum mă vrea în alt fel.

— Cum adică?

Biata fată, trăiește numai printre nebuni suspicioși.

— Vrea să-i povestesc despre Dumnezeu. Zice că-mi aduce niște mesc[1].

Tunetul vine ceva mai rapid, după următorul fulger.

— Ce nebunie!

Dar e și interesant. Poate chiar reușește să i-l arate pe Dumnezeu. Poate că e chiar în stare să scoată muzică din ea, la fel ca Babe din pian.

— E nebun, spune Jill. N-o să mai fiu niciodată dependentă.

— Și eu ce pot să fac?

Rabbit se simte paralizat de ploaie, de tunete, de curiozitatea care-l macină, de speranța c-o să se rupă ceva în combinația de-acum, a unei catastrofe urmate de mântuire.

Fata îi spune ceva, dar chiar atunci vine tunetul, iar el se vede nevoit s-o roage să repete.

— Nu-ți pasă decât de *nevastă*-ta! urlă ea în sus, spre haosul din ceruri.

Pajasek se-apropie din spate și-i mormăie ceva despre telefon. Rabbit se ridică greoi. E mai rău decât o mahmureală de pilangiu, trebuie să-nceteze odată, prea se repetă în fiecare seară. Trebuie să se-adune. Să se-adune. Să se enerveze.

— Janice, ce Dumnezeu...

— Nu-i Janice, Harry. Sunt eu, Peggy.

— A! Bună. Care-i treaba? Ce mai face Ollie?

— Dă-l încolo pe Ollie, nici nu-i mai pronunța numele în fața mea. N-a mai venit să-l vadă pe Billy de săptămâni de zile, nici n-a contribuit cu *nimic* la întreținerea lui. Și când, în sfârșit, își face apariția, știi ce-i aduce? E un geniu, n-o să ghicești niciodată.

— Altă motoretă?

— Un cățeluș! Ne-a adus un pui de *golden retriever*. Ce mama naibii să facem cu un cățel, când Billy e la școală, iar eu sunt plecată de la opt la cinci, în fiecare zi?

— Ți-ai găsit un serviciu. Felicitări! Unde?

---

1 Mescalină, un halucinogen puternic.

— Introduc date pentru Brewer Fealty, pe lângă Youngquist. Își bagă-n calculator toate documentele și nu numai că treaba e plictisitoare de-ți vine să urli, dar nici măcar nu știi când ai făcut o greșeală, doar că-ți ies găuri pe bandă, numerele astea formidabile...

— Sună grozav. Apropo de muncă, Peggy, șefii nu-s încântați că primesc telefoane aici.

Glasul ei bate-n retragere, devine demn.

— Scuză-*mă*. Voiam să discut cu tine fără să fie Nelson prin preajmă. Ollie i-a promis lui Billy că-l duce la pescuit duminica viitoare, nu duminica *asta*, și mă-ntrebam, de vreme ce se pare că tu n-o să mă inviți vreodată, dacă n-ai vrea să luăm cina împreună sâmbătă, când îl aduci.

Halatul ei deschis, peticul de blăniță, vergeturile argintii, nu vinde pielea ursului din pădure. Vrând să zică, de fapt, vinde pielea ursului din pădure.

— Ar fi minunat, zice el.

— Ar fi.

— Să vedem, sunt nițel cam prins zilele astea...

— Încă n-a plecat tipu' ăla? Dă-l afară, Harry. E incredibil cum poate să profite de tine. Cheamă poliția, dacă altfel nu se dă dus. Pe bune, Harry, ești mult prea lasă-mă să te las.

— Mda. Cam așa ceva.

Abia după ce închide ușa biroului în urma lui și-o ia prin lumina orbitoare spre linotip, simte cum se-nfig în el ghearele marijuanei consumate c-o seară-n urmă, își simte picioarele ca târâte de maree. N-o să mai fumeze niciodată. Las' să-l găsească Isus și altfel.

— Povestește-ne despre Vietnam, Skeeter.

Iarba i se-amestecă în sânge și se simte foarte, foarte apropiat de toate: de lampa pe suport de lemn adus de valuri, de chica lui Nelson, ciufulită de agitație, de picioarele goale ale lui Jill, cu glezne un pic prea groase. Iubește. Totul. Vocea lui pătrunde dincolo de ochii lor. Skeeter își dă ochii roșii peste cap, spre tavan. Pentru el, din tavan curge inspirație.

— De ce vrei să-ți povestesc? întreabă el.
— Fiindcă n-am fost acolo.
— Crezi c-ar fi trebuit să mergi acolo, corect?
— Da.
— Și de ce, mă rog?
— Nu știu. Din datorie. Dintr-un sentiment de vinovăție.
— Nu, domnule. Ai fi vrut să fii acolo pen' că acolo s-a-ntâmplat, corect?
— OK.
— A fost locul cel mai bun, afirmă Skeeter, nu întreabă.
— Cam așa ceva.
Skeeter continuă, stăruind cu blândețe:
— Așa nu te-ai fi simțit atât de castrat, corect?
— Știu și eu... Dacă nu vrei să vorbești despre asta, las-o baltă. Hai să dăm drumul la televizor.
— Urmează *Mod Squad*[1], îi previne Nelson.
Skeeter explică:
— Dacă nu poți să fuți, filmele porno nu te-ajută la nimic, corect? Și-apoi, chiar dacă poți, tot nu te-ajută.
— OK, nu ne povesti nimic. Și vezi cum vorbești în fața lui Nelson.

Noaptea, când Jill se-ntoarce spre el în pat, constată că duritatea necoaptă a trupului ei îi pare respingătoare. Fumul inhalat îi taie poftele ce i se trezesc în vintre, e plin de dorințe vremelnice, care-l împiedică să răspundă direct chemării ei feminine, chemare la a cărei înfiripare în trupul ei de fetiță a contribuit și el. Totuși, cu ochii minții, îi vede buzele spurcate de sărutul lui Skeeter și-o simte cum face să putrezească otrava lui luminiscentă. Nu-i poate ierta nici faptul c-a fost bogată. Totuși, printre aceste respingeri nocturne, printre aceste jigniri tăcute, simte cum înăuntrul lui se învârtoșează ceva nefiresc, ceva ce-ar putea fi dragoste. Dinspre partea ei, Jill pare să se-agațe de el tot mai mult; au străbătut cale lungă împreună,

1 Serial de televiziune difuzat pe canalul ABC între anii 1968 și 1973.

din noaptea aceea când ea s-a coborât să i-o înhaţe ca o fetiţă care încearcă să prindă-n dinţi nişte mere ce plutesc pe apă.

* * *

În toamna asta, Nelson a descoperit fotbalul. Gimnaziul are o echipă, iar înălţimea lui nu reprezintă un handicap. După-amiezile, Harry se întoarce acasă şi-l găseşte pe băiat şutând la nesfârşit mingea cusută din petice alb-negre, pentagonale, în uşa garajului, sub inelul de baschet nefolosit. Mingea sare pe lângă Nelson, Harry o ridică şi, cum o ţine-n mână, îi pare îmbinată ciudat. Încearcă o aruncare la coş. Cât pe ce să-nscrie.

— S-a dus fineţea, zice el. Ai un sentiment ciudat, îi mărturiseşte băiatului, când îmbătrâneşti. Creierul transmite ordinul, dar trupul nu-l pricepe.

Nelson reia şuturile, loveşte vehement cu latul, ţintind un punct unde vopseaua s-a dus de pe uşă. Băiatul a învăţat la perfecţie şmecheria cu stopul pe genunchi.

— Unde-s ceilalţi doi?

— Înăuntru. Se poartă ciudat.

— Cum adică, ciudat?

— Ştii tu. Aşa cum se poartă ei. Ca drogaţii. Skeeter a adormit pe canapea. Hei, tati!

— Ce-i?

Nelson loveşte mingea o dată, de două ori, cât poate de tare, până ce aceasta trece pe lângă el şi are timp să-şi ia inima-n dinţi, să-i spună ce-are pe suflet:

— Îi urăsc pe băieţii de prin cartier.

— Care băieţi? N-am văzut nici unul. Când eram mic, băteam străzile.

— Se uită la televizor, merg la Little League şi se ţin de chestii de-astea.

— Şi de ce-i urăşti?

Nelson a recuperat mingea şi face picurele, dă în ea ba cu un picior, ba cu celălalt, picioarele lui par la fel de dibace ca mâinile.

— Tommy Frankhauser mi-a zis c-avem un cioroi în casă și că ta-su a zis că facem de rușine cartierul și mai bine-am avea grijă.

— Și tu ce i-ai răspuns?

— I-am spus să aibă el grijă.

— Te-ai luat la bătaie?

— Aș fi vrut eu, dar e mai înalt cu-n cap, deși suntem în aceeași clasă, și mi-a râs în nas.

— Nu-ți face griji pe chestia asta, la un moment dat, o să te înalți. Noi, Angstromii, am înflorit târziu cu toții.

— Îi urăsc, tati, îi urăsc!

Și șutează în așa fel, încât mingea se lovește de streașina garajului.

— Să nu urăști pe nimeni, îl sfătuiește Harry și intră-n casă.

Jill e în bucătărie și plânge deasupra unei tigăi cu cotlete de miel.

— Flacăra asta e prea mare, i se vaită ea.

A făcut gazul atât de mic, încât flăcările albăstrui sfârâie. El dă gazul mai tare, iar Jill țipă, cade în brațele lui, își lipește fața de pieptul lui, se uită pe furiș la el, cu ochi pe care amuzamentul i-a vopsit în verde-nchis.

— Miroși a cerneală tipografică din cap până-n picioare, îi spune ea. Ești atât de curat, ca un ziar abia tipărit. În fiecare zi intră pe ușă un ziar nou.

O strânge la piept; lacrimile ei îl gâdilă prin cămașă.

— Ți-a dat Skeeter ceva?

— Nu, tati. Vreau să zic, iubitule. Am stat toată ziua-n casă și ne-am uitat la emisiuni-concurs. Skeeter e indignat că, mai nou, participă întruna și cupluri de culoare. Zice că-s băgate de ochii lumii.

El îi adulmecă respirația și, așa cum i-a spus, nu simte nimic, nici alcool, nici iarbă, doar o aromă de inocență, o urmă slabă de zahăr, imaginea de-o clipă a leagănului de pe verandă și-un ceainic perlat.

— Ceai, deduce el.

— Ce năsuc dibaci, zice ea și-l ciupește de nas. Ai dreptate. Am băut cu Skeeter ceai cu gheață, în după-amiaza asta.

Continuă să-l mângâie, se freacă de el, îl întristează.

— Eşti elegant din cap până-n picioare, îi spune ea. Eşti un om de zăpadă imens, licăreşti prin toţi porii, doar că n-ai un morcov în loc de nas, ci-l ai aici.

— Hei! exclamă el, sărind înapoi.

Jill insistă:

— Îmi placi acolo mai mult decât îmi place Skeeter. După părerea mea, bărbaţii circumcişi sunt urâţi.

— Eşti în stare să pregăteşti cina? Poate-ar trebui să urci şi să te întinzi puţin.

— Nu-mi place când eşti aşa scorţos, îi mărturiseşte ea, dar fără ură, cu glasul alintat al unui copil care, în drum spre casă, leagănă un coş în mână. Pot să pregătesc cina, pot să fac orice, pot să zbor, pot să-i satisfac pe bărbaţi, pot să conduc o maşină albă, pot să număr în franceză până la un milion, uite! – îşi suflecă rochia până sus, deasupra buricului – sunt un pom de Crăciun!

Dar cina ajunge pe masă prost gătită. Cotletele de miel au consistenţa cauciucului şi pe lângă os sunt albăstrii, fasolea nefiartă le crănţăne-ntre dinţi. Skeeter împinge farfuria la o parte.

— Nu pot să mănânc chestiile astea crude. Nu sunt atât de primitiv, corect?

— N-are gust rău, Jill, o asigură Nelson.

Dar Jill ştie adevărul şi-şi lasă-n piept bărbia ascuţită. În farfurie îi picură lacrimi. Lacrimi ciudate, mai curând condens chimic, decât semn de tristeţe: lacrimi pe care le varsă aşa cum liliacul înfloreşte. Skeeter continuă s-o tachineze:

—Uită-te la mine, femeie. Hei, băi, pizdă, uită-te-n ochii mei! Ce vezi?

— Te văd pe tine. Pudrat cu zahăr.

— Îl vezi pe El, corect?

— Greşit!

— Uită-te la perdelele astea, iubito. La perdelele astea oribile, făcute manual, acolo unde se întrepătrund oarecum cu tapetul.

— Nu-i acolo, Skeeter.

— Uită-te la mine. *Uită-te!*

Se uită cu toţii. De când s-a mutat la ei, Skeeter a îmbătrânit; ţăcălia i-a crescut flocoasă, tenul lui a prins un luciu de animal hăituit. În seara asta nu poartă ochelari.

— Skeeter, El nu-i acolo.

— Uită-te la mine, pizdă! Ce vezi?

— Văd o crisalidă de noroi. Văd un crab negru. Tocmai mi-a trecut prin minte, un înger e ca o insectă, are şase picioare. Corect? Nu asta vrei să-ţi spun?

Skeeter le povesteşte despre Vietnam. Îşi dă capul pe spate, de parcă tavanul ar fi un ecran de cinematograf. Vrea să-l prezinte aşa cum a fost, îl îngrozeşte gândul că-i face din nou loc în viaţa lui.

— S-a-ntâmplat acolo unde urma să se sfârşească, povesteşte el molcom. N-aveai nici un acoperiş sub care să te-adăposteşti, stăteai în ploaie ca un animal, dormeai în gropi săpate-n pământ, în care rădăcinile te-mpungeau în coaste şi, ştii, chiar te descurcai. Nu mureai din atâta lucru. Asta era chestia interesantă. Era ca şi cum ai fi-nvăţat că există viaţă şi în altă lume. În toiul unei acţiuni de recunoaştere, te trezeai că iese un gălbejit dintr-o colibă şi-ncearcă să-ţi vândă o găină. Şi erau fetiţele alea frumoase ca nişte păpuşele, care-ţi vindeau pe marginea drumului piperaş, în cutiile alea minuscule, pe care fotoreporterii le-aruncau cât colo, corect? Era foarte complicat, n-am cuvinte să vă povestesc totul, zice el, ridicând mâinile.

Prin gaura din tavan se revarsă asupra lui tot felul de crâmpeie colorate. Maşini verzi, de un verde urât, care mâncau tufişurile de un verde urât. Urmele transportoarelor amfibie întipărite adânc în noroiul roşu. Verdele-smarald al orezăriilor, cu fiecare plantă reflectându-se în oglinda apei clar ca o monogramă. Culoarea urechilor umane pe care un tip dintr-o altă companie le ţinea la uscat sub centură, ca pe nişte caise confiate, galbene. Negrul pijamalelor *ao dai* purtate de micuţele cocote, delicate ca nişte bibelouri, pe care nu-i venea să creadă că le poate atinge, deşi tipul acela scârbos, în costum alb, le înghiontea zicând: „Pifan negru, numărul unu, sulele cele mai babane, fetele vietnameze place supt". Roşul, nu culoarea sângelui, ci

asul de caro pe care-l purta un tip din compania lui la cască, pe post de talisman. Toate amuletele alea de doi bani: semnul păcii confecționat din plumb topit, mărgelele iubirii, mărgelele care formau cuvintele DRAGOSTE, ISUS, MAMA, ÎNGROPAȚI-MĂ ADÂNC, sandale Ho Și Min, decupate din cauciucul anvelopelor, pentru picioare gingașe, cruci taoiste, cruci creștine, bombele în formă de cruce aruncate de bombardierele Phantom pe drumul ce urca, X-urile pe care șireturile ajungeau să le sape în pielea bocancilor după mai multe zile, sacii de un verde-lucios pentru transportarea cadavrelor, asemănători cu sacii poștali, soarele în colbul roșu, în fumul albastru, razele de soare ce se ițeau prin desișul junglei, unde gălbejiții cu automate rusești îi așteptau mai tăcuți decât orhideele, toate astea se prăbușesc grămadă peste el, îl copleșesc. Știe că pe albicioșii ăștia n-o să-i poată face în veci să înțeleagă că există și alte lumi dincolo de aceste ziduri de hârtie.

— Mamă, s-auzi numa' zgomotele, le spune Skeeter. Când un obuz de mortieră de-al neprietenilor explodează lângă groapa ta, e ca și cum ai fi o gânganie gelatinoasă față-n față cu un zid mare, solid, gros de șase metri de vuiet. Iar celor de la suprafață nici că le pasă că te calcă-n picioare, îi doare-n șpiț, corect? Iar morții, morții sunt atât de stranii, sunt atât de – *morți*. Ca un șoarece țeapăn, pă care l-a molfăit pisica pă pajiște. Vreau să zic, sunt atât de rupți de ce se-ntâmplă în jurul lor, atât de senini, că nu-ncape-n cuvinte, același pifan care, cu o seară înainte, îți povestea de gagica lui din Oshkosh, așa de pă bune, că te făcea să ți-o iei la labă, numa' ce calcă p-o mină pusă de Viet Cong și picioarele îi zboară într-o parte, iar el în ailaltă. A fost naspa. Aveau ei o vorbă, „o lume-a suferinței", și-așa și era.

— Ce-i ăla un pifan? îl întreabă Nelson.

— Un pifan e un răcan trimis în misiuni de patrulare prin junglă, corect? E un biet recrut care cară cu el o pușcă și le-o trage migdalaților. Barosanii-s deștepți foc. Îi trimit pe recruți în junglă, să fie făcuți fărâme, iar cei reînrolați stau frumușel la Longbinh și le povestesc reporterilor cum stăm cu pierderile. Au pus compania lui Bulă să urce pă niște dealuri nasoale, da'

pă mine nu m-au reînrolat. Eu avusesem parte de distracție, corect?

— Credeam că eu sunt Bulă, îl întrerupe Rabbit.

— Iar eu credeam că-i Viet Congul, zice și Nelson.

— Și tu, și ei, și eu, toată lumea e. Am fost înrolat în compania B de la Bulă, batalionul doi, regimentul 28 infanterie, divizia întâi. O frecam pe valea râului Dongnai, când în sus, când în jos.

Nu, nu e drept, nu povestesc așa cum a fost, prea le scurtez. Cel mai greu e să reconstitui partea sacră a lucrurilor.

— Chestia cu Bulă e că el e peste tot. În Vietnam sunt numai alde Bulă, corect? Toți gălbejiții ăia-s Bulă, se-ajungea pân-acolo, încât nu-ți păsa dacă-i făceai felul unei bătrâne sau unui copilaș, poate chiar ei puseseră peste noapte țepii-capcană din bambus, sau poate că nu, nu mai conta. Nu contau o grămadă de lucruri. Vietnamul e, probabil, singurul loc din lumea Unchiului Sam unde nu mai contează diferențele dintre negru și alb. Pă bune. Au pus băieți albi să moară pentru mine. Armata îl tratează pă un negru ca lumea, pă bune, un corp negru poa' să oprească zborul unui glonț la fel de bine ca oricare altul, ne pun să luptăm și nu se gândesc că, pentru asta, nu le putem fi recunoscători, ci-și închipuie că le suntem, că ne dăm de ceasul morții să oprim gloanțele alea și dăm p-afară de fericire că murim alături de albicioși.

Tavanul alb rămâne în continuare gol, dar începe să bâzâie, să se curbeze în spațiu; trebuie să se lase purtat de spirit în această direcție.

— Țin minte că un băiat, ah, cât *detest* faptul că mă faceți să-mi amintesc povestea asta, aș da cinci grame de praf alb de la mine, numai s-o uit, a luat-o-n bâză pă-ntuneric, ne pisau mortierele Viet Congului de la apusul soarelui, din capul locului n-ar fi trebuit să fim în valea aia, a rămas întins pă jos, cu mațele revărsate. Nu l-am văzut, voiam să-mi pun curu' la adăpost, s-o tai din perimetru, și-am călcat pe măruntaiele lui, era ca și cum aș fi călcat p-o șarlotă, ba mai rău, a gemut de durere și-a murit chiar atunci, până atunci încă nu dăduse colțul. Altă dată, eram într-o patrulă de patru oameni, în recunoaștere, ne-au atacat câteva automate AK-47, aveau un cu

totul alt răpăit decât armele noastre M-16, mai puternic, lătrat, înțelegeți? Nu melodic. Am rămas țintuiți locului. Un băiat din patrulă, un puști alb din Tennessee, n-apucase să se bărbierească în viața lui și era la fel de nevinovat ca Moise, s-a furișat în junglă și i-a ras, când l-am ridicat de pe jos, am văzut că gloanțele îl tăiaseră în două, era imposibil să poată trage cineva în halul ăsta. Era nașpa. N-aș fi crezut că poți ajunge să vezi așa chestii nașpa și să nu-ți sară ochii din cap. Amărâții ăia de neprieteni, după ce erau bombardați cu napalmul aruncat din cutiile argintii care se rostogoleau la nesfârșit, dădeau buzna din junglă și te-atacau frontal, ardeau și trăgeau, scuipau gloanțe și ardeau ca niște torțe la o defilare, se-aruncau drept în groapa unde stăteai ascuns, își ziceau că singurul loc unde pot scăpa de napalm e chiar perimetrul tău. Îi împușcai, ca să-i reduci la tăcere. Erau băieții cu fețele de culoarea cremei de ghete în bazele noastre. S-a ajuns până acolo încât n-aveai sentimentul că-i nașpa să omori, nici *bine* n-a fost vreodată, ci doar necesar, ca și cum te-ai pișa. Corect?

— Nu mai vreau s-aud, se plânge Nelson. Simt că mi se face rău și-o pierdem pe Samantha[1].

— Trebuie să-l lași pe Skeeter să povestească, dacă vrea, îi spune Jill. Îi face bine să povestească.

— Așa s-a întâmplat, Nelson, îi spune Rabbit. Dacă nu s-ar fi întâmplat, nu l-aș fi lăsat să te tulbure. Dar asta s-a întâmplat, așa că trebuie să acceptăm povestea. Cu toții trebuie să înfruntăm cumva situația asta.

— Un Schlitz.

— Nu știu. Mă simt îngrozitor. Un suc de ghimbir.

— Harry, nu ești în apele tale. Cum stă treaba? Mai știi ceva de Janice?

— Nimic, slavă Domnului. Ce mai face mami?

Bătrânelul se trage mai aproape, de parc-ar vrea să-i mărturisească ceva obscen.

---

1 Aluzie la serialul TV de mare succes *Bewitched (Ce vrăji a mai făcut nevastă-mea)*, cu Elisabeth Montgomery și Dick York în rolurile principale.

— Sincer, e mai bine decât ar fi îndrăznit să spere oricine, acu' o lună.

Acum Skeeter chiar vede ceva pe tavan, alb pe alb, dar cele două alburi sunt diferite și unul dintre ele se varsă dintr-o gaură în cealaltă.

— Știi, întreabă el, că există două teorii în legătură cu nașterea Universului? Una susține c-a existat un Big Bang, exact ca-n Biblie, și încă mai credem în ea. Totul a apărut brusc din nimic, așa cum zice Cartea Sfântă, corect? Partea nostimă e că toate dovezile vin în sprijinul teoriei ăsteia. Iar cealaltă teorie, pe care-o prefer eu, zice că doar în aparență s-a întâmplat așa. Adevărul e, susține teoria, că există o stare stabilă și, deși e adevărat că totul se extinde, nu se subțiază de tot, fiindcă, prin niște găuri ciudate din acest nimic, apar niște cevauri noi, care curg exact de nicăieri. În ce mă privește, teoria asta are-o sămânță de adevăr.

— Și ce legătură are asta cu Vietnamul? îl întreabă Rabbit.

— Vietnamul e gaura locală. E locul în care se reface lumea. E coada pă care ne-o mursecăm noi înșine. E fundul pă care trebuie să-l ai. E fântâna-n care te uiți și te sperii de propriu' chip, oglindit în apa întunecoasă de pă fundu' ei. Este, cum se spune, Numărul Unu și Numărul Zece. E sfârșitul. E începutul. E frumos, oamenii fac lucruri frumoase în mocirla aia. E fereastra prin care pătrunde Dumnezeu. El vine, Bulă, Bulache și Madam Bulăoaia, lăsați-l să intre. Distrugeți, trageți ca să ucideți. Soarele pârjolește. Luna se-nroșește. Luna e capul unui bebeluș, roșu-strălucitor între picioarele maică-sii.

Nelson țipă și-și astupă urechile cu palmele:

— *Urăsc* chestia asta, Skeeter! Mă sperii. Nu vreau să vină Dumnezeu, vreau să rămână acolo unde e acum. Vreau să cresc mare ca *el* – ca taică-su, ca Harry, marele om din cameră –, obișnuit și de rând. *Detest* tot ce povestești despre război, nu sună minunat, sună oribil!

Privirea lui Skeeter coboară din tavan și-ncearcă să se concentreze asupra băiatului.

— Corect, face el. Tu încă vrei să trăiești, încă te ții în gheare. Ești încă sclav. Smulge-te din strânsoarea lor. Smulge-te, băiete. Nu fi sclav. Până și *el*, știi, Papa Bulă, învață. Învață cum să moară. E greu de cap, dar în fiecare zi mai învață câte-un pic, corect?

Are o pornire dementă. Se lasă ghidat de ea. Se duce și-ngenunchează în fața puștiului, care stă pe canapea, lângă Jill.

— Nu-i întoarce spatele lui Dumnezeu, Nellie. E păcat: un băiețel ca tine să-și prindă degetul în clește; scoate-ți-l de-acolo. Lasă-l să vină. Pune mâna pă creștetu' meu și promite-mi că n-o să-l ții pe Dumnezeu departe de tine. Lasă-l să vină. Fă asta pentru bătrânul Skeeter, suferă de-atât amar de vreme!

Nelson pune mâna pe chica lânoasă a lui Skeeter. Face ochii mari văzând ce adânc i se-afundă mâna.

— Nu vreau să-ți fac rău, Skeeter, zice el. Nu vreau să fac rău nimănui.

— Fii binecuvântat, băiete.

În întunericul în care e cufundat, Skeeter simte cum i se scurge binecuvântarea prin mâna tremurătoare din părul lui, ca soarele care dogorește, străpungând perdeaua unui nor. Nu trebuie să-și bată joc de copilul ăsta. Încetișor, pe furiș, împărțind în jur mlădițe de nebunie, inima lui se-apropie de certitudine.

— Ete, căcat! explodează Rabbit. Nu-i decât un mic război nenorocit, care trebuie dus, și-atât. Nu poți să-l transformi în ceva religios doar pentru că s-a-ntâmplat să lupți și tu în el.

Skeeter se ridică și încearcă să-l înțeleagă pe omul ăsta.

— Problema ta e, își dă el seama, că încă ești împovărat de bun-simț. Bunul-simț e o mare tâmpenie, omule. Te-ajută să treci cu bine peste zile, dar te lasă singur *nopțile*. Te împiedică să *știi*. Pur și simplu, *nu știi*, Bulă. Nici măcar nu știi că acum ai la dispoziție tot timpul din lume. Ceea ce ți se-ntâmplă ție e tot ce se-ntâmplă, corect? Tu con*tezi*, corect? Tu. Con. *Tezi*. Am pogorât – arată spre tavan cu degetul lui ca un creion maro – ca să-ți spun asta, pen' că undeva, în aceste două mii de ani, ai făcut, ai plecat și ai uitat din nou ceva, corect?

— Vorbeşte şi tu cu noimă, îl struneşte Rabbit. Prezenţa noastră în Vietnam e o greşeală?

— O greşeală? Omule, cum să fie o greşeală când aşa stau lucrurile? Bietele State Aburite îşi dau în petic, corect? Dacă nu poţi înceta să fii tu însuţi, cineva trebuie să te-ajute, corect? Nu-i nimeni atât de mare-n jur. Unchiul Sam se trezeşte într-o dimineaţă, îşi priveşte burdihanul, constată că-i un gândac, ce să facă? Continuă să fie gândac, atâta tot. Asta până-l striveşte careva. Deocamdată n-a apărut pantoful ăla, corect? Deci continuă să se poarte ca tot gândacul. Nu sunt unul dintre li-be-ra-lii ăia albi, ca de exemplu albiciosul ăla de Fulldull sau Charlie McCarthy[1], ăla care-acum ceva timp le zbârlea toroipanul curlangiilor de prin colegii, care consideră Vietnamul un soi de greşeală ce poate fi reparată de-ndată ce-i luăm de la putere pă oamenii cavernelor. *Nu*-i o greşeală, corect, orice preşedinte care vine la putere se-ndrăgosteşte de ea, e chiar ştrumeleagul şi păsărica talanga-balanga a li-be-ra-lismului. Albicioşii ăia, de cât au lins curu' mamei lor, au şi uitat-o cum arată din faţă. Ce-i li-be-ra-lismul? Bucuria lumii-ntregi, corect? Se pudrează cu suficient zahăr bătălia pentru ciolan, ca să aibă gust ca lumea, corect? Ei bine, ce poate fi mai drăguţ decât Vietnamul? Noi ţinem coasta deblocată. Omule, ce altceva ne preocupă decât să deblocăm lucrurile? Cum poa' să se strecoare banii şi cleiul, dacă nu ţinem câteva pizde de-astea deblocate? Vietnamul e un act de iubire, corect? În comparaţie cu Vietnamul, cafteala pă care le-am tras-o japonezilor a fost urâtă de tot. I-am futut nasol de tot atunci, iar acu' s'tem o ţară civilizată.

Tavanul vălureşte; simte cum se pogoară asupra lui harul elocvenţei.

— Noi suntem *ţara*. Boşorogii ăia sonaţi, de teapa răposatului Ho, s-ar putea să nu ştie că noi suntem ceea ce-şi *doreşte* lumea. Chestii marfă, piperaş, puli negre, automobile cu curu'

---

1 Eugene Joseph McCarthy (1916-2005), candidat democrat la alegerile prezidenţiale din SUA din 1968, câştigate de republicanul Richard Nixon. McCarthy şi-a construit platforma electorală pe o poziţie pacifistă, cerând încetarea războiului din Vietnam.

barosan și panouri publicitare, noi le-avem p-astea. Isus a coborât, El a coborât pă pământ aici. Celelalte țări sunt niște locuri de căcat, corect? Noi s'tem săriți de pă fix, corect? O s-aducem pă pământ lumea ailaltă, o să facem lumea praf, s-o cuprindă veritabila țăcăneală americană roșu-aprinsă și verde-albăstrie, corect?

— Corect, îl aprobă Rabbit.

Încurajat, lui Skeeter i se revelează adevărul:

— Namul, zice el, Namul, locul unde esența noastră divină supurează. Omului nu-i place Vietnamul, nu-i place America.

— Corect, repetă Rabbit. *Corect.*

Pe ceilalți doi, cu fețele lor palide, pistruiate, încadrate de prea mult păr, îi înspăimântă această înțelegere. Jill îi imploră:

— Opriți-vă. E prea dureros.

Skeeter o înțelege. Îi vede pielea scorojită, biata fată e larg deschisă spre stele. În după-amiaza asta, a făcut-o să ia niște mescalină. Dacă mănâncă mesc, o să prizeze piperaș. Dac-o să prizeze piperaș, o să-și bage și intravenoase. O are la degetul mic. Nelson îi imploră:

— Hai să ne uităm la televizor!

— Cum de-ai reușit să stai acolo un an fără să fii rănit? îl întreabă Rabbit pe Skeeter.

Fețele astea albe. Găurile astea perforate în perfecțiunea mâniei lui. Dumnezeu se revarsă prin găurile albe ale fețelor lor; nu poate stăvili șuvoiul. Îi inundă ochii. Ce nemernici au fost că în copilărie l-au învățat că Dumnezeu e alb!

— Am *fost* rănit, răspunde Skeeter.

BEATITUDINILE LUI SKEETER

(consemnate în joacă, într-o seară, cu scrisul sigur, rotunjit, de școală particulară al lui Jill, cu un stilou verde, pe o filă din carnețelul lui Nelson)

Puterea e o tâmpenie.
Iubirea e o tâmpenie.
Bunul-simț e o tâmpenie.
Haosul e însuși chipul lui Dumnezeu.

Nimic nu-i interesant, cu excepția monotoniei eterne.
Nu există izbăvire decât prin Mine.

Și tot din aceeași seară, niște desene de-ale ei, cu creioane colorate puse la dispoziție de Nelson; avea un stil ingenios, liniar, oprit din evoluție acolo unde-l lăsase un curs de artă din anul doi de studenție, și totuși, asemănarea era clară. Skeeter, firește, era pica, Nelson, cu bretonul lui negru și favoriții exagerați, era trefla, având tulpina drept gât. Ea, cu părul deschis la culoare creionat cu același roz ca și fața cu bărbia ascuțită, era cupa. Prin urmare, Rabbit era rombul. În mijlocul rombului, un năsuc roz. Ochișori albaștri, somnoroși, cu sprâncene arcuite în semn de-ngrijorare. O gură aproape invizibilă, cu buzele parcă gata să ciugulească ceva. În jurul lor, niște mâzgălituri verzi, pe care-a trebuit să i le descifreze cu o săgeată plină de afecțiune și un balon: „crochiu".

Într-o după-amiază, după ce Nelson se-ntoarce de la fotbal, iar Harry de la lucru, se îngrămădesc cu toții în Porsche-ul lui Jill și pleacă într-o excursie la țară. Rabbit trebuie să stea pe scaunul din față; Nelson și Skeeter se înghesuie pe bancheta îngustă din spate. Skeeter se furișează, clipind mărunt, din ușă până la bordură și, odată urcat în mașină, spune:

— Mamă, e atâta timp de când n-am mai ieșit la aer, că mă dor plămânii!

Jill conduce imperios, rapid, cu aroganța tinerilor; Rabbit apasă întruna cu piciorul în podea, acolo unde-ar trebui să fie frâna. Se uită la Jill din profil, e degajată, zâmbește. Picioruşul ei încălțat într-un balerin apasă pe accelerație la jumătatea curbelor, îi dă blană, cât să țâșnească la mustață, depășind un camion uriaș – o casă furioasă, huruitoare, pe roți –, înainte ca o altă zgâlțâitură, în direcție opusă, să-i facă să și uite de el, pe-o porțiune de drum drept, situată între văi cu glie roșiatică și mirişti de porumb spălăcite. E minunat la țară. Toamna a-ndepărtat verdele monoton de Pennsylvania, de pe cerul senin lipsește pâcla lăptoasă pe care-o așternea vara, dealurile sunt înconjurate de umbre chihlimbarii și portocaliu-aprins, care

peste-o lună vor căpăta nuanța învelișului dur al lăcustelor, ce pocnește sub tălpi în sezonul de vânătoare. Perdeaua de fum ce se înalță dintr-un foc aprins cu crengi uscate plutește deasupra văilor precum ceața de-a lungul unui râu. Jill oprește lângă un gard văruit și un măr. Coboară cu toții din mașină și se trezesc într-un nor de arome, miroase-a mere căzute, răscoapte. La picioarele lor, merele putrezesc în iarba înaltă, umedă și rece de pe marginea unui șanț de scurgere, iarba e încă viu colorată; dincolo de gard, un zăvoi a ajuns maroniu de-atâta pășunat, cu excepția unor pâlcuri unde brusturele, hrănit de baliga de vacă, crește înalt cât un om. Nelson ridică un măr și mușcă din el, pe partea unde n-are găuri de viermi. Skeeter îl dojenește:

— Copile, nu băga-n gură gunoiul ăla!

N-o mai fi văzut la viața lui un fruct mâncat în natură?

Jill își ridică rochia și sare peste șanț, pipăie una dintre șipcile văruite ale gardului și se uită printre șipci în depărtare, unde, la umbra pomilor, clădirea de gresie a unei ferme sclipește ca un cub de zahăr înmuiat în ceai, iar roata uriașă, hârbuită, a unei căruțe vechi, cu spițele încremenite pe vecie, zace lângă o chestie ruginită, care trebuie să fie o pompă. Își aduce aminte de tacheții ruginiți ce-așteptau odgoanele de la prova ambarcațiunilor oaspete, pe cheiurile din Rhode Island și de-a lungul Soundului, imaginea persistentă a lucrurilor mâncate de rugină și roase de sare, în punctul unde marea se îngemănează cu uscatul, soarele verii revărsându-se pe lemnul gri-albăstrui, pe pontoane, șoproane, scârțâitul metalului dictat de ritmul valurilor, toate aflate atât de departe de-acest ținut al poamelor răscoapte.

— Să mergem, zice ea.

Se înghesuie cu toții la loc în micuțul automobil și iar au parte de camioane, stații de benzină și restaurante „nemțești" cu firme de neon colorate, cu simboluri etnice, iar vântul și viteza mașinii înăbușă toate mirosurile și zvonurile și gândurile unei posibile alte lumi. Ținutul plat, de gresie, de la sud de Brewer, fermele comunității Amish imprimate pe lanurile îngrijite ca niște coperte de revistă se preschimbă în dealuri urâte

și văi întunecoase la nord de oraș, unde industria primitivă a extracției de fier și-a trăit traiul și unde oamenii au înălțat construcții din cărămidă – case înalte, cu frontoane înguste și ferestre în pod, aducând cu aripile desfăcute ale unui vultur pleșuv, cocoțate pe pajiști înalte, în spatele unor ziduri de sprijin cu țepi în vârf. Roșul-pastel, ca de ghiveci de flori, al Brewerului, se schimbă aici, la cincisprezece kilometri nord de oraș, într-un roșu-închis, maroniu-gălbui. Deși mai au de mers până să ajungă în zona carboniferă, copacii par mai închiși la culoare, pudrați cu praf de cărbune. Rabbit își aduce aminte treptat de o serie de relatări din *Vat* despre niște crime stranii, omoruri prin hăcuire cu toporul, cufundare în apă fiartă sau strangulare, toate comise în aceste văi înguste, cu străzile lor principale strâmte, bisericile lor maronii-gălbui, băncile lor și organizațiile lor pentru ciudați, cu străzile care se termină, aidoma unui gât sucit, cu o curbă în ac de păr, trecând peste șine de cale ferată abandonată, în chei unde soarele nu pătrunde și unde argintiul mat al unui râu e pe alocuri traversat de câte-un pod acoperit de umezeală, care zăngăne în clipa când te-nghite.

Rabbit și Nelson, Skeeter și Jill, storciți în mașinuță, se tăvălesc de râs în timpul acestei escapade, hohotesc fără motiv, râd de moaca tâmpă a unui țopârlan într-o salopetă cu glugă, pe lângă care trec în viteză, de porcii care grohăie cu un aer demn în cocină, de numele de pe cutiile poștale (Hinnershitz, Focht, Schtupnagel), de niște tractoriști atât de grăsani, că n-ar putea încăpea decât într-un tractor. Îi pufnește râsul până și atunci când mașinuța, deși indicatorul de benzină arată 1/2, se cutremură, se zgâlțâie, încetinește și oprește ca și cum i-ar fi pus frână. Jill abia mai apucă să tragă pe dreapta, s-o scoată din coloană. Rabbit coboară să se uite la motorul montat în spate, sub capota elegantă, o mașinărie compactă, ale cărei componente nu sunt la vedere, înalte și transparente ca ale linotipului, ci sunt încâlcite, unsuroase și inaccesibile. Starterul merge, dar motorul nu vrea să pornească. Lanțul de explozii care funcționează de la sine e acum blocat. Lasă capota ridicată, semnalând că au pană de motor. Skeeter, care stă cocârjat pe bancheta din spate, îi strigă:

— Băi, Bulă, știi ce faci cu capota aia? Atragi atenția nenorociților de gabori!

— Mai bine dă-te jos. Dacă ne tamponează careva din spate, ai belit-o. Și tu, Nelson. Hai, jos!

Se află pe cel mai periculos tip de autostradă, care are trei benzi. Navetiștii care părăsesc Brewerul trec pe lângă ei într-o avalanșă ce zguduie pământul, acoperindu-i de praf, zgomot și monoxid de carbon. Nu oprește nici un Bun Samaritean. Porsche-ul a încremenit în vârful unui rambleu pe care s-a semănat coroniște, planta înfoiată, elegantă, folosită de stat pentru fixarea solului în pantă. Dedesubt, lăstunii ciugulesc boabele de pe-o miriște de porumb. Rabbit și Nelson se lasă pe apărătoarele roților și privesc soarele care mai are un ceas până s-apună și umple miriștea de umbre la fel de discrete ca dungile catifelei reiate. Jill se îndepărtează și culege un bucheţel de ochiul-boului de toamnă, cu tulpini atât de subțiri, încât zici că formează un nor cirus ce plutește la patru-cinci centimetri deasupra pământului. Jill îi oferă buchetul lui Skeeter, momindu-l să coboare din mașină. El întinde mâna și-i dă peste florile care se împrăștie și cad în praful și pietrișul de la marginea drumului. Din Porsche i se-aude vocea înăbușită:

— Fire-ai a dracu' de pizdă albicioasă, toată tevatura asta-i ca să mă dai în gât, căcatu' ăsta de mașină n-are nimic, corect?

— Nu vrea să pornească, zice ea.

Una dintre flori i-a poposit pe vârful balerinului. Chipul i-a devenit inexpresiv.

În cochilia lui metalică, glasul lui Skeeter scheaună și mârâie.

— Știam eu că n-ar trebui să ies din casa aia în ruptul capului! Știu de ce, scumpă Jill. Nu te poți abține să nu te dai la marfă, corect? N-ai pic de voință, corect? E mai ușor să-l dai pă bătrânu' Skeeter pă mâna legii decât să ai un pic de voință, corect?

— Ce zice ăsta? o întreabă Rabbit.

— Zice că-i e frică.

— Dați-i pă albicioșii ăștia fraieri din calea mea, o să trag o fugă, urlă Skeeter. Cât am de mers până jos, de partea ailaltă a parapetului?

— Deșteaptă mișcare, răspunde Rabbit, chiar c-o să bați la ochi aici, în pustietatea asta. Ca o cioară vopsită.

— Nu mă mai cioroi atâta, băi pulache albicios! Vă spun o chestie, dacă mă dați în gât, pun să vă mătrășească pă toți, chiar de-ar fi să trimit vorbă până-n Philly! Nu sunt singur, suntem peste tot, auzi? Și-acum, căcănarilor, *porniți* odată mașina asta!

Skeeter își turuie amenințările stând chircit între spătarele de piele ale banchetei din spate și parbriz. Panica lui e dezgustătoare și i-ar putea molipsi și pe ei. Pe Rabbit îl mănâncă palmele să-l smulgă din cochilia lui și să-l scoată la soare, dar i-e teamă să bage mâna înăuntru; l-ar putea înțepa. Trântește portiera Porsche-ului peste glasul ce turuie gâjâit, se duce-n spate și trântește și capota peste motor.

— Voi doi rămâneți aici. Potoliți-l, țineți-l în mașină. Eu mă duc pe jos până la prima stație de benzină, trebuie să fie una undeva mai sus.

O vreme o ține-n pas alergător, frica veninoasă a lui Skeeter îi arde vezica. După toate serile petrecute împreună, trădarea e primul lucru care-i vine-n minte negrului. O fi ceva firesc, rezultatul unei istorii de trei sute de ani. Rabbit aleargă, aleargă, să țină corpul acela negru imobilizat acolo, ca nu cumva să intre în panică și s-o ia la fugă. Se simte ca atunci când alerga să nu întârzie la școală. Skeeter a devenit pentru el o îndatorire. E târziu, târziu. Apoi, dinaintea ochilor îi apare o firmă desuetă, cu un cal înaripat, de culoare roșie, atârnată deasupra câmpilor pe care s-a așternut culoarea amurgului. E un autoservice demodat: un spațiu de lucru prăfos, înnegrit de ulei, cu pereții împodobiți cu chei franceze, curele de ventilator, ciocane cu capătul rotunjit, piese de schimb. Lângă liftul hidraulic toarce un vechi automat cu sticle de Coca-Cola. Mecanicul, un tânăr costeliv, cu graiul domol al unui fermier și cu palme negre, îl ia cu o camionetă de remorcare înapoi pe autostradă. Are geamul lateral spart; aerul intră șuierând pe-acolo, năvălește flămând.

— Motor gripat, sună verdictul mecanicului, care-o întreabă pe Jill: Când i-ați pus ultima oară ulei?

— Ulei? De-asta nu se ocupă băieții, când îi fac plinul?

– Numai dacă le-o cereţi.

– Ce tăntăloaică eşti! o apostrofează Rabbit.

Gura ei se bosumflă sfidătoare.

– Şi Skeeter a mai mers cu ea.

În timp ce mecanicul trebăluieşte la motor şi-apasă pe accelerator, Skeeter se ridică din spatele scaunelor şi se-ndreaptă de şale la aer, cu ochelarii ca nişte discuri portocalii în lumina crepusculară. Rabbit îl întreabă:

– Cât de departe ai mers cu hârbul ăsta?

– Ei, răspunde negrul cu un aer de superioritate, ca să-l audă şi mecanicul, ici-colo. N-am condus niciodată nesăbuit. Nu mi-am dat seama, îi trânteşte verde-n faţă, că automobilul e proprietatea ta.

– E păcat de risipă, i-o întoarce el neconvingător. De nepăsare.

Jill îl întreabă pe mecanic:

– Puteţi s-o reparaţi într-o oră? Frăţiorul meu încă nu şi-a făcut temele.

Mecanicul nu stă de vorbă decât cu Rabbit:

– Muotoru-i distrus. Pistuoanele au fuzionat cu cilindrii. Cel mai apropiat loc unde se repară o maşină d-asta e probabil Pottstown.

– Putem s-o lăsăm la dumneavoastră până când aranjăm să vină cineva s-o ia?

– Va trebui să vă iau un dolar pe zi pentru parcare.

– Sigur. Minunat.

– Şi încă douăzeci pentru remorcare.

Plăteşte. Mecanicul remorchează Porsche-ul până la service. Merg şi ei cu el, Jill şi Harry în cabină („Fiţi atentă", îi spune mecanicul lui Jill când ea se strecoară înăuntru, „să nu se umple de vaselină rochia asta albă, drăguţă"), Skeeter şi Nelson în maşina mică, tractată cu spatele, uşor înclinată. Ajunşi la service, mecanicul cheamă un taxi, să-i ducă în West Brewer. Skeeter dispare în spatele unei uşi pline de mâzgălituri şi trage apa de mai multe ori. Nelson se mulţumeşte să-l privească pe mecanic cum dă jos maşina de pe rampă şi să-l asculte vorbind despre „muotoare". Jill şi Harry ies afară. Greierii

târâie în porumbiștea cufundată-n întuneric. Un sfert de lună, cu un singur ochi, și ăla bolnav, se înalță rapid deasupra firmei cu calul înaripat. Luminile de-afară ale atelierului nu sunt aprinse. Observă ceva alb pe sandala ei. Micuța floare căzută pe jos s-a lipit de ea. Se apleacă, o ia de jos și i-o oferă. Ea o sărută drept mulțumire, apoi o depune, în tăcere, într-o ladă de gunoi plină cu șervețele îmbibate în ulei și cu bidoane găurite.

— Să nu-ți murdărești rochia.

Se-aud scrâșnete de cauciucuri. Un Buick vechi de prin anii cincizeci, cu eleroanele din spate asemănătoare cu cele ale bombardierelor B-19, pătrunde în câmpul lor vizual. Taximetristul e gras și mestecă gumă. În drum spre Brewer, țeasta lui ca o piramidă creează un paravan împotriva farurilor ce vin din sens opus, stă nemișcată, cu excepția ritmului în care-și mestecă guma. Skeeter stă lângă el.

— Frumoasă zi, îi spune Rabbit din spate.

Jill chicotește. Nelson doarme cu capul în poala ei. Se joacă prin părul lui, răsucindu-i buclele pe degetele ei tăcute.

— E senin pentru perioada asta a anului, vine replica molcomă.

— E frumos peisajul pe-aici. Noi de-abia ajungem până-n partea de nord a orașului. Am ieșit la o plimbare cu mașina.

— Nu-s cine știe ce peisaje.

— Ni s-a gripat motorul din senin. Cred că s-a dus naibii mașina.

— Mda.

— Fiică-mea a uitat să bage ulei în ea. Așa-s tinerii din ziua de azi. Fac praf o mașină și trec la alta. Bunurile materiale nu-nseamnă nimic pentru ei.

— Pentru unii, presupun că nu.

Skeeter îi spune pieziș:

— Dă bună seamă că-ntâlnești o groază dă tipi simpatici, care au accidente ca ăsta. O groază dă tipi simpatici dă pân nord, ai?

— Păi, da, răspunde șoferul și asta-i tot ce mai spune, până i se adresează lui Rabbit la sosirea pe Vista Crescent: Optișpe.

— Dolari? Pentru șaișpe kilometri?

— Nouăşpe. Şi-acum trebuie să fac alţi nouăşpe, la întoarcere.

Rabbit se îndreaptă spre portiera şoferului, să plătească, în timp ce restul aleargă în casă. Tipul se-apleacă în afară şi-l întreabă:

— Ai idee la ce te-ai înhămat?

— Nu tocmai.

— O să te-njunghie pe la spate de fiecare dată.

— Cine?

Şoferul se-apleacă şi mai mult; la lumina felinarelor, Rabbit vede o faţă lată şi tristă, pământie, o gură ca de balenă, fără buze, încremenită într-un rictus melancolic, o cicatrice în formă de potcoavă pe partea cărnoasă a nasului. Răspunsul lui e clar:

— Cioroii.

Simţindu-se prost pentru el, Rabbit se întoarce şi vede – Nelson are dreptate – un grup de copii. Stau pe partea cealaltă, unii pe biciclete, şi privesc cum se goleşte maşina asta ciudată. Fenomenul ăsta al găştilor de copii pe terenul pustiu al cartierului Penn Villas îl sperie; e ca şi cum pe suprafaţa Lunii ar urma să supureze nişte buboaie.

Incidentul îi dă curaj lui Skeeter. A îndrăznit să iasă din nou la lumina soarelui. Rabbit se întoarce acasă de la lucru şi-l găseşte pe alee, jucând baschet cu Nelson. Nelson îi pasează mingea lui taică-su, iar Rabbit înscrie cu o singură mână, de la şase metri. Grozav!

— Hei, croncăne Skeeter în gura mare, să-l audă toţi vecinii din Penn Villas, de unde-ai scos stilul ăsta învechit şi împuţit de-a da la coş? Încercai să faci pe clovnul, corect?

— A marcat, remarcă Nelson, ca un fiu loial.

— La naiba, băiete, şi-un pitic ciung ar fi putut s-o blocheze! Ca să-nscrii aşa, ai nevoie de-un zid făcut de doi hăndrălăi, corect? Tre' să sari şi s-arunci, să sari şi *s-arunci*!

Face o demonstraţie; aruncarea lui nu e coş, dar pare corectă: cu mingea ţinută foarte sus, o săritură în care se lasă pe spate în aer, o aruncare lejeră, care-ar descrie un arc de cerc peste capul oricărui apărător. Rabbit încearcă şi el, dar constată că

trupul îi e greoi, iar efortul de-a sări îl dărâmă. Mingea ia o traiectorie aiurea.

— Parc-ai fi *de plumb*, ca toți albii, dar îmi plac la nebunie mâinile tale!

Fac o miuță; Skeeter e rapid și dibaci, se strecoară pentru o aruncare de sub panou după un un-doi cu Nelson și repetă figura de câteva ori. Rabbit nu-l poate opri. Începe să-l doară pieptul când respiră, dar sunt momente când mingea și mușchii lui și aerul de deasupra capului și trupurile adversarilor par întinse, unite, puse pe sfidarea atracției gravitaționale. Apoi răcoarea lui octombrie îi mușcă trupul transpirat și intră-n casă. Jill doarme la etaj. În ultimul timp doarme din ce în ce mai mult, cuprinsă de-un somn buimac, prin care se rupe de realitate și pe care el îl consideră jignitor. Când coboară în rochia ei albă, plictisitoare, dându-și pe spate părul năclăit, căzut pe obraji, el o întreabă brutal:

— Ai făcut ceva în legătură cu mașina?

— Dragule, ce-ai fi vrut să fac?

— Ai putea s-o suni pe maică-ta.

— Nu pot. Ea și tăticul vitreg ar face din țânțar armăsar. Ar veni după mine.

— Poate nu-i o idee așa de rea.

— Tăticul vitreg e o jigodie.

Trece pe lângă el, cu privirea năucă, și intră-n bucătărie. Se uită-n frigider.

— N-ai făcut cumpărături.

— Asta-i treaba ta.

— Fără mașină?

— Doamne, dar până la Acme, e o plimbare de cinci minute!

— L-ar vedea lumea pe Skeeter.

— Oricum îl vede. E-afară, joacă baschet cu Nelson. Și se pare că l-ai lăsat să se plimbe cu mașina prin toată Pennsylvania.

Mânia i se amplifică: *de plumb*.

— Cum mama mă-sii poți să rablagești o mașină scumpă ca aia și-apoi s-o lași *în plata Domnului*? Sunt oameni care-ar putea trăi zece ani cu cât a costat mașina aia!

— Harry, te rog. Sunt slăbită.

— OK. Îmi pare rău.

O ia-n brațe. Se leagănă tristă, frecându-și nasul de cămașa lui. Dar, când e năucă, trupul ei are o indiferență, o detașare care-i dă o senzație tactilă dezagreabilă. Îi vine să strănute.

— Cred că ți-e dor de nevastă-ta, murmură Jill.

— De târfa aia?! Niciodată!

— E și ea la fel ca toată lumea, prinsă-n capcana societății. Vrea să simtă că trăiește cât timp e încă în viață.

— Și tu nu vrei același lucru?

— Câteodată, vreau. Dar știu că nu-i de-ajuns. Așa te prind în capcană. Acum, dă-mi drumul. Simt că nu-ți place să mă strângi în brațe. Tocmai mi-am adus aminte, avem niște ficăței de pui congelați, în spatele înghețatei. Dar o să treacă o veșnicie până să se dezgheațe.

Știrile de la ora șase. Fața palidă din spatele ecranului, inconștientă de faptul că, din cauza unei recepții proaste pe Vista Crescent nr. 26, are țeasta turtită și bărbia elastică și alungită, anunță pe un ton grav:

— Chicago. Două mii cinci sute de membri ai Gărzii Naționale din Illinois au rămas pe poziții astăzi, în urma violențelor stradale de-o zi, puse la cale de membrii unei facțiuni extremiste a Studenților pentru o Societate Democratică. Au fost sparte vitrine, au fost răsturnate mașini, polițiștii au fost atacați de tinerii militanți al căror slogan este – urmează o pauză tristă, gravă; fața palidă privește în camera de filmat, bărbia se întinde, capul se turtește ca o nicovală – „Încetați războiul".

Urmează secvențe în care polițiștii cu căști albe croiesc cu bulanul un noian de brațe și picioare, târăsc fete apucându-le de păr, niște chipuri bărboase apar brusc și-și agită pumnii, vrând parcă să treacă prin ecranul televizorului; apoi, din nou, o imagine cu polițiști care-și flutură bastoanele, cu ceea ce lui Rabbit îi par niște mișcări de balet alinătoare. Și lui Skeeter îi place ce vede.

— Țineți-o tot așa! urlă el. Mai trage-i-o o dată albiciosului scrobit în cur!

În pauza publicitară, se întoarce și-i explică lui Nelson:

— Frumos, corect?

— De ce? Doar protestează împotriva războiului.

— Sigur, cum și plopu' face pere. Albicioșii ăștia protestează fiindcă tre' să mai aștepte douăj' de ani până să-și primească bucata de plăcintă de la tăticu'. Ei o vor *acu'*.

— Și ce să facă dup-aia?

— Ce să facă, băiete? S-o *pape*, asta ar vrea ei.

Spotul publicitar – un gros-plan cu gura unei femei – s-a terminat.

— Între timp, la tribunal, procesul Celor Opt din Chicago[1] își urmează cursul turbulent. Judecătorul Julius J. Hoffman, doar o coincidență de nume cu inculpatul Abbie Hoffman, l-a admonestat de mai multe ori pe inculpatul Bobby Seale, ale cărui ieșiri violente au conținut epitete de genul – din nou crainicul privește-n cameră, capul i se-aplatizează, și accentuează dezamăgit – „porc, fascist și rasist".

Urmează o scurtă imagine, o schiță făcută lui Seale în sala de judecată.

— Skeeter, *el* îți place? întreabă Nelson.

— Nu prea mă dau în vânt după negroteii conformiști.

Rabbit izbucnește-n râs.

— Asta-i ridicol! E la fel de plin de ură ca și tine.

Skeeter închide televizorul. Are tonul unui predicator, al unei cucoane.

— În nici un caz nu sunt plin de ură. Sunt plin de iubire, care-i o forță dinamică. Ura e o forță paralizantă. Ura te blochează. Iubirea te-aprinde și te eliberează. Corect? Isus i-a mântuit pă zarafii din templu. Noul Isus îi va mântui pă noii zarafi. Vechiul Isus a adus sabia, corect? Noul Isus va aduce și el o sabie. Va fi o flacără vie a iubirii. Haosul e trupul lui Dumnezeu. Ordinea e lanțul Diavolului. Cât despre Robert Seale,

---

1 Cei Opt din Chicago (ulterior Cei Șapte) au fost acuzați de complot împotriva statului și incitare la violență în urma demonstrațiilor violente care au avut loc la Chicago în anul 1968, cu ocazia Convenției Naționale a Partidului Democrat.

orice om de culoare care beneficiază dă pă urma cocteilurilor de strângere de fonduri organizate de John Kennel Badbreath și Leonard Birdbrain[1] e, după mine, un cioroi lingău. Și-a băgat mâna adânc în sacul puterii, și-a băgat mâna pân-la cot în sacul publicității, și-a întinat sufletul și,, în concluzie, este, cum s-ar zice, irelevant. Noi, negrii, am venit aici fără nume, noi suntem semințele organice ale viitorului. Semințele n-au nume, corect?

— Corect, face Rabbit, care-a deprins acest tic verbal.

Ficăţeii de pui ai lui Jill au marginile arse și miezul înghețat.

Ştirile de la ora unsprezece. Un băiat cu bărbuță rară, cu fața băgată atât de mult în cameră, de nu poate fi prins în obiectiv, urlă din toți rărunchii:

— Jos cu porcii! Dați toată puterea poporului!

Un reporter nevăzut îl întreabă mieros:

— Cum ați descrie scopurile organizației dumneavoastră?

— Nimicirea actualelor structuri represive. Controlul maselor asupra mijloacelor de producție.

— Puteți explica telespectatorilor noștri ce înțelegeți prin „mijloace de producție"?

Aparatul de filmare se zguduie, în camera de zi, altminteri cufundată în întuneric, pâlpâie lumina ecranului.

— Fabricile. Wall Street. Tehnologia. Toate astea. O clică minoritară de capitaliști ne vâră poluarea pe gâtlejuri, ca și SST-ul și genocidul din Vietnam și din ghetouri! Toate astea!

— Înțeleg. Obiectivul vostru, așadar, este să spargeți vitrine ca să îngrădiți o tehnologie scăpată de sub control și să puneți bazele unui nou umanism.

Băiatul îi aruncă reporterului o privire încețoșată, în timp ce aparatul de filmat încearcă să-l prindă în obiectiv.

— Mă iei peste picior? Tu o să fii primul pus la zid, fu...

Bipul care urmează arată că interviul este înregistrat.

— Zi și mie cum e cu tehnologia asta, face Rabbit.

---

1 Nume inventate: *Kennel* înseamnă în traducere literală „Coteț de câini", *Badbreath* – „Răsuflare puturoasă", iar *Birdbrain* – „Minte de bibilică".

— Tehnologia e o porcărie, îi explică Skeeter cu infinită răbdare, iar vârful cuiului îi luceşte roşu, când trage fumul în plămâni. Ţine minte asta, Jilly.

Jill a adormit însă pe canapea. Are coapsele lucioase, rochia i s-a ridicat, dezvăluindu-i triunghiul trist şi umbrit al chiloţeilor.

Skeeter continuă:

— Punem cu toţii umărul la măreţul efort de-a uita tot ce ştim. Lipim mărul la loc pă cracă. Romanii aveau tehnologie, corect? Iar barbarii i-au eliberat de ea. Barbarii au fost salvatorii lor. De vreme ce noi nu-i putem face pă eschimoşi să ne invadeze, am crescut noi înşine o generaţie de barbari, pardon, *tu* ai crescut-o. Albicioşii au crescut-o, iar clasa de mijloc, formată din americanii albi, şi imitatorii ei de pretutindeni au găsit forţa divină de-a genera milioane de idioţi subumani pă care, în epocile mai puţin ignorante, îi puteau zămisli doar aristocraţiile întemeiate pe endogamie. Cine-au fost regii ăia cretini?

— Hm? face Rabbit.

— Merovingienii, corect? Am avut un lapsus. Erau căraţi prin târg cu carele trase de boi şi bolboroseau aiurea. Acum suntem binecuvântaţi cu d-ăştia care bolborosesc, da-s motorizaţi. Că bine mai zice la carte, o să cădem în cur de extaz şi-o să ne dedicăm restul vieţii preşedintelui Mao. Corect?

Rabbit argumentează, protestând:

— Nu-i drept. Copiii ăştia au şi părţi bune. Lăsând la o parte războiul, ce zici de poluare?

— Mă istovesc discuţiile cu albii, se plânge Skeeter. Vă apăraţi rasa. Copiii ăştia turbaţi, e limpede ca Agnew Dei[1], doresc să păstreze *statu-quo*-ul, în ciuda planului divin şi-a mâniei divine. Sunt Anticristul. Zăresc chipul lui Dumnezeu în Vietnam şi-l scuipă. Falşi profeţi: din proliferarea lor îţi dai seama că se-apropie ceasul. Neruşinarea publică, şoricul gros, venerarea imbecilităţii, toate legile luate în derâdere, cu excepţia legilor mitei şi taxei de protecţie: suntem Roma. Iar eu sunt

1 Pronunţie greşită a lui *Agnus Dei*, „mielul Domnului", în limba latină.

Cristosul noului Ev Întunecos. Sau, dacă nu sunt eu, atunci e altcineva exact ca mine, despre care epocile următoare vor presupune c-am fost eu. Mă crezi?

— Te cred.

Rabbit trage din cui și simte cum lumea i se lărgește, ca să primească într-însa noi adevăruri, la fel cum își crăcănează picioarele o femeie, la fel cum se deschide o floare, la fel cum fug stelele una de alta.

— Chiar te cred.

Lui Skeeter îi place să-l asculte pe Rabbit citindu-i din *Viața și vremurile lui Frederick Douglass.*

— Ești beton, corect? Vei fi cioroiul-șef în seara asta. Ca alb, Bulă, nu ești mare brânză, dar ca negru, ești băiat de băiat!

I-a însemnat pasajele din carte cu agrafe de birou și cu creion colorat.

Rabbit citește:

— *Cititorul va fi observat că, printre numele sclavilor, a fost menționat și cel al lui Esther. Acesta era numele unei tinere dăruită cu ceea ce a fost dintotdeauna un blestem pentru o sclavă – cu frumusețe. Era înaltă, cu tenul mai deschis, bine făcută și prezentabilă. Pe Esther o curta Ned Roberts, fiul unuia dintre sclavii preferați ai colonelului Lloyd, un tânăr la fel de prezentabil ca și Esther. Unii proprietari de sclavi ar fi încurajat bucuroși căsătoria unei asemenea perechi, dar, dintr-un motiv sau altul, căpitanul Anthony nu era de acord cu relația lor. I-a ordonat ferm fetei să nu se mai apropie de tânărul Roberts și i-a spus c-o va pedepsi aspru dac-o va mai prinde în compania lui. Dar era cu neputință să-i ții despărțiți. Se întâlneau ori de câte ori voiau.* Aici sărim.

Semnul făcut cu creionul roșu reapare în josul paginii; Rabbit simte cum tonul îi devine teatral, trăiește ceața zorilor de zi, teama ce-l cuprinde pe copil:

— *Era dis-de-dimineață, totul era încremenit, înainte ca cineva din casă sau din bucătărie să se fi sculat. Am fost, de fapt, trezit de țipetele sfâșietoare și de gemetele vrednice de milă ale bietei*

Esther. Aveam culcușul pe podeaua de pământ bătătorit a unei debarale rudimentare, care dădea în bucătărie...

— Simți mirosul debaralei ăleia, îl întrerupe Skeeter, corect? Pământ bătătorit, corect, și cartofi vechi, și smocuri de iarbă îngălbenită până s-apuce să crească doi centimetri, corect? Încearcă să simți mirosul, că el *dormea* acolo.

— Șșșt, îl apostrofează Jill.

— *...iar printre crăpăturile șipcilor neregulate, vedeam și auzeam fără nici o greutate tot ce se întâmpla, fără să fiu văzut de ceilalți. Esther avea mâinile strâns legate, iar frânghia era trecută printr-un belciug de fier, prins de-o grindă masivă de deasupra vetrei. Stătea în picioare pe-o bancă, avea brațele întinse deasupra capului. Avea spatele și umerii dezgoliți. În spatele ei stătea stăpânul cel bătrân, cu biciul în mână. Își făcea treaba barbară împroșcând-o între timp cu tot felul de epitete aspre, grosolane și insuportabile. Era de-o cruzime meticuloasă și prelungea tortura, părând încântat de suferința victimei. Își trecea mâna peste biciul odios, pregătindu-și lovitura cea mai dureroasă pe care ar putea-o provoca forța și îndemânarea lui. Biata Esther nu mai fusese niciodată biciuită cu violență. Umerii îi erau umflați, carne vie. Fiecare lovitură aplicată viguros îi smulgea răcnete de durere și sânge.*

— *Aveți milă! Ah, milă! țipa ea. Nu mai fac!*

Dar strigătele ei ascuțite nu păreau decât să-i sporească mânia.

Semnul roșu se oprește aici, dar Rabbit continuă lectura până la sfârșitul capitolului:

— *Întreaga scenă, în împrejurările respective, era revoltătoare și șocantă la culme, iar când cunoaștem și motivele acestei pedepse brutale, nici nu încape în cuvinte cât de odioasă e fapta asta. După ce i-a vărgat spinarea cu nici nu-ndrăznesc să spun câte dungi, stăpânul cel bătrân și-a dezlegat victima distrusă. Când i-a dat drumul, de-abia se mai ținea pe picioare. Mi-a fost tare milă de ea și, așa copil cum eram și neobișnuit cu astfel de scene, am suferit un șoc teribil. Eram îngrozit, redus la tăcere, uluit și năuc. Scena descrisă mai sus s-a repetat adesea, fiindcă*

Edward și Esther au continuat să se vadă, în pofida tuturor piedicilor ce-au stat în calea unirii lor.

Skeeter se întoarce către Jill și-o plesnește brusc, întocmai cum ar face un copil, în piept.

— Să nu-mi zici mie ş̦ş̦ş̦t, pizdă!

— Voiam s-aud pasajul.

— Cum ți-a plăcut, pizdă?

— Mi-a plăcut cum a citit Harry. Cu sentiment.

— Mă piș pă sentimentele voastre albe!

— Hei, ia-o mai ușor, intervine Rabbit neajutorat, văzând că se lasă cu o scenă violentă.

Skeeter parc-a înnebunit. Cu o mână, o prinde pe după umeri ca într-o menghină, iar cu cealaltă, se-ntinde spre gâtul ei și-i smulge gulerul de la rochia albă. Materialul e rezistent. Jill își împinge capul înainte, până să se-audă cum pârâie materialul. Cade înapoi pe sofa, cu o privire lipsită de expresie; țâțișoarele ei cu sfârcuri tari tremură ca piftia, în decolteul rupt.

Instinctul îi dictează lui Rabbit să nu sară în ajutorul ei, ci să-l ferească pe Nelson. Aruncă volumul pe băncuța cizmarului și se interpune între băiat și canapea.

— Du-te sus.

Uluit și năuc, Nelson s-a ridicat deja în picioare.

— Tati, are s-o omoare! geme el.

Obrajii îi dogoresc și ochii i se afundă-n orbite.

— Nu, n-are s-o omoare. E doar inconștient. Ea n-are nimic.

— Ah, căca-m-aș, căca-m-aș! repetă copilul, cuprins de disperare.

Chipul i se strâmbă, gata să izbucnească în plâns.

— Hei, băi, Bulică! îl strigă Skeeter. Vrei să mă biciuiești, corect?

Sare-n sus, execută un dans debil, de zici că-i posedat, își smulge cămașa atât de violent, încât unul dintre nasturii de la manșetă îi zboară și se ciocnește de abajurul veiozei. Pieptul lui osos, gol, are o conformație uluitoare: fiecare mușchi îi este clar prins de os. Rabbit a mai văzut așa un piept, la viața lui, doar pe crucifix.

— Ce mai urmează? urlă Skeeter. Vrei să-mi tragi un șut în cur, corect? Poftim!

Își descheie nasturele de la prohab și e gata să-și desfacă și cureaua, dar Nelson iese-n fugă din cameră. De sus se-aud, din ce în ce mai slab, hohotele lui.

— OK, ajunge! îl potolește Rabbit.

— Hai, mai citește-mi un piculeț, îl imploră Skeeter.

— Te lași dus de val.

— Afurisitul ăla de pici își închipuie că-i stăpân pă pizda asta!

— Nu-i mai spune pizdă.

— Omule, nu cu-așa ceva a dotat-o Isus? cotcodăcește Skeeter.

— Ești oribil, îi spune Jill, acoperindu-se cu cele două bucăți de material rupt.

El îi dă la o parte una dintre bucăți.

— Muuu!

— Harry, ajutor!

— Citește cartea, Bulă, o să fiu cuminte. Citește-mi următorul fragment.

Deasupra lor se-aud pașii lui Nelson, care traversează camera. Dac-o să citească, băiatul o să fie-n siguranță.

— De la *Vai* încolo?

— E foarte bine. Micuță Jilly, mă iubești, corect?

— *Vai, această bogăție imensă, această splendoare aurită, acest lux fără seamăn, această viață fără muncă, această viață lipsită de griji, acest corn al abundenței, toate acestea nu erau porțile de mărgăritar care păreau...*

— Tu ești poarta mea de mărgăritar, fato.

— *Sărmanul sclav, întins pe scândura lui de pin tare, abia învelit cu pledul lui subțire, dormea mai adânc decât pofticioșii înfrigurați, care se culcau pe pernele lor de puf. Pentru leneși, mâncarea este otravă, nu hrană. De sub merindele îmbelșugate și ispititoare pândeau nevăzutele duhuri rele, care-i dădeau gurmandului plin de iluzii dureri și chinuri, patimi necontrolate, stări de spirit cumplite, dispepsie, reumatism, lumbago și gută, iar familia Lloyd avea parte din belșug de toate astea.*

Dincolo de marginea paginii, Skeeter și Jill se încaieră; câte-o fracțiune de secundă i se zăresc chiloțeii gri, sânii îi ies la vedere. Într-o altă fracțiune de secundă, Rabbit îi vede zâmbetul. Dințișorii rari, dezveliți într-un râs mut; îi place atacul ăsta. Jill observă că o spionează, tresare, se zbate furioasă ca să scape de Skeeter, se-acoperă cu zdrențele rochiei și fuge din cameră. Urcă scara cu pași ușori. Skeeter clipește mărunt, când o vede fugind; își aranjează claia de păr cu un oftat:

— Frumos! Încă unul, Bulă. Citește-mi-l p-ăla în care el ripostează.

Pieptul scofâlcit i se cufundă în canapeaua bej. Buretele e acoperit cu stofă ecosez, verde, aurie și roșie, care s-a ros și s-a decolorat până la o singură nuanță.

— Știi, mâine trebuie să mă scol și să mă duc la serviciu.

— Îți faci griji din pricina păpușii tale? Nu-ți face griji. Uite cum stă treaba cu pizdele, omule, sunt exact ca un Kleenex, le folosești și le-arunci la gunoi!

Neprimind nici un răspuns, adaugă:

— Glumesc, corect? Voiam să te bag în boală, OK? Hai, să trecem la următoarea agrafă. Știi care-i necazul cu tine, omule? Ești tot timpul însurat. Femeii nu-i place bărbatul care nu-i decât însurat, vrea un suflet care să-i țină treaz interesul, corect? Femeia care-și pierde interesul e moartă.

Rabbit se-așază pe fotoliul cu tapițerie argintie și citește:

— *De unde mi-a venit spiritul temerar de-a mă lupta corp la corp cu un bărbat care, cu patruzeci și opt de ore în urmă, ar fi putut, cu cel mai neînsemnat cuvânt, să mă facă să tremur ca frunza în bătaia vântului, nu știu. În orice caz, eram hotărât să lupt, mai mult decât atât, eram înverșunat la culme. Mă cuprinsese nebunia luptei și m-am trezit cu degetele puternice încleștate pe beregata tiranului, uitând pe moment consecințele faptei mele, de parc-am fi fost egali în fața legii. Uitasem până și culoarea omului. Mă simțeam agil ca o pisică și eram pregătit să-l înfrunt. Îi param fiecare lovitură, dar nu-l loveam la rândul meu. Nu făceam decât să mă apăr, mai curând îl împiedicam să mă rănească decât să-ncerc să-l rănesc eu. Am dat cu el de pământ de mai multe ori, când a încercat să mă pună el la*

pământ. L-am strâns de gât atât de tare, încât sub unghii mi-a curs sângele lui. El mă ținea pe mine, iar eu pe el.

— Ah, ce-mi place, mă captivează, mă termină! se entuziasmează Skeeter și se saltă în cot, astfel încât trupul lui înfruntă trupul celuilalt bărbat. Mai citește-mi un paragraf. Unul micuț.

— Trebuie să mă duc la culcare.

— Dă câteva pagini, du-te la pasajul pe care l-am însemnat cu linie dublă.

— De ce nu-l citești singur?

— Nu-i tot aia, corect? Să-ți citești ție. Și-un copil de școală știe că nu-i tot aia. Haide, Bulă! M-am purtat destul de frumos, corect? Nu ți-am făcut necazuri. Am fost un câine credincios, aruncă-i câinelui un os, citește-mi, fă-mi damblaua. O să-mi dau jos toate hainele, vreau s-aud prin toți porii. Dă-i drumul, omule! Ciripește! Hai! Începe de puțin mai sus, acolo unde scrie: *Unui bărbat lipsit de forță...*

Îl îmboldește din nou:

— *Unui bărbat lipsit de forță...* și-și face de lucru cu catarama de la curea.

— *Unui bărbat lipsit de forță*, citește Rabbit cu atenție, *îi lipsește demnitatea esențială a ființei umane. Natura umană este astfel plămădită că nu poate respecta un bărbat neajutorat, deși îl poate compătimi, dar nici asta nu poate dura la nesfârșit, dacă nu se întrezărește nici un semn de învigorare.*

— Da, exclamă Skeeter.

Îl vede ca prin ceață cum se-agită și se zvârcolește, iar dinspre canapea zboară, pe deasupra albului paginii tipărite, o zdreanță albă.

— *Doar cel care-a provocat o acțiune*, citește Rabbit și fiecare cuvânt îi pare imens, fiecare cuvânt e un butoi negru în care răsună ecoul glasului său, *ori a riscat ceva în încercarea de a respinge agresiunea nedreaptă și crudă a unui tiran poate înțelege efectul pe care l-a avut această luptă asupra spiritului meu. Covey era un tiran și-un laș, în același timp. După ce i-am ținut piept, m-am simțit mai bine ca niciodată.*

— Da, răsună vocea lui Skeeter, din abisul nevăzut de dincolo de insula pătrată a paginii.

— Era o înviere din mormântul întunecos și pestilențial al sclaviei și înălțarea la raiul libertății fără pereche. Nu mai eram un laș servil, care tremura doar cât se încrunta la el o făptură de lut, un vierme ca și mine, în spiritul meu îndelung intimidat s-a trezit dorința de independență. Ajunsesem într-un punct în care nu-mi mai era frică de moarte.

Subliniază ultimele cuvinte.

— Ah, da, da!

— Spiritul m-a făcut un om liber de fapt, deși de formă eram încă sclav. Când un sclav nu mai poate fi biciuit, este pe mai mult de jumătate liber.

— A-min!

— Are de apărat un domeniu la fel de întins ca inima lui de bărbat neînfricat și este cu adevărat „o forță pe pământ".

— Zi-i, că zici bine!

— Din acest moment și până la eliberarea mea din sclavie, n-am fost niciodată biciuit cu adevărat. Au încercat ei de câteva ori, dar au rămas de fiecare dată cu buza umflată. Am fost învinețit, dar întâmplarea pe care-am descris-o a fost sfârșitul abrutizării la care m-a supus sclavia.

— Ah, ce negrișor mișto poți fi, ciripește Skeeter.

Ridicându-și ochii de pe pagină, Rabbit vede că pe canapea nu se mai află un petic alb, ci unul negru de-a binelea, care se leagănă într-un ritm șușotitor ce parc-ar vrea să-l aspire. Nu îndrăznește să-și coboare privirea spre mână, spre undița de lumină, lungă cât brațul ritmic al lui Skeeter. Lungă ca un țipar, unul care se hrănește. Rabbit se ridică și iese cu pași mari din cameră, scapă cartea de parc-ar fi fierbinte, deși ochii înflăcărați ai negrului de pe copertă îl urmăresc în timp ce traversează covorul și urcă scările lăcuite, apoi pătrunde pe tărâmul alb unde o aplică mată arde pe palier. Inima-i bate gata-gata să-i sară din piept.

* * *

Lumina veiozei din lemn adus de apa mării inundă micuțul arțar de dedesubt, cu frunzele roșii ca niște degete care acoperă o lanternă. Abajurul ei mobil acoperă pe jumătate fereastra

dormitorului lor. Din pat, Jill se întoarce spre el, palidă și rece ca gheața:

— Strânge-mă-n brațe, îl roagă ea. Strânge-mă, strânge-mă, strânge-mă! repetă atât de violent, că-l înspăimântă.

Femeile sunt nebune, au în ele această nebunie ancestrală, strânge-n brațe aer. Simte că ea vrea să fie futută, oricum, fără plăcere, dar să fie trasă-n țeapă. Ar vrea să facă asta pentru ea, dar nu e-n stare să destrame spaima, sila instaurată între ei. Ea parcă e o sirenă care-i face semn de sub apă. El plutește țeapăn, chinuindu-se să nu se scufunde în oroare. Cartea pe care-a citit-o cu voce tare îl chinuie cu fantasma unei scârboșenii fără fund, a unor generații moarte, a unor torturi îngropate și fundamente pierdute. Să te scoli, să mergi la lucru, nu mai are nici un rost să faci asta, nici un rost să faci nimic, nici un rost să nu, nu mai e nimic de respirat, în afară de un gaz acru, încapsulat în bisericile pustii, nimic lângă care să te scoli. Trăiește într-un puț îngust, ale cărui margini umede și reci îl apasă și-l paralizează, ba nu, e Jill, lipită strâns de el, încercând să se-ncălzească, deși e o noapte foarte caldă. O întreabă:

— Nu poți să dormi?

— Nu. Totul se prăbușește.

— Hai să-ncercăm, totuși. E târziu. Să mai aduc o pătură?

— Nu mă lăsa singură nici măcar o secundă. O să mă prăbușesc.

— Mă-ntorc cu spatele și poți să mă iei în brațe.

La parter, Skeeter stinge lumina, plesnind întrerupătorul. Afară, micul arțar dispare ca o flacără stinsă. În sinea lui, Rabbit își duce până la capăt mișcarea spre întuneric, spre maroul ritmic al canapelei. Apoi, teroarea revine și-i acoperă făptura închisă ca o pleoapă.

Glasul ei îi pare obosit și circumspect, când răspunde la telefon:

— Brewer Fealty, doamna Fosnacht. Cu ce vă pot fi de folos?

— Peggy? Bună, sunt Harry Angstrom.

— Ca să vezi, zice ea pe-un ton sarcastic, neobișnuit. *Nu-mi vine* să cred!

De data asta, e prea expresivă. Prea mulți bărbați la mijloc.

– Hei, îți mai amintești că mi-ai zis că Nelson și Billy se duc la pescuit duminică și că mă inviți sâmbătă la cină?

– Da, Harry, mi-amintesc.

– E prea târziu să accept?

– Deloc. Da' ce-ți veni?

– Nimic special. M-am gândit c-ar putea fi drăguț.

– Va fi. Ne vedem sâmbătă.

– Mâine, precizează el.

Ar mai fi stat de vorbă, e în pauza de masă, dar ea i-o taie scurt. Presiunea muncii. Nu vinde pielea ursului din pădure.

După lucru, în timp ce merge spre casă de la stația de autobuz de pe Weiser, se trezește acostat de doi bărbați la colțul unde Emberly Avenue își schimbă denumirea în Drive, lângă o cutie poștală în culorile roșu-alb-albastru.

– Domnul Angstrom?

– Da, eu sunt.

– Am putea sta de vorbă un minut? Suntem doi vecini de-ai dumneavoastră.

Bărbatul care vorbește are între patruzeci și cincizeci de ani, este dolofan, îmbrăcat cu un costum gri care plesnește pe el, cu revere înguste, cum se purtau acum cinci ani. Are un aer blajin, dar îngrijorat. Năsucul cârn, dar acvilin, nu rimează cu pungile buhăite de sub ochi. Bărbia îi e formată din două protuberanțe jilave așezate una lângă alta, cu o gropiță la mijloc, unde firele de păr i se-ascund de aparatul de ras. Pielea lui are nuanța gălbejită a locuitorilor din Brewer și, per ansamblu, bărbatul are un aer de funcționar activ, mucalit. De contabil sau de profesor.

– Mă numesc Mahlon Showalter. Locuiesc pe partea cealaltă a lui Vista Crescent, în casa care, probabil ați observat, are-o aripă nouă în spate, pe care-am adăugat-o vara trecută.

– Ah, da.

Își aduce aminte ca prin ceață de niște bocăneli, dar n-a observat nimic; se uită la Penn Villas doar cât să constate că nu-i Mt. Judge: mai exact, că nu se află niciunde.

— Mă ocup de calculatoare, de componentele hardware, mai precis, continuă Showalter. Iată cartea mea de vizită.

Cât Rabbit aruncă o privire la numele companiei, Showalter explică:

— O să revoluționăm afacerile în orașul ăsta, țineți minte numele acestei companii. Iar el e Eddie Brumbach, stă pe-o alee mai sus de dumneavoastră, îi zice Marigold.

Eddie nu-i oferă o carte de vizită. Are părul negru, e mai scund și mai tânăr decât Harry. Are o ținută cum aveau pe vremuri tipii din armată, e încheiat la toți nasturii, ține umerii trași înapoi, i se ghicește cheful de cafteală între omoplați. Din cauza părului tuns periuță, capul îi pare oarecum turtit în vârf, precum capetele care-i apar lui Rabbit pe ecranul televizorului. Când dau mâna, îi amintește de altcineva. De cine? Pe-o parte a feței, lui Brumbach îi lipsește o bucată de mandibulă, în locul ei are-o adâncitură și-o cicatrice roșie, în formă de L. Ochii lui au nuanța cenușie a uneltelor cu vârful tocit. Îl salută cu o simplitate amenințătoare:

— Să trăiți!

— Eddie lucrează în secția de montaj de la Fessler Steel.

— Voi, băieți, trebuie să fi plecat mai devreme de la serviciu azi, comentează Rabbit.

— Luna asta lucrez în schimbul de noapte, îi explică Eddie.

Showalter are un fel de a se undui de zici că undeva, departe, răsună muzică de dans și el vrea să se bage între Rabbit și Eddie, să-l invite la dans pe unul dintre ei.

— Ne-am hotărât să stăm de vorbă cu dumneavoastră, zice el. Vă apreciem răbdarea. Asta-i mașina mea, n-ați vrea să luăm loc? Nu-i tocmai confortabil să stăm așa, în picioare.

Mașina, o Toyota, îi amintește lui Harry de socru-su și-l încearcă tot felul de sentimente neplăcute.

— Prefer să stau în picioare, răspunde el, dacă nu durează mult.

Se sprijină de cutia poștală, ca să nu fie cu mult mai înalt decât cei doi.

— N-o să dureze mult, îi promite Eddie Brumbach, îndreptându-și spatele și făcând un pas vioi spre el.

Showalter dă din nou din umeri, de parc-ar vrea să se posteze între ei, privirea îi pare mai tristă, își șterge gura blajină.

— Păi da, nu-i nevoie să țină mult. Nu vrem să fim neprietenoși, avem doar câteva întrebări.

— Întrebări prietenoase, specifică Rabbit, dornic să-l ajute pe bărbatul acesta, a cărui voce prudentă și domoală este întruchiparea Brewerului; care pare, asemenea orașului, amabil, tolerant și cumsecade, iar pe moment deprimat.

— Ăăă... Câțiva dintre noi, continuă Showalter, am stat de vorbă, știți, despre ce se-ntâmplă prin cartier. Unii dintre puști ne-au povestit una-alta, știți, ce-au văzut pe ferestrele dumneavoastră.

— S-au uitat pe ferestrele mele?

Albastrul cutiei poștale e fierbinte, nu se mai sprijină de ea, ci se-ndreaptă. Deși e octombrie, trotuarul emană o strălucire silicioasă și-o irascibilitate diafană atârnă peste acoperișurile pastel din bitum, puieții fusiformi, casele scunde, asamblate ca niște puzzle-uri din lemn, ciment, cărămidă și tencuială ce imită piatra. Încearcă să se uite spre casa lui, s-o protejeze.

Brumbach se zbârlește și încearcă să-i capteze atenția lui Rabbit.

— N-a fost nevoie să se uite pe nici o fereastră, li s-a oferit pe tavă toată tărășenia. Și nu miroase-a bine!

Showalter intervine, cu vocea mieroasă a unei femei, împăciuitor.

— Ei, e prea mult spus. Dar bănuiesc că-i adevărat, nu-i nici un secret la mijloc. S-au tot fâțâit de colo-colo în micul Porsche, iar acum observ că joacă baschet cu băiatul, chiar în fața casei.

— Cine?

— Negru' ăla, care stă cu voi, răspunde Showalter zâmbind, de parcă acum s-ar fi spart buba conversației lor și de-acum încolo vor avea vânt din pupa.

— Și tipesa aia albă, se plânge Brumbach. Băiatul meu ăl mic a venit acasă mai ieri și mi-a spus că i-a văzut cum și-o puneau chiar pe covorul de la parter.

— Păi... zice Rabbit și se blochează.

Se simte absurd de înalt în comparaţie cu tipii ăştia, simte că şi-ar putea lua zborul şi, între timp, încearcă să-şi imagineze în detaliu ce anume a văzut băiatul, într-un mic dreptunghi înrămat, atârnat în mintea lui ca un tablou pus prea sus pe perete.

— Ăsta-i genul de lucruri pe care le vezi când te zgâieşti pe ferestrele oamenilor.

Brumbach se bagă hotărât în faţa lui Showalter, iar Rabbit îşi dă seama de a cui strângere de mână îi aminteşte: de cea a doctorului care-i dă lui mami noile ei pastile. *Chinui trupurile după bunul meu plac. Eu sunt viaţa, eu sunt moartea.*

— Uite ce e, frăţie, încercăm să creştem copii în cartieru' ăsta!

— Şi eu la fel.

— Asta-i altă mâncare de peşte. Ce fel de pervers creşti tu acolo? Îmi pare rău pentru băiat, ăsta-i adevărul, chiar îmi pare rău. Dar cum rămâne cu noi ăştilalţi, care-ncercăm să facem tot ce putem? Ăsta-i un cartier alb, decent, spune el, articulând discret cuvântul „decent", dar îşi ia elan şi adaugă: De-aia locuim aici şi nu dincolo de râu, în Brewer, unde sunt lăsaţi să-şi facă de cap!

— Cine-s lăsaţi să-şi facă de cap?

— Ştii al naibii de bine cine! Citeşte ziarele. Bătrânelele alea nici nu pot ieşi din casă, ziua-n amiaza mare, cu portofelul asupra lor.

Maleabil, îngrijorat, Showalter se strecoară în faţă şi se amestecă în discuţie:

— Nu-i vorba aici despre un cartier alb. Am primi bucuroşi printre noi o familie de negri, cu un pic de respect de sine. La şcoală, am avut negri în clasă şi-aş lucra oricând cu unul, fără nici o problemă. De fapt, compania mea are un program de recrutare de personal, problema e că liderii lor le spun să nu-şi bată capul. Le spun că asta se cheamă trădare, să-nveţe cum să-şi câştige cinstit existenţa.

Discursul i s-a îndepărtat de la subiect, aşa că revine:

— Dacă se poartă ca un om, îl tratez ca pe-un om, greşesc când spun asta, Eddie?

Brumbach își bombează pieptul, iar buzunarul de la cămașă i se-ntinde, gata să-i plesnească, peste pachetul de țigări; antebrațele i se-ndoaie pe lângă corp, parcă sub greutatea venelor.

— Am luptat alături de colorați în Vietnam, răspunde el. Nici o problemă.

— Hei, să vezi potriveală, și tu ești veteran din Vietnam, la fel ca tipul ăsta despre care ne facem că vorbim...

— Nici o problemă, continuă Brumbach, fiindcă știam cu toții regulile.

Mâinile lui Showalter culisează, vibrează, își atinge reverele înguste într-o dublă mângâiere descendentă.

— E vorba și despre fată, și despre negru, spune el repede, lansând bomba și făcând imediat un pas înapoi.

— Doamne sfinte, faraonii ăștia se dau în vânt după cururile albe! Ar fi trebuit să vezi ce minuni se-ntâmplau în bazele noastre, zice Brumbach.

— Alea erau cururi galbene, nu? i-o întoarce Rabbit. Cururi de gălbejite.

Showalter îl apucă de braț și-l trage într-o parte, la câțiva pași de cutia poștală. Harry se întreabă dacă pune cineva vreodată o scrisoare în ea. Trece pe lângă ea în fiecare zi și i se pare la fel de misterioasă ca un hidrant așteptându-și clipa de glorie, care s-ar putea să nu vină niciodată. N-o aude niciodată zăngănind. În Mt. Judge, oamenii trimiteau de fiecare dată felicitări de Sf. Valentin. Aflat la doi pași de el, Brumbach privește lung în văzduh, la nivelul antenelor TV, știind că se discută despre el. Showalter îi spune:

— Nu-l mai provoca.

— Nu-i așa că nu te provoc? îi strigă Rabbit lui Brumbach.

Showalter îl strânge și mai puternic de braț, așa că Harry trebuie să-și plece urechea la clonțișorul și la gura lui blajină, arcuită a nefericire.

— Nu-i tocmai stabil psihic. Se simte foarte amenințat. N-a fost ideea mea să te abordăm. I-am zis: tot omul are dreptul la intimitate.

Rabbit încearcă să intre-n joc. Îi șoptește:

— Câți dintre vecini mai gândesc ca el?

— Mai mulți decât ți-ai închipui. M-am mirat și eu. Sunt oameni rezonabili, cumsecade, dar își au și ei limitele lor. Dacă n-ar fi avut copii, dacă n-ar fi fost un cartier plin de copii, cred că s-ar fi aplicat dictonul „Trăiește și lasă-i și pe ceilalți să trăiască".

Rabbit, însă, își face griji că sunt nepoliticoși cu Brumbach. Îi strigă:

— Hei, Eddie, hai să-ți zic ceva!

Brumbach nu-i încântat că e rechemat în discuție; ar fi vrut ca Showalter să fie cel care să rezolve problema. Rabbit înțelege cum devine treaba: unul dintre ei e negociatorul, iar celălalt forțosul. Brumbach îl întreabă lătrat:

— Ce-i?

— Eu nu-l las pe ăla micu' al meu să se uite pe fereastra ta, iar tu nu-l lași pe puștiul tău să se uite pe fereastra mea.

— Aveam un nume acolo, pe front, pentru tipi ca tine. Buricul pământului. Uneori, ca din greșeală, se trezeau că le explodează o grenadă în izmene.

— Și încă ceva, continuă Rabbit. Ca bonus, o să-ncerc să-mi amintesc să trag draperia.

— Ar fi bine să faci, în pizda mă-tii, mai mult decât să tragi căcaturile alea de draperii! îl amenință Brumbach. Ar fi bine să-ți baricadezi, în pizda mă-tii, toată casa!

Din senin, o dubiță a poștei, vopsită în roșu-alb-albastru, cu un parbriz înclinat ca un raft de prezentare, se oprește cu un scârțâit lângă bordură; iute, fără să se uite la nici unul dintre ei, un bărbat scund, în gri, descuie cutia poștală și adună cu mâna făcută lopată, într-un sac gri, un torent, sute, se pare, de scrisori, după care închide sacul, se urcă la volan și pleacă mai departe.

Rabbit se apropie de Brumbach.

— Zi-mi ce vrei. Vrei să plec din cartier?

— Fă-i vânt negroteiului, nimic mai mult.

— Înțeleg că nu-ți place de el și de fată împreună; să zicem că el rămâne și fata pleacă.

— Să plece negroteiul.

– O să plece atunci când n-o să mai fie musafirul meu. S-aveți poftă la cină!

– Te-am prevenit.

– Ai auzit amenințarea asta? îl întreabă Rabbit pe Showalter.

Showalter zâmbește, își șterge fruntea, e mai puțin deprimat. A făcut tot ce-a putut.

– Ți-am spus să nu-l provoci. Am venit la tine cu intenții decente. Dă-mi voie să repet: e vorba de circumstanțe, nu de culoarea pielii cuiva. Lângă mine-i o casă goală și i-am spus tipului de la agenția imobiliară, i-am spus de la obraz, cum îți spun și ție: „Orice familie de culoare, cu un soț în casă, o poate aconta, s-o cumpere la prețul pieței. N-au decât s-o cumpere, fără discuție. Fără discuție!"

– Mă bucur să-ntâlnesc un liberal, zice Rabbit și-i strânge mâna. Nevastă-mea îmi tot reproșează că sunt conservator.

Și, fiindcă îi place, fiindcă îi place oricine-a luptat în Vietnam, unde-ar fi trebuit să lupte și el dacă n-ar fi fost prea bătrân, prea bătrân și gras și laș, îi întinde mâna și lui Brumbach.

Omulețul bățos rămâne însă cu brațele lipite strâns de corp. În schimb, întoarce capul și-și expune falca distrusă. Cicatricea nu-i un simplu L roșu, Rabbit observă că are forma unui &, înconjurat de mici riduri pale, unde pielea a fost suprapusă și cusută, ca să repare o gaură ce va exista de-a pururi, de-a pururi dezgustătoare pentru cine-o privește. Rabbit se forțează să se uite la cicatrice. Vocea lui Brumbach, mai puțin explozivă, pare aproape încărcată de regrete, tristă în fermitatea ei:

– Mi-am câștigat dreptul la fața asta, explică el. M-am ales cu ea acolo, ca să pot avea aici un trai decent. N-am nevoie de înțelegerea nimănui, o mulțime de camarazi au pățit-o mult mai rău. Nu vreau decât să știi că, după câte-am văzut și-am făcut, nici un buricu' pământului n-o să mă calce pe bombeu la mine-n cartier.

În casă e prea liniște. Televizorul e stins. Nelson își face temele la masa din bucătărie. Ba nu, citește una dintre cărțile lui Skeeter. N-a înaintat prea mult. Rabbit îl întreabă:

— Unde-s cei doi?

— Dorm. Sus.

— Împreună?

— Cred că Jill e-n patul tău, iar Skeeter în al meu. Zice că pe canapea e naspa. Era treaz când m-am întors de la școală.

— Cum ți s-a părut?

Deși întrebarea atinge un aspect delicat, Nelson răspunde prompt. În ciuda disensiunilor dintre ei, în ultimul timp s-au apropiat unul de altul, tată și fiu.

— Speriat de bombe, răspunde el, cu nasul în carte. Spune că, în ultimul timp, are-o stare proastă și n-a dormit deloc astă-noapte. Cred c-a luat niște pilule sau așa ceva. Nu părea să mă vadă. Privea, într-un fel, pe deasupra mea și-mi zicea întruna Bulă, în loc de Bulache.

— Dar Jill ce face?

— Doarme buștean. M-am uitat înăuntru, am strigat-o și nu s-a clintit. Tati...

— Hai, dă-i drumul...

— El *îi dă* niște chestii.

Gândul e prea adânc înrădăcinat ca să iasă la suprafață cu ușurință; ochii i se afundă în orbite în căutarea lui, iar taică-su îl simte cum sapă timid, temător, fără să-și găsească cuvintele potrivite, nedorind să-și jignească tatăl.

— Niște chestii... îi sare Harry în ajutor.

Băiatul preia ideea din zbor:

— Nu mai râde niciodată. N-o interesează nimeni și nimic, stă și doarme toată ziua. Și-ai văzut-o cum arată, tati? E atât de palidă!

— E blondă natural.

— Mda, știu, dar e mai mult de-atât. Pare *bolnavă*. Nu mănâncă mai nimic și, oricum, uneori vomită totul. Tati, nu-l lăsa să-i facă asta, orice-ar fi. Oprește-l!

— Cum aș putea să-l opresc?

— Dă-l afară!

— Jill zicea c-o să plece cu el.

— Nu, n-o să plece. Și ea-l urăște.

— Dar ție nu-ți place de Skeeter?

— Nu tocmai. Știu c-ar trebui să-mi placă. Știu că ție-ți place.

— Serios? Surprins, îi promite lui Nelson: O să stau de vorbă cu el. Dar, știi, oamenii nu sunt obiecte, nu pot să-i supraveghez tot timpul, să le interzic să facă ce vor ei să facă împreună. Nu putem trăi viața lui Jill în locul ei.

— *Am putea*, dac-ai vrea. Dacă ți-ar păsa, cât de cât.

Ăsta-i cel mai mare pas făcut de Nelson spre nesupunere. Instinctul îi dictează lui Rabbit să fie blând cu această pornire, s-o ignore.

— E prea mare să poată fi adoptată. Iar tu ești prea tânăr să te-nsori.

Micuțul se-ncruntă și rămâne cu nasul în carte, tăcut.

— Acum spune-mi ceva.

— OK.

Fața lui Nelson se crispează, e pregătit să se retragă în sine. Se așteaptă la niște întrebări despre Jill, sex și el însuși. Rabbit e încântat să-l dezamăgească, să-i ofere spațiu de manevră.

— În drum spre casă, m-au oprit doi bărbați și mi-au spus că niște copii s-au uitat pe ferestrele noastre. Știi ceva despre asta?

— Sigur.

— Sigur că ce?

— Sigur că s-au uitat.

— Cine?

— Toți. Și Frankhauser, și jegosul ăla de Jimmy Brumbach, Evelyn Morris și prietenii ei din Penn Park, Mark Showalter și cred că și soră-sa, Marilyn, deși-i atât de mică...

— Când mama dracu' s-au uitat?

— De mai multe ori. Când se-ntorc de la școală și eu sunt plecat la antrenament, la fotbal, până s-ajungi tu acasă, o freacă pe-aici. Cred că uneori se-ntorc după lăsarea întunericului.

— Și văd ceva?

— Cred că da... câteodată.

— Și vorbiți despre asta? Râd de tine?

— Cred că da, câteodată.

— Bietul de tine! Și tu ce le spui?

— Le spun să se ducă dracu'!

— Hei, ai grijă cum vorbești.

— Asta le spun. Tu m-ai întrebat.

— Și te mai și iei la bătaie cu ei?

— Nu prea des. Doar uneori, când mă strigă-n fel și chip.

— Cum ar fi?

— Cumva. Las-o baltă, tati.

— Spune-mi cum îți zic.

— Nellie Cioroiul.

— Hm... simpatici puștani.

— Nu-s decât niște copii, tati. N-au cine știe ce intenții rele. Jill zice să nu-i bag în seamă, că-s niște ignoranți.

— Fac glume și apropo de Jill?

Băiatul întoarce capul. Părul îi acoperă ceafa, dar nici din spate n-ar putea fi luat drept fată, are umerii colțuroși, părul nepieptănat. Glasul sugrumat sună bărbătește:

— Nu vreau să mai discut despre asta, tati.

— OK. Mulțumesc. Hei, îmi pare rău. Îmi pare rău că trebuie să trăiești în balamucul ăsta.

Glasul sugrumat exclamă:

— Doamne, ce n-aș da să se-ntoarcă mama! Știu că nu e cu putință, dar asta-mi doresc.

Nelson trage un pumn în spătarul scaunului din bucătărie, apoi își sprijină fruntea de locul unde-a dat cu pumnul. Când trece pe lângă el în drum spre frigider, să-și ia o bere, Rabbit îi ciufulește, neajutorat, părul.

* * *

De-acum se întunecă mai devreme. După știrile de la ora șase, e deja întuneric. Rabbit îi spune lui Skeeter:

— Azi am cunoscut un veteran din Vietnam.

— Căcat! Se umple lumea de veterani din Nam așa de repede, că, în curând, n-o să mai fie decât ei, corect? N-o să uit niciodată, am intrat într-un far de pă lângă Tuy Hoa, cu pereții albi de jur împrejur, toată lumea care-a fost acolo la un moment dat și-a lăsat semnătura pă ei. Ei bine, mi-a stat mintea-n loc, efectiv: cineva, niște Bulachi sau neprietenoși, că cei din sud nu trecuseră pe-acolo până nu le-am predat zona, cineva

de partea cealaltă pictase un perete întreg cu însuși Unchiul Ho. Unchiul Ho futându-se-n cur, unchiul Ho căcându-se cranii, unchiul Ho făcând una-alta, o lipsă de respect crasă, corect? Și-mi zic, bieții orezari sunt futuți la creier la fel ca și noi, s'tem toți în labele unor boșorogi săriți de pă fix, care-și închipuie că încă mai pot scrie istoria. Istoria nu se mai poate scrie, Bulă.

— Dar ce-o să se-ntâmple? întreabă Nelson.

— O nasulie mare de tot, răspunde Skeeter, apoi, cel mai probabil, Eu.

Ochii lui Nelson încearcă să prindă privirea lui taică-su, așa cum se întâmplă, mai nou, când Skeeter o ia pe arătură.

— Tati, n-ar trebui s-o trezim pe Jill?

Harry e la a doua bere și la primul cui. Își ține picioarele-n ciorapi pe băncuța cizmarului.

— De ce? Las-o să doarmă. Nu mai fi atât de agitat.

— Nu, șefu', îl contrazice Skeeter, la faza asta, băiatu' a ginit-o bine. Unde-i micuța aia futăcioasă de Jill? Chiar mi s-a sculat o idee.

— Cum adică, ți s-a sculat? îl întreabă Nelson

— Mi s-a sculat, adicătelea așa simt, răspunde Skeeter. Bulache, du-te și-adu-o pă pizda aia care nu-i bună de nimic. Zi-i că bărbaților aici de față le e foame de nurii ei.

— Tati...

— Hai, Nellie, nu mă mai bate la cap. Fă ce ți-a zis. N-ai nici o temă pentru acasă? Fă-o sus. Asta-i o seară pentru adulți.

După ce Nelson iese, Rabbit se poate relaxa, în sfârșit:

— Skeeter, nu-nțeleg o chestie, ce părere ai tu despre Cong? Vreau să zic, au dreptate sau nu, care-i treaba?

— Luați fiecare-n parte, om cu om, sau mai bine zis orezar cu orezar, sunt de-a dreptul minunați, pă bune! Sunt atât de viteji, de zici c-au luat ceva la bord, iar mulți dintre ei îs de vârsta lui Nellie, înțelegi? Ca gașcă, nu mi-a picat fisa ce urmăresc, în afară de faptul că noi eram albi sau negri, după caz, iar ei erau galbeni și erau acolo dinaintea noastră, corect? Altfel, n-aș putea spune că i-am înțeles prea bine, de vreme ce indivizii pe care le plăcea să-i castreze, să-i spânzure de picioare, să-i

îngroape de vii în șanțuri și să le facă alte chestii asemănătoare, erau galbeni ca și ei, înțelegi? Așa că i-aș considera o altă fațetă a haosului creat de falsa profeție prin care poți recunoaște venirea Mea la momentul potrivit. Totuși. Totuși, mărturisesc că politica, fiind parte a acestei chestii plicticoase legate de putere, nu mă zgândărește prea tare. Lucrurile omenești mă zgândăresc, înțelegi? Și pă tine la fel, corect, Bulă? Iat-o.

Jill intră clătinându-se pe picioare. Pielea îi pare prea întinsă pe față.

Rabbit o întreabă:

— Ți-e foame? Fă-ți un sendviș cu unt de arahide. Asta am mâncat și noi. N-am avut încotro.

— Nu mi-e foame.

Rabbit încearcă să-l imite pe Skeeter și-o îmboldește:

— Isuse, ar trebui să-ți fie! Ești slabă ca o scobitoare. Ce mama dracu', ai ajuns femeia șnur, fără țâțe, fără cur! De ce crezi tu că te ținem aici?

Ea îl ignoră și îi spune lui Skeeter:

— Am nevoie.

— Căăă-cat, fato, cu toții avem nevoie, corect? Întreaga lume are nevoie, nu tocmai asta am stabilit, Bulă? Întreaga lume ignorantă are nevoie de Mine. Iar Eu, unul, Eu am nevoie de altceva. Fă-te-ncoa cu pizda aia a ta, albituro!

Acum ea își întoarce privirea spre Rabbit. El n-o poate ajuta. N-a fost niciodată de nasul lui. Se-așază pe canapea, lângă Skeeter, și-l întreabă blând:

— Zi, ce? Dacă ți-o dau, îmi dai?

— S-ar putea. Uite ce e, Jill, dulceață. Hai s-o facem pentru tipu'.

— Care tip?

— Tipu'. Tipu' *ăsta*. Bulă Victor de colo. Și el vrea. De ce crezi că ne ține-aici? Să ne *înmulțim*, de-aia. Hei, prietene Harry!

— Te-ascult.

— Îți place să fii negrotei, corect?

— Îmi place.

— Vrei să fii un bun negrotei, corect?

— Aşa-i.

Foşnetul trist al paşilor lui Nelson, în camera lui, îi pare foarte îndepărtat. Nu coborî. Rămâi acolo sus. Fumul i se-amestecă în sânge, iar plămânii îi sunt ca un copac ramificat.

— OK, zice Skeeter. Uite cum stă treaba. Tu eşti un negru mare, care şezi chiar acolo. Tu eşti legat de scaun. Iar eu, eu îs alb ca zăpada. Pri-veş-te.

Skeeter, cu o mişcare scurtă, electrizantă, se ridică şi-şi scoate cămaşa. Jumătatea de sus a trupului său se pierde în penumbra adâncă din cameră. Apoi îşi face de lucru la nivelul taliei şi-i dispare şi jumătatea de jos. Nu rămâne din el decât rama ochelarilor, două cercuri argintii. Glasul lui, dematerializat, este întunericul. Încetul cu încetul, capul lui, un nor rotund, se distinge pe fundalul luminii albăstrui a felinarului din capătul lui Crescent.

— Iar fătuca asta de-aci, anunţă el, e neagră ca smoala. O virgină de abanos, dezrădăcinată din valea fluviului Niger, corect? Ridică-te, iubito, arată-ne dinţii tăi. Întoarce-te încet.

Mâinile lui, umbre negre, alunecă în conturul înceţoşat, alb, care este Jill, şi îl dirijează în sus, la fel cum înalţă olarul un boţ de argilă pe roata care se-nvârte, modelându-l în formă de vază. Ea continuă să se înalţe ca fumul din vază. El îi saltă acum rochia deasupra capului.

— Răsuceşte-te, iubito, arată-ne crupa.

O palmă uşoară poleieşte întunericul, iar alburiul se răsuceşte. Ochii lui Rabbit, larg deschişi, disting nuanţele întunecoase şi deschise, încep să vadă contururile trupurilor aflate la doi metri de el, dincolo de banca cizmarului. Deslușește crăpătura întunecată dintre bucile lui Jill, uşoara adâncitură din muşchiul şoldului, coama umbroasă dintre oasele descărnate ale şoldului. Pântecul îi pare lung. Acolo unde-ar trebui să fie sânii ei, se bat nişte păianjeni negri: îi ia drept mâinile lui Skeeter. Acesta îi şopteşte lui Jill, îi murmură la ureche, în timp ce mâinile i se zbat ca nişte lilieci pe fundalul lunii. O aude rostind, cu glasul cernut prin păr, o propoziţie care conţine cuvântul „satisfac".

Skeeter cotcodăceşte: fulgere bifurcate.

— Acum, zice el cântând și vocea i s-a transformat în cercuri aurite, ce înaintează învârtindu-se, ca ale unui panglicar, vom avea o deeee-mon-straaa-ți-e de supuuuu-nereeee din partea acestei micuțe domnișoare negre ca tăciunele, adusă prin contrabandă de niște comercianți experți din Nashville, Tennessee, care ne garantează caaa-te-gooo-ric că n-o să ne facă nici un fel de probleme în bucătărie, pă hol, în grajd *sau* dormitor!

Încă o palmă ușoară și argila albă se micșorează; Jill îngenunchează, în timp ce Skeeter rămâne în picioare. În liniștea deplină răsună cel mai delicat, cel mai gingaș sunet de alunecare; dar Rabbit nu vede nimic clar. Simte nevoia să vadă. Veioza din lemn adus de valuri e-n spatele lui. Fără să se întoarcă, bâjbâie și o aprinde.

Frumos.

În prima fracțiune de secundă, ceea ce vede îi amintește de procesul tipografic, o placă plină de cerneală, adiacentă în câteva puncte cu hârtia albă. Când ochii i se mai obișnuiesc cu lumina, observă că Skeeter nu-i negru, ci ciocolatiu. Ăștia doi sunt niște copii cu pielea netedă, pedepsiți cu blândețe, unul e obligat să stea-n picioare, iar celălalt să-ngenuncheze. Skeeter se ghemuiește și întinde o mână lungă, cu unghiile roz ca bobocul de trandafir, protejându-i lui Jill profilul de lumina strălucitoare. Ea rămâne cu ochii închiși, gura îi rămâne deschisă, sânii îi sunt atât de mărunți, că n-aruncă nici o umbră, feminitatea ei transpare mai ales în curbura posteriorului sprijinit pe călcâie și în albeața ca de crin a mâinii ce plutește pe coaiele lui, vrând parcă să prindă în aer un baston. Trei-patru centimetri din pula lungă a lui Skeeter rămân afară, neînghițiți, doi-trei centimetri decolorați până la liliachiu, sub explozia de păr pubian de culoarea metalului, de forma și urzeala țăcăliei. Continuând să se ghemuiască protector, Skeeter se întoarce rușinos cu fața spre lumină; lentilele opacizate reflectă lumina puternică, iar el își saltă puțin buza superioară, mimând durerea.

— Hei, omule, ce te-a apucat? Stinge lumina aia!

— Sunteți frumoși, spune Rabbit.

— OK, dezbracă-te și bagă-te-n miezul problemei. E plină de găuri, corect?

— Mi-e frică, mărturisește Rabbit.

E adevărat, ei par nu numai frumoși, ci, în aceeași fantasmă a lui, și o mașinărie perfectă, care l-ar putea face fărâme.

Deși șocul provocat de lumină a lăsat-o năucă, această mărturisire străpunge transa în care se află Jill; întoarce capul, penisul lui Skeeter cade în gol, din el țâșnește un fir strălucitor, umed. Se uită la Harry, dincolo de el. În timp ce Harry, milostiv, se-ntinde să stingă lumina, ea scoate un țipăt. Cu colțul ochiului l-a văzut și el: un chip. La fereastră. Cu ochii ca două țigări aprinse. Veioza s-a stins, chipul a dispărut. Fereastra e un dreptunghi bleu-pal, în camera întunecată. Rabbit aleargă la ușa din față și o deschide. Aerul nopții îl pișcă. Octombrie. Peluza pare artificială, lipsită de viață, uscată, searbădă: un instantaneu cu iarbă. Cât vezi cu ochii, Vista Crescent se întinde pustie, cu excepția mașinilor parcate. Arțarul e prea subțirel să se poată ascunde cineva în spatele lui. Un copil ar fi putut traversa pajiștea din față, de-a lungul straturilor de flori și-ar fi putut ajunge în garaj. Ușa garajului e deschisă. Iar dacă respectivul copil e Nelson, garajul are o ușă care duce în bucătărie. Rabbit se hotărăște să nu verifice, să nu-l hăituiască; simte că nici n-are unde să pună piciorul, că strada din fața lui e o fotografie plată, rigidă, rece. Un singur lucru mișcă, aburul respirației lui. Închide ușa. N-aude nici o mișcare în bucătărie. Îi anunță pe cei din camera de zi:

— Nimeni.

— E de rău, răspunde Skeeter.

Cariciul i s-a relaxat de-a binelea; cum stă el ghemuit, e ca un bici care-i atârnă între picioare. Jill plânge încetișor pe podea. Cu fața-n jos, și-a încovrigat trupul gol într-un nod. Fundul ei trasează jumătatea de sus a unei inimi de pe o felicitare de Sf. Valentin, doar că-i albă; părul de culoarea cărnii îi cade-n evantai pe covorul verde-mohorât. Rabbit și Skeeter se-apleacă amândoi s-o ridice. Ea li se împotrivește, se rostogolește pe jos fără vlagă. Părul îi acoperă fața, îi ascunde gura, i se lipește ca o pânză de păianjen de bărbie și de gât. Pe bărbie are un fir de salivă ca o sevă; Rabbit îi șterge bărbia și gura cu batista lui și, timp de săptămâni de zile, după ce totul va fi

fost pierdut, va scoate batista asta și-și va îngropa nasul în ea, în mirosul abia perceptibil al unui ocean îndepărtat.

Jill își mișcă buzele.

— Mi-ai promis, spune ea. Mi-ai promis.

Îi vorbește lui Skeeter. Deși Rabbit își apleacă fața lătăreață deasupra ei, ea n-are ochi decât pentru fața neagră, îngustă, de lângă el. Ochii ei nu mai au nici pic de verde, pupilele negre au eclipsat cu totul irisurile.

— Ce iad tâmpit, spune ea, cu un scâncet ușor, de parc-ar vrea să-și bată joc de propria plângere, ca o casnică din Connecticut care știe că exagerează. Ah, Dumnezeule! adaugă ea cu o voce îmbătrânită și închide ochii.

Rabbit o atinge; e transpirată. La atingerea lui, începe să tremure. El vrea s-o acopere, s-o acopere cu trupul lui, dacă n-are altceva la-ndemână, dar ea nu stă de vorbă decât cu Skeeter. Rabbit nu există pentru ea, doar în închipuirea lui este acolo.

Skeeter o întreabă, suflându-i în față:

— Cine-i Domnul tău Isus Cristos, Jill, scumpo?

— Tu.

— Eu sunt, corect?

— Așa-i.

— Mă iubești mai mult decât te iubești pă tine însăți?

— Mult mai mult.

— Ce vezi când te uiți la mine, Jill, scumpo?

— Nu știu.

— Vezi un crin uriaș, corect?

— Așa-i. Ai promis.

— Îmi iubești pula?

— Da.

— Îmi iubești mujdeiul, dulce Jill? Îți place cum îți curge prin vene?

— Da. Te rog. Dă-mi. Mi-ai promis.

— Eu mi-s Mântuitorul tău, corect? Corect?

— Mi-ai promis. Îmi trebuie, Skeeter.

— OK. Spune-mi că sunt Mântuitorul tău.

— Ești. Grăbește-te. Doar mi-ai promis.

— OK. Skeeter se explică-n grabă: Am s-o rezolv. Tu du-te sus, Bulă. Nu vreau să vezi asta.

— Vreau să văd.

— Nu treaba asta. E de rău, omule! Rău, rău, rău... E de tot căcatul. Stai deoparte, ești băgat în căcat din cauza mea și fără să mai iei parte la asta, corect? Cară-te! Te implor, omule.

Rabbit înțelege. Sunt undeva în provincie. Au luat un ostatic. Afară, peste tot, sunt neprieteni. Verifică ușa de la intrare, stă ghemuit sub cele trei ochiuri de geam, în ton cu cele trei tonuri ale soneriei. Se furișează în bucătărie. Nu-i nimeni acolo. Zăvorăște ușa care dă în garaj. Urcă scara lipindu-se de perete, ca să-și îngusteze umbra. La ușa lui Nelson, trage cu urechea, ca s-audă răsuflarea băiatului adormit. Îi ajunge la ureche hârâitul coborâtor al respirației lui. În dormitorul lui, felinarul din stradă tipărește pe tapet negativul frunzelor de arțar. Se bagă-n pat în chiloți și maiou, în caz că trebuie să se scoale și să fugă de urgență; în copilărie, vara, obișnuia să doarmă în chiloți când rufele spălate erau încă ude pe frânghie. Rabbit ascultă zvonurile de la parter - zornăit, zăngănit de vase în bucătărie, o tigaie pusă pe aragaz, clinchetul discret al unui pahar, pași pe linoleum, zvonuri care întotdeauna îl adormeau, zgomotele făcute de mami, care trebăluia, zgomotele unei lumi ordonate. Gândurile încep să i se risipească, deși inima încă-i bate cu putere, valuri care se sparg de felicitarea albă, ca de Sf. Valentin, a lui Jill, imprimată pe retinele lui ca soarele. Offset versus presa de tipar înalt, offsetul n-are zvâc, pare unsuros, e un semn al viitorului. Ea se strecoară lângă el în pat; felicitarea ei de Sf. Valentin se cuibărește răcoroasă pe burta lui și pe pula lui bleagă, mătăsoasă. El dormea. O întreabă:

— E târziu?

— Destul de târziu, îi răspunde Jill tărăgănat.

— Cum te simți?

— Mai bine. Deocamdată.

— Trebuie să te ducem la doctor.

— N-o să-mi ajute la nimic.

Are o idee mai bună, atât de evidentă, încât nu-și imaginează de ce nu s-a gândit la asta mai înainte:

— Trebuie să te ducem înapoi la tatăl tău.

— Ai uitat. E mort.

— Atunci, la maică-ta.

— Mașina-i pe butuci.

— O punem noi cumva pe picioare.

— E prea târziu, îi spune Jill. E prea târziu să-ncerci să mă iubești.

Vrea să-i răspundă, dar în spusele ei e un adevăr apăsător, năucitor, care-l trage în jos; îi mângâie cu mâna scobitura taliei, pasăre caldă ce plonjează către cuibul ei.

Soarele strălucitor, același clovn bătrân. S-au scuturat atât de multe frunze de arțar, încât lumina dimineții cade înăuntru oblic, pleșuvă. O migrenă îi răcâie craniul, visul lui (se făcea că-i cu Pajasek într-o canoe, vâsleau contra curentului, printr-un ținut verde-nchis; destinația lor părea un munte îndepărtat, dungat și împăturit ca o față de masă. „Când îmi dai glonțul de argint?" l-a întrebat Rabbit. „Mi l-ai promis". „Fraiere", i-a răspuns Pajasek. „Tâmpitule!" „Tu știi atât de multe", i-a replicat Rabbit fără sens, iar inima i s-a deschis într-un fascicul de lumină) se întrepătrunde cu întâmplarea de noaptea trecută, amândouă sunt ireale. Jill doarme lângă el ca un îngeraș; la baza gâtului, de-a lungul unei șuvițe de păr, i s-a adunat sudoare ce strălucește. Cu blândețe, să n-o deranjeze, o apucă de încheietura mâinii și i-o întoarce, să-i vadă interiorul brațului pistruiat. Ar putea fi niște înțepături de albină. Nu foarte multe. O să stea de vorbă cu Janice. Apoi își amintește că Janice nu-i aici și că doar Nelson e copilul lor. Se strecoară din pat și descoperă amuzat că poartă lenjerie intimă, ca atunci când mami îi lăsa pijamaua la uscat pe frânghie.

După micul dejun, în timp ce Jill și Skeeter continuă să doarmă, el și Nelson greblează și tund peluza, pregătind-o de iernat. Speră că acesta-i ultimul tuns, deși, de fapt, iarba, uscată în petice largi, este de-un verde-crud acolo unde o adâncitură în pământ reține umezeala și de-a lungul unei linii ce se-ntinde

de la bucătărie până-n stradă – probabil că e spartă conducta de canalizare și sunt infiltrații, de-aia are pământul din Penn Villas o duhoare dulceagă. Iar frunzele astea... Îl strigă pe Nelson, care trebuie să oprească mașina de tuns iarba ca să-l audă.

— Cum mama naibii poate un copac atât de amărât să dea atâtea frunze?

— Nu sunt toate frunzele *lui*. Le mai aduce vântul de la ceilalți copaci.

Privește-n jur și observă că vecinii lui au copaci, puieți ca al lui, dar unii sunt deja înalți cât casa. Într-o bună zi, Nelson s-ar putea întoarce aici, în cartierul copilăriei lui, și să-l găsească ciudat de întunecos, îngropat în umbră, cu peluze opulente și case venerabile. Rabbit aude zvon de copii în celelalte curți și, dincolo de mai multe garduri și alei, zărește niște puștani la o partidă de baschet de sâmbătă, iar o voce strigă pițigăiat: „Sunt liber, sunt liber!" și mingea, ascultătoare, zboară prin aer. Nu-i un cartier tocmai rău, cugetă el, ar putea fi un loc drăguț dacă i-ai da o șansă. Iar în jurul celorlalte case, oameni cu greble și mașini de tuns iarba fac ce face și el. Îl întreabă pe Nelson, până să pornească din nou mașina:

— Azi nu te duci s-o vezi pe mama?

— Mâine. Azi a plecat cu Charlie în Pocono, să admire frunzișul. S-au dus cu un frate de-al lui Charlie și cu nevastă-sa.

— Mamă, da' știu că face progrese!

O adevărată Springer. Își râde-n barbă, cu o mândrie perversă. Probabil că urmează hârțogăraia legată de divorț. După care se poate alătura și el armatei de burlaci, de frecangii din Brewer. De gunoaie umane, cum le zicea papsi. Ar fi bine să se bucure de Vista Crescent cât mai poate. Își reia greblatul și ciulește urechea, s-udă bâzâitul mașinii de tuns iarba. În locul lui, se-aude hârâitul și zdrăngănitul repetat al starterului și vocea lui Nelson, care-i strigă:

— Hei, tati, cred că s-a terminat benzina!

Îi așteaptă, așadar, o sâmbătă plină de mici sarcini însorite, ce țin de îngrijirea proprietății și de cumpărături. Se plimbă împreună cu Nelson, cu canistra goală, de douăzeci de litri,

pe Weiser Street, și o umple la benzinăria Getty. La întoarcere, se întâlnesc cu Jill și Skeeter, care tocmai ies din casă, puși la patru ace. Skeeter poartă pantaloni burlan, pantofi din piele de aligator, o helancă maro și-o jachetă de culoarea piersicii. Arată ca un participant la un turneu de golf îmbrăcat ultimul răcnet... Jill și-a pus rochia albă, cusută la loc, și-o jachetă maro de-a lui Harry; ea seamănă cu o majoretă plecând la repetițiile din după-amiaza de dinaintea unui meci de fotbal. Deși are fața îngustă, iar pielea subțire și fragilă ca mica, e îmbujorată; pare entuziasmată și afectuoasă.

— Aveți în frigider niște salam și lăptuci, ca să pregătești prânzul pentru tine și Nelson. Eu mă duc cu Skeeter în Brewer, să vedem ce se poate face cu rabla aia de mașină. Și ne-am gândit să trecem și pe la Babe. Ne-ntoarcem târziu. Poate-ar trebui să te duci în vizită la mama ta, în după-amiaza asta. Mă simt vinovată că n-o vizitezi niciodată.

— OK, s-ar putea s-o vizitez. Te simți bine? o întreabă, apoi se întoarce spre Skeeter: Ai bani de autobuz?

Înțolit de sărbătoare, Skeeter adoptă un accent de dandy. Împunge aerul cu țăcălia și rostește printre dinți:

— Jilly are bani căcălău. Și, dac-o fi să nu mai avem, numele tău reprezintă o garanție, corect?

Rabbit încearcă să-și amintească de bărbatul despuiat de seara trecută, cu penisul bălăbănindu-se, călcâiele osoase, felul cum stătea pe vine, ca lângă un foc aprins în junglă, dar nu reușește; era pe un alt teren.

Bombăne pe un ton serios, ca tot omul care n-are nimic de ascuns:

— Ați face bine să vă-ntoarceți până-n șase, când plec cu Nelson. Nu vreau să las casa goală. Apoi adaugă, coborând vocea, să nu-l audă Nelson: După noaptea trecută, sunt cam morcovit.

— Ce s-a-ntâmplat noaptea trecută? întreabă Skeeter. Din câte-mi amintesc eu, nimic care să te morcovească, s'tem niște oameni de gașcă și ne trăim viața în aceste State Aburite.

Și-a pus armura, nimic nu-l mai poate atinge. Rabbit i-o testează:

— Ești un cioroi *răăău*.

Skeeter zâmbește în lumina soarelui, dezvelindu-și dinții angelici; ochelarii lui emit halouri mai ceva ca antenele TV.

— Acu' ciripești cum îmi place mie, replică el.

— O să fii în siguranță cu nebunu' ăsta? o întreabă Rabbit pe Jill.

— Mi-e papașa, răspunde ea veselă și-l ia de braț.

Astfel îmbârligați, se îndepărtează pe Vista Crescent și se pierd în mulțimea de vitrine.

Rabbit și Nelson își termină treaba cu peluza. Mănâncă și bat mingea de fotbal un timp, apoi puștiul îl întreabă dacă poate să meargă și el la o miuță, a cărei zarvă răzbate până la ei; îi cunoaște pe unii dintre copii, sunt aceiași care se uită pe fereastra lor, dar nu-i nimic, tati. Și totul pare să poată fi iertat, totul se cufundă într-o sâmbătă americană precum ploaia în pământ, precum zilele în timp. Rabbit intră în casă și urmărește un timp primul meci din finala campionatului de baseball, în care Baltimore dă clasă celor de la Mets, apoi mută la fotbal american, unde Penn State dă clasă celor din Virginia de Vest, după care, cuprins de neliniște, cu o presimțire neagră-n suflet, formează numărul de acasă:

— Bună, papsi. Mă gândeam să trec pe la voi în după-amiaza asta, dar copilu' se joacă afară și, oricum, diseară trebuie să trecem pe la familia Fosnacht, așa că n-ar putea s-aștepte până mâine? Mami, vreau să zic. În plus, trebuie să-i dau bătaie să triplez geamurile la ferestre, că astă-noapte mi-a fost cam frig.

— Poate s-aștepte, Harry. Maică-ta n-are nimic mai bun de făcut în ultimul timp.

— Mda, păi...

Vrea să-i spună că nu-i vina lui, nu el a inventat bătrânețea.

— Când vine Mim?

— Trebuie s-apară dintr-un moment într-altul. Nu știm exact ziua. O să pice pe nepusă masă, așa cum a și plecat. Fosta ei cameră e pregătită.

— Cum a dormit mami în ultimul timp? Mai visează urât?

— Ce ciudat că-mi pui întrebarea asta, Harry! Am zis dintotdeauna că tu și cu maică-ta sunteți aproape clarvăzători. Are

coşmaruri din ce în ce mai urâte. Noaptea trecută a visat c-o îngropam de vie. Tu, eu şi Mim. Zicea că numai Nelson a încercat să ni se împotrivească.

— Măi să fie, te pomeneşti că-ncepe să-l îndrăgească, în sfârşit, pe Nelson!

— Iar Janice ne-a sunat azi-dimineaţă.

— Ca ce chestie? N-aş vrea să am de plătit factura telefonică a lui Stavros.

— Nu prea mi-am dat seama ce voia. Nu ne-a dat nici o temă de gândire. Părea doar să vrea să ţină legătura. Cred că-ncepe să aibă păreri de rău, Harry. Zice că-i extrem de îngrijorată din pricina ta.

— Vezi să nu!

— Am pierdut o grămadă de timp cu maică-ta întorcându-i apelul pe toate feţele; doar o ştii pe Mary a noastră, n-ar recunoaşte în ruptul capului c-o deranjează ceva...

— Papsi, sună cineva la uşă. Zi-i lui mami că mâine sigur trec pe la voi.

La uşă nu era nimeni. Dintr-odată, simţise că nu mai poate continua convorbirea cu taică-su, fiecare cuvânt al bătrânului mustea de reproş. Acum însă îl înspăimântă minciuna; „nimeni" se transformase într-o prezenţă malefică la uşa lui. Furişându-se dintr-o cameră într-alta, caută în toată casa trusa folosită de Skeeter ca s-o rezolve pe Jill. Îşi închipuie că-i la fel cu cele din emisiunile de la televizor: seringă, garou şi-o lingură cu coadă lungă, pentru fluidizarea prafului. Perniţele canapelei scot la lumină mărunţiş în valoare de un dolar, un exemplar broşat şi îndoit din *Negru la răcoare*, o perlă de la un cercel sau de la o poşetă. La etaj, sertarele de la scrinul lui Jill nu ascund sub lenjeria intimă nimic în afară de o cutie de Tampax, un cartonaş cu agrafe de păr, o cutie de anticoncepţionale pe jumătate goală, un tubuleţ cu alifie antiacnee. Ultimul loc în care-i dă prin minte să caute este debaraua de la parter, înghesuită într-o firidă prost amplasată, lângă şemineul inutil, de-a lungul peretelui de pin vopsit de care-atârnă un peisaj marin cumpărat de Janice de la Kroll's cu ramă cu tot, de fapt, cu rama turnată, totul fiind o singură folie de

plastic, Rabbit își amintește acest detaliu fiindcă el a agățat-o pe perete. În debaraua asta, sub sacii de polietilenă care adăpostesc hainele lor de iarnă, inclusiv capa de nurcă primită de Janice de la bătrânul Springer la împlinirea vârstei de douăzeci și unu de ani, e înghesuită o valiză neagră, care miroase-a lucru nou, cu o încuietoare cu cifru. Gata împachetată, astfel încât Skeeter s-o apuce și s-o șteargă din casă în treizeci de secunde. Rabbit își face de lucru cu încuietoarea, încercând la-ntâmplare niște combinații, sperând ca Dumnezeu să-i ofere un mic miracol, apoi, când asta nu dă rezultat, încearcă altă metodă, începe cu 111, 112, 113, 114 și apoi 211, 212, 214, dar n-o nimerește și, practic, infinitatea de combinații e amețitoare. Praful din debara îl face să strănute. Iese-afară cu sticla de lichid de curățat geamuri, pentru cel de-al treilea rând de ferestre.

Treaba asta îl mai liniștește. Ridici în sus geamul cu margini de aluminiu, lași în urmă vara, pulverizezi fereastra de dedesubt cu spray bleu, îl întinzi ușor cu cârpa într-o peliculă subțire, apoi freci cu putere, ca să-ndepărtezi stratul de îmbâcseală și, odată cu ea, mizeria; scârțâie ascuțit, ca strigătele păsărilor. Apoi cobori cel de-al treilea rând de geamuri, pentru iarnă, din rostul unde-așteaptă de hăt, din aprilie. Pe urmă, o iei de la capăt. După care intri și repeți operațiunea de două ori, astfel încât, în final, patru transparențe fără cusur să îngăduie lumii să pătrundă înăuntru, altor case să intre într-a ta.

Către ora cinci, Skeeter și Jill se-ntorc acasă cu un taxi. Sunt în culmea fericirii; au găsit, prin Babe, un tip dispus să le dea șase sute de dolari pentru Porsche. I-a dus cu mașina la țară, s-a uitat cu atenție la mașină, iar Jill a semnat actele de vânzare.

— Era alb? se interesează Rabbit.

— Era verde, răspunde Skeeter, fluturând un evantai din bancnote de zece dolari.

— De ce-a trebuit să-i împarți cu *el*? o întreabă Rabbit pe Jill.

— Sesizez o urmă de ostilitate. Vrei partea ta, corect? întreabă el cu buzele țuguiate, iar lentilele îi licăresc.

Jill aplanează situația tensionată pufnind în râs.

— Skeeter e partenerul meu de nebunii, explică ea.

— Vrei s-auzi sfatul meu legat de ce-ar trebui să faci cu banii ăia? întreabă Rabbit. Ar trebui să-ți iei un bilet de tren spre Stonington.

— Nu mai există legături feroviare. Oricum, mă gândeam să-mi cumpăr niște rochii noi. Nu te-ai săturat de jerpelitura asta albă? A trebuit s-o prind cu ace de gămălie în față și să-mi pun jacheta asta peste ea.

— Îți vine bine, spune el.

Acceptă provocarea din tonul lui:

— Te supără ceva?

— Doar delăsarea ta. Dai cu piciorul căcatului de viață pe care-o duci.

— Vrei să plec? Acum mi-ar sta-n putință.

Brațele lui amorțesc de parcă i-ar fi injectate: își simte mâinile grele, iar palmele îl furnică și i se umflă. Gura cu care-l morfolește, trupul pietros ca un măr, evantaiul părului ei de culoarea cedrului pe perna lor, în razele dimineții, funduleț ul ei alb de satin tare, de forma unei felicitări de Sf. Valentin.

— Nu, o imploră el. Mai stai.

— De ce?

— Nu pot trăi fără tine.

Fraza pare nelalocul ei pe buzele lui, o pufăie ca pe-o adiere de vânt uscat; trebuie să i-o fi adresat lui Skeeter, fiindcă acesta cotcodăcește recunoscător:

— Bulă, văd că-nveți să fii un luzăr. Hai că-mi place! Lui Dumnezeu îi place. Luzării-s cei care vor stăpâni tot pământul, corect?

Nelson se-ntoarce de la meciul de fotbal cu buza de sus julită, cu un zâmbet strâmb, dar fericit.

— Ți-au făcut zile fripte? îl întreabă Rabbit.

— Nu, m-am distrat bine. Skeeter, trebuie să joci și tu, sâmbăta viitoare. M-au întrebat cine ești și le-am spus c-ai fost mijlocaș la deschidere în echipa celor din Brewer High.

— Mijlocaș pă dracu', am fost *fundaș* în toată regula! Eram atât de scund, că nici nu mă vedeau.

— Pe mine nu mă deranjează că sunt scund. Te miști mai repede.

— OK, intervine taică-su. Hai să vedem cât de repede faci o baie. Şi, măcar o dată-n viaţa ta, piaptănă-te.

Într-o dispoziţie sărbătorească, Jill şi Skeeter îi conduc la uşă, când pleacă la familia Fosnacht. Jill îi aranjează cravata lui Rabbit, iar Skeeter îi perie umerii ca un conductor de pe un vagon de dormit Pullman.

— Ca să vezi, dragă, îi spune Skeeter lui Jill, băieţelul nostru a crescut! E la prima lui întâlnire.

— Doar luăm cina împreună, îl contrazice Rabbit. Mă-ntorc până-n ştirile de la unşpe.

— Albitura aia grăsană, cu ochii chiorâş, s-ar putea să aibă niscai planuri la desert.

— Stai cât de târziu vrei, îi spune Jill. O să lăsăm lumina aprinsă pe verandă şi n-o să te aşteptăm.

— Dar *voi doi* ce-o să faceţi în seara asta?

— O să citim şi-o să-mpletim şi-o să stăm comod la gura sobei, îi răspunde Skeeter.

— Dac-aveţi nevoie de mine, îi găsiţi numărul în cartea de telefon. Chiar la M.

— N-o să te deranjăm, îi promite Jill.

Nelson spune dintr-odată:

— Skeeter, să-ncui uşile şi să nu ieşi din casă, decât dacă ai nevoie.

Negrul îi zburleşte uşor părul frumos pieptănat:

— Nici nu mă gândesc să ies. Bebe de smoală o să stea cumincior în banca lui.

Nelson zice, cuprins brusc de panică:

— Tati, n-ar trebui să plecăm!

— Nu fi prost.

Pleacă. Razele de soare portocalii brăzdează cu umbre lungi spaţiile verzi, plate, dintre casele scunde. Cum Vista Crescent se curbează la un moment dat, soarele se mută-n spatele lor, iar Rabbit e uimit să constate, observând umbrele lor alungite, una lângă alta, cât de mult seamănă mersul lui Nelson cu al lui: acelaşi salt degajat în partea de jos a corpului, iar în partea de sus, aceeaşi imobilitate uşor tensionată a capului şi umerilor. Umbra băiatului, ca şi a lui, de altfel, este la fel de înaltă

ca uriașul din vârful vrejului de fasole, pășește pe trotuar ca pe niște catalige. Rabbit se întoarce spre el să-i vorbească. Alături de el, pletele negre, exagerat de lungi, ale băiatului saltă în ritmul pașilor lungi cu care încearcă să se țină de taică-su, se luptă din greu cu punga de hârtie de la băcănie, în care și-a împachetat pijamaua, periuța de dinți, lenjerie și un pulover, pentru plimbarea cu barca de mâine, un cadou anticipând ziua lui de naștere. Rabbit își dă seama că n-are nimic de spus, că-l învăluie cu dragostea lui, cu dragostea pentru această prelungire a lui, ce coboară în timp până-n vremea când el va fi în mormânt, o dragoste domoală ca văpaia blajină a razelor de soare printre arțarii firavi și frunzele căzute, ele însele văpăi răsucite.

Iar de la ferestrele lui Peggy, Brewerul licărește și se pierde în zare precum cenușa într-o vatră gigantică. Râul continuă să lucească albastru mult timp după ce malurile se cufundă în beznă. Acum, în apartament au un cățeluș, un *golden retriever* pufos, cu labe mari, care trage de mâna lui Rabbit cu boticul lui umed și mușcăcios; la atingere, blana îi este, surprinzător, la fel de molcuță ca ferigile. Peggy și-a amintit că lui Harry îi place să bea daiquri; de data asta are mixer, iar blenderul electric zornăie cuburile de gheață înainte să i-l servească, jumătate spumă. A îmbătrânit cu o lună: a mai adăugat cam un kil în jurul taliei și două-trei fire argintii la cărare. Și-a strâns părul la spate, într-o coadă împletită, în loc să-l lase să-i cadă neglijent în jurul feței, de parcă încă ar fi liceancă. Pare botoasă, cu fața exfoliată, strălucitoare. Îl anunță plictisită:

— S-ar putea să mă-mpac cu Ollie.

Poartă o rochie albastră, ca de secretară, care-i vine mai bine decât materialul ăla imprimat, care i se tot ridica pe coapsele durdulii.

— Asta-i bine, nu?

— E bine pentru Billy.

De îndată ce-au sosit, băieții au și coborât cu liftul la subsol, să încerce să repare motoreta.

— De fapt, ăsta-i motivul principal: Ollie își face griji în legătură cu Billy. Cum eu una lucrez și-ajung acasă după ce se-ntunecă, el își pierde timpul cu gașca aia dubioasă de pe lângă

pod. Știi, nu mai e ca pe vremea noastră, sunt expuși la atâtea tentații! Nu mai e vorba doar de țigări și un pic de hârjoneală. În ziua de azi, la treisprezece ani, sunt gata să-și ia zborul.

Rabbit își șterge spuma de pe buze și-ar vrea s-o vadă plecând de la fereastră, să i se deschidă bolta întreagă.

— Pesemne își închipuie că la op'șpe ani ar putea fi morți.

— Janice susține că-ți place războiul.

— Nu-mi place; doar îi iau apărarea. Nu la asta mă gândeam, ci la faptul că tinerii de azi au o grămadă de posibilități de-a muri pe care noi nu le-am avut. În orice caz, e o veste bună, dacă-ți iese pasența cu Ollie. Și-un pic întristătoare.

— De ce întristătoare?

— Întristătoare pentru mine. Adică, îmi închipui c-am ratat ocazia să...

— Să ce?

— Să ți-o umplu.

Sună rău expresia asta, e prea grosolană, deși se voise o scuză. Trăiește de prea mult timp alături de Skeeter. Impasibilitatea ei însă, impasibilitatea siluetei ce stă, ca de obicei, rezemată de fereastră, e cea care i-a sugerat-o. Un cec în alb. Până s-o fuți, o femeie e un spațiu alb pe-o coală de hârtie. Totu-i un spațiu alb până apuci să-l fuți. Noi și Vietnamul, noi îi futem pe ei și ei ne fut pe noi, vărsarea de sânge e-nțelepciune. Trebuie să existe o soluție mai bună, dar ea nu ține de legile firii. Tăcerea îi este încărcată de regrete. Ea rămâne câteva secunde impasibilă, nu spune nimic. Pe urmă se mută în spațiul din jurul lui, aprinde luminile, pune-o pernă la loc, o bate un pic, se încovoaie, se îndreaptă de spate, lumina o învăluie dintr-o parte, o rotunjește, îi dă formă. E o femeie planturoasă, corpolentă, dar nu grăsană, stângace, dar nu otova, cu seri triste, cu sau fără Ollie, cu un trecut tot mai întins și un viitor din ce în ce mai limitat. Cu trei ani mai mică decât el, Peggy Gring îi fusese colegă de liceu și-l văzuse pe vremea când era ca lumea, îi făcuse și ea galerie din tribunele entuziaste, pe vremea când era un erou – despuiat, agil și suplu. Se lasă greoaie pe fotoliul de lângă el și zice:

— În ultimul timp, mi-am tot dat-o la umplut.

— Vrei să zici, cu Ollie?

— Cu alții. Cu tipi de la serviciu. Pe Ollie, asta-l deranjează. Poate că tocmai de-asta și vrea să se-ntoarcă.

— Dacă-l deranjează, probabil că-l ții chiar tu la curent cu cele întâmplate. Așa că, probabil, și tu-ți dorești să se întoarcă.

Ea își privește fundul paharului; n-a mai rămas în el decât gheață.

— Și care mai e treaba cu tine și Janice?

— Care Janice? Hai să-ți mai torn un rând.

— Ia te uită, ce gentleman știi să fii!

— Câteodată. Povestește-mi despre ceilalți tipi, o descoase el, în timp ce-i dă paharul cu gin și apă tonică.

— Sunt OK. Nu sunt chiar așa de mândră de asta. Sunt oameni. Și eu sunt om.

— O faci fără să te-ndrăgostești?

— Așa s-ar zice. E chiar atât de groaznic?

— Nu, răspunde el. Cred că-i plăcut.

— În ultima vreme, cam prea multe lucruri îți par plăcute.

— Aha. Nu sunt un încuiat. Su-urioa-ară Peg-ggea, m-am lum-minat!

Băieții se întorc sus. Se plâng că farul pe care l-au cumpărat nu se potrivește la motoretă. Peggy le pune de mâncare o caserolă cu pulpe și piept de pui, bietele orătănii dezmembrate fierb mărunt. Rabbit se întreabă câte animale au murit doar ca să meargă viața lui înainte și câte vor muri de-acum încolo. O șură întreagă, o fermă întreagă de inimi ce-au bătut înnebunite de frică, de ochi ce-au văzut, de picioare ce-au dat să fugă, toate au ajuns cotcodăcind îngrozite în burdihanul lui, ca într-un sac negru. În mod inevitabil, viața are nevoie de moarte. A fi în viață înseamnă a ucide. Cu cina în stomac, se ghiftuiesc cu televizorul: Jackie Gleason, *My Three Sons, Hogan's Heroes, Petticoat Junction, Mannix*. Curată orgie! Nelson a adormit pe covor, lumina radioactivă îi cade pe ochii închiși și gura deschisă. Rabbit îl duce în camera lui Billy, în timp ce Peggy trage de odrasla ei.

— Mami, nu mi-e somn!

— A trecut ora de culcare.

— E sâmbătă seara.
— Mâine te-aşteaptă o zi grea.
— *El* când o să plece acasă?
Şi-o fi închipuind că Harry n-are urechi să-l audă.
— Când o să aibă el chef.
— Ce-ai de gând să faci?
— Nu-i treaba ta.
— *Mami!*
— Să vin să-ţi ascult rugăciunile?
— Când n-o să mi le asculte el.
— Atunci, în seara asta, spune-ţi-le singur.

Harry şi Peggy revin în camera de zi şi se uită la rezumatul principalelor ştiri ale săptămânii. Prezentatorul de weekend este mai blonziu şi are o figură mai puţin sobră decât cel din timpul săptămânii. Susţine că această săptămână le-a adus o veste bună. Numărul de morţi americani din Vietnam a fost cel mai mic din ultimii trei ani, iar timp de douăzeci şi patru de ore nu s-a înregistrat pierderea nici unui combatant american. În această săptămână, Uniunea Sovietică a ţinut capul de afiş al ştirilor, ajungând la o înţelegere cu SUA în privinţa interzicerii armamentului atomic pe fundul oceanelor, căzând de acord cu China Roşie să discute problema disputelor teritoriale sângeroase de odinioară şi lansând Soiuz 6, o spectaculoasă misiune spaţială proiectată în trei etape, graţie căreia în curând va fi posibilă era staţiilor spaţiale permanente. La Washington, Hubert Humphrey şi-a exprimat sprijinul faţă de poziţia lui Richard Nixon în privinţa războiului din Vietnam, iar generalul-locotenent Lewis B. Hershey, şeful scorţos şi controversat al sistemului de recrutare al naţiunii, a fost eliberat din această funcţie şi promovat la rangul de general de armată. La Chicago, tulburările stradale din faţa tribunalului şi comportamentul violent din incinta lui au fost liniile de forţă sub care a continuat procesul Celor Opt. La Belfast au avut loc ciocniri între protestanţi şi trupele britanice. La Praga, guvernul revizionist al Cehoslovaciei a trecut la una dintre cele mai dure măsuri, interzicându-le cetăţenilor călătoriile în străinătate. Şi au continuat pregătirile pentru paradele ce se vor

desfășura în cinstea Zilei lui Columb, în ciuda amenințărilor de protest primite din partea mai multor grupări scandinave, care susțin că America a fost descoperită de Leif Ericson, iar nu de Columb, ca și în cinstea Zilei Moratoriului de miercuri, o zi de demonstrații pașnice, la scară națională, împotriva războiului.

— Rahat, face Rabbit.

Sport. Meteo. Peggy se scoală stingheră de pe scaun, să stingă televizorul. Rabbit se ridică la fel de stânjenit.

— A fost o cină pe cinste, îi spune el. Cred c-am să mă întorc la fermă.

Cu televizorul stins, rămân amândoi în picioare, înconjurați de lumina ce vine de-afară: pe ușa de la baie, de pe hol, lăsată special astfel pentru băieți, de pe coridorul blocului – o fantă luminoasă pe sub ușa de la intrare, un strop din fosforescența Brewerului ce pătrunde pe ferestre. Trupul lui Peggy, secționat și mărginit de-acele focuri îndepărtate, nu se îmbină într-un întreg perfect; brațul îi zvâcnește în întuneric, dă să-și treacă mâna prin păr și pare să nu nimerească. Ridică din umeri sau se cutremură înfrigurată, împrăștiind în jur umbre.

— N-ai vrea – îl întreabă ea cu un glas ce nu pare să fie al ei, născut în spațiul obscur, tensionat, dintre ei, un glas tot mai diafan, ca o boare – să mă umpli?

Da, reiese că da, ar vrea, și se ciocnesc unul de altul, se pipăie și-și desfac fermoarele, ea tremură toată ca piftia, dar e semeață ca o statuie, de o lățime planetară, harta fizică a unui ținut înzăpezit pe care el nu l-a vizitat niciodată; n-a mai avut așa o femeie trupeșă de la Ruth încoace. În pielea goală, ea îl dezbracă și pe el, ba chiar îngenunchează să-i dezlege șireturile de la pantofi, iar apoi rămâne în genunchi dinaintea lui, la fel cum a făcut Jill cu Skeeter, așa că a traversat un golf în zbor planat și acum se află în postura la care, cu o seară înainte, se holba. O desprinde de el delicat, o întinde pe jos și gustă mlaștina sărată dintre picioarele ei. Ea își depărtează coapsele cu ușurință, se umezește toată cât ai zice pește, e întristător de îndemânatică la treaba asta, se vede c-a căzut la așternut cu mulți bărbați. În felul expert cu care-i manevrează cariciul le simte prezența,

se simte concurat, i se taie elanul, se înmoaie. Ea se oprește, se ridică și-i strecoară limba gelatinoasă-n gură. Se tăvălesc pe jos, se dau cu capul și cu gleznele de picioarele mobilei. Cățelușul aude tămbălăul și-i crede puși pe joacă, își vâră botul umed și zgreapțănă cu lăbuțele în părțile lor moi; se-agită și blănița lui aspră îi gâdilă și-i zgârie. Prezența celui de-al treilea animal printre ei îl excită din nou pe Rabbit; Peggy se prinde cum stă treaba și-l conduce pe holul dinspre camera ei, crăpătura întunecoasă dintre bucile ei scoate un fel de plescăit, clic-clac, când pășește. Ținându-și rochia boțită în față ca pe-un tampon, se oprește la ușa băieților, trage cu urechea, dă din cap. Părul îi e despletit. Cățelul scheaună un timp la ușa lor și dă cu gheruțele în podea, vrând parcă să sape; pe urmă e eclipsat de simțurile lor ațâțate și amuțește, acoperit de vuietul sângelui lor clocotitor. Lui Harry i se face frică de această femeie necunoscută, se teme să nu termine înaintea ei, dar ea îi spune: „Așteaptă". Cu el înfipt în ea, femeia face o chestie imperceptibilă, își relaxează și încordează mușchii vaginului și-l anunță gâfâind „Acum!" Termină cu o fracțiune de secundă înaintea lui, are un orgasm țeapăn, baban, trăsnet, care-i îngăduie să-i umple chiseaua fără teama de-a i-o răni: un futai fără urmă de nebunie. Pe urmă, apare stinghereala *de după* – cea a discriminărilor obsedante, a celuilalt care reapare din încâlceala de trupuri, a clarificărilor, când vezi ce-a fost al ei și ce-i al tău. Își îngroapă obrazul în peștera fierbinte de lângă gâtul ei.

— Îți mulțumesc.

— Mulțumește-ți ție, zice Peggy Fosnacht și, chestie care lui nu-i face cine știe ce plăcere, îl apucă zdravăn de fund, ca să i-o mai înfigă o dată adânc, înainte de-a se înmuia.

Jill și Janice sunt amândouă prea doamne ca să facă asta. Și totuși, se simte bine. Asta până când ea îi spune:

— Ai ceva împotrivă să te dai jos de pe mine? Mai am puțin și mă sufoc.

— Sunt chiar așa de greu?

— După o vreme, da.

— Mai bine o iau din loc.

— De ce? E abia miezul nopții.

— Mă-ngrijorează ce-ar putea face ăia acasă.

— Nelson e aici. Ce-ți pasă de ceilalți?

— Nu știu, da-mi pasă.

— Ei bine, lor nu le pasă și acum ești în pat cu cineva care ține la tine.

— Îl primești pe Ollie înapoi, o acuză el.

— Ai tu vreo idee mai bună? E tatăl copilului meu.

— Păi, eu ce vină am?

— Nu, tu n-ai nici o vină, zice ea, rostogolindu-se peste el, și fac din nou dragoste vârtos, cu o îndemânare tristă, apoi discută și el ațipește un pic, când, deodată, sună telefonul.

Îi țârâie asurzitor chiar lângă ureche.

Un braț de femeie plinuț, elastic și cald se-ntinde peste fața lui, ca să-l reducă la tăcere. E brațul lui Peggy Gring. Ea ascultă, apoi îi întinde receptorul cu o mină de nepătruns. Lângă telefon se află un ceasornic; limbile lui fosforescente arată ora unu și douăzeci de minute.

— Băi, Bulă, mișcă-ți curu' încoa'! E pă nasoale. Naspa.

— Skeeter?

Îl doare gâtlejul când deschide gura. Ciocăneala cu Peggy l-a secat de tot. Cel de la capătul firului închide.

Rabbit sare-n sus din așternut și începe să-și vâneze hainele în întuneric. Își aduce aminte. Sunt în camera de zi. În timp ce-aleargă în pielea goală pe hol, se deschide ușa de la camera băieților. Mutra uluită a lui Nelson privește nuditatea lui taică-su.

— Era mami? îl întreabă el.

— Mami?

— La telefon.

— Skeeter. S-a întâmplat ceva rău acasă.

— Să vin și eu?

Sunt în camera de zi, iar Rabbit se-apleacă să-și adune hainele împrăștiate pe jos, sare în chiloți și în pantalonii de la costum. Din nou treaz, cățelușul țopăie în jurul lui și-l mușcă în joacă.

— Mai bine rămâi aici.

— Ce s-o fi-ntâmplat, tati?

— Habar n-am. Poate-au venit curcanii. Sau i s-a făcut rău lui Jill.

— De ce n-a vorbit mai mult?

— Suna ciudat, nu-s sigur c-a vorbit de la telefonul nostru.

— Vin cu tine!

— Ți-am spus să rămâi aici.

— *Trebuie* să vin, tati.

Rabbit se uită la el și-și dă consimțământul.

— OK. Cred că ai dreptate.

Peggy apare în hol îmbrăcată într-un halat de baie albastru; se-aprind mai multe lumini. S-a sculat și Billy. Are o pată galbenă pe șlițul pijamalei, fața acoperită de coșuri și e înalt.

— Să mă-mbrac? întreabă Peggy.

— Nu. Arăți grozav așa.

Rabbit are probleme cu cravata; gulerul cămășii are un nasture la spate, iar acesta trebuie descheiat ca să-și pună cravata. Își pune sacoul și-și îndeasă cravata în buzunar. Îl ustură pielea care a-nceput să-i transpire, iar penisul îi e cuprins de o durere surdă. A uitat să-și lege șireturile de la pantofi și, când se-apleacă, simte cum îi vine stomacul în gât.

— Cum ajungi acolo? îl întreabă Peggy.

— O s-alerg, răspunde Rabbit.

— Nu fi caraghios, sunt doi kilometri jumate. Mă îmbrac și te duc eu cu mașina.

Cineva trebuie să-i aducă aminte că nu-i nevastă-sa.

— Nu vreau să vii. Orice s-ar fi-ntâmplat, nu vreau să fiți amestecați tu și Billy în povestea asta.

— Maaa-*mi*! obiectează Billy din ușă, dar e tot în pijamaua pătată, pe când Nelson e gata îmbrăcat.

Trebuie doar să se-ncalțe. Are tenișii în mână. Peggy se dă bătută:

— O să-ți dau cheile mașinii. E Fury-ul albastru, al patrulea din rândul de lângă perete. Nelson știe care e. Nu, Billy. Noi doi rămânem aici, spune ea pe un ton impasibil, ca de secretară.

Rabbit ia cheile, atingerea lor îi pare atât de rece, de parc-ar fi scoase din frigider.

— Mulțumesc frumos. Sau ți-am mulțumit deja? Îmi pare rău de deranj. A fost o cină pe cinste, Peggy.

— Îmi pare bine că ți-a plăcut.

— O să vă ținem la curent cu ce s-a-ntâmplat. Probabil că nu-i nimic grav, ticălosul ăla s-o fi drogat pân-a căzut lat!

Nelson și-a pus între timp șosetele și tenișii.

— *Hai*, tati! Vă mulțumesc foarte mult, doamnă Fosnacht.

— Să vă fie de bine amândurora.

— Mulțumiți-i din partea mea domnului Fosnacht, în caz că n-o să pot veni mâine să mă plimb cu barca.

— Maaa, lasă-mă și pe mine! încearcă Billy s-o convingă din nou.

— Nu.

— Mami, ești o nemernică!

Peggy îi dă o palmă: pe obraji îi apar fâșii roz, ca niște degete, și pe chipul copilului se citește o încrâncenare greu controlabilă.

— Mami, ești o curvă! Așa spun copiii de la pod. Ți-o pui cu toată lumea!

— Potoliți-vă amândoi, îi îndeamnă Rabbit și se întoarce pe călcâie; tatăl și fiul o iau la fugă pe hol, pe treptele de oțel, fără să mai aștepte liftul, spre parcarea de la subsol, un lac policrom situat într-o grotă scundă, iluminată. Rabbit clipește și-și dă seama că, până și-n timp ce-și încălzeau reciproc micuța întunecime, el și Peggy erau înconjurați de-o lume fluorescentă, rece, de coridoare și de scări, în mijlocul pilonilor treji ce susțineau vasta clădire. Universul veghează, nu dorm nici furnicile, nici stelele, moartea va însemna să fii de-a pururi treaz. Nelson îi găsește mașina. Luminița de la bord pâlpâie verzui când bagă cheia-n contact. Motorul prinde viață aproape tăcut, îi scoate în marșarier, îi poartă discret pe lângă pereții pătați ai grotei. Într-un colț, lângă parapetul de cărămidă al unei scări, motoreta cromată așteaptă să fie reparată. Ieșirea de asfalt se transformă într-o parcare, apoi într-o stradă pe care se înșiră case înguste și niște indicatoare verzi, uriașe, cu numere, criblură, însemne statale, numele unor orașe de neatins. Ies pe Weiser; traficul e anemic, sinistru. Semafoarele

nu mai funcționează în trei culori, ci doar clipesc intermitent. Burger Bliss e închis, deși înăuntru pâlpâie cuptorul movuliu, plus câteva tuburi vlăguite, întru descurajarea hoților și vandalilor. O mașină a poliției gonește urlând pe lângă ei. Parcarea de la Acme nu are, la această oră, nici un orizont. Cele câteva mașini care mai sunt aici să fie oare abandonate? Sau ale unor amanți? Sau ale unor stafii, într-o lume atât de ticsită de mașini, încât umbrele lor, aidoma frunzelor, se aștern oriunde? În oglinda retrovizoare a lui Rabbit apare o volbură de lumină de-a dreptul insultătoare prin strălucirea ei și, pe măsură ce crește, capătă durerea copleșitoare a unei sirene. Sunt depășiți de caroseria voluminoasă a unei mașini de pompieri, care aspiră Fury-ul spre mijlocul străzii, acolo unde se aflau pe vremuri șinele de tramvai.

— Tati! țipă Nelson.

— Ce-i?

— Nimic, am crezut c-ai pierdut controlul volanului.

— Niciodată. Nu pățește tati așa ceva.

Pe afișul cinematografului cufundat în beznă, ciumpav, figurează anunțul REPROGR LA CEREREA PUBLICULUI – *2001*. Toate magazinele de pe Weiser au luminile de pază aprinse, iar câteva sunt dotate cu un nou sistem de protecție, grilajele de fier lăsate peste vitrine.

— Tati, e o lumină ciudată pe cer.

— Unde?

— Uite-acolo, la dreapta.

— N-om fi tocmai noi. Penn Villas e mai încolo.

Emberly Avenue cotește însă la dreapta mai brusc decât a observat el vreodată, iar străzile șerpuitoare din Penn Villas îi poartă către o cupolă de văzduh trandafiriu. Oamenii, siluete întunecate, aleargă cu pași tăcuți, iar mașinile s-au oprit oblic față de bordură. Jos, la intersecția dintre Emberly și Vista Crescent, stă un polițist luminat ritmic de girofarurile mașinilor de pompieri. Harry trage pe dreapta, în momentul în care nu mai poate înainta, și-o ia la fugă pe Vista, după Nelson. Asfaltul e brăzdat de furtunuri, unele sunt dezumflate ca niște craci de pantaloni de pânză, iar altele rotunjite ca niște cobre, împroșcând cu un șuier jeturi groase. Rigola scrâșnește de-atâta

apă neagră, învolburată și frunze năclăite; în jurul canalului de scurgere, vârtejul desprins din miezul închegat se face tot mai mare. La două case de locuința lor, îi izbește un miros asemănător cu cel de frunze arse, dar acesta e mult mai înțepător și mai amar, ca de zugrăveală, smoală și chimicale; la distanță de-o casă, se văd ținuți în loc de mulțimea adunată. Nelson se cufundă în ea și dispare. Rabbit își croiește drum în urma lui, se împing cu umărul și se scuză: „Iertați-mă, e casa mea, pardon, casa mea!" Rostește aceste cuvinte, dar tot nu-i vine să creadă. Casa lui e mascată de capetele curioșilor, de luminile proiectoarelor, de cascadele ce se revarsă în sus, de curcubeie și de strigăte, de ceva autoritar și singular în ceea ce privește acest eveniment, făcându-l la fel de greu de privit ca și soarele. Oamenii, vecinii, se dau la o parte, ca să-i facă pârtie. Acum vede. Garajul s-a dus; au mai rămas stâlpii carbonizați, dar acoperișul s-a prăbușit și bucățile de șindrilă scot un fum înecăcios, scuipând flăcări de un albastru-verzui, în mijlocul molozului băltind pe podeaua de ciment. Mânerul mașinii de tuns iarba răsare intact. Încăperile situate în imediata apropiere a garajului, bucătăria și dormitorul de deasupra ei, dormitorul pe care-l împărțea cândva cu Janice, iar acum cu Jill, ard în flăcări, sfidând torentele de apă. Văpaia dă înapoi, apoi izbucnește din nou, cu limbi de foc, pe ferestre și prin acoperiș. Plăcile de aluminiu de culoarea mărului verde nu ard, ci, mai curând, par să apere focul de jeturile de apă. În momentele de bruscă acalmie, de răsturnare de situație în încleștarea elementelor, se zăresc crâmpeie din tapetul de la etaj, din rafturile de la bucătărie; pe urmă, acestea dispar, la prima pală de vânt. Scrutează atent fereastra de la etaj, doar-doar o să vadă chipul lui Jill, dar nu zărește decât tavanul mânjit de fum. Deasupra, acoperișul, mai exact o jumătate de acoperiș, e un lan de fum, fum ce se înalță-n vălătuci și se desprinde de pe bucățile de șindrilă în trâmbe compacte, de parc-ar fi pieptănate. Fumul se revarsă și de pe fereastra lui Nelson, dar jumătatea aceea de casă încă nu e cuprinsă de flăcări și poate fi salvată. Într-adevăr, casa arde plină de înverșunare, scuipă și duhnește: materialelor sintetice și înlocuitorilor le stă în gât

triumful combustiei. Demult, în copilărie, Rabbit a văzut cum a ars o șură, în valea situată la est de Mt. Judge; era o torță, o explozie de fân ce spuzise bolta, cu mai mulți tăciuni decât stelele de pe cer. Aici nici vorbă nu poate fi de un asemenea spectacol.

În jurul lui s-a făcut loc. Spectatorii, vecinii, în cinstea rolului său, s-au tras înapoi. Cu câteva luni în urmă, văzuse insula aceea strălucitoare de cineași, iar acum, iată-l pe el în mijlocul insulei strălucitoare, continuând să se simtă periferic, îndepărtat, nostalgic, năuc. Scrutează figurile luminate de foc, dar nu-l vede nici pe Showalter, nici pe Brumbach. Nu vede nici un cunoscut.

Mulțimea freamătă, *uuuu*. El se-așteaptă s-o vadă pe Jill la fereastră, gata să sară cu rochia ei albă, străvezie, înfășurată pe ea. Pe ferestre nu iese însă decât fumul, iar drama se consumă la sol. Un polițist se luptă cu o siluetă suplă, zveltă; e *Skeeter*, își zice Harry, plin de speranță, dar siluetele prinse în această încleștare se răsucesc și recunoaște chipul alb al lui Nelson. Un pompier îl ajută pe polițist să imobilizeze băiatul. Îl târăsc de lângă casă până lângă taică-su. Când îl zărește, Nelson închide ochii, se schimonosește și se zvârcolește atât de tare să se elibereze din strânsoare, încât ai zice că cei doi bărbați care-l țin de brațe trag din greu de mânerele unei pompe.

— Ea e *înăuntru*, tati!

Polițistul îi explică gâfâind lui Rabbit:

— Băiatul a încercat să intre în casă. Zice c-ar fi o fată înăuntru.

— Nu știu, poate-a ieșit. Noi acum am ajuns acasă.

Nelson privește înnebunit; urlă din toți rărunchii:

— Ți-a *spus* Skeeter că-i cu *el?*

— Nu, bâiguie Harry, mi-a spus doar că treaba e nasoală.

În timp ce-l ascultă, pompierul și polițistul slăbesc strânsoarea și Nelson se smucește, o ia la fugă spre ușa de la intrare. Pesemne că-l întâmpină o dogoare insuportabilă, fiindcă, pe treptele micuței verande, îi piere elanul și e din nou înșfăcat de niște bărbați al căror echipament cauciucat îi face să semene

cu niște gândaci. De data asta, când îl aduc înapoi, îi urlă lui Harry în față:

— Dobitocu' dracului, ai lăsat-o să moară! Te omor! Te *omor*!

Și, deși e vorba de fiu-su, Harry îndoaie genunchii și ia poziția de luptă. Băiatul nu se poate elibera însă din strânsoare; încearcă să-i convingă pe bărbați, pe un ton ceva mai potolit, să-i dea drumul:

— Știu că-i înăuntru! Vă rog, dați-mi drumul. Vă rog, lăsați-mă să intru. Doar cât s-o scot afară, știu că pot s-o scot. *Știu* că pot. Tre' să fie sus, doarme. Nu-i grea, e ușor de cărat. Tati, îmi pare rău că te-am înjurat. N-am vrut. Spune-le să-mi dea drumul. Spune-le de Jill. Spune-le s-o scoată de-acolo.

— În mod normal, n-ar fi venit la fereastră? îi întreabă Rabbit pe pompieri.

Pompierul de lângă el, o bătrână rozătoare cu sprâncene stufoase și dinți lungi, gălbejiți, molfăie în timp ce vorbește:

— Dacă fata dormea, fumul putea ajunge la ea până să se trezească de-a binelea. Lumea nu-și dă seama ce otravă e fumul. El îți ia zilele, nu focul.

Apoi îl întreabă pe Nelson:

— Ești cuminte dacă-ți dau drumul, puștiule? Poartă-te ca un om în toată firea și-o să trimitem niște oameni pe scară.

Un pompier cu spinare de gâză uriașă dă cu o toporișcă în ușa de la intrare. Cele trei ochiuri de geam se fac țăndări și cad zornăind pe dalele de gresie. Un alt pompier apare de după creasta acoperișului, are un topor cu care dă o gaură deasupra holului de la etaj, cam în dreptul ușii de la camera lui Nelson. Ceva invizibil îl face să se tragă buimac înapoi. O flacără violentă țâșnește în sus. Canonada de apă îl gonește dincolo de vârful acoperișului.

— Ăștia nu fac ce trebuie, tati! se văicărește Nelson. N-ajung la ea. Eu știu unde e ea, iar ei *nu* ajung, tati!

Glasul i se stinge într-un scâncet cutremurător. Când Rabbit dă să-ntindă mâna spre el, copilul se smucește și-ntoarce capul. Ceafa îi este moale sub chică: un fruct răscopt.

— Skeeter ar fi scos-o din casă.

— Ba *nu*, tati! Lui nu-i pasă de ea. Nu-i pasă decât de *el*. Nimănui nu-i pasă de *Jill*, zice el, zvârcolindu-se în îmbrățișarea stângace a lui taică-su.

Lângă ei răsare un polițist.

— Dumneavoastră sunteți Angstrom?

Este un polițist de tip nou, cu figură de absolvent de colegiu: cu nas ascuțit, bărbie fină și perciuni de dimensiuni care lui Rabbit îi sugerează un comportament antisocial.

— Da.

Polițistul scoate un carnețel.

— Câte persoane locuiau aici?

— Patru. Eu și ăsta micu'...

— Numele?

— Nelson.

— Are vreo inițială între nume și prenume?

— F de la Frederick.

Polițistul își notează tacticos datele și vorbește cu glas atât de coborât, încât abia se-aude, în zgomotul scos de mulțimea fremătătoare, focul ce arde trosnind și jeturile de apă pompate de pompieri. Harry e nevoit să-l întrebe:

— Poftim?

— Numele mamei?

— Janice. Nu locuiește aici. Locuiește în Brewer.

— Adresa?

Harry își amintește adresa lui Stavros, dar dictează:

— Are adresa poștală pe numele Frederick Springer, Joseph Street nr. 89, Mt. Judge.

— Și cine-i fata de care-a pomenit băiatul?

— Jill Pendleton, din Stonington, Connecticut. Nu știu adresa completă.

— Vârsta?

— Optișpe-nouășpe ani.

— Gradul de rudenie?

— Nici unul.

Polițaiului îi ia o grămadă de vreme să-și noteze totul. Într-un colț al acoperișului se întâmplă ceva și e coborâtă o scară, la lumina mai multor proiectoare.

Rabbit dictează:

— A patra persoană era un negru pe nume Skeeter. *S-k-doi-de-e-t-e-r.*

— Bărbat, negru?

— Da.

— Care îi este numele de familie?

— Nu știu. S-ar putea să fie Farnsworth.

— Spuneți-l pe litere, vă rog.

Rabbit i-l dictează pe litere și-ncearcă să-i explice:

— Locuia aici doar temporar.

Polițaiul aruncă o privire scurtă ranch-ului cuprins de flăcări, apoi se uită scurt la proprietarul ei.

— Ce făceați aici, ați organizat o comună?

— Doamne ferește! Ascultați ce vă spun. Nu mă omor eu după chestii din astea. Eu l-am votat pe Hubert Humphrey.

Polițaiul cercetează casa.

— Există vreo posibilitate ca negrul să se afle în clipa asta în casă?

— Nu cred. El e cel care m-a sunat, mi s-a părut că vorbește de la un telefon public.

— V-a zis c-a dat foc la casă?

— Nu, nici n-a pomenit c-ar fi vreun incendiu, mi-a zis doar că treaba e pe nasoale. A zis „nasol" de două ori.

— Treaba e pe nasoale, scrie polițaiul și-și închide carnețelul. O să vă mai punem câteva întrebări mai târziu.

În insigna de pe cascheta lui, lumina focului trezește licăriri de culoarea piersicii. Colțul de casă de deasupra dormitorului se năruie; antena de televizor pe care au mutat-o în două rânduri, ca să nu mai aibă imaginea umbre din cauza vecinilor, se înclină într-o parte, cuprinsă de-o vâlvătaie, și se răsucește încetișor la vale, ca un copac scheletic ce se agață prin câteva fire sau suporturi de rădăcinile sale. Apa năvălește în ceea ce-a fost dormitorul lor. Dinăuntru se revarsă un nor cumulus uriaș de fum galben, de-un cenușiu-auriu, la fel de bogat ca glazura de pe mâinile unui patiser. Polițaiul aruncă într-o doară:

— Oricine-a fost acolo, înăuntru, s-a fript de-acu' juma de oră.

Doi paşi mai încolo, Nelson s-a aplecat să-şi verse maţele. Rabbit se-apropie de el şi băiatul îl lasă să-l atingă. Îl apucă de umeri; e ca şi cum ai încerca să ţii în aer un peşte care se zvârcoleşte să se-arunce înapoi în apă: ori plonjează în apă, ori moare. Taică-su îi dă la o parte pletele de pe obraji, ca să nu se mânjească de vomă; îi prinde părul în pumn şi i-l înnoadă ca unei femei pe ceafa moale, înfierbântată.

— Nellie, sunt sigur c-a ieşit din casă. E undeva departe. E la adăpost, undeva departe.

Băiatul clatină din cap, *Nu*, apoi încearcă din nou să vomite; Harry îl ţine minute în şir, cu o mână îi ţine părul, iar cu cealaltă, îi cuprinde pieptul. Îl ţine să nu se scufunde-n pământ. Dacă i-ar da drumul, s-ar scufunda şi el. Se simte şubred şi împovărat, pământul îl atrage cu forţa lui Jupiter. Poliţiştii, spectatorii se uită la el cum se luptă cu Nelson, dar nu se-amestecă. În cele din urmă, un poliţai, nu cel care l-a interogat, se apropie şi-l întreabă cu un calm nemţesc:

— Vreţi să-l ducem pe copil undeva cu maşina? Are bunici în acest district?

— Patru la număr, răspunde Rabbit. Ar trebui, poate, să meargă la maică-sa.

— *Nu!* ţipă Nelson şi se smuceşte, gata să-i înfrunte. N-o să mă faceţi să plec de-aici până nu ştim unde-i Jill!

Obrajii îi strălucesc de-atâtea lacrimi, dar e în toate minţile: aşteaptă o oră încheiată sub cerul liber, stând alături de taică-su.

Încet-încet, flăcările sunt înăbuşite, partea cu camera de zi este salvată. Interiorul părţii cu bucătăria aduce cu o grădină în care răsar diferite varietăţi de fum; plasticul, vinilinul, nailonul, linoleumul ard fiecare în legea lui, înapoind pământului şi aerului compuşii lor solidificaţi. Pompierii udă ce-a mai rămas din casă şi scotocesc dincolo de zidurile calcinate. Apar limpede în lumina proiectoarelor ba ferestrele de la etaj, ba cele de la parter. Un craniu plin de licurici. Mulţimea însă tot mai aşteaptă, ţinută-n loc de-un instinct de haită, al mirosului; în arşiţa de-acolo e moartea. S-au auzit mai multe apeluri cu paraziţi ale poliţiştilor, prin staţiile radio, iar unul dintre acestea a cerut o ambulanţă; iat-o sosind, cu şuierul chinuit al sirenei.

Luminile stacojii ale girofarului execută un dans haotic pe capotă. Un container ciudat, un sac sau un cearșaf de cauciuc verde, este dus în casă și apoi scos de trei bărbați, siniștri în pelerinele lor cauciucate. Pachetul diform e urcat în ambulanță, portiera din spate se închide cu bufnetul înăbușit pe care-l scot doar portierele celor mai scumpe automobile și – cu același șuier stins al sirenei – mașina demarează. Mulțimea se rărește în urma ei. Tăcerea nopții e sfâșiată de zgomotul motoarelor pornite și ambalate.

— Tati, îngaimă Nelson.

— Mda.

— Ea era acolo, corect?

— Nu știu. Poate că da.

— Dar era *cineva*.

— O fi fost.

Nelson își freacă ochii; cu gestul acesta, nu face decât să-și întindă dâre de cenușă pe față, seamănă cu însemnele pieilor roșii.

— Vreau să mă duc la culcare, zice el.

— Vrei să te-ntorci la familia Fosnacht?

— Nu. Apoi adaugă ca pe-o scuză: Nu pot să-l sufăr pe Billy. După care, explicându-se din nou, adaugă: Doar dacă vrei tu.

Dacă nu vrei tu să te-ntorci, s-o mai fuți o dată pe doamna Fosnacht.

— Vrei să te vezi cu mama? îl întreabă Rabbit.

— N-am cum, tati, e plecată în Pocono.

— Poate-a apucat să se-ntoarcă până la ora asta.

— N-am chef s-o văd acum. Du-mă în Jackson Road.

Rabbit simte înăuntrul lui un motor ce murmură: *Șterge tot ce s-a întâmplat, șterge,* vrând să-i ducă înapoi în timp în după-amiaza zilei de azi, începând cu clipa când au plecat de-acasă, să nu mai facă ce-au făcut, să nu mai plece nicăieri, să nu se mai întâmple nimic, iar Jill și Skeeter să fie tot acolo, în casa care să fie și ea acolo. Sub huruitul acestui motor, răsună înăbușit acceptarea faptului că toate astea s-au întâmplat; șocat, îl vede pe Nelson ca prin ceață și se încumetă să-l întrebe:

– Crezi că eu sunt vinovatul, ai?

– Cam așa ceva.

– Nu crezi c-a fost, pur și simplu, ceasul rău?

Și, deși băiatul abia catadicsește să dea din umeri, Harry îi înțelege răspunsul: norocul și Dumnezeu sunt sus în ceruri, iar el n-a fost crescut să creadă în ceva situat mai presus de capul lui taică-su. Vinovăția, pentru el, se oprește în plan uman, altundeva n-are unde să meargă.

Pompierii de pe o mașină își încolăcesc furtunurile. Polițistul care l-a întrebat unde l-ar putea duce pe Nelson se apropie de el.

– Angstrom? Șefu' vrea să discute cu dumneavoastră, fără să v-audă copilul.

– Tati, întreabă-l dacă era Jill.

Polițistul e un tip obosit, imperturbabil, rotofei, cu același gen de fizic ca și – cum l-o fi chemând? – Showalter. Tipul de om amabil, calm, ca mai toți cei din Brewer. Îi aduce la cunoștință:

– Am găsit un cadavru.

– Negru sau alb? se interesează Rabbit.

– Imposibil de spus.

– Bărbat sau femeie? întreabă Nelson.

– Femeie, băiețaș.

Nelson se pune iar pe bâzâit, simte un nod în gât, de parcă s-ar fi înecat cu mâncare, iar Rabbit îl întreabă pe polițist dacă-și menține oferta și dacă un echipaj de poliție l-ar putea duce pe băiat acasă la bunici, în Mt. Judge. Băiatul este condus la mașină. N-a rezistat; Rabbit credea c-o să reziste, c-o să stăruie să rămână cu taică-su până la capăt. Băiatul însă, cu pletele atârnându-i inerte, cu fața scăldată-n lacrimi, pare să se simtă ușurat în brațele ordinii, ale legii și restricțiilor. Nici măcar nu-i face semn pe geamul mașinii argintii-albastre a poliției din West Brewer, când aceasta ia un viraj în ac de păr, spre Vista Crescent, și se depărtează de harababura de furtunuri, băltoace și girofaruri ce-mprăștie o lumină roșiatică. Aerul miroase-a pucioasă. Rabbit observă că micul arțar e pârjolit pe partea dinspre casă; crenguțele îi fumegă la fel ca țigările.

În timp ce pompierii își strâng tulumbele, Harry se-așază împreună cu șeful echipajului pe locurile din față ale unei mașini fără însemne oficiale. Stă cu genunchii înghesuiți în aparatul de radio dinspre locul mortului. Șeful e un tip îndesat, dar nu pare bondoc atunci când stă jos, cu o centură ce-i traversează în diagonală pieptul vânjos, cu părul alb tuns periuță și cu nasul, odinioară fracturat pieziș, străbătut de vinișoare ce i-au apărut între timp.

— Acum avem și-o victimă. Se schimbă treaba.

— Aveți vreo idee cum a izbucnit incendiul?

— Eu sunt cel care pune întrebările. Da, am. A fost provocat. În garaj. Observ că există acolo o mașină de tuns iarba. Aveți și-o canistră de benzină la ea?

— Îhî. Tocmai am umplut-o azi după-amiază.

— Spuneți-mi unde ați fost astă-seară.

Îi povestește. Șefu' vorbește prin stația radio de la bordul mașinii cu sediul poliției din West Brewer. E atenționat prin stație în mai puțin de cinci minute. În intervalul de tăcere apăsătoare, păstrată fără nici un cuvânt de scuză, lui Rabbit i se pune un ghem mare în stomac, îl pălește dragostea de lege. Stația radio își sfârâie cuvintele precum costița prăjită în tigaie:

— Doamna Fosnacht confirmă versiunea suspectului. Ca martor suplimentar, avem la această adresă și un băiat, un minor.

— În regulă, zice șefu' și-nchide stația.

— Ce motiv aș avea să-mi dau foc la casă? îl întreabă Rabbit.

— În cazurile de incendiu provocat, făptașul este, cel mai adesea, proprietarul, îi răspunde șefu'.

Îl scrutează îngândurat pe Rabbit; are ochii aproape rotunzi, de parcă cineva i-ar fi cusut fiecare colț al pleoapei.

— Poate ați lăsat fata gravidă.

— Lua anticoncepționale.

— Povestiți-mi despre ea.

Se străduiește să-i povestească, deși îi vine greu să-i înfățișeze totul atât de firesc pe cât i s-a părut lui. De ce i-a dat voie lui Skeeter să se mute la el așa, tam-nisam? Păi, întrebarea ar fi mai curând: „De ce nu?" Se străduiește să bâiguie:

— Păi, cum să zic, când nevastă-mea m-a lăsat de izbeliște, m-am cam zăpăcit de cap. Mi-am zis că n-are importanță și că, oricum, dacă l-aș da afară, ar lua-o și pe Jill cu el. Am ajuns să nu-l mai bag în seamă.

— Vă teroriza?

Din respect pentru lege, se silește să dea răspunsurile corecte.

— Nu. Ne făcea educație, răspunde Harry, începând să se înfurie. Există vreo lege de care n-am auzit, ce-ți interzice să locuiești cu niște oameni în casă?

— Există legea care interzice găzduirea persoanelor date în urmărire, îi spune șefu', fără să-și mai noteze nimic în carnet. Poliția din Brewer îl caută pe numitul Hubert Johnson, acuzat de deținere ilegală de droguri.

Tăcerea lui Rabbit nu e tocmai ce-și dorește. Ca să se facă mai bine înțeles, îl întreabă:

— N-ați avut cunoștință de această acuzație și de sfidarea justiției?

Ca să se facă și mai bine înțeles, insistă:

— Să înțeleg din tăcerea dumneavoastră că n-ați știut nimic?

— Da, alege el singura portiță de scăpare. N-am știut nimic despre Skeeter, nici măcar numele de familie nu i l-am știut.

— Aveți idee unde s-ar putea afla în clipa de față?

— N-am nici o idee. Mi s-a părut că mă sună de la un telefon public, dar n-aș putea să bag mâna-n foc.

Polițaiul acoperă carnetul cu palma lui cât cazmaua, cu gestul cu care-ar astupa microfonul de la receptorul unui telefon.

— Rămâne între noi. Casa era sub supraveghere. Era un peștișor, o haimana. Am sperat c-o să ne ducă la un pește mai mare.

— Mai mare ca ce? Ca distribuitor?

— Mai mare în materie de dezordine publică. Negrii din Brewster țin legătura cu cei din Philly, Camden, Newark. Știm că au arme de foc. N-avem nevoie să se-ntâmple ca la York, nu-i așa?

Încă o dată, nu-i deloc mulțumit de tăcerea lui Rabbit.

— Nu-i așa?

— Nu, bine-nțeles că n-avem nevoie. Dar stăteam și mă gândeam. Vorbea de parc-ar fi depășit stadiul revoluției; părea mai degrabă sonat pe partea religioasă, n-avea nici o treabă cu armele.

— Aveți idee de ce-a dat foc casei?

— Nu cred c-a făcut-o el. Nu-i stilul lui.

Creionul revine pe pagina carnetului.

— Dați-l încolo de stil! zice șefu'. Mie-mi trebuie fapte.

— Mai mult decât v-am spus, nu știu nici eu. Unii dintre vecini erau foc și pară că Skeeter locuiește la noi. Ieri, pe stradă, m-au oprit doi bărbați și mi s-au plâns pe tema asta, vă pot da numele lor, dacă vreți.

Creionul ezită în aer.

— S-au plâns și la poliție. Ați primit cumva vreo amenințare c-o să vi se dea foc la casă?

Îi vine-n minte cicatricea în formă de &. Ăia de fac pe buricu' pământului se trezesc că le explodează o grenadă în izmene. *Ar fi bine să-ți baricadezi, în pizda mă-tii, toată casa!*

— Nu.

Șefu' își notează ceva, pare să fi scris *n.c.*, apoi dă pagina.

— Negrul întreținea relații sexuale cu fata?

— Uitați cum stă treaba, eu unul eram plecat la lucru toată ziua. Veneam acasă, pregăteam împreună cina și-l ajutam pe copil să-și facă temele, iar pe urmă stăteam de povești. Era ca și cum aș fi avut încă doi copii pe lângă al meu, nu știu ce făceau în fiecare clipă. Aveți de gând să m-arestați sau care-i treaba?

Și el un tip patern, șefu' zâmbește îndelung până să-i răspundă. Rabbit observă că n-a avut nasul fracturat din întâmplare, ci undeva, în meandrele trecutului, a încasat-o. Părul moale ca zăpada îi e tuns drept, ca pămătuful de pudră, cu o mică adâncitură rozalie deasupra urechilor, acolo unde-l roade chipiul de polițist. Zâmbește cu gura până la urechi, de i se încrețesc obrajii.

— La drept vorbind, zice el, nu-i treaba mea ce se-ntâmplă aici. Acționez în numele stimatului meu coleg, șeriful din Furnace Township, care-a tras pe dreapta și s-a dus la culcare. Pe moment, aș zice că facem o treabă destul de bună în închisori și

fără să băgăm acolo cetățeni de treabă ca dumneavoastră. O să vă mai punem câteva întrebări mai târziu.

Închide carnetul și deschide stația de emisie-recepție, ca să facă următorul anunț:

— Către toate echipajele, din partea poliției din Brewer, fiți cu ochii-n patru, căutați un cetățean negru, de sex bărbătesc, înalt cam de un metru șaptezeci, ca la cincizeci și șapte de kilograme, cu tenul mediu-colorat, cu chică de păr cârlionțat, pe nume Skeeter, adică Sally, Katherine, doi de Everest...

Nu întoarce capul când Rabbit deschide portiera și pleacă. Așadar, mai scapă o dată-n viață de năvodul legii. Știe că e un criminal, dar nu poate fi prins niciodată. Sila îi cuprinde tot trupul ca funinginea. Pompierii udă bine ruinele fumegânde, iar duiumul de utilaje de intervenție de pe Vista Crescent se destramă și se pierd în zare. Casa, căzută în dizgrație, rămâne înconjurată de lumini intermitente, agățate pe estacade, menite să țină lumea la distanță. Rabbit se-nvârte pe gazonul care mai adineauri era o scenă plină de viață, acum fleașcă de apă și călcat în picioare, și trece în revistă pagubele.

Incendiul a fost devastator în partea din spate: instalațiile din baia de la dormitor se bălăbăne în gol, dintre tot felul de țevi contorsionate. Peretele dinspre tăblia patului a dispărut. Prin acoperiș se zăresc petice de cer albastru-noptatic. Se uită pe ferestrele de la parter și vede, la lumina galbenă a lămpilor intermitente, ca într-o casă a groazei dintr-un bâlci, canapeaua și cele două scaune presărate cu ipsos căzut din tavan, stând față-n față peste banca cizmarului. Veioza din lemn adus de apa mării e tot în picioare. Pe rafturile care dau spre cotlonul unde-și luau micul dejun zac cărțile lui Skeeter, îmbibate de apă și năclăite. Din locul unde era bucătăria, Harry vede prin garaj un N de lambriuri carbonizate. Cerul vrea să se lumineze. Păsările – de unde-atâtea păsări în Penn Villas, că doar nu-s copaci destul de bătrâni să le poată adăposti! – se pun pe cântat. Acum e frig, mai frig decât în toiul nopții, când ardea focul cu pălălaie. Bolta pălește la răsărit, către Brewer. În emulsia de cenușiu dinainte de revărsatul zorilor se ițesc contururile lui Mt. Judge. Un nor de păsări migratoare traversează

suburbia spre miazăzi. Funinginea se lasă pe oasele lui Harry. Își simte pleoapele grele ca plumbul. E atât de istovit, încât începe să halucineze; ca în clipele de dinainte de-a adormi, comparațiile par organisme vii. Văzduhul împrospătat de deasupra lui Mt. Judge e Becky, copilița care-a murit, iar bolta posomorâtă de la apus, care are culoarea cerului pe timp de furtună, dar e cernută cu stele, e Nelson, copilul care trăiește. Iar el, el e omul situat la mijloc.

Se-apropie de ușa dărăpănată de la intrare, dă la o parte cioburile și se-așază pe gresia micii verande. E caldă ca un cămin. Deși nici unul dintre vecinii lui n-a venit să stea de vorbă cu el, să se-agite pe ecranul luminos al dezastrului suferit de el, casele din vecini i se-arată fără rușine, nude în lumina tot mai puternică, cu țiglele pastelate ale acoperișurilor umede în petice ce reproduc modul de îmbinare a căpriorilor, cu piscinele din spate și leagănele albite de rouă și tivite cu iarbă. Pe cerul alburiu, semiluna chiondorâșă aduce cu o păpușă uitată pe-o dușumea. Un bătrân într-o pelerină verde, zgomotoasă, un ușchit lăsat pe post de paznic, se-apropie de el și intră-n vorbă.

— E casa dumitale, ai?

— Chiar așa.

— Ai vreun alt loc unde să te duci?

— Cred că da.

— La v'o iubită?

— Nu tocmai.

— Iată o veste bună: fruntea sus, tinere! Asigurările au să suporte cea mai mare parte a cheltuielilor.

— Am poliță de asigurare?

— Ai avut ipotecă?

Rabbit dă din cap a încuviințare, amintindu-și de carnețelul lucios de la bancă și-și zice c-o fi ars și ăla.

— Înseamnă c-ai avut și asigurare. Dă-le-n mă-sa de bănci, își văd de interesele lor, nu le prinzi niciodată fără bani, că-s ca jidanii!

Prezența acestui individ începe să-i pară bizară. De luni de zile nu i-a mai părut ceva așa de bizar ca prezența acestui ins. Rabbit îl întreabă:

— Cât mai stați aici?

— Sunt de serviciu până la opt.

— De ce?

— Asta-i procedura, în cazurile de stingere a incendiilor. Previn jefuirea imobilului.

Se uită amândoi la casele cufundate-n somn și la pajiștile reci din Penn Villas. În timp ce scrutează vecinătatea, în depărtare se-aude un ceas deșteptător, la etajul unei case se aprinde o lumină chioară, docilă. Și totuși, în vremurile astea, jafurile sunt un lucru la modă. Tipul îl întreabă:

— Ai ceva de valoare înăuntru, ceva ce-ai vrea să iei cu tine?

Rabbit nu se clintește.

— Mai bine, du-te și culcă-te, odihnește-te, tinere.

— Da' matale ce-ai să faci?

— Vârsta mea n-are cine știe ce pretenții. Curând o să dorm de-o să mă tot satur. În orice caz, îmi place liniștea acestor ceasuri, îmi plăcea din copilărie. Babacu' era tot timpul treaz, era mare pilangiu și se culca la răsărit, mă smintea-n bătaie dacă mișcam dimineața. Îmi făcusem obiceiul să mă furișez afară, la păsări. Oricum, la ora asta se plătește dublu, plus sporul de stat sub cerul liber. Nu dau în brânci tot timpul, dacă depășesc o anumită sumă, nu mai primesc ajutorul de șomaj. Ăștia te omoară cu amabilitatea lor, asta-i noua tehnică.

Rabbit se scoală, îl dor toate alea; durerea îi urcă dinspre gambe, prin vintre și burtă, spre piept, dând să i se reverse în afară. Parcă stă să iasă un demon din el. Fumul și ceața se risipesc. Se duce la ușa de la intrare; umflată de apă, hăcuită cu toporul, refuză să se deschidă. Bătrânul îl previne:

— E de datoria mea să împiedic intrarea oricărei persoane în această incintă. Ești răspunzător pentru orice pagubă pe care ți-ai putea-o provoca.

— Da' adineauri mi-ai spus să iau cu mine orice lucru de valoare.

— Pe răspunderea ta, atâta-ți spun. Eu întorc capul, mă fac că nu văd. Dac-o să cazi prin scândurile de la dușumea sau dac-o să te electrocutezi, n-o să chem ajutoare, pentru că, din

punctul meu de vedere, nu eşti acolo. Am grijă să nu se-ntâmple nimic rău.

— Şi eu.

Sub greutatea lui, uşa cedează şi se deschide. Cioburile de pe cealaltă parte scrijelesc arcuri albe, adânci, în finisajul de pe podeaua antreului. Lui Rabbit îi dau lacrimile din cauza fumului şi-a mirosului. Casa e caldă şi monologhează; în stânga lui răsună foşnete şi păcănituri; zvonuri ca de materie decantată se preling din grinzile carbonizate şi se înalţă din molozul întunecat, pătruns de apă, îngrămădit acolo unde cândva a fost duşumeaua. Scheletul metalic al patului s-a prăbuşit în bucătărie. La dreapta, camera de zi este sordidă, dar neatinsă. Tapiţeria argintie a fotoliului Lustrex sclipeşte prin pâcla acidă de aburi; ecranul verde, stins, al televizorului aşteaptă să fie însufleţit. Se gândeşte să-l ia cu el, e singurul articol de-aici pe care l-ar putea vinde cuiva, dar nu, e prea greu să-l care, ar putea să cadă prin scândurile duşumelei şi-apoi, găseşti milioane de televizoare ca acesta. Janice a spus odată c-ar trebui să dăm în junglă cu televizoare, nu cu bombe, c-ar avea acelaşi efect. Şi-a zis atunci că-i o cugetare prea deşteaptă ca să fie a ei; încă de pe-atunci, prin ea vorbea Stavros.

Ei întotdeauna i-a plăcut banca aia de doi bani. Şi-o aminteşte cum îngenunchea lângă bancă, pe la începuturile căsniciei lor, şi cum o lustruia cu ulei de in, cu mişcări scurte, apăsate, avansând doar câţiva centimetri odată. Privind-o, simţea cum i se scoală bâzdâcul. Ia banca la subraţ şi, văzând cât e de uşoară, scoate şi veioza de lemn din priză, o ia cu el. De restul n-au decât să se ocupe spărgătorii şi cei de la asigurări. De mirosul de fum nu scapi niciodată, tot aşa cum nu scapi o viaţă-ntreagă de mirosul eşecului. Îşi aduce aminte de geamurile exterioare, cum le punea bandă izolatoare cu burete de jur împrejur, şi-i pare o poveste faptul că viaţa lui s-a concentrat vreodată asupra unor asemenea detalii. Casa dispare pe nesimţite din viaţa lui. E liber. Fâşii lungi de lumină portocalie, raze ale soarelui aflat acum pe partea lui, diametral opusă punctului unde se afla soarele când a venit aici împreună cu Nelson, în urmă cu o atât de lungă noapte, se întind printre casele scunde,

ciudate, când iese pe Vista Crescent cu măsuța și veioza la subraț. Fury-ul lui Peggy e singura mașină care-a rămas parcată lângă bordură: o barcă de-un albastru-verzui metalizat, cu coadă ca de pește, pe care refluxul a făcut-o să eșueze. Deschide portiera, împinge scaunul șoferului în față, să pună banca pe bancheta din spate, și dă peste cineva. Peste un negru. Care doarme.

— Ce mama mă-sii... bombăne Rabbit.

Skeeter se trezește, orbit de lumină, bâjbâie după ochelari pe podeaua cauciucată.

— Măi, Bulă, micuțule, face el ridicându-și privirea încadrată de două cercuri de sticlă îngemănate.

Chica lui cârlionțată s-a turtit pe-o parte. Zici că-i un fruct putred.

— Ești singur-singurel, da?

— Îhî.

Micul automobil păstrează concentrația mirosului ce parfuma diminețile camera de zi, dându-i o substanță animalică, dulceața învârtoșată a somnului.

— De când e lumină afară?

— Abia a-nceput să se lumineze. E-n jur de ora șase. De când ești aici?

— De când te-am văzut sosind cu Bulache. Te-am sunat de la o cabină telefonică de pe Weiser și pe urmă am așteptat să văd dacă apari. Nu te-am recunoscut după mașină, ci după scăfârlie, așa că m-am furișat prin curțile din spate și m-am tupilat în mașină, după ce-ai parcat. Vechea teorie cu pădurea pă care n-o vezi din cauza copacilor, nu? Să mor înfipt dacă n-am dormit buștean. Hei, urcă-n mașină, omule, că intră frigul!

Rabbit urcă și se-așază pe locul șoferului, îl ascultă fără să se-ntoarcă spre el, se străduiește să vorbească mișcând din buze cât mai puțin. Penn Villas se trezește la viață; o mașină tocmai a trecut pe lângă el.

— Ar trebui să știi că ești dat în urmărire, îl anunță el. Ei cred că tu ai provocat incendiul.

— Mă și miram să n-o ia-n mână gaborii! Ce motiv aveam să-mi dau singur foc la hogeac?

— Să distrugi eventualele probe. Poate că Jill – cum îi zice? – și-a băgat o supradoză și-a dat colțul.

— Nu cu piperașul de la mine, era așa de diluat, că până și cu apă cu zahăr te topeai mai ușor! Uite cum stă treaba, Bulă, la tine-acasă au acționat albii. Crezi adevărul gol-goluț sau, mai bine, să-mi păstrez argumentele pentru când oi ajunge la curcănărie?

— S-auzim.

Glasul lui Skeeter, detașat de figura lui, răsună mai grav ca niciodată, cu o răgușeală cântată, hipnotică, ce-i amintește lui Harry de emisiunile radiofonice din copilărie.

— Jill s-a dus să soilească devreme, iar eu m-am dus să mă-ntind pă canapea, corect? De când s-a apucat din nou de droguri, n-a mai contribuit deloc cu marfă și, oricum, eram și eu mangă și frânt de oboseală, c-am făcut de două ori turul districtului, să scăpăm de căcatul ăla de mașină. Corect? Așa că mă trezesc. Aud un zăngănit. Mi se pare că vine din bucătărie, corect? Am crezut că-i Jill, care vine să mă fută la icre să-i mai bag o doză, când colo, se-auzea un fel de *fâșșșș* și-un *uump* înfundat, care mi-a amintit de-un astupuș în boscheții de la marginea drumului, numa' c-aici nu era nici un drum, și-mi zic: *Na, c-a venit 'războiu' acasă!* Pă urmă, aud trântindu-se o ușă, după cum a bubuit, tre' să fi fost de la garaj, sar la fereastră și văd cum își pun coada pă spinare, peste pajiște, doi cotoi albi, traversează strada, o iau printre casele de peste drum și dispar, corect? Am văzut că n-au mașină. Pă urmă, simt miros de fum.

— De unde știi că erau albi?

— Futu-i, doar știi cum aleargă albii, parc-ar avea un băț înfipt în cur, corect?

— I-ai putea identifica, dacă i-ai revedea?

— Nu stau eu să identific fraierii de p-aici. O să-mi pună pielea-n băț în districtul ăsta, corect?

— Îhî, face Rabbit. Ar trebui să mai știi ceva. Jill a murit.

Tăcerea de pe bancheta din spate nu ține prea mult.

— Biata gagicuță, cred că nici n-a băgat de seamă.

— De ce n-ai scos-o din casă?

— Futu-i mama mă-sii, băi omule, era *pârjol*, corect? Am crezut c-a venit momentul când am să fiu linșat, n-am știut că afară n-au să m-aștepte o mie două sute de fețe palide, nu mă simțeam deloc în formă, să am și grija femeiuștii albe, mi-am zis, las-o pă Albița să-și poarte singură de grijă.

— Dar nu te-a oprit nimeni.

— Instrucția din ciclul unu, corect? Mi-am evitat, cum s-ar zice, urmăritorii.

— Nu ție au vrut să-ți facă rău. Mie, *mie* au încercat să-mi spună ceva. Lumea de pe-aici nu se ține de linșaje, nu fi bătut în cap.

— Bătut în cap ești tu, nu te uiți la canalul TV la care trebuie. Da' cu cotoii ăia din Detroit cum devine chestiunea?

— Da' ce zici, atunci, de polițaii ăia omorâți în California? Cum stă treaba cu rahatul ăsta de „Jos Curcanii!" la care tot instigați voi, fraților? Ar trebui să te duc la poliție. Polițailor din Brewer le-ar face plăcere să te revadă, vor să-i reeduce pe cioroii săriți de pe fix.

Încă două mașini trec în goană pe lângă ei; un șofer se uită la ei curios de sus, din cabina unei autocisterne de lapte.

— Să mergem, zice Skeeter.

— Mie ce-mi iese la treaba asta?

— Nu mare lucru, corect?

Motorul pornește din prima. E mai tăcut decât pneurile ce fâșâie prin băltoacele de pe Vista Crescent, trecând pe lângă ruina de culoarea mărului verde și bărbatul în pelerină verde, care moțăie pe prag. Rabbit o ia pe străzile șerpuitoare, spre locul unde se termină și se transformă-n drumuri de țară mărginite de temeliile mocirloase ale unor case în construcție. Găsește o cărare uitată de lume. Cu șiruri de plopi înalți, cu suprafața lăsată de izbeliște, plină de hârtoape. Skeeter se saltă în capul oaselor. Rabbit așteaptă să simtă ceva metalic atingându-i ceafa. Un pistol, un cuțit, un ac: ăștia întotdeauna au ceva asupra lor. Săgeți otrăvite. Nu-l atinge însă nimic, nimic în afară de căldura variabilă a respirației lui Skeeter în ceafa lui.

— Cum ai putut s-o laşi să moară? îl întreabă.

— Omule, dacă vrei să vorbim despre vinovăţie, tre' să ne-ntoarcem cu sute de ani în urmă.

— Eu n-am fost acolo atunci. Dar tu ai fost acolo aseară.

— Am fost într-o situaţie extrem de dezavantajoasă.

Harry nu-şi mai simte capul de oboseală; e conştient de faptul că n-ar trebui să ia hotărâri.

— Uite care-i treaba. Te duc vreo cinşpe kilometri spre sud şi de-acolo te descurci singur.

— E cam la mustaţă mişcarea, omule, da' hai să zicem că s-a făcut. Da' mai am o jenă. Noi, ciupalacii, îi zicem ovăz.

— Taman ai luat şase sute de parai pe maşina ei.

— Mi-a rămas portofelul lângă canapea, cu tot ce-am avut, până la ultimul sfanţ, corect?

— Dar cu valiza neagră din debara cum rămâne?

— Aha! Mi-ai ciordit din ea sau care-i treaba?

— S-ar putea să am vreo treizeci de dolari, îi spune Rabbit. Ăştia-s ai tăi. N-o să le spun poliţailor de plimbarea noastră, dar, cu asta, suntem chit. Vorba ta, eşti sătul până-n gât de districtul ăsta.

— Am să mă-ntorc, îl previne Skeeter, doar încărcat de glorie.

— Când ai să te-ntorci, fă abstracţie de mine.

Se succedă mai mulţi kilometri. Un deal, un pâlc de case din gresie, o fabrică de ciment, o pancartă mare care face reclamă unei peşteri naturale, alta cu silueta uriaşă a unui bărbos din comunitatea Amish. Pe un alt ton, care aduce cel mai mult cu stilul de-a vorbi al unui alb şi, prin urmare, lui Rabbit îi sună mai omenesţe, Skeeter îl întreabă:

— Ce zice Bulică de pierderea lui Jill?

— Tu ce crezi?

— L-a distrus, corect?

— L-a distrus.

— Spune-i că-s tone dă pizde pă lumea asta.

— O să-l las să-şi dea seama şi singur.

Ajung într-o intersecție unde două drumuri înguste se-ntâlnesc în bătaia soarelui. La capătul unui lan de porumb maroniu, de unde s-a cules recolta, se înalță fuioare de fum din coșul unei case de piatră văruită. Pe o săgeată de lemn de la răspântie, stă scris *Galilee 2*. Altfel, ai fi nicăieri. Dâra lăsată de-un avion mânjește cerul. Pennsylvania se întinde spre sud tăcută, într-o combinație de verde și maro. Sub drum se află un apeduct de piatră secat; un indicator rutier de pe marginea drumului e o cheie de boltă metalică, mâncată toată de rugină. Rabbit își golește conținutul portofelului în palma rozalie a lui Skeeter și-și înăbușă pornirea de a-și cere scuze că nu are mai mult. Se întreabă cum ar trebui să procedeze. Să-i dea sărutul lui Iuda? Nu s-au mai prea atins din seara când s-au luat la trântă și Harry a învins. Îi întinde mâna ca de bun-rămas. Skeeter i-o studiază de parcă, asemenea lui Babe, îi va ghici viitorul, o cuprinde între mâinile lui înguste, netede, o ține astfel încât palma cu liniile cărnoase, roz, să fie în sus, o contemplă și scuipă solemn în mijlocul ei. Cum saliva e la fel de caldă ca pielea lui, la început, Harry își dă seama ce se-ntâmplă doar cu ajutorul văzului: o umezeală plină de bășicuțe ce-aduc cu niște sori minusculi. Preferă să ia gestul ăsta ca pe-o binecuvântare și-și șterge palma de pantaloni. Skeeter îi spune:

— Nu m-am dumirit deloc ce hram porți.

— Probabil că nici unul, vine răspunsul lui.

— Aștepți cuvântul Domnului, corect? îl întreabă Skeeter chicotind pițigăiat.

Atunci când râde, deasupra buzei superioare îi apare o chestie neîntâlnită la albi, o fâșie dispusă pe mijloc, un tighel din naștere, ce-i amintește lui Rabbit de firicelul de piele care ține glandul prins de corpul organului. Când Harry bagă-n marșarier Fury-ul lui Peggy, în intersecția strâmtă, tânărul negru încremenește lângă un morman de curpeni de buruieni uscate. În oglinda retrovizoare, Skeeter pare ciudat de acasă, se potrivește la fix cu peisajul, chiar și cu ochelarii și țăcălia lui, atârnând cu mâinile goale între miriștile pe care ciorile coboară și țopăie în căutarea boabelor căzute pe glie.

COL. EDWIN E. ALDRIN, JR.: *Gata, te văd. Înaintează spre mine. Vino drept în jos, un pic mai la stânga. Ai destul loc. Te-ai aliniat foarte frumos. Un pic mai spre mine. În jos. O.K. Prinde-te de prima balama. De-a câta? Hai, mișcă-te. Răsucește-te un pic spre stânga. Te-ai aliniat pe platformă. Mută-ți piciorul stâng un pic mai la dreapta. OK, acum e bine. Ceva mai la stânga. Bine.*

NEIL ARMSTRONG: *OK, Houston, am ajuns pe verandă.*

IV
Mim

Rabbit e la maşina lui. Culege textul, matriţele zăngăne la temperaturi înalte, lângă el, plumbul topit aburește plăcut.

SE CREDE CĂ O MÂNĂ CRIMINALĂ ESTE IMPLICATĂ ÎN INCENDIUL DIN PENN VILLAS

O persoană din alt stat piere în flăcări

Poliţia din West Brewer continuă să adune mărturiile vecinilor în legătură cu incendiul misterios care a mistuit frumoasa reşedinţă din Penn Villas a domnului şi doamnei Harold Angstrom.

Musafira lor, domnişoara Jiss Pendleton.

Musafira lor, domnişoara Jill Pendleton, în vârstă de 18 ani, originară din Stonington, Connecticut, a decedat din cauza fumului inhalat şi arsurilor suferite. Încercările bravilor pompieri de a o salva au rămas fără rezultat.

La sosirea la Spitalul Homeopatic Sister of

La sosirea la Spitalul Homeopatic Sisters of Mercy din Brewer, medicii au pronunţat decesul domnişoarei Pendleton.

Un bărbat zărit în apropierea casei, Hubert Johnson, cu ultimul domiciliu în Plum Street, este dat în urmărire pentru a fi supus unui

interogatoriu. Domnul Johnson este cunoscut și sub numele de „Skeeter", iar uneori se prezintă drept Farnsworth.

Comandantul pompierilor din Furnace Township, Raymond „Buddy" Fessler, le-a declarat reporterilor VAT: „Sunt destul de sigur de faptul că incendiul a fost provocat de-o mână criminală, dar n-am găsit urme de cocteil Molotov sau altceva de genul ăsta. Nu se poate vorbi de un atac cu bombă".

Vecinii sunt stupefiați de incident, dar nu au nimic ciudat de relatat în legătură cu locuința, în afară de prezența discretă unui bărbat negru, despre care se crede

Pajasek îl bate pe umăr.

— Dacă-i nevastă-mea, spune Rabbit, spune-i să mă lase-n pace. Spune-i c-am murit.

— Nu te caută nimeni la telefon, Harry. Trebuie să discut cu tine între patru ochi, dacă-mi dai voie.

Acest „dacă-mi dai voie" îl umple de groază pe Harry. Pajasek imită pe cineva sus-pus. Închide ușa acoperită de chiciură, ca să scape de zăngănitul de-afară, și se-așază, cu un bufnet surd, la biroul lui, apoi își răsfiră încetișor degetele pe maldărul de hârtii mânjite cu cerneală.

— Mai am și alte vești proaste, Harry, îi zice. Te simți în stare să le-asculți?

— Pune-mă la-ncercare.

— Mi-e silă să-ți mai servesc una, la ce năpastă a căzut pe capul tău cu locuința, dar n-are rost s-o lungesc. Totul se schimbă. Sus, la vârf, s-a hotărât transformarea lui Verity într-o tipografie offset. Păstrăm o mașină plană pentru tipărirea de pliante, dar *Vat* ne-au anunțat că fie trecem la offset, fie au să-și tipărească marfa în Philly. Jocurile sunt făcute de mai mulți ani. Pe chestia asta, vom fi nevoiți să acționăm rapid, să tipărim alte periodice, cică în Brewer au să iasă niște fițuici noi,

după socoteala mea, maculatură porno, dar lumea o cumpără și legea o îngăduie, așa că asta-i treaba.

Din felul cum oftează, s-ar zice că și-a atins ținta. Fruntea lui, privită de sus, e bombată ca un glob; încrețiturile frunții, ce-i trădau îngrijorarea, se retrag către orizontul țestei, acolo unde-i începe părul galben-spălăcit, câteva smocuri pieptănate pe spate.

Rabbit încearcă să-i vină în ajutor.

— Adicătelea, s-a zis cu linotipiștii?

Pajasek ridică speriat capul; sprâncenele i se arcuiesc și revin; o clipă fruntea îi devine o sferă netedă, îndelung luminată de tuburile fluorescente de deasupra.

— Credeam că ne-am lămurit. Asta ține de latura tehnică, aici intervine factorul economic. Cu offset-ul, totul se operează pe peliculă, se evită complet folosirea metalelor fierbinți. Ia un tub de raze catodice, măiculiță, păi ăsta-ți scoate două mii de rânduri pe minut, termini de cules tot *Vat*-ul în șapte minute! Putem păstra în schemă câțiva oameni, îi recalificăm, să mânuiască banda de calculator, am căzut la-nțelegere cu sindicatul, dar treaba asta, Harry, reprezintă un sacrificiu din punctul de vedere al conducerii. Mă tem că figurezi undeva spre coada listei. Asta n-are nimic de-a face cu viața ta personală, înțelege-mă – contează doar vechimea. Tătucul tău e asigurat, cât despre Buchanan, Doamne sfinte, dă-l încolo, că ne trezim pe cap cu toate organizațiile filantropice din oraș, iar eu unul nu așa *aș proceda*. Dacă mi-ar fi cerut părerea, le-aș fi spus că omul ăsta, în fiecare zi, e pe jumătate mangă de la unșpe dimineața, toți sunt așa, mai curând aș angaja un cretin trimis la plimbare de toată lumea, numai alb să fie...

— OK, face Rabbit. Când îmi urc sculele-n pod?

— Harry, mi se rupe sufletul. Ai învățat meserie, iar acum cei din coada listei rămân pe dinafară. Poate reușești să te-angajezi la un ziar din Brewer sau, poate, găsești ceva la Philly sau sus, în Allentown, deși, în clipa de față, cu ziarele astea care ba dau faliment, ba își dublează tirajul, în tot statul, nu prea se mai caută mână de lucru în profesia asta.

— Nu mor eu dintr-atâta. Ce-a făcut Kurt Schrack?

— Cine mai e și ăsta?

— Îl știi. Tipul cu *Schockelschtuhl.*

— Doamne, de el e vorba?! Păi, asta a fost acum secole. Din câte-mi amintesc, și-a cumpărat o fermă ceva mai la nord și are-o crescătorie de pui. Dacă n-o fi murit între timp.

— Corect. Moartea ar fi cea mai convenabilă variantă. Din punctul de vedere al conducerii.

— Nu mai vorbi așa, Harry, și pe mine mă doare sufletul. Crede-mă, am și eu suflet. Ești în floarea vârstei, ce Dumnezeu, de-abia de-acum încolo te-așteaptă cei mai frumoși ani. Vrei să-ți dau un sfat părintesc? Pleacă dracului din districtul ăsta! Lasă-n urmă toată harababura!Dă-o-ncolo pe țăranca aia cu care te-ai însurat, fără supărare!

— Nici o supărare. În ceea ce-o privește pe Janice, n-are nici o vină, nici eu n-am fost ușă de biserică. N-am însă unde să plec, am un copil de crescut.

— Dă-l încolo! Asta nu se cheamă viață. Ți-e mai aproape de corp maioul decât cămașa. Tu însuți ești maioul, nu copilul.

— N-aș zice că simt chiar așa, dă să spună Rabbit, dar își dă seama, zărind globul strălucitor al țestei lui Pajasek, aplecată să studieze foițele de hârtie mânjită de pe birou, că, de fapt, omul n-are chef de discuții, ci vrea să-l vadă odată plecat. Așa că-l întreabă: Și-atunci, când plec?

— O să primești salariul pe două luni, plus sporurile cuvenite, dar noua mașinărie o să fie instalată chiar în acest weekend, mai devreme decât ne-așteptam. În ziua de azi, totul se mișcă repede.

— În afară de mine, i-o întoarce Rabbit și iese.

În zăngăneala și lumina strălucitoare din atelier, taică-su se-ntoarce de la linotip și-l privește întrebător, făcându-i semn cu degetul mare lăsat în jos. Rabbit îi întoarce semnul, dând din cap. În timp ce se plimbă pe Pine Street după program, simțindu-se ca două stafii în aerul rece de-afară, după imersiunea lor cotidiană în fluorescență, papsi zice:

— Am văzut de la bun început anunțul de la avizier. La Verity, la vârf, se-aplică o filozofie cu totul nouă, unul dintre feciorii partenerului de-afaceri s-a-ntors de la o facultate

economică, de pe undeva, plin de energie și idei de căcat. L-am întrebat pe Pajasek: „Ce rost are să mă mai ții, am mai puțin de-un an până la pensie?", la care el mi-a răspuns: „Tocmai de-aia". L-am întrebat: „De ce nu mă lași să plec, să-i dai locul meu lui Harry?", iar el a ținut-o pe-a lui: „Din același motiv". Firește, e și el speriat de ceea ce se-ntâmplă. Întreaga economie e speriată. Nixon și-a propus să fie noul Hoover, iar acești porumbei ai moratoriului îl vor implora în genunchi pe LBJ să revină pe scenă, înainte ca Dick Țeapă s-apuce să le stoarcă conturile bancare!

Papsi vorbește acum mai mult ca niciodată, vrând parcă să creeze o bulibășeală în mintea lui Harry; se-agață de el simulând normalitatea. Au fost trei zile de groază. Toată duminica, fără să fi închis o clipă ochii, a gonit de colo-colo prin Brewer, între Mt. Judge și Penn Villa, în Fury-ul împrumutat de la Peggy, prin beleaua aia de paradă prilejuită de Ziua lui Columb. Idila monocromă a zorilor, cu Skeeter, care se face tot mai mic, până ajunge un punctuleț maro pe câmpiile maro, a devenit un coșmar în patru culori, cu muzică de fanfară, zvâcnet epuizat, cu fete cu coapsele goale, ce răsucesc în mâini fulgere, cu mișcări de majorete, cu toboșari lucioși care bat darabana pe scobitura încordată a stomacului lui Harry, cu mașini blocate pe străzile laterale, cu Cavalerii lui Columb cocoțați în care alegorice, cu defilarea veteranilor și steaguri americane. Printre încurcăturile provocate de această sărbătoare-monstru, scormonise prin cenușa caldă și transportase cu camionul piesele de mobilier pătate și îmbibate de apă, inclusiv o chitară carbonizată, la garajul locuinței din spate de pe Jackson Road. Nu găsise nici urmă de portofel lângă canapea, nici valiza neagră în camera de toaletă. Măsuța de toaletă a lui Jill fusese pe peretele din care nu mai rămăseseră decât lambriurile carbonizate, și totuși scotocise prin cenușă, doar-doar o găsi măcar o parte infimă din cei șase sute de dolari. La locuința din Jackson Road îl așteptau anchetatorii de la asigurări, împreună cu șeriful din Furnace Township, un bătrânel pirpiriu, cu obrajii bucălați, cu bretele și-o pălărie de fetru moale, pe care cel mai mult îl interesa să stabilească faptul că absența lui de la locul incendiului

nu reprezenta, în nici un fel, un cap de acuzare. Era surd de-a binelea și, de fiecare dată când cineva din cameră dădea să spună ceva, se-ntorcea pe călcâie și hârâia grăbit:

— Treceți și treaba *asta* la dosar! Vreau să fie totul cât mai transparent, totul la dosar!

Partea cea mai proastă a fost pentru Harry faptul c-a trebuit să vorbească la telefon cu mama lui Jill. Poliția o înștiințase deja în legătură cu cele întâmplate, iar tonul ei oscila între o curiozitate politicoasă, dornică să afle cum ajunsese Jill să locuiască în casa aceea, și o furie născută din durere, ce tindea s-ajungă la paroxism, o pasăre închisă în colivia unei înțelegeri parțiale a lucrurilor.

— Locuia la mine, da, dinainte de Ziua Muncii, i-a povestit Rabbit la telefonul de la parter, din camera de zi întunecoasă, ce mirosea a soluție de lustruit mobila și-a medicamentele lui mami. Înainte freca menta prin Brewer cu o gașcă de negri care-și făceau veacul într-un bar care, între timp, s-a închis. Mi-am zis c-o să-i fie mai bine cu mine decât cu ei.

— Dar poliția zice c-a fost și-un *negrotei*.

— Îhî. Era un prieten de-al ei. Unul care ba venea, ba pleca.

De fiecare dată când i se cerea să spună povestea, reducea rolul jucat de Skeeter, trebuind astfel să treacă sub tăcere cum îl dusese cu mașina în sud în dimineața aceea, până când tânărul negru ajunsese să reprezinte, în imaginația lui regresivă, doar ceva nițel mai concret decât o umbră în spatele unui scaun.

— Polițiștii susțin că el ar fi putut incendia casa, dar sunt sigur că n-a făcut-o.

— Cum de puteți fi sigur?

— Pur și simplu, sunt sigur. Uitați, doamnă...

— Aldridge.

Și, dintre toate, fix chestia asta, adică numele celui de-al doilea soț al ei, o făcu să izbucnească-n hohote de plâns. El se strădui să se facă auzit printre suspine.

— Uitați, îmi vine greu să vorbesc acum, sunt varză de oboseală, puștiul meu e-n camera de-alături, dac-am putea discuta față-n față, poate-aș reuși să vă explic...

Furia femeii păru să prindă aripi.

— *Să-mi explici!* Poţi să mi-o explici înapoi la viaţă?

— Nu, bănuiesc că nu.

Politeţea îşi recâştigă locul de mai devreme.

— Mâine iau avionul, împreună cu soţul meu, până la Philadelphia şi închiriem un automobil. Poate c-ar trebui să ne-ntâlnim.

— Îhî. Ar trebui să mă-nvoiesc de la lucru, în afara pauzei de prânz.

— O să ne-ntâlnim la secţia de poliţie din West Brewer, spuse vocea de la capătul firului cu fermitate neaşteptată, într-un acces subit de autoritate. La amiază.

Rabbit nu mai călcase pe-acolo în viaţa lui. Primăria din West Brewer era o clădire din cărămidă cu bordură albă, aşezată în diagonală pe-o pajişte cu straturi de flori care mărgineau ospiciul cel înalt, ea însăşi, în realitate, o anexă a ospiciului iniţial, un conac de granit construit cu un veac în urmă de unul dintre baronii fierului din Brewer. Tot acest pământ aparţinuse acelui domeniu. În spatele primăriei se întindea un fel de şopron lung, din blocuri de ciment, cu acoperiş de tablă ondulată; avea câteva uşi deschise şi Rabbit zări camioane, un compresor cu abur, maşinăria aceea neagră, ca un păianjen, care asfaltează drumurile, braţul acela gigantic care-l ridică pe om într-o cuvă, să taie crengile ce se-agaţă în cablurile electrice. Aceste utilaje de întreţinere a oraşului îi apăreau ca făcând parte dintr-o lume dispărută, a unor activităţi ireproşabile; el unul n-o să mai aibă niciodată voie să se furişeze înapoi într-însa. În incinta primăriei se aflau ghişee, unde cetăţenii îşi puteau plăti facturile, şi uşi masive, pe care scria cu litere aurii „Primar", „Asesor" şi „Secretar". Nişte săgeţi aurii arătau că trebuie să cobori scările ca s-ajungi la Departamentul de Poliţie. Rabbit observă prea târziu c-ar fi putut ajunge la acest demisol pe-o intrare laterală, scăpând astfel de privirile iscoditoare a vreo zece angajaţi ai primăriei. Poliţaiul din spatele ghişeului verde îi păru cunoscut, dar îi luă un minut până să-şi aducă aminte de perciunii lui. Era genul de absolvent de colegiu. Fu condus pe un coridor, pe lângă nişte încăperi misterioase; una dintre ele era ticsită de aparatură radio, alta de fişete, iar dintr-o a treia se deschidea

o scară de ciment ce cobora mai departe. Temnița. Pârnaia. Lui Rabbit îi venea s-o ia la fugă și să se-ascundă în văgăuna asta, dar fu condus într-o a patra încăpere, cu o masă de-un verde tern și scaune pliante, de aluminiu. Aici se afla comandantul, cu nasul lui spart, împreună cu o femeie pe care se vedea, cu toată sfârșeala ei și cu tot glasul tărăgănat din cauza pastilelor ingurgitate, că e de fel din Connecticut. Era mai cu ștaif, avea mai multă sare și piper decât femeile din Pennsylvania. Avea un păr nu atât grizonat, cât, mai curând, vopsit gri; purta un costum negru. Jill trebuie să fi moștenit fețișoara aceea uscățivă, gânditoare, de la tatăl ei, fiindcă maică-sa avea cu totul alt gen de față, rotundă, volubilă, cu buze cărnoase, buze care, de bună seamă, vor fi fost pofticioase în momentele ei de fericire. Rabbit își alungă din gând imaginea unei cățelușe pline de vioiciune, cu ochi mari, căprui, început de gușă și-un colier de perle la gât. *Țâțe mortale*, fuseseră cuvintele lui Jill, dar, în acest moment, de asexuată și întristătoare întâlnire a doi oameni, sânii protejați de sutien și alte desuuri îi sugerară lui Rabbit o ținută militară, capitonajul unei uniforme de luptă. Îi păru rău că n-o lăudase îndeajuns pe Jill la acest capitol, pieptul ei de băieți cu umbre discrete, care ei îi crea complexe, făcând-o să se simtă o scândură, dar care se dovedise a fi destul de moale, în mâinile și gura lui, și îmbelșugat, așa cum îmbelșugată e binecuvântarea cerurilor, pe care nu stăm s-o măsurăm, o acceptăm ca pe-o prezență îmbelșugată. Auzi ca prin ceață glasul comandantului, care făcea prezentările: domnul și doamna Aldridge. Rabbit își aminti de avocatul din Westerly specializat pe probleme de fisc, ce apărea în cântecul lui Jill, dar bărbatul rămase pentru el o mare necunoscută; nu avea ochi decât pentru femeie, pentru această eronată reîncarnare a lui Jill. Avea stăpânirea de sine a lui Jill, deși la modul mai puțin fragil; până și-n felul ei de a-și lăsa mâinile să-i atârne pe lângă corp, cu un aer nehotărât, era toată Jill. Rabbit se întrebă în sinea lui dacă ea o fi venit aici după ce identificase rămășițele trupești ale lui Jill. Ce mai rămăsese din ea în afară de niște oase înnegrite? Dinții. O brățară. O șuviță de păr de culoarea cărnii.

— Hei, i se adresă el, mi se face rău numai când mă gândesc...

— Da-da-da, făcu ea, scrutându-i figura. Am reacționat prostește, dar la telefon mi-ai zis ceva de niște explicații.

Să fi pomenit el de-așa ceva? Ce-o fi vrut să-i explice? Că n-a fost vina lui, deși Nelson pe el îl socotea vinovat. Pentru c-a primit-o în casă? Dar era o boschetară amărâtă. Pentru c-a futut-o? Dar asta-i viața, sex, foc, respirație, totul în combinație cu oxigenul, tremurăm în fiecare clipă în pragul unei conflagrații, mărturie ne stau ferestrele ospiciului. Rabbit se căzni să-și aducă aminte.

— M-ați întrebat despre Skeeter, cum de sunt așa de sigur că nu el a provocat incendiul.

— Da. Cum de sunteți așa de sigur?

— A iubit-o. Cu toții am iubit-o.

— V-ați făcut cu toții mendrele cu ea?

— Depinde, de la caz la caz.

— Ție – i-o întoarce ea cu precizie, ca membra unui club venită la o ședință desfășurată după tipic, cu vocalele înăsprite de țigări și de whisky, deteriorate de consumul zilnic de cocteiluri la apusul soarelui – ți-a fost concubină?

Își dădu seama la ce face aluzie.

— Eu unul n-am silit-o la așa ceva, spuse el. Aveam casă și mâncare. Ea n-avea nimic. I-am oferit ce-am avut.

— Ești o fiară.

Fiecare cuvânt răsună cât se poate de clar; propoziția asta zăcea de-o bună bucată de vreme în cugetul ei, se tocise de-atâta așteptare și nu se potrivea în context.

— OK, bine-nțeles, recunoscu el, refuzând s-o lase să-și ia zborul, să-și elibereze printr-o grimasă și-un țipăt furia adunată-n colivie.

În spatele ei, tăticul vitreg tuși discret și se lăsă de pe-un picior pe altul, pregătindu-se să fie pus într-o situație jenantă. Își simțea măruntaiele cuprinse de emoție, străvezii, ca înaintea unui meci de baschet. În această femeie cu sclipici avea un adversar ce nu aducea deloc cu Jill. Jill fusese mult prea matură pentru el, mult prea înțeleaptă, se născuse atât de târziu! Fufa asta mică, dincolo de banii și de vocea ei hârâită, de membră a unui club, făcea parte din generația lui și el își dădea prea

bine seama ce-și dorește ea. Își dorește să se știe la adăpost. Își dorește să se distreze fără să i se reproșeze vreodată ceva. Își dorește ca la sfârșit să nu trebuiască să se scuze în fața nici unui comitet din ceruri. În clipa asta, își dorește să îmblânzească miracolul lacom de-a ști că fiică-sa a ajuns o paria și-a pierit. Doamna Aldridge își atinse obrazul cu un gest tineresc, apoi lăsă mâinile să-i cadă pe lângă corp.

— Îmi pare rău, spuse ea. Întotdeauna există... circumstanțe. Voiam să-ntreb dacă au mai rămas ceva... obiecte.

— Obiecte?

Dinaintea ochilor îi apăru imaginea oaselor înnegrite, a șirului de dinți, a brățărilor topite. Se gândi la brățările pe care le purtau fetele în liceu, lănțișoare cu plăcuțe pe care aveau gravat numele, Dorene, Margaret, Mary Ann.

— Frații ei mi-au cerut... o amintire, ceva.

Frații? Îi povestise despre ei. Erau trei la număr. Unul era de vârsta lui Nelson.

Doamna Aldridge făcu un pas înainte, năucă, sperând să-i poată împrospăta memoria.

— Avea o mașină.

— Au vândut mașina, îi scăpă lui Rabbit, un pic prea tare. Mergea cu ea fără să-i pună ulei și motorul s-a blocat, așa c-a vândut-o pentru droguri.

Tonul lui ridicat o sperie. Rabbit se-nfuria ori de câte ori își amintea ce prostește fusese pierdută mașina aia. Femeia se dădu un pas înapoi, stăruind:

— Ținea mult la mașina aia.

Nu ținea la mașină, nu ținea la nimic din ceea ce-am iubi noi, vru el să-i spună doamnei Aldridge, însă poate că ea știa mai multe decât el, ea a fost de față când Jill a dat cu ochii de mașină întâia oară, era nou-nouță și albă, cadoul tatălui ei. Izbuti, în cele din urmă, să-și amintească de un „obiect".

— Am găsit un lucru, îi spuse el doamnei Aldridge, chitara ei. A ars aproape de tot, dar...

— Chitara ei, repetă femeia și, pesemne uitând că fiica ei cânta la chitară, își coborî privirea, se înroși în obrajii rotunzi și trase de bărbatul de lângă ea s-o consoleze, un bărbat cu

figura impasibilă ca a bărbaților din reclame, cu sacoul impecabil croit și cu o batistă maro-închis, împăturită în trei, în buzunarul de la piept.

— Nu mi-a lăsat *nimic*, se jeli ea, nu mi-a lăsat nici măcar un *bilețel* când m-a *părăsit*!

Glasul își pierdu asprimea aceea sexy, deveni pițigăiat și disperat; parcă era al lui Jill, implorând: *Ia-mă-n brațe, ajută-mă, sunt un morman de rahat, totul se năruie în mine!*

Harry întoarse capul. Comandantul îl conduse spre ieșirea laterală și-i zise:

— A dracu' târfă bogată, dacă i-ar fi oferit fetei măcar o jumătate de motiv să rămână acasă, ar trăi și azi. În fiecare săptămână văd chestii din astea. Plătim toate oalele sparte. Ferește-te de necazuri, Angstrom, și-ai grijă de-ai tăi.

Cu un pumn părintesc în braț, venit ca din partea unui antrenor, Rabbit fu trimis înapoi în lume.

— Papsi, ce zici de una mică?

— Astăzi, nu, Harry, nu azi. Avem o surpriză pentru tine acasă. Azi sosește Mim.

— Ești sigur?

O așteaptă pe Mim de câteva luni; le trimite întruna vederi ce înfățișează, de fiecare dată, un alt hotel.

— Îhî. A sunat-o pe maică-ta azi-dimineață de la New York, iar eu am vorbit cu maică-ta la amiază. Ar fi trebuit să-ți spun, dar aveai atâtea probleme pe cap, încât mi-am zis: Las' că-i zic mai încolo. O nenorocire nu vine niciodată singură, ăsta-i adevărul, în chip ciudat. Ajungem indiferenți la toate și Domnul ne-o trage, așa-și arată milostivirea. Îți pierzi nevasta, îți pierzi casa, îți pierzi slujba. Mim sosește exact în ziua în care maică-ta n-a dormit o clipă de teama coșmarurilor, bag mâna-n foc c-a stat toată ziua la parter și-a făcut ordine, chiar de-ar fi s-o omoare treaba asta, ajungi să te-ntrebi ce-o să urmeze.

Dar a și spus ce-o să urmeze: moartea lui mami. Autobuzul 16A se hurducă, se zgâlțâie, miroase-a gaze de eșapament. Pe ruta spre Mt. Judge sunt mai puțini negri decât pe drumul spre West Brewer. Rabbit șade pe scaunul de lângă interval; papsi,

la fereastră, își drege brusc gâtlejul și scuipă. Flegma se prelinge într-o șuviță subțire pe geamul murdar.

— Dumnezeii mă-sii, da' rău mă arde la suflet! se explică el și Rabbit observă că au trecut pe lângă o biserică, cea mare și cenușie, de rit presbiterian, din intersecția Weiser cu Park. Pe treptele bisericii sunt adunate ciorchine câteva femei în palton, doi tineri cu gulere date pe spate, călugărițe și școlari cu pancarte și lumânări neaprinse, demonstrând împotriva războiului.

Este Ziua Moratoriului.

— Nu mi-e de cine știe ce folos Dick Țeapă, îi explică papsi, dar împielițatul ăsta se străduiește să facă acolo cum ne e nouă mai bine, să ne scoată de-acolo până să ni se prăbușească acoperișul în cap, iar predicatorii ăștia ușchiți, care în miopia lor nu văd dincolo de amvon, organizează manifestații care nu fac decât să-i convingă pe micuții bolșevici galbeni că vor câștiga războiul. În locul lui Nixon, le-aș fute bisericilor niște impozite babane, să mai poată respira oleacă și omul de rând. Numai vechea biserică a lui Cushing, din Boston, tre' să valoreze de una singură vreo sută de milioane.

— Papsi, ei nu vor altceva decât să-nceteze omorurile.

— Te-au îmbrobodit și pe tine, ai? Omorurile nu-s lucrul cel mai rău pe lumea asta. Prefer să dau mâna cu-n ucigaș decât cu-n trădător.

Pe Harry îl amuză să vadă atâta patimă când el însuși nu simte nimic, se simte la adăpost, acasă. Faptul că-i din nou acasă e salvarea lui. Același miros de mucegai, ca de ursuleț de pluș umed, emanat de covor, același șuvoi de aer cald pe care-l simți când deschizi ușa pivniței, aceeași scară îngustă ce pornește spre etaj din camera de zi, cu aceeași balustradă șubredă, rămasă fără diblu, care întruna trebuia bătut la loc, șubrezindu-se tot mai mult cu fiecare zi; aceeași masă de bucătărie cu tăblia albă, ceva mai roasă în patru puncte, locurile unde ședeau pe vremuri la masă. I-a revenit pofta de mâncărurile copilăriei: de banane feliate servite pe fulgi de cereale, de gogoși pudrate cu zahăr, deși în ziua de azi se vând în cutii cu ferestruici de celofan, nu în pungi de hârtie cerată, de morcovi cruzi și de cacao băută

seara. Doarme până târziu, trebuie să-l trezească, să meargă la muncă; în Penn Villas, în casa unde Janice n-apuca să mai termine odată perdelele pentru ferestre, el era primul pe care-l trezea soarele. Aici, în Mt. Judge, îl învăluie o întunecime care-i este familiară. Scâlcierile de pe chipul și din felul de-a vorbi al lui mami, care îl mâhneau în timpul vizitelor acasă, se integrează rapid în realitatea nestrămutată a prezenței ei, care-a dăinuit în toți acești ani cât el a lipsit de-acasă și care rămâne, pe mai departe, o jumătate de cer ce-l ține captiv – asemeni chepengului de la pivniță, cu cele două laturi masive. În copilărie se lipea de treptele de ciment de sub el și asculta stropii de ploaie. Răpăitul de deasupra părea să-i sfredelească în chip plăcut cugetul și-ai fi zis că zgomotul ploii se confundă cu zgrepțănatul și cu zgomotul pașilor lui mami, care trebăluia în bucătărie. Și azi are momente când încă mai poate face treabă în bucătărie. Zice că prezența lui Harry acasă face cât o sută de doze de L-dopa.

Singura problemă, nou apărută, ce refuză integrarea este Nelson. Posomorât, amărât, curios de mare și de bădăran, stă rășchirat pe canapeaua cu spătar de trestie împletită, cu chipul luminat de cine știe ce program TV la care se uita și-nainte: nimeni nu știe cu-adevărat ce-i de făcut cu el. El nu-i Harry, e mai trist decât a fost Harry vreodată și, totuși, revendică privilegiile și indulgența ce i se cuvin acestuia. În penumbra ponosită a jumătății de casă slab iluminate de pe Jackson Road, Angstromii sunt uluiți la nesfârșit de prezența nerecunoscătorului Nelson, îl pierd cu fiecare nouă zi. „Unde-i Nellie?", „Unde-a dispărut copilul?", „E la etaj sau la parter?" sunt întrebări pe care ceilalți trei și le pun adesea unul altuia. Nelson stă în camera ce-i revine temporar – fosta cameră a lui Mim – și-ascultă ore-n șir muzici, rock-pop-folk, dat cât mai în surdină. Sare peste mese fără nici un fel de explicații sau scuze și, într-un caiet gol, lipește toate știrile pe care le-au publicat despre incendiu ziarele din Brewer. Rabbit a descoperit caietul ieri, în timp ce cotrobăia pe furiș în camera băiatului. În jurul decupajelor din ziare, băiatul a desenat, cu pastă de pix de diferite culori, flori, semnul păcii, crucea taoistă, note muzicale,

curcubee psihedelice, mâzgălituri în spirală, fără sfârșit, asociate cu nebunia înainte de-a deveni comerciale. Sunt acolo și două fotografii Polaroid înfățișând ce-a mai rămas din casă; le-a făcut Billy luni, cu noul aparat primit cadou de la taică-su. În fotografiile maronii, curbate, se vede o casă arsă pe jumătate, jumătatea arsă e ca o umbră, dar are o formă activă, ce-nghite jumătatea nearsă, cu pilonii de la garaj chirciți ca niște chibrituri într-o scrumieră. Rabbit simte mirosul de cenușă în timp ce se uită la poze. Mirosul e realitate pură, iar nu amintire. Îi găsește sursa în debaraua lui Nelson, e o chitară carbonizată. Vasăzică de-asta nu era în garaj când a căutat-o, ca să i-o dea mamei lui Jill. Ea s-a întors de-acum în Connecticut, las' s-o păstreze amărâtul ăsta mic. Taică-su nu reușește să se-nțeleagă cu el și l-a adus în casa părinților săi ca pe un frate înstrăinat din cauza anilor ce-i separă.

În timp ce înaintează la pas pe Jackson Road, vede împreună cu taică-su o mașină străină parcată la numărul 303, un Toronado alb, cu plăcuță de înmatriculare portocalie cu albastru, cu număr de New York. Taică-su își iuțește pasul elastic:

— Asta-i Mim! strigă el, și-așa și e.

E la etaj și vine în capul scării, când ei intră pe sub vitraliul semicircular al ușii de la intrare; coboară și se oprește lângă ei în micul vestibul semiobscur. E Mim. Și totuși, nu e ea. Au trecut ani de când n-a mai văzut-o Rabbit.

— Sal'tare, zice Mim și-și sărută tatăl scurt, pe obraz.

Niciodată, nici măcar pe vremea când erau copii de-o șchioapă, n-au fost o familie moartă după săruturi. Ea dă să-și sărute fratele tot așa, distant, dar el o ia-n brațe, vrând să simtă ce-au simțit sutele de bărbați care-au ținut-o așa, înaintea lui, pe-această surioară căreia-i schimba scutecele, care-l ținea de degetul mare în duminicile când se duceau la plimbare pe lângă carieră, care odată i-a aruncat un *Ah, te iubesc!* în timp ce se dădeau cu sania, iar tălpicile ei șuierau pe ghețușul gros, întunecat, de pe strada albicioasă, pe care continuau să cadă fulgii de zăpadă. Uluită de îmbrățișarea asta, Mim îl sărută din nou, un pupic scurt pe-același obraz, iar apoi îi împinge ferm brațele la o

parte. La asta se pricepe. E numai fibră, n-are pe ea un gram în plus, dar e cât se poate de femeie; asta i s-o trage de la înotatul în piscinele hotelurilor, orele târzii topesc grăsimile, iar înotul netezește carnea rămasă. Nu pare să fie fardată, rujată, doar ochii îi sunt rimelați, inumani, egipteni, înecați în purpuriu și albastru strălucitor, nu doar conturați, ci recreați, încărcați de gene pe care și le închipuie lipindu-se unele de altele atunci când clipește. Acești ochi minunat fardați dau gurii ei palide o expresivitate ieșită din comun; zâmbetele abia schițate, grimasele sardonice, bosumflările amabile și hohotele de râs cu gura până la urechi se succedă atât de rapid, încât Harry își imaginează un program de calculator introdus în capul ei, capabil să producă, la fel de fulgerător ca imaginile electronice, acest alfabet al expresivității faciale. Avea incisivi de iepuroaică, dar și-a rezolvat această problemă. Nasul, singurul ei cusur, care a împiedicat-o să devină actriță, care, probabil, i-a blocat drumul spre glorie, i-a rămas lung, terminat într-o protuberanță cartilaginoasă, leit nasul lui mami, dar, ținând cont de faptul că Mim are treizeci de ani și n-o s-ajungă niciodată vedetă de cinema, nu mai reprezintă cine știe ce cusur, într-adevăr, îi individualizează trăsăturile și, între ochii fardați cu sclipici și gura de actriță, veșnic neliniștită, așază o simplitate îngăduitoare. Chestia asta, își închipuie Rabbit, îi sporește atracția în ochii bărbaților, deși de-acum s-o fi pricopsind, mai curând, cu niște rataţi de prin baruri, oameni cu cariera și mariajul distrus, decât cu niște duri promițători în branșă, care vor să se-afișeze c-o bucățică bună la braț. Toalele ei, în buna tradiție a anilor șaizeci, sunt ca de clovn: pantaloni evazați, cu dungi orizontale, parcă însăilați din trei materiale diferite; bluză cu dungi subțiri, care-ai zice că-i bărbătească, dar cu umeri căzuți; pantofi de-o culoare și-o formă ce-i amintesc de ciocul lui Donald Duck; și cercei mari, cu diametrul de peste șapte centimetri. Lui Mim îi plăceau cerceii mari încă din liceu; pe-atunci o făceau s-arate ca o țigancă sau o arăboaică, acum, bronzată, aduce cu o italiancă. Sau cu o evreică din Miami. Părul ei ciufulit la un preț exorbitant e ca mierea aurie, chestie care nu deranjează; a-nceput să-și vopsească din primii ani de liceu

părul șaten, pe care, într-un rând, în timp ce el stătea rezemat de tocul ușii și se uita la ea cum se studiază în oglindă, îl numise „de șobolan protestant".

Papsi își pune mâinile la treabă, o pipăie, își agață paltonul în cuier, o conduce în camera de zi întunecoasă.

— Când ai ajuns? Ai venit direct de pe Coasta de Vest? Ai o cursă directă până la Idlewild, sunt zboruri fără escală, nu-i așa?

— Papsi, nu se mai numește de mult Idlewild. Am venit cu avionul acum câteva zile, am avut de rezolvat niște treburi la New York, înainte de-a porni încoace cu mașina. Jersey are un peisaj de-a dreptul mirific, după ce treci de rezervoarele de petrol. Totul e numai verdeață.

— De unde-ai avut mașină, Mim? Ai închiriat-o de la Hertz?

În ochii spălăciți ai bătrânului se aprinde o scânteie, e impresionat până peste poate de îndrăzneala ei, de nonșalanța cu care se descurcă ea în viață.

Mim oftează.

— Mi-a împrumutat-o un tip.

Se așază pe balansoarul cu spătar de trestie împletită și-și lasă picioarele pe perniță la care visa Rabbit în copilărie: visa că e burdușită de dolari care le pot rezolva toate problemele. Visul îi părea atât de real, încât simțise nevoia să-l verifice; se vede și azi cusătura, acolo unde-a tăiat-o. Umplutura era din niște fibre urâte, mai țepene și decât paiele.

Mim își aprinde o țigară. O ține drept în mijlocul gurii, pufăie norișori gemeni de-o parte și de alta, se încruntă la chibritul stins.

Papsi e fermecat de-această manevră, rămâne tablou. Rabbit o întreabă:

— Cum ți se pare mami?

— Arată bine, pentru cineva care-i pe ducă.

— Ți se pare normală?

— Destul de normală. Dacă-i cineva care nu-mi pare normal, apăi, tu ești ăla. Mi-a spus ce isprăvi ai făcut. În ultima vreme.

— Harry a băgat-o pe mânecă în ultimul timp, se-amestecă în discuție și papsi și dă din cap, vrând parcă să contribuie și el cu un firicel de vorbă la această roată de tors, uluitoarea lui

fiică. Fii atentă ce-ți zic, azi, la Verity, i-au dat preavizul de șomaj. M-au păstrat pe mine și-au pus pe liber un om aflat în floarea vârstei. Am văzut anunțul la avizier, dar n-am vrut să fiu eu cel care să-i dea vestea, era căcatu' lor, mi-am zis, las' să i-o dea ei, căcănarii dracu', îți dai și viața pentru ei, iar ei, drept răsplată, îți trag un șut în cur!

Mim închide ochii, o clipă, chipul îi pare fanat, și spune:

— Papsi, ce mult mă bucur să te revăd! Da' nu vrei să urci un pic, să vezi ce mai face mami? Poate trebuie pusă pe tron, am întrebat-o dacă vrea, dar de mine încă se jenează.

Papsi se ridică prompt, îndatoritor; pe urmă încearcă să-ncremenească într-o reverență, propunându-și să mai atenueze stilul ei lipsit de menajamente.

— Voi doi aveți un limbaj cu totul aparte. Pe vremuri, mă minunam împreună cu Mary, îi ziceam, nici c-au mai existat vreodată un frate și-o soră atât de apropiați ca Harry și Miriam. Ceilalți părinți ni se plângeau, știți voi, despre cum se bat copiii lor, noi habar n-aveam despre ce vorbesc ei, nu ni s-a-ntâmplat niciodată. Jur pe Dumnezeul din ceruri că niciodată nu v-am auzit strigând unul la altul. O grămadă de băieței de șase ani, la data când a apărut pe lume Mim, și-ar fi manifestat resentimentele, știți, fiind intrați până atunci pe un făgaș al lor, dar nu și Harry. De la bun început, din prima vară a vieții tale, te-am putut lăsa fără nici o teamă în grija lui, numai cu el în casă, eu plecam cu Mary să vedem un film, pe-atunci mersul la cinema era singurul mod de-a mai uita de mizeriile vieții. – Clipește mărunt, bâjbâie printre firele acestor amintiri, în căutarea celui care să le lege pe toate. – Jur pe Dumnezeu c-am avut parte de noroc, zice el, după care-o lasă ceva mai moale, adăugând: Când te uiți la ce li se poate-ntâmpla unora.

O ia în sus; lacrimile îi scapără când privește becul aprins din capul scărilor, înainte de a-și întoarce privirea spre trepte.

Au avut ei vreodată un limbaj aparte? Rabbit nu și-l amintește, tot ce-și amintește e c-au stat aici împreună, în casa asta, anotimp după anotimp, an după an, în timpul școlii, pornind la plimbare pe Jackson Road în aura sărbătorilor ce veneau una după alta, Halloween, Ziua Recunoștinței, Crăciunul, Sf. Valentin,

Paştele, învăluiţi de mireasma şi senzaţiile campionatelor sportive ce se succedau şi ele, la fotbal american, baschet, baseball şi atletism; îşi mai aduce aminte cum era el plecat de-acasă şi Mim se reducea la un cuvânt în scrisorile maică-sii; apoi, cum s-a întors din armată şi-a găsit-o de-acuma mare, stând la oglindă, gata să se dea la băieţi, dacă nu cumva avusese deja câţiva, decolorându-şi discret părul şi purtând cercei uriaşi; pe urmă, Janice l-a luat de-acasă; apoi amândoi au plecat şi casa s-a golit de tineret; şi-acum, iată-i pe-amândoi din nou aici. Fumul ei de ţigară pare să fie exact ce-i lipseşte camerei, ce i-a lipsit atât amar de vreme, ca s-alunge din casă mirosul de mobilă veche şi de boală. Şade pe scaunul de la pian; se-apleacă în faţă, gata să se dezechilibreze, şi-ntinde mâna spre ea.

— Dă-mi o feştilă.

— Credeam că te-ai lăsat de fumat.

— Cu mulţi ani în urmă. Nu trag în piept decât dacă-i iarbă.

— Îi dai 'nainte cu iarba. Îţi place să-ţi trăieşti viaţa.

Pescuieşte în poşetă, ditamai geanta din petice lucioase, asortată cu pantalonii, şi-i aruncă o ţigară. E mentolată, cu un filtru complicat. Moartea poate fi driblată cu uşurinţă. Acolo unde bisericilor nu le iese figura, un filtru rezolvă totul.

— Nu ştiu, zău, ce-mi place, zice el.

— Aşa s-ar zice. Mami a vorbit cu mine un ceas întreg. La halul în care-i acum, asta înseamnă o grămadă de pălăvrăgeală.

— Cum ţi se pare mami în clipa asta? Acum, că ai viziunea de ansamblu a lucrurilor.

— A fost o femeie formidabilă. Păcat că n-a putut să se afirme.

— Ei bine, la capitolul ăsta, stai mai bine decât ea?

— Măcar mă amăgesc mai puţin.

— Nu ştiu, mie-mi pare c-arăţi de-a dreptul fantastic.

— Mulţumesc.

— Ce-a mai zis mami?

— Nimic necunoscut ţie, în afară de faptul că Janice o sună întruna.

— Ştiam. A sunat de câteva ori de duminică-ncoace, dar nu suport să discut cu ea.

— De ce nu?

— E prea dusă cu sorcova. Vorbește aiurea. Zice c-o să bage acțiune de divorț, dar bate pasul pe loc, m-amenință c-o să mă dea-n judecată fiindcă i-am ars casa și-i spun că mi-am ars doar jumătatea mea. Pe urmă, zice c-o să vină să-l ia pe Nelson, dar nici vorbă s-apară, deși să fiu al dracu' dacă nu vreau să vină odată.

— Ce-nseamnă pentru tine că-i dusă cu sorcova?

— Cred că-i lipsește o doagă. Probabil că bea de stinge.

Mim se-ntoarce în profil, ca să-și stingă țigara în farfurioara folosită pe post de scrumieră.

— Înseamnă că vrea să se-ntoarcă.

Rabbit își dă seama, plin de mândrie, că Mim le are în materie de viață. În orice direcție ai apuca-o, Mim a trecut deja pe-acolo. Direcția pe care încă n-a apucat s-o ia e cea care-l include pe Nelson și ghiontul drăgălaș, fierbinte, al interliniei care se formează lângă mâna ta stângă. Astea, însă, sunt niște cărări învechite, pe care lumea nu le mai bate în ziua de azi. Mim îi repetă ideea:

— Te vrea înapoi.

— Lumea-mi tot zice chestia asta, spune Rabbit, dar nu bag de seamă c-ar exista vreun astfel de indiciu. Dacă vrea, știe de unde să mă ia.

Mim se-așază picior peste picior, își îndreaptă dungile și-și mai aprinde o țigară.

— A căzut în cursă. Dragostea pentru individul ăsta e mișcarea ei cea mai grozavă, e primul pas pe care-l face de când a-necat bebelușul. Hai să privim adevărul în față, Harry. Voi, ăștia de la coada vacii, mai credeți în fantome. Înainte de-a v-o pune, trebuie să vă puneți bine cu Gerilă sau cum i-oți fi zicând. Ca să se pună bine cu sine, după ce-a călcat strâmb, trebuie să facă din țânțar armăsar. Chiar așa. Ții minte borcanele alea cu bomboane de la magazinul Spottsie, din copilăria noastră, când ți-ai băgat mâna într-unul, să-nșfaci o bomboană, și pe urmă n-ai mai putut scoate pumnul? La fel și Janice, dacă încearcă să-și desfacă pumnul ca să-și poată scoate mâna, rămâne fără nici o bomboană. Vrea să și-o scoată, dar vrea și bomboana.

— N-o vreau înapoi cât timp încă e îndrăgostită de unsurosul ăla.

— Dar așa trebuie s-o accepți.

— Javra dracu', are tupeul, după ce că toată ziua stă încliftat la patru ace și, pesemne, câștigă de trei ori mai mult ca mine din simplul fapt că-i fraierește pe oameni, mai are și tupeul să facă pe pacifistul! Eram într-o seară cu toții la restaurant și ne încontram pe tema Vietnamului, iar ei doi își frecau curul unul de celălalt. De fapt, ție ți-ar plăcea de el, e genul tău. Un gangster.

Mim îl măsoară din priviri plină de răbdare, ca pe-un potențial client agățat într-un bar.

— De când ai devenit așa mare apologet al războiului? îl întreabă ea. Din câte-mi amintesc, ai dat pe-afară de bucurie când ai scăpat de chestiunea aia coreeană, știi tu.

— Nu iubesc războaiele, în general, ci doar războiul *ăsta*. Fiindcă nu-l iubește nimeni. Nu-l înțelege nimeni altcineva.

— Explică-mi care-i treaba, Harry.

— Este... e un fel de fentă prin care se urmărește dezechilibrarea adversarului. La cum e clădită lumea în ziua de azi, așa trebuie să procedezi din când în când, ca să-ți păstrezi intacte opțiunile, să lași un pic de spațiu în jurul tău – și gesticulează cu brațele, ca să-i arate lui Mim cum e cu conceptul lui crucial, spațiul. Altminteri, ajunge să-ți citească fiecare mișcare și ești terminat.

— Ești sigur că există acest „adversar"? îl întreabă Mim.

— Da' bine-nțeles că-s sigur. Adversarul e doctorul care, când te salută, îți strânge mâna până te doare. *Știu eu cum devine treaba.* Cu această strângere de mână începe nebunia.

— Nu crezi că se prea poate să existe o mulțime de mititei care-ncearcă să obțină nițel mai mult spațiu decât le-o permite sistemul în care trăiesc?

— Ba bine-nțeles că există omuleții ăștia, sunt miliarde – miliarde, milioane, totul îi pare umflat –, dar mai există și uriașul ăsta care-ncearcă să-i bage pe toți într-un sac mare, negru. E sărit de pe fix și la fel tre' să fim și noi. Oleacă.

Ea dă din cap a încuviințare, cu aerul unei doctorițe.

— Se leagă, zice ea. Fii sărit de pe fix, ca să-ți păstrezi libertatea. Viața pe care-ai dus-o în ultimul timp pare destul de sărită de pe fix ca să-ți ajungă o bucată de vreme și de-acu' încolo.

— Cu ce-am greșit? M-am futut cu o Bună Samariteană. Am primit în casă niște orfani. Indiferent că erau negri sau albi, le-am zis: „Poftiți la bord". Indiferent de rasă sau religie, „Poftiți la bord". Hrană gratuită. M-am futut cu Statuia Libertății.

— Și te-ai ales cu o casă arsă din temelii.

— OK. Aici e vorba de alții. E treaba lor, nu a mea. Eu unul am făcut ceea ce-am considerat că-i corect să fac.

Simte nevoia să-i povestească totul, ar vrea ca limba să țină pasul cu dragostea lui pentru soră-sa, aici de față; ar vrea să-i placă de ea, deși simte în ea o densitate rece, semn c-a ajuns la multe concluzii în absența lui. Îi spune:

— Am tras câteva învățături.

— Ceva ce merită știut?

— Am învățat că prefer să fut decât să dau la cioc.

Mim își îndepărtează de pe buza de jos o scamă ca de tutun, deși țigara are filtru.

— Pare o idee sănătoasă, zice ea, deși e destul de neamericană.

— Și citeam cărți. Ne citeam cu glas tare, unul celuilalt.

— Ce fel de cărți?

— Nu știu. Despre sclavi. Un fel de cărți de istorie.

Mim se umflă de râs în costumul ei dungat.

— Te-ai întors la școală, spune ea. Ce drăguț!

La școală avea note mai mari decât el, chiar și după ce-a început să și-o pună cu băieții: note de nouă și zece, nu opt și nouă, ca el. Pe vremea aia, mami îi spunea că fetele trebuie să fie mai isteațe decât băieții, ca să fie chit.

— Și ce-ai învățat din cărțile alea? îl întreabă ea.

— Am învățat – începe el și privirea îi poposește asupra unui ungher, fiindcă vrea să se facă bine înțeles: zărește o pânză de păianjen ce flutură într-un vânticel din tavan, pe care el unul nu-l simte – că nu trăim într-o țară perfectă.

Își dă seama, chiar în timp ce rostește aceste cuvinte, că nu crede ce spune, după cum nu crede, în adâncul sufletului său,

c-o să moară într-o bună zi. S-a săturat să tot dea socoteală pentru faptele lui.

— Apropo de perfecțiune, o cotește el, cum îți mai merge *ție*?

— *Ça va.* În franceză, asta-nseamnă că merge. *Va bene.*

— Te-ntreține careva sau în fiecare noapte apare altul?

Ea se uită la el și rămâne pe gânduri. Sub masca de rimel apare străfulgerarea furiei stârnite instinctiv. Pe urmă respiră adânc și se relaxează, părând să conchidă: Ei bine, e frate-miu.

— Nici, nici. Am o profesie, Harry. Ofer anumite servicii. Nu-ți pot da amănunte despre asta. Nu-s oameni răi. Au reguli stricte. Nu-s niște reguli foarte interesante, nimic de genul: Bagă-ți mâna-n foc și înalță-te la ceruri. Mai curând, sunt reguli de genul: Urcă pe bicicleta ergometrică a doua zi. Bărbații cred în mușchii abdominali plați și în exercițiile fizice care-i fac să asude. Nu le place să care prea multe fluide la purtător. Ai putea zice că-s niște puritani. Gangsterii-s puritani. Sunt duri, cu vederi înguste, pentru că altfel nu pot supraviețui în afara legii. O altă regulă a lor zice: Plătește tot ce capeți, fiindcă sub tot ce-i gratis se-ascunde un șarpe cu clopoței. Există reguli de supraviețuire, reguli concepute pentru viața în deșert. Da, așa-i, în deșert. Ia aminte, Harry. O s-ajungă și pe Coasta de Est.

— A și ajuns. Ar trebui să vezi ce s-a ales de centrul Brewerului; s-a transformat în parcele de parcări.

— Dar chestiile care cresc aici măcar sunt comestibile, iar soarele încă e oarecum prietenos. La noi, acolo, lumea îl urăște. Trăim sub pământ. Toate hotelurile sunt sub pământ, cu câteva ferestre vopsite în albastru. Cel mai bine ne simțim noaptea, pe la trei, când intră purcoaiele de bănet la masa unde se joacă zaruri. Vezi numai figuri de bogătani, Harry. Figuri impenetrabile, inexpresive ca jetoanele. Curg miile de parai când într-o parte, când în cealaltă, dar nici urmă de expresie. Știi ce-mi sare-n ochi aici, acasă, când mă uit la figurile oamenilor? Faptul că-s atât de plăcute ochiului. Doamne, ce plăcute sunt! *Tu*-mi pari atât de plăcut, Harry. Ești plăcut ochiului, cu alura ta încă sportivă, iar papsi e plăcut așa, adus de spate. Dacă n-o aducem pe Janice înapoi, să-ți fie reazem, ai s-ajungi și tu cu spinarea încovoiată. Dacă stau să mă gândesc, Janice nu-i plăcută ochiului.

E dură ca nuca. De-asta nu mi-a plăcut niciodată. Pun pariu că acum mi-ar plăcea. Ar trebui să mă-ntâlnesc cu ea.

— Desigur. Du-te. Puteți să faceți un schimb de experiență. Poate-i faci rost de-o slujbă pe Coasta de Vest. E cam bătrâioară, dar face minuni cu limba.

— Văd că nu ți-a trecut.

— Doar ți-am spus, nimeni nu-i perfect. Cu tine cum stau lucrurile? Ai vreo specializare sau te mulțumești cu ce pică?

Mim se ridică în capul oaselor.

— Chiar ți-a sfâșiat inima, nu-i așa?

Apoi se lasă pe spate. Îl privește lung, cu atenție. Poate că nu se-aștepta să descopere în el atâtea resurse de energie ostilă. Camera de zi e întunecoasă, deși zgomotele ce răzbat de-afară până la ei le sugerează că prichindeii încă se joacă la lumina soarelui.

— Toți sunteți plăcuți ochiului, îngână ea pe-un ton amăgitor, ca limacșii de sub frunzele scuturate. Acolo, Harry, nu există deloc frunze. Acolo oamenii lasă să le crească o coajă din asta, maronie.

Își trage-n sus bluza cu dungi subțiri, lăsând să i se vadă abdomenul bronzat. Harry se-ntreabă dacă n-are cumva și fofoloanca decolorată, galbenă ca mierea, să i se-asorteze cu părul din cap.

— Nu vezi niciodată lumea la soare, și totuși toți sunt bronzați, toți au mușchii abdominali plați. Au un singur cusur, sunt moi pe dinăuntru. Sunt aidoma ciocolatelor care ne îngrețoșau, alea cu cremă, ții minte cum pescuiam din cutia pe care ne-o dădeau de Crăciun la cinema numai ciocolatele pătrate și caramelele ambalate-n celofan? Celelalte ne scârbeau, știi tu, alea rotunde, maro-nchis pe dinafară, cu miezul ca de ou clocit. Așa-s însă și oamenii. E jenant pentru toată lumea, dar au nevoie să fie mulși. Bărbații trebuie drenați. Ca niște smârcuri. La fel și femeile. M-ai întrebat care-i specialitatea mea, ei bine, asta e, mulg oamenii. Îi las să-și verse pe mine măduva. Se poate întâmpla să fie și-o treabă murdară, însă, de regulă, e o afacere curată. M-am dus acolo cu visul de-a ajunge actriță și, într-un fel, asta am și ajuns, doar că lucrez cu câte-un singur

spectator o dată. Într-un fel, provocarea e mai mare așa. Asta e. Mai povestește-mi despre viața ta.

— Am fost bona unei mașinării, dar acum au scos din uz linotipul. I-am fost bonă lui Janice, dar mi-a tras-o și-a întins-o de-acasă.

— O aducem înapoi.

— Nu-ți bate capul cu asta. Pe urmă, i-am fost bonă lui Nelson, care mă urăște fiindcă n-am salvat-o pe Jill de la moarte.

— S-a condamnat singură. Apropo, exact asta-mi place la puștimea din ziua de azi: încearcă să-și suprime treaba asta, chiar dacă, pe chestia asta, ajung să se suprime pe ei înșiși.

— Ce să-și suprime?

— Sentimentalismul. Sex, dragoste; eu, al meu. Vor să termine cu chestiile astea. Crede-mă, n-am nici un partener sub treizeci de ani. Se fac varză cu tot felul de droguri. Vor să se purifice de tot. Ca... ah, da, gândacii de bucătărie. Așa trebuie să procedezi în deșert. Să fii un gândac de bucătărie. Pentru tine, de-acum e prea târziu. Și pentru mine-i nițel cam târziu, dar puștimea de azi se scoate, pe ei n-o să-i omoare treaba asta. O să trăiască hrănindu-se cu otravă.

Se ridică-n picioare; Harry o urmează. Deși a fost mereu o fată înaltă, iar acum pare și mai masivă, cu feminitatea și fardurile ei, fruntea ei îi vine doar până la bărbie. O sărută pe frunte. Ea își întoarce fața-n sus, cu pleoapele albastru-clisos coborâte, cerând încă un sărut. Gura molcuță a lui papsi sub nasul dăltuit al lui mami.

— Ești o muiere poznașă, îi spune el, bătând-o încetișor pe obrazul uscat.

E ca un plic parfumat. Zâmbetul mijit pe chipul ei îl face să surâdă. E leită el, cu componentele bine amestecate.

Ea îl îmbrățișează dintr-o parte, bătându-i ușurel colacul de grăsime de pe talie.

— Mă descurc binișor, îi mărturisește Mim. Nu-s o figură care ia ochii, ca Rabbit Angstrom, dar, în felul meu discret, mă descurc binișor.

Îl strânge și mai tare și, împreună, se apropie de scară, cu gând să urce la etaj și să-și consoleze părinții.

A doua zi, joi, când papsi și Harry se-ntorc de la muncă, o găsesc pe Mim în compania lui mami și-a lui Nelson, la parter, la masa din bucătărie. Beau ceai și râd în hohote.

— Tati, îi zice Nelson, adresându-i-se pentru prima oară de duminică dimineață încoace, când a vorbit neîntrebat, știai că mătușa Mim a lucrat cândva la Disneyland? Joacă-i-l pe Abraham Lincoln, te rog, mai fă o dată!

Mim se scoală de la masă. Azi poartă o rochie împletită, scurtă, cenușie; are un dres negru, care-i face picioarele să pară subțiri și cu genunchii un pic în x, exact ca-n copilărie. Face câțiva pași împleticiți, ca spre-o tribună, scoate o coală imaginară dintr-un buzunar închipuit de la piept, o ține tremurând în dreptul locului unde i s-ar focaliza privirea, dac-ar vedea. Glasul îi iese din gâtlej cu un fâșâit ca de bandă de magnetofon:

— A-cuuum uooopt-zeci și șaaaap-te de aaani...

Nelson mai are puțin și cade de pe scaun de râs, dar ochii lui ageri fixează o fracțiune de secundă și chipul lui taică-su, să vadă ce reacție are acesta. Rabbit izbucnește-n râs, papsi scoate și el un mârâit admirativ, până și pojghița năucă, prostească, așternută pe chipul lui mami devine intenționat haioasă, amuzată. Râsul ei îi amintește lui Rabbit de râsul unui copil care nu râde fiindcă s-a prins de poantă, ci doar ca să țină pasul cu ceilalți și să fie și el un omuleț între ei. Pentru ca hohotele de râs să se-ntețească și mai și, Mim scoate încă două ceșcuțe și farfurioare; căzută în transa spasmodică a unei păpuși Disney în mărime naturală, se bălăbăne, dă din cap, așază o ceșcuță nu pe farfurioară, ci pe capul lui Nelson, ca să-și continue gagul, toarnă apă fierbinte nu în ceașca de ceai, ci pe masă; apa se prelinge aburind spre cotul lui mami.

— Încetează, ai s-o opărești! zice Rabbit și, când o apucă pe Mim, rămâne uluit de tonusul cărnii ei, care zici că s-a transformat în plastic pentru acest moment vesel, nu mai e carnea ei, ia orice formă-i dai, răsucind-o în fel și chip.

Înspăimântat, o scutură un pic și ea redevine umană, sora lui practică, șterge masa, își mișcă fundul, foșnind de la masă până la aragaz, are grijă de ei toți.

— La ce fel de treabă te-a pus Disney? o întreabă papsi.

— Purtam o uniformă colonială cam sumară și-i conduceam pe vizitatori printr-o copie a lui Mt. Vernon[1].

Face o reverență și, împreunându-și mâinile într-un gest artificial, arată spre vechiul aragaz, cu grătarul lui acoperit de-o crustă de slin și gemulețul de mică din ușa cuptorului crăpat.

— Pă-rin-te-le Ță-rii noastre, le explică ea pe un ton plăcut, limpede ca cristalul, de-a dreptul idiot, n-a fost de-fel pă-rin-te.

— Mim, te-ai întâlnit vreodată cu Disney în persoană? o întreabă papsi.

Mim își continuă numărul.

— Pa-tul lui con-ju-gal, care se află aici, dinaintea noastră, are o lă-ți-me de un me-tru șai-zeci și o lun-gi-me de doi metri și doi-spre-ze-ce cen-ti-me-tri, e un pat de u-ri-aș pent-tru a-ce-le vre-muri, în ca-re ma-jo-ri-ta-tea gen-tle-me-ni-lor nu erau mai înalți decât tigaia cu cărbuni. Iată – zice ea, apucând un plici agățat pe peretele răhățit de muște –, aici aveți o ti-ga-ie cu căr-buni.

— După mine, își zice papsi mai mult sieși, neprimind un răspuns la-ntrebarea de mai devreme, Disney a contribuit mai mult decât FDR la faptul că țara asta n-a ajuns să fie condusă de bolșevici în timpul crizei economice.

— Gă-u-re-le-le, explică Mim înălțând pliciul, sunt con-ce-pu-te ast-fel în-cât să la-se căl-du-ra să trea-că prin e-le, pentru ca pă-rin-te-le ță-rii noas-tre să nu ră-ceas-că a-tunci când se co-coa-ță în pat cu scum-pa lui Martha. Ia-t-o a-ici – și-arată cu amândouă mâinile spre calendarul de perete primit cadou de la Tipografia Verity, care la luna octombrie are o poză înfățișând un felinar confecționat dintr-un dovleac – pe Mar-tha.

Nelson continuă să se tăvălească de râs, însă e timpul s-o lase mai moale și Mim asta și face. Îl pupă într-o doară pe papsi pe frunte și-l întreabă:

— Ce mai face azi Prințul Fonturilor? Mai ții minte, tati? Cândva credeam că fontul e locul unde se află Turnul înclinat[2].

---

1 Reședința lui George Wahington.

2 Cuvântul englezesc pentru *font* este „pica", de aici confuzia copilului de altădată între Pisa și Pica.

— Undeva la nord de Brewer, îi spune Nelson, nu mai știu exact unde, se află Turnul din Pizza.

Băiatul așteaptă să vadă dacă poanta are haz și, deși adulții râd de complezență, își spune că n-a fost deloc hazlie și tace. Privirea îi redevine precaută.

— Pot să plec?

— Unde te duci? îl ia Rabbit la întrebări.

— În camera mea.

— Aia-i camera lui Mim. Când ai de gând să i-o cedezi?

— Oricând.

— De ce n-o tai și tu pe-afară? Bate mingea aia de fotbal, fă ceva constructiv, ce Dumnezeu! Scoate-ți din cap autocompătimirea.

— Lasă-l. În pace, icnește mami.

— Nelson, când îmi arăți și mie celebra ta motoretă? se amestecă și Mim.

— Nu-i prea grozavă, se strică mereu.

O studiază pe posibila lui parteneră de joacă.

— Nu poți să mergi cu ea așa cum ești îmbrăcată acum.

— În Vest, răspunde ea, toată lumea merge cu motocicleta în țoale împletite.

— Ai mers vreodată cu motocicleta?

— Tot timpul, Nelson. Am fost șefa unei bande de Îngeri ai Iadului[1]. Dăm o tură și ne uităm la țoacla ta după cină.

— Nu-i țoacla copilului, e-a altcuiva, o previne Rabbit.

— După cină o să fie întuneric, îi spune și Nelson.

— Ador întunericul, răspunde ea.

Recăpătându-și încrederea în sine, urcă tropăind pe scări, fără să-i acorde vreo atenție lui taică-su. Rabbit e gelos. În toți acești ani scurși de la terminarea școlii, Mim a învățat ceva ce el n-a reușit: să se facă ascultată.

Cu mâini tremurânde, mami duce la gură ceașca de ceai, soarbe un pic, apoi o pune la loc. E mândră de ceva anume; își dă seama de asta din felul cum stă la masă, dreaptă, cu mușchii

1 Hell's Angels, una dintre cele patru mari bande rivale de pasionați ai motociclismului.

cefei întinși. Are părul bine periat. Bine periat și aproape strălucitor.

— Mim a fost azi în vizită, îl anunță ea.

— La cine? o întreabă Rabbit.

— La Janice, îi răspunde Mim. La Springer Motors.

— Aha, face Rabbit și se trage mai în spate, hârjâind picioarele scaunului de podea. Ce-a avut de zis tăntăloaica?

— Nimic. N-am găsit-o acolo.

— Unde era?

— Mi-a zis că-i plecată să se-ntâlnească c-un avocat.

— Cine-a zis asta, bătrânu' Springer?

Simte cum i se strecoară frica în stomac și-l roade mărunt. Legea. Plicul alb, lung. Și totuși, îi place ideea că Mim a fost acolo și s-a postat, într-una din costumațiile ei, în fața reclamei la Toyota, ca un cuțit bine ascuțit înfipt în inima imperiului Springer. Mim, arma lor secretă.

— Nu, vine răspunsul ei, nu bătrânul Springer, ci Stavros.

— Deci te-ai văzut cu Charlie? Hm... Cum arată? Stors?

— M-a invitat să luăm prânzul în oraș.

— Unde?

— Nu știu, într-un local grecesc din cartierul negrilor.

Pe Rabbit îl pufnește râsul. Cu-atâția morți și muribunzi în jurul lui, simte nevoia de-o descătușare.

— Stai să vezi când i-o povesti asta și ei!

— Mă-ndoiesc c-o să-i povestească.

Papsi se prinde greu despre ce-i vorba.

— Despre cine discutăm, Mim? Despre șmecherașul ăla care-a aburit-o pe Janice?

Chipul lui mami exprimă nedumerire; ochii i se bulbucă de parc-ar sugruma-o cineva, în timp ce gura ei dă lupte grele ca să exprime un gând ghiduș. Amuțesc cu toții, în acest moment plin de suspans.

— Iubitul ei, bâiguie ea.

Rabbit simte cum îl săgetează o senzație de greață.

Papsi își dă cu părerea:

— Ei bine, de când a început balamucul ăsta, m-am ținut deoparte, să nu crezi, Harry, că nu m-am simțit ispitit să mă

amestec în povestea asta, dar mi-am văzut de treabă; după socoteala mea, iubitul cuiva este o persoană care te iubește la bine și la rău, însă, din câte-am auzit eu, individul ăsta uns cu toate alifiile nu-i decât un vânător de zambilici. De zambilici și de-o înrudire cu numele de Springer. Iartă-mă că vorbesc așa.

— Eu cred... bolborosește mami cu fața încă radioasă, că-i drăguț. Să știm că Janice are.

— O zambilică, îi completează Mim fraza, în cele din urmă.

Iar lui Rabbit i se pare urât faptul că ceilalți doi, papsi și Mim, o pervertesc pe mami acum, când e cu un picior în groapă. O întreabă pe Mim pe un ton glacial:

— Despre ce-ai discutat cu Chas?

— A, tot felul de chestii, îi spune Mim, coborându-și șoldul de pe masa de bucătărie pe care stătuse cocoțată ca pe-un scaun de bar. Știai că suferă de reumatism cardiac? Poate să dea colțul în orice clipă.

— Slabe speranțe, zice Rabbit.

— Genul ăsta de șulfă, spune papsi, împingându-și proteza la loc, apucă să trăiască și-o sută de ani, în timp ce-i ducem la groapă pe toți americanii cumsecade, cu bun-simț. Nu mă-ntreba de ce stau lucrurile așa, Dumnezeu știe mai bine.

— Mie mi s-a părut un tip simpatic, zice Mim. Și de-a dreptul inteligent. Și vorbea cu *mult* mai frumos despre voi decât vorbiți voi despre el. Îl preocupă foarte mult soarta lui Janice, el e, probabil, prima persoană care i-a acordat o atenție specială, ca *om*, în ultimii treizeci de ani. Vede foarte multe lucruri frumoase la ea.

— Pentru asta îți trebuie microscop, parează Rabbit.

— Cât despre *tine*, i-o întoarce Mim, i se pare că ești cel mai mare ciudat pe care l-a întâlnit vreodată. Nu pricepe cum de nu te duci s-o iei pe Janice, dacă îți dorești cu adevărat să se întoarcă la tine.

Rabbit dă din umeri.

— Oi fi prea mândru sau prea leneș. Nu-mi place să recurg la forță. Nu-mi plac sporturile violente.

— I-am povestit ce frate blajin erai.

— După mintea lui, nici unei muște nu i-ar fi făcut rău, mă-ngrijora de-a dreptul, spune papsi. Era ca și cum am fi avut, fără să știm, o fetiță. Nu-i așa, mamă?

— Nici vorbă, izbucnește mami. Era băiat în toată regula.

— Charlie mi-a zis că, în cazul ăsta... continuă Mim.

— Îi mai spui și „Charlie"! o întrerupe Rabbit.

— „În cazul ăsta", mi-a zis el, „de ce-i pro război?"

— Futu-i! ripostează Rabbit, simțindu-se mai vlăguit și mai nerăbdător decât crezuse. Orice om cu un pic de bun-simț e-n favoarea acestui război blestemat. Ăilalți vor să se bată, iar noi *n-avem încotro*, trebuie să ne batem. Avem vreo alternativă? Care-i aia?

Mim încearcă să domolească furia crescândă a fratelui ei.

— El are o teorie, zice ea, cum că te bucuri de orice nenorocire care-ți asigură libertatea. Te-ai bucurat și când te-a părăsit Janice, te-ai bucurat și când ți-a ars casa.

— Și-o să mă bucur și mai mult când n-ai să te mai vezi cu viermele-ăsta jegos.

Mim îl pironește cu privirea ei care-a pus la punct o mie de bărbați.

— Ai nimerit-o. E genul meu.

— Exact, e-un gangster. Nici nu-i de mirare că te-ai dus acolo, să cauți morga cu lumânarea. Știi unde sfârșesc fufele petrecărețe de teapa ta? În rapoartele medicilor legiști, când iei un pumn de somnifere după ce nu te mai caută nimeni la telefon, după ce gangsterii își găsesc prospături fără obraji puhavi. Ai dat-o-n bară, surioară, și nici toți Stavroșii din lume nu te mai pot scoate la liman. Ei te-au rostuit acolo unde ești.

— *Maaa*-mi! strigă Mim, dintr-un mai vechi reflex, cerând ajutorul invalidei firave ce-și bălăngăne capul spre tăblia mesei. Spune-i lui Harry să *termine*.

Iar Rabbit își aduce aminte că-i un mit faptul că nu se ciondăneau; ba chiar de nenumărate ori.

Când se-ntorc de la lucru a doua zi, ultima zi de serviciu a lui Harry, nu mai găsesc Toronado-ul cu număr de New York în fața casei. Mim apare o oră mai târziu, după ce Rabbit a băgat

cotletele la cuptor; când o-ntreabă pe unde-a umblat, ea își azvârle poșeta uriașă, dungată, pe canapea și-i răspunde:

— Prin împrejurimi. Am revăzut locurile copilăriei. Centrul arată de-a dreptul deprimant, nu-i așa? Peste tot, numai parcări acoperite cu bitum și negri cu păr explodat. Și magazine de linoleum. Și totuși, am făcut o faptă bună. M-am oprit la magazinul din vale, de pe Weiser, ăla care vinde ziare de stânga, și-am cumpărat juma de chil de arahide. Mă crezi sau nu, Brewer e singurul loc din lume unde se mai găsesc arahide-n coajă ca lumea. Încă-s calde.

Îi aruncă punga, o pasă la nimereală; el o prinde din zbor și, în timp ce stau la povești în camera de zi, începe să cojească alunele. Cojile le pune într-un ghiveci de flori.

— Vas'zică așa, zice el. Te-ai mai întâlnit cu Stavros?

— Mi-ai spus să nu mă mai întâlnesc cu el.

— Mare brânză, ce-ți spun eu. Cum s-a purtat? S-a mai văicărit de inimă?

— M-a impresionat numai prin felul lui de-a fi.

— Văleu, văleleu! M-ați mai disecat un pic?

— A, nu, am fost egoiști și-am discutat de-ale noastre. A citit în mine ca-ntr-o carte deschisă. Ajunsesem cam la jumătatea primului pahar când, numai ce mă măsoară de sus până jos prin lentilele lui fumurii și mă-ntreabă: „Ți-o dai în miriște, ai?" Dă-mi și mie-o alună.

Îi aruncă un pumn de arahide, care-o împroașcă în piept. Poartă o rochiță unduitoare, care se încheie-n față, al cărei model imită pielea de șopârlă. Când își pune picioarele pe perniță, lui Rabbit i se-arată totul, până-n fundul dresului ei. Are mișcări leneșe și molatice; ochii îi par mai blânzi, deși rimelul îi strălucește de parc-ar fi proaspăt aplicat.

— Asta-i tot ce-ați făcut? o întreabă el. Ați luat prânzul împreună și-atât?

— A-a-atâta tot.

— Ce-ncerci să demonstrezi? Credeam c-ai venit în Est s-o ajuți pe mami.

— S-o ajut să te-ajute pe *tine*. Cum s-o ajut, doar nu-s doctoriță!

— Ei bine, mersi de-aşa ajutor, c-ai ajuns să te fuţi cu amantul neveste-mii.

Mim râde, cu ochii-n tavan, expunându-i lui Harry curbura ca de potcoavă a bărbiei ei, cu umflătura albă, lucioasă, a venei jugulare. Râsul încetează ca tăiat cu un cuţit. Îşi priveşte lung fratele, cu un aer grav, cu nerușinare.

— Dac-ai avea de ales, cu cine te-ai băga în pat: cu el, cu ea sau cu mine?

— Cu ea. Cu Janice pot oricând, adică-i posibil. Dar cu tine – niciodată.

— Ştiu, îi dă Mim dreptate, plină de veselie. Dintre toţi bărbaţii din lume, tu eşti singurul intangibil. Tu şi cu papsi.

— Şi cum mă face chestia asta să par?

Ea-l sfredeleşte cu privirea, în căutarea răspunsului constând într-un singur cuvânt.

— Ridicol.

— Aşa mi-am zis şi eu. Of, Isuse! Chiar i-ai tras-o azi lui Stavros? Sau doar ţii morţiş să mă bagi în boală? Unde v-aţi dus? Nu i-a simţit Janice lipsa la serviciu?

— A, putea să inventeze ceva, cum că-i plecat să facă o vânzare sau ceva de felul ăsta, îi aruncă Mim, de-acum plictisită de discuţie. Sau putea să-i spună să-şi vadă de treaba ei. Europenii aşa procedează.

Se ridică, îşi mângâie nasturii rochiei ei ce imită pielea de şopârlă, să se asigure că sunt încheiaţi.

— Hai s-o vedem pe mami, adaugă ea. Nu te mai agita atâta. Cu ani în urmă, mi-am făcut o regulă din a nu mi-o pune cu un tip de mai mult de trei ori. Doar dacă nu pică ceva la toată afacerea.

În seara aceleiaşi zile, Mim îi pune să se-mbrace elegant şi-i scoate la cină, la bufetul olandez din nordul oraşului, situat pe drumul spre parcul cu terenuri sportive. Deşi i se bălăbăne capul şi are oarece probleme când taie crusta ştrudelului cu mere, mami se descurcă destul de bine şi pare fericită: cum se face că lui şi lui papsi nu le-a trecut niciodată prin minte s-o scoată în lume? E furios pe propria prostie şi acasă, în hol, îi

spune lui Mim, înainte de-a se duce fiecare la culcare (ea și-a recăpătat camera din copilărie, iar Nelson doarme în camera lui):

— Tu ești micuța Domnișoară Drege-Tot, nu-i așa?

— Da, i-o întoarce ea, iar tu ești marele Domn Încurcă-Lume.

Se-apucă să-și descheie nasturii în fața lui și închide ușa numai după ce-l vede întorcându-se pe călcâie.

Sâmbătă-dimineață îl duce pe Nelson cu Toronado-ul ei la familia Fosnacht; Janice a aranjat cu mami să se ocupe toată ziua de băieți, împreună cu Peggy. Deși drumul din Mt. Judge în West Brewer ține doar douăzeci de minute, Mim lipsește de-acasă toată dimineața și se-ntoarce abia după ora două.

— Cum a fost? o întreabă Rabbit.

— Ce să fie?

— Hai, pe bune! E chiar așa grozav la așternut sau doar peste medie, în raport cu experiența ta? O vreme am crezut c-o fi având vreo problemă, altfel nu s-ar fi agățat cu-atâta disperare de Janice, când are atâtea păsărele proaspete la orizont.

— Poate că Janice are niște talente incredibile.

— Hai să vorbim despre el. Raportat la experiența ta.

Și-i imaginează pe toți bărbații din viața ei sudați într-unul singur, toate fețele, vocile și piepturile lor sudate într-un zid roz, murmurător, tot așa cum, pe vremuri, publicul de la meciurile lui de baschet se transforma în martorul unic, urlător, care era lumea întreagă.

— Raportat la experiența ta vastă.

— De ce nu-ți vezi tu de treaba ta, în loc să-i muști pe alții de fund? îl întreabă Mim.

Când se-ntoarce, în costumul ăla al ei ca de clovn, jumătatea inferioară devine o poartă de dungi orizontale din bumbac.

— N-am nici o treabă, zice el.

— N-ai, fiindcă nu te-ai îngrijit să ai. Toți ceilalți au o viață pe care-ncearcă să și-o-ngrădească cu niște reguli. Tu faci doar ce-ți trece prin minte și, când te trezești c-a bubuit totul sau s-a dus de râpă, rămâi bosumflat.

— Doamne sfinte, se apără el, am fost la muncă zi de zi, timp de zece ani!

Mim nu-i acceptă scuza.

— Ai fost c-ai vrut. Era lucrul cel mai ușor de făcut.

— Știi ce, începi să-mi amintești de Janice.

Mim se întoarce din nou; poarta se cască.

— Charlie mi-a spus că Janice e fantastică. O femeie cu-adevărat pasională.

Duminică, Mim stă toată ziua acasă. Ies la plimbare cu vechiul Chevy al lui papsi, se duc la cariera unde-și făceau veacul pe vremuri. Câmpiile cândva ninse cu margarete și apoi presărate cu galbenul splinuțelor s-au transformat în terenuri de construcții; din carieră n-a mai rămas decât uriașa gaură cenușie săpată-n pământ. Turnul ce le-amintea de castelul vrăjitorului din Oz, cu șoproanele și ascunzătorile lui, unde se fabrica odinioară ciment, a dispărut, iar peștera în care se-nghesuiau copiii și se umpleau de spaimă e acum sigilată cu mormane de noroi și foi ruginite de tablă ondulată.

— Pagubă-n ciuperci, hotărăște mami. Chestii sinistre. Se-ntâmplau aici. Bărbați cu băieți.

Mănâncă la bufetul de aluminiu de pe Warren Street, unde li se oferă priveliștea viaductului, iar masa e mai puțin reușită decât cea de data trecută. Mami refuză să mănânce.

— Nu mi-e foame, zice ea, însă Rabbit și Mim cred că recurge la pretextul ăsta din cauza separeurilor înghesuite și a luminii din local, de teamă să n-o vadă lumea bâjbâind.

Se duc să vadă un film. Pagina de filme din *Vat* face reclamă la *I Am Curious Yellow*, *Midnight Cowboy*, *Depraved* cuplat cu *The Circus* (Fetele Niciodată N-au Mai Jucat Un Asemenea Joc!), un film porno suedez, intitulat *Yes*, și, în fine, *Funny Girl*. Acesta din urmă sună la fel de porno, dar e un film cu Barbra Streisand, unul muzical. Reușesc să întârzie la spectacolul de la șase și jumătate. Mami adoarme, iar papsi se ridică și se duce în spatele sălii, discută cu o plasatoare, scâncind asurzitor, până când unul dintre spectatorii împrăștiați în sală îl pune la punct cu un: „Șșșșt!" La ieșire, după ce s-au aprins luminile, un trio de derbedei se uită la Mim cu priviri atât de pline de-nțeles, încât Rabbit le face un gest obscen cu degetul mijlociu. Mami clipește des, ajunsă pe stradă, și comentează:

— A fost drăguț. De fapt, Fanny a fost. Foarte urâtă. Dar foarte stilată. Și-un gangster. Ea a știut tot timpul că Nick Arnstein e gangster. Toată lumea. Știa.

— Bravo ei, spune Mim.

— Nu gangsterii duc de râpă țara asta, zice papsi. Dacă vreți să știți cine, aflați că nu ei, ci industriașii. Averile monstruoase. Alde Mellon și Du Pont, ăștia-s pungașii pe care-ar trebui să-i băgăm la zdup.

— Nu deveni radical, papsi, îl domolește Rabbit.

— Nu-s deloc radical, îl asigură bătrânul. Ca să fii radical, trebuie să fii bogat.

Lunea, o zi cu cer noros, e prima zi de șomaj a lui Harry. La șapte dimineața e treaz, însă papsi pleacă la lucru de unul singur. Nelson se duce cu el; continuă să meargă la școală în West Brewer și schimbă autobuzul când ajunge pe Weiser. Mim pleacă de-acasă pe la unsprezece, fără să-i spună încotro. Rabbit studiază atent anunțurile cu oferte de serviciu din ziarul *Standard*. Se caută contabili. Cursanți în domeniul administrativ. Ucenic de vopsitor-șprițuitor. Mecanic auto. Barman. Lumea e plină de slujbe, până și-n plină criză economică nixoniană. Citește pe sărite secțiunile cu agenți de asigurări și programatori de recalificare, sare la secțiunea vânzători, după care trece la pagina de divertisment. Dat dracu' *Apartamentul 3-G* ăsta: se simte ca și cum ar trăi de ani de zile cu fetele-alea, oare când o să le vadă odată dezbrăcate? Desenatorul îl ațâță întruna ba cu niște umeri goi, ba cu picioare dezgolite, aduse-n prim-plan, cu zona inghinală aproape de marginea desenului, ba cu bretelele de la sutien aproape plesnind. Își face un calcul: după salariul pe două luni încasat de la Verity, beneficiază de treizeci și șapte de săptămâni de ajutor social, iar apoi se poate descurca și cu pensia lui papsi. E ca și cum ai muri: totuși, nu te lasă să te prăbușești, te țin pe picioare cu transfuzii la nesfârșit, altminteri s-ar simți prost din cauza ta. Se uită în fugă peste secțiunea cu acțiuni de divorț și nu se găsește citat, apoi urcă să vadă ce face mami.

O găsește stând în pat, în capul oaselor, cu mâinile zăcând cuminți pe cuvertura matlasată, moștenită de la mama ei.

Televizorul e dat încetișor. Mami se uită lung pe fereastră, la arțarii de-afară. S-au scuturat atât de mult, încât lumina de-aici chiar pare puternică. Mirosul acela întristător e azi mai puternic: miasmă de carne stătută, amestecată cu izul mentolat al doctoriilor. Ca s-o cruțe de efortul de-a mai umbla pe coridor, i-au instalat o ploscă lângă radiator. Se lasă greoi lângă ea, pe pat, ca să-i insufle un pic de vioiciune. Ochii ei, împăienjeniți de-o paloare mohorâtă, se cască: gura i se căznește, dar nu produce decât salivă.

— Care-i treaba? o întreabă Harry tare. Cum merge?

— Vise urâte, icnește ea. L-dopa afectează. Sistemul nervos.

— Ca și Parkinsonul.

La asta nu capătă nici un răspuns. Încearcă din nou:

— Ce vești mai ai de la Julia Arndt? Și de la, cum o cheamă, Mamie Kellog? Nu te mai vizitează?

— Am trăit mai mult. Decât s-ar fi așteptat.

— Nu ți-e dor de bârfele lor?

— Cred. Că asta le-a speriat. S-a adeverit totul.

— Povestește-mi un vis de-al tău, face el o nouă încercare.

— Mă scărpinam de râie. Pe tot corpul. Mi-am desprins o bubă și m-am uitat dedesubt. Erau și ploșnițe. La fel ca atunci când întorci o piatră cu josu-n sus.

— Oho, asta chiar că-i de-ajuns să te țină trează! Îți pare bine că-i și Mim cu noi?

— Da.

— A rămas la fel de haioasă, nu?

— Încearcă să fie. Veselă.

— S-ar zice că e-n formă, nu glumă.

— Strop cu strop, zice mami.

— Hm?

— Asta era pe unul. Din canalele pentru copii. Earl lasă televizorul deschis și mă obligă să mă uit. Strop cu strop.

— Aha, zi-i 'nainte.

— Viața-i sirop. Pas cu pas. Viața-i impas.

Rabbit izbucnește-n râs, să-i arate că-i place poanta, făcând patul să se zgâlțâie sub greutatea lui.

— Unde crezi c-am greșit?

— Cine zice. Că-i greșit?

— Mami... Nu tu casă, nu tu nevastă, nu tu slujbă. Ăla micu' mă urăște. Soră-mea îmi zice că-s un caraghios.

— Te maturizezi.

— Mim susține că n-am învățat nici o regulă la viața mea.

— N-ai avut nevoie.

— Hm... Dac-am trăi într-o lume cât de cât decentă, n-am avea nevoie de-atâtea reguli.

La faza asta, ea nu mai are nici un răspuns pregătit. Rabbit se uită pe fereastră. Cândva – în anul ce-a urmat plecării lui, ba chiar și la cinci ani dup-aceea –, strada asta atât de familiară, cu arborii ei înalți, cu coroane stufoase, cu trotuarele pe alocuri denivelate de rădăcini de arțari, cu zidurile ei de gresie și balustradele de fier vopsit, cu casele ei duplex, cu fațadele din cărămidă, a căror tencuială imita piatra cenușie, îi amintea lui Rabbit de farmecul propriei existențe. Aceste suprafețe telurice fuseseră martore la nașterea lui; acest potir îi păstrase sângele; aici se concentrase universul, fiecare sămânță de arțar ce cădea pe pământ făcând tumbe era mai importantă decât toate galaxiile. S-au dus vremurile acelea. Jackson Road pare o stradă ca oricare alta, de oriunde. Există milioane de asemenea străzi americane, cuibul a milioane de vieți, pe care le cern prin sită, fără să le bage de seamă sau să le jelească, lăsându-le să se stingă, străzi ce nu-și jelesc nici măcar propriul declin, ci, dimpotrivă, se strâmbă disprețuitoare la bilele de fier folosite la demolări, etalând aceleași fațade jigărite, dărăpănate, după toate iernile cărora le-au supraviețuit. Oricât de constant ar încerca mami să dialogheze cu acești arțari – cu contururile șerpuitoare, cețoase ale crengilor, la fel de neclintite ca rama ferestrei cu vitralii –, ei nu-i vor schimba destinul nici cu o câtime de secundă; după cum nici privirea ei pierdută, care-a sădit acești copaci înăuntrul ei, n-ar putea împiedica dispariția lor, dacă mâine-ar fi doborâți pentru ca, în sfârșit, să se treacă la lărgirea străzii. Iar năvala luminii proaspete îi va șterge din minte până și amintirea lor. Timpul este elementul în care trăim, nu-i vreun invadator care-a greșit adresa. Ce prost e, i-au trebuit treizeci și șase de ani să-nceapă să se dumirească. Își întoarce capul de la fereastră și zice, așa, ca să se afle-n treabă:

— Întoarcerea lui Mim precis îl bucură pe papsi.

Cât timp el a tăcut, mami a adormit cu capul răsturnat pe pernă, cu nările de-un roșu-sângeriu contrastând cu albul așternutului.

Coboară la parter și-și face un sendviș cu unt de arahide. Își toarnă un pahar cu lapte. Are sentimentul că locuința lor e astfel construită încât, cu pașii lui, ar putea-o zdruncina pe mami și-ar putea-o arunca-n abis. Coboară-n pivniță și-și găsește vechea minge de baschet, ba, minune și mai mare, chiar și pompa cu acul înfipt în valvă. Deși fragile, lucrurile rămân fidele pe termen lung. Panoul de baschet e tot acolo, fixat de peretele garajului, dar inelul a ruginit odată cu trecerea anilor și șuruburile au slăbit, așa că, după primele aruncări în forță, marginea panoului se lasă-n jos. Totuși, continuă să zburde și începe să-și recapete îndemânarea de-altădată. Sus și degajat, sus și degajat. Imaginează-ți-o căzând dincolo de marginea inelului, uită că ai de-a face cu un cerc. E o zi al naibii de cenușie, așa că lumina e de-o uniformitate plăcută. Se visează jucând într-un meci televizat; ciudat, când te uiți la tembelizor, la jucătorii profesioniști, îți dai seama după încordarea musculaturii lor dacă va fi o aruncare reușită. Mim coboară în curte pe ușa din spate, vine spre el pe aleea de ciment. E îmbrăcată într-o jachetă neagră, simplă, cu revere late, pătrățoase, și-o fustă neagră care-i vine până la genunchi. Genul de ținută care i-ar plăcea unei grecoaice. O văduvă clasică.

— E nouă? o întreabă el.

— Mi-am luat-o de la Kroll's. Sunt complet rupți de ce se-ntâmplă pe Coastele de Est și de Vest, dar boarfele lor sobre sunt la juma' de preț.

— Te-ai văzut cu amicul Chas?

Mim își lasă poșeta din mână, își scoate mănușile și-i face semn să-i dea mingea. În liceu, Rabbit îi dădea zece puncte avans, când jucau douășunu. În copilărie, la sport, Mim era agilă și robustă, în ciuda picioarelor ei în x, și-ar fi avut rezultate mai bune dacă n-ar fi cules el deja toți laurii.

— Și cu amica Janice, răspunde ea și-aruncă la coș.

Ratează la mustață. Rabbit îi pasează mingea.

— Dă-o mai lobată, o sfătuiește el. Unde-ai văzut-o pe Jan?

— Ne-a însoțit la restaurant.

— V-ați păruit?

— Nu tocmai. Am băut cu toții Martini și *retsina* și ne-am făcut mangă. E de-a dreptul nostimă, ceea ce-i o noutate, zice Mim, mijindu-și ochii spre coș. Cică vrea să-nchirieze un apartament unde să stea fără Charlie, ca să-l poată primi pe Nelson.

De data asta, mingea lovește interiorul panoului și toate șuruburile slăbite se zgâlțâie, și mai slăbite.

— O să mă lupt pentru el până-n pânzele albe.

— Nu fi așa de-nverșunat. N-o să se-ajungă acolo.

— Vezi să nu! Ce pușca mea, ești micuța Știe-Tot?

— Mai încerc o dată.

Sânii îi tresaltă, împungându-i reverele jachetei, în timp ce-aruncă în sus mingea murdară. S-a pornit o ploaie măruntă. Mingea șterge plasa, adică ar șterge-o, dacă panoul ar avea așa ceva.

— Cum ai putut să i-o pui lui Stavros cu Janice de față?

— Am trimis-o înapoi la taică-su.

El își dorise ca întrebarea să sune brutal, nu să capete un răspuns.

— Biata Janice, spune el. Cum i-o fi plăcând să fie întrecută într-ale preacurviei?

— Ți-am mai spus, nu fi înverșunat. Mâine plec. Treaba asta o știu și Charlie, și Janice.

— Mim! Nu se poate, așa de repede? Cum rămâne cu ei? întreabă el, arătând spre casă.

Privită din spate, casa e înaltă cât un bloc, dar partea asta dosnică e ca vai de ea, o dărăpănătură de șindrilă și smoală complet nepotrivită cu fațada solidă dinspre stradă.

— O să le frângi inima.

— Știu c-o să plec. Viața mea e acolo, nu aici.

— Acolo n-ai nimic, în afară de-o gloată de haidamaci în călduri și riscul de-a te face cu vreo boală venerică.

— Of, noi suntem niște oameni curați. Nu ți-am povestit? Suntem cu toții obsedați de igienă.

— Mda... Mim, povestește-mi altceva. Nu te saturi niciodată de-atâta futai? Vreau să zic – adaugă, vrând să-i arate că-i sincer cu ea, nu mitocan –, m-aș aștepta să te mai și saturi.

Ea-l înțelege și-i răspunde cu sinceritate fraternă.

— La drept vorbind, nu. Nu mă satur. Când eram mică, credeam că te mai și saturi, dar acum, ca femeie, văd că, zău, nu mă satur. Așa suntem făcute. Așa-s făcuți oamenii. Există o legătură. Desigur, mai sunt și momente de oboseală, însă chiar și-atunci se-ntâmplă lucruri drăguțe. Oamenii vor să fie drăguți, n-ai băgat de seamă? Nu vor să fie căcănari și-atâta tot; trebuie să găsești o cale să-i faci să se simtă bine. Trebuie să-i ajuți.

În aer liber, prinși în lasoul rimelului, ochii ei arată mai tineri decât ar avea dreptul.

— Păi, da, bine, îngaimă el; simte nevoia s-o ia de mână, să fie ajutat.

Odinioară, ca frate, se temea să n-o vadă căzând în cariera de piatră, dac-o să-i dea drumul, și-i dăduse drumul și ea chiar căzuse, iar acum îi zice că totu-i în regulă, totu-i făcut să cadă. Mim pufnește-n râs și-și continuă peroraţia:

— N-am fost niciodată așa de sensibilă ca tine. Ții minte că-ți făcea silă mâncarea amestecată, ți-era greață când sosul de mazăre se-atingea de friptură sau mai știu eu ce? Iar atunci când ți-am spus că toată mâncarea trebuie terciuită ca voma, înainte de-a fi înghițită, aproape că n-ai mai mâncat o săptămână.

— Nu mai țin minte. Stavros e grozav, ai?

Mim își ridică mănușile albe din iarbă.

— E drăguț, zice ea, plesnindu-și palma cu mănușile, scrutându-și fratele. Și-n plus... adaugă ea.

— Ce? o descoase Harry, așteptându-se la tot ce poate fi mai rău, la lovitura care nu va mai lăsa nimic în urmă.

— I-am cumpărat lui Nelson o motoretă. Nimeni din casa asta uitată de Dumnezeu nu pare să-și aducă aminte de chestia asta, dar mâine-i ziua lui de naștere. Împlinește treisprezece ani, ce mama naibii! *E adolescent.*

— Nu se poate, Mim! Vrei să moară? La noi, nici nu-i legală treaba asta.

— O să fie livrată vineri, la locuința familiei Fosnacht. Se vor putea plimba amândoi cu ea prin parcare, dar va fi proprietatea lui Nelson. Bietul copil merită și el *ceva*, pentru câte-a îndurat din cauza ta.

— Ești o supermătușă.

— Iar tu ești atât de tântălău, că nici nu-ți dai seama că plouă.

Sprintează prin burnița tot mai întunecoasă, tot cu picioarele-n x și tot agilă, pe alee, prin curtea lor îngustă din spatele casei, și urcă treptele înalte și strâmte ale verandei din spate. Harry strânge mingea-n brațe și-o urmează.

În casa părintească, Rabbit nu numai că revine la obiceiurile de-a mânca sendvișuri cu unt de arahide, de-a bea cacao și de-a trândăvi în pat, după ce se sting zgomotele plecării lui papsi și Nelson; se trezește masturbându-se consecvent. Camera însăși o cere: o odăiță lungă, despre care odinioară-și închipuia că-i un vagon de tren tras prin noapte. Singura ei fereastră dă spre aleea întunecată dintre case. În copilărie, din camera asta se uita la transperantul de la fereastra camerei situate la nici doi metri distanță, în care stătea micuța Carolyn Zim. Alde Zim, ăștia, erau păsări de noapte. În unele seri, Carolyn se ducea la culcare mai târziu decât el, deși el era cu trei ani mai mare, și-atunci se zgâia prin fasciculele înguste de lumină, căutând strălucirea trupului ei dezgolit. Dacă-și lipea fața de geamul înghețat de lângă perna lui, izbutea să vadă destul de greu, pieziș, și camera domnului și-a doamnei Zim, iar într-o seară deslușise o zbatere rozalie care e posibil să fi fost o-mpreunare. Aproape în fiecare dimineață însă, îi auzeau pe soții Zim certându-se la micul dejun, iar mami se întreba cât o să mai reziste căsnicia lor. Asemenea oameni pur și simplu n-aveau cum să se împreuneze. Pe vremea aia, această cameră era ticsită de sportivi, mai ales de jucători de baseball, iar fotografiile lor soseau mai ales pe copertele revistelor școlare, erau acolo Musial și DiMag, Luke Appling și Rudy York. Un timp avusese și o colecție de timbre, o amintire insolită, albumul acela mare, albastru, cu coperți moi, căsuțele de hârtie cerată și plicurile de hârtie cerată, burdușite de grămezi de timbre ștampilate, din Muntenegru și Sierra Leone. Pe-atunci se visa călătorind în toate țările lumii și trimițându-i lui mami câte-o ilustrată din fiecare, cu câte-un timbru. Era îndrăgostit de ideea de-a călători, de-a alerga, de geografie, de jocurile de Parcheesi și

Safari și de toate cele cu o tablă pe care dai cu zarul și-apoi muți; senzația de vagon de tren era atât de vie, încât aproape că și vedea cum tremură și se clatină ritmic lumina gri-gălbuie de deasupra lui. Și totuși, fuga a ajuns o crimă, în jocul la care-a ajuns să se priceapă cel mai bine.

Afișele i-au fost date jos de pe pereți, cât a fost plecat în armată. Urmele lăsate de pioneze au fost acoperite cu vopsea. Laleaua de sticlă jivrată a fost înlocuită de un cerc fluorescent, care bâzâie și pâlpâie. Mami i-a transformat camera într-un fel de depozit de vechituri: o mașină de cusut Singer cu pedală, un teanc de *Reader's Digest* și *Family Circle*, o lampă cu picior, a cărei dulie spartă atârnă ca un cap de găină ce se mai ține într-un tendon, fotografii deprimante, cu păduri englezești și palate italiene, unde el n-a ajuns niciodată, pătuțul pliant de la Sears, pe care-a dormit Nelson la taică-su în cameră cât a fost Mim în vizită. Marți, când a plecat Mim, năucit de norocul ce dăduse peste el, de-a fi proprietarul unei motorete în West Brewer, puștiul s-a mutat înapoi în camera ei, lăsându-l pe Rabbit în seama amintirilor și-a fanteziilor sale. Ori de câte ori se masturbează, trebuie să-și imagineze că și-o pune cu cineva. Pe măsură ce înaintează-n vârstă, oamenii-n carne și oase nu-l mai stimulează-ndeajuns. A-ncercat s-o viseze pe Peggy Fosnacht, căci cu ea a avut de-a face de curând, e bună, tremură ca piftia; dar amintirea ei îi reînvie în memorie faptul că n-a făcut nimic pentru ea, nu i-a dat un telefon, n-are nici un chef să-i dea, i-a lăsat Fury-ul albastru în subsol și l-a pus pe Nelson să-i dea cheia, de groază să nu dea ochii cu ea, femeia l-a sedus, flăcăruia albastră care-a făcut-o să-i dea lămâița-n foc s-a-ntins și s-a transformat în vâlvătaie. Mintea îi sare înapoi ca friptă ori de câte ori se gândește la foc. Nici pe Janice nu și-o poate reînvia în minte; în afară de scobitura taliei, ce imită coborâșul și suișul păsării în zbor, sub palma lui, în pat, tot ce-a mai rămas din ea este o beznă încâlcită, amăgitoare, în care nu-ndrăznește să se-aventureze. Se-apucă să plăsmuiască în imaginație o bașoaldă de negresă, grăsană, dar nu o grăsană îngălată, ci una musculoasă, cu trăsături masculine, cu o urmă de mustață și-un incisiv ciobit. De regulă, îl călărește ca un Buddha zâmbitor,

rotindu-și domol bucile, frecându-și-le de coapsele lui, iar uneori se-apleacă spre el în așa fel, încât sânii ei babani, de culoare cafenie, i se leagănă deasupra feței ca niște mănuși de box cu vârfuri sensibile. În închipuirea lui, el și balabusta asta curvișteină tocmai se-amuză de-un banc; ea se topește de râs și buna dispoziție îi sfâșie și lui pieptul, iar camera în care se află nu e una ca oricare alta, ci un fel de pod înalt, poate-o șură, cu ferestre rotunde, îndepărtate, prin care pătrunde o lumină colburoasă, și cu grinzi de care-atârnă funii, zici că-s aproape spânzurători. Deși, de obicei, ea e deasupra și el începe uneori pe spate, imaginându-și că degetele lui sunt buzele ei, când ajunge la orgasm, se rostogolește pe-o parte și-și mișcă frenetic șoldurile, în poziția misionarului. Niciodată nu s-a simțit în stare să ejaculeze stând pe spate; senzația e prea explozivă, de zvâc prea puternic, e strigător la cer de chitită-n sus. Dumnezeu se află acolo, întinzându-și aripile pufoase ca deasupra unui pătuț de bebeluș. Mai bine se-ntoarce pe burtă și-și dă sămânța-n iad. Ah, pizdă neagră, babană, cu buze purpurii ca lipitorile. Cu dinte de aur.

Când zeița asta neagră și cumsecade refuză, în urma atâtor fantezii, să-i reapară îndeajuns de viu, încearcă să și-o imagineze pe Babe. În timpul scurtei sale șederi, Mim i-a spus pe nepusă masă, după ce i-a ascultat povestea, că el ar fi trebuit să și-o pună cu Babe; totul fusese aranjat și spre asta îl împingea inconștientul lui. În închipuirea lui Harry însă, Babe are degete subțiri, reci ca fildeșul, nu pare să aibă nici o gaură moale, e toată numai cochilie. Iar ridurile de pe chipul ei sunt rodul unei înțelepciuni care pe el îl inhibă. Îi iese mai bine mișcarea derulând în mintea lui un film în care nu apare, imaginându-și alte două personaje, pe Stavros și pe Mim. Oare cum și-au tras-o? Parcă și vede Toronado-ul alb cum gonește pe Eisenhower Avenue și oprește la numărul 1204. Coboară amândoi, portierele albe se trântesc cu zgomot sălbatic, intră-n casă, urcă la etaj, Mim e prima. Nici nu catadicsește să se întoarcă pentru un sărut preliminar; se dezbracă rapid. Rămâne în picioare în lumina amiezii, senină și relaxată, picioarele i se-ating la nivelul genunchilor, sânii cu sfârcurile lăsate-n jos și cu areolele spuzite

de mici protuberanțe (a pândit-o și i-a văzut sânii) i-au rămas adolescentini și micuți, n-au alăptat niciodată. Stavros se dezbracă mai lent, impasibil, își păzește inima, își pune pantalonii la dungă, ca s-arate impecabil când se întoarce la salonul auto. Are spinarea păroasă, cu volburi întunecate pe omoplați. Are pula groasă și străbătută de vene umflate ca funia, bleagă, dar irezistibilă când dă să se scoale, dibaci ațâțată de Mim; glasurile puse pe șagă amuțesc; își imaginează cum norii după-amiezii adumbresc chipurile în nuanțe de sepia ale grecilor străvechi, de pe mesele acoperite cu macrameuri; vede cum vaginul lui Mim, cu flocii lui de culoarea blănii de șobolan (nu, acolo jos nu e blondă ca mierea), hăpăie pula noduroasă a bărbatului, vede cum degetele ei neîmpodobite cu inele îi împing coaiele mai sus, tot mai sus, în pizda ei hulpavă, lăbărțată, și ejaculează. În adolescență, asta-i dădea senzația unui zbor în cosmos, simțea că pică-n cap stors de sevă, imponderabil, dar acum a ajuns doar eliberarea ordinară a furiei, o serie de țipete înăbușite în cearșaful protector, niște pietre aruncate într-o fereastră acoperită de scânduri bătute-n cuie. În tăcerea de după, aude un fel de clinchet, o vibrație muzicală discretă, ce cu greu poate fi identificată drept aparatul stereo al vecinilor care mișună desculți alături, în cealaltă jumătate a casei.

Într-o seară, în timp ce-și lasă trupul purificat să plutească pe undele radio, numai ce apare Jill, se apleacă deasupra lui și-l mângâie. Întoarce capul s-o sărute pe coapsă, dar ea dispare. Ea e însă cea care l-a trezit, cu prezența ei, iar prin această fisură în moartea ei îi revin în minte o mie de detalii; cârlionți de păr, expresii ale feței, glasul ei gingaș luând acute în timp ce zdrăngănea la chitară. Îi răsar în minte și se-ntrupează în memoria lui detaliile neînsemnate ale făpturii ei, care înainte îi păreau ușor respingătoare, micile spații dintre dinții ei, picioarele dolofane, netezimea ca de măr a fundului ei, ce-aducea cu o felicitare de Sf. Valentin, acel nu știu ce elegant al buzelor ei scorojite, rochia albă, nespălată, pe care-o purta la nesfârșit. Își amintește vremurile când, pe pat, întinsă pe pat, devenea una cu razele lunii, trupul ei tânăr abia-ncepea să-nveațe ce-nseamnă să simți, terminațiile ei nervoase încă se răsuceau asemenea

ferigilor la sosirea primăverii, avea o duritate care-l descuraja, era un fruct mult prea proaspăt pentru a se putea dărui cu ușurință. Îl doare să-și aducă aminte de clipele când chipul ei era îngândurat. De felul ei de-a-i arăta considerație filială, cu care-o rugase să-l slăbească. De ce? El se-nchisese în sine în semn de protest și nu-și dorea s-o audă lansându-i o provocare. Era nepregătit, suferise un afront. Las' să i-o tragă Cristosul negru; el se convertise la neîndurare, erau un miliard de pizde, iar el era unul singur. Încearcă să-și închipuie scena aceea frumoasă, pe Jill și pe Skeeter așa cum îi văzuse odată în lumina puternică a veiozei, dar, în fantezia de-acum, Rabbit se scoală de pe scaun și li se alătură, să le fie tată și amant, iar ei se îndepărtează de el, ca hârtia și cerneala ce se învârt și-o clipă se întâlnesc pe rotativă. JILL REVINE. *Angstrom îi simte prezența.* Îl atinge cu răsuflarea ei, în timp ce el stă în patul lui din copilărie și, de data asta, Harry nu mai face greșeala de-a se întoarce cu fața la ea, își ridică încetișor mâna de lângă corp, dă să-i atingă pletele, în locul unde-ar trebui să i se reverse. Izbucnește-n plâns când, trezindu-se, își vede mâna întinsă-n gol; simte cum îl năpădește durerea din stomacul făcut ghem, din gâtlejul răgușit, din ochii injectați; amintirea ochilor ei verzi ca iarba, a privirii ei filiale, pierdute, ce-aștepta de la el mai mult decât oblăduire, îl orbește, îl face să lase pe așternut pete ce nu trebuie șterse, până dimineață vor fi invizibile. Și totuși, ea a fost aici, i-a simțit răsuflarea și prezența. Va trebui să-i povestească și lui Nelson. Mâine-dimineață. Cu această hotărâre fantastică, se destinde și, cu un tremur halucinant, își lasă camera să fie cuplată la o locomotivă și trasă către vest, către deșert, acolo unde este acum și Mim.

— Ștoarfa dracu'! înjură Janice. De câte ori i-ai tras-o?

— De trei ori, răspunde Charlie. Și, cu asta, basta. E una dintre regulile ei...

Iată frântura de conversație ce-o bântuie pe Janice în noaptea asta, când nu poate s-adoarmă. Farmazoana aia de soră a lui Harry s-a-ntors la produs, dar influența ei s-a întins asupra lui Charlie ca o boală molipsitoare. Se potriveau atât de bine!

Dumnezeule, nu i-au spus niciodată, nici maică-sa, nici taică-su, nici surorile medicale de la școală, doar filmele au încercat să-i spună, dar n-au putut să-i arate, cel puțin, nu până de curând, cât de minunată poate fi dragostea. Câteodată-i sare icra din biboanță numai când se gândește la el, iar alteori ține la nesfârșit, când sunt împreună. E de-a dreptul minunat felul lui domol de-a o pătrunde, tot timpul îi murmură vorbe dulci, o vinde bucată cu bucată ei înseși. Bărbații folosesc expresia „a da la buci", pe care n-a priceput-o până la Charlie, până n-a simțit-o pe pielea ei, se șucărea pe Harry că nu e-n stare să facă să li se-atingă pelvisurile, sau să-l țină ceva mai mult, așa că el a sfârșit prin a o-nvinui că nu se gândește la el când și-o trag, totul era adânc în trupul ei, acolo unde-au apărut bebelușii, unde se-ntâmplă totul, își amintește cum, să fi fost cu Nelson sau cu mititica de Becky, i-au zis să-mpingă și era destul de jenant să te scremi așa când nu erai obișnuită, dar, de durere, a cuprins-o panica în așa hal, că nici nu i-a mai păsat ce iese din ea, iar de ieșit, a ieșit un bebe mic, roșu la față și-atât de posac, de-ai fi zis că l-au întrerupt de la cine știe ce activitate desfășurată înăuntrul ei. Îi era silă s-audă lumea rostind chestii de genul „ia-o-n cur", o treabă pe care bărbații și-o făceau unul altuia în pușcărie sau în armată, unde singurele femei sunt galbene și țipă la margine de drum cu prunci în brațe și stau pe vine, vrând s-ajungă odată la un closet, scârboasă chestie, dar pe Charlie chiar îl lasă să-i dea la buci, el o replămădește de la fund în sus, își simte baza ființei ca nouă, temelia vieții. Pe urmă însă, când încearcă să-i spună toate astea, el dă drăgălaș din umeri și susține că e un lucru la-ndemâna oricui, o șmecherie ca aceea cu chibriturile, cu care-și distrează nepoții, făcându-i să fie ei cei care ridică ultimul băț, în loc să accepte tristul adevăr că nimeni pe lumea asta (Harry întotdeauna-și făcea griji apropo de cât de largă-i lumea, bătându-și capul cu chestii de genul: la ce depărtare sunt situate stelele și Luna și cum vor comuniștii să vâre pe toată lumea într-un sac negru, ca să nu mai poată respira), nimeni în afară de Charlie nu i-ar putea face asta, s-a născut pentru el, fără nici o exagerare. Când încearcă să-i redea trăirile ei, să-i spună cât sunt de unici și de

sacri, rămâne o vreme tăcut, dând din mâinile alea superbe, doar când îl vede cum își împreunează degetele mari rămâne fără glas, și-și ia de pe umeri responsabilitatea de a-i da un răspuns ca și cum și-ar da jos pelerina.

— Cum ai putut să-mi faci una ca asta? l-a întrebat ea.

— Nu ție ți-am făcut-o, i-a răspuns el, ridicând din umeri. Ei i-am făcut-o. Pe ea am înșurubat-o.

— De ce? De ce?

— De ce nu? Șezi blând. N-a fost cine știe ce. La prânz a fost dată naibii de nostimă, dar, de-ndată ce-am ajuns în pat, i-a stat termostatul. Era ca și cum aș fi mozolit o bucată de cauciuc.

— Of, Charlie! Zi ceva, Charlie. Spune-mi de ce mi-ai făcut asta.

— Nu mă mai fute la cap, tigroaico!

Îl făcuse să se culce cu ea. Făcuse totul pentru el. Îl adorase, voise să-și verse năduful că mai mult de-atât nu putea face pentru el, fiindcă și trupurile au limitele lor. Deși îi smulsese iubitului ei sămânța, nu reușise să-i smulgă și mărturia că, pentru el, dragostea lor reprezenta ceva absolut, întocmai ca pentru ea. Îi spusese pe-un ton îngrozitor, văicărindu-se, dar exultând în același timp:

— De dragul tău, am renunțat la lumea-ntreagă!

— O poți recâștiga.

— L-am distrus pe bărbatu-miu! A apărut în toate ziarele.

— N-o să moară dintr-atâta. E-o panaramă de om.

— Mi-am făcut părinții de râs.

La care el îi întorsese spatele. Cu Harry, de regulă, ea era cea care-ntorcea spatele. E greu să te cuibărești la pieptul lui Charlie, e prea vânjos; e ca și cum te-ai agăța de-o stâncă alunecoasă, plină de mușchi. Se scuzase la modul:

— Tigroaico, sunt rupt de oboseală. Toată ziua m-am simțit nasol.

— Nasol în ce sens?

— Nasol, până-n străfundul ființei mele. Nasol de tot.

Iar când l-a simțit că-i scapă și se cufundă-n somn, s-a înfuriat atât de tare, încât a sărit goală din pat, i-a răcnit vorbele de dragoste pe care le-nvățase de la el, a dat de pământ cu poza

înrămată a unei mătuşi moarte, aşezată pe-o măsuţă de toaletă, a decretat că orice bărbat cu bun-simţ s-ar fi *oferit* măcar s-o ceară de nevastă acum, ştiind că oricum n-o să accepte, a tulburat liniştea apartamentului cu chestii care-i reverberează în insomnia ce-a cuprins-o, aşa că întunericul se cutremură între palpitaţiile farurilor ce trec neobosite pe Eisenhower Avenue. Priveliştea ce i se înfăţişează la fereastră, în spatele apartamentului lui Charlie, e cu totul neaşteptată, un cot al râului Running Horse, zici că-i o tăietură într-un material, cu nişte rezervoare de benzină de culoarea elefantului plasate-n zona mlăştinoasă de lângă groapa de gunoi, apoi un cimitir micuţ, cu cruci nu de piatră, ci de fier, de jur împrejurul unei biserici cu două cupole înalte, de-a cărei existenţă habar n-avusese. Traficul din faţă nu conteneşte niciodată. Janice şi-a petrecut toată viaţa în vecinătatea Brewerului, dar n-a mai locuit niciodată chiar în oraş şi credea că toată lumea se duce la culcare la zece seara, iar acum era surprinsă de felul cum freamătă oraşul de-atâta trafic, aidoma inimii ei, care, chiar şi-n somn, îşi revarsă prinosul de iubire.

Se trezeşte. Perdelele de la fereastră sunt argintii. Luna e un bolovan îngheţat, suspendat deasupra lui Mt. Judge. Patul pe care-i întinsă nu-i al ei; îşi aminteşte că-i al ei, de când oare? Din iulie. Dintr-un motiv sau altul, doarme cu Charlie întins în stânga ei; Harry întotdeauna dormea în dreapta ei. Limbile fosforescente ale deşteptătorului electric de pe noptiera lui Charlie indică o oră trecută de două. Charlie zace cu faţa-n sus, scăldat de razele lunii. Îi atinge obrazul. E rece. Îşi lipeşte urechea de gura lui şi nu-i aude răsuflarea. E mort. Îşi zice că, pesemne, visează.

Pe urmă, pleoapele îi flutură, stârnite parcă de atingerea ei. În penumbra îngheţată, ochii lui par să nu vadă, lipsiţi de pupile. Lumina lunii se reflectă într-un peticuţ lichid din colţul exterior al unui ochi. Geme şi Janice îşi dă seama că gemetele lui au trezit-o din somn. Nu-s zgomote ce-i ies c-aşa vrea el, ci horcăieli născute dintr-o apăsare grea, ce-l răscoleşte până-n străfundul pieptului. Când o vede că stă proptită-n cot şi se uită la el, îi zice:

— Sal'tare, tigroaico. Doamne, ce rău mă doare!

— Ce te doare, iubitule? Unde te doare?

Respiră atât de sacadat, încât aerul aproape că-i arde gâtlejul. Tot spațiul cuprins între colțurile camerei pare un cristal gata să se facă țăndări la cea mai mică mișcare greșită.

— Aici.

Parc-ar vrea să-i arate unde-l doare, însă nu-și poate mișca brațele. Pe urmă, tot trupul i se arcuiește-n sus, zgâlțâit parcă de-o forță exterioară invizibilă. Janice privește grăbită-n jur, caută din ochi prezența mută care-i supune la cazne, vede înc-o dată perdelele de dantelă cu model înflorat, medalioanele întrețesute, pe fundalul albastru al felinarului de pe stradă și, pe fundalul cu reflexii albăstrui al măsuței de toaletă, siluetele spălăcite, pătrățoase, înrămate ale mătușilor, unchilor și nepoților. Răsună din nou geamătul, urmat de arcuirea dureroasă a trupului: zici că-i un pește prins, cu cârligul adânc înfipt în inimă.

— Charlie! Ai niște pastile pe undeva?

— Niște pastile mici, albe, îngaimă el printre dinți. Pe raftul de sus. În dulăpiorul din baie.

Cuprinsă de panică, are senzația că încăperea se zgâlțâie și se hâțână. Podeaua face valuri sub picioarele-i desculțe; cămășuța de noapte pe care și-a pus-o după scena jenantă de mai devreme îi pișcă, parcă mustrând-o, pielea înfierbântată. Ușa de la baie e încleiată. Tocul ușii o izbește puternic în umăr. Nu nimerește cablul cu întrerupătorul, bâjbâie cu mâna-n întuneric; pe urmă-l nimerește, iar cablul saltă-n beznă și, în timp ce-așteaptă să-și termine pendularea și să-l prindă, Charlie geme din nou, icnește mai rău, săgetat de-o durere mai intensă. Întrerupătorul îi găsește degetele și ea îl acționează; lumina se năpustește asupra ochilor ei, simte cum aceștia i se contractă atât de rapid, încât o ustură, dar nu-și îngăduie răgazul de-a clipi, caută frenetic cu privirea pilulele albe. În dulăpior, descoperă comoara unui om bolnav. Toate pastilele sunt albe. A, nu, unele-s de aspirină; altele-s galbene și străvezii, sunt capsulele alea cu o sută de bobițe ce combat alergia. Aha, astea tre' să fie; deși borcănelul n-are etichetă, capacul de plastic etanș pare important. Fiecare pastilă are inscripționate niște litere roșii, minuscule,

dar nu-și permite să le citească, mâinile-i tremură prea tare, astea tre' să fie; răstoarnă borcănelul și cinci pastile i se rostogolesc în palmă, ba nu, șase, și se-ntreabă de ce și-o fi pierzând timpul cu numărătul lor, încearcă să bage câteva pe gâtul de sticlă îngust, dar tot trupul îi palpită atât de tare, că toate articulațiile i-au înțepenit în încercarea de a-l susține. Caută un pahar și nu vede nici unul, așa că ia capacul pătrat de la Water Pik și, total aiurea, lasă apa să curgă, să se răcească, apoi își udă palma când închide robinetul, așa că pastilele se-mbibă de apă, se-nmoaie și-i pătează pielea încrețită a mâinii făcute căuș. Trebuie să le țină pe toate într-o singură mână, și pastilele, și capacul de Water Pik din care apa dă să se verse, să și-o elibereze pe cealaltă să poată-nchide ușa de la baie, să stingă lumina, ca să nu-i bată-n ochi lui Charlie. Acesta își saltă capul cu greu, cam la vreo doi centimetri de pernă, și privește pastilele ce se topesc în palma ei, după care bombăne:

— Nu astea. Alea *micuțe* și alb.

Încearcă să schițeze un zâmbet. Capul îi cade la loc. Mușchii gâtului îi înțepenesc. Zgomotul pe care-l scoate acum e cu o octavă mai înalt, ca de femeie. Janice își dă seama că n-are timp să se ducă înapoi, să-și reia căutările, horcăitul lui e într-un registru prea alto. Își dă seama că de-acum nu mai depind de chimicale; sunt, pur și simplu, spirite și ea trebuie să facă o minune. Își simte trupul ca de plumb, își amintește cum i-a spus Harry că pe ce pune ea mâna moare. Totuși, o presiune venită din spate, ca o leapșă după ceafă, o-mpinge brusc înainte, cu un țipăt la fel de ascuțit ca geamătul lui, și-l acoperă cu trupul ei, pe el, care de-atâtea ori a acoperit-o pe ea; el s-a metamorfozat într-o gaură uriașă, numai bună de umplut cu dragostea ei impetuoasă. Își dorește ca inima ei să străbată pereții din oase și să imprime propriul ritm inimii lui. Charlie scrâșnește din dinți, „Dumnezeule", se forțează să se-agațe de ea de parcă i-ar da mustul în fiert, iar ea îl învăluie cu un calm nemaipomenit, cu trupul ei îndestulător, cu o căldură, o umezeală și-un puls suficient de puternice pentru a vindeca această rană mare cât un om, iubindu-i toată lungimea și lățimea, iubindu-i glasul imperturbabil și mâinile puternice și îndemânatice și

iubindu-i vârtejurile părului, iubindu-i unghiile-ngrijite și punguța smeadă a bărbăției lui, cu pielea ca de găină, iubindu-i fragilitatea corporală, atât de amenințătoare, acest zăvor în calea ei. Ea a devenit o poartă a iubirii ce se revarsă năvalnic la vale; se simte dizolvându-se fărâmă cu fărâmă, aidoma unui micuț stăvilar de noroi într-un jet de apă. Îi simte inima zbătându-se ca o pradă țintuită la pământ și-l ține pironit acolo. Deși el s-a preschimbat într-un diavol și-a ajuns o gaură mai mare și decât o carieră de piatră, zvâcnind apoi în sus, chinuit de durere, rece ca un sloi de gheață, ea nu se dă bătută; se lățește mai mult, să-i cuprindă marginile toate, apoi se-nmoaie, cât să-i absoarbă junghiul de durere. N-o să-l lase s-o părăsească. În cameră există o a treia persoană, o persoană care-o cunoaște de când lumea și care, pân-acum, s-a uitat la ea de sus; prin ochii ei se vede plângând, se-aude implorându-l: *Pleacă, pleacă!* pe diavolul ce se zvârcolește în trupul iubitului ei.

— Pleacă! rostește ea cu glas tare.

Trupul lui Charlie își schimbă tonusul. E mort. Ba nu, își încordează auzul și-i prinde, în colțul gurii, respirația șuierată. Fruntea îi e brusc acoperită de sudoare, la fel și umerii, și pieptul, și sânii ei, și obrajii, acolo unde și i-a lipit de-ai lui. Picioarele lui se destind.

— OK, mormăie el.

Ea-și ia inima-n dinți și se dă încetișor jos de pe el, îl acoperă până la bărbie cu păturile pe care mai devreme le-a tras la o parte, ca să-i dezvelească pieptul.

— Să-ți aduc pastilele bune?

— Imediat. Da. Nitroglicerină. Tu-mi aduseseși Coricidin. Pastile de răceală.

Ea-și dă seama că grimasa lui s-a vrut un hohot de râs, fiindcă acum îl vede zâmbind. Are dreptate Harry. E o proastă.

Ca să-i alunge privirea îndurerată, Stavros îi zice:

— Nasoală senzație! O apăsare mai cumplită ca o menghină. Îți taie respirația, la cea mai mică mișcare te simți mai rău, îți simți inima. E ca și cum ar țopăi un animal în tine. Nebunie curată!

— Mi-a fost frică să plec de lângă tine.

— Te-ai descurcat formidabil. M-ai readus la viață.

Își dă și ea seama că așa stau lucrurile. Cu ocazia asta, i s-a șters stigmatul de înger al morții. S-a simțit străvezie, ca în toiul unui futai, iar apoi a simțit cum o cuprinde o pace palpabilă. Ca după un futai, îi face-n joacă un inventar anatomic, îi șterge sudoarea vitală ce-i acoperă pielea, își trece un deget peste nasul lui.

— Nebunie curată, repetă Charlie, ridicându-se în capul oaselor, se răcorește, răsuflă greu, ajuns la liman.

Se cuibărește lângă el și-o podidește plânsul ca pe-un copil. Cu privirea pierdută, mișcându-și brațele grijuliu, își face de lucru cu vârfurile părului, care-i tresaltă pe umeri.

— Eu am fost de vină? îl întreabă ea. Fiindcă ți-am făcut scandalul ăla-ngrozitor, din cauza surorii lui Harry? Puteam să te omor.

— Nici vorbă, zice el, după care recunoaște: Trebuie să-mi fac ordine-n toate, că, dacă nu, mă doboară.

— Faptul că sunt aici e-o bramburеală, spune ea.

— Nu-i nimic, tigroaico, răspunde el, fără s-o contrazică întru totul, și-o trage de păr, smucindu-i capul.

Janice se scoală și-i aduce pastilele potrivite. Le găsește la locul lor, pe raftul de sus; ea le căutase pe raftul din mijloc. Charlie ia una și-i arată cum o pune sub limbă, să se dizolve. În timp ce pastila se dizolvă, face mutra aceea atât de dragă ei, cu buzele țuguiate de parc-ar ascunde o bombonică. După ce ea stinge lumina și se bagă-n pat, el se întoarce pe-o rână, s-o sărute. Ea nu are nici o reacție, e mult prea împăcată. Curând, de pe jumătatea lui de pat i se aude ritmul domol al respirației – a adormit. Pe jumătatea ei, Janice nu are somn. Trează cu fiecare fibră nervoasă a făpturii sale, își descâlcește viața. Traficul din stradă se mai rărește. Plutește nemișcată, împreună cu Charlie, deasupra Brewerului; el doarme purtat de vânt, cu inima găunoasă. Data viitoare s-ar putea să nu mai fie în stare să-l mențină în viață. Se-ntâmplă minuni, dar nu trebuie s-abuzăm de ele. Iubirea care i-a străbătut ființa a fost o minune, singurul lucru care merită s-o însoțească ar fi plecarea ei. Sufletele sunt insațiabile, trupurile, nu. Ea una s-a săturat, el s-a săturat; mai mult de-atât ar putea fi prea mult. Ar putea ajunge

o ucigașă. El îi zice tigroaică. Pe la ora șase, atmosfera se înseninează. Îi vede fruntea lată, pătrată, părul sârmos, pieptănat în bucle îngrijite, nasul atât de plăcut, încât pare să trădeze un soi de vanitate feminină, gura ușor bosumflată până și-n somn, cu un firicel de salivă lucioasă ca dâra lăsată de-un melc. Înger și șoim, plutind în aer, Janice vede că, în vastitatea iubirii ei, a renunțat la singura imperfecțiune posibilă, la obiectul ei. O învăluie propria iubire; se năpustește-n picaj, străbătând puritatea acestei iubiri, într-un iureș de pene.

* * *

Mami are telefonul la căpătâiul patului; jos, la parter, Rabbit îl aude cum sună și-apoi se oprește, însă maică-sii îi ia ceva timp ca să-l facă să priceapă că el e cel căutat. De-acum nu mai e-n stare să vorbească apăsat, ci doar să scâncească, însă are un baston, un ciomag cu măciulie, intimidant, pe care i l-a adus papsi într-o bună zi de la Magazinul Armatei Salvării din Brewer. Bocăne cu el în podea până i se acordă atenția cuvenită și cineva urcă s-o vadă. E de-a dreptul nostimă cum gesticulează cu el și cum bufnește.

— Toată viața, începe ea. Mi-am dorit. Un baston.

El aude întâi telefonul sunând de două ori și-abia după aceea răsună, încetișor, bocănitul bastonului; tocmai dă cu aspiratorul pe covorul din camera de zi, încercând să scoată din el praful și mirosul stătut. În camera lui mami, e și mai puternic izul ăsta, vitalitatea perversă a mucegaiului. A citit undeva că ceea ce percepem prin miros nu sunt altceva decât niște fragmente infime din însuși lucrul respectiv, care ne gâdilă sita din nas, ca un fel de fum ceva mai subtil. Fiecare lucru are un nor al lui, cel al unei flori e mai mare decât cel al unei pietre, cel al unui muribund e mai mare decât al celorlalți oameni.

— Pe tine te caută, îi zice mami.

Pernele de care se reazemă au alunecat, așa că acum stă aplecată pe-o parte. Se îndreaptă și, cum „Janice" e un cuvânt care-ncepe cu un sunet greu de pronunțat pentru mușchii gâtlejului ei, îl lămurește destul de greu cine e la telefon.

Încremenește, în timp ce întinde mâna spre receptor:

— Nu vreau să vorbesc cu ea.

— De ce. Nu.

— Bine, treacă.

Se zăpăcește de cap văzându-se nevoit să vorbească de-aici, glasul lui Janice îi răsună-n urechi, în timp ce mami și patul ei cu așternutul vraiște îi inundă câmpul vizual. Mâinile ei, cu degete învinețite, îl apucă și-i dau drumul spasmodic; ochii ei, deschiși prea larg, se holbează la el neputincioși, cu irisurile înconjurate de câte-un cerculeț alb, subțire, ce seamănă cu un colac de salvare dezumflat.

— Ce mai vrei? o întreabă el pe Janice.

— Ai putea măcar să nu fii așa de mitocan din prima, îl pune ea la punct.

— Bine, las' c-o să fiu mai încolo. Stai să ghicesc. Mă suni să m-anunți că, în sfârșit, ai găsit un avocat.

Janice pufnește-n râs. N-a mai auzit-o râzând de mult, e un zgomot timid, parc-ar încerca să se-nfrâneze la jumătatea lui, ca o jucărie pe elastic.

— Nu, răspunde ea, n-am ajuns pân-acolo. Asta voiai s-auzi?

Nu se mai lasă intimidată cu una, cu două.

— Nici eu nu știu.

— Maică-ta e acolo? Sau ești la parter?

— Da. Sunt sus.

— Mi-am dat seama. Harry – Harry, ești la telefon?

— Firește. Unde-ai vrea să fiu?

— N-ai vrea să ne-ntâlnim undeva, oriunde? Și continuă grăbită, pe un ton de afaceri: Cei de la asigurări mă sună întruna la mine, la serviciu, cică n-ai completat nici un formular. Mi-au spus c-ar trebui să luăm o hotărâre. Legată de casă, vreau să zic. Tati încearcă deja s-o vândă, în numele nostru.

— Tipic.

— Și-apoi, mai e și Nelson la mijloc.

— N-ai spațiu să-l cazezi. Tu și unsurosul tău.

Maică-sa întoarce capul bulversată; își privește mâinile și, printr-un remarcabil efort de voință, reușește să le stăpânească

tremurul necontrolat. Janice pare să se sufoce, trage adânc aer în piept. Azi nu-i poate trânti telefonul în nas.

— Asta-i altă poveste, Harry. Am plecat de la el. E aranjată treaba, totu-i în regulă. Vreau să zic, pe partea asta. Între mine și Charlie. Acum vorbesc de pe Joseph Street, ultimele două nopți am dormit aici. Harry?

— Ascult. Sunt la telefon. Ce credeai, bă, c-o să dau bir cu fugiții?

— Ai mai dat și-altă dată. Am vorbit ieri la telefon cu Peggy, s-a împăcat cu Ollie, iar *el* a auzit cum că te-ai fi mutat în alt stat, c-ai fi primit o slujbă la un ziar din Baltimore.

— Aș vrea eu.

— Iar Peggy mi-a zis că nu i-ai mai dat nici un semn de viață. Cred că se simte jignită.

— Și de ce-ar fi, mă rog frumos?

— Las' că mi-a spus ea de ce.

— Mda. Are de ce. Hei, e haioasă discuția asta, dar aveai ceva anume să-mi spui? Vrei ca Nelson să se mute la familia Springer, zi, asta era? N-are decât, la o adică, e...

Are de gând să-i spună că băiatul e nefericit, dar maică-sa e de față și s-ar simți lezată la auzul acestor cuvinte. Cât e de bolnavă, dar de data asta chiar c-a făcut tot ce i-a stat în putință pentru binele lui Nelson.

— Nu ți-ar face plăcere să te vezi cu mine? îl întreabă Janice. Adică, te-apucă dracii la ideea de-a da ochii cu mine?

Îl pufnește râsul; până și lui îi sună ciudat felul cum râde.

— S-ar putea, răspunde el, vrând să spună că s-ar putea să nu-l apuce.

— Păi, hai să ne vedem, îl roagă ea. Vrei să vii aici? Sau să vin eu acolo? Înțelegându-i tăcerea, îi dă dreptate: Avem nevoie de-un teren neutru. Poate-o să spui că-i o prostie, însă ce-ai zice de casa din Penn Villas? Nu putem intra în ea, dar trebuie să ne uităm la ea și să ne hotărâm ce facem; vreau să spun c-a apărut un cumpărător, l-au sunat deunăzi pe tati de la bancă.

— OK. Acum trebuie să-i pregătesc prânzul lui mami. La două e bine?

— Și vreau să-ți dau ceva, continuă Janice, în timp ce mami îi face semn lui Harry că are nevoie să meargă la oliță; mâna vineție i se încleștează pe măciulia noduroasă a bastonului.

— N-o lăsa să-și facă mendrele cu tine, îl sfătuiește mami, când îl vede punând telefonul în furcă. Cum vrea ea.

Stând pe marginea patului, își întărește spusele bubuind cu bastonul în dușumea și descrie cu vârful lui un arc de cerc, ilustrativ.

După ce pune farfuriile de la prânz în uscătorul de vase, Harry se pregătește de drum. Se hotărăște să meargă îmbrăcat în pantalonii de vară maronii-gălbui de pe el, pe care-i poartă neîntrerupt de două săptămâni, și-o cămașă albă curată, ca în zilele de lucru, plus o geacă veche, pe care-a găsit-o într-un scrin din pod: geaca lui de sport din liceu. Pe spate are inițialele MJ, de culoare verde-fistic, imprimate pe-un scut ivoriu, iar mânecile verzi pornesc din umerii cu dungi în V. Se închide cu fermoar. Când trage fermoarul, geaca îl taie la piept și la burtă, dar pleacă la drum cu el tras, luând-o pe jos, pe sub arțarii răcoroși de pe Jackson Road; când autobuzul 12 îl lasă la Emberly, aerul mai cald al acestei porțiuni de șes îi permite să-și desfacă fermoarul, și acum, iată-l pășind încrezător pe strada șerpuitoare, unde casele ce imită ranch-urile au dovleci pe verandele minuscule și știuleți de porumb agățați de uși.

Casa lui se detașează de restul de la mare distanță de Vista Crescent: un cărbune negru în mijlocul unui șir de bomboane. Break-ul lui e parcat acolo. Abțibildul cu steagul american e la locul lui, pe parbrizul din spate. Șters cum e, pare agresiv.

Janice coboară de pe scaunul șoferului și înțepenește lângă mașină, pare plinuță și încăpățânată, în lodenul ei de culoarea cămilei, în care-și amintește c-a văzut-o iernile trecute. A uitat cât e de scundă, că părul negru a-nceput să i se rărească pe fruntea îngustă, iar briantina îi picură pe-alocuri niște cocoloașe mici pe firele de păr. A renunțat la coafura ei de madonă, are părul pieptănat într-o parte, n-o avantajează deloc. Buzele pare să și le țină însă mai destinse; nu mai au colțurile lăsate și par mai dispuse să râdă, neavând de pierdut mare lucru. Instinctiv, nebunește, îi vine să-ntindă mâna și s-o mângâie – să-i

facă ceva cum ar fi s-o gâdile după ureche, cum ar face cu un câine; dar nu se-ntâmplă nimic. Nu se sărută. Nu dau mâna.

— De unde-ai mai scos și jaful acesta de geacă? Am și uitat culorile școlii noastre, sunt îngrozitoare! Bleah! Ca o-nghețată din aia din prafuri.

— Am găsit-o într-o comodă din pod, la ai mei. Au păstrat toate vechiturile. Încă-mi vine bine.

— Cui zici că-i vine?

— Mi-au ars o grămadă de boarfe.

Asta aduce-a scuză, fiindcă-și dă seama că ea are dreptate, el unul s-a bucurat de celebritate într-o lume a înghețatei. Dar și ea, la rândul ei, are-o ținută prea tinerească, n-o prinde coafura aia adolescentină, cu părul pieptănat ca divele sud-americane ale anilor '40. Cha-cha-cha.

Stingheră, bagă mâna-ntr-un buzunar lateral al lodenului.

— Ți-am spus că am un cadou pentru tine. Poftim.

Îi întinde ceva sclipitor, care se leagănă. Cheile mașinii.

— N-ai nevoie de ea?

— Nu neapărat. Pot folosi una de-a tatei. Nu știu ce mi-o fi venit să cred că am nevoie de ea, bănuiesc că, la-nceput, am crezut c-o s-o-ntindem undeva. În California. În Canada. Nu știu. Nici măcar nu ne-am gândit vreodată la asta.

— O să stai la ai tăi? o întreabă el.

Janice își ridică privirea mai sus de geacă, să-i vadă obrazul.

— Zău că nu mai suport. Maică-mea mă bate la cap întruna. Se vede cât colo că i s-a spus să nu-mi facă reproșuri, dar nu se mai potolește, îi dă-nainte cu „opinia publică". Zici că-i un sondaj Gallup. Cât despre tati, e prima oară când mi se pare penibil. Cineva-și deschide o reprezentanță Datsun într-unul din hipermarketuri și el ia asta ca pe-o amenințare la adresa lui. M-am gândit că, poate, găsesc un apartament pe undeva. Poate chiar în blocul lui Peggy, spune ea, scrutându-i discret chipul cu ochii ei negri, gata să-și întoarcă privirea dacă nu-i pică bine ce vede. Așa, Nelson ar putea să meargă din nou pe jos la școală, în West Brewer. Ar locui la mine, bine-nțeles, încheie ea, privind brusc în altă parte.

— Vasăzică, mașina-i un fel de troc, conchide Rabbit.

— Ba mai curând o ofertă de pace.

Harry desenează în aer semnul păcii, după care-l transformă într-o pereche de coarne. Ea e prea fraieră ca să priceapă aluzia.

— Ăla micu' se simte destul de rău, poate-ar trebui să-l iei la tine. Presupunând c-ai terminat cu Icsulescu.

— Am terminat.

— De ce?

Ea-și linge buzele o clipă, ceea ce cândva îi lăsa impresia unui gest afectat, de-o falsă senzualitate, dar acum îi pare inofensiv, parc-ar linge un creion.

— Uf, începe Janice. Am făcut tot ce ne-a stat în putință. Pe urmă a devenit tot mai agitat. Nici drăguța de soră-ta nu ne-a fost de ajutor.

— Mda. Îmi închipui că l-am făcut varză cu toții.

„Cu toții" – adică el, ea, Mim, mami; sunt legături de sânge, de timp și de vinovăție, legături de rudenie. Nu-i mai cere alte detalii. Nu s-a priceput niciodată la femei, n-a înțeles, de pildă, de ce-o fi trebuind să le vină ciclul sau de ce uneori sunt așa de dornice, iar alteori nu, cât de aproape ajunge vârful cariciului de uter, sau dacă uterul este un spațiu deșert când n-are un bebeluș în el, sau ce este, de fapt, iar instinctul îl îndeamnă să-l plaseze pe Stavros în aceeași sferă largă a misterului feminin. Nu vrea să readucă nici o licărire de dragoste în ochii ei frumoși, ageri, ațintiți asupra lui – asupra prăzii.

Poate că se pregătise să-i povestească mai mult, ce mare e dragostea ei și ce pură o să rămână, căci o vede încruntându-se, de parcă tăcerea lui ar ține-o în frâu.

— Trebuie să m-ajuți cu Nelson. Toată ziua mă zăpăcește de cap cu motoreta aia îngrozitoare pe care i-a luat-o soră-ta.

El arată cu mâna spre cochilia verde, mistuită de foc.

— Nu mi-am pierdut doar hainele în incendiu.

— Fata. Au fost apropiați ea și Nelson?

— I-a fost aproape ca o soră. Așa-i e scris, să-și piardă toate surorile.

— Bietul copilaș!

Janice întoarce capul și amândoi se uită la fosta lor locuință. O instituție – banca, poliția sau compania de asigurări – a

împrejmuit-o, mai mult de formă, cu un gard făcut din pari și sârmă, dar copiii și-au făcut de cap, au cărat tot ce mai rămăsese înăuntru și-au spart geamurile, inclusiv de la ferestrele duble, de iarnă, în jumătatea de casă care-a rămas în picioare. Cineva s-a ostenit s-aducă un tub cu spray de culoare galbenă și-a scris pe zid, cu litere uriașe, CIOROI. Și OMOARĂ. Cele două cuvinte nu sunt legate unul de altul, așa că e greu de stabilit de partea cui e spray-ul colorat. Poate c-au fost două spray-uri. Cerând tot atâta timp. Pe fâșia lată de plăci din aluminiu de sub ferestre, unde primăvara răsar narcise, iar vara o iau razna brumărelele, literele galbene, cu un scris ca vai de el, alcătuiesc ecuația: *Puterea Porcilor = Putere Curată.* Cu același spray par să fi fost desenate și-un semn al păcii, și-o zvastică. Alții, luând din dărâmături bețe carbonizate, au încercat să rescrie, prin adăugare, aceste sloganuri și simboluri, transformând Porcii în Negri și Curat în Vietnamezi. Toate astea la un loc sunt o varză cu nimic mai brează decât reclamele pe care posturile TV le înghesuie în pauzele dintre emisiuni. Un caraghios a mâzgălit, cu un tub de vopsea roșie, între două ferestre: NE DAȚI ORI NU NE DAȚI?

— Unde dormea? se interesează Janice.

— La etaj. Unde dormeam noi.

— Ai iubit-o? întreabă ea, coborându-și privirea, fixând pajiștea călcată-n picioare.

El își aduce aminte că lodenul ăsta de culoarea cămilei are-o glugă pentru vreme de iarnă, care se pune și se scoate ușor.

— Nu atât cât ar fi trebuit, îi mărturisește el. Era, cum să zic, cu o clasă peste mine.

Aceste cuvinte îl fac să se simtă vinovat, își închipuie ce s-ar indigna Jill dacă l-ar auzi vorbind astfel, așa că, vrând să se răzbune, o acuză pe Janice:

— Dac-ai fi rămas acasă, ar fi trăit și azi pe undeva.

Ea ridică brusc privirea.

— Pân-aici! Nu-ncerca să-mi arunci în cârcă *această* vină, Harry Angstrom. Tot ce s-a-ntâmplat aici a fost din vina ta.

Din vina ei se înecă prunci; dintr-a lui, pier, mistuite de foc, adolescente. Ce se mai potrivesc! Ea se oferă să mute adevărul pe teren neutru.

— Peggy susține că negrul o droga, cică așa i-ar fi spus Nelson lui Billy.

— Negrul mi-a zis că asta era dorința ei.

— Ciudat c-a reușit s-o-ntindă.

— L-a ajutat Underground Railroad.

— L-ai ajutat și tu? L-ai mai văzut după incendiu?

— Oarecum. Cine ți-a zis că l-aș mai fi văzut?

— Nelson.

— De unde știe?

— Bănuiește.

— L-am dus cu mașina spre sud și l-am lăsat într-un lan de porumb.

— Sper să nu se-ntoarcă-n veci. Aș chema poliția, vreau să spun c-aș chema-o dacă... Janice își curmă gândul prematur.

Rabbit se simte exaltat și totodată paralizat de această uriașă nevoie de tact; amândoi par să cumpănească temeinic situația, fiecare temându-se parcă să nu-l răscolească pe celălalt.

— Mi-a promis că n-o să se-ntoarcă.

Decât în slavă.

Ușurată, Janice arată spre casa arsă pe jumătate.

— Face o grămadă de bani, spune ea. Compania de asigurări vrea s-ajungem la o înțelegere pentru unsprezece mii. Un tip a discutat cu tati și i-a oferit nouășpe juma pe ea, în starea de-acum. Cred că numai terenul face opt-nouă mii, e într-o zonă tot mai căutată.

— Credeam că Brewerul e pe moarte.

— Doar în centru.

— Știi ce, hai să vindem măgăoaia.

— Hai.

Își strâng mâinile. El îi flutură pe la nas cheile de la mașină.

— Dă-mi voie să te conduc înapoi la ai tăi.

— Chiar trebuie să mergem acolo?

— Ai putea veni la mine, să-i faci o vizită lui mami. S-ar bucura să te vadă. De-abia mai vorbește.

— Hai s-o lăsăm pe altă dată, refuză Janice. N-am putea, pur și simplu, să ne plimbăm cu mașina?

— Să ne plimbăm cu mașina? Nici nu știu dacă mai am habar să conduc.

— Peggy zice că i-ai condus Chryslerul.

— Măi să fie, nimic nu rămâne secret în comitatul ăsta.

Pe când se îndreaptă spre est, pe Weiser, către oraș, ea îl întreabă:

— Maică-ta se descurcă singură toată după-amiaza?

— Sigur că da, s-a descurcat ea și mai multe după-amiezi.

— Începe să-mi placă de maică-ta. Se poartă de-a dreptul drăguț la telefon, mă rog, când pricep ce spune.

— S-a-nmuiat. Pesemne c-așa ți se-ntâmplă când e să mori.

Traversează podul și înaintează pe Weiser, în inima Brewerului, trecând de Wallpaper Boutique, de dugheana de ziare și alune prăjite, de pompele funebre ce s-au extins, de marile magazine cu fațade pe care încă se mai vede umbra palidă a firmei de neon a fostului proprietar, sub firma luminoasă, plină de speranță, a noilor proprietari, de noile pubele, ale căror capace seamănă cu farfuriile zburătoare, de panourile publicitare goale ale cinematografelor pustii. Trec de Pine Street și de Barul Phoenix. El îi dă de știre:

— Ar trebui să bat orașul în căutarea unei slujbe la o tipografie, poate ar trebui să mă mut în alt oraș. Baltimore ar putea fi o idee bună.

— Arăți mai bine de când nu mai lucrezi, îl complimentează Janice. Ai obrajii mai rumeni. N-ai fi mai fericit să ai o slujbă în aer liber?

— Astea-s prost plătite. Numai cretinii mai lucrează-n aer liber.

— Eu una aș vrea să lucrez mai departe pentru tati. Cred că asta ar trebui să fac.

— Și ce-mi spui mie? Ai de gând să-ți iei un apartament, ai uitat?

Ea evită din nou să-i răspundă. Weiser urcă prea aproape de munte, de Mt. Judge și de vechile lor case. O ia la stânga, pe Summer Street. Case de trei etaje, din cărămidă, cu lucarne;

firmele unor oculiști și chiropractori. O biserică de calcar, cu o fereastră rotundă.

— Am putea cumpăra o fermă, îi sugerează el.

— Pentru c-așa a făcut Ruth, se prinde ea.

— Ai dreptate, uitasem, o minte el. Locuia pe strada asta.

Cândva a alergat pe strada asta, spre capătul ei, dar n-a răzbit pân-acolo. I s-a tăiat răsuflarea după câteva intersecții și s-a întors.

— Ți-l amintești pe reverendul Eccles? o întreabă pe Janice. L-am revăzut vara asta. Anii '60 și-au pus amprenta și asupra lui.

— Apropo de Ruth, se interesează Janice, cum ți-a plăcut de Peggy?

— Mda, ca să vezi... S-a dovedit a fi fată de gașcă.

— Dar nu te-ai mai întors la ea.

— Sincer să fiu, n-am digerat situația. N-a fost vina ei, ea a fost grozavă. Dar toate futaiurile astea, faptul că toată lumea se fute-n stânga și-n dreapta, nu știu... mă-ntristează. De-asta se pun așa de greu în mișcare lucrurile.

— Nu crezi că-i, de fapt, ceea ce *pune* lucrurile în mișcare? Mă refer la cele omenești.

— Altceva trebuie să fie.

Ea tace.

— Nu? Nu-i altceva?

În loc de răspuns, ea îl anunță:

— Ollie s-a întors la ea, dar ea nu pare-a fi deloc în culmea fericirii.

Cu mașina e simplu. Trec în viteză pe lângă indicatoarele cu STOP și băcăniile de la colț de stradă, cărămida și gresia se contopesc într-un paravan mobil. La capătul lui Summer Street se-așteaptă să vadă un pârâiaș, iar dincolo de el un drum de țară și câteodată pajiști neîngrădite; când colo, strada principală se transformă într-o autostradă, pe marginea căreia se-nșiră localuri unde se servesc hamburgeri și mici magazine cu parcare, un teren de minigolf cu dinozauri uriași de ghips, magazine alimentare care vând marfa pe tichete de masă, moteluri, stații de benzină ce-și schimbă întruna numele, din Humble, în Getty și din Atlantic, în Arco. A mai fost pe-aici.

— Vrei să oprești? îl întreabă Janice.

— Eu am luat prânzul. Tu, nu?

— Oprește la un motel, spune ea.

— Tu și cu mine?

— Nu trebuie să facem nimic, doar că așa irosim benzina.

— Scapi mai ieftin cu risipa de benzină decât cu plata unui motel, ce Dumnezeu! În plus, acolo nu-ți cer să ai bagaje?

— Nu le pasă. Și-oricum, cred c-am pus o valiză-n spate, să fie acolo, la nevoie.

Întoarce capul și-o zărește, e aceeași veche valiză maronie, de doi bani, cu un abțibild hotelier de pe vremea când se duceau la mare, Wildwood Cabins. În aceeași valiză trebuie să-și fi împachetat și boarfele când a fugit la Stavros.

— Ia zi, o îndeamnă el, te-ai umplut de șmecherii sexoase, așa-i?

— Las-o jos, că măcăne, Harry. Du-mă acasă. Uitasem cum ești.

— Tipilor care se ocupă de moteluri nu li se pare dubios când îți iei cameră înainte de ora cinei? Uite, e abia două jumate.

— Dubios? Ce să le pară dubios, Harry? Dumnezeule mare, ești un puritan! Toată lumea știe că oamenii și-o pun. Așa ne-am născut cu toții. Când ai de gând să mai crești, măcar un pic?

— Și totuși, să dai buzna așa, ziua-n-amiaza mare...

— Spune-le că-s nevastă-ta. Spune-le că suntem istoviți. Ăsta-i adevărul, pe bune. Azi-noapte n-am dormit nici două ore.

— N-ai vrea, mai bine, să mergem la ai mei? Într-o oră se-ntoarce și Nelson.

— Păi, tocmai. La cine ții mai mult, la mine sau la Nelson?

— La Nelson.

— La Nelson sau la maică-ta?

— La maică-mea.

— Ești bolnav la cap.

— Uite un motel. Îți place?

Pe firmă scrie Safe Haven Motel, iar sub ea sunt înșirate anunțuri de genul:

PAT DUBLU
TELVIZOR COLOR
DUŞ & BAIE
TELEFON
„DEGETE FERMECATE"

O firmă de neon vopsită într-un roşu searbăd, pe care scrie CAMERE LIBERE, zumzăie stins. Recepţia e o mică gheretă de cărămidă; se vede şi-o piscină goală, acoperite de-o prelată verde. De-a lungul faţadei din cărămidă întrerupte de intrări mohorâte sunt deja parcate mai multe maşini; zici că-s nişte vite metalice venite să se ghiftuiască din troacă.

— Pare-o magherniţă ordinară, spune Janice.

— Tocmai asta-mi place, răspunde Harry. Aici s-ar putea să ne primească.

În timp ce rosteşte aceste cuvinte, au lăsat deja motelul în urmă.

— Acum, pe bune, n-ai mai făcut treaba asta niciodată?

— Presupun c-am dus o viaţă ferită de necazuri, îi zice el.

— Hai, c-am trecut de el.

— Aş putea să-ntorc maşina.

— Ai ajunge pe sens opus.

— Ţi-e frică?

— De ce?

— De mine.

Rabbit coteşte brusc în parcarea unui magazin Garden Supplies, împroşcând pietrişul, frânează cât să evite coliziunea cu maşinile ce vin din spate, traversează linia dublă şi porneşte înapoi.

— Dacă vrei să te sinucizi, n-ai decât, îi spune Janice, dar nu mă omorî şi pe mine-acum, când începe să-mi placă viaţa.

— Prea târziu, i-o întoarce el. Peste câţiva ani, o să fii bunică.

— Nu şi dacă rămâi tu la volan.

Reuşesc să traverseze, înc-o dată, linia dublă şi să parcheze fără probleme. Indicatorul cu CAMERE LIBERE continuă să zumzăie. Scoate cheia din contact. Trage frâna de mână. Razele soarelui se unduiesc pe asfaltul denivelat.

— Nu *sta* ca o plăcintă, îl îmboldeşte Janice.

Se dă jos din mașină. Aer. Simte cum îi coboară pe picioare bulele de eter, pură nelinişte. În gheretă se află un bărbat, plus un automat de bomboane şi-un panou de care-atârnă chei cu breloc negru. Are părul argintiu dat cu briantină, o cravată îngustă cu un ac în formă de potcoavă şi guturai. Îi dă lui Harry un formular de completat şi, între timp, îşi tamponează nările iritate cu o batistă mare, albastră.

— Numele, adresa şi numărul de înmatriculare al maşinii, îi cere el, cu un puternic accent vestic.

— Soţia mea şi cu mine suntem frânţi de oboseală, apucă Harry să-i zică.

Simte cum îi ard urechile; roşeaţa i se prelinge în jos, îşi simte maioul năclăindu-i-se pe trup, inima-i face mâna să tremure, în timp ce se căzneşte să scrie: *Domnul şi doamna Harold Angstrom.* Adresa? Bine-nţeles că trebuie să toarne o minciună. Mâzgăleşte: *Vista Crescent nr. 26, Penn Villas, Pennsylvania.* De la adresa respectivă îi sunt trimise şi-n ziua de azi facturile şi tot felul de fluturaşi şi reclame. Poşta americană oferă servicii într-adevăr minunate. Închipuie-ţi că eşti într-una din cutiile alea, sortat din saci nenumăraţi, şi iată-te, în sfârşit, *buf*, nimerind, dintre milioane de fante, la marele fix, acolo unde trebuie. E un miracol că merge aşa de bine. Să-ncerce tinerii punkişti revoluţionari să ducă poşta prin ploaie, măzăriche şi întunericul nopţii. Bărbatul cu cravată subţire se-apleacă răbdător peste biroul lui de plastic, în timp ce Rabbit îşi frământă mintea şi mâna-i tremură.

— Numărul de înmatriculare-i cel mai important, îl linişteşte bărbatul, cu glas tărăgănat. Arătaţi-mi o valiză sau plătiţi în avans.

— Vorbesc serios, e soţia mea.

— Pesemne c-aţi intrat în luna de miere direct din lii-cieu.

— A, la asta vă referiţi, zice Rabbit, amintindu-şi de geaca lui sportivă de la Mt. Judge, în culori verde-crem. N-am mai purtat-o de nu ştiu când.

— E aproape la fix, spune bărbatul, arătând spre căsuţa unde trebuie trecut numărul de înmatriculare. Eu u-u-unul n-am nici o grabă, dacă nici dumneavoastră n-aaa-vieţi, îl asigură el.

Harry se duce la geamul gheretei, se uită la plăcuța cu numărul mașinii și-i face semn lui Janice s-arate valiza. Saltă de mâner o valiză imaginară, o ridică și-o coboară, dar ea nu-nțelege ce vrea. Janice stă în Falconul lor, imaginea ei e împestrițată și încețoșată de razele reflectate de parbriz. El mimează despachetatul; desenează un dreptunghi în aer; exasperat, exclamă: „Doamne, tâmpită mai e!" și, într-un târziu, pricepe și ea ce vrea, întinde mâna spre bancheta din spate și ridică valiza la vedere, prin straturile de sticlă ce-i despart. Bărbatul dă din cap a încuviințare; Harry își scrie numărul de înmatriculare (U20-692) pe formular și primește o cheie numerotată (17).

— Mai în spate, îi explică bărbatul, e mai fie-e-rită de zgomotul de la drum.

— Nu-mi pasă dacă-i ferită, tot ce vrem e să dormim, răspunde Rabbit și, cu cheia-n mână, are-un acces de amabilitate: De unde sunteți, din Texas? Cândva, acolo am făcut armata, la Fort Larson, lângă Lubbock.

Bărbatul pune formularul completat într-o căsuță, privind prin partea inferioară a lentilelor sale bifocale, apoi plescăie din limbă.

— Ați ajuns vreodată la Santa Fe?

— Nț. Niciodată. Îmi pare rău, n-am ajuns.

— Acolo mi se pare mie c-ar fi un loc *ca lumea*, îi spune bărbatul.

— Mi-ar plăcea să merg într-o bună zi. Zău că da. Însă, probabil, n-o s-ajung acolo niciodată.

— Hai, nu spuneți una ca asta, doar sunteți ti-niee-rel și-aveți și-o domniță drăgălașă.

— Nu mai sunt așa de tânăr.

— Ba sunteți tâââ-nă-r, insistă distrat bărbatul, ceea ce e drăguț din partea lui, și asta, și faptul că i-a înmânat cheia, oamenii sunt, în general, atât de drăguți, încât, atunci când Harry urcă înapoi în mașină, Janice îl întreabă de ce zâmbește.

— Și de ce-a durat atât?

— Am discutat despre Santa Fe. Ne-a sfătuit să mergem acolo.

Ușa cu numărul 17 dă într-o cameră surprinzător de lungă, îngustă, dar lungă. Covorul este mov, iar bucățelele de carton

luminate în *contre-jour* ici-colo subminează senzația de material, ca într-un hol de cinematograf. E o lume de basm. Baia se află în capătul îndepărtat, pereții sunt din panouri de ciment vopsit în roz, niște reproduceri de picturi marine în ulei se străduiesc să decoreze camera îngustă, în care sunt două paturi de doi metri pe unu jumate, vizavi de-un televizor. Rabbit își scoate pantofii, dă drumul la televizor și se urcă într-unul dintre paturi. Apare o fâșie luminoasă, crește, apoi, din niște dungi pâlpâitoare, în diagonală, dă în *Jocul de-a idila*. O tânără de culoare din Philly încearcă să-l aleagă, din trei bărbați, pe cel cu care să aibă o întâlnire romantică; unul negru, altul alb, iar al treilea galben. Culorile televizorului sunt reglate în așa fel, încât chinezul pare portocaliu, iar tânăra negresă pare albastră. Imaginea e dublă, așa că, atunci când fata râde, pe ecran apar al naibii de mulți dinți. Janice stinge televizorul. Și ea umblă tot în ciorapi. Parc-ar fi doi spărgători.

— Hei, ce faci? Era o chestie interesantă, tună el supărat. Nu-i vedea din spatele paravanului și trebuia să-și dea seama după voce de culoarea fiecăruia. Dacă-i păsa de asta câtuși de puțin.

— Ție ți-a *venit* fata la întâlnire.

— Ar trebui să ne cumpărăm un televizor color, fotbalul se vede mult mai bine așa.

— Noi fiind cine?

— Păi – eu, papsi, Nelson și cu mami. Și Mim.

— De ce nu te muți pe patul ăla?

— Ăla-i patul *tău*. Ăla de-acolo.

Se proțăpește în fața lui pe covorul ce-acoperă toată dușumeaua, fără ciorapi, cu gleznele frumoase. Fusta ponosită, de lână, îi vine un pic mai sus de genunchii pătrățoși. Frumușei.

— Ce se-ntâmplă, mă iei la trei păzește? îl întreabă ea.

— Cine-s eu să mi te iau la trei păzește? Pe tine, muierea cea mai bengoasă de pe Eisenhower Avenue!

— Nu-s prea sigură că-mi mai placi ca-nainte.

— N-am știut că am atâta de pierdut.

— Știi ce? Plimbă ursu'!

Ea-și aruncă lodenul vechi, de culoarea cămilei, pe scaunul de plastic de sub regulamentul motelului și avizul inspectorului de prevenire a incendiilor. Nedumerirea o face să-l privească încruntată. Își dă jos puloverul și, în timp ce se-apleacă să-și descheie fusta, oasele umerilor îi lucesc scurt, tăios, ca un pumn de monede împrăștiate. Rămasă în jupă, îl întreabă ezitând:

— Ai de gând să te bagi sub pled?

— Am putea face și asta, răspunde Rabbit, deși își simte trupul ca atunci când îi trece febra și nervii i se scufundă ca niște firicele de apă în nisip.

Nu se simte-n stare să facă transformările energice la care se gândise: să-și dea jos hainele, să străbată tot drumul până la baie. Ar trebui să se spele, în caz că ea o să vrea să-i trag-o clanță. Pe urmă-și închipuie c-o să termine prea repede și iată-i din nou în punctul unde s-au aflat dintotdeauna. Se simte mult mai la adăpost stând întins aici, bucurându-se de priveliștea pe care i-o oferă ea în jupă; norocul lui c-a ales o femeie mărunțică, astea se păstrează mai bine decât cele trupeșe. La douăzeci de ani îi dădeai o vârstă mai înaintată, dar acum nu pare să aibă cu mult peste douăzeci, cel puțin, așa, furioasă, cu ochii negri însuflețiți.

— Poți să te bagi în pat, dar nu te-aștepta la nimic, sunt destul de prăștie.

În ultima vreme, și-a pierdut imboldul de-a se masturba; nimic nu i-o mai scoală, nici măcar imaginea negresei cu sfârcurile ca niște dibluri și cu o bilă cât un dovleac de Halloween.

— Asta-ți zic și eu, răspunde Janice. Nu te-aștepta la nimic nici din partea mea. Nu-mi doresc decât să nu trebuiască să strigăm dintr-un pat în altul.

Rabbit face eforturi eroice și reușește să se scoale și să se ducă, pe covorul lung-lung, până la baie. Se-ntoarce-n pielea goală, acoperindu-și nudul cu hainele, și se-ascunde în pat ca un animal hăituit într-o vizuină. Se simte bombardat de un fel de particule. Janice îi pare numai piele și os, stranie, rece ca un șarpe, când se-apucă să dârdâie lipită de el; îi vine să strănute de la șocul termic pe care-l resimte. Ea-și cere scuze:

— Ăștia nu prea dau căldură pe-aici.

— Azi-mâine-i noiembrie.

— Nu există un termostat?

— Îhî. Îl văd. Uite colea, în colț. Dacă vrei, poți să te duci să-i dai drumul.

— Mersi. Asta-i treabă de bărbat.

Nici unul nu se mișcă.

— Hei, exclamă Harry, ăsta nu-ți amintește de patul Lindei Hammacher?

Linda era fata care, pe vremea când lucrau cu toții la Kroll's, avea în Brewer un apartament pe care-l punea la dispoziția lor.

— Nu prea. Ăla avea o priveliște ca lumea.

Încearcă să stea de vorbă, însă, din cauza oboselii și-a reținerii, dialogul ia forma unor răbufniri scurte.

— Deci, zice Janice, după o pauză în care nu se-ntâmplă nimic. Tu cine te crezi?

— Nimeni, răspunde el.

Se lipește de ea, vrând parcă să-i sărute sânii, dar n-o face; prezența lor lângă buzele lui îl droghează. Deasupra pledurilor par să-și facă simțită prezența tot felul de spirite înaripate.

Tăcerea se reinstalează și se prelungește, sub pleoapele lui ia forma unei balerine costumate în roșu.

— Ăla micu' chiar c-a ajuns să mă urască, declară el brusc.

— Ba nu, nu te urăște, îl contrazice Janice. După care se contrazice prompt și pe sine, adăugând: O să-i treacă.

Pură logică feminină: înăbușă-le și supraviețuiește lucrurilor care nu dispar fără să miști un deget. Poate asta-i singura soluție. Îi duce mâna la blăniță și-i simte perișorii, nu-l excită, dar faptul că simte melcișorii ăia îi redă încrederea-n sine, lâna aia în care se poate ascunde.

Trupul ei se foiește supărat; văzând că n-o sărută pe sâni și nu-i face nimic altceva, își lipește tălpile reci de-ale lui. El strănută. Patul se zgâlțâie. Ea izbucnește-n râs. Dând s-o mustre, o întreabă:

— Cu Stavros terminai de fiecare dată?

— Nu.

— Ți-e dor de el?

— Nu.

— De ce nu?

— Ești aici.

— Dar nu-ți par o labă tristă?

— Mă pui să-mi plătesc oleacă păcatele. Nu-i nimic.

— Sunt varză, stăruie el, vrând să spună că-i sincer, iar asta nu-i cea mai potrivită replică la ce-a zis ea.

Simte că încă își caută amândoi locul în spațiu, învârtindu-se încet printr-un fel de cerneală extraordinară, care, filtrată prin pleoapele lui, pare să aibă culoarea roșie. Într-un spațiu al tăcerii, greu de măsurat, simte cum ei doi plutesc în derivă, pe-o parte, tot mai adânc în mariajul lor, așa că, brusc, propune:

— Trebuie să-i invităm cândva la noi pe Peggy și Ollie.

— Pe dracu', îl șochează ea, dar o face cu blândețe, creând un punct de sprijin în spațiu. De-acum, ține-te departe de ea, ți-ai încercat o dată norocul, gata.

După o vreme – își dă seama că ea știe totul –, o întreabă:

— Crezi c-o să se termine vreodată povestea asta din Vietnam?

— Charlie era de părere că se termină de-ndată ce marii industriași își dau seama că nu rentează.

— Doamne, tântălăi mai sunt străinezii ăștia, murmură Rabbit.

— Vrei să zici, Charlie?

— Vreau să zic, voi toți. Simte, vag, c-ar trebui să-și dezvolte pledoaria: Skeeter credea că-i drumul către haosul total. O să urmeze perioada asta de haos total, iar pe urmă o să vină o perioadă de pace desăvârșită, în care conducătorul va fi el sau cineva aidoma lui.

— Ai crezut povestea asta?

— Mi-ar fi plăcut s-o cred, dar sunt un tip prea rațional. Haosul e o perspectivă locală, aplicată la nivel general. Are noimă ce zic?

— Nu-s așa sigură, răspunde Janice.

— Crezi că mami a avut vreodată un amant?

— Întreab-o pe ea.

— Nu-ndrăznesc.

După o altă pauză, Janice îl anunță:

— Dacă n-ai de gând să faci dragoste cu mine, m-aș putea întoarce cu spatele la tine, să trag un pui de somn. Am stat trează aproape toată noaptea, făcându-mi griji în legătură cu... revederea noastră.

— Cum ți se pare că decurge?

— Corect.

Foșnetul cearșafului, când ea se răsucește pe-o parte, e o muzică argintie, cearșafurile scot un zvon molcom, ce vibrează fără ca spațiul să-i opună rezistență. Cândva îi cuprindea capul cu mâna dreaptă, trecându-și degetele prin părul ei, iar mâna stângă și-o odihnea pe sânii ei, apropiindu-i până ce sfârcurile ajungeau la doi centimetri unul de altul. La fel o cuprinde și-acum. Fundul și picioarele ei se depărtează, parcă plutind. O întreabă:

— Cum o să ieșim de-aici?

— O să ne îmbrăcăm și-o să ieșim pe ușă. Dar hai să tragem, mai întâi, un pui de somn. Deja bați câmpii.

— O să fie tare jenant. Tipul de la recepție o să creadă că ne-am bambardit.

— Nu-i pasă lui de noi.

— Ba da, îi *pasă*. Am putea sta toată noaptea, ca să se simtă mai bine, dar așa n-o să știe nimeni unde suntem. Toată lumea o să se-ngrijoreze.

— Termină, Harry. O să plecăm peste-o oră. Fă ciocu' mic.

— Mă simt atât de vinovat.

— Ca ce chestie?

— Pentru tot ce s-a-ntâmplat.

— Stai cuminte. Nu s-au întâmplat toate din cauza ta.

— Nu mă-mpac cu gândul ăsta.

Dă drumul sânilor ei, îi lasă să plutească liberi, ca niște epave radioase. Spațiul în care se află ei doi, camera de motel lungă și tainică aidoma unei vizuini, devine tot spațiu interior. Se lasă-n jos doi-trei centimetri, pe cearșaful răcoros, și-și potrivește microcosmicul eu pleoștit în crevasa curbată dintre orbitele

fundului ei, ce i se oferă parcă spre polenizare; mai că i s-ar scula, dar mâna care-a dat drumul sânilor poposeşte acum pe adâncitura familiară a mijlocului ei, între coaste şi pelvis, acolo unde nu există oase, e moale ca puful, curbura concavă a stratului adipos, laxă, pruncii lui ieşiţi din pântecul ei. Îi găseşte această curbură concavă şi-şi trece mâna peste ea, adoarme. El. Ea. Doarme. OK?

Cuprins

I. Papsi / Mami / Luna 7
II. Jill 111
III. Skeeter 224
IV. Mim 365